

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ADALET KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

5'inci Toplantı
31 Mayıs 2025 Cumartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Komisyonun gündeminde olan (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ve kanun teklifinin görüşülme sürecine ilişkin açıklaması
- 2.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Ankara Milletvekili Murat Emir'in (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili Anayasa'ya aykırılık önermeleri üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 3.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin ön norm denetimi ve etki analizi raporunun talep edilmesiyle ilgili olarak Komisyon Başkanlığına ulaşan dilekçeye ilişkin açıklaması
- 4.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 5 milletvekilinin taleplerini oylamaya sunmayacağına ilişkin açıklaması
- 5.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, yeni bebeği olan Tokat Milletvekili Yücel Bulut'u tebrik ettiğine ilişkin açıklaması
- 6.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 7.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in görüş ve düşünceleriyle teklifin görüşmelerine katkı sunan herkese teşekkür ettiğine ve teklifin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

- 1.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ve Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul ile 101 Milletvekilinin Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3147)

IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin ön norm denetimi ve etki analizi raporunun kendilerine verilmesiyle ilgili taleplerinin oylanmasını istediklerine ilişkin açıklaması
- 2.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bir ifadesini düzeltmek istediğine ilişkin açıklaması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ADALET KOMİSYONU

---0---

5'inci Toplantı
31 Mayıs 2025 Cumartesi

----0----

TBMM Adalet Komisyonu saat 16.05'te açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel,
Komisyonun gündeminde olan (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ve kanun teklifinin görüşülme sürecine,
Ankara Milletvekili Murat Emir'in (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili Anayasa'ya aykırılık önergeleri üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,
(2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin ön norm denetimi ve etki analizi raporunun talep edilmesiyle ilgili olarak Komisyon Başkanlığına ulaşan dilekçeye,
Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 5 milletvekilinin taleplerini oylamaya sunmayacağına,
Yeni bebeği olan Tokat Milletvekili Yücel Bulut'u tebrik ettiğine,
Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine,
Görüş ve düşünceleriyle teklifin görüşmelerine katkı sunan herkese teşekkür ettiğine ve teklifin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını dilediğine,
İlişkin açıklama yaptı.

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin ön norm denetimi ve etki analizi raporunun kendilerine verilmesiyle ilgili taleplerinin oylanmasını istediklerine,
Muğla Milletvekili Cumhuriyet Uzun, (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bir ifadesini düzeltmek istediğine,
İlişkin açıklama yaptı.

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 5 milletvekilinin, (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin TBMM İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığının tetkik edilmesi amacıyla usul açısından tartışılması gerektiğine,
Yozgat Milletvekili Lütfullah Kayalar ve Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin Anayasa'nın 2'nci maddesine aykırılığının TBMM İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince tespitine ve Anayasa'ya aykırı olması nedeniyle reddine,
Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin TBMM İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince öncelikle Anayasa'ya uygunluk yönünden incelenmesine ve usul açısından tartışılmasına,
İlişkin önergeleri kabul edilmedi.

Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ve Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul ile 101 Milletvekilinin Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3147), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 07.17'de toplantıya son verildi.

31 Mayıs 2025 Cumartesi
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 16.05
BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)
SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)
KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)

----- 0 -----

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi 9'uncu Toplantısını açıyorum.

Saygıdeğer Komisyon üyelerimiz, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Komisyonun gündeminde olan (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ve kanun teklifinin görüşülme sürecine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli milletvekilleri, bugün, 29 Mayıs 2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen (2/3147) esas numaralı Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ve Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul ile 101 Milletvekilinin Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni görüşmek üzere toplanmış bulunmaktayız.

Bildiğiniz gibi, ceza adaleti, yalnızca mevzuatın uygulanmasıyla değil, aynı zamanda toplumun vicdanında karşılık bulmasıyla sağlanır. Zira, kamu vicdanı en şaşmaz adalet terazisidir; suç ve suçluyla mücadelede adil, ölçülü ve insan onurunu esas alan bir yaklaşım hukuk devletinin en temel gereğidir. Ceza adaleti sisteminin bir amacı ödeticilik ve caydırıcılık olsa da esas amacı uslandırıcılığı yani hükümlüyü rehabilite ediciliğidir yani ceza adalet sistemi sadece faillerin cezalandırılmasını öngörmez, aynı zamanda mağdurun korunmasını, toplumun huzurunun tesisini ve gelecekte benzer fiillerin önlenmesini de hedefler. Etkin ve adil bir ceza sistemi toplumun hukuka olan inancını pekiştirir, bireylerin adalet karşısında eşit ve güvenli bir zeminde yer aldıklarını hissetmelerini sağlar. Bu nedenle, ceza adaleti devletin kudretini değil adaletle yoğrulmuş merhametini gösterdiği yerdir.

Saygıdeğer milletvekilleri, ceza adaleti etkin bir ceza infaz sisteminin uygulanmasıyla mümkündür. Etkin bir ceza infaz sistemi de toplumun suç ve suçlulardan korunmasının yanı sıra hükümlülerin yeniden suç işlemesini önler, rehabilitasyon süreçlerini güçlendirir ve onların topluma yeniden kazandırılmalarını sağlar. Cezayı hakıyla infaz etmek, adaleti layıkıyla hayata geçirmek demektir. Tüm dünyada zaman içinde cezalandırıcı anlayıştan insan odaklı, onarıcı ve ıslah edici adalet anlayışına doğru bir dönüşüm yaşanmaktadır. Günümüzde cezalar hükümlünün toplumsal uyumunu ve suçtan uzaklaşmasını amaçlayan bir araç olarak görülmekte ve infaz sistemleri buna göre tasarlanmaktadır.

Komisyonumuz son yıllarda hukuk sistemimizin güçlenmesi adına önemli reformları başarıyla hayata geçirmiştir. Özellikle, yargı reformu strateji belgeleri doğrultusunda adalet sistemimizin daha hızlı, şeffaf ve erişilebilir olması için önemli adımlar atılmıştır. Bugünkü toplantımızda ele alacağımız kanun teklifi de yine bu hedeflerle uyumlu olarak 2025 yılında yayımlanan dördüncü yargı reformu stratejisinde yer verilen ceza adaleti sisteminin etkinliğinin artırılması amacı doğrultusunda suç, yaptırım ve infaz dengesinin toplumsal ihtiyaçlar çerçevesinde yeniden ele alınması ve ceza adaleti sisteminde caydırıcılığın artırılması yaklaşımları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Kanun teklifi, hukuk sistemimizde kapsamlı ve etkili reformlar gerçekleştirerek toplumumuzun temel ihtiyaçlarına ve beklentilerine doğrudan yanıt vermeyi amaçlayan önemli düzenlemeler içermektedir. "Gerçek adalet sadece hükümde değil, hükümle birlikte infazda vücut bulur." anlayışıyla hayata geçirilen kanun teklifinin temel hedefi, toplumda oluşan cezasızlık algısını ortadan kaldırmak, hukuk devleti prensiplerini güçlendirmek ve ceza adalet sistemimizin etkinliğini ve caydırıcılığını artırmaktır. Teklifte ayrıca hükümlülerin yeniden suç işleme risklerinin azaltılması, sosyal hayata hazırlanmalarına imkân sağlanması, tahliye şartlarına uyumlarının kolaylaştırılması ve toplumsal kurallara uyma becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda, 30 maddeden oluşan ve 10 farklı kanunda değişiklik içeren kanun teklifiyle önemli düzenlemeler öngörülmektedir.

Denetimli serbestlik sistemi daha ölçülü ve etkin hâle getirilmektedir. Mevcut sistemdeki bir yıllık sabit denetimli serbestlik uygulaması yerine hükümlülerin cezalarıyla orantılı olarak belirli bir süreyi mutlaka ceza infaz kurumunda geçirmeleri öngörülmektedir. Denetimli serbestlikten yararlanmak için cezanın en az onda 1'inin ve en az beş gününün ceza infaz kurumunda geçirilmesi zorunlu olacaktır. Böylece cezanın caydırıcı ve ıslah edici niteliği pekiştirilecek, toplumun adalet duygusu güçlendirilecektir.

Ayrıca, ikinci kez tekrerrür hükümleri uygulanan hükümlülere koşullu salıverilme hakkı tanınmaktadır. Bu kapsamda, süreli hapis cezasının dörtte 3'ü iyi hâlli olarak infaz edilen hükümlüler koşullu salıverilmeden yararlanabilecek, böylece rehabilitasyonları desteklenerek yeniden suç işleme riski azaltılacaktır.

Teklif, suçluların cezalandırılması ve ardından topluma kazandırılması yöntemlerini araştıran bir suç bilimi olan penolojinin ilkeleri ve insan onuruna saygılı infaz anlayışına uygun şekilde, kadınlar, çocuklar ve yaşlılar için özel infaz usullerinin kapsamını genişletmektedir. Hafta sonu ve geceleyin infazın kapsamı genişletilmekte, konutta infaz uygulamasının kapsamı, kadınlar, çocuklar ve yaşlılar lehine artırılmaktadır. Ayrıca, hastalık, engellilik ve doğum nedeniyle hapis cezasının konutta infazına ilişkin sınırlar da yükseltilmektedir. Çocuk hükümlüler için ise eğitici ve onarıcı bir infaz sistemi benimsenmektedir. Teklifte çocuk hükümlülerin cezalarının infazına çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında başlanması, iyi hâlli çocukların eğitimevlerine nakledilmesi ve bu süreçte çocukların ıslahına yönelik ek tedbirler uygulanması sağlanmaktadır.

Şiddet içeren suçlar ve toplumsal güvenliği tehdit eden eylemlerle mücadele kapsamında ceza miktarları artırılmaktadır. Kasten yaralama, neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama, tehdit suçları, silahla ateş etme ve trafikte yol kesme gibi suçların cezaları yükseltilmekte, alkol ve uyuşturucu etkisinde araç kullanımının yaptırımları ağırlaştırılmaktadır. Bu sayede toplumun can ve mal güvenliği daha etkin biçimde korunacaktır.

Kanun teklifi, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları sonrası oluşan hukuki boşlukları doldurmak ve uygulamada belirsizlikleri gidermek için de kapsamlı düzenlemeler içermektedir. İstinaf ve temyiz başvurularında parasal sınırların dava tarihindeki değere göre belirlenmesi, noterlerin disiplin cezalarının yeniden düzenlenmesi, internet içerikleriyle ilgili düzenlemelerin ifade özgürlüğü ile kişilik hakları dengesini gözetken yeni bir yaklaşımla tekrar şekillendirilmesi hedeflenmekte, yurt dışında çalışan Türk işçilerin hukuki korumalarının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Yargı Reformu Strateji Belgesi çerçevesinde Adalet Bakanlığımız, hâkim ve savcılarımız, barolarımız, akademisyenlerimiz ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerimizin görüşleri ve önerileri dikkate alınarak katılımcı bir yaklaşımla milletvekillerimizce hazırlanan bu kanun teklifi, suçun önlenmesini, caydırıcılığın artırılmasını, şiddet suçları ve trafik güvenliğini tehdit eden fiillerle etkin mücadele edilmesini, toplumsal huzurun tesisini, cezasızlık algısının önüne geçilmesini ve cezanın ıslah amacının gerçekleştirilmesini hedeflemektedir. Bugün burada yapacağımız istişareler ve katkılarınız sayesinde teklifimizin en doğru şekilde yasalaşacağına inanıyorum.

Toplantımıza katılan ve katkı sunacak tüm milletvekillerimize, bürokratlarımıza ve değerli katılımcılara şimdiden teşekkür ediyor, görüşmelerimizin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bugünkü toplantımızda, bildiğiniz üzere, önce teklifin tümü üzerinde görüşme yapacağız. Bu görüşmelerde ilk olarak teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere teklifin ilk imza sahiplerine söz vereceğim. Ardından varsa İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca verilmiş olan Anayasa'ya aykırılık önergelerini işleme alacağım. Daha sonra istem sırasına göre söz talep eden Komisyon üyelerimize söz vereceğim ve diğer milletvekillerinin söz taleplerini karşılayacağım. Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından maddeleri üzerindeki görüşmelere geçeceğiz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ve Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul ile 101 Milletvekilinin Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3147) ⁽¹⁾

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi teklifin tümü üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere ilk sözü, teklifin imza sahiplerinden Samsun Milletvekili Sayın Orhan Kırçalı'ya veriyorum.

Buyurun Sayın Kırçalı.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Sayın Başkan, Adalet Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, sayın milletvekillerimiz, değerli bürokratlar, basınımızın çok değerli, kıymetli temsilcileri; bugün Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri olarak verdiğimiz Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'mizin görüşmeleri için bir araya gelmiş bulunuyoruz. Bütün hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, değerli hazırun; değişim hızının çok arttığı günümüzde bizlerin de aynı hızla değişen ihtiyaç ve beklentileri her alanda reform yapabilme hızı ve kapasitesiyle yakalamamız çok önem arz etmektedir. Günümüzde adalet sistemleri de yoğun bir değişim göstermekte ve ülkeler adalet sistemlerinin varlık sebebini, hizmet anlayışını, hizmetleri sunma şekillerini tartışıp sürekli yenilikçi yollar aramaktadır. Ülkemizde de ekonomik ve sosyal gelişmeler, toplumsal beklentiler doğrultusunda yargı alanında köklü değişiklikler yapılmıştır. Dünyada ve ülkemizde yaşanan yeni gelişmeler çerçevesinde de yargıda reformlar devam etmektedir. Şu anda gerçekleştirdiğimiz ve önümüzdeki süreçte de gerçekleşecek yargı reform paketleriyle amacımız, milletimizin adalet duygusunu güçlendirecek, beklentilerine cevap verecek, vicdanları mutmain ve hukuka güveni tahkim edecek bir yargı uygulamasının hayata geçirilmesidir.

İlk yıllardan itibaren Avrupa Birliği uyum yasaları, demokratikleşme paketleri ve diğer düzenlemelerle yürütülen yargı reformlarının belirli bir strateji ve takvim içerisinde daha sistematik olarak hayata geçirilmesi amacıyla ilk defa 2009 yılında Yargı Reformu Strateji Belgesi hazırlanmıştır. Beş yıllık uygulamanın sonunda İkinci Strateji Belgesi de 2015 yılında halkımıza açıklanmıştır. En son, 30 Mayıs 2019 tarihinde Üçüncü Strateji Belgesi güven veren ve erişilebilir bir adalet sistemi vizyonu ile duyurulmuştur. Her bir yargı reformu stratejisi birbirini tamamlayan adımların atılmasına da vesile olmuştur. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanan 2025-2029 dönemlerini kapsayan Dördüncü Yargı Reformu Strateji Belgesi'yle de yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığını daha da güçlendirmeyi, vatandaşlarımızın hukuki güvenliğini daha da kuvvetlendirmeyi, yargılamaların zamanında ve makul sürelerde tamamlanmasını, çözüm merkezli ve öngörülebilir bir adalet sistemi oluşturmaya, yargılama usullerini sadeleştirerek verimliliği artırmayı, yargıya ilişkin güven ve memnuniyeti daha da yükseltmeyi, onarıcı ve telafi edici adalet uygulamalarını yaygınlaştırmayı, ceza adaleti sisteminin etkinlik ve caydırıcılığını tahkim etmeyi ve adalet hizmetleriyle adli birimlerde dijital dönüşümü hızlandırmayı hedefliyoruz. Hukukun üstünlüğünü esas alan, gecikmeyen ve öngörülebilir bir adalet sistemi vizyonu ile hazırladığımız yeni strateji belgesiyle etkin ve hızlı işleyen bir adalet sistemi inşa edeceğiz. Yargı Reformu Strateji Belgesi çerçevesinde ortaya koyduğumuz hedefleri gerçekleştirmek için hazırlanan kanun tekliflerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sayın milletvekilleri, değerli hazırun; Dördüncü Yargı Reformu Strateji Belgesi esas alınarak hazırlanan huzurdaki kanun teklifiyle doğrudan doğruya insan hayatına dokunan düzenlemeleri hayata geçirmeyi öngörüyoruz. Teklifimiz, 10 farklı kanunda

⁽¹⁾ (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

değişiklik veyahut da düzenlemeyi içermektedir, yürütme ve yürürlük maddeleriyle birlikte toplam 30 maddeden oluşmaktadır. Teklif metnimizde infaz adaletinin sağlanması hususu başta olmak üzere; suç işlenmesinin önlenmesi, caydırıcılığın sağlanması, trafik düzenini bozan eylemlerle daha etkin bir şekilde mücadele edilmesi ve kişilerin trafikteki can ve mal güvenliklerinin sağlanması ile toplumsal huzurun güçlendirilmesine yönelik olarak önemli düzenlemeler yer almaktadır. Teklifte cezasızlık algısının önüne geçilmesi ve cezanın ıslah amacının gerçekleştirilmesi bakımından da düzenlemeler yer almaktadır.

Eldeki teklifle yapılması öngörülen düzenlemeyle bir yıllık maktu denetimli serbestlik süresi bakımından bir değişiklik öngörülmemekle birlikte, hapis cezası alan tüm hükümlülerin aldıkları ceza ile orantılı şekilde belirli bir süre ceza infaz kurumunda kalması sağlanarak cezanın ıslah edici amacının gerçekleşmesi ve caydırıcılığının sağlanması amaçlanmaktadır. Buna göre, bir hükümlünün denetimli serbestlikten faydalanabilmesi için en az beş günden az olmamak üzere, cezasının koşullu salıverilme tarihine kadar ceza infaz kurumunda geçirilmesi gereken süresinin en az onda 1'inin mutlaka ceza infaz kurumunda geçirilmesi öngörülmektedir. Bu düzenleme, maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlar bakımından ise uygulanmayacaktır.

Teklifte ikinci kez mükerrerlerin koşullu salıverilmeden faydalanabilmelerine de imkân tanınmaktadır. Buna göre, bu hükümlüler süreli hapis cezasının dörtte 3'ünü iyi hâlli olarak infaz etmeleri durumunda koşullu salıverilmeden yararlanabileceklerdir.

Teklifle, çocukların ve kadınların lehine olacak şekilde, özel infaz usullerinin kapsamı da genişletilmekte ve bu infaz usulünden faydalananlar hakkında denetimli serbestlik tedbirleri uygulanarak cezanın infazı hükümlülerinin de uygulanabilmesine imkân sağlanmaktadır. Buna göre, hafta sonu veya geceleyin infaz usulünün kapsamı genişletilmekte; kasten işlenen suçlarda bir yıl altı ay yerine, üç yıla; taksirle öldürme suçu hariç, taksirle işlenen suçlarda üç yıldan beş yıla çıkarılmakta; ayrıca hafta sonu infaz usulünün cezaevinin işleyiş durumlarına göre hafta içi olacak şekilde uygulanabilmesi de kabul edilmektedir.

Diğer yandan, konutta infaz usulünün de kapsamı genişletilmekte; kadın, çocuk veya 65 yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından bir yıl olan daha önceki süre, üç yıla çıkartılmakta, 70 yaşını ikmal etmiş, bitirmiş kişiler bakımından da daha önce iki yıl olan süre dört yıla çıkarılmakta, 75 yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından da daha önce dört yıl olan süre, değerli hazırun, beş yıla çıkarılmaktadır. Ayrıca, 80 yaşını ikmal etmiş, bitirmiş, tamamlamış kişiler bakımından da altı yıl hapis cezasının konutta infazına imkân veren düzenleme teklif metnimizde yer almaktadır. Yine, hasta ve engelli olan hükümlülerin cezalarının Adli Tıp Kurumu raporu üzerine, konutta infazına karar verilmesine de imkân tanıyan düzenleme yer almaktadır. Ayrıca, doğum nedeniyle daha önce üç yıl olan bu süre, beş yıla çıkarılmıştır düzenlemeyle birlikte.

Teklifte, çocuk kapalı ceza infaz kurumları ile eğitimevlerine ilişkin düzenlemelere de yer verilmiştir. Çocuk hükümlülerin cezalarının infazına çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında başlanması, iyi hâlli olanların da çocuk eğitimevlerine gönderilmesiyle ilgili düzenleme yapılmıştır. Ayrıca, çocuk hükümlülerin doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilecek cezaları belirlenmekte ve çocuk kapalı ceza infaz kurumlarının çocuk eğitimevlerine ayrılmasına ilişkin düzenlemeler de kabul edilmektedir. Öte yandan, iyi hâlli olmak şartıyla üst sınırı on beş yıl ve daha az hapis cezası öngören suçlardan çocuk tutukluların eğitimevlerinde barındırılmasına da imkân tanınmaktadır.

Eldeki teklifimizle, kişilerin can ve mal güvenliğinin temini amacıyla bazı suçların cezalarının artırılması ve unsurlarının da yeniden düzenlenmesi yoluna gidilmiştir. Böylelikle, ceza adaletinin gerçekleştirilmesi ve suçla daha etkin mücadele edilmesi sağlanacaktır.

Teşebbüs hükümleri uygulandığında daha az indirim yapılması sağlanmaktadır. Kasten yaralama, neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama ve tehdit suçlarının cezaları da bir miktar artırılmaktadır. Meskün mahalde silahla ateş etme suçunun cezası artırılmaktadır. Halk arasında özellikle "kurusıki" olarak bilinen, ses ve gaz fişegi atabilen silahlar da bu suçun kapsamına alınmaktadır. Ayrıca, bu suçun düğün, nişan, asker uğurlaması gibi toplu olarak vatandaşın bulunduğu, insanların bulunduğu yerlerde işlenmesi hâlinde verilecek cezanın yarısından 1 katına kadar artırılması da düzenlemede yer almaktadır.

Alkol ve uyuşturucu etkisiyle araç kullanma suçunun da cezası artırılmaktadır teklifle birlikte. Özellikle, son günlerde toplumumuzun gündeminde olan trafikte yol kesme bu teklifle birlikte müstakil bir suç olarak düzenlenmekte, bu fiiller bakımından da yaptırımlar belirlenmektedir.

Değerli hazırun, teklifimizde Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararlarının oluşturacağı hukuki boşluğun doldurulması ve uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla da bazı düzenlemelere yer verilmektedir. Bu kapsamda da Hukuk Muhakemeleri Kanunu, İdari Yargılama Usulü Kanunu ve İcra ve İflas Kanunu'nda istinaf ve temyiz kanun yoluna başvurusunda esas alınacak parasal sınırlarının belirlenmesinde davanın açıldığı veyahut da şikâyetin yapılmış olduğu tarih esas alınacaktır. Hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkeleri kapsamında da notelere uygulanacak disiplin cezaları ve suçları açık bir şekilde teklif metnimizde düzenlenmiştir.

Devletin çalışanları korunmasına ilişkin pozitif yükümlülüğü kapsamında, Türk firmalarının yurt dışında çalıştırdığı işçilere uygulanacak hukukun belirlenmesine ilişkin düzenleme de teklif metnimizde yer almaktadır. İçeriğin çıkarılması ve erişimin engellenmesiyle ilgili olarak da 5651 sayılı İnternet Kanunu'nda da bazı düzenlemeler teklif metninde yer almaktadır.

Değerli hazırun, kıymetli milletvekillerimiz, Değerli Başkanım; bu vesileyle, teklifin hazırlanma sürecindeki katkıları sebebiyle değerli milletvekili arkadaşlarımız, Adalet Bakanlığımızın değerli bürokratlarına, akademisyenlerimize, hocalarımıza, yargı mensuplarımıza, görüş alışverişinde bulunmuş olduğumuz tüm herkese ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Teklifimizin ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Müzakerelere vereceğiniz destekten dolayı, ben buradaki tüm milletvekillerimize ve bürokratlarımıza şimdiden teşekkür ediyorum.

Buradaki hazırunu saygıyla muhabbetle tekrar selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Kırca.

Şimdi, görsel basını dışarı davet ediyorum, yazılı basın salonunda kalabilir.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkanım, bizi de takip etseydi görsel basın. Bir sakıncası mı var?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Uygulamaları değiştirmeyelim.

MURAT EMİR (Ankara) - Efendim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Uygulamaları değiştirmeyelim diye söylüyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) - Bu uygulamalar zaten İç Tüzük'e aykırı uygulamalardı. Hiç olmazsa sizin İç Tüzük'e uygun bir tutum almanızı beklerdik Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yazılı basın zaten kalıyor Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Yazılı basın yeterli olsaydı...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Görsel basını lütfen dışarıya alalım.

MURAT EMİR (Ankara) - Yazılı basın yeterli olsaydı siz konuşurken de veya kanun takdim edilirken de çıkarılabilirdi, tam muhalefet konuşacağı zaman çıkarıyorsunuz. Bu, adil bir tutum değil, üstelik İç Tüzük'e uygun bir tutum da değil.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bütün uygulamalar böyle Komisyonlarımızda.

Buyurun, görsel basını dışarıya alalım.

MURAT EMİR (Ankara) - Komisyonlarımızda bunlar üç dört yıl önce başlatılan uygulamalar, bilginize sunarım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca verilmiş olan Anayasa'ya aykırılığa ilişkin 3 adet önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağız.

Önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin TBMM İçtüzüğü madde 38 gereğince Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmesi amacıyla usul açısından tartışılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin Anayasa'nın 2'nci maddesine aykırılığının TBMM İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince tespiti ve Anayasa'ya aykırı olması nedeniyle reddini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar
Yozgat

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas numaralı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin TBMM İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince öncelikle Anayasa'ya uygunluk yönünden incelenmesini ve usul açısından tartışılmasını arz ve teklif ederim.

İdris Şahin
Ankara

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, önergeler üzerinde söz talebi var mıydı?

Sayın Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, çok Değerli Komisyon üyeleri, bizi izleyen basın görevlileri, çok değerli konuklar ve uzmanlar; hepinizi en içten saygılarımla selamlıyorum.

Tabii, birçok açıdan Anayasa'ya aykırı bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Üzerinde uzunca konuşmak gerekir ve konuşacağız ama öncesinde, özellikle bu sabah belediyelerimize, belediye başkanlarımıza, eski milletvekillerimize, bürokratlarımıza dönük olarak yapılmış olan, Ceza Usul Kanunu'nun ayaklar altına alındığı ve hukuk devletinin neredeyse tamamen ortadan kaldırıldığı süreçle ilgili çok kısaca görüşlerimizi paylaşmak isterim çünkü burası Adalet Komisyonu, burada birazdan Anayasa'ya uygunluğu konuşacağız, hukuk devletinde olması gereken nitelikleri konuşacağız, yargının bağımsız ve tarafsızlığını konuşacağız, ceza adaletini konuşacağız, hukukun, kanunların herkese eşit bir biçimde uygulanmasını konuşacağız. Tam bunları konuşuyorken de başta İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu, diğer belediye başkanlarımız ve partimize topyekün yürütülen saldırıyla ilgili görüşlerimizi ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlar, Adalet Komisyonumuzun nezdinde bir kere daha ifade etmek isterim ki tam bir düşman ceza hukuku uygulanıyor. Önce karar veriliyor "Kimi tutuklayacağız, kimi siyaset sahnesinin dışına iteceğiz, kimle yarışmak istemiyoruz?" diye. O kişi bugün Ekrem İmamoğlu. Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan 4 kez yenildiği Ekrem İmamoğlu'na 5'inci kez yenileyeceğini gördüğü için, bildiği için, korktuğu için Ekrem İmamoğlu'nu tutuklamak üzere operasyonun düğmesine basmıştır ve bugün üzülerek ifade etmeliyiz ki İstanbul Başsavcılığı maalesef talimatla hareket etmektedir. Bir defa, bu soruşturmanın siyasi olduğunun altını çizmek gerekir çünkü hukuk devletinde elbette ki yargılanamayacak hiç kimse yoktur, hiçbir kamu görevlisi, hiçbir seçilmiş, kanunun dışında görev yapamaz elbette ama biz öteden beri söylüyoruz, özellikle bir yolsuzluk soruşturması yapılıyorsa yolsuzluk soruşturmasının içerisinde somut deliller olmalıdır, para hareketleri olmalıdır, sebepsiz zenginleşme olmalıdır, tapuların artması olmalıdır, kara para olmalıdır, kara para aklanmalıdır, paranın yurt dışına transferi olmalıdır, somut delilleri gösteren MASAK

belgeleri, MASAK raporları olmalıdır. Ama bunlar olmadan bir sabah kalkıyoruz 1'inci dalga, bir sabah kalkıyoruz 2'nci dalga, bu sabah 5'inci dalga, 15'inci dalga, 105'inci dalga; nereye kadar bu olacak? Yüzlerce sanığın olduğu bir yolsuzluk soruşturması olamaz. Burası Adalet Komisyonu, burada son derece seçkin onlarca hukukçu var, böyle bir yolsuzluk soruşturmasını asla kabul etmiyoruz. Elbette ki somut suç isnatları, suç delilleri var ise hiç kimse kaçmıyor, hiç kimse göçmüyor, seçilmiş kamu görevlileri, başta Ekrem İmamoğlu, kovsanız gitmez çünkü eninde sonunda gelecek, Cumhurbaşkanlığı seçiminde Tayyip Erdoğan'la yarışacak. Bu kişiler sabahın bir vakti ve zaman zaman da daha şafak sökmeden yani usul hükümleri çiğnenerek gözaltına alınıyor ve sonrasında ortada bir delil olmadığı için, dosyanın çöktüğü daha birinci ayda ortaya çıktığı için "Sanıktan delile gidelim, şüpheliden delile gidelim." deniliyor. Neler yapıyor biliyor musunuz? Kadın tutuklularla tek tek görüşülüyor, "Revire götürüyoruz." diyorlar, savcının karşısına çıkarıyorlar. "Avukatım olması lazım." diyor... Değerli arkadaşlar, avukatsız bu mümkün müdür bizim usul hukukumuzla göre? Elbette değil. "Avukatım nerede?" diyor, "Ya, biz seni özel görüşme için çağırdık. Bak, bizim söylediğimiz ifadeyi verirken çocuklarını bir daha görürsün ama eğer bu ifadeyi vermezsen ne çocuklarını görebilirsin ne de yirmi yıl buradan çıkabilirsin. Bizim öyle kanunla, hukukla, usulle, Ceza Yasası'yla falan bir işimiz yok, biz bu soruşturmaları sonuçlandıracamız ve Ekrem İmamoğlu'nu ve çalışma arkadaşlarını mutlaka cezaevinde tutacağız." deniyor. Bunun birçok örneği var, daha geçenlerde bir arkadaşımızı, adı sanıklar arasında sıkça geçen bir arkadaşımızı aynı şekilde tehdit ettiler, baş başa görüşmek istediler. Diyorlar ki: "İtiraf et, paraları bir kasada biriktirdiğin, senin 'kasa' olduğun söyleniyor, kasa olduğunu kabul et, ondan sonra biz seni serbest bırakalım, evine git, yoksa gidemeyeceksin." diyorlar. Bizim bükratımız "Ya, benim bir an için bunu kabul edeceğimi düşünün, bir kasa yok ortada, ben nasıl para gösterebilirim, ben size nasıl kasa gösterebilirim ki?" diyor. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, burada bir düşman ceza hukuku uygulanıyor ve özellikle de siyasi amaçlı bir operasyon yürütülüyor. Biz yargıdan kaçmayız, yargıdan korkmayız, kimseye hesap veremeyeceğimiz tek kuruluşumuz yok ve varsa da bunun yargılanmasından yanayız ama tutuklu yargılama -birazdan geleceğim ceza adaletini konuşurken de- maalesef Türkiye'de artık bir rutine dönmüştür, bir tedbir önlemi olmaktan çıkmıştır, peşinen cezalandırma yöntemidir ve bunun en basit örneği de en basit delili de bizim tam rakamlarını bilemediğimiz, Adalet Bakanlığımızın özenle bizden gizlediği ama neredeyse 150 binin üzerinde, belki 100 binin üzerinde tutuklu olduğu gerçeğidir. Bir hukuk devletinde 450 bin hükümlünüz olacak, bunun 100 binden fazlası tutuklu olacak, insanlar yıllarca hüküm bekleyecek, sonra siz duruma göre, o günkü konjonktüre göre, o günkü ihtiyaçlara göre, o günkü pazarlıklara göre bir infaz kanun teklifi getireceksiniz ve biz burada buna "Evet." diyeceğiz. Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin geldiği nokta budur. Dolayısıyla, tutuklu yargılamaları en aza inmesi gerekirken maalesef Türkiye'de en üst seviyededir. Tam da bu nedenle biz özellikle seçilmişlerimizin tutuklu yargılanmasını asla kabul etmiyoruz. Bu, siyasete müdahaledir. Bu, iradenin gasbedilmesidir. Bu, halkın vermediğini adliye koridorlarında gasbetmektir, el koymaktır, millî iradeye darbedir, cuntadır. Dolayısıyla, sözümün daha başında bu cuntayı şiddetle reddettiğimizi ve bu cuntaya karşı her şekilde, her yerde ve tüm halkımızla birlikte mücadele vereceğimizi herkesin bilmesini isterim. Asla korkmuyoruz, asla sinmiyoruz, asla geri adım atmayacağız ve eninde sonunda halk kazanacak, millî irade kazanacak, hukuk kazanacak, adalet kazanacak. Biz bunun peşindeyiz.

Değerli arkadaşlar, bugünkü operasyon özelinde de birkaç ayrıntıya değinmek isterim. Bir kişi var: Aziz İhsan Aktaş, bu kişi AKP'ye çok yakın bir iş adamı -birazdan birkaç örneğini vereceğim- kamu kurumlarında -buna Yargıtay da dâhil, hatta Türkiye Büyük Millet Meclisi de dâhil- 4,5 milyar lira ihale kazanmış toplamda, 4,5 milyar liralık ihale kazanmış ve iş bitirmesi var adamın; olabilir. Tabii, ihalelerin belirli adreslere nasıl paslandığını buradaki herkes biliyordur ama bu kişi Beşiktaş Belediyesiyle, Küçükçekmece Belediyesiyle, bizim Adana'daki birkaç belediyemizle de iş yapmış, olabilir çünkü adamın makine parkı buna müsait, iş deneyimi buna müsait. Dolayısıyla, bizim belediyemiz aldıktan sonra savcılık harekete geçiyor. Bakın, savcılıklar şöyle yazılar yazıyor, görmüşsünüzdür: "Bana 2019'dan sonraki ihale dosyalarını gönder." Niye? Ya, sen savcı değil misin, hukuk adamı değil misin; orada bir usulsüzlük, bir rüşvet, bir kara iş varsa hepsinin üstüne gitmek senin görevin değil mi? Yok. "Ben 2019'dan sonrasını istiyorum." Niye? Çünkü amaç belli, amaç Cumhuriyet Halk Partili belediyeyi sıkıştırma. Şimdi, 4,5 milyarlık iş almış beyefendi ama itirafçı olmuş sonunda, biraz önceki yöntemlerle itirafçı yapılmış ve sadece Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin üstüne gidilen bir durum var. Bunu kabul etmiyoruz. Buna "Adalet." diyemezsiniz. Bunu bağımsız ve tarafsız yargının adalet için harekete geçmesi olarak tanımlayamazsınız ve değerli arkadaşlar, buradan söylüyorum, bir an evvel bu hukuksuzluklardan vazgeçilsin. Bakın, bire bir söyleşilerimizde içinizde son derece vicdanlı, insan olarak çok vicdanlı ve hukukçu olarak çok donanımlı kişiler olduğunu elbette biliyorum. Bire bir sohbetlerimizde içinize sindiremediğinizi de görüyorum ama değerli arkadaşlar, böylesine bir hukuksuzluğa, böylesine bir düşman hukuku uygulamasına izin vermeyin, müdahale edin, anlatın. Yani Türkiye'de savcılar, savcılıklar Ceza Usul Kanunu'na uymak zorundalar. Türkiye'de delilsiz, sanık üzerinden dosyaya gitmek, delile gitmek olmamalıdır ve sizin de burada sorumluluğunuz, mesuliyetiniz olduğunu da bilmenizi isterim. Bakın, mesela bu İhsan Aktaş -bir şirket kurmuş, denizcilik şirketi Perla Denizcilik- Nurettin Cengiz -bu, tabii, Cengiz Holdingin yeğeni- Gürkan Dölekli; bunların hepsi böyle birlikte iş yapan kişiler. Bunların uçak ortaklığı da var, başka her yerde ortaklıkları var. Gürkan Dölekli kim? Çok yeni bir olay olduğu için söylüyorum, Gürkan Dölekli, daha geçenlerde Mehmet Şimşek'le resmi görülen, yine birçok kamu ihalesini aldığını bildiğimiz, yağlı balı ihaleler alan ve de TRG Hastanelerinin yani yenidoğan çetesi hastanelerinin sahibi konumundaki kişi. Bir çete arıyorsanız, bir organize suç örgütü arıyorsanız; buralara bakacaksınız, buralara bakın ama bütün bunları bir kenara bırakıyorsunuz, Aziz Aktaş'ın sadece Cumhuriyet Halk Partili belediyelerde yaptığı işlemlere bakıyorsanız eğer siz savcı olamazsınız, savcılık görevini hakkıyla yerine getirdiğinizi söyleyemeyiz. Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, bunları asla kabul etmeyeceğimizi burada da bir kez ifade etmek isterim.

Bakınız, önümüzde bir yargı paketi var. Bu yargı infaz paketine birçok maddeyi koymuşsunuz. Bir defa gelişle ilgili görüşlerimi ifade etmek isterim. Sayın Feti Yıldız da burada, kendisiyle siyaseten çok karşı karşıya geliriz ama meslek büyüğümüz olarak da saygı duyarız ve kendisinin de defalarca ifade ettiği gibi Covid-19 yasası çıkarken büyük bir eşitsizlik olmuştu çünkü o sırada hüküm giymiş olanlar evlerine gittiler, serbest kaldılar ama hükmü kesinleşmemiş olanlar cezaevinde kaldılar. Oysa kişilerin hükümlerinin kesinleşmemiş olması bu kişilerin suçu değil. Kimin suçu? Bizim devletimizin. Yani demiyor muyuz "Geç gelen adalet, adalet değildir." diye? Eğer bir kişi iki yıl, üç yıl, dört yıl; Selahattin Demirtaş örneğinde, Figen Yüksekdağ örneğinde dokuz yıl hüküm bekliorsa bu bizim yargı sistemimizin nasıl yerlerde süründüğünü ortaya koyan bir örnektir. Bizim bunu çözmemiz,

bunu düzeltmemiz gerekirken bununla ilgili bir beklenti yarattık, ailelerin umuduyla oynadık. Evlerinde bekleyen çocuklar, annesini babasını bekleyen çocuklar, evladını bekleyen anneler bizi dinliyorlar, bizi izliyorlar, buraya bakıyorlar ve buradan olumlu bir şey bekliyorlar kendileri adına ama bunu dahi yapmaktan çekinen ve yaraya merhem olmayacak, yaratılan beklentileri boşa çıkaracak bir kanun teklifi var. Ya, buradan sesleniyorum: Madem böyle olacaktı, en azından herkesin gördüğü ve herkesin söylediği adaletsizlikleri düzeltmeyecektiniz, niye bu kadar umut yarattınız, insanların duygularıyla niye oynadınız? Buna hakkınız var mı? Hiç olmazsa bunu yapmasaydınız.

Bakın, Sayın Başkan da söyledi, teklif sahibi arkadaşlarımız da söyledi, reformdan bahsediliyor. Değerli arkadaşlar, "reform" kelimesi sizin ağzınızda sakıza dönmüş. Reform ikide bir yapılmaz, ikide bir yapılıyorsa onun adı reform olmaz. "Reform" dediğiniz bir kere yapılır, köklü bir değişikliktir ve yapıldıktan sonra çok büyük bir değişiklik yaratmıştır, bir daha dokunulmaz oraya. İkide bir reform yapıyorsunuz. Efendim, neymiş? Dördüncü yargı reform paketi varmış, onun bir parçası olarak da bu onuncu yargı paketi geliyormuş. Peki, soruyorum size: Her defasında belgelere sokuyorsunuz, hâkimlerin coğrafi teminatı niye gelmiyor, niye gelmiyor arkadaşlar? Her Adalet Komisyonu toplantısında soruyoruz. Ya, bir cümle, bir cümle, hâkimlerin coğrafi teminatını getirin. Getiremezsiniz çünkü sizin hâkimlere talimat vermeniz lazım, en azından hâkimlerin "Acaba ben bu kararı verirsem sürülür müyüm?" düşüncesine kapılması lazım. Başka türlü yargı üzerinde böylesine baskı kurma olanağınız yok. Dolayısıyla sizin "reform" demeniz aslında hiçbir gerçekliğe karşılık gelmiyor, bunu da söylemek isterim.

Bakınız, Anayasa kararlarına uyulmuyor yani Türkiye'nin bir hukuk devleti reformuna ihtiyacı var. Hukuka saygılı, yaptığı her iş ve işlem hukuka uygun ve hukuk önünde hesap verebilir bir kamu yönetimine ihtiyacımız var ama bunları bırakıyoruz. Bırakın, Anayasa'ya uymayı, Anayasa Mahkemesi kararlarını defalarca ihlal eden ve Anayasa Mahkemesinin iptal ettikleri hükümleri buradan aynen, nokta, virgül değiştirmeden geçiren bir anlayışa sahipsiniz. Arkadaşlar, ben buna isyan ediyorum, bunu kabul etmiyorum, bunu yapmayın.

Geçen Anayasa Mahkemesi Başkanına gittik ve Sayın Genel Başkanımız açıkça ifade etti, açıkça da söylüyoruz; anayasa yargısıyla böylesine alay etmeyin, anayasa yargısını böylesine küçük düşürmeyin. Anayasa yargısı tüm dünyada da Türkiye'de de son derece değerlidir. Anayasa Mahkemesi bir hükmü iptal ediyor, siz aynısını yazıp yolluyorsunuz. Gerekçe ne? Nasılsa geriye doğru yürümüyor, nasılsa bir daha iptal ederse bir daha toplar, bir daha geçiririz. Ya, bu anlayış, hukuka bu kadar saygısız, Anayasa'yı bu kadar çiğneyen bir anlayış Türkiye'de yasa yapıyor. Burada da o anlayışın getirdiği yasayı konuşacağız birazdan.

Bu maddede de değerli arkadaşlar, bakınız, Anayasa'ya aykırı birçok hüküm bilerek, kasten konulmuş durumda. Birazdan kısaca tek tek ifade edeceğim. Bir defa, bizim -Başkanın söylediği gibi- bir ceza adaleti sistemini, gerçekten çağdaş bir ceza adaleti sistemini kurabilmemiz için çağdaş bir infaz kanununa ihtiyacımız var. Daha sade, daha öngörülebilir, daha hukuki güvenliği olan ve gerçekten bir yanıyla suçlunun ıslah edilmesini sağlayan, bir yandan caydırıcılığı artıran, bir yandan kamu vicdanını tatmin eden, bir yandan kanayan vicdanları onarmaya çalışan ama bütün bir toplama baktığınızda suç oranını düşürmeye çalışan bir Ceza İnfaz Kanunu'na ihtiyacımız var. Peki yaptık mı? Yapmadık. Elimizi ne tutuyor? Hiçbir şey. Her defasında o günkü ihtiyaçlara göre bir şey getiriyorsunuz, her defasında o günkü duyarlılıklara göre bir şey getiriyorsunuz; bir yanlış yapıyorsunuz, birkaç yıl sonra onun yanlış olduğu ortaya çıkıyor, bu yanlış bir yanlışla daha çözmeye gidiyorsunuz. Yanlış yanlışla çözemezsiniz değerli arkadaşlar yani ilkeler belli. Bakın, bir ceza infaz sistemi veya birazdan konuşacağım 30 maddenin eşitlik getirmesi lazım, eşitlik. Var mı burada bir eşitlik arkadaşlar? Eliniz neye değdiyse, neye uzanabiliyorsanız, o gün neyi konuşmak istiyorsanız buraya kanun maddesi olarak getirmişsiniz. Burada bir eşitlik var mıdır? Yani sizin belirli suç tiplerine belli bir şey getiriyorken diğerini niye getirmediğinizin veya onu niye getirdiğinizin bir cevabı var mı? Yok. Kendinize göre bir ön almışsınız, bir öncelik sıranız var ve bu öncelik sıranıza göre bir teklif hazırlamışsınız.

Adalet... "Adalet" dediğiniz... Bakın, maddelere baktığımızda gerçekten adaleti bulmak bu maddeler içerisinde neredeyse imkânsız. Genel olacak; mesela özel ve genel önlemleri olacak, topluma kazandıracak. Caydırıcılık olacak; caydırıcılık olacak deyince, bu bizim infaz sistemimizde ve özelinde, bu gelen kanun teklifinde bir caydırıcılık olmadığını açıklıkla ifade etmek isterim. Ama bir yerde bir cezasızlık algısının üstüne gittiğinizi iddia ediyorsunuz. Efendim, neymiş, yatarı olmayan suçlar olunca bunlar daha çok işleniyormuş, toplumda cezasızlık algısı oluyormuş ve bunlar, bu suçlar daha çok işleniyormuş. Aslına bakarsanız ilk anda doğru gibi görünebilir bu ama içine baktığınızda, Türkiye'nin içerisinde bulunduğu genel adalet sistemine baktığınızda insanların birine hakaret, Cumhurbaşkanına hakaret, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Kanunu'na muhalefet, ifade hürriyetinden kaynaklanan haklarını kullandı diye suç işlemesi ve buna benzer, aslında hiç yargılanmaması gereken veya hiç suç olmaması gereken fiiller üzerinden yargılandığını, hatta tutuklandığını göz önüne aldığınızda, aslında bunun toplumdaki baskıyı, otoriterliği artırmaya dönük, insanları, gençleri, üniversitelileri, işçileri, emeklileri evine tıkmaya dönük, sokağa çıkmasınlar diye, çıkamasınlar diye yapılmış ve kimse düşüncesini ifade edemesin diye, "tweet" atamasın, paylaşım yapamasın, sussun diye getirilmiş bir madde olduğunu açıklıkla görüyoruz. "Bilsinler ki bir paylaşım yapmanın bundan sonra bir cezası var kardeşim. Sizi de hapse koyacağız en az beş gün." diyorsunuz. Oysa caydırıcılık başka bir şey değil mi? Yani ceza hukukunda ve ceza infaz adaletinde caydırıcılık bambaşka bir şey.

Yine -getirmişsiniz, eminim hak verirsiniz- bir olay oluyor, toplumsal tepki bir yerde büyüyor, "Artıralım cezasını." diyorsunuz, artırıyorsunuz. Ceza sisteminin dengeleri tamamen bozulmuş durumda. Çok daha az olması gereken bir ceza, fiil karşılığında, bakıyorsunuz çok daha fazla olmuş, sistemin dengesi bozulmuş. Niye? Günlük ihtiyaçlara göre bunu yapmışsınız. Ama değerli arkadaşlar, cezaları artırarak caydırıcılığı artıramazsınız, caydırıcılık bambaşka bir şey. Yine burada da cezaların artırıldığı hükümlerle karşı karşıyayız. Bunlar üzerinden caydırıcılığı artıramadınız, artıramayacaksınız. Türk ceza hukukunda cezalar evrensel ölçütlere göre yüksek ama Türkiye'de 450 bin civarında tutuklu ve hükümlü var, cezaevleri tıka basa dolu. Demek ki arkadaşlar -hiç olmazsa şurada anlaşılam- cezayı artırırsak cezaevlerini boşaltamıyoruz. İşte bu yüzden de iki üç yılda bir -nereyi tutarsanız orayı çektiğiniz, âdeta bir piyango gibi- Ceza İnfaz Kanunu'nda bir değişiklik yapıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, devam edelim, Anayasa'ya aykırılık... Bakın, Anayasa'ya aykırılıkta birçok madde var, birkaçını söyleyip çok da uzatmayacağım, sabrınız için de teşekkür ederim. BTK'nin, Bilgi Teknolojileri Kurumunun erişimi engelleme

yetkisi; Anayasa Mahkemesi 2 kez iptal etmiş, 1 kez de değil. Şimdi, Anayasa Mahkemesinin 2 kez iptal ettiği bir maddeyi, bir normu 3'üncü kere getiriyorsunuz. Ya ben yani gerçekten utanmalısınız diyeceğim ama demeyeceğim yani nezaketen demeyeceğim.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Tek gerekçeniz bu mu?

MURAT EMİR (Ankara) - Efendim?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - O maddeyi okudunuz mu?

MURAT EMİR (Ankara) - Elimde Şengül Hanım, okuyacağım şimdi.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Tamam. Bu kanunla ilgili tek gerekçeniz Anayasa Mahkemesinin...

MURAT EMİR (Ankara) - Şengül Hanım, okurum ben size, ben size okurum.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ben okudum da...

MURAT EMİR (Ankara) - Yok, yok; hayır, gayet iyi biliyorum. Bakın, elimde Anayasa Mahkemesi kararı; ben çalışıp gelirim, merak etmeyin.

Şimdi, Anayasa Mahkemesi bekletici sorun yapmış ve sonunda bir karar daha vermiş, en son kararı bu. Bakın, diyor ki: "İfade özgürlüğü ve bu yayının internet haberciliği kapsamındaki bir yayın da olabileceği gözetildiğinde basın özgürlüğünü sınırlamaktadır." Ve diyor ki: "Bu sınırlama demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine uygun değildir." Ve diyor ki, daha da önemlisi, bu 9'uncu madde yani değişiklik yaptığınız 9'uncu maddenin uygulanması bağlamında: "Sulh ceza hâkimliklerinin çelişmeli bir yargılama yapmadan, gecikilmeksizin ve hızlıca bertaraf edilme ihtiyacını ortaya koyamadan sonuca vardıklarının anlaşıldığı ve çatışan haklar arasında adil bir denge gözetiminin sağlanmasına ilişkin bir yaklaşımın tespit edilmediği vurgulanmıştır." Yani "Sulh ceza hâkimliğine gidiyor ama son derece teknik bir konu, alelacele karar veriliyor ve sonuçta bir adil yargılanma olmuyor." diyor Anayasa Mahkemesi. Devam ediyor: Ayrıca, gerekçeli kararların somut olayların şartlarından bağımsız ve genel ifadeler içerdiği, olaylara konu yayınların kişilik haklarına ilk bakışta görülebilecek, apaçık bir şekilde ihlal etmiş olduğu tespitinin nasıl yapıldığının anlaşılamadığı ve ceza hâkimliğinin kararlarına itiraz edilmesi üzerine verilen kararlarda yer aldığı söylenmiş.

Değerli arkadaşlar, son cümleyi okuyorum, burası çok önemli: "9'uncu maddenin kapsamı ve sınırları belli değil." diyor yine Anayasa Mahkemesi ve son olarak da "Kişilik haklarına yapılan bu saldırılara karşı internet içeriğinin sınırlandırılmasına yönelik kademeli bir müdahale yöntemi sunmuyor -'Kademeli bir yöntem sunmuyor.' diyor- ve bu kurallar kapsamında yapılan sınırlandırmanın internet ortamında yer alan belirli bir içeriğe erişimi engellemek suretiyle o içeriğe belirli bir ülke sınırları içinden ulaşılmasına kararın verildiği tarihten itibaren süresiz olarak engel olduğu anlaşılmaktadır. Bu yönüyle -son cümle- kurallar, ifade ve basın özgürlüklerine ağır bir müdahale teşkil etmektedir." Yani özetle söylersek: Sulh ceza hâkimliğindeki yargılama usulünden başlayarak değerlendirmeye gidiyor ve buradan hareketle de kişilik haklarına dönük olarak ölçülü bir müdahale sunmadığını, dolayısıyla da ifade ve basın özgürlüğüne ağır bir müdahale olduğunu söylüyor. Şimdi, bunun neresini düzeltmişsiniz? Düzeltmemişsiniz, aynen getiriyorsunuz.

Şimdi, bir de buna "yolsuzluk" ibaresi eklemiştiniz yani ahlaka aykırı vesaire engellemeler için... Şimdi bu örnekler verilir, eminim herkes de ilk anda buna "Evet, doğrudur." diyecektir ama "yolsuzluk" dediğiniz zaman, mesela internette yolsuzlukla ilgili bir paylaşım yapıldığı zaman hemen BTK engelleme kararı veriyor. Kim? CHP'liler yapınca, halk yapınca engelle; AKP yapınca, kamu kurumları yapınca, milletvekilleri yapınca, bakanlar yapınca sulh ceza hâkimliğine git; yaşadığımız gerçeklik budur arkadaşlar. Dolayısıyla hiç olmazsa Anayasa Mahkemesi kararlarına uyulmasını bekleriz.

Kısaca iki konunun daha altını çizeyim, bu da Türkiye'deki, özellikle demokrasi açısından son derece önemli iki husus var. Birincisi, 12'nci maddeyle getirilen ve TCK 170'e yapılan düzenleme. Burada, özellikle ses ve gaz fişeği atabilen silahlar da ekleniyor. Bu kaygıyı biliyoruz, bu korkuyu biliyoruz arkadaşlar. Yani normalde Yargıtayın kabahat saydığı yani huzur ve sükûnu bozan, gürültü olarak saydığı -bugüne kadarki içtihadıyla- ses fişeği kullanmayı ve gaz fişeği kullanmayı bu maddeyle cezalandırıyor ve bunun üzerinden de kişiler üzerinde "Sokağa çıkmayın, mitinglere katılmayın ve oralarda ses fişeği, gaz fişeği atıldığında siz bundan suçlu sayılacaksınız ve bunun üzerinden de cezaevine gönderileceksiniz." denmiş oluyor. Bu, Türkiye demokrasisi açısından son derece büyük bir geriye gidiştir, bunu kabul etmiyoruz ve buradaki bu ihtiyacın da özellikle Saraçhane'de başlayan toplumsal muhalefetin ayağa kalkması olduğunu biliyoruz ama bununla, sizlerin yaptığı hukuksuzluklara isyan eden, karşı koyan, direnen halkı evine sokabileceğinizi ve direncini kırabileceğinizi zannediyorsanız yanılıyorsunuz.

Yine, 170'inci maddeye bir (2)'nci fıkra ekleniyor, deniyor ki: "Kişilerin toplu olarak bulundukları yerler." Son derece muğlak bir ifade. Sayın teklif sahibi arkadaşımız "düğün, nişan töreni" falan dedi ama bu muğlak değerli arkadaşlar. Böyle olduğu zaman, o toplu bulunan yerlerdeki yaptıkları zaman, orada bulunanlar da mı cezalandırılacak, yoksa sadece bu işi yapan kişi mi cezalandırılacak, o dahi belli değil ve bir de cezalar da artırılıyor. Dolayısıyla bir toplantı ve gösteri sırasında bir ses fişeği veya gaz fişeği kullanan kişinin çeşitli hükümler uygulandığında cezası beş yıldan -1 kat daha artırdığında- on yıla kadar gidiyor. Sayın Yıldız, olacak iş mi? Bir kişi, bir genç Saraçhane'ye gitti, bir de yanıldı, bir gaz fişeği sıktı. İstanbul Üniversitesi'ndeki çok saygın...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Her konuyu niye Saraçhane üzerinden değerlendiriyorsunuz ki?

MURAT EMİR (Ankara) - Efendim?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Türkiye'de herkes Saraçhane'de değil yani!

MURAT EMİR (Ankara) - Siz unutmadığınız için, siz unutmadığınız için... Sizin aklınızda orası kaldı. O panikte olduğunuz için...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Milletimizin mesajlarına da uyanık olun! Milletimiz Saraçhane'den ibaret değil.

MURAT EMİR (Ankara) - İşte, siz unuttun onu.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Bundan rahatsız olan insanlar var.

MURAT EMİR (Ankara) - Siz Saraçhane maddeleri getirmişsiniz buraya, Saraçhane maddeleri getirmişsiniz Hanımefendi, farkında mısınız?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - O kadar millettten uzaksınız ki, kendi hayal dünyanızda yaşıyorsunuz!

MURAT EMİR (Ankara) - Saraçhane'yi siz unutun, siz bu tepkileri unutun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Emir, devam edin lütfen.

Sayın Karslı...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - İsteyen istediği kadar saatlerce konuşması mı ya! Ben daha dayanamıyorum yani!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Böyle bir üslup yok yani!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Emir, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Grup Başkan Vekilimizin konuşması niye sizi rahatsız ediyor, niye rahatsız ediyor sizi?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Grup Başkan Vekilinizin özel bir yeri değil burası, Komisyonun üyesiyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Karslı, konuşmacı sözünü tamamlasın.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Gerçekleri söylediğinden mi rahatsız oluyorsunuz?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Yalan olduğunu söyleyeceğim, konuşacağım zaten!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Karslı...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Grup Başkan Vekilleri her komisyonun üyesidir Sayın Karslı!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Böyle bir şey olabilir mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Karslı, söz isteyin, size de söz vereyim.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Öyledir tabii.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ağzına geleni söyleyecek...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Grup Başkan Vekilleri her komisyonun üyesidir.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Üyesi olabilir ama Komisyonun bir konusu var, gündemi var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Karslı...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Tahammül sınırınızdan mı başlıyor Hanımefendi? Cumhuriyet Halk Partisinin Grup Başkan Vekiline müdahale etme hakkını nereden buluyorsun?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Karslı... Sayın Karslı, tamam.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Senin tahammül sınırınla mı başlıyor? Ne demek, "Tahammül edemem." ne demek?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bağırma! Bağırma!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Grup Başkan Vekilinin özel bir durumumu mu var?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Karslı...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sizin tahammülünüzle biz sınırlı değiliz!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Alp... Sayın Alp, lütfen üslubunuzu düzeltelim.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sen bizim Grup Başkan Vekilimize ağzını her açtığında müdahale edemezsin Şengül Hanım, kusura bakma.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Sen de bana edemezsin, ben de Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesiyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Alp, karşılıklı konuşmayalım lütfen.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ne demek yani, ne demek yani?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ben de milletvekiliyim.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Milletvekilisiniz, sıranızı bekliyorsunuz, sıranız geldiğinde konuşacaksınız.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Hakareti edecek...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, izin verir misiniz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - ...yanlış konuşacak, yalan konuşacak, iftira atacak, her şeyi dinleyeceğiz...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Niye hakaret etsin, niye iftira atsın, böyle bir şey var mı ya!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Türkiye Saraçhane'den ibaret değilse bütün İstanbul Adliyesini niye Saraçhane'ye yığıyorsunuz o zaman?

MURAT EMİR (Ankara) - Dinleyeceksin, dinleyeceksin!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Her sabah neyin operasyonudur o zaman, Türkiye Saraçhane'den ibaret değilse? Her sabah operasyonla kalkıyor Türkiye, bunun savunmasını yapmayacak mıyız?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Alp, lütfen, tamam, karşılıklı konuşmayalım.

Sayın Emir, sözlerinizi tamamlayın.

Buyurun Sayın Emir.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Savunmasını gerekçelendirin, bunun için yanlış yerdesiniz!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ne demek "Tahammül edemiyorum." efendim? "Tahammül edemiyorum." diye bir üslup mu var yani?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Her türlü hakareti de dinleyemem ben burada!

MURAT EMİR (Ankara) - Şimdi, Şengül Hanım, dinlemek istemiyorsanız çıkın, bir çay için, geri gelin, hiç sorun yok bizim için, siz dinlemeyince biz rahatsız olmayız, rahat olun siz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ben de doğrusunu söyleme hakkına sahibim.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Komisyon üyesi, niye çıksın dışarıya?

MURAT EMİR (Ankara) - Ben, sadece, değerli arkadaşlar, yeri gelmişken, rahmetli Sırrı Süreyya Önder'i rahmetle anmak istiyorum, biraz da konuya farklı bir yerden girmiş olayım kısaca. Sırrı Süreyya Önder Karma Komisyonunda bir savunma yapacaktı ve süre sınırı yoktu -işte, Sırrı Süreyya Önder'in tabii müktesebatını da biliyoruz, gerçekten çok etkili ve uzun konuşabilecek birisi- Komisyon "Sayın Önder, çok uzayacak mı? Hani ona göre tedbirimizi alalım." diye böyle kinayeli, şakacı bir

soru sorunca şunu söylemişti: "Ben size süre sözü veremem ama bir şeyi 2 defa söylemeyeceğimin sözünü verebilirim." demişti. Tabii, bizim onun gibi müktesebatımız yok ama benim aynı şeyi söylemediğimi de fark etmişsinizdir diye düşünüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Emir...

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - ...toparlayacaksınız da bir şeyi açıklamak istiyorum: Sayın milletvekilleri, burada ilk defa toplantı yapmıyoruz, hem iktidar hem muhalefet partisi milletvekillerine söylüyorum. Lütfen, eğer söz talebiniz olursa mikrofonunuza basın, biz herkese söz veriyoruz, dilediğiniz kadar zaten konuşuyorsunuz, herhangi bir kısıtlama da burada uygulamıyoruz. Dolayısıyla hatibin sözü varsa lütfen sözünü tamamlamasını bekleyelim, karşılıklı konuşmayalım. Karşılıklı konuşursak bu toplantıyı bitiremeyiz.

Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim.

Ben şurada kalmıştım: Bir genç, yine ısrarla söylüyorum, Saraçhane'ye gitti, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi olsun bu arkadaşımız, elinde de bir gaz fişeği olsun, bu gaz fişeğini ateşlemiş olsun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Niye olsun Murat Bey? Niye gaz fişeğiyle gitsin oraya?

MURAT EMİR (Ankara) - Ya, örnek veriyorum, olamaz mı?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yasak mı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Niye gitsin ama gaz fişeğiyle?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Çeksin gitsin, yasaklayacağız.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya, yasa bu, getirdiğiniz yasa teklifi bu.

MURAT EMİR (Ankara) - Bundan sonra size sorar ya, size sorar!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kırçalı, Sayın Emir sözünü bitirsin, varsa...

MURAT EMİR (Ankara) - Başka bir şey söylüyorum, sabrederseniz...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Niye gitsin ama?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kırçalı, sözünü bitirsin, ondan sonra size söz vereceğim.

Buyurun Sayın Emir, sözünüzü tamamlayın lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) - O zaman şöyle yapalım Orhan Bey, eksik getirmişsiniz. Bakın şöyle: Bu Hukuk Fakültesi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi arkadaşımız gaz fişeğini ateşledi ve eğer ceza maddeleri tatbik edilirse, on yıl ceza yiyor arkadaşlar, on yıl, on yıl. Bu kişi, bu arkadaşımız, mesela, kasten birinin yüzüne bir bıçak vursaydı ve kalıcı iz bıraksaydı veya gözünü çıkarsaydı yine on yıl yatacaktı. Arkadaşlar, bakın, yaptığınız işin yanlışlığını anlatmak için size örnek veriyorum. Ha, siz şunu söylüyorsanız anlarım, hani burası Adalet Komisyonu diye biraz daha şey konuşuyorum: "Niye gitsin? Yasaklayın." O zaman idam edin; asın ya, asın; gitmesin o zaman, asın kardeşim. Ben diyorum ki bir kişinin bir toplantıda gaz fişeği atması suçu ile bir kişinin kasten diğerinin gözünü çıkarması fiili aynı cezaya tatbik olur mu, olmaz mı? Adalet Komisyonunuz, buna cevap verir.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Murat Bey, silah var. Silah olmadan olmaz.

MURAT EMİR (Ankara) - Feti Bey, bakın, silah var ama özellikle "ses ve gaz fişeği atabilen silah" diyor. Yani ne demek bu? Gaz fişeği silahı demek Sayın Yıldız, değil mi? Yani bu sizin içinize sinmemiştir, ben inanıyorum buna; bununla ilgili de cevabını verirsiniz. Bu konu anlaşıldı diye düşünüyorum.

Son bir konu değerli arkadaşlar, 223'üncü maddeye bir şey ekleniyor, o da hareketin engellenmesi, ulaşım aracının hareketinin engellenmesi. Şimdi, onun önünde kaçırılma ve alıkonulma var. Yani kaçırma ve alıkonma çok yüksek bir kastla yapılabilecek eylemler, yüksek bir kastla yani birisinin aracını kaçıracaksınız veya birisinin aracına el koyacaksınız, değil mi? Bunun önüne "hareketi engelleme" diyorsunuz. Ya, ne kadar müphem, ne kadar belirsiz, ne kadar hâkimlere geniş bir alan tanıyan bir düzenleme. Ya, bunu nasıl kabul edeceksiniz, elleriniz nasıl kalkacak? Mesela, bir kişi, bir köylü diyelim, tarlada domatesi kalmış -başımıza çok geliyor, her gün böyle- nakliyesi satacağı parayı karşılamıyor, garibim köylü de alıyor kasaları, ürününü yola döküyor, duyulsun istiyor ya, sesim duyulsun istiyor köylü, çiftçi, "Beni duyun." diyor. Şimdi, araçlar geçemiyor, ne olacak? Bu köylüye, o zaman, bir aracı kaçıran kadar ceza mı vereceksiniz? Bunu yapacak mısınız gerçekten? Toplumsal olay... Rahatsız oluyorsunuz ama tekrar söyleyeceğim: Saraçhane'ye milyonlar geldi. O milyonlar gelirken bir kısım aracın geçişi önlenemez, geçemeyebilirler, ne yapacaksınız? Onlara bu cezayı mı tatbik edeceksiniz? Yani böylesine İnfaz Kanunu çıkaracaksınız, hatta bir demokratikleşme adımının bir parçası olarak takdim ettiniz bunu ve biz de bundan umutlandık. Bakın, biz Türkiye'de demokratikleşme adına, adalet adına, demokrasi adına yapılacak her işin ya öncüsüyüz ya içindeyiz, hiç merak etmeyin ama bütün bunların bir parçası olarak getirdiğiniz teklif böyle mi olmalıydı? Bu kadar dar ve eliniz değmişken cezaları artıran ve eliniz değmişken toplumsal muhalefeti susturmaya, sindirmeye dönük maddeler mi olmalıydı? Değerli arkadaşlar, bu madde, bu teklif çekilmeli.

Son bir söz, usulle ilgili: Şimdi, Grup Başkan Vekillerinizle görüşüyoruz sürekli, bir baskı altına alınıyoruz. Yani böylesine önemli bir konu, geleceği belli, haftalardır "Getirin." diyoruz. Niye gelmiyor? Belli, alelacele Komisyon görüşsün. Sabaha kadar buradasınız bu arada, geçmiş olsun.

ÖMER ÖZMEN (Aydın) - Sizinle birlikte...

MURAT EMİR (Ankara) - Biz buradayız, biz alışkınız.

Salı akşam Meclis Başkanı seçeceğiz. Çarşamba günü başlayacaksınız, böylesine önemli bir konuyu -yani toplumsal taraflar var, mağdurlar var, bekleyenler var, çocuklar var, anneler var, kadınlar var, mağdurlar var, beklenti var- bu kadar dökülen bir adalet sisteminin içerisinde bir gecede geçirmeyi planlıyorsunuz; bu, kaptıkacı anlayışdır arkadaşlar. Bakın, Genel Kurula geldiğinde de şunu söylemeyin bize... Ben on gündür bunu söylüyorum, dilimde tüy bitti. Bekle, bekle, bekle, son gün getir, ondan

sonra da her çıkan diyecek ki "Hadi hızlanalım, hadi çekin teklifleri de şu halka bir müjde verelim bayram öncesi." Böyle denilecekse eğer, gidin işinize; biz bunu kabul etmiyoruz. Bu teklifi şimdiden çekin.

Sayın Yıldız, eylüle mi ekime mi bıraktınız? Sonbahara bırakmayın. Gelin, bayramdan hemen sonra hep beraber, hep birlikte, gerçekten yaraya merhem olacak doğru dürüst bir İnfaz Kanunu'nu hazırlayalım, birlikte geçirelim, bunun onuru da Türkiye Büyük Millet Meclisinin olsun.

Sabrınız için teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Emir.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Murat Bey, bu geçsin, eylül ekimde de yapacağımız işler var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Yıldız, söz istiyorsanız basın, ben vereyim size.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Yok, Sayın Başkanım, söz istemiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Bir cümle bir şey söyledim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Açayım mikrofonunuzu Sayın Yıldız.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Hayır, hayır, gerek yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki.

Sayın Emir, teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Ankara Milletvekili Murat Emir'in (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili Anayasa'ya aykırılık önermeleri üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir hususu içimde kalmasın diye ifade etmek istiyorum. Özellikle, konuşmanızın başında dile getirmiş olduğunuz "düşman hukuku" tanımlamasını kabul etmediğimi ifade etmek istiyorum. Alman öğretisinde de çokça tartışmalı olan bir husus ama Türkiye bir hukuk devletidir, dolayısıyla hukuk herkes içindir ve Türkiye'de de düşman hukuku yoktur, her birey yasalar karşısında eşittir. Bunu da ifade etmek istedim.

MURAT EMİR (Ankara) - "Öyle olmalıdır." diyelim Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ve Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul ile 101 Milletvekilinin Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3147) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Şahin, buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Ben de hem Adalet Komisyonumuzun değerli üyelerini hem misafir milletvekillerimizi hem de kanunun yapımı esnasında katkı sunan değerli bürokratları ve basın emekçilerimizi saygıyla selamlıyorum.

Görünen o ki oldukça hızlı bir kanun yapma tekniğine bir kez daha şahitlik ediyoruz. O yüzden, Adalet Komisyonu her türlü övgüyü hak ediyor. Meclise kanun teklifinin verildiğinin üzerinden kırk sekiz saat geçmeden -kıl payı diyelim- tam saatini de denk getirip kırk sekiz saatin hemen hitamında Komisyonu toplayıp bu konuları görüşebiliyoruz. Doğal olarak 30 maddenin her biri için ayrı ayrı Anayasa'ya aykırılık söyleminde bulunacak değiliz ama somut bir kısım Anayasa'ya aykırılıklar var. Bu Anayasa'ya aykırılıkları öncelikle ifade etmek istiyorum, kanun teklifinin geneli üzerinde de kapsamlı bir değerlendirme yapacağım.

Değerli Başkanım, bakınız, bu yasa teklifi nasıl oluştu, öncelikle ona bakmamız lazım. Hiç hazırlıksız diyemeyiz, Orhan Bey ve değerli arkadaşlarımızın imzaları elbette ki son noktadır bu kanun teklifinde ama yaklaşık yedi sekiz ay gibi bir süredir bu kanun teklifinin Parlamenta'ya geleceğine ilişkin kamuoyunda bir beklenti oluştu. "Bu beklenti kim tarafından yaratıldı?" diyecek olursanız hiç şüphesiz ki iktidar ortakları tarafından bu beklenti oluşturuldu. Bizler bu kanun teklifinin görüşmeleri esnasında katkı sunmak adına kamuoyunda konuşulan konular açısından kanun teklifi de verdik. 31 Temmuz Covid yasasıyla alakalı ilk kanun teklifini veren isimim ben, 22/10/2024 tarihinde; iki yüz yirmi iki gün olmuş, yedi ay dokuz gün. Dün itibarıyla Meclis Başkanımıza da dilekçe verdim doğrudan ele alınması için yani iki yüz yirmi iki gün boyunca hiç değerlendirilmemiş. Sayın Başkanım, size de ulaştırmıştım bu kanun teklifimi çünkü son derece önemli. 31 Temmuz 2023'ten bu yana altı yüz yetmiş gün yani bir yıl on ay geçmiş. Ben çok net olarak biliyorum, imza sahibimiz Sayın Kırçalı'nın da Feti Yıldız değerli meslek büyüğümüzün de burada, Adalet Komisyonunda bulunan milletvekili arkadaşlarımızın büyük bir çoğunluğunun da... Hukuk fakültesinin temel derslerinden biri olan ceza yargılamaları ve ceza infazıyla alakalı düzenlemelerde eğer bir kanuni düzenleme yapılacaksa orada suç tarihi baz alınır, hiçbir zaman suçun kesinleşme tarihi baz alınarak bir değerlendirme yapılamaz. Sadece bizim kanun koyucularımız, maalesef üzülererek ifade ediyorum ki suyu tersine akıtmayı kendilerine bir marifet olarak görüyorlar. Hepimizin malumu olduğu üzere, suç tarihini baz almayan bir düzenlemede eğer haksızlığa, hukuksuzluğa uğrayan birileri var ise adil devletin yapması gereken o haksızlığı, hukuksuzluğu gidermektir. Bunu yapacak olan da hiç şüphesiz ki Türkiye Büyük Millet Meclisidir ve Adalet Komisyonudur, Parlamenta'dır. Benim hâlen bu Parlamenta'ya, bunu giderebilecek ehliyeteye sahip olduğuna inancım tam çünkü burada müzakere edeceğiz. Tabii, sözlerime başlarken de elbette ki Sayın Murat Emir -canı yanmış- bir şekliyle, öncelikle, İstanbul'daki bu gözaltıları dillendirdi. Bizim onu unutarak söze başlamamız söz konusu olamaz. Elbette ki biz seçilmişlerin yargı eliyle dizayn edilmiş olmasına kesinlikle karşı olduğumuzu ifade ediyoruz. Arkadaşlarımıza geçmiş olsun diyoruz ama bugün Komisyonumuzda konuşulması gereken konunun toplumda büyük bir umuda dönüşen, büyük bir beklentiye dönüşen bu onuncu yargı paketi olduğunu ifade etmek istiyorum.

Değerli basın mensupları, sevgili milletvekili arkadaşlarım; umut fakirin ekmeğidir, ekmeği; fakirin ekmeği umuttur ve biz yaklaşık yedi sekiz aydır bu fakirlere, cezaevindeki hükümlülere, onların dışındaki yakınlarına ve sevenlerine bir umut enjekte ettik ve dedik ki: Bir haksızlık var, bir hukuksuzluk var; bunu da giderecek olan Parlamentodur. Zaman zaman da kamuoyu önünde bu tür açıklamalar yaptık. Kim yaptı bu açıklamaları? Sayın Bakan Tunç yaptı. Kendisinin bu konuda son derece samimi olduğuna inanıyorum, hâlâ da bu samimiyetinin devam ettiğini düşünüyorum ve AK PARTİ Grubuna da Değerli Bakanınızın kamuoyunda dillendirdiği bu hususu ve konuştuğu cümleleri yere düşürmemenizi özellikle size salık veriyorum çünkü konuşan sizin Bakanınızdı, sizin arkadaşınızdı, cezaevlerindeki durumu sizlerden daha iyi biliyordu ve bu düzenlemenin mutlaka gerçekleşmesi gerekliliğine dair inancı da tamdı. Ne oldu pekâlâ? 27/2/2025 tarihinde, Sayın Tunç, 55 maddeden oluşan, içinde Covid yasasından faydalanamayan, cezaevinde bulunanların da istifade edeceği bir teklifin hazırlandığına ve bunun Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderileceğine dair açıklamada bulunmuştu. Yine, 17/3/2025 tarihinde Sayın Bakan "Covid izniyle alakalı bir çalışma olabilir dedik. 'Af mı geliyor?' şeklindeki yorumlara neden oldu. Oradaki husus, tamamen Covid izni süreciyle ilgili." diyor.

Bakın, bir de şunu kesinlikle kullanmamamız lazım Adalet Komisyonunun üyeleri olarak özellikle bizim: Arkadaşlar, burada bir af söz konusu değil. Genel bir affa çok netliğiyle ifade ediyorum, DEVA Partisi olarak, prensip olarak biz karşıyız, genel bir affı da kabul etmemiz söz konusu olamaz ama infazdaki bir kısım düzenlemeler cezaevlerinin ihtiyaçlarına göre, ülkenin şartlarına göre mutlaka düzenlenebilmeli ve bu konuda adımlar atıldığında da kanun teklifleri net bir şekilde görüldüğünde de gerekli katkı sunulmalı. Sayın Bakan 17/3/2025'te bunu söylüyor, devamında mükerrirlerle alakalı da bir düzenlemenin olabileceğini ifade ediyor fakat ne oluyorsa bir ay geçmiyor, 29/4/2025 tarihi itibarıyla Sayın Bakan bu çalışmanın 55 maddeden 40 maddeye indiğini ancak yine Covid salgını dönemindeki cezaevlerindeki yoğunluğu azaltmak için yapılan düzenlemenin de burada olabileceğini yine ifade ediyor mükerrir suçlara ilişkin düzenlemelerde.

Şimdi, Sayın Bakan bunları söylüyor da bizim hukukçu büyüğümüz, Feti Yıldız ağabeyimiz ilk günden itibaren şunu söylemiyor mu: "Baştan sona bir infaz yasası yazalım." Kesinlikle katılıyorum, baştan sona bir infaz yasası yazmamız lazım.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Beş yıldır söylüyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Efendim, beş yıldır...

Son derece haklı çünkü yamalı bohçaya dönmüş bir infaz sistemimiz var. Cezaevlerinde görevli olan personel bile kime göre neyi nasıl hesaplayacağını farkında değil ve büyük hatalar oluyor, büyük mağduriyetler oluyor ve siz, Allah'ın kullarını nasıl infazda ayırırsınız; kimine nitelikli infaz verirsiniz, kimine başka türlü infaz? Arkadaşlar, bu hatalar geçmiş dönemde oldu, biz de iktidar partisinde olduğumuz dönem içerisinde de bunların hatalı uygulama olduğunu ifade etmiştik. Geçmişte infaz beşte 2'ydi, 2005'ten sonraki süreç içerisinde 3/2'den 4/3'e kadar, mükerrirlerde tam infaza kadar dönüştü. Dolayısıyla bu kadar kafa karışıklığına sebep olan bir infaz sisteminden el birliğiyle hepimizin kurtulması lazım, infaz sisteminin sadeleştirilmesi ve herkese eşit uygulanacak bir sistemin mutlak surette bu Parlamentoda bir kanunla düzenlenmesi lazım. Ne güzel, çıktınız, "Onuncu yargı paketi, ceza adaleti." denildi, dedik ki "Çok şükür, gerçekten, çok haklı, çok da güzel bir başlangıç yaptılar." Ceza adaleti infazda eşitlikle ancak taçlanabilir arkadaşlar; siz cezada adil olacaksınız, infazda eşit olursanız ancak bunu gerçekleştirebilirsiniz. O yüzden, her tarafı delik deşik hâle gelmiş İnfaz Yasası yeni baştan yazılmalıdır. Birçok yargı reformu yapıldı ancak yine de uygulamada bazı yanlışlıklar da yapılmıyor değil.

"Adaleti sağlamak için söylem değil, bir eylem iradesi ortaya konulmalıdır." diyor Sayın Feti Yıldız. İşte, burada Komisyon üyelerimize diyoruz ki gelin, bu eylem iradesini hep birlikte gösterelim. Bakan Bey'in 55'ten 40'a, 40'tan 30'a inen kanun maddelerine Parlatmentonun yasa yapma hakkının nasıl icra edilebildiğini burada gösterelim çünkü emin olun, binlerce, on binlerce insan bu bayramda bizden müjdeli bir haber bekliyor. Bunu beklerken bu umutları, "fakirin ekmeği" dediğimiz umudu köreltmememiz gerekliliğine inanıyorum. Bunu yapabilecek iradenin de Parlatmentoda olduğunu görüyorum. Hem Sayın Bakanın sözünü boşa düşürmemiş olmak hem iktidar temsilcilerinin farklı kesimlerde vermiş olduğu sözlerin tatbikini gerçekleştirebilmek adına... Biraz önce Sayın Murat Emir Başkan da ifade etti, Covid yasasıyla alakalı büyük bir beklenti oluştu, istisnaları... Daha öncekinde istisnalar yok muydu arkadaşlar? Hangi gerekçeyle, kimi kandırıyoruz biz? Eğer istisna uygulanacaksa, 31 Temmuz 2023'te de istisna uygulandı, hangi suçlara istisna uygulandığını da bütün kamuoyu biliyor. Dolayısıyla, sadece onları gerekçe göstererek toplumda beklentinin zirveye çıktığı böyle bir konuda geri adım atmış olmak iktidar temsilcileri olarak size yakışmaz. O yüzden, gelin, Adalet Komisyonunda bu yapılan yanlış düzeltelim; Genel Kurula bayramdan önce müjdeli bir haberle hep birlikte gidelim diyorum.

Evet, Sayın Başkanım, bunlar genele dair konuşacağım konuların bir kısmıydı ama Anayasa'ya aykırılıkla alakalı bölümü de mutlaka ifade etmekte fayda var. Bugün burada kamuoyunun büyük bir beklentiyle takip ettiği onuncu yargı paketi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu paket toplumsal adalet beklentileri ile iktidarın getirdiği düzenlemeler arasındaki uçurumun her yeni adımda biraz daha derinleştiğini göstermektedir. Niye gösteriyor biliyor musun? Çünkü "55 madde." dediniz, "40 madde." dediniz, şimdi 30'a düştünüz; hem de bu 30'da bir de 1 Ekimden bu yana başlayan sürece dair bir kısım olumlu adımlar atılacağına ilişkin ilave bir kısım umutlar vadettikten sonra 30'a düştünüz. Dolayısıyla, şöyle bir baktığımız zaman, bu 30 maddenin içerisinde tam manasıyla ceza adaletini kapsayacak bir kısım düzenlemelerin de olmadığını görüyoruz.

Cezasızlık algısını ortadan kaldırma iddiasıyla kamuoyuna sunulan bu teklif ne yazık ki kapsamı ve içeriği itibarıyla büyük bir hayal kırıklığı yaratmıştır. Bugün Türkiye'de yaklaşık 410 bin kişi cezaevinde bulunmaktadır. Mahpuslar adil yargılandıklarına inanmıyor, dışarıdaki milyonlarca yakını ise Meclisten çıkacak her düzenlemeye umutla ama kaygıyla bakıyor. İnfaz düzenlemeleri, af beklentileri; bunlar siyasi kazanç hesaplarıyla oynanacak başlıklar değildir arkadaşlar. İnsanların özgürlüğe olan ihtiyacını, özgürlüğe dair beklentilerini, umutlarını eğer biz siyaset malzemesi yapacaksa bizlere yazıklar olsun. Bunu özellikle ifade etmek isterim. Bu konular milyonlarca insanın hayatını doğrudan etkileyen adalet meseleleridir ama görüyoruz ki iktidar yine bu hassas alanı bir iletişim aracı gibi kullanmış, bayram öncesi toplumda büyük bir beklenti yaratmış ama buna karşılık herhangi bir adım atmamıştır. Bu yaklaşım yalnızca cezaevindeki yurttaşlarımızda değil tüm toplumda huzursuzluk ve güvensizlik yaratmaktadır.

Buradan açıkça ifade ediyorum: Devlet vatandaşını yanıltmaz, devletin sözü güven verir, umut kurar, hayal yıkmaz. Biz Bakanın sözünü devlet sözü olarak kabul ederiz, şu anda devleti temsil eden bir isimdir Adalet Bakanı. Dolayısıyla onun sözünü havada bırakmak AK PARTİ Grubuna yakışmaz, bunu özellikle ifade etmek istiyorum.

Sayın milletvekilleri, bu nedenle, daha önce verdiğim kanun teklifimin Meclis İçtüzüğü'nün 37'nci maddesi gereğince salı günü Genel Kurul gündemine alınmasını talep ettim Meclis Başkanımızdan. Umarım, inşallah kendi seçiminden fırsat bulabilir -onu da anlayışla karşılıyoruz- bizim salı günü doğrudan görüşme yönündeki talebimizi kabul eder ama etmezse de gelin, bugün bu Komisyonunda -bu teklif metnimizi bir önergeyle değişiklik şeklinde yine vereceğiz- burada kabul görsün ve 31 Temmuz Covid mağdurlarının bu beklentileri, bu umutları karşılıksız bırakılmasın. Tüm partilileri ve milletvekillerini bu çağrımıza kulak vermeye ve teklifimize destek olmaya davet ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Anayasa'ya aykırılık bakımından paketteki bir başka önemli başlığa, 5651 sayılı Kanun'un yeniden düzenlenen 9'uncu maddesine dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Bilindiği üzere, Anayasa Mahkemesi 11 Ekim 2023 tarihli kararıyla bu maddenin kanunilik kriterini taşımadığı ve ifade özgürlüğüne aykırı olduğu gerekçesiyle iptaline karar vermiştir. Gerekçe nettir: "Mevcut madde, kişilik haklarının korunması amacıyla öngörülen erişim engelleme ve içerik çıkarma uygulamalarında neyin ihlal sayılacağına ilişkin sınırları yeterince açık ve öngörülebilir biçimde ortaya koymamaktadır." 9'uncu maddenin kapsamı ve sınırlarının belirli olmaması yargı makamlarına geniş bir takdir alanı yaratmakta ve Anayasa Mahkemesine yapılan başvurularda ilişkin somut olaylara bakıldığında, 9'uncu madde kapsamında verilen kararlara karşı itirazlardan sonuç almanın zor olduğunun görüldüğünü değerlendirmiştir. Bu da ifade özgürlüğü üzerinde keyfi sınırlamalara yol açmaktadır. Ancak şimdi önümüze getirilen yeni düzenleme, aynı sakat anlayışı soyut ve muğlak bir ifadeyle sürdürmektedir, sulh ceza hâkimliklerine ayrıntılı bir inceleme yapmadan karar verme yetkisi tanımaktadır. Uygulamada çok büyük sorunlar yaşanmaktadır.

Orhan Başkanım, bizatihi Darbe Komisyonundayken yaşadığım bir örneği burada size anlatmak isterim. O zaman Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı vardı, biz Yaşar Karayel Bey'le, şimdiki milletvekilimiz İsmail Karayel Bey'in babasıyla birlikte TİB başkanlığına gitmiştik Darbe Komisyonunun üyeleri olarak ve özellikle bu dinlemelerin ve teknik takiplerin nasıl olduğuna ilişkin bir soru sorduk -şu anda Yargıtay üyemiz Fethi Şimşek Bey o zaman TİB'in başındaydı- dedik ki: "Bu dinlemeler nasıl oluyor?" Telefonlarımızı istedi, telefon numaralarımızı verdik, sistemden bir baktı, bir anda yüzü biraz bozuldu. Dedik ki: "Ya, hayırdır Başkan, bir şey mi var?" İşte, geçmişe dönük bizim durumlarımıza bakıyor, dedi ki: "Ya, Başkanım, şu tarihte bir önleme dinlemesine takılmışsınız." İcimizdekilerden birine söylüyor. "Nasıl olur?" "O tarihte ben şu görevdeydim, bu görevdeydim..." Bakınız arkadaşlar, sulh ceza hâkimliklerindeki arkadaşlar da etten tırnaktan bizim gibi vatandaşlar, dolayısıyla o iş yoğunluğunda önüne ne getirilip neye imza attığını tam fark edebilecek tipte olmayan pek çok arkadaş var ve onların bir imzasıyla hürriyetleri kısıtlanan, iletişimleri dinlenen, özel hayatları araştırılan binlerce insanla karşı karşıya kalıyoruz. Gelin, Anayasa Mahkemesi size yol göstermiş, Anayasa Mahkemesindeki arkadaşların hepsi de bizim tanıdığımız, bildiğimiz isimler, çoğunluğa yakını da iktidarla son derece mesai harcamış, onlarla birlikte çalışmış arkadaşlar, size yanlış yol gösterirler mi? Bütün doğruları siz mi biliyorsunuz? Onların gösterdiği de bazen doğru olabilir. Onlar diyor ki: "Bunu somut hâle getirin, belirlilik ilkesini burada bertaraf etmeyin." O nedenle hukuk devletin temel ilkelerinden birinin belirlilik olduğunu unutmayalım. Hem bireyler hem yargı makamları için yasanın açık, net, öngörülebilir olması şarttır. Keyfi uygulamalara açık her düzenleme sadece bireysel hakları değil, kamu güvenini de tehdit eder. "Deminki o arkadaşın o tarihte bir sıkıntısı var mı?" diye merak edenler olabilir; 50 kişilik toplam bir isim listesi getirilmiş -o zaman DGM'lerde sadece üye hâkimler izin veriyordu arkadaşlar- o 50 kişinin içerisine 8-10 siyasetçiyi de karıştırmışlar, onları da dinlemiş arkadaşlar, Jandarmanın keyfi öyle istemiş o günkü şartlarda veya polisin içerisinde herhangi birisi birini dinlemek istiyorsa... O yüzden, elbette ki güveneceğiz ama itimat kontrole mani değil yani bunun mutlaka gereğini yerine getirelim. Daha da vahimi, Anayasa Mahkemesi iptal kararında özellikle hâkimliklerin bu değerlendirmeleri yapmadığını -bakın, biraz önce örneğini verdim- kararların rutinleştirildiğini ve bu nedenle iptal gerekçesinin bizzat uygulamadan kaynaklandığını vurgulamıştır. Dolayısıyla, aynı yöntemi güncellenmiş ifadelerle tekrar yürürlüğe sokmak, mahkeme kararını kâğıt üzerinde düzeltip uygulamada aynı yanlışları sürdürmek demektir. Her Komisyon toplantısında ifade ettiğim gibi, Anayasa Mahkemesinin bize yol gösterdiği hususlarda "-mış" gibi yapmayalım, hakkıyla düzenleme yapalım, bir daha önümüze gelmesin. Her seferinde Anayasa Mahkemesinden iptal döner ise Parlatmentonun saygınlığı da kalmaz, komisyonların itibarı da kalmaz. "Bunlar hiçbir şey bilmiyor, biz bunlara yol gösteriyoruz ama gösterdiğimiz yolda bile yürümekten aciz insanlar." derler. O yüzden niye biz onlara lafımızı düşürelim? Gelin, burada hakkıyla düzgün bir yasa yapalım.

Sayın milletvekilleri, bu yönüyle teklifin 9'uncu maddesi Anayasa'nın 2'nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesine, Anayasa Mahkemesinin iptal kararına ve ifade özgürlüğünü güvence altına alan anayasal normlara açıkça aykırıdır. Kaldı ki bu teklif bize perşembe günü iletildi, kırk sekiz saat içerisinde Komisyona sevk edildi. Bu kadar kapsamlı ve etkili hükümler içeren 30 maddelik bir teklifin bu hızla yasalaştırılmaya çalışılması da ayrıca hukuk devleti ilkesiyle de bağdaşmamaktadır. Toplantı saatinin 16.00 olarak belirlenmesi bile kırk sekiz saati aşabilmek amacıyla yapılan bir düzenlemedir. Yoksa bugün cumartesi, sabah saat 10.00'da da bizi toplayabilirdiniz Değerli Başkanım yani sabahlatmazdınız burada. Siz de bir zorunluluk gereği bunu acele bir yöntemle ele almak gerekliliğine inanıyorsunuz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Şahin, İç Tüzük'e uyarak bunu yaptık.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Onu elbette düşünüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani kırk sekiz saatten önce gündeme alamadığımız için...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, zaten onu söyledim, anlaşılan benim o cümlemi siz takip etmemişsiniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani İç Tüzük'ü değiştirmemiz gerekiyor.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Yok, hayır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, çok iyi takip ediyorum.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Çünkü dün saat 15.00'te AK PARTİ Grup Başkanı Abdullah Güler Bey kanun teklifiyle alakalı basın toplantısı yaptı. 16.00 da sizin kırk sekiz saati geçirerek verdiğiniz bir zaman dilimi; bu konuda titiz olduğunuzun farkındayız, işinizi de İç Tüzük'e uygun olarak yaptığının da bilinci içerisindeyiz ama bu kadar önemli, kapsamlı bir kanun teklifini,

kamuoyunda milyonların beklediği bir kanun teklifini bayram arifesinde iki güne sıkıştırmanın kime ne faydası var, Allah aşkına? Bunu söylüyoruz ve cumartesi günü saat 16.00'da başlayıp belki ertesi gün sabaha kadar devam edecek bir Komisyon toplantısının çok sağlıklı olmayacağı kanaatindeyim. 30 maddelik bir teklif, Anayasa Mahkemesi kararlarına göndermeler içeren böylesine ciddi düzenlemeler nasıl bu kadar kısa sürede değerlendirilebilir? Meclisin ciddiyetine gölge düşüren bu uygulamalar, yasa yapım tekniği açısından da sorunludur.

Sonuç olarak, bu teklif adaletin yükünü taşıyacak bir metin değildir arkadaşlar. İnfazda adalet, yargıda eşitlik, ifade özgürlüğü gibi temel hakların güçlendirilmesi gerekiyorken iktidar yine günün kurtarmaya yönelik göstermelik düzenlemelerle karşımıza çıkmıştır. Bizler cezada adalet, infazda da eşitliği sağlayacak, yargıdaki yapısal sorunlara çözüm getirecek gerçek bir reformun yolunu açmak için buradayız. Bu düzenlemelerin toplumsal meşruiyet kazanabilmesi ancak ortak akılla, şeffaflıkla ve Anayasa çerçevesinde şekillenmesiyle mümkündür. Gelin, burada ortak akıl işletelim ve bayram öncesinde 86 milyon "Arkadaş, bizim gönderdiğimiz parlamenterlerimiz ve milletvekillerimiz Parlamentoda ortak akıl çerçevesinde mutabakata varabiliyorlar, konuştuklarında bazı sorunları çözebiliyorlar." desin ve buradan topluma önemli bir mesaj vermemiz gerekiyor. Bu mesaj işinde hiç geç kalmayalım. Gelin, bu kanun teklifinde milletin taleplerini önceleyen düzenlemeleri de yeniden madde ihdasıyla veya önergelerle kamuoyunun takdirine sunalım. Bu kanun teklifinin içeriğine dercedelim. Bu bakımdan, İç Tüzük'ün 38'inci maddesinin açık hükmü yani "Bir komisyon, bir teklifin Anayasa'ya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder." hükmü uyarınca madde müzakerelerinin reddedilmesi gerektiğini belirtmek isterim. Bu konuda hem Komisyon Başkanını hem de iktidar grubunu rahatlatacak bir teklifte bulunuyorum. Gelin, siz bu İç Tüzük 38 gereğince bu teklifi geri iade edin, sağlıklı bir şekilde düşünelim ve milletin beklentilerini karşılayacak yeni bir teklifle gelelim. Emin olun, işi hiç uzatmadan bu konuda gerekli desteği vereceğimizi ifade ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Şimdi sözü Sayın Düşünmez'e bırakıyorum.

Buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, biz bugüne kadar 9 ayrı toplantı yaptık, 9 ayrı toplantıda Anayasa'ya aykırılık üzerinde hemen hemen aynı şeyleri konuştuk ama siz sadece oy çokluğuna dayanarak Anayasa'ya aykırı olmadığını ve görüşmeye başladığını söylediniz. Evet, 10 farklı kanunda düzenleme yapıyoruz 30 maddeyle. Bu 10 farklı kanunda yaptığımız düzenlemelerden bazıları Anayasa'ya aykırı değil, bazıları olumlu gelişmeler bunu baştan söyleyebiliriz ama bazıları da belirlilik ilkesine aykırı, eşitlikçi infaz yasasına aykırı, hukuki güvenilirlik ilkesine aykırı ve bu yönüyle bunun torba yasa olması mantığından dolayı bir bütün olarak Anayasa'ya aykırı olması iddiamız var.

Sayın Başkan, değerli üyeler; biz 9 görüşmedir aynı şeyleri söylüyoruz. Bizim burada yapmaya çalıştığımız, Adalet Komisyonu olarak, Türkiye'nin daha adil bir ülke olması için, hukuk güvenliğinin artması için yani hukuk devleti olma ilkesini öncelemek için biz defaten söz kurduk, Komisyonunda görüşlerimizi açıkladık, zaman zaman Genel Kurulda da bu ve benzeri durumları hem Genel Kurul aşaması hem de daha farklı mecralarda dile getirmek. Biz bugünden tezi yok Türkiye'nin kaybedecek bir günü bile olmadığını düşünülen taraftayız. Eğer biz bugün, cumartesi günü burada toplanıyorsak ve halka bir müjde veremiyorsak bunun vebali hepimizin boynunadır.

Sayın Başkan, biz dönem dönem burada kanunlar tartışıyoruz ve genel itibarıyla Anayasa'dan dönmüş olan kanun maddelerini tekrar Anayasa'yı dolanarak bir şekilde geçirip yine Anayasa denetimine sokuyoruz; bir yapboza dönüşmüş durumda. Anayasa iptal ederse tekrar görüşüyoruz, Anayasa iptal etmezse geçerli hâle geliyor bu durum ama Türkiye'nin hukuk devleti olma karnesine artı olarak mı yansıyor? Hayır. Biz burada demokratik bir ülkeyi, demokratik bir hukuk ülkesini tartışacaksak eğer bunun en başına adaleti koymamız gerekiyor. Burası da Adalet Komisyonu, ismi dolayısıyla adil davranması gereken bir komisyon ve bu nedenle biz baştan bütün her şeye karşı çekincelerimizi paylaşmak durumundayız.

Şimdi, Sayın Başkan, biliyorsunuz, toplumun tamamında bayram coşkusunu doruğa çıkaran Sayın Adalet Bakanının yapmış olduğu açıklamalar vardı ve herkes bir nevi Komisyon bayrama kadar çalışacak, milletvekilleri ilk defa bizim işimize yarar... Bunu kamuoyunun beklentisi olarak söylüyorum, yoksa yaptığımız işleri kötülemek adına kullanmıyorum. Tabii ki çok kıymetli işler de yapıyoruz, çok kıymetli düzenlemeler de yer alıyor, bu kanun teklifinde de yer alıyor, diğer tekliflerle de yer almıştı. Ama toplum ilk defa şu algıya kapılmıştı: Milletvekilleri bayrama kadar çalışacak, emek harcayacak ve bizim mağduriyetimizi giderecek. Maalesef ki önümüze gelen pakette bu mağduriyetleri giderir bir düzenleme söz konusu değil. Biz madde ihdası konusunda Komisyona talepte bulunduk hem 31 Temmuz Covid yasasına ilişkin madde ihdası talebimiz var, orada ayrıntılı tartışacağız hem de yine bu torba yasadaki 20'nci maddenin yani İnfaz Kanunu'nda 110'uncu maddedeki değişikliği öngören düzenlemenin eşitlikçi olmayan taraflarına ilişkin bizim madde ihdası taleplerimiz var. Bunları da yeri, zamanı geldiğinde detaylı tartışacağız ama baştan söylediğimi tekrarlamak istiyorum kayıtlara geçsin diye: Bizler, torba yasa olduğu için ve bazı maddelerde belirsizlik olduğu için, bazı maddelerde eşitlikçi uygulamalar olduğu için, bazı maddelerde Anayasa'nın bozma hükümleri uyarınca düzenleme yapamadığımız için bir bütünün bu yasa teklifinin Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünüyoruz ve bu yönüyle değerlendirilip bir an önce Anayasa'ya aykırılık iddiası hakkında bu kanun teklifinin geri çekilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Düşünmez.

Sayın Olgun, buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, Bakanlığımızın değerli bürokratları ve basın mensupları, milletvekili arkadaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni özellikle Anayasa'ya aykırılık yönünden ele almak ve görüşlerimizi ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum çünkü karşımızda hukuki belirlilik ilkesine aykırı, eşitlik ilkesini zedeleyen, masumiyet karinesini tartışmalı hâle getiren ve hukuk devleti anlayışını temelden sarsan bir teklif var. Bu teklif sadece bir infaz düzenlemesi değil, hukukun üstünlüğüne bir meydan okumadır.

Önce, hepimizin bildiği, kamuoyunun da yakından takip ettiği 31 Temmuz düzenlemesinin yarattığı hukuki çelişkiye dikkat çekmek istiyorum. Aynı suçu işlemiş iki insan, biri serbest, diğeri içeride. Aradaki fark nedir? Sadece ve sadece cezanın ne zaman kesinleştiği. Benzer durumda olan hükümlüler arasında sadece cezanın kesinleşme tarihine göre farklı muamele yapılamaz. Bu, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır. Ama siz ne yapıyorsunuz? Aynı suçu işlemiş insanlara sadece dosyanın - yoğunluk nedeniyle- ne zaman kesinleştiğine göre farklı uygulamalar getiriyorsunuz. Bu, hukuki güvenlik ilkesine aykırıdır; bu, eşitlik ilkesine aykırıdır ve açıkça ifade ediyorum, bu, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Şimdi teklifin 3'üncü maddesine gelelim. Bu maddeyle 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 126'ncı maddesi yeniden düzenleniyor ancak getirilen düzenleme Anayasa'nın 2'nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesiyle açık bir şekilde çelişmektedir. Neden mi? Çünkü teklifin 3'üncü maddesinde yer alan ifadeler, disiplin suçlarını ve cezalarını düzenlerken "nitelik ve ağırlığı itibarıyla benzer eylemler" gibi son derece muğlak ve belirsiz ifadeler kullanmaktadır. Anayasa Mahkemesi ne diyor? Belirlilik ilkesi hukuk devleti ilkesinin temelidir. Bir yasa hangi fiilin hangi hukuki sonucu doğuracağını açık bir şekilde öngörebilmelidir. Kanun, vatandaşın hangi davranışının hangi sonucu doğuracağını açıkça göstermelidir. Ama siz ne yapıyorsunuz? "Nitelik ve ağırlığı itibarıyla benzer eylemler" ifadesiyle hangi davranışın hangi cezayı gerektireceği konusunda belirsizlik yaratıyorsunuz. Bu ifade keyfi yorumlara ve uygulamalara açık bir kapı bırakıyor, hukuki güvenliği zedeliyor, öngörülebilirliği ortadan kaldırıyor. Bu nedenle, teklifin 3'üncü maddesi Anayasa'nın 2'nci maddesine yani hukuk devleti ilkesine açıkça aykırıdır.

Ve gelelim teklifin bir diğer vahim düzenlemesine, Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeleriyle ilgili 28'inci madde değişikliğine. Adli ve idari yargıdan gelen Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyelerine Yargıtay ve Danıştay üyeliği kapısını açıyorsunuz ama avukat ve öğretim üyesi kökenli HSK üyelerini tamamen dışlıyorsunuz. Bu ne demektir? Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesine açık bir aykırılıktır. Aynı görevi yapan, aynı sorumluluğu taşıyan, aynı yükümlülükleri yerine getiren insanlar arasında böyle bir ayırım yapmak hukuk devletiyle asla bağdaşmaz. Bu düzenleme çalışma barışını bozar, yargının tarafsızlığına gölge düşürür.

Son olarak, teklifin 23, 24 ve 25'inci maddeleri de Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesini karşılamayacak düzenlemeler olup bunu maddeler görüşülürken ifade edeceğiz. Anayasa Mahkemesinin daha önce iptal ettiği hükümleri farklı ambalajlarla yeniden getiriyorsunuz. Bu Meclisin görevi, iptal edilen düzenlemeleri makyajlayıp geri getirmek değildir. Görevimiz, hukuka uygun yasalar yapmak, vatandaşın haklarını korumaktır. Bunun yanında, diğer konuşmacı arkadaşlarımla söylediklerine ilaveten, bu yasa teklifi, gerçekten altı aylık bir çalışmanın sonucunda boş bir torba olarak gelmiştir. Şimdi burada, Cumhuriyet Halk Partili ve YENİ YOL Partili vekil arkadaşlarımla da bahsettiği gibi, eğer Adalet ve Kalkınma Partisi bu kanunu getirip bayramdan önce muhalefeti de gece saatlerinde yorup da çıkarırım diye düşünüyorsa boşla yormayın, biz İYİ Parti Grubu olarak bayramın dört günü dâhil olmak üzere çalışmaya hazırız.

Bence bu teklifi geri çekip bayramdan sonra akıllı uslu bir infaz kanununu hep beraber yapalım diyorum, saygıları sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Olgun.

Şimdi söz sırası Sayın Sarıgül'de.

Buyurun Sayın Sarıgül.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım Cüneyt Yüksel, özellikle toplantıyı yönetme tarzınız, Grup Başkan Vekilimiz Doktor Avukat Murat Emir'e karşı gösterdiğiniz demokrasi anlayışınıza çok teşekkür ediyorum.

Uygun görürseniz, bugün gerçekten adaletle ilgili binlerce yurttaşımızın beklediği bir konuyu tartışıyoruz. Ben maddelerin detayını diğer hukukçu arkadaşlarıma bırakıyorum ama vatandaşlar arasında ne var ne yok, 120 tane cezaevini gezen bir arkadaşınız olarak birkaç konuya izninizle değinmek istiyorum: İnsanlık tarihî adalet mücadelesinin tarihidir. İnsanlık, hep adaleti aramıştır ve adaleti aramaya devam ediyoruz. Binlerce kader mahkûmunun gözü ve kulağı bu Komisyonda. Bunlar, inan ki af değil de bir adalet istiyorlar. Toplum, bizden af beklemiyor. Pandemi koşulları münasebetiyle hızlı yargılamalar oldu, gözden kaçan konular oldu, o nedenle de bir adalet bekliyorlar. "Affet Türkiye'm" diye başladığım çalışmalarda eğitim sistemimizin, ekonomi sistemimizin, adalet sistemimizin eksikliklerini, mahkûmlara yıkıp bir kenara çekilip duramayız. Aynı suçu işleyen 2 kişi farklı cezalar almış, inan ki bu adalet değildir. Bir insana işlediği suçla orantısız bir ceza vermek inan ki kamu vicdanını yaralamaktadır. Aynı tarihte aynı suçu işleyen 2 kişiden 1'isi dava dosyası yasadan önce karara bağlandığı için haptan çıkıyor, diğeri dava süresi uzadığı için haptan kalıyor. İnan ki bu, adalette sıkıntı demektir. Hele hele özellikle 31 Temmuz mağdurları bu yüzden adalet istiyorlar. Dava sürecinin uzaması inan ki onların suçu değil. Üç yıldan beri neredeyse Türkiye'deki bütün cezaevlerinin önünde, gerçekten "affet Türkiye'm" diye çağrı yapıyorum. Mahkûm aileleri ile mahkûmlarla görüşmeye devam ediyorum. Mahkûmların ve ailelerinin durumlarını, duygularını çok iyi bilen bir arkadaşınızım. Bayram öncesi af çıkacağına dair inan ki çok büyük bir beklenti var. Komisyona gönderilen yasa teklifi bu aileleri gerçekten hayal kırıklığına uğratmamalı. Yüz binlerce insanın umutlarını biz kırmamalıyız. Binlerce mahkûm nizamiye kapısına kadar geldi, inan ki orada beklemekteler. Gelin, Komisyonda, bu paketin eksikleri varsa bunları detaylı bir şekilde değerlendirelim. Kapsam dışı kalacak suçları belirleyelim, toplumsal barış ve kardeşlik hukuku için "affet Türkiye'm" diyelim. Sayın Başkan, 31 Temmuz mağdurlarını mutlaka pakete alalım, paketin içine...

Bakin, tır şoförü var, kamyon şoförü var, otobüs şoförü var, minibüs şoförü var; Sayın Başkanım, bu 2,5 milyon yurttaş için ehliyet affını mutlaka bir kere gündeme almamız lazım.

Çekte yeni bir düzenleme yapmak lazım. İnan ki, esnaflarımız suçlu değil, esnaflarımız borçludur.

Gelin, hep beraber devletimizin adil olduğunu, devletimizin şefkatli olduğunu birlikte gösterelim. İnan ki burada af konusuna "Bize ne getirir, bizden ne götürür? Kaç oy alırız, oy almaz?" diye bakmayalım, af konusuna vicdani açıdan bakalım. Bir kere daha altını çiziyorum, kimin işine yarayacağı hesabını yapmayalım, bayram öncesi... Belli haksızlıklar var, özellikle pandemi koşullarında hızlı yargılamalar oldu, gözden kaçanlar oldu; o nedenle, gelin, bunları düzelteyim ve diyelim ki hepimizin bayramı kutlu olsun; bayram, o bayram olsun ve kader mahkûmlarını anneleriyle, babalarıyla buluşturalım. Adalet Komisyonuna

bir kez daha seslenmek istiyorum, Türkiye'nin vicdanına seslenmek istiyorum: Affet Türkiye'm diyorum; haksızlıklara uğramışlar için affet, annelerin, babaların, dedelerin hasretini dindirmek için affet, çocukları sevindirmek için afet.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun siyasi bir karar değil, vicdani bir karar vereceğini, adaletli düşüneceğini... Vereceğiniz kararla binlerce kader mahkûmuna bir şans daha vermenizi önemle rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Sarıgül.

Şimdi Anayasa'ya aykırılığa ilişkin görüşmeler tamamlandı.

Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Şimdi, diğer konuya geçmeden önce burada bulunan değerli konuklarımızı, gelen bürokratlarımızı, öğretim üyelerimizi tanımak istiyoruz; özellikle hazırun cetveline imza atanlar tek tek kendilerini tanıtırlarsa memnun oluruz.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Değerli Komisyon üyeleri, İç Tüzük'ün 34'üncü maddesi uyarınca verilmiş 1 adet önerge vardır, önergeyi okutup işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23, 24, 25'inci maddeleri 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'a ilişkin olup BTK Başkanına verilen yetkiye ve içerik kaldırmalarda yapılan düzenlemeye ilişkindir.

Bu çerçevede, İç Tüzük 34 gereği tali komisyon olarak Dijital Mecralar Komisyonuna gönderilmesini ve rapor alınmasını talep ediyoruz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Söz talebi...

Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, nitelikli yasamanın en büyük gayesi İç Tüzük hükümlerinin uygulanmasından geçer yani İç Tüzük hükümlerini uygulamak bizim Komisyon üyelerinin, Adalet Komisyonu üyelerinin... Nasıl tüm Türkiye'nin Anayasa'ya uymak zorunda olduğu Anayasa 11 gereği Anayasa'nın bağlayıcılığı var, İç Tüzük hükümlerinin de bağlayıcılığı var. Buna göre 34'üncü madde açık, burada komisyonlar kendilerine gelen yasa tekliflerinde eğer tali komisyon belirlenmemişse içerisinde tali komisyona ait maddeler de içeriyorsa bunu göndermemiz gerekiyor ve tali komisyon tarafından karar verilmesi gerekiyor ve açık ve net olan bir şey var: Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, bir torba kanun. Bu torba kanun da 10 adet yasa düzenlemesi içeriyor. Bunun içinde Noterlik Kanunu'ndan tutun İcra İflas Kanunu'na, İdari Yargılama Usulü Kanunu'na, Türk Ceza Kanunu'na, Ceza Muhakemesi Kanunu'na, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a, 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkındaki Kanun'a, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu'na ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na ilişkin hükümler var, teklifler var. Bir de 23, 24, 25'inci maddeleri içeren ve Anayasa Mahkemesinin 2 defa iptal ettiği basın özgürlüğüne yönelik ve içerisinde sansür ve Anayasa Mahkemesince verilen karara da aykırı hükümler bulunan 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 3 madde düzenlemesi var, açıkça. Bu durumda gelen -yasa teklifi de- torba yasa teklifi bu çerçevede İç Tüzük 34'e göre 23, 24 ve 25'inci maddelerin açıkça 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'a ilişkin olduğuna göre ve BTK'nin tartışıldığı bir yetki ve içerik kaldırmalarıyla ilgili düzenlemeleri de içerdiğine göre, İç Tüzük 34 gereği tali komisyon olarak Dijital Mecralar Komisyonuna gönderilmesini ve bu çerçevede rapor alınmasını Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Bülbül.

Şimdi bu önerge üzerinde başka söz talebi yoksa oylamayı yapacağım.

Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin ön norm denetimi ve etki analizi raporunun talep edilmesiyle ilgili olarak Komisyon Başkanlığına ulaşan dilekçeye ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli Komisyon üyeleri, Başkanlığımıza ulaşan bir dilekçeyle ön norm denetimi raporu ve etki analizi raporu talep edilmektedir. Bu konuda görüşümü defalarca bildirmiştim. Tutumumu da daha önceki toplantımızda, hatta toplantılarımızda açıklamıştım. Verilen benzer mahiyetteki dilekçelere de yazılı olarak cevap vermiştim ve Komisyon

üyelerimizi bilgilendirmek için bu cevabı daha önceki toplantımızda da okutarak bilgilerinize sunmuştum. Dolayısıyla bu konuda Başkanlığımızca yapılacak bir işlem olmadığını belirtmek istiyorum.

Görüşmelere de kaldığımız yerden devam ediyoruz.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin ön norm denetimi ve etki analizi raporunun kendilerine verilmesiyle ilgili taleplerinin oylanmasını istediklerine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bizim talebimiz şu: Vermiş olduğumuz talep yazımızın okunması, bu konuda, talep yazımızın içeriği konusunda tarafımıza söz verilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun, okutalım.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin İç Tüzük 38 gereği TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı tarafından ön norm denetiminin yapılıp yapılmadığı, yapıldıysa buna ilişkin görüş yazısı, etki analizi yapılıp yapılmadığı, yapıldıysa bir nüshasının tarafımıza verilmesini talep ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, teşekkür ediyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak kanun tekliflerinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı tarafından ön norm denetiminin yapılıp yapılmadığı konusunda birçok defa burada görüşlerimizi ortaya koyduk. Bu konuda norm denetiminin yapılıp yapılmadığı, yapıldıysa buna ilişkin görüş yazısı alınıp alınmadığı konusunda biz yine talebimizi tekrarlıyoruz. Etki analizi yapılıp yapılmadığı, yapıldıysa bir nüshasının tarafımıza verilmesini de talep ediyoruz.

Etki analizi çok önemli arkadaşlar. Bakın, biraz önce söyledim, 10 tane yasa teklifi var burada. 10 tane yasa teklifi içerisinde TCK'den tutun CMK'ye kadar, Noterlik Kanunu'na kadar birçok yasa teklifi var. Bu düzenlemede, örneğin 12'nci madde; 12'nci maddede genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulmasına ilişkin 170'inci maddede değişiklik yapılıyor ve burada "kurusıkı" olarak adlandırılan silahların da bu maddeye eklenerek, TCK 170'e eklenerek kişiler hakkında ceza tayin ediliyor. Şimdi, burada şunu sormak istiyorum: Ceza Genel Kurulunun vermiş olduğu kararlar açık, kuru sıkı silahların silah mahiyetinde olmadığı Ceza Genel Kurulunun birçok kararında var, ceza dairelerinin kararlarında da var. Ben şunu sormak istiyorum: Yani bu kurusıkı silahların burada silah olarak sayılmadığı hâlde Ceza Genel Kurulu kararlarında, hangi etki analiziyle hangi çerçevede -yani yıllardan beri- hangi sıkıntıda buraya madde olarak, silah olarak konulduğunu sormak istiyorum. Adalet Bakanlığının burada birçok yetkilisi var yani etki analizi nerede burada? Bu konuda bir çalışma var mı? Sayın Genel Müdürüm, bu çerçevede yani hiçbir... Burada şimdi kimiz biz? Adalet Komisyonu üyeleri. Bir şey geliyor, tamam, haklısınız, Anayasa 88'e göre kanun tekliflerini milletvekilleri verir ama bu çerçevede yapılan, ilk imzacı vekillerle yapılan çalışmalarınız da var. Bu çerçevede, bizim Komisyon olarak etki analizini bilmek zorunda olmamız gerekmiyor mu?

Örnek vermek istiyorum. Bir madde daha var trafik güvenliğinin tehlikeye sokulmasıyla ilgili. Ya, ulaşım araçlarının kaçırılması ve alıkonulması, bu TCK 223. Ya, ulaşım araçlarının kaçırılması ve alıkonulmasını, TCK 223'ü yani hangi amaçla hangi dertle siz suçun adına niçin değiştiriyorsunuz da "ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi, kaçırılması ve alıkonulması" diyorsunuz yani etki analizi. Neden böyle bir ekleme yaptınız?

İkinci sorum, bu suçun cebir ve tehdit kullanma unsuru varken bu cebir ve tehdit unsurunu kaldırıp da hukuka aykırı herhangi bir davranış gibi bir unsur ekleyip hangi amaçla hangi düşünceyle hangi etki analiziyle... Yani vatandaş, millet, o kadar çok mu engelliyor ulaşım araçlarını, "Yollardan ulaşım aracı geçmesin." diye millet ayaklanmış durumda mı? Yani bunların etki analizleri önemli bizim için. Örnek veriyorum, içerisinde bulunan başka birçok düzenlemede var bu olay. Bu çerçevede, Noterlik Kanunu'yla ilgili, disiplin suçlarıyla ilgili düzenleme, bununla ilgili bir etki analizi yapılmış mı? Yani biz Adalet Komisyonu üyeleri olarak buraya geldiğimiz zaman, önümüzde bayrama kadar çıkarmak zorunda olduğumuz, mahalle baskısı olabilecek nitelikte ama içerisinde infaz düzenlemesi açısından çok büyük eksiklikler olan infazda adalet ve eşitliği kavramayan bir düzenlemeyi getirdiğinizi, 10 kanunla birlikte... Yahu, cumartesi günü Büyük Millet Meclisi çalışmıyor, şu anda Büyük Millet Meclisi çalışmıyor. Sayın Başkanım, bir şey sorabilir miyim? İç Tüzük'te...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, çalışıyor şu anda, komisyonlar çalışıyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bitireyim.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmadığı bir ortamda, komisyonların çalışması konusunda Büyük Millet Meclisiyle herhangi bir yazışması oldu mu Komisyonumuzun? Yani bunu merak ediyorum ben şu anda, merak ediyorum.

Bu çerçevede bizim vermiş olduğumuz talebin oylanmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 5 milletvekilinin taleplerini oylamaya sunmayacağına ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, bunu bir dilekçe olarak kabul ettiğimizden dolayı -daha evvel de açıklamasını yaptım- görüştüğümüz kanun teklifine ilişkin olarak Komisyonumuza iletilmiş bir etki analizi raporu bulunmamakta.

Yine, ön norm denetimle ilgili de Kanunlar ve Kararlar Başkanlığınca hazırlanmış, Anayasa'ya uygunluğuna ilişkin bir norm denetimi raporu bulunmamaktadır.

Burada Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı tarafından hazırlanarak Komisyon Başkanlığımıza sunulan inceleme raporu, İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca bir Anayasa'ya uygunluk incelemesi içermemektedir. Kanun yapım tekniği ve kanunun yapım dili gibi teknik bilgiler içeren bir bilgi notudur. Komisyon Başkanlığına yardımcı olmak üzere hazırlanan bu bilgi notu bir komisyon evrakı niteliği taşımamaktadır. Dolayısıyla oylamaya sunmayacağım bunu ama Başkanlığımızın tutumu da bu şekildedir.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ve Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul ile 101 Milletvekilinin Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3147) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, değerli milletvekilleri, teklifin tümü üzerinde görüşmelere geçeceğiz.

Söz talep eden Komisyon üyelerine istem sırasına göre söz vereceğim.

İlk söz, Sayın Kunt'un.

Sayın Kunt Ayan, buyurun.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, değerli hocamız, Türkiye Barolar Birliği temsilcilerimiz; hepinizi DEM PARTİ adına saygıyla selamlıyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, yine sabaha bir hukuk garabetiyle, bir demokrasi darbesiyle uyandık. CHP belediye başkanlarının da aralarında bulunduğu yerel yönetimlerden 47 kişi hakkında yapılan operasyonu kınadığımızı bir kez daha buradan ifade ediyoruz. Bu ülke sadece halkın iradesine ipotek koyan bir yerde değil, bugün aslında onuncu yargı paketiyle de bir kez daha gördük ki halkın beklentisini yok sayan bir tutumun hâlen ısrarla sürdürülmek istendiğini görüyoruz ve aslında bu Meclisten halkın büyük bir beklentisi varken uzun yıllardır artık antidemokratik uygulamalardan vazgeçilmesi ve hukuk devleti ilkesine geri dönüşüne dair büyük bir beklenti varken maalesef bunu ısrarla sürdürmek istemeyen bir aklın hâlen devrede olduğunu görüyoruz.

Yine değerli arkadaşlar, sizlerin de bildiği üzere, bizler için çok önemli ve kritik olan, 1 Ekimde başlayan bu sürecin 27 Şubatta barış ve demokratik toplum çağrısıyla taçlandırıldığını ve 12 Mayıs'ta ise Türkiye tarihinde daha önce eşi benzeri görülmemiş bir adımla çok önemli bir boyuta kavuştuğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Tam da böylesi bir dönemde, tam da böylesi bir fırsat varken görüyoruz ki mevcut siyasal iktidar bu fırsatı tekrardan bu yargı paketiyle ıskalamakta ısrarcı. Aslında tam da elimize bu fırsat geçmişken, tam da bu kadar toplumsal barış söylemlerinin yükseldiği bir dönemde biz isterdik ki bu onuncu yargı paketinde toplumun ihtiyaçlarını konuşalım, toplumun taleplerini konuşalım, Türkiye'nin barışını inşa modellerini konuşalım ama maalesef ki bu onuncu yargı paketiyle görüyoruz ki yine bunların tamamına kulak tıkayan bir siyasal iktidar gerçekliği var.

Evet, değerli arkadaşlar, çok iyi biliyoruz ki şubat ayından bu yana bu ülkenin Adalet Bakanı ona uzatılan her mikrofona çok büyük laflar etti, çok büyük kelimeler etti. Ne dedi Sayın Adalet Bakanı? "Ceza adaletini daha etkin sağlayacağız." dedi. Ne dedi? "İnfaz eşitliği adına önemli düzenlemeler yapacağız." dedi. "Hasta mahpuslarla ilgili olumlu gelişmeler yapacağız, bunu yasalarla teminat altına alacağız." dedi. "Hiçbir mahpusun cezaevinde hayatını kaybetmesini istemiyoruz." dedi. Yine "Konutta infaz usullerinde daha çok kişi yararlanacak." dedi ve son olarak da "Covid yasasındaki eşitsizlikleri düzelteceğiz." dedi. Keşke şimdi kendisi burada olmuş olsaydı, biz de bu soruları sorup daha önce bu büyük büyük konuşmuş olduğu kelimelerin cevabını ondan duysaydık ama maalesef kendisi de burada değil, Bakan Yardımcısı da burada değil, sorabileceğimiz bir muhatap burada değil; teknik işlerle ilgilenen, mevzuatla ilgilenen kıymetli bürokratlar burada. O yüzden bu sorularımızın cevabını belki iktidar partisi vekilleri verir. Neden verir? Çünkü onlar da aynı şekilde, Sayın Bakanın söylemiş olduğu kavramları, cümleleri, talepleri çıkmış oldukları her sahnede birer birer söylediler fakat ne oldu sonuç itibarıyla? Hiçbir şeyi bu paketin içerisine koymadınız.

Bakın, değerli arkadaşlar, Mevlana'ya bir soru sormuşlar, demişler ki: "Adalet nedir?" demiş ki: "Meyve ağaçlarını sulamaktır." "Peki, zulüm nedir?" demişler, demiş ki: "Dikenleri sulamaktır." Siz bugün mevcut siyasal iktidar olarak, elinize almışsınız hortumu, dikenleri sulamaya devam ediyorsunuz. Oysaki bu halkın bizden talepleri var, bu hakkın mevcut siyasal iktidardan talebi var ve beklentisi var. Bu zulmün bitmesini, eşitliğin gelmesini, adaletsizliğin son bulmasını istiyorlar fakat maalesef ki buna dair hiçbir düzenleme burada yapılmıyor, bu pakette de yer almadı.

Bizler aslında neyi talep ettik, halk neyi istedi? Ben şimdi bunları sıralayacağım sizlere. Başta hasta mahpuslara şartsız ve ayrımsız olarak tahliye ve tedavi imkânlarının sağlanmasını bekliyorlardı bu Meclisten.

Bakın, değerli arkadaşlar, Türkiye'de İnsan Hakları Derneğinin raporuna göre 1.400'ü aşkın hasta mahpus var. Bunun yaklaşık 350'si ağır hasta mahpus ve buna dair somut, net bir düzenleme istediler bu pakette fakat siz ne yaptınız değerli arkadaşlar? Yine bu pakette güya yapmış gibi gösterip maalesef ki bir adım atmadınız. Ne yaptınız? Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarını ayırık tuttunuz. Ben o zaman soruyorum size: Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan bir tutsak, bir mahpus ağır hasta olamıyor mu, kanser hastalığı ona bulaşmıyor mu, ölümcül herhangi bir hastalığa erişememesi gibi bir durumu mu söz konusu? "Neye dayanarak siz bunu bu paket içerisine almadınız?" diye sormak istiyorum ve bu sorunun cevabını da gerçekten merak ediyorum.

Bir diğeri, değerli arkadaşlar, 31 Temmuz 2023 tarihli Covid yasasında yine adli ve siyasi mahpuslarla ilgili hukuki eşitsizliklerin giderilmesi bekleniyordu bu pakette. Neden bekleniyordu? Az önce de ifade ettim, Adalet Bakanı ve iktidar partisinin

büyük büyük lafları insanları da hâliyle bayram öncesi böyle bir paketin gelmesi için umutlandırmıştı fakat siz ne yaptınız? Bunu kapsam içerisine almadınız. Peki, sadece kapsam içerisinde almamakla mı kaldınız? Hayır. Bir de hiç çekinmeden, hiç sıkılmadan hedef şaşırttınız. Bu bir iddia, ben bu Komisyondan bugün bunun cevabını AK PARTİ sıralarından bekliyorum arkadaşlar çünkü iddia olduğuna inanmak istiyorum. Nedir arkadaşlar bu iddia? Bize gelen telefonlar var, insanlar bizi arıyor, diyorlar ki: "Sayın Vekilim, siz her yerde diyorsunuz 'Covid yasasında eşitlik olsun, olmalıdır, işte, siyasi ayırım olmaksızın yapılması gerekiyor, adlilerde de bu ayrımcılık yapıldı.' Bunu diyorsunuz, hoş, güzel fakat biz AK PARTİ vekillerini arıyoruz, AK PARTİ vekilleri bize diyor ki: 'Vallahi, kusura bakmayın, DEM PARTİ'liler izin vermedi, biz bu pakete bunu koyamadık. Çünkü dediler ki 'Eşitlik olsun, örgütlü suçları da dâhil edin.' E, biz bunu yapamazdık, o yüzden yapmadık.'" diye cevaplar veriliyormuş ve ne oldu? Dikkat ederseniz, dünden bu yana bütün basın şunu konuşmaya başladı: AK PARTİ ve DEM PARTİ anlaşamadı ve bu yüzden Covid yasası onuncu yargı paketi içerisine girmedi. Ben bu sorunun cevabını AK PARTİ sıralarından almak istiyorum ve şunu da ekliyorum: Madem eğer biz bunu engellediysek, madem biz DEM PARTİ olarak bunu engellediysek birazdan biz DEM PARTİ olarak bir kanun teklifi sunacağız "Onuncu yargı paketi içerisine alınsın." diye sunacağız. Ne diyeceğiz bunda? 31 Temmuz Covid yasası, bu onuncu yargı paketi içerisine alınsın diyeceğiz, eşitlikçi bir şekilde olsun diyeceğiz. Madem engel bizsek buyurun, hep birlikte bunu buradan geçirelim diye size iletmek istiyorum.

Yine, bir diğeri ise arkadaşlar, 2020 tarihli ayrımcı infaz yasasında dışlanan siyasi mahpuslar için eşitlik bekliyorduk bu pakette de maalesef yine buna dair bir düzenlemeyi gerçekleştirmediniz.

Yine, keyfi ve ayrımcı infaz rejiminden kurtulmak, herkes için hukuka uygun, öngörülebilir ve adil bir infaz sistemine katkı sağlayacak düzenlemelerden bahsediyorduk fakat yine maalesef ki buna dair bu pakette hiçbir şey olmadığını gördük ve sonuç olarak hiçbir şey için geç değil değerli arkadaşlar, hâlen komisyon aşamasındayız, hâlen bayram öncesi bunu tartışıyoruz. Ve aslında ne niyeteyiz? Çarşamba günü bunun yasalaşması niyetindeyiz, madem öyleyse gelin, bu halkın, bu beklentilerini hep birlikte buradan geçirelim.

Yine, değerli arkadaşlar, bu kanun maddesi içerisinde mükerrirlere özgü rejimlerle ilgili, aslında dörtte 4'lere dair bir düzenleme yaptınız, bunu olumlu bulduğumuzu buradan ifade ediyoruz fakat eksik buluyoruz. Neden eksik buluyoruz? Yine burada da bir ayrımcılığa gittiğinizi düşünüyoruz. Neden ayrımcılığa gittiğinizi düşünüyoruz? Çünkü burada da TMK 17 kapsamında aslında kişilerin, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanların infazıyla ilgili bir ayırım söz konusu, o yüzden biz madem eğer bunu çıkarıyorsak hemen burada da TMK 17'nin tamamen kaldırılması, aynı düzlemde eşitlendirilmesi gerektiğini buradan ifade etmek istiyoruz.

Sonuç olarak az önce sıraladığımız hususları tekrar edip sözü bitirmek istiyorum. Bugün, bu Komisyonda hasta tutsaklarla ilgili düzenlemenin yeniden, tekrardan değerlendirilmesini istiyoruz, buna dair önergemiz de olacak. Neyi talep ediyoruz? Siz orada hem ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarını ayırt tuttunuz hem de öyle bir ibare eklemiştiniz ki daha önce kanunda olmayan bir şey, yeni bir şey ihdas etmişsiniz "Toplum nezdinde tehlike oluşturabilecek kişilerle ilgili böylesi bir karar veremeyiz." diyorsunuz. Peki, bu soruyu kime soracaksınız siz? İçişleri Bakanlığına bağlı kolluk birimine soracaksınız. Biz sizin bu anlamdaki tutumunuzu idari gözlem kurullarından çok iyi biliyoruz, bu keyfi bir uygulama olacak. O yüzden bu maddenin de madem bunu getiriyorsanız hem ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanları da kapsayacak şekilde hem de keyfi, soyut gerekçelere bırakmadan çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz.

Yine, 31 Temmuz Covid yasasıyla ilgili durumun bu pakette eşitlenmesini, eklenmesini ve mükerrire özgü durumun da TMK 17 kapsamında da çıkarılmasını talep ediyoruz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Kunt Ayan.

Şimdi söz sırası Sayın Bülbül'deydi.

Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, İngiliz devlet adamı Churchill'in deyişiyle sabah erken saatte, beşte, altıda kapı çalınıyorsa sütçü gelmişse o ülkede demokrasi vardır ama sabah beşte, altıda güvenlik mensubu, polis ya da jandarma gelmişse o memlekette demokrasi yoktur. Yani şafak vakti operasyonları, yetmedi mi? Bugün yaptınız, bugün dahi yaptınız. Saat altıya on varken, sabah altıya on varken bakıyorsunuz, davetiyeyle bile gelecek, Ceza Muhakeme Usulü Kanunu'ndaki tüm unsurları kenara itiyorsunuz, ihlal ediyorsunuz, Anayasa'yı ihlal ediyorsunuz, CMK'yi ihlal ediyorsunuz ve yine kaptıkaçtı olarak gidiyorsunuz, vatandaşın temel hak ve özgürlüklerini bir kenara itip, gözaltına alıp Vatan Emniyetine götürüp orada, o katlarda -giden bilir, yaşayan bilir, izleyen bilir- bir temiz havanın olmadığı yerlerde dört gün tutsak olarak tutuyorsunuz. Yani anayasal hak ve özgürlüklerini TCK, CMK ve Anayasa'da bulunan hak ve özgürlüklerini bir kenara itiyorsunuz, Anayasa'nın 13'üncü maddesindeki bilinen, açıklanan güvenlik hakkını, yaşam hakkını bir kenara itiyorsunuz yani böyle bir şey olamaz arkadaşlar. Böyle bir ülkede demokrasi olamaz, böyle bir ülkede hukuk devleti olamaz, böyle bir ülkede özgürlükler olamaz yani her şeyin iki dudak arasında olduğu, yargının bağımsız olmadığı ve tarafsız olmadığı, talimatlı, saray talimatlarıyla, yargı aparatlarıyla rakibin bir kenara itildiği bir yapı yani kişilere özel yargı kararlarının olduğu bir yapı, hukuk devleti olamaz. Her zaman şunu söylüyorum: Demokrasi ve özgürlüklerin ve hukuk devletinin her birimize yönelik kurallarına hepimizin ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. O nedenle, bugüne kadar yapılan bu tür haksız, hukuksuz, demokrasi ve özgürlüklere aykırı, Anayasa ve CMK'ye aykırı yapılan tüm hukuksuz işlerin hesabı sorulacaktır bakın; bunlar burada kalmayacaktır. CMK'ye ve TCK'ye ve Anayasa'ya aykırı yapılan bütün... Anayasa 137 gereği kanunsuz emre uyanlardan, hukuka aykırı davrananlardan ve Türk Ceza Kanunu 24'e göre suç teşkil eden işlemleri yapanlardan hangi makamda olursa olsun, hangi yetkili olursa olsun hesap sorulacaktır. Bugünler geçecektir, ülkeye demokrasi gelecektir, ülkeye hukuk devleti gelecektir. Kimse Türkiye'nin 250 yıllık demokrasi geleneğini bir kenara itemez, bu hesaplar bir gün sorulur. Sorulduğu zaman da soranlar, hukuk devleti içerisinde sorulara da gerekli savunma hakkı verir; bunu, Adalet Komisyonu Grup Sözcüsü olarak tarihe bir not olarak koymak istiyorum. Yok öyle bir şey, siyasi argümanlarla yargıya talimat verip de yargıda belirli yapılarla çıkıp da

rakibini bir kenara itip de "millî irade, millî irade" deyip de belediye başkanlarını gözaltına almak, yakınlarını gözaltına almak, sabah şafak vakti operasyonlarıyla vatandaşın hak ve hukukunu bir kenara itmek diye bir şey yok; bunun hesabı sorulacaktır.

Değerli arkadaşlar, şimdi, önümüze infazla ilgili bir yasa teklifi geldi. Bakıyorum bu yasa teklifinde ne var ne yok? Umud hakkı, Sayın Bahçeli'nin söylemiş olduğu bir umut hakkı meselesi var. Ya, cezaevine giren vatandaşın da umut hakkı olmalı arkadaşlar, olmalı; umut hakkı çok önemli bir nokta. Yani bunu yaparken de infazı adil, infazı eşit bir şekilde ortaya koyacaksınız ama cezaevine giren vatandaşlar cezaevine nasıl giriyor? Yani yargı, soruşturma evresi, kovuşturma evresi, karar evresi, kesinleşme evresi, ondan sonra cezaevi infaz evresi. Cezaevi evresinde ne var? Özel usuller var; kapalı cezaevi, yarı açık cezaevi, geceleyin infaz, hafta sonu infaz ve konutta infaz var. E, bu usulleri yaparken ne yapmak lazım? Anayasa'ya uyacaksınız arkadaşlar, Anayasa'nın 13'üncü maddesinden başlayıp Anayasa'daki hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasıyla ilgili birçok maddeye uyacaksınız, Anayasa'dan sonra yasalara uyacaksınız ama ne yapıyorsunuz? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde şu anda ifade özgürlüğü, adil yargılanma hakkı, güvenlik hakkı, özgürlük hakkında birinci sırada Türkiye, adil yargılama hakkı ihlallerinde en fazla aleyhine karar verilen Türkiye ama hesap soramıyoruz. Nereye soramıyoruz? Hâkim ve savcıların verdikleri kararın hakkında hesap soramıyorsunuz. Eskiden sorabiliyorduk hesabı; hâkim, savcı tutuklama kararından sonra, haksız bir karar verdiği zaman onlardan hesap soruluyordu. Nereden nereye geldik, nereden nereye geldik? Hesap sorulamayan, şeffaf olmayan, bağımsız olmayan, tarafsız olmayan ve... Türkiye'nin hakkında en fazla davaları olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi karar sayılarına bakın. AYİM, Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuru hakkı... Bireysel başvuru hakkı kadar güzel bir şey var mı? Bakın, bireysel başvuru hakkı Türkiye Büyük Millet Meclisinin getirdiği en büyük haklardan biri. Yani bu konuda eleştiri de yapacağız, destek de vereceğiz arkadaşlar, hep birlikte yaptık; bu konu da AK PARTİ iktidarının getirdiği en önemli haklardan biriydi. Ama ne oldu? Bireysel başvuru hakkı konusunda adalet erişim ve Sayın Başkanın belirttiği yargıya erişim noktasında vatandaş ne düşünüyor, ona bakmak lazım. Vatandaşın düşüncesini ortadan kaldıramazsınız, yargıya güven yok. Neden yok? Adalet erişemiyor vatandaş, bireysel başvuru hakları 100 bine ulaşmış durumda. Bireysel başvuru hakkı niçin yapılır? Mahkemeye gidersen, hakkını alamazsın; mahkemeye gidip hakkını alamayınca iç hukuk yollarını tüketirsin, ondan sonra "Ya, benim haklarım ihlal edildi, adil yargılanma hakkım ihlal edildi, şu oldu bu oldu." diye gidersen Anayasa Mahkemesine. Neden çoğaldı arkadaşlar? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde Türkiye aleyhine verilen kararlar neden birinci sırada? AYİM'de bireysel başvuru hakları neden yılda 100 bine ulaştı? Nedeni ne bunun? Nedeni şu: Demek ki Türkiye'de adalet yok, demek ki Türkiye'de yargı vermiş olduğu kararlarla vatandaşın adalet anlayışını sağlayamıyor. Yargıya güven... Her zaman şunu söylüyorum: OECD ülkelerinin enflasyon rakamlarını ortaya koyuyoruz da OECD ülkeleri arasında 2024'te 38 ülkeden 36'ncı durumda olduğumuzu... Niçin yargıya güven endeksine bir ses etmiyorsunuz? Sondan ikinciyiz arkadaşlar, yargıya güvende sondan ikinciyiz. Bakıyorum şuraya, Adalet Komisyonu üyeleri avukat, ağırlıklı avukat, hepsi avukat; bakıyorum şuraya, Adalet Bakanlığının birçok bürokrati, bakıyorum şuraya yani... Ama ne oluyor? Yargıya güven yüzde 30'lara düşmüş arkadaşlar, yargıya güven yüzde 30'lara düşmüş. Bu kaçınıcı paket? Onuncu paket. Kaçınıcı yargı strateji belgesi? Dördüncü Yargı Strateji Belgesi, 23 Ocak 2025. 2025 ile 2024 arasındaki neye bakıyoruz biz, neye bakacağız? Yargı Reformu Strateji Belgesi'ne. Birçok madde var; tutuklamayla ilgili, kovuşturmayla ilgili, infazla ilgili. E, geldiğimiz nokta ne? Geldiğimiz nokta şu: Eskileri çıkarın, yenileri alın, muhalifleri içeri tıkn, ifade özgürlüğünü kullananları, saraya karşı görüşünü ortaya koyanları içeri sokun. Bakıyoruz, belediyeler, belediyeler... Ya, arkadaş, kim hata yapmışsa, kim suç işlemişse hakkında gereği yapılır. Ya, bu suçu, bu hataları hep Cumhuriyet Halk Partili belediyeler mi yapıyor, hep muhalefet belediyeleri mi yapıyor?

Şimdi, örnek veriyorum: Bugün, biraz önce geldi bana, ya, Kırıkkale'nin Yahşıhan ilçesinin Belediye Başkanının oğlu bir suça karışmış. Ya, adamı çıkarmak için her türlü çalışmayı yaptılar ama yargı "Hayır." demiş. Vallahi bravo bak, doğru yapan yargıya doğru diyoruz ama haksız ithamlarla, delilden şüpheliye gidilmesi gereken Türk Ceza Kanunu uygulamasında şüpheliyi getir, tutukla, git de ki: "Kardeşim, senin ailen var, senin mal varlığın var, o var, bu var; sen buradan çıkamazsın, sen bize itiraf et, iftira et." Önüne koy avukatı, arama. Ondan sonra vatandaş itirafını hazırlasın. Oradan sen nereye git? Şüpheliden delile git. Yok öyle bir şey ya, yok öyle bir şey! Bu sistemle burada bulunan 70 kişilik biz hukukçuların hiçbir güvenliği yok arkadaşlar, hiçbir hukuki güvenliği yok ya. Yarın saraya karşı, yarın bu iktidara karşı sen muhalif olduğun zaman senin bile güvenliğinin yok ya, bugün AK PARTİ'de olabilirsin; yok, güvenliğinin yok, bu bir gerçek. Bir milletvekilinin, bir bürokratin güvenliği olmayan, sabah kalktığı zaman Twitter açıp da ya da X'i açıp da acaba bugün nerede operasyon olmuş; ya, kızım, eve gelirlerse kapıyı açtığın zaman "Milletvekili kızımı, oğluyum." de denilebilecek; "Ya, oğlum, pankartı açarken yasal, yapıyorsun ama gözaltına alınabilirsin, aman gitme, salona gitme, meydana gitme." diye kaygıları olacak babaların, annelerin olduğu bir dönem demokrasi olabilir mi? Hanginizin kaygısı yok? Saraçhane diyeceğim, Şengül Vekilim "Aman" diyecek. Ya, Saraçhane'deki eylemlerde, özgürlük için gelen, Ekrem İmamoğlu'nun, haksız hukuksuz şekilde gözaltına alınmasını reddeden insanlar içinde AK PARTİ milletvekillerinin çocukları vardı arkadaşlar, Milliyetçi Hareket Partisinin milletvekillerinin yakınları vardı. Neden geliyor bu insanlar, neden geliyor? İnanmıyorlar yapılan hukuksuzluğa, 16 milyonluk bir şehrin Şehrü'l-Eminine yönelik yargı aparatıyla yapılan haksızlığa inanmıyorlar, ondan geliyorlar buraya. Saraçhane'de yanı başımda 24 yaşlarında bir kız çocuğu bağırıyordu, dedim ki: Ya, bu kadar sert ne bağırıyorsun, Cumhuriyet Halk Partisi üyesi misin? "Hayır, değilim, ben partili değilim." dedi. Neden, derdin ne dedim. Şunu söyledi: "Ben yirmi dört yıllık emeğimi alamadım, gelecek kaygım var, işe başvurduğum, reddettiler, mülakatta reddettiler, benim yirmi dört yıllık geleceğimi çaldı bu iktidar. Yurt dışına gitmek istiyorum, gidemiyorum; burada kalmak istiyorum, kalamıyorum." dedi. Yani bunu yaşamıyor musunuz, sizi arayanlar yok mu, size soranlar yok mu? Bu ülkede demokrasi olabilir mi, bu ülkede hak, hukuk, adalet olabilir mi?

Şimdi, infaz yasası teklifi geldi, geldi, geldi, her zaman alışkanlık var ya. Sekiz yıllık milletvekiliyim, temmuz ayında tatil başlayacak, aynı adliyeler gibi, adli tatil başlamadan önce duruşma hurra, son hafta, son on beş gün bütün duruşmalar orada. "Yahu, o güne kadar niye bekledin Hâkim Bey?" "Niye bekledin Savcı Bey?" diye sorardık. Şimdi, en önemli, Türkiye'de milyonlarca kişiyi ilgilendiren bir infaz düzenlemesi; bugüne kadar niye beklediniz arkadaş ya? Niye beklediniz, kimi beklediniz? Getirdiğiniz şey ne? Diyorlar ya "Dağ fare bile doğurmadı." filan diye; yahu, arkadaş, bir şey yok burada, bir şey yok getirdiğinizde; eşitlik yok, adalet yok, adillik yok ama neler var biliyor musunuz, neler var? Anayasa'ya aykırı birçok madde var. Anayasa'ya

aykırılık o kadar içinize sinmiş ki orman alanlarında adliye yapılmamasına ilişkin Anayasa Mahkemesi kararını deldiniz, Anayasa Mahkemesi iptal ettiği hâlde yasa teklifini 2'nci defa getirdiniz, gene kanunlaştırdınız. Gene, biz Anayasa Mahkemesine gittik. Kadının soy ismi konusunda Anayasa Mahkemesi kararını daha hâlâ getirmiyorsunuz. Örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına eylem yapmayla ilgili Anayasa Mahkemesinin 2 defa iptaline ilişkin kararı getirmiyorsunuz. Yahu, burası Adalet Komisyonu artık, Anayasa Mahkemesinin ve Cumhurbaşkanı kararnamelerinin iptalini yasaya dönüştürme yeri hâline mi geldi?

Şimdi, bakıyorum, bu infaz yasasıyla ilgili... Ama şunu çok iyi biliyorsunuz, şu BTK'yi çok iyi biliyorsunuz, şu özgürlüklerle ilgili, basınla ilgili sansürü çok iyi biliyorsunuz; dönüp dolaştırıp getiriyorsunuz. Yine getirdiniz; ya, BTK Başkanı kim ya? BTK Başkanı bir bürokrat, sen bürokrata nasıl içerik kaldırma, nasıl erişimin engellenmesi yetkisi verirsin ya? Verdikten sonra da itirazı koymuş, itirazı suç ceza yapıyor, sulh ceza hâkimi de -süre vermemiş- istediği zaman da karar verecek. Hangi hâkim verecek o kararı, BTK Başkanının vermiş olduğu erişimin engellemesi, içerik kaldırmasına... Hangi sulh ceza hakimi? Şu anda iktidarın sopası olan sulh ceza hâkimliklerinin hangisi verecek? Ama lekelenmeme hakkından bahsediyorsunuz ama masumiyet hakkından bahsediyorsunuz. Lekelenmeme hakkını getirdiniz, "bravo" dedik ama milletin, vatandaşın hakkını, hukukunu bir kenara itip lekeliyorsunuz, lekeliyorsunuz; bu kadar açık.

Sonra, bir madde daha var: Çocuk, çocuk cezaevleri, çocuklar. Yahu, şu andaki mevzuatta bir çocuk tutuklandığı zaman nereye gidiyor? Kapalı cezaevine gidiyor. Kararı kesinleştiği zaman nereye gidiyor? Açık cezaevlerine denk olan çocuk eğitim merkezlerine gidiyor. Şimdi onu attınız, ne getirdiniz? Kasti suçlarda üç sene, diğer suçlarda ise beş sene cezası varsa eğitim yerine gidecek diye... Ama neydi şu andaki mevzuat? Çocuk bir suçtan kaç yıl ceza almış olursa olsun, hangi suçu işlemiş olursa olsun mutlaka çocuk eğitimevine gidecekti. Niye kaldırıyorsunuz? Anayasa'nın 41'inci maddesini bilmiyor musunuz? Anayasa'nın 10'uncu maddesini, çocuğun korunmasıyla ilgili maddeyi bilmiyor musunuz? Çocukların korunmasıyla ilgili insan hakları sözleşmesini bilmiyor musunuz? Korkunuz ne? Nerede etki analizi? O da yok.

Devam ediyoruz, devam ediyoruz. Denetimli serbestlikle ilgili, ayırmada... Yahu, arkadaşlar, cezasızlık ya, cezasızlık, cezasızlık; sizin cezasızlığınızı seveyim ben! Açık ve net söylüyorum. Çıkıp "Koşullu salıverme süresinin onda 1'ini yatacak." diyorsunuz ama kimse laf etmesin, bakın, iki yıllık ceza alan bile içeride beş gün kalacak, en az koşullu salıverilme süresi kaçsa, örneğin, almış olduğu ceza neyse onun onda 1'ini yatacak "Kimseye ettiğiyle kalmayacak." diyorsunuz, değil mi? Diyorsunuz. Bu küçük suçlarda -küçük suç dediğim iki yıla kadar- kimler ceza alıyor, biliyor musunuz? İfade özgürlüğüne ilişkin suçlar, hakaretle ilgili suçlar yani mutlaka içeri atacaksınız, mutlaka içeri atacaksınız ama aklıma şu geliyor: Cezasızlık ne demektir, biliyor musunuz arkadaşlar? Cezasızlık, bir, kamu görevlilerinin yargılanması demek. Nerede yargılanması demek? Madımak katillerinin Madımak davasında zaman aşımına uğramaması demek. Bununla ilişkin kamu görevlilerinin yargılanması demek. Ne demek? 10 Ekimdeki Gar katliamı davasında savunma avukatları bas bas söyledikleri hâlde kamu görevlileri hakkında suç duyurusunu reddetmek demek. Güvenpark davasında kamu görevlilerinin yargılanmasına izin vermemek demek. Suruç davasında bir tek kamu görevlisinin yargılanmaması demek. İşte, bunu demek, cezasızlık bu; milletin, toplumun vicdanını, yarasını koyan işler bu. Yoksa iki yıl almış, en az beş gün yatacak değil cezasızlık. Siz toplum vicdanını yaralayan en önemli konularda "hayır" diyorsanız bu iş yürümez. Hrant Dink davasında kamu görevlilerinin yargılanmasına "hayır" demek toplum vicdanını yaralamadı mı? Hrant Dink bu memleketin, Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşı değil miydi? Yani cezasızlığı siz iki yıl ceza alıp da en az beş günlük şartlı salıverme koşullarının onda 1'ini yatmakla aramayın, başka şeylerde arayın arkadaşlar, başka şeylerde arayın.

Sonra devam ediyoruz, özel infaz usulleri... Şimdi, özel infaz usulleri, hasta mahkûmlar. Şimdi, hasta mahkûmlar konusunda, ağırlaştırılmış müebbedin altında olan mahkûmlar hakkında adli tıp raporundan sonra ne arıyorsunuz arkadaşlar? Orada özellikle bir şey var, kanunun içine dercedilmiş toplumsal... Yani adli tıp raporundan sonra diyorsun ki hâkime: Hâkim ne yapacak? Karar verecek. Kararında toplumsal açıdan...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Tehlike doğurmayacak..

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - ...yani tehlike arz etmeyecek bir kanaat hasıl olacak.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - "Toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike."

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Arkadaşlar, toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağını değerlendirecek. Kim değerlendirecek? Hâkim değerlendirecek. Bu ne biçim keyfîliktir? Bu nedir? Siz diyorsunuz ki: "Ben 'evet' demezsem hiçbirinizi dışarı çıkarmam." İşte, burada, madde açık.

Değerli arkadaşlar, bir de en önemlisi şu var: Şimdi, bazı cezaları artırdınız, yaralama, tehdit ve birkaç cezanın ceza alt sınırı ve üst sınırını artırdınız. Yahu, sınırlı suçlarda çok sınırlı miktarda ceza artırımına niçin ihtiyaç duyuluyor? Sayın Genel Müdürüm, yani bu sınırlı sayıda suçlarda ceza artırımına niye ihtiyaç duyduunuz yaralamada, basit tehditte niye ihtiyaç duyduunuz? Bakın, bunu istediğimiz zaman diyeceksiniz ki: "Buradan giriyorsunuz." Söz gelimi, alkollü araç kullanmak eylemine ceza artırım yapılrken yağma, şantaj, şiddete meyyal diğer suçlarda ceza artırım yapılmamasını neye göre değerlendiriyorsunuz? Yaşam hakkına müdahale olarak mı? Yağma, alkollü araç kullanmaktan daha mı şey? Şantaj daha mı az? Şiddete meyyal olan suçlarda niçin bu konuda artırıma girmediniz yani bu farklılık ne? Zaman bakımından uygulama ilkesi var, zaman bakımından. Yani burada hiçbir toplumsal ihtiyaç ve gereklilik olmamasına rağmen meydana getirilmek istenen düzenlemeler ceza adaletinin terazisini bozmuyor mu sayın Adalet Bakanlığı temsilcileri? Bozuyor. Ulaşımda aracın hareketini engelleyene ceza getiriyorsunuz, ondan sonra, cebir, şiddeti kaldırıyorsunuz, diyorsunuz ki: "Sen duran adamsan, oradan araç geçecekse seni gözaltına alıyorum, aracın ulaşımında hareketini engelliyorsun araç kaçırmasan dahi; cebir, şiddete gerek yok." Ayrıca cebir, şiddet olursa ayrıca cebir, şiddetten yargılıyorsun, ayrı suç ceza veriyorsun. Adam durmuş burada, adama hem ulaşım araçlarını engellerken ceza veriyorsun hem de cebir, şiddet varsa cebir, şiddetten ceza veriyorsun; böyle bir mantık olabilir mi ya? Böyle bir ceza adaleti olabilir mi? Neden? Toplumsal muhalefete karşı sokağa çıkan gençlere, "hayır" diyen muhalif olanlara "Evinizde oturun, hiçbir yere kalkmayın." diyorsunuz. Böyle bir şey olabilir mi? Yani bakıyorum, nereden tutarsak elimizde kalıyor, elimizde, elimizde kalıyor. Daha çok söyleyeceğimiz şeyler var ama... Daha çok söyleyeceğimiz şeyler var, söylemeye devam edeceğiz ve demokrasi ve hukuk devleti -inşası- kuruluncaya kadar Adalet Komisyonlarında, Mecliste ve sokaklarda direnmeye devam edeceğiz ama ilk

söylediğimi de yeniden söylüyorum: Hukuksuzluğu yapan, Anayasa 137'ye göre kanunsuz suç teşkil eden emri veren, uygulayan ve TCK 24'ü uygulayanlar hesabını verecek.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Bülbül.

Şimdi sözü Sayın Olgun'a vereceğim.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Bir dakikalık, sadece konuştuğuna bir örnek...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Nedir Sayın Alan, söyleyin.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Konuştuğuyla ilgili yaşanan bir örnek Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, izin verirseniz bir örnek vereceğiz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Tabii.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İlk imzacı mısınız?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İmzacı olmadığınız için...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sadece bir örnek vereceğim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Nurettin Bey'i tebrik ediyorum; Meclisteki Genel Kurulda Grup Başkan Vekilimiz konuşmaya çıktı, üç dakikalık konuşmasında son on saniyede "İnfaz Kanunu" dedi. Tebrik ediyoruz yani.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Tamam, ben şimdi ona da cevap vereceğim.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hazır söz almışken benim soruma da cevap verse...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Tamam, ona da, hepsine verelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani kanun teklifi sahibi değil, Sayın Kırçalı.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Geneli üzerinde Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sadece bu konuyla ilgili örnek verecek, onun için söz veriyorum.

Sayın Olgun, izniniz olursa bir...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Tabii.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Söz almam bayağı zor oldu ama ayrıca teşekkür ediyorum.

Şimdi, Meclisteki konuşmamla...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Eğer geneli üzerinde söz almak istiyorsanız verebilirim.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Başkanım, şimdi şunu söyleyeceğim...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çünkü kanun teklifi sahibi Sayın Kırçalı. Eğer soru varsa direkt ona yönlendirilen...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yok Başkanım, niye ben...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama siz bir örnek verecekseniz, onu verin.

Buyurun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Tamam Sayın Başkanım.

Şimdi, burada konuşan arkadaşlarımızın hiçbirine ne konuşacağı sorulmadan konuşuyor, ben de ne konuşacağım sorulmadan... En azından 2-3 defa talep ettim. Geneli üzerine olmayıp başka bir şey üzerinde konuşabilirim; dün Mecliste konuştuk, nihayetinde alışkınız Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - On saniye.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Evet.

Şimdi Sayın Murat Emir dün bana "Hiç bahsetmediniz bundan." dedi. Ben şunu özellikle savunuyorum: Konuya bağlılık ilkesine göre konuşalım, elhak kabul ediyorum ama muhalefet bu noktada aynı şeyi yapmıyor, istediğini konuşuyor. Biz de o gün çıktık...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Şu anda gözaltına aldıklarınız var ya, infazla bağlantılı değil mi?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Ben... Ya, bir şey söylüyorum. Benim anlattığım da bağlantılı değil... Ben, sadece şurada konuyla ilgili sizin örneğinize şunu söyleyeceğim. Bugün Twitter'da bir -belki sizler de karşılaştınız- vatandaş yolda birisini durduruyor, motosikletli bir hanımefendiyi durduruyor -bilmiyorum, belki karşınıza çıkmıştır- diyor ki: "Sen ne yapıyorsun? Dur bakalım, in aşağıya, ayrıl şu motosikletten bakalım." diyor. Hatta o arada da silahını çıkarıyor ve mermiyi silahın ağzına veriyor. "Ya, ben ne yaptım, yolda gidiyorum." diyor hanımefendi. Diyor ki: "Gürültü yaptın, çocuk rahatsız oldu."

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Kabahatler Kanunu.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Bakın... Hayır, hayır, bir şey söyleyeceğim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Kabahatler Kanunu, açık ve net.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Aynı eyleme Kabahatler Kanunu'ndan veriyorsun, bize vermiyorsun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Ve motorunun anahtarını da alıyor "Ya, ne olur ver..." Videosu var, izlersiniz. Şimdi burada, bir, seyahatini engelliyor, motorun anahtarını alıyor, silahını çekiyor; cebir, şiddet uyguluyor...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Biz, Kızılay'dan bahsediyoruz, Saraçhane'den bahsediyoruz, Madımak'tan bahsediyoruz, gençlerin eylemlerinden bahsediyoruz; sen...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Hayır, hayır, bugün Twitter'a...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Biz "Demokratik eyleme çıkanların eylemleri engellenecek, gözaltına alınacaklar." diyoruz.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Bülbül, bakın, şimdi buna... Ya, hepsini oradan tanımlamayalım.

Veya işte dışarıya çıkıyor adam, Türkiye'de beyzbol en az oynandığı hâlde, beyzbol oynanmadığı hâlde, her arabada bir beyzbol sopasının gezdiğinden bahsedebiliriz. Şimdi, bunları...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - "Ekrem İmamoğlu'na özgürlük" pankartı asan çocuğun babası arıyor "Gözaltına alınacak mı?" diye soruyor. Sen hangi kaygılardan bahsediyorsun?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sayın Bülbül, hayır, hayır...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Duran adam; 21 kişi gözaltına alınmadı mı?

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Ben çok teşekkür ediyorum.

Hakan Bey'e de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkürler Sayın Alan. Gene o madde geldiğinde söz alabilirsiniz yani madde geldiğinde konuşabiliriz bu konuları.

Şimdi Sayın Olgun'a söz vereceğim.

Buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, kıymetli üyeler; bugün burada sadece bir infaz düzenlemesini değil, aslında bir adalet tiyatrosunun sahnelenmesini izliyoruz; perde açılıyor, sahneye yine süslü başlıklar, yine süslü kelimeler, yine umut tacirliği çıkıyor ama sahnenin arkasında ne var? Koca bir boşluk. Bu teklif, bir reform değil, eski yanlışların yeni kılıflarla, yeni vaatlerle cilalanmasından başka bir şey değil. Bu 30 maddeyi tartışmak için milletin temsilcilerine ne kadar süre tanıyorsunuz? Sadece iki gün. 30 maddeyi, sayfalarca gerekçelerini, ilgili kanunlarla bağlantılarını, toplumsal etkilerini, uygulamada yaratacağı sonuçları konuşmadan, tartışmadan, oldubittileyle yasalaştırmak istiyorsunuz. Bu bir Meclis çalışması değil, bu bir dayatmadır. Siz, burada halkın vekillerini sadece bir el kaldıran makineye indirgediniz. Bir kez daha görüyoruz ki Adalet Bakanlığı halkın adalet beklentisine sırtını dönmüş durumda. Hukukun temel ilkelerini, hakkaniyeti, eşitlik ilkesini bir kenara bırakmış, bir infaz düzenlemesini "reform" diye pazarlıyor. Covid mağdurlarına dair umutları pompalayan bizzat iktidar mensuplarının kendisiydi. 2023 yılından itibaren Adalet Bakanlığı yetkilileri ve iktidar sözcüleri "Kamuoyunda yeni bir infaz paketi hazırlanıyor, bu düzenleme, geçmiş dönemde yaşanan adaletsizlikleri, özellikle de Covid mağdurlarını da kapsayacak şekilde iyileştirmeler içerecek." diyerek insanlara umut verdi; Grup Başkan Vekilleri bu beklentiyi Meclis kürsüsünden dillendirdi, Adalet Bakanlığı bürokratları çeşitli toplantılarda ve basına verdikleri demeçlerde "Eksik kalan düzenlemeleri tamamlayacak yeni bir paket üzerinde çalışıyoruz." ifadelerini kullandı, hatta Sayın Cumhurbaşkanı dahi bazı konuşmalarında "Adalet herkes içindir, mağduriyetleri gidermek için çalışıyoruz." diyerek dolaylı bir şekilde beklentiyi besleyen söylemlerde bulundu. Tüm bu açıklamalarla binlerce insanın umutları yeşertildi. Ancak sonuçta bu insanlar bir kez daha hayal kırıklığına uğratıldı.

Özetle, umut pompalayan bizzat iktidarın kendisi oldu ama o umutlar gerçekçi bir program ve kararlılıkla desteklenmeyince insanların umutlarıyla oynayan bir oyuna dönüştü. Bakın, size net bir tablo çizeyim; 2020'de çıkartılan infaz yasasıyla pandemi döneminde cezaevlerinden 90 bin kişi tahliye edildi ama ne hikmetse, aynı suçu aynı dönemde işleyenler arasında dosya tarihi, suç tarihi ve mahkeme kararına göre insanlar farklı muamele gördü. 31 Temmuz öncesi tahliye edilenler çıktı, sonrası olanlar içeride kaldı. Bir düzenleme, bir yasa nasıl olur da aynı durumda olan insanlar için bu kadar eşitsizlik yaratsın? İşte, bu Covid yasasının en büyük günahıdır. Ve şimdi soruyorum: Bu onuncu yargı paketiyle neyi düzeltiyorsunuz? Hangi mağduriyeti gideriyorsunuz? Covid dönemindeki infaz eşitsizliğini mi düzeltiyorsunuz? Hayır. Denetimli serbestlik sistemindeki keyfilikleri mi ortadan kaldırıyor? Hayır. 31 Temmuz mağdurlarının sorunlarını mı çözüyorsunuz? Hayır. Sadece "Yeni bir paket daha hazırlıyoruz." diyerek günü kurtarmaya çalışıyorsunuz. Hukuk tektir, aynı suçu işleyene farklı muamele yapılamaz. Ama siz ne yaptınız? Bakın, bir fiili işleyenin cezası erken kesinleşmişse o kişiye "Çık." dediniz ama aynı fiili işleyenin davası geç kesinleşmişse o kişiye "Bekle." dediniz. Hukuk böyle bir ayrımcılığı kaldıramaz. Bu, hukukun tabutuna çakılan bir çividir. İnfaz sistemi cezanın amaçlarına hizmet etmelidir yani mağduru da sanığı da toplumu da korumalıdır ama siz düzenlemelerini af paketlerine, popülist söylemlere, siyasi manevralara alet ettiniz; her yıl bir paket, her yıl bir af beklentisi.

Sayın Başkan, değerli üyeler; kanun teklifiyle 10 farklı kanunda değişiklik ve yeni düzenleme öngörülmekte olup bir yürütme ve bir de yürürlük maddesiyle toplam 30 maddeden oluşmaktadır. Kanun teklifinin içeriğine geçmeden önce teklifin yöntemi üzerinde durmak gerekiyor. AKP iktidarı bu teklifle de Türk yasama tarihinin neredeyse çeyrek yüzyılına damgasını vuran kötü, hastalıklı ve antidemokratik yöntem olan torba kanun teklifini benimsemiş ve birbiriyle konu, içerik ve kapsam yönünden ilgisi olmayan ve çok fazla sayıda başka kanunda ek ve değişiklikler yapan hükümlerin doğru dürüst tartışılmadan yasalaşmasını sağlamak istemektedir. Önemle ifade edelim ki; bu sistem, hukuk kurallarının açık, belirli, anlaşılır ve öngörülebilir olmasını engellediğinden, demokratik bir hukuk devletinde asla kabul görmemektedir. İçeriğine gelince, kamuoyunda cezasızlık algısı olarak nitelenen durumun ortadan kaldırılması adına bir taraftan, ikinci kez mükerrem suçluların şartla tahliyesinin mümkün hâle getirilmesi yanında alternatif ceza infaz usulleri genişletilirken; diğer taraftan, cezalarda artırımı gidilmesi ve 5275 sayılı Kanun'un 105/a maddesinde yapılan değişiklikle, hükümlülerin denetimli serbestlikten faydalanabilmesi için cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar Ceza İnfaz Kurumunda geçirilmesi gereken sürenin en az 1/10'unu beş günden az olmamak üzere mutlaka Ceza İnfaz Kurumunda geçirmeleri tutarsızdır. Neredeyse bütün çağdaş hukuk sistemlerinde benimsendiği üzere, cezanın işlevini yerine getirebilmesi için ağır ve acımasız olması değil, suçun işlenmesinden hemen sonra hızlı bir şekilde verilmesi, uygulanmasından kaçınma ihtimali dahilinde olmaması gerekir. AKP iktidarı ceza ve infaz sistemini bilimsel bir temele dayandırmadan gününbirlik ve siyasi kaygılarla sürekli değiştirdiği için ceza kanunlarında yazılı olan ağır hapis cezaları gerçek hayatta "Üç beş yıl yatar, çıkarım." anlayışına dönüşmüştür, bu da cezanın caydırıcılığını ve adaletin sağlanmasını engellemiş, hukukun temel ilkelerinden biri olan cezaların uygulanabilirliği ve eşitliği ilkesini ihlal etmiştir. Toplumda cezasızlık algısının asıl nedeni de işte bu keyfi ve tutarsız uygulamalardır. Kısa süreli hapis cezalarının 1/10'unun mutlaka cezaevinde çekilmesi gerektiği yönündeki düzenlemenin ne bilimsel ne hukuki bir dayanağı yoktur. Bu düzenleme, ceza ve infaz sisteminin temel ilkeleriyle de çalışmaktadır çünkü Türk Ceza Kanunu'nun 50'nci maddesinin gerekçesinde de açıkça belirtildiği gibi, kişinin eğitim durumu, sosyal çevresi ve ahlaki eğilimleri dikkate alındığında birçok kişi tesadüfi suçlu olabilir yani bir hata sonucu suça sürüklenmiş, aslında topluma yeniden kazandırılacak kişilerdir. Bu insanları illaki cezaevine koymak ne toplum barışı açısından zorunludur ne de cezanın asıl amaç ve işlevlerine uygundur, dolayısıyla özellikle böyle durumlar için alternatif infaz yöntemlerinin uygulanması gerekir. Türkiye'de 450 bine yakın hükümlü ve tutuklu bulunduğu, bunların son derece olumsuz fiziki ve psikolojik koşullara maruz kaldıkları bilinmektedir,

âdeta bir suç okulu niteliğinde olan cezaevlerinin tüm olumsuzlukları bir tarafa, cezaevlerinin koşulları ne kadar iyi olursa olsun, özellikle tesadüfi suçlular bakımından cezaevinin psikolojik etkisi hükümlülerin ıslahında olumsuz etki gösterdiğinden cezaevine girmeden topluma uyum sağlayabilmesi, toplum içinde sosyalleştirilebilmesi, tedavi edilmesi, eğitilmesi, iyileştirilmesi için seçenek infaz yöntemlerine başvurulabilmelidir. Kısa süreli hapis cezalarında kişilerin en az beş gün olmak üzere cezalarının 1/10'unu mutlaka cezaevinde geçirmeleri şartı cezadan beklenen hiçbir faydayı sağlamaz çünkü bir hapis cezasının caydırıcı ve eğitici bir etkisi olabilmesi için hükümlünün belli bir süre yani nispeten uzun bir süre cezaevinde kalması ve bu süre boyunca da ıslah programlarında tutulması gerekir. Ancak kısa süreli cezalar bu amaca hizmet edemez, aksine kısa süreli hapis cezaları ne kişiyi korkutup uslandırır ne de onun topluma yeniden uyum sağlamasına yardımcı olacak bir iyileştirme programının uygulanmasına olanak tanır. Üstelik bu cezalar cezaevlerinde zaten var olan kalabalığı artırır, kaynakların yetersizleşmesine neden olur. Yatacak yer, sağlık hizmetleri, çalışma ve eğitim imkânları zaten sınırlıyken kısa süren cezalar bu sorunları daha da büyütür. Daha da önemlisi, cezaevlerinde suçluları işledikleri suç türüne göre tamamen ayrı tutmak neredeyse imkânsızdır. Bu yüzden, ilk kez küçük bir suç işleyen tesadüfi suçlular, cezaevini daha tehlikeli ve alışkanlık hâline getirmiş suçlularla aynı ortama girmek zorunda kalır, bu durum, hafif bir suçtan cezaevine giren kişiyi ağır suç işlemiş kişilerin kötü etkisine açık hâle getirir. Sonuç olarak; cezaevine acemi bir suçlu olarak giren kişi oradan kalfa veya usta bir suçlu olarak çıkar, bu yüzden kısa süreli hapis cezaları amacına ulaşmaz ve suçu ve suçluluğu artırır.

Diğer taraftan, bu düzenlemelerin yanında, taslakta görülen diğer maddelerle ilgili de sorularımızı sunuyoruz, bunların da konuluş amacını anlayabilmiş değiliz. Mesela 16 ve 17'nci maddelerle ilgili olarak çocuk kapalı ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerine ilişkin değişikliklere hangi gerekçelerle ihtiyaç duyulduğu madde gerekçelerinde yeterli şekilde açıklanmamıştır. 16 ve 17'nci maddelerde yapılan değişikliklere hangi gerekçelerle ihtiyaç duyulmuştur? 20'nci maddeyle ilgili olarak infaz usullerinde değişiklik yapılması öngörülmektedir. Teklifte, 80 yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları altı yıl veya daha az süreli hapis cezalarının konutta çektirilebilmesine imkân tanınmaktadır; bu şarta uyan kaç mahkûm bulunmaktadır?

Maddeyle, kişilik haklarının ihlali durumunda içeriğinin çıkarılması ve erişimin engellenmesi durumları düzenlenmektedir. Maddenin on birinci fıkrasında 10 milyondan fazla Türkiye'den günlük erişimi bulunan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılarına ilişkin özel bir düzenleme bulunmaktadır. Bu fıkra neden ihtiyaç duyulmuştur? "10 milyon" sayısı hangi gerekçeyle belirlenmiştir? Bu sorularımın da teklif sahipleri tarafından cevaplandırılmasını istiyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Olgun.

Şimdi, söz sırası Sayın Uçar'da.

Buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Ben de öncelikle bütün Komisyon üyelerini ve Komisyon üyesi olmayıp da katılım sağlayan, güç katan değerli milletvekillerini ve değerli bürokratları selamlıyorum.

Tabii, Adalet Komisyonu olarak yine bir yargı paketi kapsamında 9'uncu toplantımızı gerçekleştiriyoruz. Burada, yine yargı paketinin içerisinde, onuncu yargı paketinin içerisinde infaza dair birkaç düzenleme var, bunu geçen Genel Kurulda da nispeten söyledik ama burada da altını çizmemiz gereken birkaç husus var.

Tabii, en başta şunu söylemek lazım: Bugün bu toplantı başlarken kısmi bir canlı yayın yapıldı. Bu canlı yayını hem toplum takip ediyordu hem de cezaevlerinde de bir izlenme söz konusuydu. Bize yoğun telefon geldi, cezaevlerinde bu toplantıyı izleme yönünde yoğun bir talep var. Yayının kesildiğini ve izlemek istediklerini iletiler. Açıkçası, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanı buna dair söz kurmuştu, biz de görsel yayının tekrar dâhil edilerek hem toplumun hem de cezaevlerinde mahpusların bu toplantıyı takip etmesinin sağlanmasını talep ediyoruz. Açıkçası, Adalet Komisyonunda hem şeffaflık noktasında hem de tutumu noktasında bu yöndeki bir yaklaşımı olumlu olacaktır diye düşünüyoruz; bu talebi biz de tekrarlıyoruz ve cezaevlerindeki mahpusların taleplerini sizlere iletmış olalım.

Tabii, bu onuncu yargı paketi içerisinde birçok şey söylendi, kamuoyunda yoğun bir baskı var, az önce Dilan Vekilim de söyledi, hatta Covid'le ilgili yapılan, yapılmayan daha doğrusu, daha önce söylenen ama bu pakete girmeyen düzenlemeye ilişkin kamuoyunda yoğun bir tepki var, toplumun yine aynı şekilde talepleri var. Sayın Adalet Bakanı daha önce yapmış olduğu açıklamalarda hem Covid'le ilgili eşitlikçi bir yaklaşım ortaya koyacaklarını hem hasta mahpuslarla ilgili adil ve eşit bir yaklaşım ortaya koyarak evde infazın sağlanmasını istediklerini ve bu yönde bir çalışma yürüttüklerini söylemişti ama gelen paket açıkçası bir hayal kırıklığı oldu ve bu hayal kırıklığı şu an bütün kamuoyunda, bütün toplumda en sert şekilde hissediliyor.

Dilan Vekilimin söylediği gibi, her ne kadar partimizle ilişkilendirilmeye çalışılmışsa da özellikle Covid kapsamında eşitsizlikleri gidermeyi amaçlayan bu beklentiye yönelik, bizim engellediğimiz, DEM PARTİ'nin engellediğine yönelik kamuoyunda bir söylem oluşturulmaya, bir durum oluşturulmaya çalışılmışsa da bunu kamuoyu bilsin. Biz, bu yasanın adil ve eşitlikçi bir şekilde bu pakete dâhil edilmesi gerektiğini hep söyledik. Nitekim dâhil edileceğini düşünüyorduk ama çıkarıldı, çıkarılmasının partimizle zerre alakası yoktur. Buna birazdan değineceğim, zaten buna ilişkin bizim ihdas yönünde bir teklifimiz de vardır, ayrıntılarına birazdan gireceğim ama bizimle ilgisinin olmadığı bilinmelidir.

Tabii, biz hep söylüyoruz aslında bu teklifle hâkim olan anlayış nedir? Bu teklifle hâkim olan anlayış yine cezalandırma yaklaşımıdır. Salt cezalandırma, korkutma, bastırma, hapsetme ve benzeri yöntemler, devleti, birey ve toplum karşısında çıplak bir baskı ve zor kurumu hâline getiriyor. Bir kere, artık bunun görülmesi gerekiyor. Sırf cezalandırma taktiğiyle, az önce Sayın Komisyon Başkanımızın ceza adalet sisteminde caydırıcılığın tek başına yeterli olmadığına dair giriş konuşmasında değindiği hususlar vardı ama biz çok net bir şekilde görüyoruz ki caydırıcılık meselesi maalesef ki tek başına bir baskı unsuru hâline, toplum üzerinde bir baskı unsuru hâline getirilmiş durumda.

Geçtiğimiz hafta içerisinde yine Karayolları Trafik Kanunu'na ilişkin yapılan düzenlemeleri de yine bu Adalet Komisyonunda tartıştık, konuştuk ve yine aynı kanunun gerekçesinin özünde yine caydırıcılık vardı yani açıkça söylemek gerekirse bir büyüklük kelime bulmuşsunuz, bu büyüklük kelime etrafında dönüp duruyorsunuz: "Caydırıcılık..." Caydırıcılık bu değildir,

caydırıcılık sizin baktığınız noktadan değildir; bir kere bunu görmek lazım. Hukuku "caydırıcılık" kavramına indirgemekten vazgeçmek lazım.

Bireyi ağır ceza ile korkutmak, tehdit altında hissettirmek ve bu yolla suçtan vazgeçirmek, işte bu, aslında tehditle hukuk kuralına riayet ettirerek, hukuk kuralını istikrarlı ve işlevli hâle getirmeyecektir. Bu, açıkçası, özellikle kapitalizmin dayatmış olduğu bir modeldir. Kapitalizm, hukuku kullanır, araç olarak kullanır, hukuk kurallarını kendi hegemonyası için bir araç hâline getirir ve hukuk kurallarını uyguladıktan sonra, hegemonlar bunu istedikten sonra bütün toplum da buna uymak zorunda kalır ama işte öyle kapitalizmin dayattığı toplumların bugün geldiğimiz noktadaki durumu da açıkça ortadadır, bundan vazgeçmek gerekir. Çözüm, suçun kök nedenlerini yok etmektir. Kesin çözüm ise bireyin ve toplumun ahlaki ve politik temelde gelişmesine imkân tanımaktan geçmektedir. Yani politik yetenek kazanmış ve gündelik sorunlara çözüm olabilen, aynı zamanda ahlaki önceliklerini belirleyebilecek birey ve toplum yapısıdır suç ve ceza denklemini özgürlükler zeminine çekecek olan ama bizim yaptığımız; caydırmak, tehdit altında bırakmak, korkutmak; bunu devlet ile birey ilişkisi olarak toplumun önüne bırakıyoruz. Bu yöntemden doğacak kurallar da hukuk kuralı değildir; bunun altını ısrarla çizmemiz gerekiyor. Mesele caydırıcılık üzerinden toplumu bir noktada tutmaksa bundan vazgeçmeniz gerekiyor.

Elbette Türkiye halkları tarihî bir dönüm noktasında yer alıyor, barışın arandığı bu sürecin ilk şartı hiçbir toplumsal kesimin dışlanmaması ve ayrımcılığa maruz kalmamasıdır. Biz bunu söylüyoruz, parti olarak da zaten gerekli tutumu ortaya koyduk ama gel gör ki bugün burada Adalet Komisyonunda tartışılan, konuşulan teklif siyasi tutsaklara yönelik ayrımcı yaklaşımın yanında toplumsal umut ve barış ilkesini, ilişkisini de göz ardı eden bir muhtevaya sahiptir.

Kanunların en geniş toplumsal katılıma dayanması demokrasinin genel bir ilkesidir ama barışın bir inşa süreci olduğu ve zamana ihtiyaç duyduğu bir süreçte bize düşen de cesur ve güçlü adımlar atmaktır ancak bu pasif bekleme ya da kararsız iyileştirme arayışı şeklinde anlaşılmamalıdır. Barışın inşası cesur adımlara bağlıdır ve Hükûmet mensupları da iktidar da bu cesaret ve sorumluluğa uygun bir şekilde ve bu sorumluluğun öznesi olarak davranmak zorundadır. Ama yine biz bu tekliften çok net bir şekilde görüyoruz ki iktidarın bu eldeki teklifle bu sorumluluğu yansıttığına dair en ufak bir düzenleme yoktur.

Yine, çözüm, ceza ile terbiye etmek değil, suç sebeplerini ortadan kaldırmak, ahlaki ve politik dönüşümü sağlamaktır. Bunu net bir şekilde ifade etmek lazım ama tabii, sizlerin "caydırıcılık"tan anladığı nedir? 18'inci maddeyle getirilen, işte, koşulluya kadarki sürenin en az onda 1'ini cezaevinde geçirme ve en az beş gün hapiste yatmadan denetimliye çıkmama şartı; buna ilişkin bir düzenleme getirilmiş durumda.

Biz iki yıldan az da olsa bir ceza alan kişinin beş gün cezaevinde yatmasındaki amacınızın ne olduğunu çok çok iyi biliyoruz. Bunu geçen gün Genel Kurulda da söyledik, tekrarlamaktan da hiçbir beis duymuyoruz. Amaç, hiçbir şekilde toplumun herhangi bir anayasal hakkını ya da Anayasa'nın üzerinde de AİHM'nin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin tanıdığı hakları kullanmasını istemiyorsunuz, kişilerin toplantı ve gösteri yürüyüş haklarını kullanmasını istemiyorsunuz, bunu kullanan kişilerin yargı mensuplarınca adalete, hukuka aykırı bir şekilde ve siyasi baskılarla vermiş olduğu kararlarla uyguladıkları cezaların bir şekilde cezaevinde ıslaha dönmesini istiyorsunuz ama bunun yöntemi bu değildir, caydırıcılık bu değildir. Bu yönden, bu husustan vazgeçmeniz lazım. Cezasızlık algısını yurttaş-yurttaş denkleminde çözmeye niyetlenmişsiniz ama yurttaş-devlet dengesini görmezden geliyorsunuz. Cezasızlıkla mücadele ederseniz, biz daha önce defalarca söyledik, yine söylüyoruz, sizin önünüze cezasızlıkla mücadeleniz için bir kısım çalışma alanı koyalım, samimiyetinizi de görelim istiyoruz. Bu faili meçhullerdir, bu katliamlardır, toplu mezarlardır, işkencelerdir ve sayabileceğimiz geçmişte Türkiye tarihinde yaşanan birçok vakalardır; eğer cezasızlıkla mücadele ederseniz, önce bunlar üzerinde bir çalışma alanı oluşturun.

Tabii, yine, az önce de söyledik, kanun teklifi ayrımcılığı ortadan kaldıran, eşitsizliği ortadan kaldıran bir yaklaşımla düzenlenmiş değildir. Mesela, Covid ile ilgili yaklaşım, ki bunu en başta da söyledim, toplumun yoğun talebine rağmen ki bu talebi, bu beklentiyi Adalet Bakanı ve iktidar mensupları oluşturmuş olmasına rağmen, Covid düzenlemesinin bu teklifte olmaması açıkçası toplum açısından da, bizim açımızdan da kabul edilemez bir durumdur. Bunun, az önce de söylediğimiz gibi, bizimle bir ilgisi yoktur. Bunun tekliften çıkarılması kabul edilebilir değildir. Dilan Vekilimin de söylediği gibi buna dair bizim, Covid'e ilişkin 2 ayrı kanunda, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un geçici 10'uncu maddesinin 6'ncı fıkrasında "31/7/2023 tarihinden önce işlenen suçlar" diye bir değişiklik yapılması ve aynı şekilde "beş yıl erken yararlandırılır"la birlikte bu fıkradaki "Beş yıllık denetimli serbestlik uygulamasından kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler de yararlanır." şeklinde bu kanun teklifinize bir ihdas maddemiz vardır. Biz bu ihdas maddesini burada bulunan bütün partilerin üyelerine, Komisyon üyelerine sunuyoruz ve desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Toplumun beklentisi de bu yöndedir. İhdas maddemizin değerlendirilmesi elzemdir. Bu talebe cevap vermek gerekmektedir.

Yine, aynı şekilde, bu teklifle getirilen, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanlar hariç hasta mahpuslarla ilgili evde infazın tamamlanması noktasında bir düzenleme vardır. Buna ilişkin de yine bizim bir önergemiz vardır. Bu önergemizi birazdan önergeler kısmına geldiğimize daha detaylı arkadaşlarımızla birlikte konuşacağız ama özetle söylemek gerekirse önergemizde bu "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar hariç olmak üzere" kısmı ile "toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayaacağı değerlendirilenlerin"le ilgili kısmın bu kanun teklifinden çıkarılmasına yönelik önerge vardır. Bunun da yine desteklenmesi gerektiğini belirtiyoruz. Zira, "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar hariç olmak üzere" derken yani az önce Dilan Vekilim söyledi ama yani ağırlaştırılmış bir ceza alan bir kişinin ağır hasta olması hâlinde, kanser hastası olması hâlinde biz cezaevinde bir cinayete maruz kalmasına göz mü yumacağız? Bunun önüne geçmek gerekmez mi? Bu ayrımı ortadan kaldırmak lazım ve kapalı ceza infaz kurumunda olanlar da dâhil "toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayaacağı değerlendirilenlerin" kısmının da çıkarılması lazım. Bu da yine, açıkçası soyut, belirsiz bir tanımlamadır ve "toplum güvenliği açısından ağır ve somut tehlike oluşturmayaacağı değerlendirilenlerin" kısmı Adli Tıp tarafından yapılacağı hususu da dikkate alındığında ve Adli Tıbbın daha önceki dönemde ortaya koymuş olduğu tavrın, vatandaşın, toplumun, zindanlarda, cezaevlerinde bir cinayete maruz kalmış olması karşısındaki tutumunu burada hepimizin biliyor olmasına rağmen hâlâ bu değerlendirmenin Adli Tıba bırakılmış olmasını anlamış değiliz. Buna yönelik de yine bir ihdas maddemiz vardır ve Adli Tıbbın değerlendirmesine yönelik, yine, 5275 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde yer alan "Diğer hastalıklarda cezanın infazına,

resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır." cümlesinden "kesin" ibaresinin çıkarılması yönünde bir ihdas maddesidir. Bunun da yine biz desteklenmesi gerektiğini düşünüyöruz ve iktidar cenahından da bu ihdas maddemizin dikkate alınmasını istiyoruz. Açıkçası, bu ayrımcı yaklaşımdan vazgeçilmeli ve toplum tarafından tehlike oluşturabilecek şekilde soyut ve hakikaten çözüm olmayacak ibarelerden vazgeçilmesi elzemdir diye düşünüyoruz.

Tabii yine, ses ve gaz fişeklerine ilişkin yapılan bir düzenleme var, buna ilişkin de birkaç cümle kurmak istiyorum: Burada yapılan düzenleme açıkçası yine soyut ibareler barındırıyor ve yine bir kısım amaca yönelik. Tabii, bizim burada söyleyeceğimiz çok açık ve nettir: Önce silah ruhsatlandırmalarının denetiminin daha düzgün bir şekilde yapılması sağlansın. Kaçak silah ticareti yapan kimlerdir, acaba bu kaçak silah ticaretini yapanlar kimler, bunun üzerine gidilsin, bununla uğraşılsın; ruhsatsız silah kullanımının önüne geçilsin diyoruz ve cezalar ile özgürlükler arasında denge kurulsun diyoruz. Yine, açıkçası, özgürlüklere müdahale eden bir düzenlemedir bu.

Son olarak, Türkiye'de kurallar açık, adil değıil elbette ama hukukta asıl sorun uygulamada görölüyor. Salonlarda oturarak yazılan kurallar maalesef hukuk getirmiyor, bunu defalarca gözlemledik, defalarca yaşadık. Ülkede, savcının, hâkimin, polisin, jandarmanın, bütün bürokrasinin ve yargı kadrolarının yurttaşlar üzerinde bir padişah, sultan gibi davrandığına şahitlik ediyoruz, buna son verilmelidir. Açıkçası, bunu gözlemek istiyorsanız adliyelere gidip bunu çok net bir şekilde gözlemleyebilirsiniz. Van Adliyesinde olan da yine budur, Van Adliyesinde bir yarım saat geçirmeniz asıl sorunun ne olduğunu açıkça sizlere de gösterecektir. Yurttaşın işlemlerinin keyfi bir şekilde yapılmadığını gözlemleyeceksiniz, yurttaşın işlemlerinin savsaklandığını göreceksiniz. Yurttaşlara cevap vermeye tenezzül bile etmeyen bir yargı mensubunun olduğunu adliyelerde çok bariz bir şekilde göreceksiniz.

Dolayısıyla, son olarak şunu söyleyeyim: Bu Kanun Teklifi, toplumun beklentisini karşılamıyor. Bu Kanun Teklifi, vatandaşın, cezaevlerinde bir umutla bekleyen mahpusların beklentisini karşılamıyor. Hasta tutsaklarla ilgili, siyasi tutsaklarla ilgili beklentiyi karşılamıyor, bir çözüm değıildir bu. "Barış süreci" dediğimiz bir süreçte toplumun taleplerini hiçbir şekilde karşılamıyor. Bu noktada, biz ihdas maddelerimizin dikkate alınmasını, önergelerimizin dikkate alınmasını, toplumun ve cezaevlerinde bir umutla bekleyen mahpusların taleplerinin görmezden gelinmemesini talep ediyoruz.

Daha sonra maddeler üzerinde tekrardan bütün arkadaşlarımızla değıerlendirmede bulunacağız ama adil, eşitlikçi bir yaklaşıma dönmenizi talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Uçar.

Şimdi, söz sırası Sayın Düşünmez'de.

Buyurun Sayın Düşünmez.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, az önce de söz almıştım, yine, çok önemli bulduğum hususları tekraren sunmak istiyorum. Sayın Başkan, Adalet Bakanının cezaevinde hayatını kaybetmemeyle ilgili söylediğı bir söz vardı. Evet, bizler de cezaevinde kimse hayatını kaybetmesin, cezaevleri cenaze evlerine dönüşmesin diye bütün çabamızı, mücadelemizi büyütüyoruz. Bu yasada da buna ilişkin olumlu denilebilecek bir düzenleme var ama eksik bir düzenleme var. Bu düzenlemeye ilişkin eleştirilerimizi arkadaşlar da dile getirdi, önemli bulduğumuz için belki tekrara da girmiş olacağız ama söylemek zorundayız.

Sayın Başkan, cezaevinde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmış olanlar, biliyorsunuz bu maddeden ayrık tutulmakta toplum güvenliği tehlikesi durumu ortaya atılarak. Bu, madde 110'daki infaz eşitsizliğinin bir an önce giderilmesi gerekiyor. Dolayısıyla, burada getirilmiş olan yasa teklifinin doğru, olumlu bir katkısı olacak ama gerçekten bu yönüyle de eksik olacağı inancındayız. Bu yönüyle, Sayın Komisyon üyelerinin de bunun genişletilmesi için bir çaba içerisinde olması gerektiğini, en azından bütün toplumun beklentilerini karşılayabilecek Anayasa'ya uygun bir düzenleme şeklinde geçirmemiz gerektiğini tekraren belirtmiş olalım.

Sayın Başkan, biliyorsunuz, bu yasa teklifi Meclise gelmeden önce Adalet Bakanı her platformda "Biz çalışmamızı tamamladık, Meclise gönderdik, bekliyoruz." şeklinde defaaten açıklamalarda bulundu. Ama biliyoruz ki yasa yapma yetkisi sayın milletvekillerine ait, Sayın Adalet Bakanı sadece önerileri sunabilir. Ama görmekteyiz ki bu yasa teklifi Adalet Bakanlığının düzenlediğı bir yasa teklifiydi ve milletvekilleri sadece imza boyutuyla destek sundular. Biz bu yasa yapma tekniğine de karşı olduğumuzu her platformda dile getirdik. Komisyon tutanaklarına da geçsin diye Komisyon'da da bu itirazımızı tekrarlıyoruz.

Evet, oradaki gecikmenin sebebi, belki bu maddelerin bugün tartışılıyor olmasının temel sebebi eksik gelen yasa teklifi yani hepimizin beklediğı 31 Temmuz Covid yasası. Toplum Covid yasasındaki eşitsizliklerin giderilmesini bekliyorken maalesef ki Covid yasasının çekilmesiyle karşı karşıya kaldı. Biz bunu defaaten dile getirdik, diğör muhalefet partilerindeki arkadaşlarımız da defaaten dile getirdi, belki sıkılmış olabilirsiniz ama bunu geçirene kadar biz her platformda dile getireceğiz. Burada bir eşitsizlik var ve bu eşitsizliği gidermemiz gerekiyorken biz, bütün mahkûmların, yine, bayram sevinçlerini kursaklarında bırakacak şekilde bir düzenlemeyle karşı karşıyayız.

Sayın Başkan, 31 Temmuz yasasındaki eksiklikleri örneklerle defaaten açıkladık. Bir örnek daha verelim. Açık ceza infaz kurumunda bulunan kişiler bu yasadın beş yıl boyunca faydalanmışken, maalesef, kapalıda olanlar üç yıl faydalandı, sonraki uzatmayla 5+3 şeklinde sekiz yıl faydalanmışken açık cezaevinde olan arkadaşlar, kapalıda olanlar 3+3 şeklinde altı yıl boyunca faydalandı. Dolayısıyla, geriye iki yıllık bir eksiklik söz konusu oldu. Bu çekincemiz, mevcut hâline ilişkin olan eşitsizlik üzerine söylediğimiz söz ama bizim talep ettiğimiz, bütün eşitsizliği ortadan kaldırmaya yönelik olan önerimiz de şu yönde: Sayın Başkan, eğer Sayın Abdullah Güler'in dediğı şekilde bu bir idari tedbirse, idari tedbir olarak getirilmiş bir düzenleme idiye o dönem için hastalığın daha fazla bulaşmaması, daha fazla ölümler meydana gelmemesi için bir tedbir şekilde düzenlenmiş idiye siz idari tedbirden nasıl bazılarını varestede tutabiliyorsunuz? Bu soruyu sormak istiyöruz. Çünkü biliyorsunuz ki idari tedbirler en kısa hâliyle idarenin önleme yükümlülüğünü yerine getirmesi gereken tedbirlerdir. Örneğin, bir belediye halka ekmek dağıtacak ve bu ekmek bir şekilde zehre bulanmış ve insanların hayatını tehlikeye atacak. Belediye orada önleyici bir önlem olarak diyor ki: "Bugün

hiçbiriniz halk ekmekten ekmek almayın çünkü zehir bulaştı, kontrol edemiyoruz ya da aldığınız ekmekleri yemeyin." Ama siz yaptığınız bu düzenlemeyle şunu diyorsunuz: "A mahallesi, B mahallesi yemesin, C mahallesi yiyorsa da yesin." Bu kabul edilebilir bir durum değildir. Biz, baştan, idari tedbir mantığıyla bu yöndeki çekincemizi tekrarlayalım diyoruz. Yok, eğer bir kanuni düzenleme ise, eğer kanuni düzenleme olarak getirdiyse de başta belirttiğim gibi, kapalı ceza infaz kurumunda kalanlar 3+3 yıl faydalanmışken açık cezaevinde bulunanlar 5+3 yıl şeklinde faydalandı geçici 9'uncu maddeden sonra geçici 10'uncu maddeden. Bu, kanuna yönelik olan eleştirilerimizdir. Bunların da, bu eşitsizliğin de giderilmesi için mutlak suretle bir düzenlemeye ihtiyacımız vardır. Eğer kanuni düzenleme olarak getirdiyse, siyasi tutsakları varestede tutmanız demek, Anayasa'nın eşitlikçi maddelerine de Anayasa'nın ruhuna da tamamen aykırı bir kanuni düzenleme yaptınız anlamını taşıyor ve biz bunu da kabul edemeyiz. Dolayısıyla, toplumun da, bizlerin de beklentisi Covid yasasının gelmesi, mevcut hâliyle eşitsizliklerin giderilmesi ve daha ötesi de bütün toplumu kapsayacak, kucaklayıcı bir düzenlemenin, Anayasa'nın ruhuna uygun bir düzenlemenin bu Komisyondan geçirilip, Genel Kurul eliyle geçirilip bayramda herkese bir bayram sevinci olmasıdır. Bu yöndeki çabamız hem Komisyonda hem Genel Kurulda devam edecektir.

Şimdi, Sayın Başkan, toplumda dünden bu yana sürekli "AKP ve DEM uzlaşmadı, onun için Covid yasası çekildi." şeklinde yalan yanlış bilgiler dönmektedir. Ben az önce, Adalet Bakanının Meclise sunmasıyla ve Meclisteki arkadaşların imzasıyla kanunun önümüze geldiğini ve daha önceki 9 yargı paketinde de hiçbir şekilde noktasını, virgülünü dahi değiştiremediğimiz yasaların bugün bu şekilde tartışılmaya açılıyor olmasının doğru olmadığını; kanun sunmanın herhangi bir uzlaşma sonucu değil AK PARTİ'nin yetkisinde olduğunu, Cumhur İttifakı'nın yetkisinde olduğunu ve bu yönüyle Komisyon görüşmelerine başlandığını... AK PARTİ bu yasayı, kendi, bu Komisyon görüşmesinde bu pakete dâhil etmemiştir. Dolayısıyla, AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlarımızın başka yerlere topu atmasının hiçbir geçerli nedeni de söz konusu değildir. Covid yasasına ilişkin arkadaşlarımızın da bizim de partimiz adına söylediğimiz sözler geçerlidir. Covid yasası Komisyon tartışmalarına dâhil edilmelidir, ihdas maddemiz kabul edilmelidir, eşitlikçi olmayan düzenleme de ortadan kaldırılmalıdır.

Yine, Sayın Başkan, bu pakette cezaların artırılması yoluna gidilip ceza adaletinin sağlanması ve caydırıcılığın ortaya çıkarılması için birkaç düzenlemeyi görmekteyiz. Arkadaşlarımız da çok güzel dile getirdiler; cezanın artırılması suçun caydırıcılığına hiçbir etki doğurmamaktadır aksine, beklenen, toplumun zihinsel dönüşümünün sağlanmasıdır; ahlaki ve politik bir toplum yaratmaktır ve artık, bu insanların otokontrol şeklinde bazı suçlara mahal vermeyecek otokontrolü kendilerinde bulabilmeleri için zihniyet dönüşümünün sağlanması gerekmektedir. Bu da hem adil yargılamayla hem adil, eşitlikçi yasaların çıkarılmasıyla; Anayasa'nın ruhuna uygun, süreçlerin ruhuna uygun kanunların burada tartışılmasıyla ve cezasızlık algısının bütünüyle ortadan kaldırılmasıyla mümkündür.

Evet, bu pakette cezasızlık algısının kaldırılmasına ilişkin birkaç düzenleme de görmekteyiz ama toplumun beklediği cezasızlık algısı, tam olarak, iki yıllık suçları beş gün cezaevinde geçirmek ya da üç yıllık suçları on gün cezaevinde geçirmekle cezasızlık algısı son bulmaz. Cezasızlık algısı şudur Sayın Başkan: Hepimizin backgroundunda yani geri planında zihnine kazınan bir görüntü vardır. Bir AKP'li Milletvekilinin oğlu bir karakolda bütün polisleri hizaya dizip hangisinin kendisine işlem uyguladığını, kameraların gözü önünde, bütün topluma göstererek "Evet, buydu." dedi ve o günden itibaren bazı algılar değişti. Sayın Başkan, "cezasızlık" dediğimiz uygulama, eğer bir kolluk görevlisi bir suça bulaşmışsa kendisini suçtan varestede, cezalandırılabilirlikten varestede tutmamaktır cezasızlık algısı. Örneğin, zırhlı araçların çocukları katletmesini defalarca biz hem Meclis Komisyonunda hem Genel Kurulda hem de diğer platformlarda dile getirdik. Hakkâri'de Sertip Şen isimli bir çoban öldürüldü, babası çıkıp dedi ki: "Hakkâri'de bir çobanın öldürüldüğü kimin umurunda!" Cezasızlık aslında tam da budur, Sertip Şen'in katlinin, katilinin cezasız bırakılmasıdır cezasızlık algısını yok edecek olan. Yoksa biz Hakkâri'deki bir çobanın katilini yargılayamıyorsak ya da Derecik'te suya gitmeye çalışan, hayvanlarını susuz bırakmamak için mücadele eden Özcan Erbaş'ın öldürülmesi olayında Adli Tıp Kurumunda mermi çekirdeğinin kaybedilmesi durumu söz konusu iken, iki yıl hakareten ya da diğer suçlardan hüküm giymiş birilerinin beş gün cezaevinde kalmasıyla sona erdirilecek bir algı değildir cezasızlık algısı. Biz, Türkiye'nin bütün topraklarında aynı ceza yargılamasının bütün halka ve kolluk görevlilerine suçta ve cezada eşitlik olması hasebiyle her yerde eşit uygulanmasını talep eden bir görüş, bakış açısına sahibiz. Cezasızlık algısını bu 2 örnekle örnekledim ama bunun binlerce örneği vardır. Örneğin, buraya cezaevlerinde infaz koruma memurlarının yaptığı işkencelere ilişkin cezasızlık zırhını da ekleyebiliriz. Biliyorsunuz, çıplak arama suç, ağız içi arama suç, kelepçeyle muayeneye götürmek suç, insanlara kötü muamele, eziyet etmek suç ama maalesef ki Türkiye'de bunlara ilişkin bir örneği, cezalandırıldığı bir örneği bile göremiyoruz. Örneğin, kanunumuzda en büyük suçlardan biri kolluk eliyle yapılan işkence, işkenceden hüküm giyen neredeyse hiçbir kolluk görevlisi söz konusu değil ama bu arada, bize hukuk fakültelerinde zamana göre de ötelenemeyen yani hiçbir şekilde geriye bırakılmayan bir suç olarak bize öğretildi işkence, hukuk fakültelerinde bu kadar üzerinde durduğumuz işkence ve kötü muamelenin örneğini yaşamda görememek cezasızlık algısının tam da merkezinde olduğunu, Türkiye'de bir cezasızlık politikasının yürüdüğünü hepimize öğretmektedir. Biz bundan sonra işkencenin yapılmadığı, kötü muamelenin, eziyetin çektilirmediği bir Türkiye düzlemine tartışmalıyız. Cezasızlık dediğimiz tam da budur. Türkiye'nin daha adil, daha demokratik, daha hukuki bir ülke olması için bu tedbirleri almak zorundayız.

Yine, Sayın Başkan, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden bürokrat arkadaşlarımız burada, ben burada eşitlikli infaz durumuna bir iki örnek vermek istiyorum. Örneğin "Seher Orçu" adlı bir mahpus şu an, bomba yapmayı bildiği gerekçesiyle ayrı bir infaz kanununa tabi tutulmakta, ayrı bir infaz çektilirilmekte cezaevinde kendisine ve bu ve benzeri durumlardan infazını farklı çeken bir sürü arkadaşımız var. Kendileri bunu bombacı statüsü olarak değerlendiriyor ama yasamızda böyle bir statü mevcut değil. Yasada olmayan bir statüyü uygulamada sizin yapmanız demek, tam da bizim anlatmak istediğimiz, Türkiye'nin hukuk devleti olma ilkesiyle bağdaşmayan bir durum demektir.

Yine, Sayın Başkan, Şakran Cezaevinden örnek vermek istiyorum. Orada kadın mahpuslar başkalarının ziyaretçisine sarıldı diye disiplin soruşturması geçiriyor ve disiplin soruşturması geçirdikleri içinde idari gözlem kurulları eliyle, infazlarını bitirmiş olmalarına rağmen, tahliyelerinin önüne set çekiliyor. Buradan sormak istiyorum: Birinin kendi arkadaşının, yoldaşının ailesine sarılması ya da birine selam vermesi Türkiye'de nasıl bir suç olarak ihdas edilebilir? Hangi yasaya dayanılıyor? Bu hangi vicdana sığıyor? Bunu burada Adalet Komisyonunda tekraren söylemek istiyorum.

Sayın Başkan, yine, Adli Tıp Kurumuna ilişkin birkaç eleştiride bulunmak istiyoruz. Biliyorsunuz, ATK, cezaevindeki hasta tutsaklara ilişkin raporları ancak kesin ölecekse uygulamaya koyuyor ve sonucunda tahliye olan mahpuslar da ya bir gün ya iki gün geçince, en fazla üç ay içerisinde hayatını kaybediyor. Başta söylediğim eleştiriyi yine yapayım, ATK eliyle cezaevleri cenaze evlerine dönüştürülüyor. Bunun önüne bir an önce geçmeliyiz. Herhangi bir sağlık kuruluşundan alınan bir raporun neden geçerli sayılmadığını hangi vicdan bize burada açıklamaya çalışacak? O doktorlar ki Hipokrat Yemini'ne bağlı olarak kendi mesleklerini icra etmiyorlar mı? Eğer böyle bir düşünce, böyle bir uygulama, böyle bir algı varsa biz niye bütün hayatımızı o doktorlara teslim ediyoruz da hepimiz ATK muayenesine girmiyoruz, hepimizi niye ATK muayene etmiyor, tedavi etmiyor? Dolayısıyla, bizim Hipokrat Yemini'ne bağlı sağlık çalışanlarının verdiği raporlara kanaat getirmemiz gerekmektedir. Bütün sağlık kuruluşlarından alınan raporların doğru kabul edilmesi ve bu yönüyle bir düzenlemeye gidilmesi gerekmektedir.

Yine, Sayın Başkan, biz burada bir yasa yapıyoruz, toplumun beklentilerini içeren yasaları konuşuyoruz, tartışıyoruz, içeriğinde uzlaştığımız yasalar da oluyor, çok doğru, kanunun ruhuna uygun yasalar da çıkıyor hem buradan hem Genel Kuruldan ama maalesef ki uygulayıcılar arasında bir eşitliklilik söz konusu. Biz toplumun tamamını sarmış olan, adalet olmadığı duygusunu yeniden yeşertmek zorundayız. Dolayısıyla, bizim hukuka uygun davranan yürütücülere, uygulayıcılara ihtiyacımız vardır. Siyasi baskıyla, başka saiklerle herhangi bir durumda kanunu esneten ya da eşitlikçi olmayan uygulamalara mahal veren hâkim ve savcılarının, uygulayıcıların bu yönlü daha özenli, daha dikkatli bir şekilde karar almasını gözetecek mekanizmaları hayata geçirmemiz lazım. Bu konuda da Meclisin acilen rol ve misyon kullanması gerektiği eleştirimizi tekraren söylüyorum.

Sayın Başkan, son olarak, çıkan torba yasada bizim desteklediğimiz, uygun bulduğumuz ama eksik gördüğümüz düzenlemeler var. Bunu tekrar söylemek gerekiyor. Gelin, bayram arifesinde bütün halkı kucaklayacak, Türkiye'nin hukuk devleti olma yolunda emin adımlarla yürüyeceğini gösterecek ilk adımı bu Komisyonda atalım, Covid mağduriyetini giderelim, hasta tutsaklar mağduriyetini giderelim ve bu yönlü uygulamalar, bu yönlü kanunlar yapalım diyorum.

Sabrınız için hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Düşünmez.

Şimdi, on beş dakika ara vereceğiz. Aradan sonra ilk sözü Sayın Şahin'e vereceğim, ondan sonra da söz sırasına göre devam edeceğiz.

Kapanma Saati:19.32

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 19.51

BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)

SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)

KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)

----- 0 -----

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Toplantıya kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Şimdi, ilk sözü Sayın Yıldız'a veriyorum.

Buyurun Sayın Yıldız.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; İnfaz Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, konuşmaya başlamadan önce bir iki hususu düzeltme gereği duydum. Konuşmacı arkadaşlardan bazıları cezaevindeki tutuklu ve hükümlü sayılarıyla ilgili rakamlar verdiler, ben şimdi doğru rakamları söylüyorum: Cezaevlerinde bugün itibarıyla 415.732 tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır. Bunlardan hükümlü sayısı 358.582 olup kalan 57.150'si tutukludur yani tutuklu oranı yüzde 15'tir. Değerli arkadaşlar, şimdi elbette Adalet Komisyonunda, Anayasa Komisyonunda adaletle ilgili her konuyu konuşuruz ancak Anayasa'mızın 138'inci maddesi çok açık, burada hepiniz hukukçusunuz, burada Anayasa 138 der ki: "Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz." Bu hüküm Anayasa hükmüdür. Anayasa'nın bu hükmü karşısında henüz bir soruşturma evresinde olan İstanbul merkezli bir belediye soruşturmasında burada CMK 157'nci maddeyi görmezden gelerek, savunma hakları zarar görmeden... Orada usulle ilgili işlemlerin tamamı gizli. Bu konuda konuşulması, herkesin soruşturma hakkındaki gizliliğe uygun davranması, soruşturma süreçlerine saygı duyması gerekir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Herkesin... Herkesin değil mi?

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Herkes.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Herkesin...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - "Herkes" diyorum zaten konuşurken.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Şu anda...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Süleyman Bey, "herkes" diyorum söylerken.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - ...Twitter'da her şey var, ifadeler de var.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Soruşturmalar adli merciler tarafından titizlikle yürütülmekte, gereği tarafsız ve bağımsız yargı mercileri tarafından elbette değerlendirilecek ve bir hüküm kurulacaktır.

Buradan bazı arkadaşların henüz işin başında bu kadar telaşlanmasını doğrusu anlayamıyorum. Değerli arkadaşlar, iyi bir infaz rejimi olmadan ceza ve ceza muhakemesi ne kadar iyi olursa olsun ceza adaleti tam olarak sağlanamaz. Dünyanın her yerinde devletin cezalandırma hakkı ile sanığın hakları çatışma hâlinindedir. Hukuk devletlerinde bu çatışmanın sınırları kanunlar, Anayasa ve insan hakları sözleşmeleriyle çizilmektedir. Gazi Mecliste öncelikle devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etme zorunluluğunda oldukları konusunda herhangi bir çekişme yoktur. Anayasa'mızın tarif ettiği eşitlik ilkesindeki amaç hukuksal durumu aynı olan kişilerin kanun karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak olmalıdır. Değerli arkadaşlar, öncelikle insan onurunu merkeze alan, hâkim, savcı, avukat gibi uygulayıcıların yanında hükümlülerin de anlayabileceği, karmaşık olmayan, sade, cezanın ıslah edici fonksiyonlarını gözetken, infaz eşitliğini ve adaletini sağlayacak ve bu arada cezasızlık algısına sebep olmayacak, sık değiştirilmeye ihtiyaç duyulmayacak bir İnfaz Kanunu baştan ele alınmalıdır. Tabir yerindeyse sıfırdan yapılmalıdır. İnfaz Kanunu'muz her bir iki yıl içerisinde eklemeleri, çıkarılmalarıyla hakikaten yamalı bohçayı da geçmiştir.

Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan kanun teklifinin gerekçesinde de yazılı olduğu gibi infaz hukukunda temel amaç, hüküm giymiş suç faillerinin belirlenen ceza miktarına göre bir süre toplumdan uzaklaştırılması ve bu surette toplumun suç ve suçlulara karşı korunması hedeflenir. Hükümlülerin yeniden suç işlemesinin engellenmesi, topluma kazandırılması, teşvik edilerek kanunlara duyarlı hâle getirilmesi sağlanmalıdır. Değerli arkadaşlar, hukuk kuralları yerinde dururken hayat değişiyor, değişirken geliyor. Her gün başka bir yapıya dönüşebiliyor. Adalet dağıtımında görev alanlar soyut hukuk kurallarını somut olaylara uyarlarken kanunları doğru yorumlamakla, isabetli uygulamakla yükümlüdür. Bütün mesele Edirne'de farklı bir uygulama Kars'ta başka bir uygulama görüyorsak özellikle de infazla ilgili bu kanunları yorumlamadaki sıkıntıdan kaynaklanmaktadır. "Müddetname" dediğimiz şey hükümlünün cezaevinde ne kadar kalacağı, ne zaman şartlı tahliyeyle dışarı salınacağıyla ilgilidir. Bir suçtan iki suç ortağı aynı cezayı almış ama biri Edirne'de diğeri Bursa'da yatıyor. İnfaz savcıları maalesef... Ben bunu bir şey olarak söylemiyorum yani bilgi olarak söylüyorum, gördüğüm bir şeyi söylüyorum, itiraz ettiğim bir şeyi söylüyorum, farklı müddetnameler var. Aralarındaki fark öyle on beş-yirmi günle ilgili değil, bayağı yıllarla ilgili, farklı uygulanmış. Sebep şu: Bizim infaz rejimimiz 1/2'den başlıyor, söylediğiniz gibi, 2/3, 3/5, mükerrer için de "4'te 4" tabir edilen cezanın tamamı yatılıyor.

Şimdi, bu içinden geçtiğimiz dönemde bir zaruretten dolayı çok sayıda hâkim, savcı alınmak zorunda kalındı. Tecrübeli bazı hâkim, savcıların da kimlere hizmet ettiğini burada anlatmaya da gerek yok. Onlar elden çıkınca maalesef genç arkadaşlar uygulamada bazı hatalara düştüler. Bunları da düzeltmek ve herkesin anlayacağı şekilde yasa yapmak sizlerin elinde.

Şimdi, arkadaşlar, toplumu suç ve suçluya karşı korurken, suçluyu da yanlış uygulamalara karşı, hatalı uygulamalara karşı korumak zorundayız. Bunun için de tereddüt edilmeyecek, ailelerin de herhangi bir hükümden sonra tereddüt etmeyecekleri şekilde yasalar yapmak zorundayız. Yani "Derli toplu, akli başında, ihtiyaçlara cevap veren bir yasa yapalım." diyoruz baştan.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bu infazla, önümüzdeki infaz düzenlemesiyle ilgili de çok uzatmadan bazı şeyler söyleyeceğim. Hükümlülerin denetimli serbestlikten faydalanabilmesi için cezaların belli bir süresinin mutlaka ceza infaz kurumunda geçirmesi sağlanacak. Yani bazı cezalar, bazı sürelerde "cezaevine gir, çık" dedikleri, pratikte kapıdan gelip, evrakını verip, hiç cezaevine girmeden, eğer infaz memuru hızlı hareket ederse, işini iyi yaparsa aynı gün içerisinde girdi, çıktı yapılarak -tabir biraz şey ama- evine gönderilebiliyor; bazılarının da "Bir saatliğine gidiyorum." deyip bir ay kaldığı da oluyor. Şimdi, cezasızlık algısı kalksın diye en az beş gün... Saygı duyulur ama bu gerekli miydi? Bunu da bir düşünmek lazım diye de beyan etmek isterim.

Bununla birlikte değerli arkadaşlar, bu ikinci defa tekerrürle ilgili uygulama. Bunu gerçekten izah edemiyorduk. Geçen dönem Mecliste Adalet Bakanlığı bütçesi konuşmasını yaparken partim adına, bir kişinin bir suçtan bir ay ceza aldığını, daha sonra bir suç işleyip 600 lira para cezası aldığını, daha sonraki suçundan yirmi yıl hapis cezası aldığında yirmi yılın tamamını kapalı cezaevinde çekmesinin hukuka, vicdana uygun olup olmadığını -uygulamaların yanında- sorduğumuzda Genel Kurulu salonundaki tüm arkadaşlar bu işte bir yanlışlık olduğunu en azından bakışıyla, baş işaretiyle anlattılar.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - "Olur mu öyle şey!" diyerek...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - "Olur mu öyle şey!" diyen de oldu ama maalesef oluyor. Şimdi, bu uygulamayla eğer iyi niyetliyse tabii, bir pişmanlık içindeyse bu 3/4'e çekiliyor ki yani terörün bile 3/4 uygulandığı yerde 4'te 4 uygulama gerçekten vicdanları kanatıyordu, bu burada düzeltiliyor. Buna burada hiç kimsenin karşı çıkacağını da zannetmiyorum. Yani bir ihtiyaçtı bu gerçekten.

Şimdi, Avrupa'ya bakıyoruz, bazı ülkelerde infazlar Finlandiya, İngiltere... Yani 1/2 olanlar var daha çok, 2/3 olan da uygulayanlar da var ama bizim gibi böyle çok çeşitli uygulayan ülke yok. Kanunun gerekçesinde arkadaşlarımız çok ayrıntılı şekilde anlatmışlar, sağ olsunlar, oradan da görebiliriz. Şimdi, ülke adını söylerken yani evet İngiltere, Finlandiya, İtalya, Polonya'da kural olarak yarısı yatılıyor cezaevlerinde yani infaz böyle yapılıyor. Belçika'da çok düşük, 1/3; bizde dediğimiz gibi yani 1/2'den 2/3'e, 5/3'e, 4'te 4'e kadar. Neyse bu yasayla bu düzeltiliyor.

Değerli arkadaşlar, bunun için çok fazla konuşmaya da bu işin felsefesini yapmaya da gerek görmüyorum. Yani bu konuda mutabakat da görüyoruz aşağı yukarı. Yalnız, cezaevine koyduğumuz, ceza verdiğimiz insanların dış dünyaya uyum sağlaması, rehabilite olması, yeniden suç işlemesinin önlenmesi amacıyla yapılan uygulamalarda bu koşullu salıvermeye de dikkat etmek gerekir. Eğer gerçekten iyi hâl komisyonları görevini iyi yaparsa, ehil kişilerden olursa bu mesele hakkaniyete uygun şekilde düzenlenir gider.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bir özel infaz usulleriyle ilgili düzenlememiz var. Ben baştan beri hasta ve yaşlı tutuklularla ilgili bir düzenlemeye ihtiyaç olduğu, hatta bir Adli Tıp raporu ya da tam teşekküllü bir hastaneden kendi ihtiyaçlarını göremez raporu alan tutuklunun siyasi görüşü, dini inancı, kanaati, partisi, rengi, dili ne olursa olsun onu sadece ve sadece hasta olarak görüp, tedaviye muhtaç insan olarak görüp infazını durdurmak gerekir diye defalarca söylüyorum. Burada bir iyileştirme var, biz parti olarak bu yasanın arkasındayız, sonuna kadar arkasındayız; Ufak tefek elbette eleştirilerimizi de sıralarız. Mesela bu 70 yaşı bitirmiş kişilerin cezalarının iki yıldan dört yıla evde çekilmesi, 75 yaşın beş yıla çıkarılması, 80 yaş üzerinin altı yıla çıkarılması, bunlar gayet güzel. Doğum nedeniyle üç yıl yerine beş yıl uygulanması, 1/3 hapis cezasının infazının konutta görülmesi, çocuklarla ilgili düzenleme yapılması, çocukların korunması; bunların hepsi gerçekten çok iyi düşünülmüş, hesaplanmış, kitaplanmış ve huzuruza getirilmiş.

Şimdi, buradaki ihtilaf gördüğüm kadarıyla Covid iznindeki eşitsizlik konusu, buradaki tüm arkadaşlar bu konuya odaklanmış vaziyette. Değerli arkadaşlar, bu konu tamamen çıkarılmış değil, gözden çıkarılmış, bir tarafa atılmış değil. Bu kadarını size söyleyeyim fakat derin bir araştırmaya, analiz yapmaya ihtiyaç vardı. Bunu inşallah eylül, ekim aylarında otururuz, etki analizlerini yaparız, inşallah, bu kanunu da çıkarırız diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Yıldız.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, bunun üzerine...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Cevaben... Yani böyle bir uygulamamız yok ama kısa bir açıklama mı Sayın Alp?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Şimdi, Grup Başkan Vekilimizin sözleri üzerine Feti Bey de değerlendirmede bulundu ya hem onu içerecek şekilde hem de geneli üzerindeki söz hakkımı kullanmak istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama ondan önce Sayın Beştaş'a söz vermek üzere anlaştık da yani sizlerden önce...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Biz 2 kişi konuştuktan sonra vereceğiz sözü, öyle anlaştık.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, öyle dememiştik de...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Efendim, biz 2 kişi konuştuktan sonra söz hakkını Meral Hanım'a veririz; biz öyle konuştuk.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, tamam.

Buyurun.

Gerçi, sıra Sayın Şahin'deydi ama...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Söz sırası bendeydi. Birisi bir jest yapacak... Hayır, Anayasa'ya aykırılık nedeniyle konuştuk. Eğer bir feragat edilecekse onu biz edelim bari.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Şahin, dilerseniz -siz çünkü Anayasa'ya aykırılıkta konuşmuştunuz- Sayın Alp'e ben söz vereyim, cevap olarak da birkaç şey söylemek istiyor, ondan sonra da Sayın Beştaş'a söz vereceğim, sonra size geliriz.

Buyurun Sayın Alp.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Komisyonu saygıyla selamlıyorum, katılan bürokratlarımıza da hoş geldiniz diyorum.

Görüşülmekte olan kanun teklifinin geneli üzerine fikirlerimizi söylemeden önce, biraz önce kıymetli katkılarda bulunan Sayın Feti Yıldız'ın Grup Başkan Vekilimizin konuşmalarına ilişkin bir değerlendirmesi oldu, bir cümleyle ben ona bir cevap vermek istiyorum: Sayın Yıldız'ın Anayasa 138 hatırlatması kıymetlidir, önemlidir, Anayasa'nın 138'inci maddesi hukuk devleti açısından vazgeçilmez önemde bir madde fakat Sayın Başkanım, bugün itibarıyla belki de anlamı kalmamış bir madde çünkü bazı yayın

organlarında daha yargı organlarında verilmemiş kararlar tartışılmaya başladı ülkemizde. Akşam televizyonlarda konuşulan, tartışma programlarında dile getirilen hususları sabah karar olarak görüyoruz biz. Elbette ki gönül ister ki hiçbir mevki, makam, organ yargı organlarına talimat vermesin, emir vermesin ama sipariş kararların verildiği bir vakiadır ülkemizde; bu bizi de üzmettedir, eminim ki buradaki tüm hukukçuları üzmettedir; buna elbette ki bir çekidüzen verilmelidir.

Sayın Grup Başkan Vekilimizin sabah İstanbul'da yapılan operasyonu burada, Anayasa Komisyonunda dile getirmesi kadar normal bir şey olamaz. Siz de konuşmanızda buyurduğunuz üzere...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Adalet Komisyonu Sayın Alp.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Adalet Komisyonunda elbette ki ülkenin adalet sorunları konuşulacaktır fakat bunu bir telaş olarak nitelemiş olmanıza katılmıyoruz, bu bir telaş değildir. Biz elbette ki haksızlıkları dile getireceğiz, arkadaşlarımızı savunacağız, yapılan antidemokratik uygulamaları burada hem kamuoyunun dikkatine sunacağız hem Komisyon üyelerinin tartışmasına açacağız. Bu bir telaş değildir, bizim telaş etmemiz için bir sebep de yoktur; bunu da böyle vurgulamak istiyorum. Fakat sabah yedide İstanbul'da yüzer polisle kapıları çalıp akşam yedide Ankara'da Adalet Komisyonunda adalet tartışmanın da nasıl bir iklimde cereyan ettiğini önümüzdeki nesillere elbette Adalet Komisyonu tutanaklarında bizlerin de aktarma gibi bir görevimiz var çünkü yasalar, içinde bulunulan iklimin ruh hâlini de yansıtır bir anlamda. Biz burada bugün bir infaz kanunu tartışıyoruz, infaz kanunu çıkaracağız; bugün, Türkiye'nin iklimini de yansıtır bugünkü hem Adalet ve Kalkınma Partisinin infaza ilişkin getirdiği hükümler.

Şöyle örneklerle bu iklimin nasıl olgunlaştığını anlatmaya çalışayım: Bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak ilkesel tutumumuz, infaz kanununa ilişkin ilkesel tutumumuz şöyledir: Biz hapishanelerin kapasite fazlalığı sorununa ayrımcı ve geçici çözümler bulmak yerine insan hakları ve insan onurunu gözetken, Anayasa ve uluslararası sözleşmelerde belirtilen eşitlik ilkesine ve ayrımcılık yasağına uygun olarak düzenlenen, insan hakları standartlarında ve insan onuruna yaraşır bir infaz rejimi düzenlenmesi gerektiğini düşünüyoruz; bizim infaz hukuku konusundaki ilkesel tutumumuz böyledir. Peki, bugün gelen infaz düzenlemesi acaba bu koşulları sağlıyor mu? Mahpuslar arasında suç ayrımı yapılmaya devam etmiştir, bunu giderecek düzenleme yapılmamıştır. Sizin de az önce konuşmanızda Covid-19 örneğinde belirttiğiniz gibi, bu bir eksiklik. Ben bu vesileyle Covid-19 düzenlemesine ilişkin kişisel tutumumu da aktarmak istiyorum. Covid-19 salgını sürecinde mahpuslar arasında ayırım yapılarak ve özellikle de siyasi mahpuslar da kapsam dışı bırakıldı. Düzenlemenin hakkaniyete aykırı olduğunu, hukuka aykırı olduğunu düşünüyorum. İnşallah, önümüzdeki dönemlerde gelecek yasalarla bu hukuka aykırılığı düzeltme imkânı bulacağız.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifi her ne kadar 20'nci maddede ağır hasta ve yaşlı tutsakların bazı koşullar altında tahliyesine olanak veren bir düzenleme içeriyorsa da biz bu teklifin 20'nci maddesindeki "toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike kriterini" de Anayasa'ya aykırı buluyoruz. Sağlık durumu nedeniyle cezanın tihiri konusunda kişilerin mevcut tıbbi durumu dışında hiçbir kısıtın kanununda yer almaması gerektiğine inanıyoruz. Kısmen olumlu bir düzenleme yapılmışsa da yine de 20'nci maddeyi -madde sırasında detaylı açıklamalarda bulunacağız- Anayasa'ya aykırı buluyoruz.

Değerli milletvekilleri, "Bugün Türkiye nasıl bir iklim yaşıyor? Neden Covid-19 düzenlemesini, eşitsizliğini gideremiyoruz?" örneği üzerinden biraz açmak istiyorum. Biz yıllarca Kürt sorunu konusunda bir endişeden beslendik, bir kaygıdan beslendik, bir paranoya oluşmuştu bizde, bölünme korkusu, bölünme kaygısı. Tabii ki çeşitli nedenlere dayanıyordu. Bugün biz bu sorunu çözmek istiyoruz, bu sefer farklı kaygılar devreye giriyor "Acaba şu yararlınsın mı? Acaba bu yararlanırken öbürünün yararlanmaması için ne gibi bir çözüm bulabiliriz?" şeklinde. Her şeyden önce bir sorunu, bu kadar önemli, can yakıcı, can alıcı bir sorunu çözmek cesur olmayı gerektiriyor. Şimdi, ben size bir soru sorsam, desem ki: Ya, çok geriye gitmeyelim, 12 Eylül'e kadar gidelim. Biz sıkıyönetim mahkemelerini gördük, orada yargılanan ailemizden birçok insan oldu, sonrasında Devlet Güvenlik Mahkemelerini gördük, sonrasında özel yetkili mahkemeleri gördük, sonrasında belli odaklara hizmet eden hâkim, savcılarının egemen olduğu mahkemeleri gördük. Bütün bu elli yıl boyunca yaşın yanında kuru da yandı mı, yanmadı mı? Yandı. Bir kişi çıkıp "Türkiye'de her şey dört dörtlük oldu da, herkes hak ettiğini aldı da, hiç kimse haksız ceza yemedi." diyemez. Varsa burada bir kişi çıksın desin ki: "Son 50 yılda hiçbir haksızlık olmamıştır." Oldu, bu Türkiye'de maalesef oldu. Şimdi, bizim üzerimize düşen bu haksızlıkları gidermekse her şeyden önce adil bir infaz rejimi düzenlememiz lazım. Daha önümüzde bu sorunları, bu toplumsal sorunları çözebilmek, Türkiye'nin barışını sağlayabilmek için çok önemli bir reform süreci var, açılıyor, ona inanıyoruz ve ona gerekli pozitif katkıyı da bizler bu memleketin evlatları olarak elbette ki yapmak istiyoruz, daha cesur bir tutumda olması gerekir düşüncesindeyiz.

Bu kanun teklifi görüşülürken, bu kanun teklifindeki otoriterleşmeye hizmet eden, araya serpiştirilmiş maddeler üzerinde konuşacağız. Ve yine 16, 17, 18, 20, 24 ve 25'inci maddelerdeki Anayasa'ya aykırı hususları tek tek maddelerde arz edeceğiz.

Geneli üzerindeki düşüncem budur. Komisyon üyelerini saygıyla selamlıyorum efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Alp.

Şimdi, izniniz olursa Sayın Beştaş'a söz vereceğim.

Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Evet, yine bir yargı paketi, yine Komisyon salonundayız ve yine daha önce yapılan değişiklikler üzerinden kaçınıcı kezdir geçiyoruz. Yargı paketleri, paketleri... Yani son on yılı bilen bir yerden bunu söylüyorum, bilen arkadaşlar da var ve maalesef şu anda Türkiye'nin en temel gündemlerinden biri infaz paketi oldu bir anda. Neden? Çünkü bir beklenti yaratıldı ve bundan öncesinde tabii ki içinde yaşadığımız siyasal iklim çok önemli. Uzun yıllar sonra bir barış ve demokratik toplum talebi vücut bulmuş hâlde ve aslında yüksek sesle ifade eden, etmeyen herkeste artık bu barışın tesis edilmesini, artık Türkiye'de hukukun üstünlüğünün geçerli olmasını, artık demokrasinin ekmek kadar, su kadar büyük bir ihtiyaç olduğu konusunda aslında geniş bir görüş birliği oluşmuş durumda. Sürekli sahada olan bir arkadaşınız olarak söylüyorum, gittiğimiz her yerde -ekonomi tabii ki önemli, yaşam koşulları tabii ki önemli, kadın cinayetleri tabii ki önemli ama- ilk sorulan soru "Bu süreç nasıl olacak?" Devam ediyor "Umarız nihayete erer, umarız bu çatışmalı ortam biter, umarız bu ayrımcılık biter ve tabii ki umarız bu demokrasi tam

anlamıyla vücut bulur." Şimdi, böyle bir zaman diliminde bu infaz paketinin, yargı paketinin bu şekilde ayrımcı ve eşitsiz bir içerikle gelmesi önemli; asıl tartışılan mesele bu. Tabii ki bu süreçte, Sayın Bahçeli'nin çağırısı, Sayın Öcalan'ın bu konuda 27 Şubat açıklaması ve sonrasında yapılan bütün açıklamalarda ortada tabii ki pazarlık yok. Doğru, biz de bunu defaatle ifade ediyoruz. Ortada bir al-ver süreci yok, bir pazarlık yok ama ne var? Barışın tesisi ve tabii ki demokrasinin inşası var, demokratik bir toplumu hep birlikte yaratmak var. Şart yok, pazarlık yok ama gereklilikler var. Bazı meselelerde şart olmasına gerek yok yani neticede silahlar olmayacaksa, farklı bir iklime uyanacaksa şu anda yasalarda var olan bu ayrımcı uygulamaların da son bulması gerekiyor; bu bir gereklilik, altını çizerek söylüyorum. Bu infaz paketine bakarken ilk ne hissettim? İnanın, ilkin Kürt meselesini gördüm; yine Kürt'e hukuk yok, yine demokrasi yok. Ha, sadece Kürt'e değil Kürt'ün yanında durana da dostu olana da muhalefet edene de yok yani bunu da altını çizerek söyleyeyim. Birazdan açacağım ne kastettiğimi. Çok yargı paketi tartışmalarında bulundum. Uyum yasalarını anlatmayacağım, Adalet ve Kalkınma Partisinin 2002'den sonra "Avrupa Birliğine uyum" adı altında attığı ileri adımlara atıfta bulunarak söylüyorum. Sonra, 2007'de tekrar geri adımlar atıldı PVSK'de değişiklikler yapıldı, tekrar güvenlik meselesi 11 Eylül'den sonra bütün özgürlüklerin önüne geçti yani bunu yakın tarih açısından hep birlikte yaşadık maalesef ve TMK tartışmaları Türkiye'de hiç bitmedi aslında. Terörle Mücadele Kanunu niye var, niye cezaları artırıyor, düşünce ve ifade özgürlüğü neden suç olmaya devam ediyor; neden her söz, her etkinlik, her demokratik tepki -tırnak içinde- terörle ilişkilendiriliyor? Bu tartışmalar yeni değil yani bizler için son on yılları kapsıyor ve maalesef, ifade özgürlüğü hep sorun olmaya devam etti ve Türkiye ne yazık ki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde -sayı vermeyeceğim- ifade özgürlüğü konusunda çok sayıda, sayısız ihlal kararıyla muhatap olan bir ülke konumunda. Ben avukatlık yaptığım yıllarda Avrupa İnsan Hakları mahkemesine çok başvuru yapan birisi olarak da o dava dosyalarını kısmen bilirim yani hangi maddelerden nelerin ihlal kapsamına girdiğini. Bu TMK'nin etkisi artık öyle bir hâle geldi ki alelade bir yurttaş toplumsal bir gösteriye katılması ya da herhangi bir konuda açıklama yapmış olması, birisinin yanında durmuş olması, bir görselin arkasında olması gibi sebeplerle örgüt üyeliğinden, örgüt adına suç işlemekten ceza alıyor, hâlâ da alıyorlar yani bu eski değil, bunlar devam eden uygulamalar. Yani gazeteciler sadece örgütle ilgili bir haber yaptığı için tutuklanabiliyor ve maalesef, bu devam ediyor. Özcesi, TMK düşünce ve ifade özgürlüğü konusunda tüm hakları, temel hakları ihlal ediyor ve bu hâlâ devam ediyor. Aslında Anayasa'ya aykırı Terörle Mücadele Kanunu fakat bir yasa olarak düzenlendi ve yapılan değişikliklerle hakların ve özgürlüklerin önünde TMK bir duvar gibi âdeta yükseldi ve maalesef bu duvar devam ediyor.

Sanırım, burada önemli oranda hukukçular olarak bulunuyoruz. Mesela, 3713'te düzenlenen hiçbir suç aslında 5237 sayılı TCK'de cezasız değil, hepsi var yani bütün suçlar tanımlanmış. Yine, özel soruşturma usulleri 5271'de, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda var fakat nedense ayrıca ek bir dikişe, halk diliyle çift dikiş hâline getiriliyor ve baskı artırılıyor. Bugünkü önümüzdeki paket de dâhil, TMK hariç. TMK demek ne demek? Kürtler hariç diyorlar. Kürtlerle ilgili, Kürt meselesiyle ilgili yaptığınız her konuşma, her söz, her fiil, her siyasi etkinlik ya da siyaset yapma TMK kapsamında değerlendiriliyor. Maalesef, bugün işte en çirkin suçları işleyenler, toplumda aslında dışlanan, kabul edilmeyen insanlar Covid yasasıyla pandemi döneminde serbest kaldılar. O zaman çok güçlü bir muhalefet yapmıştık, siz siyasi sebeplerle içeride olan insanlara ölüm emri veriyorsunuz demiştik. İşte, şu anda bütün bu konuştuklarımızı o zaman da ifade etmiştik ve maalesef haklı çıktık. Ne oluyor? İşte, tacizden, tecavüzden, hırsızlıktan, çetecilikten, uyuşturucudan suç işleyenler Covid'den yararlandı ama Kobani davasından arkadaşlarımız hâlâ cezaevindeler ve galiba bir yıl on gün oldu, daha artıyor süre, hâlâ gerekçeli karar yazılmadı. Sadece örnek olarak söylüyorum. Bu Kobani davası ki içinde bütün MYK üyelerimiz o dönemde ve önceki dönem Eş Genel Başkanlarımız Sevgili Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş da hâlâ 9'uncu yılında, beş ay sonra dokuz yılları dolacak, cezaevindeler. Dokuz yıl demek ne kadar kolay, değil mi? Dokuz yıl yani özgürlüklerinden yoksunlar ve tek bir -tırnak içinde- suçları var: Siyaset yapmak, muhalefet etmek.

Yine, o dönemde çıkan bütün kanunlarda TMK hariç, Kürtler hariç, muhalifler hariç kanunlar çıkarıldı, düzenlendi ve bugün, işte "Covid düzenlemesi eşit uygulansın." dedik, iktidar sözcülerinin yaptıkları açıklamalarda büyük bir beklenti oluştu gerçekten. Sadece ayrımcılığa uğrayanlar değil gerçekten sadece Covid sebebiyle dışarıda olup tekrar cezaevine gitmesi gereken de on binlerce insan var, bir de uygulanması gereken, TMK kapsamındaki şüpheliler de var. Hiçbiri konulmadı pakete ve şu anda gerçek bir infial hâli var cezaevlerinde, telefonlarımız susmuyor, mesaj kutularımız gerçekten boşalmıyor. Bununla ilgili kanun teklifinde mesela her zaman, her yerde ve herkes için suç oluşturan yağma, hırsızlık -tekrar edeyim- kasten yaralama, örgüt kurmak gibi suçlardan indirim öngörülüyor ama şiddet unsuru içermeyen, tamamen düşünce ifade özgürlüğü kapsamında ya da demokratik tepki kapsamındaki fiiller dava dosyaları sebebiyle maalesef kapsam dışı bırakılıyor bunlar. İşte, ayrımcılığı daha nasıl tarif edebiliriz? Onu da bilmiyorum. Açık bir eşitsizlik hâli var.

Hukuk fakültelerinde hepimiz öğrendik, kanunlar genel olur, soyut olur, o kanunu okuduğunuzda kimler için geldiğini, kim için geldiğini bilemezsiniz ama bizde artık kanunlar kişiye göre, kimliklere göre, inançlara göre, cinsiyetlere göre tasnif edilebiliyor. Ben Feti Bey'in söylediği uygulamayı ayrıca değerlendireceğim, doğru, uygulamada da sorun var ama bir de kanunun kendisinde, özünde zaten ayrımcılık var, özünde. Uygulayıcının eline gitmesine gerek yok. Şimdi, düzenleme yapıyoruz, diyoruz ki: "Şu, şu, şu maddeler hariç." Artık onu söylemeye bile gerek duyulmuyor "TMK kapsamındaki suçlar hariç." deniyor ve bugün ülkemizde en fazla ihtiyaç duyulan şey, hakikaten, demokrasi, eşitlik, özgürlük ve tabii ki adalet, ilk başta da adalet geliyor ve bu kanunda maalesef, bunların hiçbirisi söz konusu değil. Şunu da söyleyeyim: Demin, böyle kendimce bir şema çıkardım. Şimdi, ayrımcılığı ifade etmek için sadece birkaç madde söyleyeceğim. Yargı herkes için yargılama yapar, tabii hâkim ilkesine göre önceden bellidir değil mi kimin nerede yargılanacağı? Ayşe ve Baran, ikisi de yargılanıyor; TMK kapsamındaki suçlardan Baran yargılanıyor, diğeri Kayseri'de oturan Ayşe olsun. Ne oluyor? Ayşe'ye ceza veriliyor, cezasını yatıyor, denetimli serbestlikten yararlanıyor, İnfaz Yasası'ndan yararlanıyor, asla ikametgâhının olduğu ilin dışında bir cezaevine gönderilmiyor, infazı uzatılmıyor, hücrede kalmıyor, kötü muameleye maruz kalmıyor yani bu İnfaz Yasası'nı tarif ediyorum. Peki, Baran'a ne oluyor? Baran ceza alıyor, TMK kapsamında bu artırılıyor, yarı oranında artırılıyor, infazı Ayşe'ye göre neredeyse 2 katına yakın, dörtte 3 oranında infazını yatıyor. Baran Diyarbakırlı olsun, Diyarbakır'da cezaevinde kalamıyor; Edirne'ye götürülüyor, Silivri'ye götürülüyor, Trabzon'a götürülüyor, başka bir ile, binlerce kilometre uzakta bir cezaevine götürülüyor. Bu da yetmiyor, Baran cezasını tamamlıyor, kanuna göre şartla saliverilmesi lazım; hayır, burada yine çıkarılan bir yasaya göre gözlem kurulu rapor veriyor, diyor ki: "Sen elektriği fazla harcadın,

ben senin infazını uzatıyorum üç ay." Başka bir üç ay daha geçiyor, tekrar çağırıyorlar Baran'ı -bunlar bildiğim örnekler bu arada- gözlem kurulu çağırıyor -bunları gerçekten espri olsun diye söylemiyorum- "Sen fazla kitap okuyorsun, altı ay daha uzattım." diyor ve bunu uzattıkça uzatıyorlar, üç yıla kadar uzatılanlar var galiba. İnfaz süreleri uzatılıyor, hücrede tutuluyor bazıları. Mesela, geçen hafta, on gün önce Dumlu Cezaevine gittim -benim vekili olduğum il Erzurum- ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanlara göre yapısı var, mimari yapısı ama görüştüğüm hiç kimse ağırlaştırılmış müebbet değildi, tutukluydu; hepsi tek kişilik hücrelerde kalıyordu. "Niye?" dedim, Müdürlü görüştüm, idareyle "Bu, bizim sorunumuz değil. Adalet Bakanlığı buraya sevk etmiş. Bu nedenle biz burada yatıyoruz." dediler. Telefonla görüşme süresinden açık görüş süresine kadar, ailelerin aranmasına kadar tamamen bir ayrımcılık var. Eşit değil, Baran ve Ayşe kanun önünde, Anayasa önünde eşit değil çünkü onun kimliği, dili, varlığı reddediliyor çünkü kabul edilmiyor; bunun kökeni budur, bir ret ve inkâr politikasıdır yani bunun istediğimiz kadar aksini söyleyelim. Denetimli serbestlikten de yararlanamıyor. Şimdi, önümüzdeki infaz taslağına göre evde infazdan da yararlanamıyor -konutta infaz diyoruz galiba- işte, indirim oranları var, ondan da, hiçbir şeyden yararlanamıyor Baran ya! İşte budur, adaletsizlik burada. Hani hukuk ve kanunlar geneldi, hani soyuttu, hani bütün yurttaşlara eşit uygulanırdı? Hayır, bu ülkede bir eşitlik hukuku yoktur ve tam da bu eşitlik hukuku için umudu büyüttüğümüz, bunun çalışmasını yaptığımız ve inandığımız bir barış ve kardeşlik sürecinin görüşüldüğü, tartışıldığı bir iklimde böyle bir kanun teklifinin gelmiş olması hakikaten büyük bir talihsizlik olmuştur. Yani, ben en yumuşak hâliyle söylüyorum. Yoksa bu arada, beklentiyi de biz yaratmadık. Biz her konuşmamızda "Pazarlık yok, şart yok." dedik. "Biz bu sürecin her hâlükârda yürümesinden yanayız." dedik. İşte buna ilişkin, maalesef, yine keyfiyete ve ayrımcılığa dayalı bir kanun teklifi önümüzde duruyor ve suç türünden, suçlunun kişiliğinden ayrı uygulamalarla karşı karşıyayız infaz sürelerinde ve hakikaten bu şartlı salıvermeden bile faydalanmamalarının hukuki anlamda, Türkiye'nin taraf olduğu ulusalüstü sözleşmelere göre de hiçbir dayanağı yok. Yani kanun hiç gelmeseydi, emin olun, bu kadar büyük bir hayal kırıklığı, daha doğrusu bu kadar büyük bir infial oluşmazdı çünkü çalışmalar devam ediyor olacaktı. Önümüzdeki günlerde umarız ve dileriz ki İnfaz Yasası da Türkiye hukukunda bulunan bütün bu ayrımcı uygulamalar da ayıklanır, yargı kararlarından da umarım yargı da... Uygulamada nasıl oluyor? Uygulamada da maalesef, kişiye göre, kimliğe göre, dediğim gibi, kadın olmana göre kararlar değişebiliyor. Mesela "Kadına yönelik suçlarda cezasızlık politikası var." derken biz meselenin pratiğinden söz ediyoruz; biz "İşkence failleri ceza almıyor." derken kamu görevlilerinin korunmasından söz ediyoruz; biz Kürtlere yönelik uygulamalarda en ciddi suçlarda yaşam hakkında zaman aşımı ve beraat kararlarını anlattığımızda "Kürt'e karşı suç işlemek serbest." diyoruz. Yahu, Musa Anter'in davası kapatıldı ya! Bu ülkede "koca çınar" dediğimiz, bizim "Ape Musa" dediğimiz büyük bir gazeteciden söz ediyorum. Yani sabit olan bütün fiiller bu ülkede zaman aşımı ve beraatle sonuçlandırıldı ama artık bu yetti gerçekten! Hiçbirimiz bunları hak etmiyoruz, Türkiye'de 86 milyon yurttaş bunu hak etmiyor. Sadece Kürtler değil, her bir birey de bu haksızlıktan, bu ayrımcılıktan, bu eşitsizlikten nasibini alıyor çünkü ayrımcı uygulamalar bulaşıcıdır. Mesela, kayyum uygulaması. Üçüncü dönemdir bizim belediyelere kayyum atanıyor ve bu dönem maalesef CHP'li belediyelere yönelik de bu uygulama genişledi. Mesela, bunun hukukla izahı mümkün değildir, adaletle izahı mümkün değildir, gece yarısı, sabaha karşı insanların evlerine baskın yapılarak gözaltına alınmaları hukuki değildir; bunu kesinlikle kabul edilemez buluyoruz. Sonuçta, sabit ikametgâh sahibi olan, istenildiğinde mahkemeye, savcılığa gidebilecek olan, seçilmiş, halk oylarıyla seçilmiş temsilcilerin, belediye meclisi üyelerinin, belediye başkanlarının bu şekilde gözaltına alınmasını doğru bulmadığımızı da ifade etmek istiyorum ve bu, bizim de sıkça yaşadığımız bir mesele.

Son olarak şunu da söyleyeyim, Kürt meselesi ve ret ve inkâr meselesinden söz etmişken belediyelerle bağlantılı bölümünü söyleyeyim. Belki vekil arkadaşlar bilmiyordur, Türkiye'de çok yeni bir dava tipi var, biliyor musunuz? Kent uzlaşısı davaları, kent uzlaşısı. Bu ne demek? Kürtlere... Üstelik savcı bunu talep yazısına yazmış ya, inanmadım o savcıya, demiş ki: "Bu seçimler vasıtasıyla belediye meclisinde yer almak, belediye başkanını belirlemek." Yani oy vermek, oy almak. Kürt'ün İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de, Antalya'da, Kocaeli'de ve Türkiye'nin diğer bütün illerinde -batı illerinde- oy alıp vermesi suç konusu diye yargılama konusu şu anda. Ben on gün önce İstanbul'da kent uzlaşısı davasını izledim; hakikaten, hani "İzahı olmayanın mizahı olur." derler ya, mizah da yapamıyoruz çünkü arkadaşlarımız tutuklu, çünkü cezaevindeler. Sonuçta, partiler tabii ki görüşürler, tabii ki ittifak yaparlar, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı herkes tabii ki aday olabilir, tabii ki oy isteyebilir, tabii ki istediğine oy verebilir. Umarız, bu ucube durumun da sonlanması için gerekli bir çaba gösterilir.

Sayın Başkan, son olarak şunu söylüyorum: Umarım, bu eleştirilerimiz, bu değerlendirmelerimiz ve önerilerimiz bu eşitsizliğin, bu ayrımcılığın en azından Komisyon aşamasında giderimine katkısı olur; bir daha gözden geçirmememiz için hiçbir sebep yok. Ben bütün milletvekili arkadaşları da bu değişikliğe onay vermeye davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Beştaş, konuşmaları not ettik.

Şimdi, Sayın Şahin, buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de hepinizi tekraren saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki, öncesinde, Anayasa'ya aykırılık gerekçesiyle bir kısım düşünce ve kanaatlerimizi sizlerle paylaşma imkânı bulmuştuk, şimdi de kanun teklifinin geneli üzerindeki düşünce ve kanaatlerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum. Ancak, tabii, dinledikçe de olayın çok farklı boyutlarının olduğunu bir kez daha müşahade etmenin üzüntüsü içerisinde olduğumuzu da kayda geçmek istiyorum. Çünkü özû itibarıyla, biz bu kanun teklifiyle, onuncu yargı paketiyle anasından ayrılan çocukları, eşinden ayrılan anneleri, evlatlarından ayrılan babaları birleştirmeyi arzu ederken geldiğimiz nokta itibarıyla bırakın birleştirmeyi, ayırmayı; daha da derinleştirecek boyutlara geldiğini görüyoruz şu anki konuşmalardan çünkü derlerimiz o kadar çeşitli ki herkes kendi mahallesine çözüm arar hâle gelmiş. Oysa biz, kanun yaparken 86 milyonun eşitliğini, 86 milyonun huzurunu, 86 milyonun refahını düşünerek hareket etmek durumundayız ve bu yönde adım atmak durumundayız ki bir karşılık bulabilsin, bu karşılığımız da toplumun her bir kesiminin vicdanında kabul görebilsin. O nedenle, infaz sisteminin eşit uygulanmasını ve infazda özellikle eşitlik, cezada adalet vurgusunu sıkça söyler olduk. Ve burada yine, iktidar temsilcilerinin yaklaşımlarına ve bu kanuna ruh veren değerli isimlerden birisi olan Sayın Yıldız'ın da açıklamalarına baktığımızda, vuslat beklentisini ekime bırakıyor, biz de diyoruz ki: Ekimler

sizin olsun da beklentiye soktuğumuz vatandaşlara, gelin, hep beraber burada, Komisyonunda bir bayram borcumuz olsun, millete bir bayram hediyesi verelim çünkü çok zor değil burada konuştuğumuz konularda mutabakata varmak, hepimizin bir tek ortak arzusu olmalı, beklentiye soktuğumuz, umutlarını bir şekliyle törpülediğimiz ve fakirin ekmeği olarak gördüğümüz, umuda sevk ettiğimiz vatandaşlara eşitlikçi bir yaklaşımla bir kanuni düzenleme yapalım.

Değerli milletvekilleri, bugün burada kamuoyunun büyük bir umutla takip ettiği onuncu yargı paketini ele almak üzere toplanmış bulunuyoruz ancak ortada üzerinde gerçekten tartışmaya değer bir reform paketi değil, toplumsal adalet ihtiyacına kulak tıkayan yüzeysel birtakım düzenlemelerden oluşan bir metinle karşı karşıyayız. Bugün itibarıyla cezaevlerinde yaklaşık 415.732 tutuklu ve hükümlü bulunduğunu net bir şekilde bugün Komisyonunda öğrendik. Sabahki konuşmamızda 410 bin demiştik ama düzeltildi, şu an itibarıyla 415.732. Bu sayı Türkiye Cumhuriyeti tarihinin rekorudur. Daha vahimi ise bu insanların önemli bir kısmı adil yargılandığına inanmamaktadırlar. Her bir mahpusun dışarıda ailesi, çocuğu, yaşlısı yakını vardır. Toplumda derin bir adalet krizi yaşanmaktadır. Vatandaşlarımız Meclisten hakkaniyetli ve öngörülebilir bir adalet düzeni beklemektedir. Ancak getirilen teklifte ne cezada adalette, adaletin sağlanmasına dönük bir vizyon vardır ne de yargının yapısal sorunlarına dair çözüm iradesi. Öğlenki oturumda da ifade ettiğim üzere, 55 maddeyle başladı Sayın Bakan, 40'a düştü, şimdi 30. Bakanlık ile Meclis arasında kaybolan yargı paketini biz üç hafta süreyle merceklerle aradık, bulamadık; bulamadığımızı anlayan Bakanlık da Allah'tan bize yumuşak huylu bir Genel Müdürlüğümüze sadece temsilci göndermiş, ona bir şey diyemiyoruz. Kanun teklif sahibine bakıyoruz, o da ondan daha sempatik, daha güler yüzlü bir insan, ona da bir şey diyemiyoruz ama Adalet Bakanı veyahahut da Adalet Bakan Yardımcılarından birinin en azından şu infaz paketine sahip çıkıp burada soruların muhatabı olarak bir cevap vermesini elbette beklerdik çünkü Parlamentoyu ciddiye almayan bir yürütmeyi biz neden ciddiye alalım? Biz bu arkadaşlarımızla beraber çalıştık, buradayken onların kullandığı cümleler hâlâ kulaklarımızda. Millet iradesinin üstünde hiçbir gücün olmadığını ifade eden, millet iradesinin dokunulmaz olduğunu söyleyen bu arkadaşlarımızdı. Ne oldu, bir anda makam değişince Parlatmentonun saygınlığı yerle yeksan mı oldu, ortalıktan mı kalktı? Niye sahip oldukları kanun teklifini gelip burada hakkıyla temsil edemiyorlar Sayın Başkanım? Noterler Birliği Başkanına teşekkür ediyoruz, kendileriyle alakalı bir düzenleme, konularına vâkıflar, Genel Sekreterlerle birlikte gelmiş "Benim burada 7 maddem var; noktasına, virgülüne dokunulmadan geçsin." diye titizlikle takip ediyor. E, bu infaz yasası... Hadi diyelim ki Bakan gelmedi, Bakan Yardımcıları çok yoğun, gelemediler; Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü niye gelmiyor buraya, sadece yardımcısını gönderiyor? Bu hep infazla alakalı. Bakın, sadece ben söylemiyorum arkadaşlar bunu, bütün meslek erbabı avukat arkadaşlarımız ifade ediyor, cezaevlerinde müddetname hazırlayabilecek doğru düzgün adamınız yok sizin. Bu infazın çeşitliliğinden kaynaklı olarak uygulamada ne tür sıkıntılar yaşadığımızı hepimiz biliyoruz. Çoğumuz ekmeğini avukatlıktan kazanan arkadaşlar şu masanın etrafındakiler. Hiç mi saygınız yok sizin yaptığınız işe? Sizinle alakalı bir kanun geçiyor burada; hakkıyla gelin, burada takip edin arkadaş. Bakın, eksik olan bir milletvekili var mı? Lafa geldi mi vurun abalıya misali hep milletvekilleri dayak yiyor. İktidarıyla muhalefetiyle bütün milletvekilleri işinin takipçisi, nerede kamu bürokratları? Hiç kusura bakmayın, işinize hakkıyla sahip çıkacaksınız; burada olanlar sözünden arı, onlara söyleyecek bir hususum yok ama bu kanunda böyle büyük bir beklenti oluşturup ondan sonra kuşa döndürdüğünüz kanun teklifini bir cumartesi günü saat 16.00'da başlayan bir görüşmeyle görüşmeye açarsanız bu sözleri de iştirsiniz. Kanun teklifinizin arkasında olun, samimi olun, millete vermiş olduğunuz söz ve vaatleri yerine getirin. Devlet adamı ciddiyeti içerisinde hareket eden siyasiler de verdikleri sözü hakkıyla yerine getirir ve arkasında bu işin takipçisi olurlar. Hiç kusura bakmayın; bakın, şimdi arkadaşlarımız söylüyor, diyor ki: "O ona atıyor, o ona atıyor, niye Covid yasası gelmedi?" diye. Bir türlü gerçek sahibini bulamıyoruz, gerçek gerekçeyi de bulamıyoruz. Vatandaşlarımız Meclisten hakkaniyetli ve öngörülebilir bir adalet düzeni beklemektedir arkadaşlar ancak getirilen teklifte ne cezada adalet ne de adaletin sağlanmasına dönük bir vizyon var ne de yargının yapısal sorunlarına dair bir çözüm iradesi. Teklif öncesi Adalet Bakanı ve Hükümet sözcüleri tarafından bayram öncesinde infaz indirimi ve infazda kapsamlı bir beklentiye körükleyen açıklamalar yapılmıştır. Sayın Bakan Yılmaz Tunç Covid-19 izni kapsamında infaz düzenlemeleriyle ilgili ilk açıklamasını 17 Nisan 2025 tarihinde yapmıştır. Açıklamada, Covid izniyle ilgili bir çalışma olabileceğini belirtmiş, 2020'de Covid izninden yararlanıp açık cezaevinde bulunanların denetimli serbestlikten faydalanarak tahliye edildiğini ve bu sürenin 31 Temmuz 2023'e kadar uzatılacağını açıklamıştır. Ayrıca, cezası kesinleşmemiş olanların bu düzenlemeden yararlanamaması nedeniyle taleplerin olduğunu ve bu talepler doğrultusunda bir düzenleme olabileceğini belirtmiştir. Bakın, burada infazda bir düzenlemeye dair Bakanın ağzından çıkan bir cümle içerideki vatandaş nasıl bir beklentiye sokar, dışardaki yakınlarını nasıl bir beklentiye sokar, bunu çok iyi kavramak lazım. Daha sonra ise 23 Nisan 2025 tarihinde DEM PARTİ heyetiyle yaptığı görüşmede yeniden düzenlenmesi gereken Covid yasasını da görüştüklerini ve örgütlü suçların -altını çiziyorum- siyasi suçluların covid yasasından kapsam dışı bırakılmaması gerektiğini belirttiklerini ifade etmiştir. Biz DEM'le bu görüşmeyi yapan Sayın Bakanın açıklamalarından bunu öğreniyoruz arkadaşlar, vatandaş da beklentiye bu hâliyle düşüyor. Ancak, sonuçta toplumun önüne getirilen metin bu beklentilerin hiçbirine yanıt vermemiştir. Bu, tam bir samimiyezsizliktir. Devletin güvenilirliğini de zedeleyen bir tutumdur ve şu an itibarıyla kanun teklifinde bulunan AK PARTİ Grubu da Bakanının sözlerini boşlukta bırakmıştır, Bakanının söylemlerinin arkasında duramamıştır.

Teklifteki bazı kritik eksiklikleri ve siyasi tutumumuzu da ifade etmek isterim. Covid izni mağduriyeti giderilmeliydi arkadaşlar burada, bu kanun teklifinde. 31 Temmuz 2023'ten önce ceza almış ama cezası kesinleşmemiş olan on binlerce kişi kapsam dışında bırakılmıştır. Hukukta kişilerin cezaevinde bulunup bulunmamasına göre değil, hukuki statüsüne göre muamele yapılır. Bu düzenleme adaletsizdir. İnfazdaki düzenlemeler suçun işlendiği tarihe göre belirlenir, cezanın kesinleşmesine göre değil. Biz yeniden ceza hukukunun ilkelerini yazacak durumda değiliz. Parlatmentonun yapması gereken ceza hukukunun temel ilkelerini uygulamaktır ve suçun işlendiği tarih burada baz alınmalıdır. Terör suçları da dâhil olmak üzere daha hakkaniyetli bir çerçeve acilen oluşturulmalıdır, katkı sağlanmalıdır. Bu, bir inat uğruna, birilerinin nazına, birilerinin farklı düşüncelerine kurban edilecek bir düzenleme olmamalıdır. Bu, anayasal eşitlik ilkesinin bir gereğidir.

Anne ve babası aynı anda cezaevinde bulunan çocuklar için mutlaka bir düzenleme burada yapılmalıydı. Bu çocukların hükümlü annelerinin de özel infaz usullerinden ya da infaz ertelenmesi hakkından yararlanması sağlanmalıydı.

İdare ve gözlem kurullarının keyfilğine son verilmesi ciddi bir eksikliktir. Bu konuda hakkaniyetli bir tutum belirlenmesi gerekir. Soyut kıstaslara göre değil -Değerli Feti Başkanım- objektif kriterlere göre bu heyetlerin belirleme yapması gerekiyor. Keyfilğe bıraktığımız zaman cezaevlerinde öyle keyfi uygulamalarla kimini salıverip kimini denetimden yararlandırmamak gibi muazzam bir keyfiyetle karşı karşıyayız. Bizim yasa koyucu olarak bu keyfiyetin önüne geçmemiz lazım.

Örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme gibi muğlak ve keyfi yorumlara açık bir suç tipi Anayasa Mahkemesinin iptal kararına rağmen hâlâ kanununda yer almaktadır. Bu durum, suçta ve cezada kanunilik ilkesine de açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Anayasa Mahkemesinin bu kararını mutlaka ve mutlaka bir şekliyle tamamlayacak bir yasal düzenlemenin yapılması gerekir ama şu an itibarıyla herhâlde buna da gerek kalmayacak.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - 9 Temmuz itibarıyla bitiyor.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - 9 Temmuz... Belli mi olur, iktidar, bakarsın, iki gün sonra benzer bir düzenleme getirir değerli meslektaşım. Yani bunun da ne zaman geleceğini... Yedi aydır bekliyorduk, yedi günde geldi. İşte, elbette bir yargı paketiyle yargının tüm sorunlarının çözülmesini beklemiyoruz. Ancak madem adına "yargı paketi" diyorsunuz ve adalet vaat ediyorsunuz, o zaman en azından bu pakette olması gereken 5 madde bu şekilde.

2009-2019 yılında ilan edilen Üçüncü Yargı Reformu Strateji Belgesi doğrultusunda hazırlanan onuncu yargı paketi, bu dönem açıklanan Dördüncü Yargı Reformu Strateji Belgesi kapsamında hazırlanan ise ilk yargı paketi olmuştur. Bu paket de önceki dokuz paketin yolundan gitmekte, hukuksuzlukları azaltmak yerine derinleştirmektedir. Oysa adalet sistemi üzerinde hâkim olan güven krizi ancak bütüncül, samimi ve kapsamlı bir reform iradesiyle aşılabılır. Gelin, bu eksiklikleri birlikte giderelim. Bu teklifin Genel Kurula bu hâliyle gitmesi topluma verilmiş bir adalet sözünün boşa çıkması demektir. Meclisin itibarı bu masada alınacak kararlarla doğrudan bağlantılıdır.

Değerli Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; son dönemde görüyoruz ki geçmişte Komisyonunda çözülmesi gereken pek çok konunun Genel Kurula havale edildiğine de şahitlik ediyoruz. Burada mutabakata vardığımız belirli konulardaki iyileştirmeleri gelin Komisyonunda halledelim ve çözüme kavuşturalım. Bu nedenle, Komisyonadaki tüm partilere çağırımız şudur: Bu teklif bu hâliyle toplumu ne ikna eder ne de derinleşen sorunlarımıza درمان olur. Gelin, birlikte, istişareyle, müzakereyle kapsamlı ve vicdanlı bir infaz düzenlenmesi ortaya koyalım. Mesele birkaç teknik maddeyi konuşmak değildir, burada konuşmamız gereken asıl şey, cezada adaletin, infaz sisteminde ise eşitliğin, hakkaniyetin ve toplumun yargıya güveninin yeniden nasıl tesis edileceğidir. Şunu ifade etmek isterim: Cezada adalet, infazda ise eşitlik temeline oturtulmamış her düzenleme pansuman tedbirdir, halkın vicdanında karşılık bulmaz. Adalet geç tecelli edebilir ama mutlaka tecelli etmelidir. Biraz önce değerli hatibi dinlediniz, yapılan her düzenlemeyi bir etnik ayrışma vesilesi olarak da dile getirdi. Oysa buradaki adaletsizlik ve eşitsizlik 86 milyonun tamamına yapılıyor. Bu haksızlıkları 86 milyon olarak yekvücut, bir mahallenin ferdi gibi değil, 86 milyonun demokratikleşmesi adına daha güçlü, daha koro hâlinde dillendirmemiz bu işlerin çözümü açısından çok çok daha faydalı olur çünkü ayırtırdıkça, ötekileştirdikçe, toplumu kutuplara ayırdıkça milletin birliğine, ülkenin dirliğine, önümüzdeki güzel günlerin inşasına, emin olun, zarar veren davranışlar içerisinde bulunuyoruz. O nedenle, buradan herkese ortak tavsiyemiz şu: Yargıtay Ceza Genel Kurulunun istikrarlı kararları uyarınca, bir konuda yorum yapılırken hakkı düşürücü ve kısıtlayıcı yönde değil, hakkı koruyucu ve genişletici yönde yorum yapılmalıdır. Bu hususta Anayasa Mahkemesi kararı da açıktır.

Ceza Genel Kurulunun bir kararı ve Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu kararın ortalamasını okuyarak sözlerimi sonlandırmak istiyorum Sayın Başkan: Bakınız, aynı miktar cezayı alan 2 hükümlüden birinin sırf suçun türü nedeniyle daha uzun süre ceza çektikten sonra şartla salıverilmesi cezaların farklı olarak çektirilmesi sonucunu doğurur ve bu, 2 mahkûm arasında eşitsizliğe neden olur. Şartla salıvermede çağdaş eğilim, özgürlüğü bağlayıcı tüm cezaların kanunlarla belirlenecek bir alt sınırın infaz kurumunda geçirilmesi koşuluyla, suçlunun kişiliğindeki gelişmeleri gözleyerek uygun zamanın belirlenmesi yönündedir. Bu yöntemde, işlenen suçun şartla salıverilme açısından belirleyici niteliği yoktur. Böylece, infaz yönünden eşit ve aynı durumda olan mahkûmlar arasında şartlı salıverme bakımından ayrı uygulama, kanun önünde eşitlik ilkesinin yer aldığı Anayasa'nın 10'uncu maddesine uygun düşmemekte, bu ayrılığın haklı bir nedeni de bulunmamaktadır. Biz de bu ilkeler doğrultusunda konuşuyoruz.

Ve son olarak da yine, hepimizin bildiği bir ayetle sözlerimi noktalamak istiyorum. "Allah için hakkı ayakta tutun, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Herhangi bir topluluğa duyduğunuz kin, sizi adaletsiz davranmaya itmesin. Adaletli olun; bu, takvâya daha uygundur." diyor. Maide suresinin 8'inci ayetini hepimize bir kez daha hatırlatayım çünkü adaletsizliğe karşı susmak da adaletsizliktir. Bizler bu haksızlıklara susmayacağız, bu teklifin toplum vicdanında karşılık bulması için de mücadelemizi sürdüreceğiz. Bu konuda da el birliğiyle Komisyonunda atılması gereken adımlar noktasında öncelikle 31 Temmuz Covid mağdurlarının taleplerinin burada eşitlik temelinde karşılanmak suretiyle bu açık adaletsizliğin giderilmesini diliyorum. Bunu Genel Kurula bırakmadan Komisyonunda çözelim diyorum. Bu hususta atılacak her türlü adıma da olumlu destek vereceğimizi de kamuoyuyla paylaşıyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Şimdi Komisyon üyelerimizden söz isteyen arkadaşları göreyim. Sayın Öztunç, bir de Sayın Akdoğan söz istedi.

Buyurun Sayın Öztunç.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Çok değerli milletvekili arkadaşlarımız, saygıdeğer bürokratlar, değerli gazeteci arkadaşlarım; sizleri de saygıyla selamlıyorum.

İdris Şahin'den öğrendim ki, az önce duydum ki, Sayın Bakan Yardımcımız ya da Sayın Bakan yok. Bakan hacca gitmiş, Allah kabul etsin ama herhâlde Bakan Yardımcıları var. Mesela Ramazan Can var, bizim de geçmiş dönemde arkadaşımızdı. Ramazan Can burayı özlemiştir de yani Parlamente'ye gelse ne vardı. Burası millî iradenin tecellîgâhı, Ramazan Can ya da bir başka Bakan Yardımcısı gelse, keşke gelse. Neticede, kanun teklifinin ne kadar ciddiye alındığı, Parlamente'ye karşı nasıl bir saygının olduğu Sayın Bakan Yardımcısının dahi burada olmamasından anlaşılıyor. Şimdi ben çok kısa iki konu söyleyeceğim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Öztunç, kanun teklifi sahiplerimiz var, bir saygısızlık söz konusu değil.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Şöyle Başkanım: Ben İçişleri Komisyonu üyesiyim...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şu anda mesul olan sayın teklif sahibimiz.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Evet, biliyorum. Geçtiğimiz günlerde Dahiliye Memurları Kanunu'nu çıkarırken AFAD Başkanı gelmemişti. Düşünün bir başkan gelmedi diye orada AK PARTİ'li vekil arkadaşlar dâhil -ki Bakan Yardımcısı Sayın Bülent Turan vardı- buna tepki gösterdiler ve bir başkanın dahi gelmesi gerektiği söylendi. Ben uzun yıllardır bu Parlamentoda görev yapıyorum, 96'dan beri buradayım; uzun yıllar gazetecilik, 2 dönemdir milletvekilliği. Eskiden bakan gelirdi, eski sistemde de yeni sistemde de bakan yardımcısı gelir. Bu en azından Parlamenta, Komisyona saygının bir gereğidir. Tabii, takdir Adalet Komisyonunun; ona bir şey diyemem.

Değerli arkadaşlar, biz Kahramanmaraş'ta büyük bir deprem yaşadık. Yaşadığımız depremde, Allah kimseye göstermesin, büyük acılar vardı. 6 Şubat akşamı Kahramanmaraş'taki cezaevlerinde de büyük sıkıntılar yaşandı. Kimi içeriden yıkıldı, açık cezaevlerindeki mahkûmlar çıkıp ailelerinin yanına gitmek durumunda kaldılar. Cezaevlerinde bunlar yaşanırken Kahramanmaraş merkezde, ilçelerde on binlerce insan öldü arkadaşlar. Mahkûmlar çıktı; anasına, babasına, çoluğuna çocuğuna bakmaya gitti, sonra da geri gelip teslim oldular Sayın Başkanım. Gelip teslim oldular yani kaçak göcek yok. "Vay, siz nasıl gittiniz, isyan çıkarttınız!" diye bu mahkûmların bir kısmı Çorlu'ya, bir kısmı Yozgat'a, Kırşehir'e, Tekirdağ'a sürüldü. O zaman söylediğimizde dediler ki: "Yahu, böyle bir uygulama yaptık, cezaevlerinin tadilatı da var, tadilat yapılacak, geri alınacak." Hâlâ alınmadılar. Yazık, günah! Yani mahkûm yakını, zaten gariban insanlar, depremde her şeyini kaybetmiş, kadıncağız çıkıyor, kocasını görmek için ta Tekirdağ'a gitmek zorunda kalıyor, Çorlu'ya gitmek zorunda kalıyor, Erzincan'a gitmek zorunda kalıyor. Bunu düzeltmekte fayda vardır. Yani keşke Sayın Bakan Yardımcısı burada olsaydı da ona dile getirseydik ama Sayın Bakanlığımızın üst düzey bürokratları buradalar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Pardon Sayın Vekilim, Cezaevleri Genel Müdürümüz burada mı?

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Yardımcı burada galiba.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bitirsin de ondan sonra söz vereceğim ona.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Bunu eğer düzeltirsek... Bir eleştiri anlamında söylemiyorum, bunu düzeltmekte fayda vardır. Gerçekten insanlar çok zor yerlere gitmek zorunda kalıyor, çok mesafe katediyorlar. Para yok pul yok, otobüs bileti alıyor, bilmem ne yapıyor; gidiyor kocasını, çocuğunu, anasını, babasını görecek diye.

Çok kısa olarak ikinci husus: Ben Irak ve Afganistan savaşlarını yaşamış bir gazeteciyim, eski bir savaş muhabiriyim. Döndüğümde anılarımı kitaplaştırmak istedim. İsmi ne olsun diye düşünürken bir atasözü görmüştüm "En Son Umutlar Ölü." diye -bir Eskimo atasözüydü bu- kitabımın adını da o zaman "En Son Umutlar Ölü" koydum. İnsanoğlu ölüm döşeğindeyken bile yaşamayı umut ediyor biliyor musunuz? Covid Yasası meselesinde Covid mağdurlarına bir umut verildi; adamlar cezaevinde yatıyordu, hiç akıllarında yoktu, günlerce konuşuldu, günlerce söylendi, bir anda umutlandılar, büyük bir hayal kırıklığı var şimdi. Bu yanlış oldu, yazık oldu; insanların duygularıyla, umutlarıyla dalga geçilmiş gibi oldu. O yüzden, benim Komisyonunuza naçizane önerim Sayın Başkan: Buna ilişkin bir uzlaş sağlanır, bir çalışma yapılırsa bu mağduriyet giderilir diyorum.

Başarılar diliyorum, iyi çalışmalar olsun Komisyonunuza.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Öztunç.

Şimdi, sizin o ilk konuyla ilgili bir...

Evet, kendinizi tanıtır, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Saygılarımı sunuyorum Sayın Başkanım.

Ben, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcısı Fatih Güngör.

Sayın Vekilimizin nakille ilgili sormuş olduğu bir soru vardı. Sayın Başkanım, malumunuz, bölgede deprem olunca ben de depremden sonra, depremin sabahında Maraş ceza infaz kurumlarına bizzat intikal etmiştim. Tabii, deprem sebebiyle bölgeden pek çok tutuklu ve hükümlünün naklini gerçekleştirmiştik ancak oradaki iyileştirme çalışmalarından sonra büyük çoğunluğu tekrar geriye gönderildi Sayın Başkanım.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Çok mağdur var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Büyük çoğunluğu derken bize rakam verebilir misiniz?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Rakamları temin edip paylaşacağım, yanımda yoktu konu gündemimizde olmadığı için.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Efendim, dernekleşiyorlar, dernek bile kurdular bununla ilgili, biliyorsunuz siz de. Yani yazık, bu insanların mağduriyetlerini gidermek lazım.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Fatih Bey, depremden sonra serbest mi kaldılar?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Yok Sayın Başkanım. Biz, o bölgedeki hükümlü ve tutukluların birçoğunu daha güvenli olan bölgelere...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Ali Bey şöyle anlattı: "Deprem oldu, sokağa çıktılar, kimse kaçmadı."

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Ha, yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bizim anladığımız, nakilden ziyade, bu depremden dolayı kaçma veya işte, çıkıp başka bir sebepten dolayı... Yani şundan dolayı değil: "Orada nakil olmaları gerekiyor, binalar yaşanmaz hâlde şu anda, orada bulunmaz hâlde." Öyle anlatmadı. Bunların sayısı nedir? Olaylarla ilgili...

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - O zaman şöyle düzeltiyim Sayın Başkanım: Depremden sonra Maraş Ceza İnfaz Kurumundan bazı firarlar olmuştu, o kamuoyuna da yansıyan bir konuydu. Tabii ki o firarlarla ilgili teslim olanlar oldu, birçoğu da yakalandı zaten. Onlarla ilgili o süreç içerisinde firar sebebiyle bir... Veya orada bazı isyan girişimleri de olmuştu Hatay Cezaevinde, Hatay bölgesinde.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Hatay'ı biliyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Maraş'la ilgili söyledi.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Maraş'la ilgili söyledi.

Onların bazılarıyla ilgili, o süreç içerisinde "tehlikeli hükümlü" kararı da alınmıştı, onu kastediyor belki de Sayın Vekilimiz.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Şöyle: Babasını, cenazesini mezara gömerken gelip "Sen cezaevinden kaçtın." diye alınıp tekrar götürülenler oldu. Doğru, açık cezaevinden insanlar çıkmıştı, gitmişlerdi ama yüzde 99'u sonra geldi teslim oldu, zaten rakamlar da var. Hatta bunlar dernekleştiler. Onların hepsi Tekirdağ'a, Çorlu'ya, başka yerlere nakledildiler. O zaman Sayın Bakan "Dönecekler, merak etmeyin, burada bir yanlışlık var." dedi ama hâlâ dönmediler; bu hassasiyeti dile getirdim.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Onu arz ediyorum Sayın Vekilim.

O süreç içerisinde bir firar durumu da söz konusu olduğu için -bölgenin hassasiyeti de o dönemde çok üst düzeydeydi- "tehlikeli hükümlü" kararı da alınmıştı, nakil işlemleri de yapılmıştı ancak daha sonra onların durumları bu süreçten sonra, depremin de etkisinin olması göz önünde bulundurularak, bireysel olarak, teker teker değerlendirilip birçoklarıyla ilgili süreç zaten normalleştirildi. Onlarla ilgili rakamları da paylaşabilirim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli Genel Müdür Yardımcım, şimdi, çok genel konuşuyoruz; "birçokları, çoğu" vesaire yani bu şekilde... Tabii şu anda şey yapamıyoruz ama siz bununla ilgili bir...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Yazılı cevap verirse memnun olurum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - ...bilgi notu hazırlayın yani rakamlarla... Bu tip kaç kişi firar etti gerçekten, kaç kişi geri geldi? "Onlar tek tek değerlendirildi." falan diyorsunuz da bunlarla ilgili rakamlarla, somut bir şekilde bir bilgi alalım, olur mu?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Tamam Başkanım, toplantı süreci içerisinde temin edeceğim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, iyi olur.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Şimdi, Sayın Özcan, size söz vereceğim.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Sayın Özcan'dan sonra kim Başkanım?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Öztürk, size söz vereceğiz.

Buyurun Sayın Özcan.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, yeni bebeği olan Tokat Milletvekili Yücel Bulut'u tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye Sayın Özcan.

Küçük bir hatırlatma yapacağım, hatırlatma değil de tebrik; uzun bir zamandır yapmak istiyordum da bir türlü fırsat olmadı.

Sayın Yücel Bey'in bebeği oldu, onu tebrik ediyoruz Komisyon olarak. Allah sağlıklı, analı babalı büyütsün.

YÜCEL BULUT (Tokat) - Sağ olun, Allah razı olsun, çok teşekkürler.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ve Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul ile 101 Milletvekilinin Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3147) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Özcan.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Komisyonumuzda onuncu yargı paketi vesilesiyle toplandık. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz günlerde de ifade etmiştim, Karayolları Trafik Kanunu'nu görüşürken vurguladım, Türkiye'de adalet sisteminin hem niteliksel hem de niceliksel sorunları olduğunu vurgulamıştık ve bunu her bir düzenlemede de yeniden konuşmak zorundayız. Bir yandan niteliksel sorunlar, bir yandan niceliksel sorunlarımız, âdeta bir yumak gibi birbirine dolanmış durumda. Yargı paketi de yine "iyileştirme" adı altında önümüze getirilse de ne yazık ki ceza-adalet sisteminin yapısal sorunlarına çözüm üretmekten ve kamuoyunun yıllardır süregelen beklentilerini karşılamaktan, evrensel hukuk ilkeleri doğrultusunda eksiklerimizi tamamlamaktan çok uzak bir içerik bizlere bugün sunmakta. Ne yazık ki bu paket günü kurtarmaya dönük, parça parça dağınık bir anlayışı bize anımsatıyor. Oysaki biliyoruz ki reform ancak bütüncül bir adalet perspektifiyle mümkün olabilir. Bu vesileyle bir kez daha altını çizmek istiyorum. Bugün Türkiye'de bir infaz hukuku yoktur, bir infaz rejimi vardır ve bu rejim ne yazık ki toplumsal sorunları bastırmak için cezayı araçsallaştıran bir anlayışta. Cezaevleri bu anlayış doğrultusunda da yalnızca suçla değil, muhalefetle, itirazla, hak arayışıyla mücadele eden yerler hâline gelmiş durumda.

2 Mayıs 2025 itibarıyla cezaevlerinde kalanların sayısı 415 bine yaklaşmış durumda ve bunların 14.776'sı kadın hükümlü, 3.391'i kadın tutuklu, 1.325'i çocuk hükümlü, 2.925'i de çocuk tutuklu. Elimizdeki son verilere göre de Türkiye'de 450 ceza infaz kurumu var, toplam kapasite yaklaşık 300 bin. Bu demektir ki 100 bin kişi kapasite fazlası yani kapasite fazlası olarak cezaevlerinde tutulmakta. Şöyle bir kıyaslama yapmak istiyorum: AK PARTİ iktidara geldiğinde Türkiye nüfusu 65 milyon, cezaevindeki kişi sayısı da 52 bindi. Bugün nüfusumuz 85,5 milyon, nüfus artışıyla orantılı olsaydı eğer cezaevinde 68.500 kişi olurdu, oysa sayı 415 bin. Tabii ki toplum elbette dinamik bir yapı; suç oranı nüfusla bire bir orantılı artmaz ama 68.500 nere 415 bin nere. Nüfusa oranla dünyada en çok tutuklusu bulunan ülke Türkiye. Bu tablo cezalandırmaya dayalı politikaların baskın olduğunu bizlere açık bir şekilde ortaya koyuyor. Kapasite çoktan aşılmış durumda; 3 kişinin kalması gereken koşullarda 7-8 kişi

yaşamaya çalışmakta ve bu doluluk yalnızca ağır suçlardan da kaynaklanmıyor, yatarı olmayan suçlardan dolayı gençler, öğrenciler, düşüncesini açıklayan yurttaşlar cezaevinde. Buraya kadar olan kısım işin niceliksel boyutu.

Şimdi, bir de niteliksel boyutuna bakmamız gerekiyor. Mevcut cezalandırma politikası ifade özgürlüğüne, örgütlenme hakkına, insan onuruna aykırı biçimde uygulanıyor. Toplumu cezalandırarak terbiye etmeye çalışan bu anlayış, hukuk devletinin temel ilkelerinden olan orantılılık ilkesinin de açık bir ihhalidir. Bugün, nasıl ekonomik kriz vatandaşlarımızın hayatını doğrudan etkiliyorsa adalete duyulan güvenin de toplumsal dokuda bu anlamda sarsılması derin bir çürüme yaratıyor. Unutmayalım, hukuk yalnızca mahkeme salonlarında değil sokakta, iş yerinde, evde, gündelik hayatta tecelli eder, adalet yurttaşın nefes alabilmesidir. Oysa bugün Türkiye'de adalet çoğunluk için bir hak değil, bir ayrıcalık sunmaktadır. Şimdi burada soruyorum: Bugün bu cezalandırma mantığının bireyi ve onun haklarını değil devleti ve onun otoritesini öncelikleme durumu olduğunu gösteriyor. Bu koşullarda kamuoyunun büyük umutlarla beklediği infaz paketi bugün bizlere bu Komisyonunda ne getirmeliydi? Adil, kapsayıcı, onarıcı, eşitlikçi düzenlemeler getirmeliydi ama ne gördük? Genel olarak infazı kolaylaştıran bir anlayış yok, Covid konusunda eşitliği sağlayan bir düzenleme yok, 57 binden fazla tutuklu hüküm bekliyor, onlara yönelik hızlandırıcı bir düzenleme yok. Peki, ne var bu pakette? Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği BTK'nin iletişimi doğrudan engellemesine izin veren bir düzenleme var, protesto hakkını daraltmaya uygun şekilde düzenlenen kara yolunu kapatmayı suç sayan madde var, yatarı dahi olmayan suçlara cezaevi yolu gösteren maddeler var.

Umudu karşılamak bir yana dursun yeni baskıcı uygulamalara kapı aralayan içeriklerle karşı karşıyayız ve bunu kabul etmemiz elbette mümkün değil. Eğer bu anlayış devam ederse öyle görünüyor ki biz daha bu Komisyonunda çok daha fazla paket göreceğiz, oysa mesele paketten ziyade sistemin kendisi ve sormamız gereken soru da şu: Nasıl bir adalet sistemi, nasıl bir ceza adaleti istiyoruz? İntikamcı mı? Onarıcı mı? Bastırıcı mı? İyileştirici mi? Eğer "Adalet mülkün temelidir." ilkesine sadık kalacak ve ceza hukukunun asli amacını uygulayacaksak bunu hatırlamamız gerekiyor. Toplumu iyileştirmek, onarmak, özgürlükleri güçlendirmek, bireye güven veren bir toplumu yaratmak zorundayız ancak bugün ise ne yazık ki yapılan operasyonlarla ağzını açanın, fikrini beyan eden kişilerin cezaevleri yolunun görünmesiyle giden bir süreçteyiz ve bu yol da yol değildir.

Sayın milletvekilleri, bu tabloyu tabii tersine çevirmek için neler yapılmalı? İlk adım, tekrar hukuk devleti olmanın gerekleri ve bunun ilk şartı da 19 Mart darbesinin yarattığı tabii ki siyasi ve ekonomik tahribatı ortadan kaldırmak. Peki, şu an ne yapılıyor? Önümüze paket paket yargı düzenlemeleri gelirken bir yandan da partimize yönelik dalga dalga operasyonlar yapılıyor, bugün de sabah yaşadık bir tane daha. Evrensel bir hukuk yöntemi olan delilden şüpheye gitmenin, şüpheliye gitmenin, gerekirse tutuklama yapmanın yerine "Tutuklayalım da daha sonra bir delil üretirim." yöntemine geçildiği bir süreçle karşı karşıyayız. Belediyelerimize yönelik hiçbir somut delile dayanmayan bir suç algısı yaratılıyor ve tabii ki bu da medya ve troller aracılığıyla köpürtülüyor. CHP'li belediyeler sosyal politikalarla iktidara doğru yürüyor ancak her tuşa basılarak bu yürüyüş engellenmek isteniyor. Gizli tanık, etkin pişmanlık; itirafçı mı yaratılıyor, yoksa iftiracı mı? Herkes sokakta bunu soruyor. Başvurulacak en ağır tedbir olan tutuklama söz konusu partimiz olunca, ona yönelik operasyonlar olunca ilk yöntem oluveriyor ama herkesi inandıracak, toplumu ikna edecek bir suç da ortaya konamıyor.

Bakın, bu yıl özellikle 19 Marttan beri Sayın Adalet Bakanı 40 kereden fazla "Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir." dedi. Adalet Bakanı bunu defaatle hatırlatmaya neden ihtiyaç duyuyor diye hepimiz soruyoruz, özellikle 19 Marttan sonra bu çok fazla telaffuz edilir hâle geldi. Sayın Başkanımız da kızacak belki ama devrede olan, uygulanan düşman hukukudur. Bakın, size seçim bölgem Muğla'dan bir örnek vereceğim: Dalaman'da 2020 yılında AK PARTİ'li belediye Kille Koyu'nda 10 milyon harcayarak bir kaçak taş bina yaptırıyor, yapılırken hiçbir kamu kurumu kılını kıpırdatmadı. Belediye 31 Martta Cumhuriyet Halk Partisine geçince binanın kaçak olduğu keşfedildi ve iktidar bunu şafak operasyonu ile yıktı, Dalamanlıların 10 milyona yakın parası boşa gitti. Oluşan bu kamu zararı için neden yargılama yapılmıyor mesela? Bu bina için gerekli hukuki süreçleri yürütmeyen o zamanki Belediye Başkanı ve belediye sorumluları hakkında neden işlem yapılmıyor? Hodri meydan, söz konusu Cumhuriyet Halk Partili belediyeler olunca dalga dalga operasyonlar ama bu kamu zararı için niçin harekete geçilmiyor? Benim güzel memleketimin, Muğla'nın, Muğlalı hemşehrilerimin hakkının teslim edilmesi gerekiyor ama ne yazık ki burada buna inanmıyoruz. O yüzden kimse kızmasın ve bu kötücül akıl da bilsin ki bu süreçte hiçbir yoldaşımızı yalnız, yurttaşımızı da umutsuz asla bırakmayacağız.

Değerli milletvekilleri, 19 Mart darbesinin hukuku nasıl katlettiğinin bir örneğini daha vermek istiyorum: "Belediye binasına, metroya, reklamlara Ekrem İmamoğlu'nun resmi asılmaz." diye karar veriliyor. Bu karar kim alıyor? Başsavcılık alıyor. Oysa böyle bir kararı ancak hâkim alabilir. Başsavcılık açıkça yetkisini aşmakta, yargıdaki tüm kuvvetler ayrılığı dengesini ve tüm dengeleri yerle bir etmektedir. Ortada ne suç var ne iddianame ne yargılama. Suç yalnızca Başsavcının kafasında oluşmuş bir suç ve tabii ki bu keyfiyetin adı da asla hukuk olamaz. Şimdi, samimiyetle soruyorum: Biz bu anlayışla nasıl hukuk devletine doğru yol alacağız?

Değerli milletvekilleri, sözlerimi de sonlarına gelirken bir çağrıyla bitirmek istiyorum: Biz Türkiye'de eşit yurttaşlığa dayanan bir demokratikleşme sürecini savunuyoruz ve bu yolda atılacak en kritik adımlardan biri de tabii ki de kayyum rejimine son verilmesidir. Biraz önce Sayın Beştaş ifade etti, tutuklu Esenyurt Belediye Başkanımız Ahmet Özer kayyum kararının iptali için İstanbul 9. İdare Mahkemesine başvurdu. Mahkeme 29 Mayıs'ta kararını verdi, OHAL döneminde getirilen düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı iddiasını Anayasa Mahkemesine taşıdı. Belediye Kanunu'nun 45'inci maddesi ve (2)'nci fıkrası da açıkça Anayasa'ya aykırıdır. Çağrımızdır: Anayasa Mahkemesi bu başvuruyu bir an önce görüşmelidir. Kayyum uygulamasına derhâl son verilmelidir. Bu çağrı sadece bir hukuki talep de değildir; demokratik siyasetin onurunu, yerel halk iradesini ve hukuk devletini de savunma çağrısıdır.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Özcan.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

6.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tekrar "düşman hukuku" kısmına, tabii, katılmıyorum. Suç işleyen kim olursa olsun, hangi kimliği taşırsa taşırsın hukuk önünde aynı yargı süreçlerine tabi olduğunu bir kez daha vurgulamak istiyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ve Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul ile 101 Milletvekilinin Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3147) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi söz sırasını Sayın Halil Öztürk'e vereceğim.

Buyurun Sayın Öztürk.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, üzerinde konuştuğumuz kanun teklifinin üç ana amaca hizmet ettiği görülmektedir: Birincisi, toplumun huzur ve güvenliğini tehdit eden suçlara karşı daha caydırıcı ve etkili tedbirler almak ve bu amaçla bir ceza politikası oluşturmak. İkincisi, cezanın yalnızca bir yaptırım değil, aynı zamanda bir ıslah aracı olarak etkinleştirilmesini sağlamak. Üçüncüsü ise Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının oluşturduğu boşlukları doldurarak hukuk devletine yaraşır bir yasal zemini sağlamaktır.

Kanun teklifiyle özellikle şiddet içeren suçlar, trafikteki tehditler, genel güvenliği kasten tehlikeye sokan eylemler ve bireylerin dokunulmazlığına yönelik fiillerle daha etkili mücadele edilmesinin amaçlandığı aşikârdır. Bu anlamda Türk Ceza Kanunu'nun birçok maddesinde ceza miktarında artışa gidilmiştir. Elbette ki bu ceza artışları vatandaşlarımızın sokakta, trafikte, evinde, işinde gücünde, kendini güvende hissetmesini sağlamak adına atılan adımlardır. Örneğin, teklifin 13'üncü maddesinde trafikte alkol ya da uyuşturucu madde etkisi altında araç kullananların cezası artırılmaktadır. Tam bu noktada ifade etmeliyim ki Kasım 2024'te benim de ilk imza sahibi olarak Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Meclise verdiğim bir kanun teklifinde aynı doğrultuda bir öneriyi gündeme getirmiştik ve TCK'nın 179'uncu maddesinde yapılacak değişiklikle alkol ve uyuşturucu madde etkisiyle ya da başka bir nedenle emniyetli bir şekilde araç sevk ve idare edemeyecek hâlde araç kullanan kişilerin cezasının bir yıldan iki yıla kadar artırılmasını ifade etmiştim, kanun teklifinde de altı aydan bir yıla kadar artırıldığını görüyoruz.

Yine, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde ses ve gaz fişegi atabilen silahlarla ateş açmak yalnızca kabahat değil, ceza hukuku bakımından da bir suç hâline gelmektedir. Yine aynı mahiyette sayılacak bir başka kanun teklifimizde de -yine 4 Kasım 2024'te- tabii silah vasfına dönüştürülebilen ses veya gaz fişegi atan silahları satın alan veya taşıyanları cezalandırılmasını ve bu amaçla bu suçların cezalarının artırılmasını önermiştik. Dolayısıyla bu hususlarda düzenlemeye gidilmesi son derece memnuniyet vericidir.

Yine, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde ulaşım araçlarına yönelik saldırılar, düğünlerde silah sıkmak gibi fiillerin cezası artırılarak toplumsal huzurun korunması yönünde önemli adımlar atılmaktadır. Bu adımlara katkı sunmak adına bir hususu dikkate çekmek isterim. Havaya ateş edilen bir merminin yere düşerken neden olduğu yaralanma veya ölüm olaylarını tanımlamak için kullanılan yorgun mermi vakaları artık azımsanmayacak düzeydedir. Bu tür olaylar ise genellikle düğünler ve toplu eğlencelerde meydana gelmekte ve maalesef giderek yaygınlaşmaktadır. Havaya ateş edildiğinde yere düşen mermi çekirdeği veya kovanlar kriminal inceleme için soruşturma birimlerine gönderilse de Emniyet ve Jandarma kriminal arşivlerinde sadece suçta kullanılmış silahlara ait yiv, set ve iğne izleri kayıtlıdır. Diğer silahlara ait bu bilgiler arşivlerde bulunmadığı için merminin hangi silahtan ateşlendiğini tespit etmek genellikle mümkün olmamaktadır. Bu şekilde de ülkemizde yorgun mermiyle yüzlerce insanın hayatını kaybettiğini bilmekteyiz. Biz de bu amaçla, bu sorunun önüne geçmek amacıyla yine Aralık 2024'te Meclis Başkanlığına vermiş olduğumuz bir kanun teklifinde Türkiye'de üretilen ve veya yurt dışında üretilip ülkeye ithal olunan silahların sahiplerine teslim edilmeden önce Makine ve Kimya Enstitüsü Anonim Şirketi tarafından yapılacak deneme atışlarıyla yivli set izlerinin ve kovan izlerinin kurum arşivlerine kaydedilerek Jandarma ve Emniyet kriminal laboratuvarlarıyla paylaşılmasının zorunlu hâle gelmesini önermiştik. Bu sayede bilinçsiz silah kullanımını önemli ölçüde azaltacağımızı, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğini artırabileceğimizi ve suçluyu bulma noktasında da bir kolaylık sağlayacağını düşünüyoruz.

Değerli Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri; ceza infaz rejimi cezanın etkili ve adil şekilde uygulanmasının en kritik halkasıdır. Bu teklifle hükümlülerin cezaevinde geçireceği asgari süre yeniden düzenlenmekte, bir yıllık maktu denetim serbestlik süresinin istisnasız uygulanmasının yol açacağı adaletsizliklerin önüne geçilmektedir. Artık ceza alan herkes cezasına orantılı bir şekilde cezaevinde kalacak ve cezanın ıslah edici amacı gerçek anlamda hayata geçirilecektir.

Ayrıca, çocuk hükümlülere ilişkin düzenlemelerde onların topluma kazandırılmasına, eğitimle desteklenmesine ve yeniden suç işlemelerinin önlenmesine yönelik daha esnek ve insani bir yapı oluşturulmaktadır. Çocuk eğitimevlerinin kapsamı genişletilmekte, özel infaz usulleri penoloji biliminin önerdiği şekilde düzenlenmektedir.

Bu kanun teklifi yalnızca mevcut eksiklikleri gidermekle kalmıyor, aynı zamanda Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda noterlik hukuku, medeni usul hukuku ve internet yayıncılığı gibi alanlarda belirsizlikleri gidererek hukuki güvenliğini artırmaktadır. Bu teklif bir bütün olarak değerlendirildiğinde adalet sisteminin hem içeriğini hem uygulama biçimini daha insan odaklı, daha öngörülebilir ve daha caydırıcı, daha kapsayıcı hâle getirmektedir çünkü adaletin gerçek anlamı mağduru korumakla, suçluyu ıslah etmekle, toplumu huzurlu kılmakla ortaya çıkar.

Sonuç itibarıyla, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin yalnızca teknik bir düzenleme değil, aynı zamanda hukukun üstünlüğünü, adaletin erişilebilirliğini ve kamu düzenini güçlendirme vizyonu çerçevesinde ortaya konulan hedefleri pratiğe dönüştürme çabası olduğunu ifade ediyor, kanun teklifine destek vereceğimizi ve bu sebeple de bu kanun teklifinin hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

Şimdi söz sırası Sayın Uzun'da.

Buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekillerimiz, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kamuoyunda büyük beklentilere neden olan bir Covid yasasının bugünkü konuşmamızın temelini oluşturduğu ve bizi bugün burada bu saatte izleyen var ise hepsinin aklında Covid'le ilgili, Covid döneminde uygulanan infaz eşitsizliğiyle ilgili bir olumlu haberin çıkıp çıkmayacağı noktasında dikkatlerin kesildiği, elbette çok değerli düzenlemeler içermesine rağmen diğer düzenlemelerin hep bunun gölgesinde ve ötesinde kaldığı, bu nedenle de bugüne kadar yaratılan bu yüksek beklentinin karşılanıp karşılanmayacağının dikkatle incelendiği bir, tam adıyla Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni değerlendiriyoruz. Evet, biraz önce dedik ki toplumda infazla ilgili, özellikle 31 Temmuzdaki uygulamayla ilgili bir hatalı uygulamanın, eşitsiz uygulamanın giderilip giderilemeyeceğine ilişkin bir değerlendirme beklentisi var fakat bu beklentiyi yaratan toplumun kendisi değil, bizatihi toplumdaki talebi ele alan ve bu konudaki en yetkin isim olan Adalet Bakanı bundan üç ay önce katıldığı bir programda "Bugün basına yansıyan konu bir af değil. Covid yasasından faydalanamayan bazı mahkûmlar cezaevinde kalmaya devam ediyor ancak suç tarihleri nedeniyle bazı hükümlüler bu düzenlemeden yararlanamazken daha sonra suç işleyenler yararlanabildi, bu konuda mağduriyet iddiaları var. Türkiye Büyük Millet Meclisi takdirine bağlı olarak eşitlik çerçevesinde bir düzenleme yapılabilir ama bu bir af değildir." diye düzenlemenin af olmadığını ama toplumun böyle bir düzenlemenin ihtiyacı içinde olduğunu ifade ettikten sonra, bundan tam bir ay önce infazla ilgili 40 maddelik bir düzenleme yapıldığını anlatmış ve Covid 19 döneminde yapılan 31 Temmuz 2023 tarihli açık cezaevindeki hükümlüleri kapsayan yasal düzenlemeden yararlanamayanların da bundan yararlanabilmesine yönelik düzenlemenin de bu teklifte yer aldığını kaydetmiştir. Bunları söyleyen bizim Adalet Bakanımız, dolayısıyla Adalet Bakanının bu sözleri söylemiş olmasının toplumda yarattığı ciddi bir beklenti oluştu. Sanıyorum biraz önceki konuşmalar sırasında Sayın Şahin, Adalet Bakanının sözünün devletin sözü olduğunu ve bu devletin sözünün yerine getirilmesinin devletimiz açısından bir mecburiyet ifade ettiğini anlattı. Çok doğru, bu denli yüksek bir beklenti yaratırsanız ve bunun bir gereklilik olduğunu söylerseniz ve "bu, infazda bir eşitsizlik yaratıyor." dersiniz ki doğrusu da infazda bir eşitsizlik yaratıldığı noktasındadır, o zaman bunun gereğini yapmak durumundasınız. Yapmazsanız -yine biraz önce çok güzel ifade edildi- en son umut ölür, umut var olduğu müddetçe de insanlar o umuda tutunmak isterler. O yüzden bu eksikliğin derhâl giderilmesi ve değilse kendi alanıyla ilgili Adalet Bakanının söylemiş olduğu ve ısrarla takip ettiği bir sözün yerine getirilmemiş olması nedeniyle de Adalet Bakanının derhâl istifa etmesi lazım. Olmaz, Türkiye hukuk devleti olacaksa eğer, sorumluluk makamında bulunanlar o sorumluluklarının gerektirdiği sözleri sorumluluğunun ağırlığını ve yaratacağı beklentinin büyüklüğüne göre doğru ifade etmek durumundadırlar.

Öte yandan, öyle bir süreçten geçiyoruz ki AKP iktidarı artık hukuksuzlukları neredeyse alışkanlık hâline getirdi. Bakın, geçtiğimiz günlerde karma komisyon olarak burada toplandık ve Genel Kurulumuza önerilmek üzere Hâkimler ve Savcılar Kuruluna aday belirleme çalışması yaptık. Burada, Anayasa açıkça ilk iki turda nitelikli nisapların aranacağını ve bu turda bu nitelikli nisaplara ulaşamaması hâlinde kura çekileceğini ifade etmesine rağmen, Anayasa'nın hiçbir yerinde üçüncü turla ilgili bir ibare olmamasına rağmen üçüncü tur yapıldı. Anayasa'nın amir hükmüne uymamakla başlayan hukuksuzlukları başka birçok alanlarda uygulayıcılar tarafından yaratılan hukuksuzlukların varlığıyla kıyasladığımızda, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Anayasa'ya uyulmayan bir davranışın anlatılır ya da açıklanabilir bir yönü olmaz.

Yine, Anayasa'ya aykırı davranışların içinde Anayasa Mahkemesinin kararına karşı nasıl yapılacağını, nasıl davranılacağını düzenleyen 153'ün son hükmüne rağmen, biz Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir milletvekilini, Hatay milletvekilini hâlâ getiremedik.

Bakın, mensubu olduğumuz 28'inci Dönemin en büyük ayıplarından bir tanesi. Eğer bu dönem bir şekilde biter ise 28'inci Dönemde seçilmiş bir milletvekilini 600 tam sayıya yetiştirememiş, getirememiş bir Parlamantonun dönem arkadaşları olarak anılacağız; bu ayıp bize yeter. Olmaz, bir milletvekili seçilmişse, Anayasa'da onun seçilmesi hâlinde yapılacak işler belliyse, o işlerin gerekleri yapıp Anayasa'nın gereğini yapmak durumundayız.

Meclise ilk girdiğim günü hatırlıyorum, birden fazla dönem burada olan arkadaşlarımız hissetmemiş olacak ama ben Anayasa'ya sadakatten ayrılmayacağıma dair ettiğim yemini iliklerime kadar hissederek yaptım ve Anayasa'ya sadakatten ayrılmadan görev süremi tamamlamak en büyük onurum olur. O nedenle, Anayasa'ya aykırı her davranışın karşısında dimdik durmaya kararlıyım.

O nedenle, Sayın Başkanım, zaman zaman Anayasa'ya aykırılıkla ilgili önergeler veriyoruz. Bu önergelerle ilgili şekli bir oylama yapılıyor. İçeriklerini tartışmaksızın, sadece gerekçe ve önerge okunmak suretiyle Anayasa'ya aykırılık iddiasının yerinde olmadığına ilişkin ya da Anayasa Komisyonunda değerlendirilmesine ihtiyaç olmadığına ilişkin karar veriyoruz, geçiyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uzun, uzun uzun tartışıyoruz, konuşuyoruz.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sadece şekil olarak oylanmıyor, saatlerce burada Anayasa'ya aykırılıkla ilgili tartışmalar oluyor.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Peki Başkanım, bu açıklamanızı da aldım, kabul ettim ama görüntülerimiz var, yaşananlar var, oylamalar var; o nedenle...

OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Oylama olacak tabii canım...

CUMHUR UZUN (Muğla) - Şimdi, peki, Başkanım, gelmek istediğim nokta bu...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Oylamamız Anayasa'ya, İç Tüzük'e uygun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Yok, o davranışımızın Anayasa'ya aykırı olduğunu söylemiyorum; onu ne kadar özümseydiğimizle ilgili benim anlatmak istediğim problem.

Değerli arkadaşlar, bunun sonunda, biz, ana muhalefet olarak Anayasa Mahkemesine gidiyoruz. Anayasa Mahkemesinden gelen, bozulan ve bizim söylediğimiz şeylerin, o gün dikkate alınmayan şeylerin Anayasa Mahkemesinden iptal hükmüyle geldiğini yaşıyoruz ve görüyoruz. Sonunda, bugünkü teklifte de mevcut olan birçok maddeyi Anayasa Mahkemesinin

iptal kararları doğrultusunda yeniden yapmak durumunda kalıyoruz. Bu, hem mesai kaybı hem de bakın, bir Anayasa'ya uymama şekli. O nedenle, önemsemediğim için bir kez daha ifade etmek istedim. Nasıl?

Yasayı yaptıktan sonra, bu yasanın Anayasa'ya aykırılığıyla ilgili Anayasa Mahkemesine gittiğimizde, Anayasa Mahkemesinin bir inceleme süresi var. Bu inceleme süresi kendine göre belirli bir vakit alıyor. Aldığı vakit yetmezmiş gibi, Anayasa Mahkemesi o yasanın iptaliyle oluşabilecek boşlukların önüne geçebilmek için, yerine yeniden yasa yapmak için ya da düzenleme yapabilmek için yasamaya bir süre veriyor. Yakın zaman dilimlerinde, biz, tekrar o yasayı yaparak boşluk oluşmamasına gayret sarf ediyoruz, hatta bazen, bugün olduğu gibi, cumartesi günleri, bazen de sabahlara kadar süren çalışmalar yapmak durumunda kalıyoruz. Aynısını yaptığımızda, o süreç bir daha başa dönüyor ve yeniden kanun düzenleme hâli, Anayasa Mahkemesi incelemesi hâli oluşuyor ve aradan yıllar geçiyor; bir yönüyle, Anayasa Mahkemesinde verilen karara uymamanın bir yolu hâline geliyor, bu da bize, özellikle biz hukukçulara hiç uygun değil.

Bir diğer husus, bu teklif ve daha önceki tekliflerde çok değerli milletvekili arkadaşlarımız imzalarıyla buna destek verdiler; imza verenler de dâhil olmak üzere, bu yasaların bakanlıklarda ve bürokratlar eliyle hazırlandığı artık saklanamaz bir gerçek. Yani altına imza attık diye, imza konuldu diye milletvekilleri tarafından yapıldığını söyleyebilmek mümkün değil. Bu işleyiş çok net burada görüyoruz. O nedenle, Anayasa'mıza göre milletvekilleri tarafından yapılması gereken yasaların bürokratlar eliyle yapılarak bize burada onaya gelmiş olması ya da imzalarıyla sadece destek aranan bir hâl yaratılması Meclisimizin yasama yapma yetkisinin alınması anlamına geliyor, bu da Anayasa'ya aykırı uygulamaların bir başka şekli olarak devam ediyor.

Öte yandan, bu yasalar yapılırken şöyle de bir etkisizliğin içine düşüyoruz: Daha iki gün önce, sanıyorum Karayolları Trafik Kanunu'ndaki çalışmalarımız sırasında İnfaz Kanunu'nun gelip gelmeyeceği konusunda, aslında bütün yetkiye sahip komisyon olarak Adalet Komisyonu üyeleri olarak -ki o zaman diğer arkadaşlarımız da buradaydı- İnfaz Kanunu'nun gelip gelmeyeceği konusunda hepimiz bir tereddütle birbirimize baktık, Başkanım da dâhil olmak üzere İnfaz Yasası diye bir hazırlığın olup olmadığını öğrenmeye çalıştık takvim açısından, plan açısından. Biz Adalet Komisyonuyuz, bize haber verilmeden yapılan bu hazırlıklar, Adalet Komisyonundan bile habersiz yapılan yasaların nasıl Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından milletvekilleri aracılığıyla yapıldığını söyleyebiliriz içerik olarak? Bu, samimi bir davranış değil, böylelikle de Anayasa'yı ihlal ediyoruz.

Öte yandan, bir süredir İstanbul'da, Büyükşehir Belediye Başkanlığımız başta olmak üzere bir kısım hukuk operasyonlarıyla, dalga dalga operasyonlarla karşı karşıya kalıyoruz. Elbette, hiç kimse suçtan ari, yargılamadan ari iyi insanlar değildir, kim olursa olsun herkes kanunlar önünde hesap vermekle yükümlüdür ancak bu soruşturmaların yapılış şekilleri ve bu soruşturmalarda öncelikle delilleri elde etmekten öte sanığı, şüpheliyi kafada belirlenen suçla itham edip onun altının doldurulması suretiyle işletilen bir yargılama yönteminin yine hukuksuz olarak yürütülmekte olduğu görülüyor ve yargının da bu işler için kullanılmak suretiyle siyasetin bir aracı hâline getirildiğinden yargıya olan güven duygusunun her geçen gün azalmasına sebep olan hâller yaşanıyor. Bazen buna itiraz ediliyor, deniliyor ki: "Hayır, öyle bir şey yok, bu bir soruşturmadır ve hukuk çerçevesinde yürütülmektedir." Ama hepimiz hukukçu olduğunuz için çok daha kolay anladığımız üzere, öncelikle "ahmak" dedi diye, YSK üyelerine bunu söyledi diye başlatılan bir soruşturma yaratıldı, sonra İstanbul'un en iyi semtlerinden biri hâline getirdiği, en iyi ilçelerinden biri hâline getirdiği Beylikdüzü'nde "Yapılan ihalelerde usulsüzlük var." denilerek Danıştayın inceleme yaptığı ve sonucunda herhangi bir işlem iptaline gerek duymadığı bir inceleme yeniden başlatıldı. Siyasi eleştirilere "hakaret" denilen davalar açıldı, "Usulsüz harcamalar var." denildi, soruşturma açıldı; bunların sonunda herhangi bir şey çıkmadığı idarece tespit edilmiş olmasına rağmen devam edildi. Aslında, hepinizin alenen duyduğu, bırakın dava açmayı teşekkür dahi edilmesi gereken içerikteki bir konuşma nedeniyle hukuksuzlukları eleştiren bir "Başsavcı Akın Gürlek'i tehdit etti." denilerek dava açıldı, bu da gözlerimizin önünde oldu. Bir bilirkişiye dair yaptığı açıklama yine dava konusu edildi. Diploma, otuz bir yıllık bir diploma, bütün idare hukuku çalışan arkadaşlarımızın bileceği ölçüde elden alınması ve Cumhurbaşkanı adaylığının engellenmesi için dava açıldı ve diploma iptal edildi, ona ilişkin dava açılmasına sebep olundu. Yine, başlangıçta, hassas olması hasebiyle suçlama yapabilmek için "PKK'ya yandaşlık yapıyor, onlarla ilişkili üye kişileri, iltisaklı kişileri çalıştırıyor." denildi, yapılan araştırmada hiçbir ilgisinin olmadığı ortaya çıkmasına rağmen hâlen bununla ilgili bir soruşturma hızla, ısrarla devam ettiriliyor; bu sabah da yenileriyle karşı karşıya kaldık.

Elbette bu yargılamalar yapılacak ama yargılamanın usulünün nasıl yapılacağı belli, buna uygun yapılan yargılama ya da soruşturmalara hiçbir itirazımız olmaz ama buna aykırı olarak yapılanlara da hiçbir rızamızın olmadığını ve böyle yapılmakta olduğunun bilinmesini isterim. Bizden önce basının, soruşturmanın içeriği ve kararların neler olduğundan haberdar olduğu bir ülkede yaşıyoruz.

Bununla ilgili son söz: Bir turp tutturuldu, ara ki turpu bulasın ama turp çıkmayınca 3 gizli tanığın gösterdiği havucun arkasından koşular vaziyete gelindi.

Bu kadar adaletsizliklerin olduğu bir yerde Adalet Komisyonu üyesi olmak ve bununla ilgili bir şey yapamamanın sıkıntılarını ben kendi adıma ayrıca hissediyorum. Hiç değilse önümüzdeki konuların hukuka uygun yapılması, yasalasma konusundaki gayretlerimizin değerli hâle getirilmesini istiyorum ve bekliyorum.

İnfazla ilgili Sayın Feti Başkanın söylemiş olduğu "Ülkenin infaz sorunu var, infaz hukukuyla ilgili sorunu var." tespiti, hem deneyimli bir parlamenter olarak hem deneyimli bir hukukçu olarak çok kıymetli. Bu, gerçekten bu ülkenin artık ertelenemez bir problemi. İnfaz hukuku o kadar dağınık ki -yıllarca avukatlık yapmış birisi ve birçok arkadaşımız için de söylüyorum- infaz hukukundaki bir kararın yatarını, şartla salıverilmesini hesaplamak bile belki imkânsız çünkü suça göre, suçluya göre, suçun kaçınıcı kez işlenmiş olduğuna göre, var oğlu var, bir dizi problemi var; bunların derlenip toparlanması bir hukuk devleti için ve hukuk güvenliği açısından, herkesin hakkını, hukukunu doğru tespit edebilmesi açısından da çok gerekli. Bu döneme rastlarsa gerçekten Türk hukukuna faydalı bir şey yapmış oluruz, bunun özel olarak çalışılmasında fayda var, yüzde 100 katılıyorum Başkanım, öncülük yapın, bunu hukukçular olarak çözelim, bu sıkıntılı süreçten ülkemizi kurtaralım.

Bir karar getirirlerdi "İnfazını hesaplayıverir misin?" derlerdi, çok karışık olması hasebiyle genel olarak uzak dururdum ama bir sosyolojik gerçekle birlikte onlara şöyle derdim: Bak, ben hesaplarım ama benim için yazdığım her rakam, rakam; üç gün fazla olur, beş gün fazla olur, on gün... Bunun içeride kalan insan için hayat demek olduğunu, gün demek olduğunu en iyi bilenler

cezaevinde yatmış olanlardır. Sen eski mahkûmlardan birisine, kafası çalışanlardan birisine bunu hesaplat, sana yüzde 100, saatine kadar, hangi dakika gidersen hangi saatte çıkacağını yüzde 100 hesaplasın, versin eline, ona güven, bana güvenme.

Bir önerim var bununla ilgili, infazda Feti Başkanımızın söylemiş olduğu örnekten de yola çıkarak. Bugün artık yapay zekâyla teknik hesaplamalar hatalara meydan vermeyecek şekilde yaptırılabilir, bir sürü programlar vesaireler var. Biz bundan yararlanamaz mıyız ya da Adalet Bakanlığımızın bununla ilgili bir programı varsa -dedim ya, bir infaza, bizim işimiz değil savcı beylerin işi vesaire diye biraz uzak mesafeli yaklaşırdık- o tür bir program yaptırılıp ülkenin her yerinde uygulama yeknesak hâle getirilebilir, bu infaz hâkimlerine de kolaylık sağlar diye düşünüyorum. Belki bununla ilgili sadeleştirme çalışmaları, kanun yapma çalışmaları sırasında buna ilişkin programların da hazırlanması, ülkenin neresinde olursanız olun aynı ilamı koyduğunuzda aynı kişiye aynı müddetnamenin çıkarılabileceği bir hâlin yaratılmasına teknik olarak da destek vermek ve çalışmak olabilir mi diye de önermek isterim.

Öte yandan, son; ben, hem sizi güldüreyim hem de çok sevdiğim ve nezaketine de güvendiğim Şengül Hanım -şu anda burada değil ama- bizim Grup Başkan Vekilimizin konuşmasına biraz sabırsızlık gösterdi, oysa daha yirmi üç dakika olmamıştı; fikirlerine katılmadığı için herhâlde öyle, yirmi üç dakika -tam da kendisi geldi- dayanamadı. Ben tekrarlamak istiyorum, kendisinin nezaketine olan güvenim ve aramızda var olan samimiyetimize istinaden söylüyorum: Grup Başkan Vekilimizin anlatımlarına, fikirlerine katılmadığınız için yirmi üç dakika dayanamadınız, itiraz etme ihtiyacı hissettiniz. Ya biz ne yapalım? Yirmi üç yıldır katılmadığımız, hatta katılmadığımız gibi sizin icra etmek durumunda olduğunuz fikirlerinize hem tahammül gösteriyoruz hem destek oluyoruz.¹ Bu, bizim demokrat yapımızdan kaynaklanıyor. (Gülüşmeler)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Destek olmaya devam edin.

CUMHUR UZUN (Muğla) - O yüzden, demokrasi tahammül rejimidir. O nedenle, katılmadığınız fikirlere de tahammül etmenizde fayda var diyorum.

Son söz: Başkanım, bu düşman hukuku konusu; üç söyleriz, dört söyleriz, beşinci söylediğimizde muhtemelen sizin de dikkate almanızı gerekli kılacak hâle gelecek diye düşünüyorum. Dediğiniz kadar net olsa, biz hukukçuyuz ve bir vicdanımız var, hukukçu vicdanımız var; o vicdan çerçevesinde eleştirirken siyasetçi bakış açımızın yanına mutlaka hukukçu bakış açımızı ve vicdanımızı, adalet duygumuzu katarak söylüyoruz.

Size bir örnek vereceğim -bizimle ilgili değil- düşman hukuku nasıl uygulanıyor diye: Ankara-Bolu iki saat, İstanbul-Ankara altı saat, yedi saat kara yoluyla, belki sekiz saat. Uygulamak istediğinizde, Ankara'dan birisini yetkiniz bile olmadığı hâlde arabayla İstanbul'a götürüp soruşturmada ifade alıyorsunuz; birisi Bolu'da iki saatte dönebilir, SEGBİS'le bağlanıp Bolu'da ifade alıyorsunuz. Aynı hukuk, aynı karar, farklı kişiler; nasıl uygulandığını siz düşünün. O nedenle, bütün alanlarda hukukun temeli eşitlik, insan vicdanının temeli de eşitlikten geçer, haksızlıkta bile eşit davranmak lazımdır diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uzun, desteklemeye devam edin.

CHP'nin görüşü değil mi?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yirmi üç senelik olay kişisel görüşü. Her dediğini kabul ediyoruz ama yirmi üç seneyi kabul etmiyoruz. (Gülüşmeler)

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bir ifadesini düzeltmek istediğine ilişkin açıklaması

CUMHUR UZUN (Muğla) - Düzeltme yapayım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, düzeltmeye gerek yok. (Gülüşmeler)

Buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Evet, biraz önce "destekliyoruz" ² derken aslında muradımız o değil yani sizin söylemiş olduğunuza ya da yapmış olduğunuza biz katlanıyoruz, tahammül gösteriyoruz anlamında sözlerdi. Bir dil sürçmesi oldu, onu düzeltmek isterim tutanaklar açısından, anlayışınız için de teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - 29'uncu Dönem gidiyor bak(!) (Gülüşmeler)

O fırsatınız, CHP-AKP anlayışınız için de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ve Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul ile 101 Milletvekilinin Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3147) (Devam)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Ünver, buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyelerimiz, milletvekillerimiz, kıymetli bürokratlar; herkesi saygıyla selamlıyorum.

"Adalet" 6 harfin bir araya gelmesiyle oluşmuş alelade bir sözcük değildir, "adalet" sözlüklerde yer alan milyonlarca alelade sözcükten biri de değildir, "adalet" saraylarla ve saraylarda mana kazanmış bir sözcük de değildir; "adalet" anlamını vicdanlarda bulur, vicdanı olmayanın adaleti de olmaz ya da kim ki adaletsizlik yapıyor, bilin ki onda vicdan da yoktur.

¹ Bu ifadelere ilişkin düzeltme bu toplantı tutanağının ...'nci sayfasında yer almaktadır.

² Bu düzeltmeye ilişkin ifadeler bu toplantı tutanağının ...'nci sayfasında yer almaktadır.

Bu anlamda, ülkeyi yönetenler şu soruya cevap vermeliler: "Biz bunca yıllık yönetim anlayışımızda hiç adaletsizlik yaptık mı?" diye kendilerine soracakları soruya cevap vermeliler. "Yapmadık." diyebilecekler mi? Bence diyemezler.

Kamu personel alımında, mesela mülakatlarda "Adaletsizlik yapmadık." diyebilirler mi? Mesela kamu çalışanlarına, emeklilere ücret ve aylık verirken, yokluğa, yoksulluğa sürüklerken "Adaletsizlik yapmadık, tamı tamına haklarını teslim ettik." diyebilirler mi? Çiftçinin mahsulüne fiyat verirken "Adaletsizlik yapmadık." diyebilirler mi? Kamu kaynaklarını yandaşa, yalakaya kullanırken "Adaletsizlik yapmadık." diyebilirler mi? Örnek çok da -geçtiğimiz toplantıda da söyledim, bir kez daha söyleyeceğim- kamuya ait olan herkesin ödediği vergiden var ettiğimiz ve yaşattığımız TRT'nin seçim dönemleri ve sonrasında muhalefete karşı, ana muhalefete karşı tutumu adaletli diyen çıkabilir mi? Yargı mekanizması işlerken gözaltı, tutuklama, ceza tayini aşamalarında "Hiç adaletsizlik olmadı, olmaz." diyen çıkabilir mi? Çıkamaz.

Buradaki adaletsizliklerde hâkim hatası veya yorum hatası değil, bile isteye yapılan adaletsizlikler söz konusu. Bu adaletsizlikleri söyleyebilen çıkar mı? O da çıkamaz, o zaman vicdan da yok demektir. Vicdanı olan söyler, söyleyemeyen vicdansızdır. İnsan ahlaklı olmak durumundadır, devlet ise adaletli. Ahlak insanın idealidir, adalet devletin fakat bir başına ne devlet adil olabilir ne de insan ahlaklı davranabilir. Eğer gelişmiş bir kamu düzeni ve kurumsallaşmış bir hukuk sistemi yoksa, birey olarak insan da devlet de bu ideale yani ahlaka ve adalete ulaşamaz.

Milletimiz, bu adaletsizlikler karşısında, uğradığı vicdansızlıklar karşısında 31 Mart 2024'te, yirmi iki yıldır iktidarda tuttuğu AKP'yi ilk defa 2'nci parti yaptı, CHP'yi de 1'inci parti yaptı. Şimdi ise kamuoyuna yansıyan anketlere göre bu durum aynı şekilde devam ediyor yani CHP 1'inci parti, AKP 2'nci parti; iktidar muhalefet karşısında azınlığa düşmüş durumda.

Siyasette normal olan, bu duruma düşen siyasi partinin bu durumun sebeplerini bulup bu noktadaki eksikliklerini tamamlamaya çalışmasıdır ama AKP ve iktidarı paylaştıkları öyle yapmıyor, muhalefeti yok etmeye çalışıyor. Ülke ekonomik krizde, en ufak siyasi bir hareketlenme olunca döviz de hareketleniyor; siyasi hareketlenmenin şiddeti de büyük olunca dövizdeki yansıması da büyük oluyor.

19 Martta 4 defa AKP'ye karşı seçim kazanmış, hatta hukuksuz şekilde iptal edilen seçimi bir kez daha kazanmış Cumhuriyet Halk Partisinin ve en az 15,5 milyon vatandaşın Cumhurbaşkanı adayı Sayın Ekrem İmamoğlu'na gözaltı yapılınca, dolar yarım saatte yüzde 10-15 değer kazanabiliyor yani Türk lirası otuz dakikada yüzde 10-15 değer kaybediyor. İzleyen günlerde yalvar yakar getirilen 35 milyar dolarlık yabancı sermaye de borsadan, tahvilden, para piyasalarından çıkıp gidiyor. Bu neden? Vicdansızlıktan ve hâliyle adaletsizlikten.

Sadece bundan mı? Hayır, yanı sıra beceriksizlikten. Ekonomik, siyasi, dış politik, iç politik, sosyal, kültürel, sanatsal beceriksizlikler AKP iktidarının karakteristiği olmuştur. Bu anlamda, elbette adalet, evrensel hukuka, demokrasiye, insan haklarına, özgürlüklere aykırı birçok yönü, uygulaması, tutumu olan AKP'nin ve Adalet Bakanlığının tüm bunlar yanında beceriksizliği de herkesin gözünün önünde tekrar tekrar tezahür etmektedir.

Başta Adalet Bakanı olmak üzere AKP yetkilileri onuncu yargı paketi ve infaz düzenlemesinden aylardır bahsetmektedirler. Ha bugün ha yarın diyerek günleri, haftaları, aylar geçirdiler, aylarca ağustos böceği misali saz çaldılar. Şimdi, önümüz bayram, bir cumartesi günü aylardır anlatılan onuncu yargı paketini görüşüyoruz. Bu teklif Genel Kurula en erken salı günü indirilebilir. 30 madde nasıl kaliteli bir şekilde görüşülüp yasalaştırılacak? Aylardır konuşulup günlere, saatlere, hatta dakikalara sığdırılacak bir yasama faaliyeti olur mu? Adalet Bakanlığının aylardır yapamadığını bizim iki günde yapmamız bekleniyor. Zorlamayla, bayram tatili şantajıyla yasama yapılmaz. Bu şekilde yapılacak yasama faaliyeti nitelikli olabilir mi?

Ayrıca, bizzat Adalet Bakanı tarafından defalarca telaffuz edilen ve beklenti yaratılan "Covid yasası" diye tabir edilen düzenleme de pakette yok. O zaman bu paketi niye son güne kadar beklettiniz? Yine içine ne saklandı? Bayramı öne sürerek muhalefeti sıkıştırıp gözden kaçırılacak ne var bu düzenlemenin içinde? Bakacağız, maddelere geçince göreceğiz.

Biz de toplumumuz da artık alıştı bu ikircikli tutuma, bu yüzden ülkedeki adaletle inanç ve güven yerlerde sürünüyor. Ülke içinde yapılan anketlerde adaletle güvenen neredeyse yok gibi, uluslararası istatistiklerde ise en gerilerde yer alıyoruz. Bu nedenle de zamanında yüzde 49,5 düzeyindeki oy oranlarına ulaşan AKP, şimdi yüzde 30'ların altında, yüzde 20'lik oy oranlarına düşmüş durumda. AK PARTİ'yi yönetenler suçlu başkasında değil, kendilerinde aramalı, önce adaleti sağlamalı, sonra vicdanlarda açtığı yaraları tedavi etmeli, sonra seçim kazanmayı hedeflemelidir. Bu ülkede konuşmamın başından beri söylediğim adaletsizlikler, vicdansızlıklar sürerken tekrar seçim kazanmayı ve iktidarda kalmayı başaramayacağınızı anlamalısınız. Abbas'ın yolculuğunun bağlamakla önlenemeyeceğini bilmek ve anlamak hem ülkeyi hem de sizler rahatlatacak.

Toplumun hukuksal düzenlemelerden genel beklentisi kanun önünde eşitliğin sağlanması, adalet beklentisinin tatmin edilmesi, hakkı zedeli olduğu iddiasındaki bireyin hakkına hukuk yoluyla kavuşabileceğine inanması, günü geldiğinde kendisinden güçlü olana, mesela devlete karşı kendisinin hukuki güvencede olduğunu hissetmesidir. Hukuk, devleti vatandaşla karşı korumaz, vatandaş devletten, devlet adına yetki kullananların haksızlıklarından korur.

Bu kadar paket, 10 tane paket getirdiniz, bu noktada vatandaş hukuki emniyettedir denilebilir mi? Elbette denilemez, aksine toplum, vatandaş, siyaset yargı eliyle sindirilmeye çalışılıyor ama bunu yapanlar bilsinler ki karşılarında sinecek bir topluluk yok, hele hele fakrüzaret içindeki bir halkla yedi düvele kafa tutmuş bir önderin mirası olan, savaş meydanlarında kurulmuş, kökü Kuvayımilliye, Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyetlerine dayanan CHP'yi sindirebilecek bir gücü daha tarih yazmadı, bu sefer de yazmayacak. Seçimde yenilebiliriz ama korkmayız, sinmeyiz.

Az önce bahsettim, vatandaş kendisini hukuki anlamda güvende hissetmiyor dedim. İktidarın hoşuna gitmeyen bir karar veren ya da iktidarın beklediği yönde karar vermeyeceği anlaşılan hâkimin ya mahkemesi ya da yeri değiştiriliyor. Ahmak davasının hâkimi Samsun'a, Ayşe Barım davasında tahliye veren sulh ceza hâkimi icra mahkemesi hâkimi yapılıyor. O zaman o hâkimden adalet beklenebilir mi? Sonra Adalet Bakanı çıkıyor, zaten sanık avukatlarının önceden reddihâkim talebi olduğunu söyleyebiliyor; buna "arsızca" denir. Her reddihâkim talebi yapılan hâkimin yeri mi değiştiriliyor?

Tutuklu bulunan Esenyurt Belediye Başkanımızla Sayın Genel Başkanımızın görüşme talebinin karşılanmadığı kamuoyuna yansıyınca Adalet Bakanı "İzin isteyeceksiniz, adam gibi isteyeceksiniz." diyebiliyor; adam gibi izin istemek hangi kanunda yazıyor?

Bir de Adalet Bakanı çıkıp -eskiden daha sık yapıyordu, şimdi daha az yapıyor- günde üç öğün "Türkiye bir hukuk devletidir, yargılama sonucunu bekleyelim." diyor. Bir şey sizin söylediğiniz gibiyse zaten bakınca görülür, eğer görülüyorsa o şey sizin anlattığınız şey değildir yani olmayan hukuk devleti Adalet Bakanı öyle dedi diye var olmuyor.

Mesela yolda yürüyeni tutuklamakla ya da duran vatandaşını gözaltına almakla hukuk devleti var olmuş mu oluyor? Mesela gizli soruşturmada heybedeki turpları sayanlar oluyorsa hukuk devleti mi olmuş oluyoruz? Bazı sözler size ters gelebilir, yaşam tarzınıza, sosyal çevrenize ve sizin anlayışınıza ters gelebilir ama suç değildir. İktidar, anlayışına ters gelen her şeyi soruşturma konusu yapıyor. Kanunsuz suç ve cezanın olmayacağı ilkesinin yok sayıldığı bir yerde hukuk devletinden bahsedilebilir mi?

Halk TV davası yani bilirkişinin telefon görüşmesinin yayınlanması davası. Savcı, Türk Ceza Kanunu'nun 27'nci maddesinde kaldırılan suçtan soruşturma yürüttü, dava açtı; Suat Toktaş otuz dört gün tutuklu kaldı, ilk celsede tüm sanıklar beraat etti. Savcı, suçun kanundan kaldırıldığını, çıkarıldığını bilmiyor mu? Halk TV davasında tutuklama kararı veren hâkim ile davayı açan savcıya ne yapıldı? Biz bir şey duymadık. Kanun önünde eşitlik, kanunların herkese eşit uygulanacağı, kanunsuz suç ve ceza olmayacağı ilkesi ne oldu? Buharlaştı.

Şimdi, geçen gün de gösterdim, Yargı Reformu Stratejisi Belgesi var. Burada, Yargı Reformu Stratejisi Belgesi'nde hak ve özgürlükler konusunda yapılanlara yer verilmiş. Bunların başında tutuklamaların istisna olduğu, şarta bağlı olduğu, şartlarının, delillerinin, sebeplerinin somut olarak gösterilmesi gerektiği, kararlarda gösterilmesi gerektiği düzenlemelerle zorunlu kılındı diye belgede yer almış. Bireysel hak ihlallerine karşı yapılan müracaatlarda, hak ihlali kararından sonra ihlal edilen bireysel hakkına kavuşması noktasında yapılan düzenlemeler ifade edilmiş ama hak ihlali kararı verilenler bireysel hakkına kavuşamıyor. Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının meslekte yükselme ve değerlendirmede ele alınması, dikkate alınması konusunda düzenlemeler yapıldığı ifade edilmiş ama günümüzde herkesin muzdarip olduğu sorun yani tedbir hükümlerinin bir cezalandırma aracına dönüşmüş olması, başta tutuklama olmak üzere, Yargı Reformu Stratejisi Belgesi'nde bu konuda ne bir amaç ne de bir hedef öngörülmemiş. Yani bizim bugüne kadar yaptıklarımız bu konularda yeterli diyerek herhangi bir adım atma düşüncesi olmadığını Strateji Belgesi'nde ifade etmişler, daha doğrusu yer vermeyerek göstermişler. Bunlarla ilgili bir farkındalık olmadığı sürece bu sorunların çözülmesi maalesef ki mümkün değil. Bu sorunun yani başta tutuklama olmak üzere tedbir hükümlerinin yarattığı cezalandırma görüntüsünün ortadan kaldırılabilmesi için öncelikle bu konuda bir sorun olduğunu Adalet Bakanlığının fark etmesi ve kabul etmesi lazım.

Bu noktada yapılan düzenlemeler, Yargı Reformu Stratejisi Belgesi'nde anlatılanlar âdeta aklımızla alay eder gibi. Türkiye'de hukuk devleti, iktidara ve Cumhurbaşkanına dokununcaya kadar var. Seçimler, AK PARTİ kazanırsa makbul. Millî irade, AK PARTİ'ye yönelirse millî egemenliğin bir unsuru. Siyaset, Cumhurbaşkanının koltuğunu sallayınca kadar serbest. Ne kadar trajikomik bir durum, İmamoğlu'nun otuz beş yıllık diplomasına "sahte" diyenler, iptal edenler, devlete sızan FETÖ'cülerden haberdar değilmiş! Geçmişte devlet Erdoğan'ı engellemeye çalıştı, siyaseten yasak getirdi, engelleyemedi, şimdi Erdoğan devlet oldu, İmamoğlu'nu engellemeye çalışıyor. "Tarih tekerrürden ibarettir." diye söylenir ama doğrusu "Tarih birbirine benzer olaylardan ibarettir." sözüdür.

Bu itibarla, benzer olaylardan ders çıkarmak lazım, olmayacak işlerle uğraşıp toplumu, ülkeyi, insanımızı daha fazla zorlamamak, yormamak gerekir, demokrasiye, millet iradesine inanmak gerekir; ne yapılırsa yapılsın bu gidişat değişmeyecektir.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Ünver.

Şimdi söz sırası Sayın Bozan'ın.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Şimdi saat 22.00, 35-40 milletvekili saat 16.00'dan beridir buradayız yani sadece 35-40 milletvekilinin, Bakanlık bürokratlarının ve bir kısım basın mensubunun takip ettiği ama esasen milyonların heyecanla, merakla beklediği kimi konular üzerinde konuşuyoruz, konular üzerinde tartışıyoruz. Şimdi, Mecliste değiliz, canlı yayın yok, görsel basın yok, halk takip edemiyor.

Yine dedim ya, milyonlar bekliyor. Milyonlar nasıl bekliyor? 415 bin mahpus var cezaevinde, yakınlarıyla birlikte en az 4-5 milyon kişi şu anda buradaki konuşmaları heyecanla ve merakla bekliyor.

Yine, Feti Bey açıkladı "358 bin hükümlü var." dedi. Hafta içi olsaydı belki avukatları giderdi ziyaretlerine, Adalet Komisyonunda ne konuşuluyor, ne konuşulmuyor, belki haberdar olurlardı. Hükümlüler cumartesi, pazar günü merakla bekleyecekler, diyecekler ki: "Adalet Komisyonunda bizim için ne konuşuldu, ne tartışıldı, ne sonuç çıktı?"

Şimdi, benden önce söz alan neredeyse bütün milletvekili arkadaşlar bir konudan bahsettiler, bugüne kadar cezaevlerinde yaratılan beklentiden bahsettiler, ben de konuşmamın en sonunda söylemeyi düşündüğüm şeyi en başında ifade edeyim: Bugün Adalet Komisyonundan, gerçekten son dört, beş ay içerisinde özellikle iktidar cenahı tarafından yaratılan beklentilere cevap olacak yasal düzenlemeleri eğer biz buradan çıkarmazsak, benim özellikle iktidar vekillerine önerimdir, bence Kurban Bayramı'nda Ankara'da kalın, bir yere gitmeyin; gerçekten önerim budur.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bence biraz geç kalmışsın Sayın Vekilim, biraz önce Urfa'dan bir arkadaş arıyor, beş dakikalık bir ara için gittim, Urfa Milletvekili, iktidar partisi milletvekili "Şu ezan şahit olsun DEM'liler ile CHP'liler çıkarttırmıyor, yoksa biz çıkartacağız sizin talebinizi." diyor.

ALİ BOZAN (Mersin) - Bunu diyor şimdi! Şöyle Sayın Başkan...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Arkadaşlar bunu söylüyor.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, aynı zamanda bir ricam daha olacak, hem Komisyon Başkanı olarak sizden hem de teklifin öneri sahibi olarak söz alan Orhan Bey'den, sizlerden telefon numaranızı rica edeceğim. Şunun için Başkan, gerçekten şunun için...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli Vekilim, bir şey söyleyeyim, bizim telefonlarımız herkeste var. Hiç gerek yok, herkeste var bizim telefonlarımız.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, bakın, özellikle yargı paketiyle ilgili toplumda yaratılan beklenti ve umut. Biz bu konuda hepimiz hemfikiriz. Ben bunun için telefon numaranızı rica edeceğim, ben telefonumu yönlendireceğim, bu konuda bana gelen telefonlara lütfen sizler cevap verin diye, bundan kaynaklı.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Size gelen telefonlar bize de geliyor.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ee, ne diyorsunuz?

ALİ BOZAN (Mersin) - Geliyor mu size? Ha, eğer o zaman geliyorsa yani merak ediyoruz size gelen telefonlara Adalet Bakanının...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Orhan, ne diyorsunuz, DEM'liler mi izin vermedi diyorsunuz?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Öyle demiyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Ayan, bir dakika, konuşmalar bittikten sonra ben Sayın Kırçalı'ya söz vereceğim.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ne diyorsunuz peki?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Onu demiyoruz, sizin dediğinizi demiyoruz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Yani DEM'liler izin vermedi demiyorsun, değil mi?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Onu demiyoruz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ha, iyi, tamam, teşekkür ederiz, zabıtlara geçsin en azından.

ALİ BOZAN (Mersin) - Şimdi, değerli arkadaşlar, şöyle söyleyeyim: Yargı Reformu Stratejisi kitapçığı var, hepimize gönderildi. Sanırım 3-4 ay önce gönderilmişti, gönderildiği zaman da çok detaylı bir şekilde inceledim, baktım. Baktığımda ilkin, açıkça söyleyeyim, böyle kapağına dokunduğumda, o kabartmalı yazıları görünce, umarım ve dilerim içeriği de bu şekilde olur dedim. İçeriğine baktığımda son beş yıl içerisinde hayata geçirilenler var, önümüzdeki beş yıl içerisinde amaçlanan ve hedeflenenler var ve o tarihte kimi kısa notlar almıştım.

Değerli arkadaşlar, son, geçtiğimiz beş yıl içerisinde kaydedilen gelişmeler başlık başlık yazılmış ve 86 sayfalık kitapçıkta 8 sayfa yer almış son beş yıl içerisinde yargı reformu kapsamında yapılanlar ama önümüzdeki beş yıl, 2025-2029 yılları arasında hedeflenenler tam 53 sayfa yer tutmuş; bu çok kıymetli.

Bakın, bir yandan çok kıymetli, bu kadar amacın, bu kadar hedefin olması çok çok kıymetli ama ya, o kadar çok şey var ki "yapılacaktır", "edilecektir", "hayata geçecektir", "sağlanacaktır", "alınacaktır", "oluşturulacaktır", "belirlenecektir"le biten cümleler ama şunu da sormadan edemiyor insan; mevcut iktidar yirmi üç yıldır iktidarda, yirmi üç yıldır bu kitapçıkta 53 sayfada yer tutan, yer alan o hedefleri hayata geçirmek istediniz de kim engel oldu? Yani gerçekten elinizi tutan mı oldu? Bu kısmı önemli.

Yine, kitapçıkta mesela temalar var. Ya, ben baktığımda, bu kitapçığı hazırlayan, bu kitapçığı baskıya veren arkadaşlar dahi kimine gerçekten kendileri inanmıyor Sayın Başkanım.

Bu kitapçıktan şundan kaynaklı bahsediyorum özellikle: Çünkü bu teklifin gerekçesinde bu kitapçığa dayanılıyor, 2025-2029 Yargı Reformu Stratejisi'ne dayanılıyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, Değerli Vekilim, biliyorsunuz, bu, Yargı Reformu Stratejisi Belgesi'nin 4'üncüsü ve 2025-2029 hedeflerini içerdiği için, onun için gelecek zaman kullanılıyor. Mesela, trafikle ilgili düzenlemeleri daha geçtiğimiz gün Komisyonumuzda görüştük.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, şöyle söyleyeyim: Bakın "hukuki güvenlik" deniliyor, "makul süre" deniliyor, "hızlılık, öngörülebilir ve çözüm merkezli adalet" deniliyor.

Arkadaşlar, hepimiz avukatız, bu ülkede, şu anda, bir yıl on beş gündür gerekçeli kararı yazılmayan bir dosya var, biliyor musunuz? Bakın, ben o dosyada avukatlık yaptım, Kobani kumpas davasında ben avukatlık yaptım. Biz, avukatlar ve yargılanan siyasetçiler olarak bazen savunmamızı bir saat dahi uzatamadık, bizim bir saat savunma yapmamıza izin verilmedi. Neden biliyor musunuz? Bize mahkeme tarafından şu söylendi: "Yargılamayı uzatıyorsunuz, yargılamayı uzatmaya çalışıyorsunuz." deyip yargılanan siyasetçilerin savunma hakkı kısıtlandı; duruşma tutanaklarında var, SEGBİS kaydı alındı. Aynı şekilde, avukatlar savunma yaparken defalarca kez avukatların sözü kesildi "Siz yargılamayı uzatmaya çalışıyorsunuz." denildi ama aradan bir yıl on beş gün geçti ve o dosyada hâlen gerekçeli karar yazılabilmiş değil. O zaman, biz hangi makul süreden bahsedeceğiz, hangi hızlılıktan bahsedeceğiz? Yani makul süreyi gerçekten... Artık, UYAP'ta otomatikman çıkan bir şey var ya; hedef süre yani bizim bu dönemde gördüğümüz şey maalesef bu. Makul süre, o UYAP ekran kaydında çıkan, otomatik yazılı olan süre, maalesef bu şekilde; dileğimiz, temennimiz bu şekilde olmaması.

Bugün, hâlen bu ülkede dosyaları istinaf ya da temyiz aşamasında geç karar verildiği için, bakın, geç karar verildiği için neredeyse cezasının infazını cezaevinde tamamlamış olan insanlar var ya da şunu söyleyeyim: Sayın Başkanım, bu kitapçığı hazırlayan arkadaşlarımız; bugün bir işe iade davası dahi iki, üç yıl sürüyor bu ülkede. Ben, o nedenle, burada gerçekçi belirlemeler yapılmamış diyorum.

Şimdi, bundan kısaca bahsettikten sonra, bunun içerisinde başka bazı soruların cevabının olması gerekiyordu. Başka bazı soruların cevabının ne olması gerekiyordu? Mesela, 415 bin mahpus var bu ülkede. Neden bu ülkede şu anda 415 bin mahpus var cezaevlerinde? Şimdi, iktidar adına konuşan vekil arkadaşlarımızın tamamı ceza adalet sisteminden bahsettiler.

Sayın Başkanım, yirmi üç yıldır bu ülke AKP iktidarınca yönetiliyor. 2002 yılından 2025 yılına kimi değişimleri istatistikleriyle sizlerle paylaşmak isterim. 2002 yılında Türkiye'de 257 cezaevi var, şu anda 405 cezaevi var; cezaevlerinin artış oranı yüzde 57,6. O tarihte, 2002 yılında cezaevlerinin tahmini kapasitesi 60 bin, şu anda cezaevlerinin kapasitesi 301 bin ve o tarihte kapasite 60 bin iken tahminen cezaevlerinde kalan mahpus sayısı 61.429 yani kapasitenin üzerinde sadece 1.500 kişi kalıyor ama bugün cezaevi kapasitesi 300 bin, cezaevinde kalan mahpus sayısı 415 bin yani 115 bin kişi şu anda cezaevinde ya vardiya sistemiyle dönüşümlü bir şekilde yatıyor ya 2 kişi aynı yatağı kullanıyor ya yerde yatıyor ya da kapının dibinde yatıyor. İşte, bunlar yirmi üç yıllık AKP iktidarı döneminde yaşananlar.

Sayın Başkan, cezaevi kapasitesi, cezaevinde kalan mahpus sayısı 61.429'dan 415 bine çıkmış yani artış yüzde 575, neredeyse 7 kat artmış.

Şimdi, yirmi üç yıllık iktidar döneminde ceza mevzuatında defalarca değişiklikler yapıldı. Cezaevi sayısı bu kadar artmış olmasına rağmen, cezaevi kapasitesi artmış olmasına rağmen şu anda cezaevlerinde 115 bin kişi yatacak yer bulamıyorsa o zaman bir yerde, bir şey yanlış yapılmış değil mi? Bence bu konuda hemfikiriz, yirmi üç yıllık AKP iktidarı döneminde bir yerde, bir şeyler yanlış yapılmış. Kimi zaman infazda değişiklikler yapıldı, kimi zaman kimi suçların cezaları artırıldı, kimi zaman af mahiyetinde yasal düzenlemeler yapıldı, kimi zaman on binlerce kişi cezaevlerinden tahliye oldu ama sonuç ortada, geldiğimiz nokta ortada.

Yine, 2002 yılında her yüz bin kişiden 90'ı cezaevindeyken 2025'te bu oran 448'e çıkmış ve bu oran nasıl bir oran biliyor musunuz? Avrupa Konseyi ülkeleri içerisinde 1'inci sıradayız. Yirmi üç yıl önce her yüz bin kişiden 90 kişi cezaevindeyken 2025'te bu oran her yüz bin kişide 448'e yükselmişse burada bir şeyler yanlış gidiyor, burada demek ki bir şeyler yanlış yapılmış. Şunu da söyleyebilirsiniz: "2002'deki nüfusumuz ile şu andaki nüfusumuz aynı değil, nüfus arttı, cezaevinde de nüfus arttı." diyebilirsiniz ama öyle değil. 2002'de nüfus 67 milyon 800 bin civarında, 2025 yılında 85-86 milyon civarında; yaklaşık olarak yüzde 26 nüfus artmış. Ülke nüfusu yüzde 26 artmış ama cezaevlerindeki nüfus, cezaevlerindeki mahpus sayısı yüzde 575 artmış. İşte, bu kitapçığın içerisinde ya da önümüzdeki beş yıllık süre içerisinde sadece iktidarın değil Sayın Başkan, iktidarıyla muhalefetiyle hepimizin bu sorulara cevap olacak veya yurttaşın bu dertlerine derman olacak düzenlemeleri bizim yapmamız gerekiyor.

Son olarak bir şey daha sorayım: Değerli arkadaşlar, içinde daha önce cezaevinde kalan oldu mu, içinde cezaevinde yatan oldu mu? Şunun için arkadaşlarım, bazı şeyleri anlamak açısından, bakın ya da cezaevinde aylık düzenli ziyarete gittiğiniz yakınınız oldu mu? Milletvekilliği dışında, avukatlık yaparken, elbette ceza avukatlığı yaparken arkadaşlarımız gitmiştir. Bunu şunun için soruyorum: Bu Mecliste konuşulanlar, özellikle iktidar sözcüleri tarafından konuşulanlar cezaevinde nasıl bir ruh hâli yaratıyor, bunun için sordum. Ben 2012 yılında cezaevindeyken üçüncü yargı paketi tartışmaları vardı.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Ne kadar kaldınız?

ALİ BOZAN (Mersin) - Yirmi bir ay kadar kaldım.

Üçüncü yargı paketi tartışmaları varken arkadaşlar, bakın, burada yapılan her konuşma suç tipi ayırımına girmeksizin, tutuklu ya da hükümlü ayırımına girmeksizin cezaevlerinde gerçekten ama gerçekten çok büyük bir umut yaratıyor ve çok büyük bir beklenti yaratıyor. Bence artık bir usule son vermek gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, hatırlarsınız, sekizinci yargı paketini görüşüyorduk Mecliste, yine cezaevlerinde beklenti vardı. Sekizinci yargı paketi görüşülürken Genel Kurulda, bir baktık, bir şekilde basına adı "dokuzuncu yargı paketi" olan bir paket servis edildi. Bakın, bunun iktidar tarafından servis edildiğini iddia ederim ama ispat edemem. Yine, Mecliste dokuzuncu yargı paketi görüşülürken, hatırlarsınız, Genel Kurul aşamasında yine böyle ceza mevzuatında değişiklik öngören bir paket servis edildi, basında konuşulmaya başlandı, tartışılmaya başlandı, bu defa bunu yapmayalım bence.

Şimdi, önümüzdeki hafta onuncu yargı paketi Meclis Genel Kuruluna gelecek. Önümüzdeki hafta biz yine insanların umutlarını, beklentilerini bir sonraki bahara ötelemeyelim. Bugün şu söyleniyor: "İşte Covid-19 düzenlenmesinden vazgeçilmiş değil, sonbaharda düşünülür." Ya, sonbaharda eğer biz Covid-19 düzenlenmesini getireceksek cezaevlerinde insanlar neden beş ay fazla yatsınlar, hele ki bayram öncesinde bu kadar umut ve beklenti yaratılmışken? Şunu kayıtlara geçmesi için bir kez daha ifade edelim: Covid-19 düzenlenmesini bu paketten çıkaran iktidardır, Covid-19 düzenlenmesini bu paketten çıkaran AKP'dir. Biz, bugün Komisyonda maddeler aşamasına geldiğimizde Covid-19 düzenlenmesinin ek bir madde ihdasıyla bu pakete eklenmesini dile getireceğiz. Yine, Genel Kurulda da Covid-19 düzenlenmesinin Kurban Bayramı öncesi Meclisten geçmesi için elimizden geleni göstereceğiz diyorum.

Şimdilik teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Bozan.

Komisyon üyelerimizden söz isteyen var mı?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ben kısa bir bilgi vermek istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Karşı.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Şimdi, mükemmel sistem yok ama mükemmele yakın bir sistem oluşturmak hepimizin vazifesi ve görevi. Adalet sistemiyle ilgili tartışmaların ve katkıların, yapıcı katkıların hepsini çok saygıdeğer buluyorum; burası da işin uzmanı olan ve mesleki deneyimi de çokça olan üyelerden oluşan bir Komisyon olduğu için de kıymetli. Ben de buna ilişkin kafa yorduğumda edindiğim bir rapordan kısaca bir bilgi vermek istiyorum. Çekişmeli hukuk davalarında Türkiye'de ortalama görülme süresi ve dünya ülkeleriyle bir karşılaştırma raporunda -ancak bu, 2022 yılına ait-Türkiye'de üç yüz doksan yedi gün -ben, üç yüz ve üzeri olanları söyleyeceğim, yaklaşık olanları- Arnavutluk üç yüz yetmiş yedi gün, Finlandiya üç yüz yirmi yedi gün, Fransa üç yüz otuz gün, Hırvatistan dört yüz on gün, İspanya üç yüz elli dokuz gün, İtalya beş yüz kırk gün, Polonya üç yüz altmış iki gün, Yunanistan yedi yüz kırk altı gün. Ceza davalarında ortalama görülme süresi: Türkiye iki yüz altmış dört gün, İspanya iki yüz üç gün, İtalya üç yüz elli beş gün. İdari davalarda ortalama görülme süresi: Türkiye yüz altmış yedi gün, Almanya dört yüz sekiz gün, Avusturya iki yüz seksen beş gün, Belçika iki yüz seksen sekiz gün, Bosna Hersek üç yüz seksen dokuz gün, Fransa üç yüz on dört gün, Hollanda iki yüz elli yedi gün, İngiltere yedi yüz yirmi sekiz gün, İspanya üç yüz altmış dokuz gün -tabii, çok yüksek olanlar var- Karadağ bin yüz seksen gün, Lüksemburg beş yüz yirmi sekiz gün, Malta bin seksen bir gün, Sırbistan bin beş yüz yirmi sekiz gün, Yunanistan dört yüz altmış dört gün.

Kısaca bunu ifade etmek istedim. Tabii, adalet duygusunun tam anlamıyla tesisi ve cezasızlık algısında hedef sürelerle riayet etmek ve o mekanizmayı canlı ve sıcak tutmak da önemli ama dünyayla karşılaştırılan örnek de önemli diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Karşı.

Şimdi Sayın Akdoğan'a söz vereceğim.

Buyurun Sayın Akdoğan.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum, herkese iyi akşamlar, iyi geceler diliyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, burada söylenen hiçbir söz hiçbirimizin ilk kez duyduğu sözler değil ancak bu sözleri çoğaltmak, bu sözleri tekrarlamak, bu sözlerin üstüne gitmek zorundayız. Bazen muhalefet partisi milletvekilleri konuşma yaparken sanki konuşuluyor, anlaşılıyor ve gereği yerine getiriliyor da muhalefet partisi milletvekilleri bu konuların üstünde durmaktan keyif alıyormuş gibi bir izlenim ediniyorum; hayır, aksine, bu konulara çözüm getirilemediği için muhalefet partisi milletvekilleri ısrarla ve inançla bu meselelerin üstünde duruyor. Bakın, bu konuşmalarda, saat 16.00'dan beri yapılan konuşmaların içerisinde CMK 157'ye değinildi; soruşturmaların gizliliği. Ve soruşturmaların gizliliği konusu gündeme geldiğinde, hep sosyal medyadaki veya yandaş basındaki bazı yorumcuların bazı şeyleri önceden konuştuğu, anlattığı, haber verdiği söylendi; bu, doğru, elhak, doğru. Yani "Yarın şu belediyeye operasyon yapılacak." diyor bir yorumcu, yarın hakikaten o belediyeye operasyon yapılıyor, doğru. Bir Twitter hesabı "Yarın şuraya gidilecek, şuraya gidilecek, bu kişiler alınacak." diyor; doğru, çıkıyor. Ama ben bir boyuttan daha yaklaşayım.

Bakın, biliyorsunuz, Sosyalist Enternasyonal geçtiğimiz hafta Türkiye'de toplandı ve Genel Başkanımız Sosyalist Enternasyonal'in Başkan Yardımcısı. Orada, bir bölümünde toplantının "Free İmamoğlu" diye görseller çıktı ve Sayın İmamoğlu'na haksızlık yapıldığını düşünen dünyadaki liderler o görselleri kaldırdı. Bundan Cumhurbaşkanı çok rahatsızlık duydu -kastettiği kişi İspanya Başbakanı Pedro Sanchez- ve bir konuşmasında aynen şöyle dedi: "O dost bildiklerimiz 'Nedir bu işin aslı?' diye soruyorlar, ben de işin aslını anlatıyorum, çok oluyorlar. Şimdi, yasada, CMK 157'de şöyle bir şey mi yazıyor? "Soruşturma gizli yürütülür ama Cumhurbaşkanı hariç." diye bir ifade mi var? Sayın Cumhurbaşkanı bu soruşturmaların içeriğini İspanya Başbakanına anlatabiliyor, troller sosyal medyada yazabiliyor, iktidara yakın gazeteciler televizyonda konuşabiliyor ama biz Parlamente'ye gelip milletvekili olarak bunu konuşmak istediğimiz zaman "soruşturmanın gizliliği" oluyor. Bu soruşturmanın gizliliği falan hiçbir şekilde kalmamıştır.

Değerli milletvekilleri, yurttaşlarımız, üzülerek ifade ediyorum ki Parlamente'ye güvenmiyor, yasama faaliyetine güvenmiyor, milletvekillerine güvenmiyor; bunu bir defa bilelim ve buna göre hareket edelim, bu güveni tesis etmek zorundayız. Ben milletvekilliğimin ilk döneminde olan bir arkadaşınızım. Yanlışlıkların alışkanlık hâline getirilmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında gözlemlemenin acısını yaşıyorum. Yanlışlıklar, hukuksuzluklar, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında alışkanlık hâline getirilmiş ve kendi aramızda bilmiyormuşuz, duymamışız, görmemişiz, hiç bu meselelere şahit olmamışız gibi birbirimize yasalardan maddeler okuyoruz.

Bakın, bugün, Türkiye'nin gözü kulağı buradaysa esas mesele 31 Temmuz Covid yasası mağdurlarıdır. 31 Temmuz Covid yasası mağdurlarıyla ilgili söyleyeceğim şudur: Mahpustakine umut vermek, kana doğranan ekmek; mahpustakine umut vermek, büyük bir haram yemek; mahpustakine umut vermek, insafsızlık demek, vicdansızlık demek, duyarsızlık demektir. Türkiye'de mahpustakine umut verilmiştir; artık "Araya bayram girdi; madem bayram girdi, biz bu işi yapmayalım." diyemeyiz. Ben mahpushanede yatmadım, cezaevine de girmedim; işte, milletvekillerimiz anlatıyorlar ama çok ziyaretçileri oldum, gece gündüz çok orada bulundum; bırakın yatmayı, ziyaretinde bile çok tesir altında kaldım ve hep şunu duydum: "Mahpusta gün zor geçer ama bayram çok daha zor geçer." Hâlden anlamaktır mesele; eğer Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmiş bir milletvekili hâlden anlamıyorsa, o zaman görevini yapamıyor demektir ve vatandaşın kendisine karşı olan güvensizliğini hak eder; biz bunu hak edenlerden olmamalıyız.

"Sandıkla gelen sandıkla gider." "En büyük hırsızlık, millî irade hırsızlığıdır." diye kurulan bir partinin 23'üncü iktidarının içindeyiz. Eğer İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız tutukluysa, tutuklu ve gözaltında bulunan Belediye Başkanı sayımız 9'u bulduysa ve birileri sanki Danimarka'daymışız, Finlandiya'daymışız, Norveç'te, İsveç'te Lüksemburg'daymışız gibi, kendi partisi sütün çıkan ak kaşık, buradakilerin tümü hırsız gibi bir muamele yapıyorsa, bunu söyleyince de "Aa, Belediye Başkanlarınız yargılanamaz mı?" diye basit, ucuz bir siyasal söyleme kaçırıyorsa buradan sonuç alamayız. Herkes yargılanır; Belediye Başkanımız da yargılanır, Cumhurbaşkanı adayımız da yargılanır, bu ülkede Cumhurbaşkanı da yargılanır ama burada görülmesi gereken şey şudur: Hani, düşman hukuku, düşman hukukuna iyi bakmak, kötü bakmak konuşuluyor ya, aslında "düşman hukuku" birilerinin dikkatini çekmek için ikili yargı sistemine verdiğimiz isimdir. Bunun nazik ismi -biraz önce Başkanım söyledi- ikili yargı sistemidir ama düşman hukuku uygulandığını birileri hissediyorsa o zaman orada o hukuk uygulanıyordur. Mesele, o hukukun hissettirilmemesidir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli milletvekilim, bir saniye...

Karşıda, milletvekili koltuğunda oturan arkadaş kim?

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Telefonu koydu Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bakın, milletvekilisiniz...

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Evet, farkında değilim.

Kusura bakmayın, özür diliyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Farkındasınız ama...

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Farkında değilim Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Lütfen, uyarın, dışarı alacağım.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Peki, peki.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Uyarın dedim, dışarı alacağım.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Uyardım, kalktı Sayın Başkan.

Mesele, buradaki "düşman hukuku" lafının birilerini irite etmesi ise evet, bu ikili yargı sistemine verilecek isim böyle olsun, birileri irite olsun, bundan vazgeçilsin, gerekirse biz de bu ifadeyi kullandığımız için sonrasında özür dileyelim ama yeter ki bu meseleye dikkat çekilebilsin.

Değerli milletvekilleri, sözlerimi tamamlarken şunu söylemek istiyorum: Bakın, her dalgada -bugün yine bir dalga geldi- bir algı operasyonu yürütülüyor. Bizim "yandaş" diye tabir ettiğimiz basın kuruluşlarında sabahtan beri şöyle bir haber var: "İşte,

gözetilmesine alınan Belediye Başkanının evinden çıkan dolarlar ve eurolar." Hakikaten çıkmış, doğru, bir Belediye Başkanımızın evinden dolar da çıkmış, euro da çıkmış. Yaşı galiba 70'lerde olan bir Belediye Başkanımız ve mesleği olan bir Belediye Başkanımız, mimar bir Belediye Başkanımız, çok uzun yıllardır Belediye Başkanı. Evet, evinden çıkan dolarların ve euroların toplamı Belediye Başkanlığı yaptığı ilçedeki 4+1 dairenin üçte 1'ini alabiliyor ancak.

Bizim yargı sistemimize olan inancı örseleyen, törpüleyen kim varsa Parlamento olarak hep birlikte onun karşısında durmamız gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, 2011 yılında bazı sözler kuruluyor -şimdi o sözleri okuyacağım- bu sözlerin tamamının arkasındayım, bunları kimin söylediğini de en sonda söyleyeceğim: "Tarihte baskıyla, sindirmeyle, korkutmayla ayakta kalmayı başaran hiçbir yönetim yoktur." Bu söz doğrudur. "Tarihin her döneminde er ya da geç insanlık onuru ve haysiyeti bütün zincirleri kırmış, mazlumun ahı aheste aheste olsa da çıkmıştır." Evet, bu söz de doğrudur. "Hak ve özgürlüklere hiçbir yönetim kayıtsız kalmaz. Halkın demokratik taleplerine hiçbir iktidar duyarsız kalmaz." Bu söz de doğrudur. "Halka gözünü, gönlünü, kulağını kapatan yönetimler bilirsiniz ki uzun ömürlü olamazlar." Ve son söz şu: "Halkın hiçbir özlemi, hiçbir çağırısı karşılıksız kalmaz; halka rağmen hiçbir iktidar ayakta duramaz." Doğru. Bu sözlerin sahibi Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan. Bütün bu cümleleri Erdoğan dönemin Mısır Başkanı Mubarek'e söylüyor. İşte, o sözler o gün ne kadar doğruysa bu sözler bugün bu kadar doğrudur.

Elimizdeki Anayasa'yla ilgili bir tartışma var. Ben bugün bu komisyon toplantısını izlerken hep şöyle düşündüm...

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Başkan, sözünüzü kesmek istemem ama 4+1, 5+1 daire parası... Ya, onu anlayamadık. Burada bize matematik hesabı yaptırma, kaç para?

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Gerçekten paranın bir önemi yok ya.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - 5 milyon TL. 5 milyon TL. 79 bin dolar, 58 bin euro.

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Merak ettik.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Tabii, tabii...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Belediye Başkanıysen mesleğini ifa edebildi mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun, devam edin Sayın Akdoğan.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Hani perşembenin gelişi çarşambadan belli olur ya, ben burada, bu Komisyon -ben aynı zamanda Anayasa Komisyonu üyesiyim- toplantısı sırasında bazen gözlerimi kapattım, bu Komisyondaki iş tutuş biçimini 2 Komisyonda düşündüm.

Bir: Terörsüz Türkiye için bir komisyon kurulursa nasıl olur? Komisyon kurulmalıdır, biz bu düşüncedeyiz, Meclis mutlaka çalışmalıdır, biz bu düşüncedeyiz ama bu yöntemle çalışmamalıdır diye kendi kendime zihnime bir not aldım.

İki: Anayasa Komisyonu böyle çalışmamalıdır, bu usulle çalışmamalıdır, bu yöntemle çalışmamalıdır. Eğer biz anayasa yaparsak, mesele anayasa kadar önemli bir konuya bu yöntemle yapamayacağımızı da belirtmek isterim.

Sadece başlık olarak söyleyeceğim, detayına girmeyeceğim çünkü çok zamanınızı almak istemiyorum. Zaman zaman hukuk fakültelerine gidiyoruz, sizler de gidiyorsunuzdur. Orada hukuk fakültesi öğrencileriyle sohbetler ediyoruz. Burada değerli bir hocamız var, biraz önce kendisini tanıttı. Hocama soru sorup kendisini zor durumda bırakmak istemem ama şunu söyleyeyim...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Hocanın üniversitesi sıkıntılı yer, sen oraya girme.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Öyle mi? Tamam girmedim.

Hocanın üniversitede anlattıkları ile Türkiye'de yaşananlar yarı yarıya benzeşiyorsa ben "Peki, en azından yarısı benzeşiyor." diyeceğim. Böyle bir zorluk var.

Kent uzlaşısı konusu açıldı. Arkadaşlarımız kent uzlaşısı konusundan cezaevindedir. Ben de bunun çok büyük bir manasızlık olduğunun, bir anlamsızlık olduğunun, Türkiye'de herkesin Türkiye coğrafyasının her noktasında belediye meclis üyesi olarak, büyükşehir belediyesi değilse il genel meclisi üyesi olarak, belediye başkanı olarak görev yapabileceğini normal saydığımı bu çatı altında söylemeyi zül sayarım; bunun normal sayılacağını söylemek kadar anlamsız bir şey olamaz. Kürt de İstanbul'da görev yapar, Antalya'da görev yapar, Muğla'da görev yapar, Edirne'de görev yapar. Bu, eğer bir dosya kapsamına sokuluyorsa burada yurttaşlarımızın belli bir bölümüne şaşı bakılıyor demektir.

Ben, dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet teşekkür ediyoruz Sayın Akdoğan.

Şimdi söz sırası Sayın Sakik'te.

Evet, buyurun.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, size ve bütün katılımcılara teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye Sayın Sakik.

Sayın Öztürk, siz söz istemiş miydiniz?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Burada yanıyordu, kapattım. Size iyi çalışmalar diliyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Pardon bir dakika... Bir saniye... Yanlışlık olabilir.

Buyurun.

Sayın Sakik, izninizle...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Hiç önemli değil, zaten bütün kavgamız da budur işte, bu topraklarda neden kavga? Kavga da bu. Ne olacak, buyurun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Sakik, bir saniye...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Sayın Başkan, ben hiç söz almayayım. Sırrı Bey benden sonra geldi, kendisine söz veriyorsunuz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, yok, bir saniye Sayın Öztürk, size söz vereceğim.

Bir açıklama yapayım da ondan sonra...

Sayın Öztürk, alınganlığa gerek yok.

Şimdi, bir açıklama yapayım; bazı arkadaşlar toplantının başından beri buradalar, Sayın Sakik de başından beri takip eden bir arkadaşımız, dışarı çıkıp geri geldiği için mikrofonu tabii açıldı, kapandı, onun için sıralar şaşmış olabilir ama nezaketle kendisinden de şimdi ben buradan izin isteyerek çünkü sözünü vermiştim...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Estağfurullah, buyurun, ne demek.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Öztürk'e söz veriyorum, buyurun Sayın Öztürk.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Öncelikle böyle bir meseleyi bile Türk-Kürt, öncülük, öncelik şeklinde yaptığı için Sayın Sakik'i kınıyorum.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ne alakası var ya!

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Bunu başlatan sizsiniz! Ben saat dörtten beri buradayım!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Öyle bir şey yok... Sayın Öztürk, yok öyle bir şey.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - İşinizin ne zaman yandığını...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Efendi-köle ilişkisi yok kardeşim, bunu bilin bir kere!

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Benim yanıma geldiniz, ışığınız yoktu, söz isteme talebiniz yok!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Öztürk, yok öyle bir durum.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Söz isteme talebinizi benden sonra yaptığınızı siz de biliyorsunuz.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Hayır, ben buradayım, saat dörtten beri yan yana oturuyorum, bir gittim geldim ya!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Sakik, ben açıklamayı yaptım, lütfen.

Sayın Öztürk, buyurun, söz sizde.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle ben taslakta olan maddelerle ilgili konuşmaktansa olmayan ve olması gereken konulardan ve vatandaşımızın beklentilerinden bahsetmek istiyorum. En önemli konuyu da en sona bırakmak istiyorum. Ceza infaz sistemindeki önemli bir eksikliği dile getirmek istiyorum. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 105/A maddesinin (8)'inci fıkrası uyarınca denetimli serbestlikten yararlanan bazı hükümlüler çeşitli nedenlerle denetim şartlarını ihlal ettiklerinden cezaevlerine geri gönderiliyorlar. Önemli bir kısmı ya imza ihlali ya da iletişim kopukluğu gibi kasten suç teşkil etmeyen kişiler. Onuncu yargı paketinde en ağır suçlara bile infaz indirimi varken birkaç saniye, dakika, saat veya gün gecikti diye tekrar cezaevine gönderilen mahkûmların mağduriyetinin giderilmemesi büyük bir haksızlık ve adaletsizliktir. Bu nedenle, onuncu yargı paketine alınması ve yeniden denetimli serbestlikten yararlanabilmeleri, denetim ihlali nedeniyle bozulan hak ihlali süreçlerinin yeniden değerlendirilmesi ve mağduriyetlerinin giderilmesini talep ediyorlar. Bu talebi dile getirmek istedim.

Bir yandan ülkemizin dört bir yanında milyonlarca insan sabahın kör karanlığında evinden çıkıyor, direksiyon başına geçiyor, eline direksiyonu, yüreğine duaları alıyor çünkü onun işi bu. Milyonlarca insan sabahın o saatinde rızık için yolda, tek sermayesi de ehliyeti. Kamyon şoförü, otobüs şoförü, minibüsçü, servis şoförü veya kuryeci; her biri alın teriyle, göz nuruyla evine ekmek götürmek isteyen kişiler ama bugün bu insanlarımızın bir kısmı trafikte yaptıkları küçük hatalar yüzünden ehliyetlerini kaybediyorlar veya kaybetti. Bazen bir yanlış sollama, bazen hız sınırını az da olsa aşmak, bazen de bir tabelayı gözden kaçırmak. Ceza puanları birikiyor, ceza puanı 100'e ulaştığında ehliyet ellerinden alınıyor. Ve işte o an sadece bir belge değil aynı zamanda umutları, düzenleri, ekmekleri ellerinden alınmış oluyor. Bu insanlar bir trafik canavarı değil, bu insanlar kasti suç işlememiş, bu insanlar birinin canına kıymamış ama işini kaybetmiş. Düşünün, bir baba çocuklarına harçlık veremiyor, bir anne çocuğunun okul servisinin parasının karşılığını karşılayamıyor, bir evin mutfağının, ocağının altı yanmıyor çünkü o evin direksiyonu durmuş, ehliyeti alınmış. İşte, bizler milletvekili olarak insanlarımızın ekmeğini büyütmeyle yükümlüyük, küçültmeyle değil. Ceza olacaksa adaletli olacak, yaptırım olacaksa orantılı olacak ve bir ceza vatandaşı, açlığa, yoksulluğa, sosyal dışlanmaya mahkûm etmeyecek. Bugün bu ülkede ölümlü kazalara karışmamış, bilinçli olarak kimsenin canına ya da malına kastetmemiş on binlerce şoför ehliyet affı bekliyor. Bu bir lütuf değil geç kalmış bir adaletin telafisi olabilir. Ve ne acıdır ki yıllardır ülkede binlerce askerimizi, polisimizi, sivilimizi bile şehit eden teröristbaşıyla müzakere edilirken elleri kanlı örgütlerle masa kurmak "barış süreci" adı altında meşrulaştırılırken bugün sadece geçim derdinde olan, en fazla birkaç trafik kuralını ihlal etmiş olan vatandaşlarımız görmezden gelinmiş. Bu, bir vicdansızlık, devlete güven duygusuna vurulan bir darbedir. Adalet bir bütündür. Suça göre ceza, hataya göre de telafi gerekir. Eğer birileri için af konuşulabiliyorsa bu milletin namuslu şoför evlatları da affedilmeyi hak ediyor. Bakın, Türkiye Büyük Millet Meclisinde her gün "İstihdam." diyoruz, her gün "Ekonomi." diyoruz. Peki, çalışmak isteyen ve mesleği şoförlük olan bir adamı evine hapsedmek neden? Çalışmak istiyor ama ehliyeti yok. Sizce bu ekonomi büyür mü? Sizce bu adalet olur mu? Acilen bir düzenleme yapılmalı. Ölümlü kazaya karışmamış, alkol ya da uyuşturucu etkisinde araç kullanmamış, organize suçlarda yer almamış, sadece trafik hatalarıyla ehliyetleri ellerinden alınan vatandaşlarımıza af getirilmelidir. Uyarı ve eğitim destekli bir sicil temizliği sağlanmalıdır. Hem vatandaş rahat bir nefes alır hem de devlet şefkatli yüzünü gösterir. Yoksa bu insanlar arka sokaklarda korsan taşımacılığa, illegal işlere mecbur bırakılır. Bu da toplumsal bir çöküşü beraberinde getirir. Ehliyetsiz kalmak işsiz kalmaktadır, işsiz kalmak evde tencerenin boş kalmasıdır. Bir evde tencere boşsa o ülkenin her köşesinde bir vicdan boşluğu vardır. Gelin, bu boşluğu hep birlikte dolduralım. Gelin, direksiyona yeniden umutla oturacak insanların yolunu birlikte açalım.

Sayın Başkan, en sona bıraktığım konuyu da zaten burada birçok vekil arkadaşımız gündeme getirdi ama ben başka bir yönden bakmak istiyorum çünkü bu Covid-19'la ilgili mağdur olan mahkûm arkadaşlar, mağdurlar; bu taslağın teknik gerekçelerle sonbahara bırakıldığı konusunu kamuoyu anlamadı. Siz de anlatamadınız aslında. Bunun önümüzdeki döneme bırakılmasının gerekçesini çok açık bir şekilde milletimize izah etmek gerekiyor. Bu konuda aslında baklayı ağzından çıkaran Sayın Adalet Bakanı, nisan ayında özellikle DEM PARTİ'yle birlikte yaptığı görüşmede vermiş olduğu beyanatta terör örgütü suçlarıyla ilgili infaz indirimini de bunun içine dâhil ettiği için acaba perde arkasında hâlâ terör örgütleriyle ilgili infaz düzenlemesinde doğru bir şekilde bir uzlaşma sağlanamadığından dolayı Covid-19 mağdurlarının bu konunun dengelemesi, makyajı veya havucu olarak önümüzdeki döneme, sonbahara bırakılmasının ana sebebi bu mudur? Yoksa teknik mevzuat dediğiniz birkaç gün içinde çok rahatlıkla

çözülebilirdi. Buna rağmen millete bu konuyu, bu umudu, bu beklentiyi sizler verdiniz. Bununla ilgili de acilen bu yargı paketinin içine bu mağdur arkadaşlarımızın da dâhil edilmesini hep beraber bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben teşekkür ederim Sayın Öztürk.

Ehliyet affıyla ilgili konudan bahsettiniz, geçtiğimiz gün bu Komisyon'da yine uzun saatler çalıştık. Trafik Kanunu'nda yapılan düzenlemeler orada da gündeme geldi. CHP bu konuda bir önerge vermişti ama yapılan açıklama şu şekildeydi ehliyet affıyla ilgili: Şimdi 2023'te bir af çıkarılmış, 31 bin kişinin ehliyeti geri verilmiş ama trafikteki kazalar ve ölümler tabii ki durdurulamamış ama şu anda toplam 689.946 ehliyete el koyma var. Alkollü araç kullanımı, alkol testini reddetme, uyuşturucu etkisinde araç kullanma; bunların toplamı...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Bunları zaten kapsam dışında bırakmıştım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Biliyorsunuz yani 500 bin civarında bunlar var. 100 puanı aşan iki aylık geçici el koyma 21 bin, drift yapan sürücü 5 bin, kırmızı ışık ihlali 323, usulsüz çakar kullanımı 273, hız ihlali 123.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Ticari araç kullanan ve alkol, uyuşturucu dışında...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Anladım ama çoğu alkol ve uyuşturucu etkisinde kullanımdan dolayı ehliyete el konulmuş. Bunlar da yani 500 bini aşan bir sayı, onu ifade etmek istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

Şimdi söz sırası Sayın Sakik'te.

Buyurun Sayın Sakik.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; hepinize iyi bir akşam, iyi bir gece diliyorum.

Ben de İstanbul'da bu operasyonları amasız lakinsiz bir şekilde kınadığımı... Aslında İstanbul'dan başlayan ta Seyhan'a kadar giden bu operasyonun amacının ne olduğunu az çok biliyoruz. Düne kadar sürekli Kürtleri suçlarken PKK'yle itham eden, her Türk de eğer iktidara muhalifse FETÖ'yle suçlanan yeni bir süreç başladı, bu da belediyeler üzerinden.

Şimdi sormak istiyorum: Bugünkü Ankara Belediye Başkanı öncesi... Bu bütün kent de biliyor, bir ülke de biliyor, AK PARTİ'nin yetkili kurulları da "parsel parsel" dediler. Bunlarla ilgili bir tek işlem yapılmadı. Özellikle sizin belediyelerinizin büyük bir çoğunluğu, hatta hepsi bu işten muaf.

Ben bir dönem belediye başkanlığı yaptım, Ağrı gibi bir kente gittiğimde bir kentte yediden yetmişe herkes şunu söylüyordu: "Kentte hırsız var." Öyle ki seçimi aldık, hemen seçimlere müdahale edildi, oylar değiştirildi, insanlar ayaklandı. Kentin selameti için "Bir seçim daha yapalım." bu öneri benden geldi, Sayın Validen geldi, ben de kabul ettim. Bir seçim daha yapıldı, 2 seçim üst üste aldık. Sonrası ben İçişleri Bakanlığı'na sürekli başvuruda bulundum. "Ya, Sayın Bakan, bu kentte ciddi yolsuzluklar var. Gelin araştırın. Hem bizi hem geçmiş dönemdeki Belediye Başkanını" Ama İçişleri Bakanlığı'ndan gelen müfettişler benim görevi devraldığım günden bulunduğum güne kadar soruşturma, diğer Belediye Başkanıyla ilgili tek soruşturma yok. Şimdi, bu bir vahim olay değil mi? Bu topraklarda bu kadar ciddi ithamlar var ve geçmiş Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı valla korkunç bir yolsuzlukla itham ediliyor. Kendilerinin özel televizyonları var, çocuklarının 700-800 milyonluk malikâneleri var. Peki, adalet nerede? İşte, onun için bu gök kubbe altında adaletsizlikle ilgili çok şey söylendi, hele hele şu Mecliste.

Ben otuz dört yıldır bu Meclisin çatısı altındayım, birçok adaletsizliğe vallahi tanıklık ettim. Dokunulmazlıklarımızın kaldırıldığı gün bire bir gördüm. Böylesi büyük bir heyet, Karma Komisyon, bizim dokunulmazlıklarımız kaldırılıyor. Geldiler... Sadece bir tek açıklamam var "Demokratik siyasete inanıyorum. Bu sorunları demokratik siyaset çözecek." Bütün Komisyon dokunulmazlığımın kaldırılmasına "Gerek yok." dedi ve sonrası apoletliler Parlamento'yu tehdit ettiler. 2'nci kez dokunulmazlığım kaldırıldı ve Komisyon üyelerinin büyük bir çoğunluğu salonu terk ederek, hatta ağlayarak gittiler. Şimdi, böylesi adaletsizliklerle karşı karşıya kaldık.

Ben 5 kez tutuklanan bir siyasetçiyim. Hukukçu değilim ama bir hukukçu kadar hukuku az çok bilirim, haksızlıklara nasıl maruz kaldığımı bilirim. 5 dönem yani üst üste tutuklanan bir siyasetçiyim. Şimdi, umudun ne olduğunu bilirim, cezaevindeki bir günün insan ruhunu nasıl çürüttüğünü bilirim. İşte, böylesi bir iklim yarattınız cezaevlerinde. Dediniz ki: "Uzun süredir bunlar tartışılıyor, konuşuluyor. Her gün aileler bizi de arıyorlar. 'Ya, ne olacak, ne bitecek?'" Ama gelinen nokta ortada, ortada koca bir hiç var.

Şimdi, genelde Anadolu'da anlatırlar ama Muş'a ait olduğu söylenir. Bir köyde yaşayan vatandaş bir gün şehre gelir, arzuhâlciye gider -ben muhalefet temsilcilerini dinlerken aklıma bu geldi- derdini anlatır, der ki: "Ben şu köyde yaşıyorum ama bütün köy akraba, bütün köy aşiret, hepsi bana zulmediyor. Canı sıkılan 'Getirin mazlumunu', valla beni dövüyorlar." Arzuhâlci başlıyor yazmaya, uzun bir dilekçeden sonra vatandaş arzuhâlciye döner, der ki: "Hele bir oku." "Ya sen ne dediydin ben de onu yazdım." "Hele bir oku bakayım başımıza ne geldi." Arzuhâlci başlar okumaya, vatandaş başlar ağlamaya. "Ya niye ağlıyorsun?" "Valla benim başıma böyle bir zulüm geldiğini bilmiyordum." Şimdi bütün muhalefeti dinlerken yani bizim başımıza geldiğini biz az çok biliyorduk ama bütün muhalefetin bu kadar ciddi şekilde hukuksuzluktan, adaletsizlikten bu kadar, bu kadar feryat ettiği...

Peki bizim görevimiz ne? Biz danışma kurulu muyuz, danışma meclisi miyiz? 12 Eylülün ürünü müyüz? Etkisiz, yetkisiz bir Parlamento muyuz? Yani parti liderleri ne diyor o mu olmalıdır? O zaman bizim halkımıza karşı bir sorumluluğumuz yok mu? Bizim halkın iradesini nasıl temsil ettiğimize dair soru işaretleri yok mu? Eminim, bakın, hepimizin yüreğinde bu bayram öncesi yapılan haksızlıklarla ilgili ciddi bir rahatsızlık var ama ilahlar böyle emretti. Bu toprakların ilahları var; geçmişte apoletlilerdi, şimdi sivil apoletliler bunu böyle istiyorlar. Peki, siz yüz yıllık sorunu nasıl çözeceksiniz? Bir iklim var yani 1 Ekimde Sayın Bahçeli'nin elini uzattığı, 27 Şubatta Sayın Öcalan'ın "Silahlardan arınacağız." arkasından PKK'nin başlattığı bir süreç var. Hepimizin de büyük bir coşkuyla bu süreci desteklediğimiz ve önümüzde tarihî bir fırsat var, bunu değerlendirebiliriz. Peki bu barış iklimini kim sağlayacak? Eğer biz bir düzenlemede bile bunu yapamıyorsak asrın sorununu nasıl çözeceğiz? Ne yapacağız? Valla kusura bakmayın, bir tek yani Cumhur İttifakı'nda dik duran, sözünün arkasında olan bir tek insan var, o da Sayın Bahçeli'dir. Gerisi o tarafa, bu tarafa erteleyip öteleyerek biz bu devasa sorunu çözemeyiz. İşte tarihî fırsat da dediğimiz de budur, bu tarihî fırsatı değerlendirebilirsiniz. Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Kobani kumpas davasındaki arkadaşlarımızın, valla bir yasal

düzenlemeye bile ihtiyaç yok. AİHM'in kararları var, Anayasa Mahkemesinin kararları var. Bu kararları bir günde hayata geçirip bir barış iklimi yaratabiliriz. Valla burada bir konsensüs sağlayıp işte bu 50 bin insanın umudu olan bu değişikliği hayata geçirebiliriz ve toplum da bunu bizden istiyor. Bizim de ilk günden beri dönüp söyledığımız şu: Ya biz ilk önce bir bahar temizliği yapmalıyız, hem beynimizde hem yol temizliği. Bunu yapabilirsek barışı sağlayabiliriz ama ne hikmetse bunların hiçbirisi olmadı. Geçmişten bakın, 1921'den ta bugüne kadar totalde on yılda bir af süreci olmuştur ama son dönemlerde infaz yasasıyla dilenen insanların valla af kapsamı dâhilinde cezaları altmış altı yıl; o sürece dâhil olmamış, yeniden kanun yararına başvurulmuş, istediği zaman otuz yılı ortadan kaldırılmış, özgürlüğüne kavuşmuş, istediği zaman olabiliyor.

Peki bu Parlamento niye bunları yapmasın? Neden bunları hayata geçirmeyelim? Öylesi şeyler oldu ki, bakın elleri kan içindeydi, asit kuyularının mimarlarıydı; kimlerdi? Veli Küçüklerdi, Mehmet Ağarlardı, bunların hepsi ne oldu? Valla hepsi aklandılar ve bunlar için yargı, o kadar çok yargıya baskı uygulandı ki. Şimdi toplumsal bir barıştan, toplumsal bir sözleşmeden bahsediyorsak hepimize, hepimize önemli bir şekilde görev düşüyor, bu sorunu çözmek zorundayız. Ülkenin bütünlüğünden, geçmişten korkularımız, endişelerimiz vardı, şimdi bu korkular da yok, bu endişeler de yok. Gelin, birlikte cesurca adımlar atalım. Evet, bunu istemeyenler var, bunun üzerinden siyaseten var olmak istiyorlar çünkü bunların tuzu kuru, bunların çocukları savaşa gitmiyor, hepsinin çocukları yurt dışında, hepsi paralı askerlik yapmışlar ama vatanseverlik, bayrak ve ezanın dışında ellerinde hiçbir malzeme yok. Biz bakın, saat dört olmamıştı, DEM PARTİ'nin bütün milletvekilleri buradaydı. Niye? Derdimiz var bizim. Biz sorunları çözmek istiyoruz, kimseyle kavga etmek istemiyoruz, artık kavgadan da yorulduk, çatışmalardan da yorulduk. Onun için bu kan deryasından beslenen siyasetçiler var, biliyoruz, tanıyoruz, bunların ne yapmak istediklerini de biliyoruz. Bunların Türkiye'de iktidar olmak gibi bir derdleri de yok; bunlar 30 kişi, 40 kişi Parlamentoda bulunacaklar. Bunların hepsinin ne istediklerini az çok biliyoruz, biz bunlara takılıp gitmeyeceğiz ama Türkiye'de ciddi bir şekilde büyük bir halk desteği var. Bakın, ana muhalefetinden tutun, Sayın Bahçeli'den Sayın Erdoğan'a kadar, Sayın Babacan'dan Sayın Davutoğlu'na kadar bütün siyasi partilerde büyük bir halk desteği olan bir süreçten bahsediyoruz. Onun için diyoruz ki: Geçmişte bize uygulanan düşman hukuku... Sayın Başkan biraz önce buna itiraz etti ama emin olun ki bunların hepsi yaşandı. Bakın, bizi alıp tutuklayıp götürdüklerinde dosyamızda bizi tutuklayacak -mahkeme hâkimi ile savcılar "Tutuklanmayacak." diyor ama askerler devredeydi- suç yoktu. Yani genelde suçtan tutuklamaya gidilir, delilden tutuklamaya gidilir; bizi alıp tutuklayıp götürdüler, sonrası bölgeye savcılar gitti, helikopterlerle gittiler, oralardan, köy korucularından beyanlar temin ettiler ve mahkûmiyetler bunun üzerine inşa edildi. Biz o gün yaşananlardan dolayı bir öç, intikam duygusu içerisinde değiliz; bunları geride bıraktık. Acılarımız var, acılarımızı ortaklaştıracak bir sürece ihtiyacımız var; bunun yeri de burasıdır, Adalet Komisyonu diyoruz. Vallahi, bu Adalet Komisyonu yarın farklı bir şekilde kamuoyunun önüne çıkabilir, "Biz bunu böyle düşündük ülkemizin geleceği ve iç barışımız için." deyip bu, daha önce söylenip ve bugün olmayan Covid'deki mağduriyetle ilgili bunu ortadan kaldırabilirsiniz; hukukçu arkadaşlarımız bunun formülünü bir an önce bulabilirler. Bunu yaparsak bir şey ifade ederiz, yapmazsak vallahi, başta da söylediğim gibi, bir günün ne kadar zulüm olduğunu biliyorum. O cezaevindeki ailelerin, tutuklu olanların dışardaki ailelerinin size çok dua ettiğini düşünmüyorum. Gelin, hep birlikte onların duasını alalım.

Tekrar teşekkür ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Sakik.

Şimdi son olarak Sayın Aslan'a söz vereceğim. Başka söz isteyen var mıydı? Ondan sonra oylamaya geçeceğiz.

Peki, Sayın Aslan, buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben de teşekkür ediyorum.

Saatlerdir buradayız, birçok şeyi tartıştık. Belki de yasama kurumu olarak yaptığımız her yasa toplumun içerisinde belli bir noktayı, belli bir yaşantıyı etkiler düzeyde ama ceza ve infaz doğrudan insan yaşamına, toplumsal yaşamın kendisine, insanlara etki etmesi açısından aslında insanlık onurunu, yaşam hakkını, özgürlük hakkını doğrudan etkilediği için şu an milyonların gözü kulağı burada. Onun vermiş olduğu sorumlulukla onuncu yargı paketinin görüşülmesini ve sonuçlanmasını umuyoruz çünkü bu var olan maddeler içerisinde gizlenmiş olan, serpiştirilen kimi hususlar ne toplum barışına ne de toplumsal yaşama pozitif değil tam aksine, olumsuz anlamda ve demokrasimizi tehdit eder bir noktada. Cezaları artırmak tamamıyla caydırıcılık sağlamaz, infazda adalet ve eşitliği sağlamak da cezasızlık algısı yaratmaz. Öncelikle bu denklemdeki iki noktadaki suç ve ceza politikası ile infaz politikasının hukuk, eşitlik, adalet ayırımını yaparak değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum.

Türkiye'deki hapisanelerin sayısı ile ilgili güncel veriyi Sayın Feti Yıldız paylaştı, var olandan da daha yüksek bir rakama çıktığını, "Şu an 415.732 kişi." dedi; Sayın Vekilimiz Ali Bozan da var olan, o kapasite sorunu olarak görülen 115.808 kişinin sadece yatacak yeri değil, aynı zamanda bu kalabalık cehennemine oluşan sistemde hem ağır koşullar, yeme içmeden kantin fiyatlarına, sağlık hizmetlerine erişimden dosyalarına, SEGBİS'e, duruşmalarına gidene kadar çok büyük bir silsile şeklinde mahpusların yaşamını etkilediğini ve insanlık onurunun çiğnendiğinin hatırlatmasıyla devam edelim.

Benim daha önce Adalet Bakanlığına vermiş olduğum bir önerge çokça gündem olmuştu, eminim sizler de haberlerde ya da size verilen sorularda denk gelmişsinizdir. 24 Temmuz 2023 ile 20 Aralık 2024 tarihleri arasında yani beş yüz on beş gün gibi bir sürede 1.026 mahpus Türkiye'deki hapisanelerde yaşamını yitirmiş. Bu rakam hapisanelerde yaşanan hak ihlallerinin, hukuksuzluğun, insan hakkının nasıl karartılabileceğinin, yaşam hakkının toplum vicdanında nasıl bir kara leke olarak düşebileceğinin bir göstergesi. Bu rakamların yarattığı sarsıcı etki şu an üzerine konuştuğumuz yasa teklifinde de etkisini gösteriyor ve sadece ölümlerle değil, S, Y tipleri, Y, G, J, F tipleriyle beraber çok ağır tecrit koşulları altında tutulmakta mahpuslar.

Cezaevlerindeki yaşlı, engelli mahpusların durumuyla ilgili görece bir genişletme var, doğru ancak buradan sormak isterim: Elâzığ Hapishanesindeki Besra Erol 70 yaşında, Bakırköy Kadın Kapalıda Hatice Yıldız 76 yaşında, Batman Hapishanesinde Mehmet Emin Çam 73 yaşında, yaşlı, hasta ancak onlara getirmiş olduğunuz, ceza miktarı ve türüne getirmiş olduğunuz kapsam ve ayırmacı madde nedeniyle onlar bundan yararlanamayacak. "Infazda eşitlik" kavramının ne ceza miktarına ne de türüne bakılmaksızın değerlendirilmesi gerektiğini ben tekrar hatırlatıyorum çünkü suç ve ceza politikası zaten hangi suçlarda ne kadar ceza verileceği üzerinden özellikle siyasi mahpuslar için sadece ağır bir ceza, yüksek bir ceza oranı ve eşitsiz

bir infaz oranıyla yürütülmekteyken, üstüne bir de hastalık, yaşlılık, engellilik üzerine gibi özel infaz usullerinde getirilen bu ayırım var olan bu durumu, bu eşitsizliği daha da artırdığı gibi, eşitlik beklentisindeki talebi de, sadece Covid-19 mağdurları için değil, bu noktada da da belirsiz bir tarihe yönlendirmekte. Bu noktada iki tane değerlendirme yapılması gerektiğini ben düşünüyorum. Öncelikle "kesinlik" ibaresi yerine "Cezaevinde kalabilir." şeklinde bir düzenlemenin yapılması gerektiğini, yine hapishanelerdeki hijyen, hastaneye erişim, yine kapasite sorunu, ağız içi arama meselesi gibi hastanelere ve tedaviye erişim meselesi öngörülerek meselenin hastaneden sevk meselesi, Adli Tıptan rapor meselesi, üstüne bir de infaz hâkimliğinde "tehlikeli hükümlü" ya da "toplum tehlikesi" kavramına dayanılarak yapılan değerlendirmenin değişmesi gerekir. Bakın, bu yeni bir şeymiş gibi tartışıyorsunuz ama Türkiye'de Şaban Kaygusuz Kayseri Bünyan 2 No.luda engelli bir mahpus, Adli Tıp 3 kere "Cezaevinde kalamaz" raporu vermiş ancak savcılığın toplum için tehlikeli olduğu gerekçesiyle infaz ertelemesi kabul edilmemiş. Zaten fiiliyatta uygulanan, zaten bu ayırımcı uygulamayı bir de bu şekilde, yasal bir biçimde hem genişletip hem de bu kadar takdir yetkisini iç içe kapsayan bir şekilde ele alma biçiminiz kendi içerisinde hem çelişkili olduğu gibi, hastalıklar ve hasta mahpuslar arasındaki ayırımcılığı da artırır. Tedavi engelleri, hastaneye erişim, özellikle organ nakli bekleyenler, kanser tedavisi görenlerle ilgili birçok sorun olduğunu hepimiz biliyorsunuz, burada çokça söyledik. O nedenle, en azından bu yapılacak değişikliklerde Adli Tıp Kurumunun "tek merkezi merci" olma kavramından çıkılması gerekir. Bu konuda DEM PARTİ milletvekilimiz Sayın Onur Düşünmez'in ifade etmiş olduğu söylemleri tekrar etmemekle beraber katıldığımızı ve bunların dikkate alınarak değişiklik yapılması gerektiğini ifade edeyim.

Yine, söz alan herkes ifade etti, "Covid-19 mağdurları" diye artık Twitter'da örgütlenen, sayıları binleri bulan, hepimize ulaşan, doğal örgütlenen bir kesim var ve bu kesim sadece 31 Temmuz 2023 tarihindeki dosyaların kesinleşmesi tarihinden değil, suç tarihi üzerinden bir değişiklik kavramıyla değil, aslında var olan maddelerdeki hem tekerrür hükmü -ki kısmen burada bir değişiklik var ama bence yetersiz- hem de izinde olanlarla, izinde olmayanlar ile izinden dönenler arasındaki denetim sürelerindeki farklılığın da değişmesini bekliyorlar. Büyük bir umut, büyük bir beklenti yaratıldı, "infazda eşitlik" denildi, bunlarla ilgili değişiklik vaatleri verildi ancak şu an bu vadin yerine getirilmemesi meselesi her ne kadar bu paketi getirenlerin, bugün iktidarda bulunanların asli sorumluluğuysa bile burada bulunan tüm milletvekillerinin de toplumdaki bu beklentide bir sorumluluk duyarak söz kurması gerektiğini düşünüyorum. Biz bu konuda bir ihdas teklifinde bulunacağız, vereceğiz. Bu konuda da meselenin daraltan, sıkıştıran, teknik araştırmaları bekleyen değil aslında adaleti ve eşitliği ertelemekten, belli bir süre öngörmeden yapılması gerektiğini biz düşünüyoruz. Nasıl ki Adli Tıp Kurumu-savcılık-hastane arasındaki üçlü denkleme hasta mahpusların ölümünü değil yaşamını savunuyorsak Covid-19 mağdurları meselesinde de bir gün bile hapishanede kalmanın vermiş olduğu ağırlığın gözetilerek bir değerlendirme yapılması gerektiği açık.

Yine, koşullu salıverme ve denetimli serbestlik hakkında her ne kadar bir yıl sabit değerlendirme kalsa da ayrılmayla ilgili kimi değişikliklere gidildi ancak burada da ne infaz oranında yatarla ilgili ne de belli suç tiplerinin dışında bırakılmasıyla ilgili ayırımcılıktan vazgeçilmedi. Biz burada Anayasa Mahkemesinin belirsiz, keyfî kanunilik öngörülerinin değil gerçekten toplumsal barışa hizmet edecek, keyfiliği giderecek, adalet duygusunu daha da tatmin edecek değişiklikler yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Yine, çocuklarla ilgili bir mesele... Ben aynı zamanda İnsan Hakları Komisyonu üyesiyim ve cezaevlerini ziyaret ediyoruz ve ziyaret ederken hep şunu söylüyoruz: Suçu kesinleşmiş çocuklar çocuk eğitimevlerinde -tırnak içerisinde- daha iyi koşullarda ancak tutuklu olan çocuklar ise daha ağır koşullarda, kapalı hapishanelerde tutulmaktadır; bunun değişmesi gerektiği üzerinde çokça konuşmalar ve değerlendirmeler oldu. Bu getirilen değişiklikle kısmen bir değişiklik öngörülmüş ancak bu değişiklik ne bu var olan hatayı düzelterken bir değişiklik ne de bu değişikliğin Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde çocuklarla ilgili kapsayıcı, destekleyici, onarıcı adalet mekanizmalarındaki var olan genel ilkeleri tam olarak karşıladığını söyleyemeyiz. Çocuklarla ilgili tabii ki en son çarenin tutuklama ve hükümlülük olması gerektiğini, onarıcı programların, eğitim programlarının öncelenmesi gerektiğini, çocuk infaz şartlarının yetişkinlerle eş değer tutulmayacak bir şekilde desteklenmesi gerektiğiyle ilgili çokça şey söyledik. O nedenle, getirilen bu hüküm hem var olan değişikliği gidermemesi açısından oransız hem de idari gözlem kurulları gibi şu an bile çok tartışmalı olan, objektif karar veremeyen, kendisinin bile bir paralel yargılamaya dönüşen ve yetişkinlere özgü bir sistemi olan bir kurulun çocuklarla ilgili iyi hâl değerlendirmesi yapması zaten baştan sakat bir mesele. Burada çocuk adaletiyle ilgili ileriye dönük iyileştirici değil tam tersine geriye düşen bir değişiklik yaptığımız bu konuda net. Biz 18'inci maddenin çekilmesiyle ilgili bir önerge verdik, doğru ancak eğer olmayacaksa bile burada var olan -birde on yatarı olur, giriş-çıkış yapar şeklinde bir özetleme yaptınız- çocukların bundan muaf tutulması gerektiği üzerinden bir değişiklik yapılmasının kati olduğunu düşünüyorum.

Yine, tutuklama Türkiye'de çok tartışmalı bir mesele. Tutuklamanın politik olarak kullanılması, neye göre karar verildiği; Türkiye'deki hâkim, savcılarının bağımsızlığı gibi adaletle ilgili daha kronik, büyük krizlerimiz varken "tutuklama" kavramı üzerinden çocuklarla ilgili eğitimevi ve kapalı cezaevi arasındaki ayırımın kabul edilebilirliği mümkün değil. O nedenle, bu maddenin geri çekilmesi veyahut onarıcı adalet ve çocukların yüksek üstün yararı üzerinden değişmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Disiplin cezası meselesine kısmen arkadaşlarımız değindi. Maalesef, cezaevlerinde disiplin cezası cezaevinin güvenliğini koruma, içerisindeki mahpusların düzenini korumadan ziyade bir yıldırma, bir teslim alma, bir cezalandırıcı yöntem olarak kullanılıyor ve bu disiplin cezaları artık iyi hâl değerlendirmesinde de esas alındığı için daha da ciddi bir noktaya vardı. Bakın, bir örnek verdi Sayın Meral Daniş Beştaş, insani bir şey, biz selam vermenin bile bir disiplin soruşturmasına ve cezaya dönüşebileceği bir hapishane kurgusu var karşımızda. Bırakın dış dünyayla iletişimi, mahpusların bulunduğu yerdeki en insani iletişimi dahi engellemeye çalışan, ideolojik sadakat testini de aşan, tamamen insani değerleri bile yok sayan bir sisteme doğru giden bir nokta var. 2021 itibarıyla geldi idare ve gözlem kurulu. Biz umuyorduk ki bu gelen pakette idare ve gözlem kurullarıyla ilgili bir düzenleme yer alsın. Bizim DEM PARTİ olarak bu kurulların kaldırılması konusunda genel bir tutumumuz, tavrımız var ancak bu İdari Gözlem Kuruluna Sayın Feti Yıldız dedi ki: Eğer, iyi çalışırsa yaratacağı sonuçların çok iyi olacağı yönünde... Ancak bu kurulların bir sorgulama mekanizmasına dönüştüğü, paralel yargılamaya dönüştüğü, objektif ölçüleri geçen farazi bir kurgu üzerinden mahpuslara sorular sorarak iyi hâl değerlendirmesi yaptığı açık.

(Uğultular)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Değerli arkadaşlar, hatibi dinleyelim lütfen.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bununla ilgili tek hukuki güvence ise infaz hâkimliğine itiraz yapılması ancak infaz hâkimliklerinin de maalesef Türkiye'deki yargı bağımsızlığını, tarafsızlığını gözettiğimizde verilen kararlardaki yüzdelik oranını önceki toplantılarda Adalet Bakanlığı burada sunmuştu. Verilen kararlarla infaz hâkimliğinin bozma ve onama yani kabul kararları arasındaki oran farklılığı bile yaratan bu hukuksuzluğu giderebilecek yeterli bir güvence olmadığını bizlere gösteriyor. O nedenle, idari gözlem kurullarının keyfi yetkileri, infaz rejimine dönüştürülmesi, özgürlüğü gasbetmesi... Daha çok otuz yıllık mahpuslar üzerinden dile getirdik ama süreli hapislerde de durum bu iken üstüne bir de getirip çocukların kapalıdan eğitimevine, eğitimevinden kapalıya geçişini bile bu idari gözlem kurullarına bağlamış olmanız kabul edilebilir bir mesele değil. Bakınız, ismine "kardeşlik süreci" deyin, biz ismine "demokratik toplum, barış süreci" diyoruz, bir değişim, dönüşüm sürecinden geçiyorken ne Kürt sorunu bir paketle çözülür, doğru ama gelecek olan bir pakette bir Kürt sorunu yokmuş, bu süreç yokmuş gibi davranmak da en az bu paketi hiç getirmemek kadar tehlikeli, ayrıştırıcı, kutuplaştırıcı ve o toplumsal barışı zedeleyici bir tutumdur.

Hapishanelerdeki durum kurullarla, hak gasplarıyla, sevklerle, nakillerle ilgili meseleyi de aşan, özellikle bu süreçte hasta mahpuslarla ilgili, kelepçe, muayenelerden diğer meselelerle ilgili; bakın, bize yakın zamanda gelen bir örnek üzerinden anlatacağım: Tekirdağ Hapishanesinden Çetin Tutkun kendisine infaz kurulu görevlileri tarafından "Süreç olduğuna inanma, buna güvenme, ne senin dışarıya çıkma ihtimalin olacak ne de ailenin seni görmesine." deniliyor. Kendisi buna diyor ki: "Dışarıda 'barış' diyorsunuz, 'eşitlik' diyorsunuz, kardeşlik eşitliği gerektirir. Hasta tutukluyuz, paketten bahsediliyor ancak eşitlik böyle mi sağlanır? Hak ihlalleri giderek arttı, nerede kaldı değişim, dönüşüm?" diye aslında soruyor. Yine, Bolu hapishanesindeki infaz kurulu meselesi; Nedim Yılmaz 8'inci kere üç yıla yakındır otuz yılın üzerinde bu kurul kararlarıyla beraber içeride tutuyor.

Ezcümle, söyleyecek birçok mesele tabii ki var. Biz bu onuncu yargı paketinin ne halkın, toplumun beklentilerine cevap ne mahpusların beklentilerine cevap ne de anayasal ve uluslararası sözleşmelerde bağitlanmış evrensel ilkelere... Ne ceza adaletsizliğini ne de infaz eşitsizliğini giderecek bir infaz paketi olmadığını; ileriye görebilecek değişiklikler, pozitif yükümlülükler olsa bile böylesi bir süreçte 30 maddeden oluşan, birçok meseleyi gündeme alan yönüyle hâlâ eşitsiz olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle, eşitlik ilkesi ve hukuk devleti anlayışı temel alınarak vereceğimiz önergelerin kabul edilmesini; Covid-19 mağduriyetlerini giderebilecek eşitlikçi düzenlemelerin buradan, Komisyondan çıkabilmesini; idari gözlem kurullarının keyfi karar yetkileri daha çözümlenememişken var olan kurul yetkilerinin genişletilmesi düzenlemesinin değiştirilmesini; tüm mahpuslar için insan onuruna uygun, bilhassa hasta mahpuslarda ayrımcısız, şartsız, gerçek anlamda tedaviye erişebilecek tarafsız, objektif bir değerlendirmenin yapılmasını; suç türüne göre ve ceza miktarına göre farklılıkların oluşmamasını; kapsayıcı, dönemin barış ruhuna uygun, kardeşlik ruhunun gereği düzenlemelerin yapılarak eşit, adil, bütünlükçü bir infaz düzenlemesinin ayrımcı kodlarla değil, eşitlikçi, adil kodlarla yapılabileceğini ifade ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Aslan.

Şimdi, değerli arkadaşlar, konuşmalar, görüşmeler tamamlandı. Ben kanun teklifinin imza sahiplerine söz vereceğim, burada yapılan yorumlar, eleştiriler, sorular vardı.

Sayın Kırçalı, buyurun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Katkı veren milletvekili arkadaşlarımıza da ben hassaten teşekkürlerimi iletiyorum.

Aslında biz önemli bir çalışmayı, değerli bir çalışmayı, bir teklif metnini buraya getirdik. Hani sanıldığı, burada iddia edildiği gibi -daha önceki çalışmalarda da bu iddiaları çok duyuyoruz- "Sadece imza atıyorsunuz." gibi. Sadece imza atmıyoruz, bundan emin olun, biz bu çalışmaların bizzat içerisindeyiz -pek çok görüşmeleri- bürokrat arkadaşlarımızla, buradaki öğretim görevlilerimizle bu çalışmaları gerçekleştiriyoruz ve bir emek sarf ediyoruz. "Sadece imza attınız, ondan sonra buraya geldiniz." gibi bir yaklaşımı da ben kesinlikle kabul etmiyorum, burada bir emek var. Yapılan çalışmalar, belki doğrudur, Covid 19 düzenlenmesiyle alakalı tartışmaların gölgesi altında kalmış olabilir ama infaz düzenlemesiyle ilgili çok önemli düzenlemeler teklif metnimizde yer almaktadır. İkinci kez, mükerrerlerin koşullu salıverilmesi hakkının tanınmasıyla alakalı çok önemli bir düzenleme burada gelmektedir.

Modern infaz yasalarında yer almış olan özel infaz usulleriyle ilgili düzenleme yine teklif metnimizde yer almakta ve buradaki sürelerle ilgili de ciddi artırımlara gidildiğini hep birlikte görmekteyiz.

Yine, teklif metnimizde infaz düzenlemelerinin dışında Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu kararlar çerçevesinde özellikle Noterlik Kanunu'nda, gerçekten, belirlilik ve hukukluluk çerçevesi içerisinde yapılmış olan önemli düzenlemeleri teklif metninde getirdik.

Yine, toplumun huzurunun güçlendirilmesine ilişkin düzenlemeler var, madde metnine geçtiğimizde bu düzenlemeleri tek tek işaret etme imkânı da bulacağız.

Soruları ben olabildiği kadar not almaya çalıştım ve çok da zamanınızı almadan çünkü...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Yazılı cevap verebilirsin Başkanım.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Yok, hayır, direkt istiyoruz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Yazılı da olabilir, evet, doğru Halil Beyciğim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kırçalı, geneli üzerinde yapılan tartışmalarda sorulan sorulara... Maddelere geçtiğimizde madde madde cevap verirsiniz.

Buyurun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - O zaman öyle yapalım, tamam.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, biz bekliyoruz ama.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tamam, ben gene olabildiği kadar, not aldığım kısımlara cevap vermeye çalışacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, cevap verin.

Buyurun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Şimdi, noterler hakkında Adalet Bakanlığına gelen dosyaların toplamıyla alakalı bir soru vardı, şöyle dile getireyim değerli hazırun, değerli milletvekilleri; Türkiye Noterler Birliğinden gelen disiplin dosyaları 2022-2025 arasında toplam 1.180 tane, onaylanan dosya sayısı toplam 897, bozulan dosya sayısı toplam 131, resen karar verilen dosya sayısı 15, kısmen onanan ve kısmen bozulan dosya sayısı da 1, 2024 yılından derdest dosyalar var, onların toplamı da 68, Noterler Birliğinde de bugün 415 tane disiplinle ilgili soruşturma devam ediyor; bu bilgileri de bu şekilde paylaşmış olalım.

Değerli hazırun, burada teklif metninde yaralama, tehdit gibi suçların ceza miktarlarında niçin artırım yapıldığına dair bir soru vardı. Şimdi, ilk konuşmamızda da ifade ettiğimiz gibi, bizim teklifimizin amaçlarını üç başlık altında toplamak mümkün: Cezasızlık algısının ortadan kaldırılması, şiddet suçlarıyla mücadele edilmesi ve Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu kararlar çerçevesinde Anayasa Mahkemesinin kararlarını yerine getirerek hukuki boşluğun da oluşmadan doldurulmasının sağlanması.

Şimdi, eğer tehdit ve yol kesme gibi suçlarla etkin bir şekilde mücadele etmediğiniz takdirde, maalesef, bu suçları işleyenler, daha ileriye suçları, bir yağma suçunu, bir adam öldürme suçunu da işleyebilecek bir duruma geliyor. Bu açıdan, olayın başında mücadeleyi gerçekleştirmek, ıslah ve caydırıcılık unsurlarını yerine getirerek bu şekilde teklif metnimizde tehdit suçlarının, yol kesme gibi suçların cezalarında çok az da olsa bir miktar artırıma gidilmiştir.

Sayın Onur Düşünmez'in bir sorusu vardı "İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlüler niçin koşullu saliverilmiyor? Koşullu saliverilme olmuyor" gibi bir şey vardı. Şimdi, burada bazı şeyler var, bunları kısaca paylaşayım. İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz kurumunda son bir yıl içerisindeki son değerlendirme kararları incelendiğinde şu şekilde bir sonuç ortaya çıkıyor Değerli Vekilim: 330 açık ceza infaz kurumuna ayrılma değerlendirilmesi yapılmış, bunların yüzde 3,33'ü olumsuz sonuçlanmış, 58 denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak tahliye değerlendirilmesi yapılmış, bunların yüzde 1,72'si olumsuz değerlendirilmiş; 40 koşullu saliverilme değerlendirilmesi yapılmış, bunların yüzde 37,5'i olumsuz sonuçlanmış. Bu ceza infaz kurumunda son bir yıl içerisindeki olumsuz karar oranı yüzde 6'dır.

Bir de özel bir soru sormuşsunuz birisiyle alakalı, o bilgiyi de burada bizden alabilirsiniz. Onu burada ifade etmeyeyim ama bire bir buraya almak mümkün değildir.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Suç tiplerini biliyor musunuz?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Biz "Suç yok." demiyoruz, biz diyoruz ki "Suçlular arasında ayrımcılık var." diyoruz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Efendim, bakın, saat 16.00'da görüşmeye başladık, burada on beş dakikalık bir sunuş yaptım.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Yok, dinleyeceğiz, dinlemekten de mutluluk duyuyoruz. Sadece o suç tiplerini...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - 16.00'dan bu saate kadar hiçbir şekilde, hiç kimsenin sözünü kesmeden burada dinledim.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Kırçalı...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Lütfen, bir dinlemenizi arz ediyorum, lütfen...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşlar, Sayın Kırçalı, bir saniye...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Efendim, bizim vermiş olduğumuz cevaplar belki hoşunuza gitmeyebilir ama benim cevabım bu.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Dinliyoruz Sayın Kırçalı, lütfen; biz sizin sözünüzü kesmedik.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Siz meseleyi yanlış anladınız. Sözünüzü kesmek amacıyla değil, suç tiplerini sordunuz mu, ona da bir istatistik...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Eğer öyle bir şey varsa orada ceza infaz...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Benim sorduğum bir tek istatistik, bu kadar yani.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Bir de ifade ettiğimiz şeyi de net söylemek için söyledik, yoksa söz kesme gibi bir durum yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli hazırun, çerçeve 12'nci maddeyle 170'inci maddede yapılmış olan değişiklikle ilgili yani ben özellikle bu hususun herkes tarafından kabullenileceği inancı içerisindeyim ama niçin tepki olduğunu da anlayamadım. Yani "Ses ve gaz fişeği atabilenler dâhil." ifadesinin buraya getirilmesi aslında, gerçekten, bugün toplum içerisine baktığımızda, vatandaşlarımız tarafından da özellikle talep edilen bir hüküm olarak değerlendiriyoruz. Biliyorsunuz, ses ve gaz fişeği son zamanlarda bu tür eylemlerde, bu tür hareketlerde çok hızlı bir şekilde kullanılıyor. Herhangi bir şekilde bunun içerisinde şunu ayırt etmek gerekiyor: Değerli hazırun, herhangi bir şekilde ses ve gaz fişeği atabilen silah niteliğinde... Biz bunların normal, bildiğimiz klasik silahlardan, karıştırılma durumu olan silahlardan bahsediyoruz. Daha önce Murat Emir Başkanın dediği gibi, molotof atılması veyahut da orada bunların dışındaki başka herhangi bir hususun bulunması gibi bir durum söz konusu değil; bunu da arz etmek isterim. Eğer orada yapılmış olan bir gösteride ses ve gaz fişeği atabilenler dâhil silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullananlar bu düzenlemenin Komisyondan, Meclisten geçmesi hâlinde kişinin bir yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacağı da belirtiliyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Orhan Bey, bu konuda, bu kurusıkıyla ilgili olarak Ceza Genel Kurulunun kararı var, bunu silah niteliğinde kabul etmiyor; Ceza Dairelerinin de kararı var. Burada amaç ne, ne düşünüldü de yani murat nedir ki bunlar silah olmadığı hâlde niye eklendi?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Süleyman Ağabey, şimdi, şu anda biz bir yasama faaliyeti yapıyoruz yani şu andaki o düzenlemeyle burada kurusıkı atan veya gaz fişeği atan o bildiğimiz tabancaya benzeyen bu nitelikteki kurusıkı tabancaları da bu kapsama alıyoruz. Yani şimdi Yargıtay daha önce bu düzenlemeyi yapmış diye kanun koyucunun önünde böyle bir düzenleme yapmasına engel bir durum söz konusu değil.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Orhan Bey, 5326 sayılı Kabahatler Yasası'nın 36/1 maddesi uyarınca idari para cezasını gerektirdiğinden "Sanık idari para cezasıyla cezalandırılmalıdır." diyor. "Bu fonksiyonu itibarıyla ateş etmeye elverişli gerçek bir silah olması gerekmektedir." diyor bu yasal düzenlemede. Amaç ne, neden değiştiriyoruz yani?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ama bugün bu çok daha fazla kullanılmaya başlandı. Süleyman Ağabeyciğim yani o kadar çok kullanılmaya başlandı ki bununla etkin bir mücadele edilmesi gerektiği...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İşte, ben o işin etki değerlendirme raporunu istiyorum bu konuda, fişekle son beş yılda... Burada Adalet Bakanlığının yetkilileri var yani o konuda bana bilgi verin; kaç tane soruşturma açılmış, kim kullanmış? Yani bizim bu konuda kuşumuz var, Saraçhane olaylarına ya da sokak eylemlerine karşı farklı bir siyasi argüman olarak çıktığını düşünüyoruz bu konunun, demokratik eylemlere karşı bir argüman olarak çıktığını düşünüyoruz yani bize bunu söyleyin.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Şimdi, şöyle bir şey: Burada bunu da açıkça söylemek gerekir, buradaki kanuni düzenlemelerde -tırmak içerisinde kullanmak isterim- niyet okuması yapmamak gerekir yani burada herhangi bir şekilde bir gösteride yürüyüşü engelleme veyahut da...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Orhan Vekilim, "etki analizini" diyorum. Son bir yılda, son beş yılda ne yapılmış yani ne olmuş?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Böyle bir niyet okuması yapmamak lazım Süleyman Bey. Burada, toplumda gerçekten bu çok fazla bir şekilde kullanılmaya başlandı, bunun ele geçirilmesi çok kolay...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yerleşmiş Ceza Genel Kurulu içtihatları var burada elimde.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ama o yargı içtihatlarına rağmen kanun koyucunun böyle bir düzenleme yapmasına da engel yok.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sorum çok net: Bir yılda, beş yılda -Adalet Bakanlığı temsilcilerine soruyorum- bu konuda kaç soruşturma açılmış eylem var suç konusu olan?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ona bir baksınlar.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Kabahatler Kanunu gereği kaç kişiye ceza kesilmiş? Yani açık ve net.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ona bir baksınlar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu konuyla ilgili Adalet Bakanlığımızdan Sayın Genel Müdürüm, var mı açıklamanız?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Arkadaşlarda yoksa Bakanlık mensuplarına ben verebilirim yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, bu konuda 170'inci maddeyle alakalı 2024 yılında açılan kamu davasında dosya sayısı 4.893; mahkûmiyet kararı sayısı ise aynı yıl itibarıyla 3.377. Sayın Başkanım, kasım ayında 6136 sayılı Yasa'da yapılan değişiklikten sonra, silah taşımanın, bulundurma cezası artırıldıktan sonra insanlar 6136'dan çıktı, özellikle kurusıkıya yöneldi, kurusıkı taşıyor. Yani bu bir ihtiyaç insanlarda demek ki, ruhsatsız olarak kurusıkı taşıyorlar ve bununla sokakta, mahalle ortasında ateş etmek suretiyle insanları rahatsız ediyorlar. Bu, kamuoyunda "kurusıkı" denilen, silah vasfında olan, silahtan ayırt edilmesi mümkün olmayan bu silahla ateş edilmesi infial yaratıyor toplumda. Dolayısıyla, kasım ayından bu yana yüzde 100 artış oldu ruhsatsız kurusıkı taşımada, bu da ruhsata tabi, müstakil kanunu var malumunuz. Dolayısıyla, burada böyle bir tedbir almak gerekiyor. Özellikle nümayişlerde kurusıkı dahi olsa silah gösterilmesi ya da bunun havaya da olsa ateş edilmesi durumunda ortaya çıkacak infialde ya da izdihamda insanların yaralanması ve ölmesi söz konusu olabilir ya da düğün, nişan, asker uğurlaması gibi konvoylarda ateş edilmesi insanlarda huzursuzluk ortaya çıkarıyor. Bu nedenle böyle bir tedbir alma gereği yasa koyucu tarafından ihtiyaç görülmüş Sayın Başkanım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Genel Müdürüm, bakın, Ceza Genel Kurulunun gerekçesi: "Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun oluşabilmesi için eylemin kişilerde kaygı veya panik yaratabilecek tarzda gerçekleşmesi yeterli olmayıp eylemde kullanılan silahın da 5237 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendindeki tanıma uygun olarak ateşli silah olması, başka bir anlatımla, fonksiyonu itibarıyla ateş etmeye elverişli gerçek bir silah olması gerekmektedir. Kurusıkı tabir edilen gaz tabancaları nitelikleri itibarıyla -bakın, nitelikleri itibarıyla- bu suç açısından silah sayılamayacağından bu nitelikteki tabancayla havaya ateş edilmesi eylemi..."

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Mevcut düzenlemede öyle, evet.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, mevcut düzenlemeye göre doğru.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bitireyim ama, bitireyim.

"...korku, kaygı yaratabilecek nitelikte olsa dahi 5237 sayılı Kanun'un 170'nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında değil, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 36'ncı maddesinde düzenlenen ve idari para cezası yaptırımını öngören gürültüye neden olma kabahatini oluşturmaktadır." Bir şey söyleyeyim yani burada şimdi arkadaşlar şey yapmasın, kurusıkıyı silaha çevirme ayrı...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Yok, yok, o ayrı, o ayrı.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bu ayrı. Bir de 15'inci madde var, genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun insanların toplu olarak bulunduğu yerlerde işlenmesi hâlinde... Siz gol atmışsınız ama tam gol atıyorsunuz. Seri muhakeme uygulanmayacak, o arada ne uygulanacak? Nitelikli hâli yani...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Şimdi, maddeye geldiğimizde...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani ben buradaki gerekçeyi, ihtiyacı anlamış değilim, anlayanın da olduğunu zannetmiyorum; anlayan varsa konuşsun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Şimdi, maddeye geldiğimizde daha açık bir şekilde konuşuruz da şu anda Yargıtay kararı meri uygulamaya göre verilmiş olan bir karar. Şimdi, orada diyor ki: "Silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan..." Ve dolayısıyla da gerçekten Ateşli Silahlar Yasası'nda belirtilmiş olan nitelikteki bir silahın olması gerekir. Doğru yani Yargıtay kararında da belirtilen meri yasadaki o silah olması gerekir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Patlayıcı madde demiyor orada.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Kararda yazıyor, Yargıtay kararında yazıyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Kararda yazmıyor, yok.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Başka bir karar demek ki.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ama şu anda yasa koyucu yeni bir irade ortaya koyuyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Kararda yok, Genel Kurul kararında yok.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Sayın Bülbül, yani yasa koyucu şimdi yeni bir irade ortaya koyuyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yasa koyucunun iradesinin gerekçesini anlatın diye soruyoruz. Gerekçe ne?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Toplumdaki bu beklenti, toplumdaki bu istek, bu ateşli silahlara erişilmesinin zorlaşması durumu karşısında artık insanlar bu "kurusıkı" diye tabir edilen gaz fişeği atabilen silahları edinmeye başladı ve onu normal silah gibi her yerde kullanmaya başladı. Eğer biz bu tedbiri koymazsak vatandaşın huzuru noktasında bir sıkıntı ortaya çıkıyor. Burada sizin belirtmiş olduğunuz oradaki yoruma varmak mümkün değil yani. Maddelere geldiğimizde de anlatırız.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Selman Hocaya bir söz verelim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hocalar konuşmamaya yemin etmiş galiba. Bu üniversitelerin hâli ne olacak? Yani hocalar konuşmaz yani iktidar konuşur...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika, söz verdik.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Biraz özgür olun Hocam.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Hocalara zaman bırakmadınız ki!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Evet, gayet özgürüz, sorun yok.

Şimdi, bu konu, dediğiniz Yargıtay kararı ilk zamanlarda çok tartışılmıştı çünkü 170'inci maddede "silahla ateş eden" ibaresi kullanıldığı için kurusıkı çok tartışıldı o dönem. "Kurusıkı buna dâhil midir? Kurusıkıyla ateş etme de 170'inci maddedeki ateş etme kavramına girer mi?" tartışması olduğu için Yargıtay orada bunun yalnızca ateşli silahı, 6136 sayılı Kanun'daki silahı kapsadığı şeklinde bir yorum yaptı fakat kurusıkıyla da başkalarının yaşamı, mal varlığı itibarıyla bir tehlike meydana getirmeye elverişli olduğunu aslında aynı karar söylüyor ama ateş etme kelimesinden hareketle, belli, sınırlayıcı bir yorum yaptı. Anlaşıldığı kadarıyla şu an bu kapsam genişletiliyor. Dolayısıyla, aslında aynı etkiyi meydana getiren kurusıkı da kapsam altına alınıyor diye görüyorum ben açıkçası ama buna ihtiyaç var mı yok mu? Bunun da istatistikleri anladığım kadarıyla mevcut.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İşte, ihtiyacı anlayamadık, Hocam da anlayamamış ihtiyacı.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Devam edeyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Devam edin Sayın Kircalı, buyurun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Yine "Çerçeve madde 14'te ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi ve kaçırılması veya alıkonulmasında Türk Ceza Kanunu'nun 223'üncü maddesinde yer alan suç içeriğinden cebir ve tehdit unsurları neden kaldırıldı?" diye bir soru gelmişti. Şimdi, meri yasada, biliyorsunuz, bu suçun oluşabilmesi için cebir ve tehdit suçun unsuru olarak sayılmıştı. Bu şekliyle cebir ve tehdidi biz suçun unsuru olarak saydığımızda, failin mağdura karşı işlemiş olduğu tehdit veya kasten yaralama suçunun cezasız kaldığı ortaya çıkıyor yapılan uygulamalarda. Şimdi buradaki durum... Bazı endişeler dile getirildi, aslında kanun metnine bakıldığında bu endişelerin yerinde olmadığı ortaya çıkıyor. Bu suçun oluşabilmesi için hukuka aykırı bir fiilin olması gerekecek yani bu kasten işlenen bir suç, failde bir ulaşım aracının hareketinin engellenmesi kastı olması gerekecek, kaçırılması kastı olması gerekecek veya alıkonulması kastı olması gerekecek. Hani orada örnek verildi, işte, çiftçi domatesini dökmek isterken burada ulaşım araçlarının hareketini engellese bu suç oluşur mu? Bu kast o failde yoksa, o çiftçiye yoksa buradaki, 223'üncü maddedeki suç oluşmayacak. Dolayısıyla da bu soruyu da bu şekliyle cevaplamış olalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, bu konuyla ilgili bir soru var da...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Evet, ben bu maddeyle ilgili bir soru sormak istiyorum.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, bu soruları maddelerde alsak çünkü aynı soruyu...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, siz detaya girince soru geliyor, bırakın sorulsun.

Buyurun.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Şimdi Başkanım, İstanbul'da Çağlayan Adliyesi'nde bir basın açıklaması sırasında bizim parti otobüsü bir polis aracının önündeydi, çok tartışma oldu TOMA'nın hareket etmesini engelliyor diye. Siz bu maddeyi böyle olaylar için mi? Mesela şimdi polis aracı da, TOMA da kara ulaşımı aracıdır, sayılacak mı? Siz bu yüzden midir çünkü cebir ve şiddet, tehdit kullanmamıştık şimdi onu yazmakta...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Efendim olur mu öyle bir şey yani şimdi koca maddeyi bir olay için mi yaptık demek istiyorsunuz?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ne için peki?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Olur mu öyle bir şey!

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Bayram arifesi bunun ne acelesi var o zaman?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Böyle bir mantık olabilir efendim, Sayın Vekilim?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Ne derdi vardı ki başka? Buna ne ihtiyaç vardı ki geldi peki?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Yok, ben böyle bir soruya cevap vermem.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Şimdi mesela cebir ve tehdit yoktu orada, sadece durma vardı, otobüsün durması vardı. Bu cebir ve tehdidin çıkarılması ve bu maddenin bu şekilde düzenlenmesi öyle bir amaca hizmet ediyor mu acaba?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Sizin öyle bir mantığınız varsa biz o soruya bu şekilde cevap vermemiz mümkün değil.

Şöyle yapalım efendim o zaman, biz maddelere girmeyelim, o zaman geneli...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bence geneli hakkında sorular... Çünkü spesifik maddelere girince sorular geliyor.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Orhan Bey, yeterince açıklamayı yaptı.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Sorular bu şekilde geldiği için biz cevaplama ihtiyacı duyduk ama yeterliyse o zaman biz maddelerde ifade edelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok geneli hakkında yani görüşmeler esnasında, yapılan müzakerelerde sorular veya söyleyeceğiniz varsa onları ifade ederseniz ondan sonra... Şimdi maddelere girince sorular gelecek, olmuyor.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Efendim, işte, genellikle geneli hakkında Covid-19 düzenlemesiyle alakalı genel bir eleştiri var, bununla ilgili zaten sayın vekillerimiz önermeleri verdiklerini de belirttiler, o önermeler oylamaları yapıp ondan sonra da devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkanım, sadece 10 saniye...

Sayın Kırçalı, bitirdiniz sanırım, değil mi?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bitirdim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Az önce sorduğumuz konuşmanızı bölmek için değildi, vermiş olduğunuz istatistiklerin paralelinde en son "Yüzde 6 olumsuz." dediniz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Doğrudur.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Denetim için ayrı söylediniz, şartlı için ayrı söylediniz. Bu "Yüzde 6 olumsuz." dediniz. Bu tamamı için, olumsuzlar için suç tiplerine ilişkin bir bilgi geldi mi size?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tamam, onu arkadaşlarımız hazırlayıp size ulaştıralım.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Onun cevabını sorduk, yoksa amacımız sözünüzü kesmek değil yani sizi dinlemek için de bekledik zaten.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tamam, teşekkür ediyorum, estağfurullah.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

O zaman geneli üzerinde müzakereler tamamlanmıştır.

Şimdi, maddelere geçilmesini oylarınıza sunacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "hüküm verildiği" ibaresi "davanın açıldığı veya şikâyet başvurusunun yapıldığı" şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 1'inci maddeyle ilgili söz almak isteyen var mı?

Sayın Kırçalı, 1'inci maddeyle ilgili gerekçede açıklamak istediğiniz bir husus var mı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Sayın Başkanım, herhangi açıklanacak bir durum yok. Zaten bu Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu bir karar çerçevesi içerisinde düzenlenmiş olan bir hüküm. Gerçekten de önemli, değerli, olması gereken bir hüküm. Yani biz burada temyiz sınırlarını, davanın açıldığı veya şikâyet başvurusunun yapıldığı tarihteki miktar esas alınarak yapılması hem tarafları korumak açısından hem de verilen kararın hükmün denetlenmesini talep etme hakkının korunması açısından değerli ve önemlidir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına ilişkin 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne 1'inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiş ve teklifin diğer maddeleri buna göre teselsül ettirilmiştir.

Madde 2- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 45 inci maddesinin altı ve yedinci fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

İnan Akgün Alp
Kars

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kanun teklifinin mevcut 3'üncü maddesiyle 1572 sayılı Kanun'un 126'ncı maddesinde değişiklik öngörülmektedir. Değişik maddenin (2)'nci fıkrasının (d) bendine konu disiplin suçu tipi ile mevcut kanunun 45'inci maddesinin (6) ve (7)'nci fıkralarına konu disiplin suçu tipinin içeriği aynı eylem niteliğine sahip olup yasallaşması durumunda 45'inci maddeyle tekrara düşecektir. Bu durum ise uygulamada çelişki ve mükerrerlik yaratacaktır. Bu nedenle, kanun teklifine yeni bir madde eklenmek suretiyle 1512 sayılı Kanun'un 45'inci maddesinin (6) ve (7)'nci fıkralarının madde metninden çıkarılması önerilmektedir. Bununla birlikte, yeni bir madde ihdası olduğundan teklifin diğer maddelerinin buna göre teselsül ettirilmesi öngörülmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Oylarınıza sunuyorum önergeyi: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, 2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 125 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 125- Noterlere; sıfat ve görevlerinin gereklerine uymayan hâl ve hareketlerinin tespit edilmesi üzerine, durumun niteliğine ve eylemin ağırlık derecesine göre 126 ncı maddede yazılı disiplin cezalarından biri verilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi 2'nci maddeyle ilgili Noterler Birliğine söz veriyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Sayın Başkanım, Sayın Komisyon üyeleri; 2'nci maddeyle 126'ncı maddede değişiklikler meydana getiriliyor ve 126'nci maddenin uyarma cezasını düzenleyen (d) bendi burada diyor ki: "Sözleşme yapmaksızın noterlik dairesinde personel çalıştırmak." şeklinde düzenleniyor. Buna benzer, Noterlik Kanunu'nun 45'inci maddesi var. 45'inci maddenin altıncı ve yedinci bentlerinde de bunu teyit eden maddeler var. Dolayısıyla, 126'nın (d) bendi ile 45'in çeliştiğini düşünmekteyiz. Dolayısıyla, 45'inci maddedekilerin kaldırılması gerekir yönünde düşüncemiz olduğunu beyan etmek istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - (d) bendi ile hangisi dediniz?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - (d) bendi ile 45'inci madde. Uyarma cezalarını düzenleyen (d) bendi var. Noterlik Kanunu'nun uyarma cezalarını düzenleyen 126'nci maddesinin (d) bendi ile "Sözleşme yapma zorunluğu" başlığını taşıyan 45'inci maddenin altı ve yedinci bentlerinde de benzer şeyler var. Dolayısıyla, biz bu hususun uyumlu olması açısından 45'inci maddede değişiklik yapılması gerektiği kanaatini taşıdığımızı belirtmek istiyorum.

Devam edeyim mi efendim 2'yle alakalı? Yani 2'nci maddede 126'nci madde dizayn ediliyor, o yüzden devam ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika, 2'nci maddeyle ilgili değil mi, diğer maddeyle ilgili değil?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Evet.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Böyle bir şey yok.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - 1'de yok, 2'nci maddede disiplin cezaları 126 dizayn ediliyor zaten.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - 3'üncü madde o, daha 3'e geçmedik.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Ha, pardon, çok özür diliyorum.

2'ye bir diyeceğimiz yok efendim şimdi, zaten 126'daki şeyleri göreceğiz, o zaman o konuyla ilgili...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 2'nci maddeyle ilgili bir diyeceğiniz yok değil mi? Biz 2'nci maddeyi görüşüyoruz şu anda.

Değerli Başkanım, 2'nci maddeyi görüşüyoruz, ben 2'yi soruyorum.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Evet efendim, onu söylüyorum. 2'inci maddede 125 dizayn ediliyor, dolayısıyla 126'ya atıf yaptığı için ona bir diyeceğimiz yok. 126'da gerekli açıklamalarda bulunacağız efendim. Onların hepsi madde 3'te efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

Şimdi 3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 1512 sayılı Kanunun 126 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 126- Noterler hakkında uygulanacak disiplin cezaları uyarma, kınama, para cezası, geçici olarak işten çıkarma ve meslekten çıkarmadır.

Uyarma; notere görevinde daha dikkatli davranması gerektiğinin yazıyla bildirilmesidir.

Aşağıdaki hâllerde uyarma cezası verilir:

- a) Noterlik mesleğiyle ilgili genelge veya genel yazılara aykırı davranarak noterlikler arasında uygulama farklılıkları oluşmasına sebep olmak.
- b) Noterlik dairesi personeli üzerinde denetim, gözetim ve disiplin görevini yerine getirmemek ve bu suretle personelin, mesleğin vakar ve onuruyla bağdaşmayan iş ve işlemler yapmasına sebep olmak.
- c) Noter odasına veya Türkiye Noterler Birliğine verilmesi gereken bilgi, belge veya raporları vermemek.
- d) Sözleşme yapmaksızın noterlik dairesinde personel çalıştırmak.
- e) Noterlik işlemlerinden alınacak giderlerin doğru tahakkuk ve tahsili konusunda gereken özeni göstermemek veya gereken tedbiri almamak.

f) Haklı bir engeli olmaksızın 1 günden 3 güne kadar göreve gelmemek.

g) Meslektaşlarına, noterlik dairesi personeline ve görevi nedeniyle muhatap olduğu kişilere veya iş sahiplerine karşı kırıcı ve küçük düşürücü davranmak.

h) Görevli olduğu meslek organlarının kendilerine verilen görevleri yapmamak, özensiz yapmak veya savsaklamak.

ı) Geçerli bir mazereti olmaksızın noter odası genel kurul toplantılarına veya seçimlerine ya da delege olduğu hâlde Türkiye Noterler Birliği Kongresine veya seçimlerine katılmamak.

j) Seçimlerle ilgili olarak hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymamak.

k) Noterlik çalışma saatleriyle ilgili mevzuata ve bu konuda yetkili makamlarca alınan kararlara aykırı davranmak.

l) Noterlikler ortak cari hesabına yatırılması gereken parayı süresinde yatırmamak.

m) Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak.

Kınama; notere görevinde veya davranışında kusurlu sayıldığıının yazıyla bildirilmesidir. Aşağıdaki hâllerde kınama cezası verilir:

a) İlgililerin mevzuata uygun noterlik işlem taleplerini haklı bir neden olmaksızın karşılamamak.

b) Mahkemeler, sulh ceza hâkimliği. Cumhuriyet başsavcılığı ve soruşturmaya yetkili kılınan resmî daireler tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri geç göndermek veya göndermemek.

e) Göreve geç gelmeyi veya erken ayrılmayı alışkanlık hâline getirmek.

d) Kendisi, noterlik dairesi personeli veya kanunla yasaklanmış derecedeki yakınlarıyla ilgili noterlik işlemlerini yapmak.

e) Noterlik dairesinde bulunması gereken alt yapı, tesis, donanım veya yazılımları bulundurmamak, çalıştırmamak veya uygulamamak.

f) Noterlik işlemlerinde gereğinden fazla gider almayı alışkanlık hâline getirmek.

g) Sır saklama yükümlülüğüne aykırı davranmak.

h) Türkiye Noterler Birliği adına denetim yapmakla görevli olan kişilerin bu görevlerini yapmalarına engel olmak.

ı) Haklı bir engeli olmaksızın ve kesintisiz olarak 4 günden 7 güne kadar göreve gelmemek.

j) Devrettiği noterlikte yeterli donanım, yazılım veya personel bırakmayarak bu noterliğin hizmet sunumunu zorlaştırmak.

k) Mesleğin ifası dolayısıyla tahsil edilen kamuya ait parayı süresi içinde ilgili kurumlara yatılmamak.

l) Yazıyla bildirimle rağmen Türkiye Noterler Birliği aidatını haklı bir neden olmaksızın ödememek.

m) Bu Kanunda düzenlenen seçimlerin düzen içerisinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymamak.

n) Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak.

Para cezası; yirmi bin Türk lirası ile iki yüz bin Türk lirası arasında belirlenecek bir paranın Türkiye Noterler Birliğine ödenmesidir. Bu cezalar her yıl, bir önceki yıla ilişkin 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılarak uygulanır.

Aşağıdaki hâllerde para cezası verilir:

a) Emredici hükümlere aykırı noterlik işlemleri yaparak üçüncü şahıslara ya da kamuya zarar vermek.

b) Devrettiği noterlikte yeterli donanım, yazılım veya personel bırakmayarak bu noterliğin, hizmette zafiyet oluşacak şekilde yetersiz kalmasına sebep olmak.

c) Asılsız ihbar, şikâyet ve suçlamalarla mesleği, meslek mensuplarını, noter odası veya Türkiye Noterler Birliği ile bunların alt birimlerini kamuoyunda küçük düşürmek.

d) Başvuru veya şikâyet hakkını kötüye kullanarak Türkiye Noterler Birliği organlarını çalışamaz hâle getirmek.

e) Haklı bir engeli olmaksızın ve kesintisiz olarak 8 günden 14 güne kadar göreve gelmemek.

f) Kefil olma yasağına aykırı davranmak.

g) Reklam ve rekabet yasağına aykırı davranmak.

h) Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak.

Geçici olarak işten çıkarma; noterlik sıfatı saklı kalmak kaydıyla noterin bir aydan altı aya kadar görevinden uzaklaştırılmasıdır.

Aşağıdaki hâllerde geçici olarak işten çıkarma cezası verilir:

a) Mesleğin vakar ve onuruna aykırı veya görevin gerektirdiği güveni sarsıcı davranış ve hareketlerde bulunmak.

b) Ticari faaliyette bulunma yasağına aykırı davranmak.

c) Aracı kullanmak.

d) Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak.

Meslekten çıkarma; noterliğe engel bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkûm olan noterin, bir daha atanmamak üzere noterlik mesleğinden çıkarılmasıdır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, madde üzerinde söz talebi var mı?

Noterler Birliği Başkanı, konuşmak istiyor musunuz?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Evet Başkanım, ben genel bir şey geçeyim lütfen.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Demin yanlışlıkla 125'inci maddede konuşmuştuk, 126'da...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Biraz yüksek sesle yalnız, duyamıyoruz, mikrofona yaklaşın.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Sayın Başkanım, uzak kalınca... Kusura bakmayın lütfen.

Evet, Sayın Başkanım, 126'ncı maddenin, demin söylediğim gibi efendim, (d) bendi ile 45'inci madde bize göre birbiriyle çelişiyor. Dolayısıyla, 45'inci maddede bir değişiklik yapılması gerektiğini düşünmekteyiz; demin zaten açıklamıştım ben bu hususu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu (d) bendi "Sözleşme yapmaksızın noterlik dairesinde personel çalıştırmak."

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Evet, "Sözleşme yapmaksızın noterlik dairesinde personel çalıştırmak." şeklinde düzenlenen (d) bendi, 45'inci madde de "Sözleşme yapma zorunluğu" başlığını taşıyor zaten; orada altıncı ve yedinci bentlerde zaten... Mesela, yukarıdaki altıncı bentte diyor ki: "Yukarıki fıkralara aykırı hakaret eden noterlere, kusursuz oldukları anlaşılmadığı takdirde, ilk defasında en az kınama cezası verilir." ve "44'üncü madde hükmüne aykırı hareket edenler hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır." diye hüküm var. Dolayısıyla, bu 2 maddede belirtilen cezaların uyumlu olması açısından çeliştiğini düşüştüğümüz 45'inci maddedeki hükmün değiştirilmesi gerektiği kanaatini taşıyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye, bir dakika...

Adalet Bakanlığımız, burada bu (d) bendiyle ilgili var mı bir açıklamanız?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, arz edeyim.

Şimdi, teklifin 3'üncü maddesiyle değişiklik yapılan 126'ncı maddenin ikinci fıkrasında uyarma cezaları düzenleniyor, (d) bendinde. Sözleşme yapmaksızın noterlik dairesinde personel çalıştırmak, uyarma cezasını gerektiren bir fiil olarak düzenleniyor. Bu, çok basit. Çalışma yetkisi, şartları olduğu hâlde sadece şeklen bir sözleşme yapmamış; biz, teklifle buna uyarma cezasını öngörüyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - O diğer 45'inci madde...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - 45'inci madde de ise...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, ona gelelim.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - 45'inci maddede ise esasen kusurlu olmak kaydıyla bir yıl altında sözleşme yapmak; bu, yasak. Yapılan sözleşmeyi noter odasına ve çalışma il müdürlüğüne bildirmemek veyahut noterlik dairesinde çalışma koşullarını taşımayan kişilerin noterlik dairesinde çalıştırılması fiilleri ilk defa işlendiği takdirde en az kınama cezasıyla yaptırım altına alınmaktadır.

Öngörülen fiiller ve uygulanan cezalar farklıdır. Benzer gibi gözükse de eylemler ve hukuka aykırılıklar farklıdır. Bu farklılık bilinçli olarak yapılmıştır; uygulayıcı Noterler Birliği ile Adalet Bakanlığı bu farkı bilmektedir. Kanaatimizce bir farklılık olduğunu düşünmüyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Noterler Birliği Başkanımız bilmiyor mu bu farkları?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ben de bilmiyorum demek ki, o da bilmiyor, bir siz biliyorsunuz tek başınıza. Bu kadar açık.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Estağfurullah.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ne açık yani izah...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Noterler Birliği açıkladı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, Sayın Genel Müdürümüzün izahı da gayet açık, çatışacak şey yok yani orada maddeler arasında.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Birlik Başkanı da açıkladı, Ayhan Tosun var, Noterler Birliği Genel Sekreteri, bir onun açıklamasını görelim.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Özür diliyorum.

Söz alabilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Yani bilgi notunu zannediyorum paylaşmıştım zaten Sayın Başkanım. (d) bendinde "Sözleşme yapmaksızın noterlik dairesinde personel çalıştırmak." şeklinde uyarı cezası verilirken 45'inci madde de "Sözleşme yapma zorunluluğu" -maddeyi isterseniz okurum- başlığını taşıyor ve deminki açıkladığım gibi, nihayetinde diyor ki: "Yukarıki fıkralara aykırı hareket eden noterlere, kusursuz oldukları anlaşılmadığı takdirde, ilk defasında en az kınama cezası verilir." Yani bir yerde uyarı cezası var, bir yerde kınama cezası var. Dolayısıyla biz bu 2 maddenin bu yönüyle geliştiği kanaatini taşıyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bahsedilen aynı eylem mi Sayın Genel Müdürüm? Bir daha izah edin.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, eylemlerin aynı olmadığını düşünüyoruz. Tabii ki hani bu konuyu çalışalım, değerlendirelim uygun görürseniz, bir değerlendirme yapalım uygun görürseniz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Genel Kurul aşamasına kadar çalışalım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ben de okudum, aynı eylem.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Aynı eylem değil.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Genel Kurula kadar bir çalışalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, peki, Genel Kurula kadar çalışalım, notumuzu alalım Sayın Vekilim, Sayın Genel Müdürüm.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Devam edebilir miyim efendim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yine, 3'üncü maddeyle mi ilgili?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Evet efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Yine, kanun teklifinin 126'ncı maddesinin uyarı cezasını düzenleyen (j) bendi ile (m) bendinin de aynı mahiyet içerdiğini düşünüyoruz bunların biz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - (j) bendinin...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - (j) ile (m)'nin yani biri "uyarma"nın...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika...

Seçimlerle ilgili olarak hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymamak.

(m) bendi...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - "Kınama"nın (m) bendi, aynı maddede "kınama"nın (m) bendinde de "Bu Kanunda düzenlenen seçimlerin düzen içerisinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymamak." düzenlemesi yer alıyor. İki yaptırım içeriği benzer mahiyette olduğundan kınama cezalarının altında yer alan düzenlemenin kaldırılması gerektiği kanaatini taşıdığımızı belirtiyoruz efendim. Yine...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika...

Sayın Genel Müdürüm, buna var mı bir açıklama?

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Hayhay, Sayın Başkanım, arz edeyim:

Yine, benzer mahiyette olduğu düşünülmekle birlikte burada bir farklılık var. Anayasa Mahkemesi esasen kanunun disiplin hükümlerini iptal ederken eylemlerin somut, belirli, orantılı ve ölçülü olmadığından dolayı iptal etmiştir. Burada kanunun ek 1'inci maddesi, "Seçimlerin yapılması" başlıklı ek 1'inci maddesi Türkiye Noterler Birliğinin merkez organları ile noter odalarının yönetim kurulu ve başkanlarının yargı gözetimi altında seçimini düzenlemektedir. Bu maddenin son fıkrasında seçimlerin düzen içerisinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymayanlara eylemin ağırlığına göre, dikkatinize arz ediyorum, eylemin ağırlığına göre bu kanunda yazılı disiplin cezaları verilir. Bu disiplin cezaları da madde düzenlenirken iki farklı cezaya serpiştirildi. Basit nitelikte olanlarda, seçimlerle ilgili olarak hâkim ve sandık kurulunun basit nitelikte aldığı tedbirlere uyarı cezası; sonucu etkileyecek, usulü etkileyecek, hâkimin aldığı sonucu etkileyecek tedbirlere uymamak

bakımından da kınama, (3)'üncü fıkranın (m) bendinde kınama cezası öngörüldü. Bu, orantılılık ve ölçülülükten dolayı böyle bir tercih yapıldı Sayın Başkanım.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Efendim, devam edeyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Yine, kanun teklifinin 126'ncı maddesinin uyarma cezalarını düzenleyen (f) bendiyle -okumama gerek var mı bilemiyorum efendim, zaten herkesin önünde var- Noterlik Kanunu'nun 58'inci maddesinde bir düzenleme var. Burada, 58'inci maddede diyor ki: "İznini bu süreden az geçirmiş veya görevinden izinsiz olarak ayrılmış olanlar hakkında disiplin cezası uygulanır. Şu kadar ki, bu sebeple ilk defasında en az kınama cezası verilebilir." diyor. Bu 2 uyarma cezasını düzenleyen (f) bendi ile 58'in de birbiriyle çeliştiğini düşünmekteyiz. Dolayısıyla, 58'in okuduğum bölümünün madde metninden çıkarılabileceği kanaatini taşıyoruz Sayın Başkanım. Evet, 58'inci maddede yer alan "İznini bu süreden az geçirmiş veya görevinden izinsiz olarak ayrılmış olanlar..." diye başlayan son okuduğum bölümün metinden çıkarılabileceği kanaatini taşıyoruz.

Devam ediyorum efendim, eğer...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Aynı maddede değil mi?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Evet, aynı madde üzerinde devam ediyorum efendim.

Yine, efendim, benim burada aklıma takılan bir şey, "Kınama" bölümünde diyor ki: "Mahkemeler, sulh ceza hâkimliği. Cumhuriyet başsavcılığı ve soruşturmaya yetkili kılınan resmî daireler tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri geç göndermek veya göndermemek." Yani "geç göndermek" biraz çok geniş bir tabir gibi geldi bizim görüşümüze göre.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hangisi efendim?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - "Kınama"nın (b)'si efendim. Bunu da ifade etmeden geçemeyeceğim.

Yine, "Geçici olarak işten çıkarma" başlığı altındaki aynı maddenin "Mesleğin vakar ve onuruna aykırı veya görevin gerektirdiği güveni sarsıcı davranış ve hareketlerde bulunmak." şeyi de...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika...

"Kınama"nın (b) maddesi mi geniş? (b) mi dediniz, Bursa'nın b'si?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Efendim, tekrar dönüyorum, çok özür diliyorum. Evet efendim, "Kınama"nın (b) bendi "Mahkemeler tarafından istenen belgeleri..."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Nereyi geniş buldunuz?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - "Geç göndermek" yani nasıl yorumlanabilir, bilemedim. Bize biraz çok geniş gibi geldi. O yüzden fikrimizi bildirmek istedik.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, bir dakika.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Efendim, tabii, mahkemelerden istenen makul sürede yargılama, davaların uzamasını engellemek bakımından noterlerden bazen sözleşmeler ya da vekâletnameler isteniyor. Burada geç gönderilmesi ya da gönderilmemesi yargılamaları uzatıyor. Bu nedenle, böyle bir eylemi disiplin cezası olarak öngörmek suretiyle gerekli tedbirleri almayı hedefledik. Tabii ki takdir Komisyonumuzundur Başkanım.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Tüfenkci.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Yani burada, geç, bir takdire göre, herkese göre değişebilir. Mesela üç gün diyelim, bir hafta diyelim. Neye göre geç?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Herhâlde mahkemelerin verdiği süreye göre yani o süreyi geciktirirseniz geç kalır.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Zaten onun için söylemeye gerek yok ki. O zaman mahkemelerin verdiği süreye göre...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Öyle zaten.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Öyle mi yazıyor?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani, "mahkemeler" diyor, "Mahkemeler, sulh ceza hakimliği, cumhuriyet başsavcılığı ve soruşturmaya yetkili kılınan resmî daireler tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri..." Yani bir bilgi, belge talep edilince bir süre koyulmuyor mu?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Süre koyuluyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Koyuluyorsa o süreye geç...

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - O zaman "o süre" diye yazmamız...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani herhâlde bir belge, resmî belge istenince bir süre vardır.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Kırçalı.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Sayın Başkanım, biz buraya süre koyduğumuzda, mahkeme tarafından verilmiş bir süre de söz konusu olduğunda bu sefer çelişkili bir durumla karşılaşılabilir. Biz buraya dedik ki mesela: "On gün." E, mahkemede dedi ki: "On beş gün." Hangisi esas alınacak? Bu sefer...

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - O zaman mahkemelerin verdiği süre içerisinde...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Mahkemeler genellikle on beş günlük bir süre veriyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sadece mahkeme yok, cumhuriyet savcılığı var, resmî daireler var.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - O zaman mahkemelerin verdiği süre içerisinde gönderilmediği...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sadece mahkemeler de yok, resmî daireler de var.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Onu diyelim işte, mahkeme, resmî daire saymış ya.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Resmî daireler de var yani resmî daire evrak isteyince bir süre belirtmiyor mu?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Hayır Başkanım, mecbur değil ki.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ucu açık mı bırakıyor?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Tabii ki.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ama burada makul bir sürenin olduğu herkes tarafından kabul edilen bir gerçek. İlk hemen baktığınızda, efendim, bunun için hukukçu olmaya bile gerek yok yani ilk baktığınızda "Bunu çok geç vermişsin." denebilecek durum vardır zaten, bellidir bu. Makul süreyi herkes burada takdir edebilir. Disiplinle alakalı bir soruşturma yapıldığı zaman bu ortaya çıkar zaten.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Sayın Başkanım, mahkemelerden gelen yazılarda veyahut cumhuriyet savcılığımızdan gelen yazıların birçoğunda süre olmuyor, süresiz geliyor, işte "Şunu gönderin." deniyor veyahut da "Acele gönderin." deniyor. Dolayısıyla, kanaatimizce "geç göndermek" yerine "göndermemek" tabiri kalırsa çok daha uygun olur.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Olmaz ki o zaman da ya.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Veyahut da süreli olabilir yani bilemem ama biz noterler olarak zaten hemen gönderiyoruz, göndermeye çalışıyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Süreli olursa sizi daha sıkıntıya düşürür, değil mi yani?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Geçtiği gün cezayı vermek zorunda kalırsın.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Noterler Birliği Genel Sekreterimiz bir açıklama yapar mı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Efendim, şimdi, Noterler Birliğinin istediği şey aslında noterlerin aleyhine bir durum oluşturur.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben de onu söylüyorum yani.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Aleyhine bir durum oluşturur yani buraya "beş gün" denildi mi, beş günde göndermedi mi, hepsine soruşturma açılmak zorunda kalınır. Yani bunu uygulamada geliştirecekler kendileri.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet.

Sayın Genel Sekreter bu konuda bir şey söyleyecek mi?

Buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN - Sayın Başkanım, bu süreyle ilgili olarak... Ben öncelikle heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, şimdi, mahkemeler yazdıkları veya savcılıklar yazdıkları müzekkerelerde genelde on beş günlük süre koyuyorlar. Bu sürenin aşımı hâlinde burada sıkıntı ortaya çıkıyor. Süre belirtilmeyen yerlerde de burada geç göndermeye ilişkin beş gün, sekiz gün, on gün gibi bir süre koyduğumuz zaman, istenilen evrakın niteliğine göre, ağırlığına göre bir değerlendirme yapma imkânını kaybederiz. Onun için, asıl olan on beş ve bu on beşten fazla bir süre verilmişse o sürenin geçerli olması lazım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Zaten uygulamada da böyle değil mi?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN - Böyle efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bizler de böyle anlıyoruz, on beş gün.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN - Ağırlıklı olarak böyle. Bildirmediği zaman sıkıntı. Onu da disiplin kurulu olayın özelliğine göre değerlendirebilir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Zaten öyledir yani.

Evet, var mı başka?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Sayın Başkanım, bir ekleme yapabilir miyim? Çok özür diliyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Yani, benim deminki konuşmamdan zannediyorum "süre koyalım" gibi bir sonuç anlaşıldı, "süre koyalım" demedim ben.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Siz "Geç göndermeyi kaldırın." diyorsunuz.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Geç göndermek acaba ne anlamı taşır diye düşünüyorum dedim yoksa süre koyalım diye herhangi bir şeyimiz yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın teklif sahibini dinleyelim.

"Geç göndermeyi kaldıralım." diyor.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bu sefer uygulamada suistimallere de neden olabilecek bir talep bu efendim yani aksi takdirde.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, anlaşıldı.

Başka husus var mı?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Efendim, yine demin de söylemiştim, tekrar edeyim efendim, yanlış anlaşılmaya mahal olmasın lütfen. Bizim deminki maddede "Süre koyalım." gibi bir talebimiz yok ama geç bildirmek şeyi nasıl anlaşılır, onu sormak istemişim ben sadece.

Yine "Geçici olarak işten çıkarma" başlığı altında (a) bendinde "Mesleğin vakar ve onuruna aykırı veya görevin gerektirdiği güveni sarsıcı davranış ve hareketlerde bulunmak." tabiri biraz bize çok geniş kapsamlı gibi geldi. Takdir Komisyonun.

Takdirlerinize arz ediyoruz efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, var mı bir açıklama?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Şu anda 126'yla alakalı başka bir diyeceğimiz yok efendim.

Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Noterlik, güven isteyen, güven veren bir kurum ve noterlerimiz de bu güveni layığıyla yerine getiriyor. Her meslekte olduğu gibi burada da mesleğin onuruna yakışmayan, Devlet Memurluğu Kanunu'nda, Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nda, Avukatlık Kanunu'nda olduğu gibi, Noterlik Kanunu'nda da noterlik mesleğinin vakar ve onuruna aykırı hareket etmenin bir cezası, disiplini olması lazım, disiplin cezası. Kamu görevidir, güven müesseseleridir. Dolayısıyla noterlerimizin de bunu dikkate alarak, bu hassasiyetle hareket etmesi gerekir. Bu amaçla yazılmış bir disiplin hükmüdür efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kırçalı, var mı herhangi bir cevap?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Evet efendim, aynı belirttiği gibi Genel Müdürümüzün yani bu, Avukatlık Yasası'nda da olan bir durum. Yani güven mesleğidir. Zaten bu tür uygulamalar içerisinde, disiplin kurullarının vermiş olduğu kararlar çerçevesi içerisinde bunlar uygulanırsın uygulanırsın yerleşecek olan hususlardır. Aslında açık bir şekilde de belirtilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, sadece o ilk kısım ile ilgili herhâlde Genel Kurula kadar bir çalışma yapacağız yani bir çıkışma var mı yok mu, onu değerlendireceğiz ama bu maddede 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağız.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 3'üncü maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 1512 sayılı Kanun'un 126'ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (m) bendinin, dördüncü fıkrasının (f) ve (n) bentlerinin, beşinci fıkrasının (h) bendinin, altıncı fıkrasının (d) bendinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar
Yozgat

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Açıklayacak mısınız?

Buyurun Sayın Olgun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, teklifle noterler hakkında uygulanacak disiplin cezaları uyarı, kınama, para cezası, geçici olarak işten çıkarma ve meslekten çıkarma, her ne kadar Noterler Odası Başkanımızın da söylediği gibi, bir iki tanesi çelişmekte ise de Noterlik Kanunu'nun 126'ncı maddesinde ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Her bir cezayı gerektiren eylemler de bentler hâlinde tahdidi olarak sayılmıştır. Hukuki güvenlik ve belirlilik ilkesi gereği üçüncü fıkranın (m) bendinde bulunan "Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak." şeklinde düzenlenen hüküm açıkça Anayasa'ya aykırıdır. Şöyle ki: "Benzer eylem" demek yani bu soruşturmayı yapan, tahkikatı yürütenin kime göre, neye göre belirleyici bir eylem olacak? Bu, muğlak kalmaktadır.

Bununla birlikte, dördüncü fıkranın (f) ve (n) bentleri ile beşinci fıkrasının (h) bendi ve altıncı fıkranın (d) bendi de aynı gerekçelerle Anayasa'ya aykırıdır.

Açıklanan sebeplerle önergemiz doğrultusunda ilgili bentlerin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir diyor, saygıları sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeye bir açıklama var mıydı?

Bitti mi Sayın Olgun?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, dinlemedin ki sen beni.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Dinledik biz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Dinledik, tekrar bile edebilirim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, bir daha tekrar edin o zaman, pardon. Süleyman Bey'e bir şey söylüyordum.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Tamam Başkanım, dinledi arkadaşlar, dinledi efendim.

Tamam Başkanım, anladık arkadaşlar, siz oylamaya geçin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam.

Buyurun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Şimdi, Değerli Başkanım, değerli hazırım; bunu koymamız gerekiyor. Eğer bu hükmü koymadığımız zaman hayatın olağan akışı içerisinde çok tahdidi bir şekilde veya bu sıralama şeklinde her karşılaşacak olayı önceden tespit etmek mümkün olmadığı için böyle bir hükmü koyma ihtiyacı burada hissedildi. Dolayısıyla yukarıdaki hususlara benzer durumlarla karşılaşıldığında disiplin kurulları bu noktada bir disiplin işlemi gerçekleştirecek. Böyle bir hüküm konulmadığı takdirde de bunlara benzer bir durumla karşılaşıldığında cezasızlık durumuyla karşı karşıya kalınacak. Bu hüküm onun için var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Başkanım, bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, şimdi, Noterler Birliği Başkanı burada, Noterler Birliği Genel Sekreteri de burada. Ya, Noterler Birliği Genel Sekreteri de daha önce Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü yapmış deneyimli bir hukukçu. Adalet Bakanlığının Hukuk İşleri Genel Müdür Yardımcısı var mı noterlerle ilgili işlere bakan? Siz neden geride kaldınız Sayın Genel Müdürüm? Yani burada Mevzuat Genel Müdürü konuşuyor ama noterlerle ilgili gerekli bilgi ve donanıma sahip olmadığı ortada, ortada.

O açıdan, Sayın Başkanım, buyurun, kendisinden, noter işlerinden sorumlu Genel Müdür Yardımcısından, Hukuk İşleri Genel Müdür Yardımcısından bilgileri alalım. Çünkü noterlik mesleğini, uygulamalarını en iyi şekilde bilecek olan Noterler Birliği

Başkanı ve Genel Sekreteri burada. Onlar ne diyorsa tersi konuşuluyor burada. Ya, böyle bir şey olamaz yani bilgiler onlarda, deneyim onlarda ama farklı şeyler çıkıyor. Sayın Genel Müdür Yardımcım ne diyecek, biz de merak ediyoruz.

Teşekkür ederim.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, bir şey daha ekleyebilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Şimdi, Başkanım, kaldırılması gerek, işte talep ettiğimiz maddelerden biri de (f) bendi, diyor ki: "Noterlik işlemlerinde gereğinden fazla gider almayı alışkanlık hâline getirmek." Yani bu giderin gereğinden fazla olup olmadığının tespiti de yok, kaç kere tekrar edildiğinde alışkanlık hâline getirilmiş sayılacak; o da yok. Bu da maddelerin içerisinde.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sevil Hanım, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEVİL YÜKSEL - Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünde, evet, sayın milletvekilim doğru söylüyor, Genel Müdür Yardımcısı olarak ve noterlerden sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapıyorum.

Tabii ki doğruyu bulmak ve düzgün bir düzenleme yapmak adına hepimiz buradayız ama benim için ikinci bir olay daha var, uygulayıcı konumundayım. O yüzden metinleri ve teklifleri son derece sıkı olarak değerlendirmek durumundayım, aksi takdirde uygularken zorluk çekeceğim ve idari yargıya da konu olacak, adaletsizliklere de sebebiyet verecek. O anlamda bu aşamaya kadar sıkı takip ettiğim şekilde teklif gayet yerinde. Bizim de uygularken zorlandığımız noktalar vardı. Teklifte, en azından bu zorlukları da giderip daha rahat uygulayacağımızı düşünüyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Şimdi, burada "Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak." diye bir suç tanımı ihdas ettik biz. Şimdi, bu, ikinci fıkrada, üçüncü fıkrada da var, "Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak." Yani tek tek saymışsınız, somut somut, altına da demişsiniz ki açıkta bir şey kalsın, genel bir suç tanımı yapalım.

Şimdi, belirlilik ilkesi, hukuki belirlilik ilkesi çok önemli bu yani biz burada yasa yapıyoruz. Ne demek? "Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemler..." Ne demek bu? Böyle bir suç tanımı olamaz yani hukukta belirlilik ilkesine aykırı bu.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEVİL YÜKSEL - Sayın Vekilim, ben bunu şöyle açıklayayım: Bu, hukuki belirlilik ilkesine aykırılık teşkil etmiyor. Şöyle ki: Disiplin hukukunda, sadece noterlikte değil, avukatlıkta olsun, Devlet Memurları Kanunu'nda, hâkim ve savcılarda da tek tek somut olayları saymak mümkün değildir. Diğer maddelere de baktığımızda, Devlet Memurları Kanunu'nda da benzer eylemler şeklinde bir düzenleme olduğu görülecek. Tam tersine bu yerli yerinde, öteki türlü eylemlerin cezasız kalması sonucunu doğuracak. Evet, yargı denetimine de tabi. Ben burada bir keyfîlik...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani her eyleme ceza vermek zorundayız yani dosya geldiği zaman değil mi? Burada sorun şu...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEVİL YÜKSEL - Her eyleme ceza vermek gibi bir amaç yok, hayır.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani hukuki açıdan yani belirliliği, hukuki belirliliği nasıl belirliyorsun yani nasıl oluyor bu, nasıl olacak? Benzer eylem ne demek yani benzer eylemlerde bulunmak ne demektir yani?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEVİL YÜKSEL - Mahiyeti itibarıyla benzer eylemi bir hukukçunun takdir ve tayin etmesinde bir problem olmayacağını düşünüyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hocam, hukuk fakültesi sayın öğretim üyemiz... Hocam bakıyor oradan da bir konuşmak istiyor galiba Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, Selman Hoca, buyurun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Teşekkür ederim Hocam.

Şimdi, aslında bu konu suçta ve cezada kanunilik ve onun alt ilkesi olan belirlilik ilkesiyle ilgili. Tabii, Anayasa 38'e aykırılık aslında iddia ediliyor. Anayasa 38'deki o suçta ve cezada kanunilik ilkesi acaba sadece bizim maddi ceza hukukundaki anladığımız klasik suçları mı, yoksa disiplin suçlarını da kapsar mı? Tüm sorun bununla ilgili. Bu konuda Anayasa Mahkemesinin farklı kararları var, bazen hatta kabahatler, disiplin suçları bağlamında da bu kanuniliği uyguladığı örnekler var. Fakat şöyle bir yaklaşım aslında geçerli: Özellikle 2005 sonrası Türk ceza hukuku reformundan sonra suçlarda çok katı bir kanunilik ilkesi yani tüm detaylarının belirli bir şekilde gösterilmesi; kabahatlerde daha çerçeve hüküm, Kabahatler Kanunu 4'üncü maddesinde bu belirtiliyor; disiplin hukukunda ise daha geniş olarak, biraz önce de belirtildiği gibi birçok disiplin mevzuatında, YÖK mevzuatında, Devlet Memurları Kanunu'nda hep bu şekilde kıyasa imkân veren hükümler var. Çünkü tüm fiilleri tek tek öngörmeniz mümkün değil yani yine disiplini bozan fiillerdir ama detaylı olarak öngörülmemiştir. İşte, kıyas yoluyla benzeyen hükümlerden de şu cezalar verilir. Ama cezalarda kıyas söz konusu değildir. Cezalar tek tek sayılmıştır ama fiillerin içeriğini belirleme noktasında daha esnek bir kanunilik geçerli. Ama tabii çok ağır bir disiplin yaptırımı, buradaki gibi meslekten çıkarma şeklinde bir yaptırım da olmaması lazım, nitekim burada da yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Tuğrul.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Yani burada az önce aslında Genel Müdür Yardımcımız da ifade etti ama Süleyman Vekilimiz için söylüyorum, mesela Devlet Memurları Kanunu'nun 125'inci maddesinin son fıkrasında "Yukarıda sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hâllere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlar da aynı neviden disiplin

cezasına çarptırılırlar." deniliyor. Yani birçok kanunda her olayı tek tek, motamot yazmak, saymak mümkün olmadığı için orada bir takdir hakkı tanınmış oluyor. Başka kanunlarda da var aynı şekilde düzenlemeler.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - O kanunları da zamanı gelince değiştireceğiz, az kaldı.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Neyse, o ayrı bir konu; gelececeğinizi biliyorsunuz, böyle konuşuyorsunuz her seferinde.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bence açıklamalar gayet...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani yüzde 40'a geldik hayırlısıyla.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, açıklamalar gayet sarıh.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Vallaha bu zulüm arttığı, devam ettiği sürece yani iktidara gelmeme şeyi yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Önergeyi kifayetimizakere yapıyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, 2'nci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (ı), (j) ve (m) bendinin ve üçüncü fıkrasının (n) bendinin, dördüncü fıkrasının (c), (d), (h) bendinin ve beşinci fıkrasının (d) bendinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Noterler Birliği üyesi olan noterlerin oda veya birlik genel kurullarına katılmama hâli bir suç olarak tanımlanamaz. Üçüncü fıkra (m) bendinde düzenlenen "Bu kanunda düzenlenen seçimlerin düzen içerisinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymamak." eylemine yönelik ceza ikinci fıkra (j) bendiyle aynı niteliktedir. Üçüncü fıkranın (n) bendinde tanımlanan ve "Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak" şeklindeki suç tanımı da oldukça belirsizdir ve hukuki açıdan sorunludur. İkinci fıkranın (m), üçüncü fıkranın (n), dördüncü fıkranın (h) ve beşinci fıkranın (d) bentlerinde yer alan "Nitelik ve ağırlığı itibarıyla yukarıda belirtilen eylemlere benzer eylemlerde bulunmak" ifadesi muğlak bir ifade ve Anayasa Mahkemesinin iptal nedenlerindedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Şimdi 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 1512 sayılı Kanunun 127 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bir üst veya alt derece disiplin cezasının uygulanması ve zamanaşımı:

MADDE 127- Hakkında herhangi bir disiplin cezası verilen noterin bu cezanın kesinleşme tarihinden itibaren 5 yıl içinde disiplin cezası verilmesini gerektiren yeni bir fiil işlemesi hâlinde, bu fiil için Kanunda öngörülen disiplin cezasının bir derece ağır olanı uygulanır.

İlk defa disiplin cezası verilmesini gerektiren bir fiil işleyen ve geçmiş hizmetleri sırasında çalışmaları olumlu olan notere, meslekten çıkarma cezasını gerektiren durumlar hariç olmak üzere, verilecek disiplin cezasından bir derece hafif olanı uygulanabilir.

Meslekten çıkarma cezasını gerektiren eylemler hariç olmak üzere, disiplin soruşturmasını gerektiren eylemlerin öğrenilmesinden itibaren üç yıl geçmiş olması halinde disiplin soruşturması açılamaz. Disiplin cezasını gerektiren eylemin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmiş olması halinde disiplin cezası verilemez.

Disiplin cezasını gerektiren eylemle ilgili olarak aynı zamanda ceza soruşturması veya kovuşturması açılmışsa, üçüncü fıkra (m) bendinde belirtilen süre yerine ceza kanunlarında belirlenen zamanaşımı süreleri uygulanır. Disiplin Kurulu tarafından kovuşturma sonucunun beklenmesine karar verilmesi hâlinde, mahkeme kararının kesinleşmesinden itibaren bir yıl geçmekle ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, 4'üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Sayın Başkanım, biz, burada, Noterler Birliği olarak teklife imza koyan milletvekillerimize ve Adalet Bakanlığı yetkililerimize ve hassaten Mevzuat Genel Müdürlüğümüze çok teşekkür ediyoruz çünkü bizde disiplinle alakalı bir zaman aşımı durumu mevcut değil idi, böylece bu maddeyle birlikte zaman aşımı geldi, getirildi. Tekraren kendilerine teşekkür ediyoruz huzurunuzda ancak noterlik müessesesinin durumu dikkate alınarak bu zaman aşımı süresinin biraz daha kısa olması gerektiği kanaatini taşıyoruz.

Arz ederim efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Başkanım "biraz daha" dediğiniz...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI AHMET ALICI - Yani biliyorsunuz, bu zaman aşımı süreleri, mesela, avukatlar için üç ve dört buçuk yıl; hâkim ve savcılar için üç ve beş yıl var; çeşitli kanunlarda çeşitli meslek grupları için çok değişik şekillerde düzenlenmiştir yani burada iki yıllık veya üç yıllık süreler düşünülebilir; tabii, takdir sizin, bizim bu hususta bir şey deme ihtimalimiz yok ama kısa olması gerektiği görüşünü belirtmek istiyorum efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, burada, Sayın Vekilimiz veya Genel Müdürümüz açıklamaya yapmak ister mi?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Sayın Başkanım, burada belirlenmiş olan zaman aşımı süreleri makul bir süre, daha önceki düzenlemede herhangi bir zaman aşımı hiç yoktu, bir ömür boyu noter bundan sorumlu oluyordu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İşte, onun için, bir zaman aşımı konulduğundan dolayı teşekkür etti zaten ama bu süreler daha makul olur mu diye soruyor.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ya, ortalama, makul, hayatın olağan akışı içerisinde olması gereken süreler diye değerlendirdik biz bunu efendim yani hâkim, savcılarda da aynı şekilde; dolayısıyla bu süreler bu şekilde belirlendi. Efendim, şöyle de bir durum var: Avukatlar da böyle, hakimler de böyle, hepsinde de bu sürelerin illaki motamot aynı olması da şart değil yani bu şekilde de burada bu düzenlendi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Sevil Hanım, var mı bu sürelerle ilgili...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEVİL YÜKSEL - Efendim, ben sürelerin yerinde olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani işin pratiğinde nasıl?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SEVİL YÜKSEL - Şöyle: Soruşturma ve kovuşturma... Malum, Türkiye Noterler Birliğinde sadece disiplin kurulu var, dolayısıyla ilk aşamada soruşturmayı yapacak olan da disiplin kurulu kovuşturmayı da. O sebeple, bu sürelerin bu şekilde üç yıl ve beş yıl olarak tutulması makul ve yerinde, öteki türlü disiplin kurulunu da zorlar çünkü soruşturmayı da kovuşturmayı da disiplin kurulu yapıyor; bunu da göz ardı etmemek gerekiyor diye düşünüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'ncü madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 1512 sayılı Kanunun 157 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Söz almak isteyen var mı? Yok.

Evet, 5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 1512 sayılı Kanunun 159 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "(B) bendi" ibaresi "ikinci fıkrasının (I) bendi" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Var mı Söz almak isteyen? Yok.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2. 17 nci madde uyarınca duruşma yapılmasının zorunlu olduğu davalar ile 45 inci ve 46 ncı maddeler uyarınca istinaf veya temyiz yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde davanın açıldığı tarihteki parasal sınır esas alınır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 7'nci maddede söz almak isteyen var mı? Yok.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

Şimdi 8'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "onüç yıldan yirmi yıla" ibaresi "ondört yıldan yirmibir yıla" ve "dokuz yıldan onbeş yıla" ibaresi "on yıldan onsekiz yıla" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 8'inci maddede söz talepleri var.

Sayın Bülbul'den başlıyoruz.

Buyurun Sayın Bülbul.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, teklifin 8 ila 14'üncü maddeleriyle -yani hepsine birden giriyorum- Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen suça teşebbüs hâlleri ile kasten yaralama, tehdit, genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması, trafik güvenliğinin tehlikeye sokulması, ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi gibi birtakım suçlarda minimal düzeyde ceza artırımına gidilmektedir. Söz gelimi, basit kasten yaralamaya ilişkin TCK'nin 86'ncı maddesinin ikinci fıkrasında belirlenen ceza dört aydan altı aya kadarken teklife göre altı aydan bir yıl altı aya kadar şeklinde değiştirilmektedir. Bahse konu tüm düzenlemeler az miktarda bir ceza artışına ilişkindir. Sınırlı sayıda suçlarda çok sınırlı bir miktarda ceza artırımına niçin ihtiyaç duyulduğu bilinmemektedir. Bu konuda da yetkililerin açıklamasını bekliyoruz. Söz gelimi, alkollü araç kullanmak eylemine ceza artırımı yapılırken yağma, şantaj, şiddete meyyal diğer suçlarda ceza artırımı yapılmaması anlaşılabilirlikten uzaktır. Muhtemeldir ki bir yandan infaz düzenlemesiyle bir kısım hükümlülere erken tahliye yolu açılırken, bir yandan bazı suçlara minimal ceza artırımını getirilerek kamuoyunda bir algı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Hiçbir toplumsal ihtiyaç ve gereklilik olmamasına rağmen meydana getirilmek istenen bu düzenlemeler ceza adaletinin terazisini bozmaktadır. Ayrıca, söz konusu değişiklik maddi ceza hukukuna ilişkin olduğundan zaman bakımından lehe uygulama ilkesi geçerli olacaktır. Hâl böyleyken, 2025 Kurban Bayramı öncesi suç işleyenler aynı eylem nedeniyle daha az ceza alacakken bayram sonrası suç işleyenler daha fazla ceza alacaktır. Düzenlemeler Anayasa'nın 10 ve 38'inci maddelerine aykırılık teşkil etmektedir. Bu çerçevede, 7406 sayılı Kanun ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu madde 86 ve madde 106'daki değişiklik yapılmış, basit tıbbi müdahaleyle giderilebilecek kasten yaralama ve basit tehdit

suçlarının kadına karşı işlenmesi hâlinde uygulanacak cezalara bir sınır getirilmiştir. Anılan teklifle alt sınırların artırılması söz konusudur. Kadınlara karşı işlenen suçların cezalarına alt sınır tayin edilmesi yerinde olmakla birlikte maddelerin getirilme amacının kadına karşı şiddet ve tehdit eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi olduğu nazara alındığında, kadınların kadınlara karşı işlediği suçlar bakımından farklılık gözetilmemesi her zaman hakkaniyete uygun düşmeyebilir. Bu hususun dikkate alınması isabetli olacaktır kanaatindeyiz. Örneğin, trafikte bir kadın sürücünün diğer bir kadın sürücüye yönelen ve tehdit teşkil edebilecek fiiline karşı belirlenen alt sınırın uygulanması her durumda hakkaniyetle bağdaşmayabilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, biz teşekkür ederiz.

Buyurun Ali Bey.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, tekrardan teşekkür ediyorum.

Şimdi, 8'inci maddeyle ilgili söz aldım ama özellikle teklifte yer alan kimi suçların cezalarını artıran tüm maddelerle ilgili olacak değerlendirmem yani hepsiyle ilgili teker teker söz almayacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani artırılan cezalarla ilgili konuşuyorsunuz.

ALİ BOZAN (Mersin) - Evet, değerlendirmelerim onlar için. Her maddeyle ilgili teker teker, ayrı ayrı söz almayacağım.

Şimdi, 8'inci maddede suça teşebbüs hâli düzenleniyor ve işte, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine on üç yıl olan ceza, on dört yıla çıkarılıyor ve gerekçesinde deniyor ki: "Böylelikle suç ve cezalar arasındaki ölçülülük ve orantının korunması ile ceza adaletinin sağlanması yanında suça daha etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır."

Yine, kasten yaralama suçuyla ilgili ceza artırımına gidiliyor teklifle. Burada da kasten yaralama suçuyla daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın artırılmasının sağlanması amacıyla kasten yaralama suçuna ilişkin ceza miktarında artış öngörülüyor. Neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama suçunda yine aynı şekilde bir artışa gidiliyor, tehditte de aynı şekilde bir artışa gidiliyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, amaç -gerekçede- caydırıcılığın sağlanması, suça mücadele. Şimdi, yalnız, aklıma doğal olarak şu geliyor: Bugüne kadar mevcut iktidar döneminde defalarca kimi suçların cezaları artırıldı. Örnek verelim, 2014 yılında uyuşturucu suçlarında cezalar yüzde 100 artırıldı. Peki, 2014 yılından bugüne kadar uyuşturucu suçlarında bir azalma oldu mu ya da bu ülkede uyuşturucu madde kullanımında bir azalma oldu mu ya da uyuşturucu temin etme, satma suçlarında herhangi bir azalma oldu mu? Hayır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Vallahi, cezaevlerinde üçte 1 uyuşturucudan yatıyormuş şu anda.

ALİ BOZAN (Mersin) - Şundan kaynaklı: Demek ki sadece cezayı artırmak caydırıcı değil. Şimdi, yaralama suçunda diyor ki değişiklik: "Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı önceki düzenlemede "altı aydan az olamaz", şimdiki düzenlemede "dokuz aydan az olamaz." Evet, kadına karşı işlenen suçların yaptırımının ağır olması gerektiğini biz de düşünüyoruz ama şunu biz biliyoruz: Kadına karşı suç işleyecek ya da suç işlemeyi düşünen herhangi bir kişi, ya, ceza eskiden altı aydı, şimdi dokuz aya çıktı, ben bu suçu işlemeyeceğim diye mi düşünüyor, böyle bir şey mi var? Yok. Ya da az önce verdiğim örnek, hayır... Bakın, şundan kaynaklı: Az önce ben uyuşturucu suçlarıyla ilgili örneği verdim, bunu gerekçelendireceğim birazdan. Uyuşturucuyla ilgili 2014 yılında cezalar yüzde 100 artırıldı, yüzde 100 artırıldı ama çare olmadı. Şimdi, gelen bu teklifle toplumda o cezasızlık algısını sanki cezaları artırarak ortadan kaldıracakmış gibi bir yaklaşım var maalesef. Ha, bizim çözüm önerimiz ne? Bizim çözüm önerimiz, sadece cezaların artırılması çare değil. Meselenin, sorunun köküne...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bozan, burada herhâlde cezasızlık algısından ziyade suç ve ceza dengesi gözetiliyor.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, suç ve ceza dengesi dedik ya, ben yine aynı örneği vereceğim. Yani suç ve ceza dengesini cezaları artırarak çözemiyoruz, çare olmuyor, yaşanmışlıklar var, ortada olanlar var.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Ne yapalım, onu söyleyin.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Söyleyeceğiz.

ALİ BOZAN (Mersin) - Bizim meselenin özüne inmemiz gerekiyor. Suç oranlarını artırmak için ceza artırımını yoluna gidiyor ama yirmi üç yıllık dönemde yaşananlara baktığımızda, ben az önceki konuşmamda cezaevindeki rakamları söyledim, cezaevindeki kapasiteyi söyledim, demek ki çözüm değil, demek ki bir yerde bir şeyleri eksik yapıyoruz, bir yerde bir şeyleri yanlış yapıyoruz. Özellikle toplumun hassasiyetle yaklaştığı suçlar söz konusu olduğunda bu ceza artışları kamuoyunda güçlü bir mesaj olarak algılanmakta ve caydırıcılık umudu taşımakta ancak bu yaklaşımın gerçekte beklenen etkiyi gösterip göstermediği bizce önemli ve değerli bir tartışma konusudur. Suç ve ceza ilişkisini değerlendirirken yalnızca cezaların ağırlığına odaklanmak, sorunu yüzeysel olarak ele almak anlamına gelir. Elbette cezaların caydırıcılığı önemli bir ilkedir fakat modern ceza adaleti sisteminin öngördüğü temel ilkeler yalnızca cezalandırmaya değil, aynı zamanda suçun nedenlerini ortadan kaldırmaya ve toplumun onarımını sağlamaya yöneliktir. İşte, az önce söylediğim çözüm, suçun nedenlerini ortadan kaldırmak. Biz, suçun nedenlerini ortadan kaldırmadığımız sürece cezalarda ne kadar artış yaparsak yapalım çare olmaz. Sosyal bilimler alanında yapılan pek çok araştırma, cezaların artırılmasının tek başına suç oranlarını düşürmede etkili olmadığını ortaya koymaktadır. Suçun ortaya çıkışında, ekonomik koşullar, eğitim düzeyi, toplumsal eşitsizlik gibi yapısal faktörlerin rolü büyüktür. Bu nedenle, yalnızca ceza miktarını artırmak, suçun toplumsal ve bireysel nedenlerini ortadan kaldırmaya yetmez. Ayrıca, ceza adalet sisteminde ölçülülük ilkesinin de göz önüne alınması gerekmektedir. Aşırı cezalandırma, özellikle ceza infaz kurumlarının doluluk oranını artırmakta ve rehabilitasyonun önüne geçebilmektedir. Toplumsal barışın sağlanabilmesi için cezaların yalnızca ağırlaştırılmasına değil, aynı zamanda suçun önlenmesine yönelik tedbirlerin geliştirilmesine de önem verilmesi gerekmektedir. Günümüzde "suçla mücadele" denildiğinde maalesef sıklıkla akla gelen ilk çare, cezaların artırılması. Kanun koyucular ve kamuoyu genellikle ağır cezaların suç işleme eğilimlerini azaltacağını ve suç oranlarını düşüreceğini düşünür; tıpkı şu anda yapıldığı gibi ancak tarihsel ve bilimsel verilere baktığımızda, bu yaklaşımın tek başına yeterli olmadığı açıkça ortada. Öncelikle, cezanın temel amacı üzerinde durmamız gerekir; ceza, sadece cezalandırma amacıyla değil, toplumsal düzeni koruma, suçlunun topluma yeniden kazandırılması ve mağdurun zararını da telafi etme gibi birçok işlevi içerisinde barındırır. Bu çerçevede, caydırıcılık, cezanın önemli bir unsuru olsa

da ceza adaletinin nihai hedefi yalnızca cezalandırma değildir. Teoride, cezanın ağırlığı arttıkça suç işleme eğilimi azalmalıdır ancak uygulamada ve -maalesef söyleyeyim- durum farklı. Bugüne kadar yapılan tüm araştırmalar ceza miktarının belli bir eşiği aştıktan sonra suç oranı üzerinde önemli bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Özellikle sosyoekonomik sorunlar, yetersiz eğitim, işsizlik ve sosyal dışlanma gibi faktörlerin etkisiyle suç sadece ağır ceza tehdidiyle önlenemez. Örnek, Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan üç vuruş yasaları gibi sert cezalandırma politikaları suç oranlarının düşmesini sağlamamış; aksine, cezaevlerindeki mahkûm sayısını artırarak, yeni sosyal sorunlar doğurmuştur.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Vekilim, bir daha söyler misiniz Amerika'daki uygulamayı.

ALİ BOZAN (Mersin) - Üç vuruş yasaları.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ne demek o?

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, sert cezalandırma politikaları yani işlenen suçlara karşı sert...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Vuruş olarak ne demek istiyorsunuz?

ALİ BOZAN (Mersin) - "Three-strikes law" diye geçiyor. Yani kişinin işlediği suça karşı ağır yaptırımlar uygulanması. Ha, burada suç-ceza dengesinin düzgün bir şekilde kurulmaması. Şu: Suça verilen cezanın olması gerekenden çok daha fazla olması. Yine aynı örneği vereceğim, 2014 örneği. Bu şundan kaynaklı: Orada uygulanan ceza "2014'teki artış yerinde değildir." gibi bir anlam çıkmasın bu dediğimizden, bunun çare olmadığını anlatmaya çalışıyoruz, meselemiz sadece bu. Aynı şekilde, ülkemizde de zaman zaman cezaların artırılmasına dair, zaman zaman af anlamına gelecek yasalar çıkarıldı ama maalesef suç oranlarını azaltmadı çünkü kanun koyucu sadece suç, suça verilecek ceza... Bu boyutuyla ilgileniyoruz maalesef bu noktada. İşte, tam bu noktada, evet, belki bu Komisyonun işi olmayabilir, bu şekilde değerlendirmeyebiliriz ama bu, sistemsal bir sorun; kökenlerine inme boyutu bu anlamda önemli.

Ha, sonuç olarak, suç, ne şekilde önlenabilir? Belki söyleyeceklerimiz soyut gelebilir ama bir defa eğitim olanaklarının geliştirilmesi gerekiyor. Devlet ve yurttaş arasında yurttaş-devlet, devlet-yurttaş ilişkisinde barışık bir ilişkinin geliştirilmesi gerekiyor. Sosyal adaletin mutlak surette sağlanması gerekiyor ki biz suçu önleyebilelim. Yine, toplumsal uzlaşının mutlak surette artırılması gerekiyor çünkü toplumsal uzlaşının olmadığı yerde suç işleme oranı artar, suç işleme eğilimi artar. Yine, istihdam olanaklarının artırılması gibi yapısal önlemlerin mutlak surette alınması gerekiyor. Yoksa, bizim mevcut infaz sistemimizle, yine mevcut cezaevi yapımızla cezaları ne kadar artırırsak artıralım suçu ve suç işlenmesini önleyemeyeceğiz. Bugün, rakamlar ortada, bu bizim yorumumuz değil, 300 bin kişilik cezaevinde 415 bin kişi kalırsa o cezaevinde bulunan kişileri hiçbir şekilde rehabilite etme, topluma kazandırma şansımız söz konusu olamaz. Bizim buna dair çözüm önerilerimiz bunlardır.

Sabırınız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben teşekkür ediyorum.

Ben şimdi, bilerek sordum da Selman Hoca anlatıyor musunuz üç vuruş yasalarını? Yani Sayın Vekilimizin "three strikes" dediği aslında şöyle: Bu Amerikan beyzbol veya işte Amerikan futbolunda oluşturulan üç vuruş yani üç vuruştan sonra "three strikes out" yani üç vuruştan sonra dışarı demek. İlk vuruşta ceza biraz daha hafif oluyor, ikinci vuruşta daha ağır oluyor, üçüncü vuruşta en ağır ceza veriliyor; "three strikes law" bu demek. 1990'larda Kaliforniya'da uygulanmaya başlandı. İlk somut yasa da 2012 yılında gene Kaliforniya'da uygulandı, sonra diğer eyaletlere de sirayet etti ama neden detaya girdim? Çünkü çelişkili oldu sizin söylemeniz. Bir yandan, mükerrerliği dörtte 4'ten, dörtte 3'e alırken diğer taraftan "three strikes law"dan bahsedince... Çünkü Türkiye'de bu işin karşılığı mükerrer demek yani eğer tekerrür ediyorsa ceza daha ağırlaşıyor demek, biz bunu infazda sağlamaya çalışmışız. O yüzden dörtte 4 olmuş ama şimdi, tabii, dörtte 3 yapacağız inşallah, mesele bu yani.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, şu: Bunlar çare değil, bunlar çözüm değil, bence bu konuda da biz hemfikiriz. Ha, çözüm ne şekilde geliştirilir?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tartışmalı zaten bu "three strikes law" orada uygulanıyor da Amerika'da da çok tartışılıyor.

ALİ BOZAN (Mersin) - Elbette bizim meramımız da bence anlaşıldı. Mevcut çözüm olmadı, maalesef olmadı. Hani bunu bir cümleyle bitireyim -yani işte muhalefet etmek için söylediğimiz şeyler değil kesinlikle, rakamlar ortada- çözüm gücü olacak olan bizleriz, Adalet Komisyonu anlamında değil, vekiller, Mecliste bulunan bütün vekilleriz. Bu anlamda, meseleye sistemsal bakmak gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Ben cezaların artırılmasıyla ilgili sayın vekillerimizin açıklamasını merak ediyorum. Bir de Sayın Genel Müdürümüz de burada, hocamız da hatta bu konuda belki görüş bildirmek isteyebilir.

Buyurun Sayın Uluay.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Sayın Başkanım, değerli hazırun; teşekkür ediyorum.

Bu üç vuruş bizdeki nush, takdir ve kötek meselesine benziyor zannedersem. Nush ile uslanmayı etmeli tekdirden anlamayanın hakkı kötek meselesi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya, biz şeye geçelim, 8'inci maddeye, kanuna geçelim, konu anlaşıldı.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Sayın Başkanım, cezaların artırılmasının tek başına illaki yeterli değil ama cezanın birçok beklentisi var. Cezalar ne, nasıl önlenabilir? Genel önleyici, özel önleyici felsefesine girmek istemiyorum fakat cezanın mağdurunda da en azından intikam alma duygusunu körüklemesi gerekir cezanın. Yani cezaları artırarak cezanın mağdurundaki intikam alma duygusunun bir nebze olsun engellenmesi amacıyla cezaların da yerine göre artırılması gerekebilir. 2014'teki ya da daha önceki uyuşturucu yasalarından sonra daha çok suç işlendiğine yönelik tespitlerin de şöyle bir ölçülebilirliği yok: O cezalar artırılmasaydı, aynı kalsaydı belki daha fazla uyuşturucu suçuyla karşı karşıya kalabilirdik yani uyuşturucu suçunu arttırarak ne kadar engelledik, onun da bir ölçülebilirliği yok. Maalesef bunları laboratuvar ortamında test edemediğimiz için bu şekilde tedbirleri almamız gerekiyor diyorum.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu konuda...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kırçalı, buyurun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, şimdi bu çerçeve madde 8'deki düzenleme olan madde 35, kasten yaralama -86- ve neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralamayı, üçünü bir ele alarak düzenlemeye öyle bakmak gerekiyor. Şimdi, kasten yaralama suçuna verilecek olan cezayla neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralamaya verilecek olan cezanın miktarlarında artış yapıldığı zaman bu uyum çerçevesi içerisinde madde 35'te de bu şekilde bir düzenleme yapılma gereği hasıl olmuştur. Bu üç maddeye birbirleriyle eşit şekilde, birbirlerinden ayrı düşünmeden, bu şekilde bir çözüm üretilmeye çalışıldı. Bir de daha önce de ifade ettik, biz daha az cezayı gerektiren suçlarla mücadeleyi doğru yaptığımızda daha fazla cezayı gerektiren suçların önlemediği de ortaya çıkıyor. Eğer biz bu şekilde kasten yaralamayı ve neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış suçları önleyemeysek bu suçları işlemeyi âdet edinenlerin ileride gasba hatta adam öldürmeye kadar suçları işledikleri de ortaya çıkıyor; bu düzenleme bu açıdan değerli ve önemli. Tabii ki burada yanlış söylenmedi ifade edilen hususlar, suçla mücadelenin, suçluyla mücadelenin pek çok yöntemi var, eğitim başta geliyor, ıslah başta geliyor ve bunlardan bir tanesi de Türk Ceza Kanunu'ndaki ceza miktarlarının belirli bir oranda artırılması. Bu, tabii çok geniş bir konu, bu tartışılması gereken bir konu ama buradaki düzenlemeyi bu üç maddeyi birlikte değerlendirerek okumak gerekiyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Selman Hocam, buyurun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Cezaların arttırılmasına ilişkin söylenenlere tabii ben de katılıyorum ama şimdi burada yapılan düzenleme aslında kendi içinde bir dengeyi sağlama amaçlı gözüktüyor, özellikle bu kadına karşı işlenen suçta tehditle bir paralellik kurulmaya çalışıldığı anlaşıyor. Tabii, bir yerde değişiklik yaptığınızda tutarlı olma adına diğer ilişkin hükümlerde de değişiklik yapmanız lazım yani kasten yaralamadaki bir cezayı değiştiriyorsanız onun temel şeklinde, işte netice sebebiyle ağırlaştırılmış şeklinde de onunla paralel düzenleme ve tabii öldürmenin teşebbüs aşamasında kalması bağlamından müebbetten verilecek cezaların da tutarlı olması lazım ama tabii teşebbüsün cezasını artırınca teşebbüsü sadece başka suçlar için de artırmış oluyoruz. Tabii, onu o yönüyle biraz bir açık noktası var ama genel olarak cezaların yüksekliği bizim yeni Ceza Kanunu'nun sorunu bence, bu, aslında genel bir değerlendirme olarak da ifade edilebilir. Ben cezaevlerinin doluluğunu biraz yeni Ceza Kanunu'nun ceza miktarlarını artırılmasına, koşullu salıverme sürelerinin artırılmasına da açıkçası bağlıyorum. Aslında baktığımızda, eğer bir genel bir reform yapılacaksa yaptırım noktasında sadece infaz, koşullu salıverme süreleri değil, ceza miktarlarını da bir bütün olarak gözden geçirmemiz gerektiğini ifade etmek isterim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Süleyman Bey yok ama bir soru sormuştu, kadının kadına karşı işlediği suçlarla ilgili yani kadına karşı işlendiğinde suç ağırlaştırılıyor da, kadın kadına karşı işlendiğinde bu gene ağırlaştırılıyor değil mi?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Bu nitelikli hâl düzenlememizle ilgili genel bir sorun, biz de biraz yani o süreçte de tartışılmıştı. Aslında bu suçun kadına sırf kadın olması sebebiyle kadına karşı şiddetle mücadele kapsamında getirilen bir nitelikli hâl, aslında amaç bağlamında bir nitelikli hâl öngörülmesi gerekiyordu ama anladığım kadarıyla onun ispat sorunları bağlamında bu şekilde bir düzenleme yapıldı. Bu eleştiri yapılıyor ama başka nitelikli hâllerde de var. Mesela, çocuğa karşı işlenmesi var Ceza Kanunu'nda, çocuk çocuğa karşı işlendiğinde de uygulanabiliyor. Bu, bizim genel nitelikli hâl düzenlememizle ilgili sorun, çok kazuistik, şekli düzenlemeler. Bunu da bence gözden geçirmemiz gerekiyor, delege falan da olarak, olması gereken hukuk açısından.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Olsun mu diyorsunuz?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Yok, bu hâliyle eleştiriye katılıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, 8'inci maddeyle ilgili var mı başka soru veya görüş bildirmek isteyen? Yok.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi, 9'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bir yıldan" ibaresi "bir yıl altı aydan" şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan "dört aydan bir yıla" ibaresi "altı aydan bir yıl altı aya" ve "altı aydan" ibaresi "dokuz aydan" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 9'uncu maddesinde yer alan "dokuz aydan" ibaresinin "bir yıldan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfullah Kayalar
Yozgat

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Gerekçe:

Mevcut teklifte kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi hâlinde verilecek cezanın alt sınırı dokuz ay olarak öngörülmüştür ancak toplumda kadına yönelik şiddetin yaygınlığı ve bu tür suçların birey ve toplum üzerindeki olumsuz etkileri dikkate alındığında bu cezanın caydırıcılık yönünden yetersiz kaldığı değerlendirilmektedir.

Kadınların fiziksel ve psikolojik bütünlüklerinin korunması Anayasa'nın 10'uncu ve 17'nci maddeleriyle güvence altına alınmış olan "eşitlik" ve "kişi dokunulmazlığı" ilkeleriyle doğrudan bağlantılıdır. Ayrıca, Türkiye'nin taraf olduğu Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi gibi uluslararası sözleşmeler de kadına yönelik şiddetle etkili mücadeleyi taraf devletlere yükümlülük olarak getirmektedir. Bu nedenle, kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi hâlinde verilecek cezanın alt

sınırının dokuz aydan bir yıla çıkarılması kadınlara karşı işlenen şiddet eylemlerinin daha güçlü bir şekilde cezalandırılmasını ve bu alandaki caydırıcılığın artırılmasını amaçlamaktadır. Yapılan değişiklikle adaletin tesisi ve mağdurun korunması yönünde daha etkin bir yasal zemin sağlanacaktır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet yani artırılmasını istiyorsunuz dokuz aydan bir seneye.

Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, 9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 5237 sayılı Kanunun 87 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "üç yıldan," ibaresi "dört yıldan," ve "beş yıldan" ibaresi "altı yıldan" şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan "beş yıldan," ibaresi "altı yıldan," ve "sekiz yıldan" ibaresi "dokuz yıldan" şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan "sekiz yıldan oniki yıla" ibaresi "on yıldan ondört yıla" ve "oniki yıldan" ibaresi "ondört yıldan" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 10'uncu maddede söz almak isteyen var mı? Yok.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına "şikayeti üzerine," ibaresinden sonra gelmek üzere "iki aydan" ibaresi eklenmiş ve ikinci fıkrasında yer alan "beş yıla" ibaresi "yedi yıla" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 11'inci maddede söz almak isteyen var mı? Yok.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi 12'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 5237 sayılı Kanunun 170 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde ve fıkra da yer alan "altı aydan üç yıla" ibaresi "bir yıldan beş yıla" şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

"c) Ses ve gaz fişeği atabilenler dahil silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan,"

"(2) Birinci fıkra da tanımlanan suçun kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi halinde verilecek ceza yansından bir katma kadar artırılır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 12'nci maddede aynı mahiyette olmak üzere 2 adet önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Zülfü Uçar
Van

Onur Düşünmez
Hakkâri

Aynı mahiyetteki önergenin diğer imza sahipleri:

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, ilk söz Sayın Uçar'ı.

Buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

12'nci maddeye ilişkin bir önerge vermiştik. "Ses ve gaz fişekleri atabilenler dâhil silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan kişi bir yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır." diye kanun maddesine bir ekleme var. Tabii, bu kanun maddesinin belirsizliği, caydırıcılık ve uygulanabilirlik sorunu, özgürlükler ve orantılılık dengesine ilişkin bir kısım beyanda bulunmamız gerekiyor. Teklif "ses ve gaz fişeği atabilenler dâhil" ifadesiyle oldukça geniş bir silah yelpazesini ortaya koyuyor, kapsıyor. Ancak ses ve gaz fişekleri genellikle ölümcül olmayan, savunma veya eğlence amaçlı kullanılan araçlar olarak kabul edilir. Bu tür araçların ateşli silahlar veya patlayıcı maddelerle aynı cezai yaptırımla eş tutulması orantılılık ilkesine aykırı olacaktır. Kanun teklifinin caydırıcılığı, cezaların ağırlığından çok uygulamanın etkinliğine bağlıdır. Türkiye'de silah ruhsatlandırma, denetim ve kaçak silah ticareti gibi konularda mevcut sorunlar düşünüldüğünde bu kanunun uygulanabilirliği tartışmalıdır. Örneğin, ruhsatsız silah kullanımı veya patlayıcı madde temini zaten mevcut yasalarla cezalandırılırken yeni bir kanunun bu sorunları nasıl çözeceği belirsizdir. Hukukta cezalar bireylerin özgürlüklerini kısıtlarken kamu güvenliği ile bireysel haklar arasında bir denge kurmalıdır. Bu teklif kapsamın genişliği ve cezaların ağırlığı nedeniyle bireysel özgürlükleri gereğinden fazla kısıtlayabilir. Örneğin, artık kültürel bir uygulama olarak başvuru olan havai fişek kullanımı dahi bu kapsamda cezalandırılabilecektir, temel hak ve özgürlüklere yönelik aşırı bir müdahale olma riskini barındırmaktadır. Yine, diğer bir belirsizlik de kanunlar arası çatışma hususudur. PVSK Madde 16'nın (b) bendinde polisin maddi gücü tariflenirken "Maddi güç, polisin direnen kişilere karşı veya eşya üzerinde bedeni kuvvetin dışında kullandığı kelepçe, cop, basınçlı ve/veya boyalı su, göz yaşırtıcı gazlar veya tozlar, fizikî engeller, polis köpekleri ve atları ile sair hizmet araçlarını ifade eder." denilmektedir. Polisin maddi gücüne defalarca maruz kalan biz DEM vekilleri ve vatandaşlar olarak söylüyoruz, PVSK kapsamında maddi güç olarak kabul edilen gaz fişekleri yurttaş için silah

olarak tarifleniyor, bunu nasıl izah edeceğiz? Kolluk kullanınca maddi güç, yurttaş kullanınca silah gibi bir ayrımın hukuk bakımından açıklanabilir bir tarafı yoktur. Hem aşırı ve ölçüsüz müdahale riski hem de belirsizlik riski sebebiyle bu madde hukuk ilkelerini aşan bir yapıdadır. Bu nedenle, kanun teklifinden maddenin çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz, önergemiz de bu yöndedir, kabul edilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Konuşma yapacak mısınız?

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin 12, 14 ve 15'inci maddelerini birlikte değerlendirmek gerekiyor burada. Tabii, bu maddeler yalnızca ceza hukukuna ilişkin teknik düzenlemeler değil, bunların tabii ki siyasi bir yönü de var. Biz cezasızlığı yok edecek adımlara açık yüreklilikle destek oluruz, öncelikle bunu ifade edelim ama kanun koyucu... Yani burada amaç nedir, ne murat ediliyor, iyi irdelemek gerekiyor. Zira, bir yanda, demokratik gösteri hakkını kullanan yurttaşlara yönelik cezaların artırılması, diğer yanda da protesto hakkını kullanan kitleleri doğrudan hedef alacak biçimde yeni suç tipleri inşa ediliyor. Bakalım, 12'nci maddeyle genel güvenliğin tehlikeye sokulması suçunun cezası artırılıyor, suçun toplu yerlerde işlenmesi hâlinde nitelikli hâl getiriliyor. 15'inci maddeyle de seri muhakeme usulü uygulanmayarak yargılama süresi uzatılıyor. 14'üncü maddeyle ulaşım araçlarının kaçırılması suçu yeniden düzenleniyor ve uygulamada gösteri yürüyüşü sırasında herhangi bir araç zarar gördüğünde de bu maddeden ceza verilmektedir.

19 Martta partimize ve İstanbul halkının iradesine karşı bir darbe yapılmıştır. İktidar halktan hiç beklemediği bir direniş görmüştür, halk Saraçhane'de, meydanlarda toplanmış, anayasal haklarına sahip çıkmıştır. O gün halk demokrasiye sahip çıkmıştır, şimdi biz de merak ediyoruz: İşte, bu maddeler o gün meydanlara çıkan, yarın da meydanlara çıkacak olan milyonlara yönelik bir tehdit düzenlemesi midir? Şimdi, sokağa çıkana "Genel güvenliğı tehlikeye soktun." mu denilecek? "Ulaşım aracının hareketini engelledin." diye cezalar mı kesilecek ve bu kime yapılacak? Demokrasi talep eden milyonlara. Kimin tarafından yapılacak peki? Halkın iradesini sandıkla değil yargı eliyle tasfiye etmeye çalışanlar tarafından. Peki, sormak istiyoruz burada: Protesto etmek hangi kriterlerle bu bağlamda suç hâline getiriliyor ya da "toplucu bulunmak" orada neden tehlike sayılıyor? Kadına, işçiye, doğaya karşı işlenen suçlarda cezasızlık sürerken neden sadece demokratik muhalefet hedef alınıyor? Bu düzenlemeler Saraçhane ruhunu, halkın özgürlük yürüyüşünü bastırmak için yargı sopasına bir çivi daha eklemeyi mi hedeflemektedir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - 28 Şubat sürecinde biz de muhalefette kaldık, biz de eylemler yaptık, hiçbir eylemde ortalığı birbirine katacak şey yapma peşine düşmedik ya!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - "Ortalığı birbirine katmak." ne demek?

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - "Ortalığı birbirine katmak." kelimesi muğlak bir ifade yani burada yapılanlardan ne murat edildiğini bizim anlamamız gerekiyor.

Bir diğeri de daha önce biz anayasal hakkınızı kullanarak miting yapmak istediğimizde pek çok engellemeyle karşı karşıya kaldık. Milletvekillerimizin araçlarının geçişlerine izin verilmedi, bunlarla hâlâ meşgul oluyoruz. "Ortalığı birbirine katmak." diyerek... Ortalık zaten katılmış durumda birbirine, her gün sabah şafak operasyonlarıyla uyanıyoruz Sayın Vekilim.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Yolsuzluk yapmazlarsa uyanmazlar ya!

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Bakın, siz bir hukukçu olarak masumiyet karinesini de ihlal ediyorsunuz!

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Siz de bir hukukçu olarak yargıya intikal etmiş bir konuyu burada sabahtan akşama kadar konuşuyorsunuz!

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Bakın, masumiyet karinesini de ihlal ediyorsunuz. Sizin elinizde delil var mı? Neye dayanarak yolsuzluk yapıldığını iddia ediyorsunuz? Ben burada somut isnatlarda bulunuyorum, onunla ilgili de işlem yapılsın. Yolsuzluk kimse yapmasın tabii, kim yapıyorsa onun da yargılanması gerekiyor.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Öyle oluyor zaten!

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Ama siz somut delillere, makul sürede yapılan bir yargılamaya dayanmadan burada elinizde bununla ilgili bir veri, belge olmadan bir hukukçu olarak bence bu kelimeleri sarf etmeyin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kırcaalı, buyurun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Efendim, şimdi, bu madde başlığında da belirtildiği gibi, genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suç. Burada böyle bir suçta yapılan düzenlemeyi herhangi bir şekilde siyasi bir niyete bağlama yönündeki bir analizi şiddetle reddediyoruz, böyle bir analiz yapılması bizce hiç doğru değil, zaten metinde de böyle bir şeyi ortaya koyacak hiçbir cümle söz konusu değil. Demin de ifade ettim, buradaki yapılan düzenlemelerde herhangi bir şekilde niyet okuması yapılmaması gerekir yani siyasi mülahazalarla hareket edildiği gibi bir niyet okuması yapıldığında bu işin içerisinde o zaman çıkmak mümkün değil.

Değerli Başkanım, şimdi maddenin 1'inci fıkrasında "Kişilerin hayatı, sağlığı veya mal varlığı bakımından tehlike olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı ve panik yaratabilecek tarzda ses ve gaz fişegi atabilenler dahil." diyoruz.

Değerli başkanım, bu düzenleme yapılmadan önce, bu gaz fişegi atabilenler, "kuru sıkı" diye nitelendirdiğimiz tabancayla ateş edenler, toplumun içerisinde ateş ettiklerinde bu hüküm olmadığı için, şu andaki meri kanunda sadece "silahla ateş eden" ibaresi yer aldığı için işlemiş olduğu bu suç cezasız kalıyordu. Şimdi, Allah korusun, düşünün, şurada, Meclisin yakınında, bu Komisyon odasının yakınında birisi gelse kurusıkı tabancayla ateş etse panik olmayacak mıyız? Bu kişinin yapmış olduğu suçtan dolayı, bu fiilinden dolayı ceza almaması mı gerekiyor? Bir de bunun herhangi bir şekilde gösteri ve yürüyüş yapmayla bağlantılandırılmasını da anlamak mümkün değil. Anayasal bir hak olan gösteri ve yürüyüş hakkını vatandaşın kullanmasına hiç kimse engel değil ki. Yani burada bunu talep edenlerin "Gösteri ve yürüyüşe katılmış olan kişiler gelsinler, orada gaz ve ses fişegi atabilen bir silahla, kurusıkıyla ateş etsinler." gibi bir talebi mi var? Böyle bir talebi kabul etmek mümkün mü? Bu,

hayatın olağan akışına bir kere aykırı, gösteri ve yürüyüşe aykırı, gösteri ve yürüyüşlerin amacına aykırı. Arkadaşlarımızın da ifade ettiği, aslında bu düzenleme, oradaki gösteri ve yürüyüşe katılan tüm vatandaşları, insanları da koruyor. Bir düşünün, binlerce insanın toplanmış olduğu bir alanda birisi gelip ses ve gaz fişeği atabilen bir kurusıkı tabancayla ateş ediyor, on binlerce insanın toplandığı ortamda. Biz şimdi diyeceğiz ki: "O kişiye ceza vermeyelim." Böyle bir mantığı kabul etmek, böyle bir hukuki mantığı kabul etmek mümkün değil. İşte, zaten bu hüküm olmadığı için, daha önceki düzenlemede sadece "silah" dendiği için, demin Sayın Süleyman Bülbul'un ifade ettiği o Yargıtay kararları çerçevesi içerisinde bu kişiler maalesef cezasız kalmışlar.

Bakın, ben bazı çarpıcı örnekler vermek istiyorum: 2023 yılının ilk dört ayında 17.510 tane tabanca, 2024'ün ilk dört ayında 20.891 -bakın, artarak devam ediyor yakalanan tabancayla ilgili sayı- 2025 yılının ilk dört ayında, burada bu tabancalarla ilgili, ruhsatsız silahlarla ilgili cezalar artırılınca sayı birden düşüyor 16.887'ye ve yüzde eksi 19 oranında bir artış meydana geliyor. Ama bir karşılaştırma yapacak olursa, k bunun karşısında kurusıkı tabanca 2023'ün ilk dört ayında 2.528 tane, 2024'ün ilk dört ayında 3.368 tane. 2025'in ilk dört ayında ne oluyor Değerli Başkanım bu? 7.492'ye çıkıyor, yüzde 122 artış gösteriyor. Burada tabancayla ilgili cezalarda artış olunca cezasızlık durumu olan kurusıkı tabancaya yönelme oluyor. Bu kurusıkı tabancayı buradaki kişiler de cebinde süs olsun diye bulundurmuyor; gidiyor, vatandaşın toplu olarak bulunduğu yerlerde, düğünlerde, nişanlarda, konvoylarda ateş ediyor.

Dolayısıyla, yapılan bu düzenleme hayatın olağan akışına da uygun düzenleme. Toplumun güvenliğinin sağlanması açısından, vatandaşların güvenliğinin sağlanması açısından, değerli milletvekillerimizin ifade ettiği gibi, gösteriye, yürüyüşe gelmiş olan vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından, korku oluşturulmaması açısından, panik oluşturmaması açısından çok önemli ve değerli bir düzenleme. Belki de bu teklif metni içerisinde en önemli düzenlemelerden bir tanesi olarak görüyorum ben bunu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Kırçalı.

Buyurun Sayın Bülbul.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Değerli arkadaşlar, belki de bu, teklif içerisinde demokratik tepki hakkına, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkına, anayasal hak ve özgürlüklerin kullanılmasına karşı olan 3 tane maddeden birincisi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbul, ben de anlamakta güçlük çekiyorum, sizin o şeye bağlamınıza ben de güçlük çekiyorum ya!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Anlatacağım, işte anlatacağım.

Şimdi, benim sorum şu: Hangi toplantı ve yürüyüş hakkının kullanımında, hangi toplu, kalabalık yerlerde birisi çıkardı silahı aldı, kurusıkı attı? Örnek verin. Şimdi, ben hem siyasetin içindeyim hem toplumsal olaylarla ilgili, toplumsal davaların koordinatörüyüm. Yani ben bu işi görmedim, duymadım. Sarıhan'de öyle bir şey oldu mu, başka yerlerde bir şey oldu mu?

Şimdi, bakın, anayasal haklarını kullanmak isteyenlere, vatandaşa karşı alttan giren, üstten giren böyle yasa değişiklikleriyle bu işe girmeyelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Somut bir örnek verir misiniz?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Dediğiniz şey maddede yazmıyor ki, dediğiniz şey yazmıyor ki!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bakın, geleceğim.

Arkadaşlar, biz buraya gelirken Yargıtay kararlarına, Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararlarına hukukçu, Yargıtaydan tutun BAM'lardaki ve en ilk derece mahkemesindeki arkadaşlarla beraber oturuyoruz, çalışıyoruz, öyle geliyoruz; kendimiz de ceza hukukçusuyuz yani uzaydan gelmiyoruz. Bakın, anlatıyorum size, tane tane anlatıyorum.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Hani bütün hepsi bizim adamımızdı yargının?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hangi?

Bakın, net söylüyorum, 2028'de iktidara geldiğimiz zaman ilk yapacağımız işlem şu: Parti üyesi olup da -hangi partiden üye olursa olsun- hâkim, savcı olanlar hizmet içi eğitime alınacak. Buradan geçeyim, yola çıkayım. Yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı kalmadı; parti üyeliği yapmış, yöneticiliği yapmış 7 bine yakın hâkim, savcıyla çıktık karşınıza. Yazık ya! Böyle bir şey olabilir mi ya!

Arkadaşlar, şimdi, benim elimde kararlar var, biraz önce okudum, Sayın Orhan Bey'le karşılıklı konuştuk. Devam ediyorum, suçun tanımında silahla ateş etme veya patlayıcı madde kullanımı zorunlu unsur olarak kullanılan aletin TCK'nin 6'ncı maddesindeki silah tanımı içinde bulunması gerekiyor arkadaşlar; bu, açık ve net. Bu hangi suç? TCK'nin 170'inci maddesinde sayılan suç. Yargıtay 8. Ceza Dairesinin uygulamasına göre özellikle ses ve gaz fişeği atabilen silahlarla -örneğin, kurusıkı, çocukların oynadığı torpil gibi- yapılan eylemler 17'nci madde kapsamına girmiyor. Yargıtay kurusıkıyla ateş etme eylemini 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 36'ncı maddesi kapsamında, kişilerin huzur ve sükûnunu bozan gürültü olarak değerlendiriyor. Bakın, kişilerin huzur ve sükûnunu bozan gürültü olarak değerlendiriyor ama birden ihtiyaç hasıl oldu, hemen aldık, bunu koyduk, ondan sonra da topluluklarda yapılan durumlarda da hemen 15'inci maddeyle ağırlaştırdık, nitelikli hâle koyduk. Söz konusu teklifle, Yargıtay tarafından oluşturulan içtihat, yerleşik içtihat... Arkadaşlar Yargıtayın bu içtihatları böyle şeyden gelmedi, uzun yıllardan beri süzülerek geliyor. Söz konusu teklifle, Yargıtay tarafından oluşturulan içtihadı ortadan kaldıracak şekilde ses ve gaz fişeği atabilen silahlarla yapılan eylemi 5326 sayılı Kanun kapsamından çıkararak 5237 sayılı Kanun'un 170'inci maddesi kapsamına alma ihtiyacının nedenini ortaya koymadınız. Burada Adalet Bakanlığından gelen arkadaşlarımız da koymadı ve bu konuda da ilk imzacı arkadaşlar da koymadı. Ne ihtiyacı var?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - İfade ettik Süleyman ağabey.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya, bir saniye...

Buna ilave olarak, teklifle 5237 sayılı Kanun'un 170'inci maddesine eklenen 2'nci fıkrayla, 170'inci maddede tanımlanan suçun kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarısından 1 katına kadar artırılabilir; çok önemli bu. Burada birinci soru ne? "Toplu olarak bulunulan yerlerde" tanımı, kapsamı nasıl belirlenecek Hocam? Dinliyor musun Hocam? Bakın, sorum açık: "Toplu olarak bulunan yerlerde" tanımı, kapsamı nasıl belirlenecek yani yerin niteliği ve bulunma amacı nasıl belirlenecek? Örneğin, kaç kişi? Bulunulan yer kapsamında gösteri yerindeki polis de bu sayıya girecek mi? Bu düzenleme

Anayasa'nın 13'üncü maddesine açıkça aykırı arkadaşlar. Ya, 13'üncü maddeyi artık ezberleye ezberleye, anlata anlata bir hâl olduk ya! Yani temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasının kanunla yapılabileceğini ama özgürlüklerin, hakların özüne dokunulamayacağını, ölçülülük ilkesi olması gerektiğini söyleye söyleye bıktık ama siz de yasaya aykırı, Anayasa'ya aykırı kanunları getire getire bıkmadınız.

Devam ediyorum. Bu düzenleme Anayasa'nın 13'üncü maddesine aykırıdır ve TCK'nin 3'üncü maddesindeki "Fiilin ağırlığıyla orantılı bir cezaya hükmedilir." ilkesiyle çelişmektedir. Bakın, TCK'nin 3'üncü maddesindeki "Fiilin ağırlığıyla orantılı bir cezaya hükmedilir." ilkesiyle çelişmektedir. Örneğin, teklifin kanunlaşması hâlinde kişilerin toplu olarak bulundukları bir yerde kurusıkı tabancayla bir el ateş edilmesi durumunda verilebilecek hapis cezasının alt sınırı bir yıl altı aydan iki yıla, üst sınır ise yedi yıl altı aydan on yıla kadar olacaktır. Özetle, üst sınırdan ceza verilmesi durumunda iki yıldan on yıla kadar hapis cezası verilecektir. Bu cezaya benzer ağırlıktaki cezalar TCK'da nitelikli yaralama, yağma ve kişi hürriyetinden yoksun kılma. Bununla ilgili birçok suç daha var, suçlarla ilgili tayin edilebilmektedir. Yani bu çerçevede, bu suç tipini, bu düzenlemeyi yapmaktaki amacınız nedir sorusunu soruyorum Adalet Komisyonu üyesi olarak.

Teşekkür ederim.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Başkanım, ben de bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam da ama belki cevap vermek isteyebilirler.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Beki aynı nitelikte...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani kaybolmasın, Süleyman Bey'in sorduğu sorular var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Teknik sorular soruyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teknik sorular soruyor ya.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Teknik soruları destekler mahiyette sadece şunu ifade edeceğim: Ses ve gaz fişeği...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Şimdi, öncelikle Süleyman Bey ısrarla Yargıtay kararlarına atıf yapıyor; bizim böyle bir kanunu görüşmemiz esnasında bile Yargıtay bu konuda ne düşünüyor diye bir uzmanın burada, Komisyonada bulunması faydalı olur. Geçmiş yıllarda Yargıtaydan mutlaka bir temsilci bulunurdu ve burada onun görüşüne de başvurulurdu "Siz ne düşünüyorsunuz?" diye.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Yargıtay Meclisin üst mercisi mi?

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Alakası yok.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Yargıtay kararında kanunu esas almalı, kanun yaparken Yargıtaya...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Arkadaşlar, niyetimin ne olduğunu bir açıklayım, ondan sonra bir değerlendirme yapın yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bakın, ben, şimdi bir şey soruyorum. Şimdi, burada "Bakanlık ne düşünüyor?" diye soruyoruz "Bu konunun muhatapları ne düşünüyor?" diye soruyoruz; sonuçta, Ceza Kanunu'nda bir düzenleme yapıyoruz. Bunun da son uygulama mercisi Yargıtay; en nihayetinde, bu kanunların suç tipine uygun olup olmadığını denetleyen, bunlardan kaynaklı cezaları veren. Mesela, şimdi, buradaki tanımda "Ses ve gaz fişeği atabilenler dahil silahla..." diyor yani yine burada bir silah tanımlaması yapıyor. Burada, eğer Süleyman Bey'in ifade ettiği gibi, Yargıtay, bu ses ve gaz fişeği atılan malzemeyi silah olarak kabul etmiyorsa zaten bir şey yok. Doğru mu? Biz bunu böyle anlıyoruz. Dolayısıyla burada Yargıtaydan birinin görüşüne başvurulmuş olması bir eksiklik değil.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Suçun unsuru değişiyor.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Efendim?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Suçun unsuru değişiyor.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Unsurunu değiştiriyor, amenna, ama silah olması lazım. Silah saymayabilir.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ama biz de diyoruz ki ses ve gaz fişeği...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika.

Şimdi, Sayın Şahin, ben bir şeyi anlamaya çalışıyorum yani burada Süleyman Bey'in söylediğinden de yola çıkarak anlamaya çalışıyorum; diyelim ki sadece bir kurusıkıyla gidip bir yerde ateş etmenin kapsamına girmiyor bu.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Girmiyor, ben de onu anlatmaya çalışıyorum. Sonuçta, Yargıtayın silah kabul ettiği bir araçla yapılması hâlinde bu ses ve gaz fişeği atabilenler...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye.

Şöyle olması gerekiyor: Yani bu suçun kapsamına girmesi için korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda olması gerekiyor.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Amenna.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, evet, onu söyledim demin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani gitti, bir yerde sadece kurusıkı kullandı, o bu maddeye girmiyor zaten.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, yani biz burada...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Havai fişek...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Soralım onu, şimdi bu teknik konuları soralım yani.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, biraz bağlamından kopartarak tartışıyoruz sanki.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Onun için diyorum. Mesela, ben şeyi bir türlü hayal edemedim yani toplantı ve gösteri yürüyüşü bağlamında somut olarak ne olabilir de böyle bir ifade özgürlüğüyle veya protesto hakkıyla çelişir; onu anlamaya çalışıyorum da.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Yürüyüşle ne alakası var bunun?

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Aslında bu son derece açık, 170'e 1'de hangilerini ifade ediyor? Hayatı, sağlığı, mal varlığı bakımından tehlike olacak biçimde kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda olması lazım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, evet.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Ama bunu yapabilmek için "Ses ve gaz fişeği atabilenler dahil" diyor, silahla ateş eden...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Şahin, bir saniye, ben de bir kaç soru sorayım da hatta Selman Hocam da cevap verirse... Bu ses ve gaz fişeği atabilen silah, kurusıkı, onun dışında başka neler var?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Başka yok.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Havai fişek?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Yok, değil efendim, hayır efendim. Yani biraz bağlamından...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - O yüzden yani birbirimizi anlayalım da. Birbirimizi anlasak bence itiraz etmeyecekler. Bize tam bir anlatın gerekçesini o zaman.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Buyurun Hocam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Selman Hocam, buyurun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Şimdi, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun var, o bildiğimiz ruhsat gerektiren suçlar. Bu kurusıkılar da başta ruhsat gerektirmiyordu ama sonrasında bir kanun çıkarıldı, onlar da aslında izne tabi bulundurulması ya da taşınması için. Dolayısıyla, her türlü ses, gaz fişeği ya da her türlü gürültü değil, kanun kapsamına giren silahlar bu kapsamda.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kurusıkının dışında var mı, ben onu merak ediyorum.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - O kanun kapsamında anladığım kadarıyla yok. "Silah" dediği için...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ses ya da gaz fişeği atabilen... Silahla ateş ediliyor olması lazım.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - "Yönetmelik hükümlerinde tanımlanan" diyor "yönetmelikte tanımlanan."

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Özel kanunda tanım var Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kurusıkı olabilir, av tüfeğine benzer bir şey olabilir. O da gaz fişeği atıyor ya.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Av tüfeği de değil buradaki Başkanım.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Normal kurusıkı bu, normal kurusıkı.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Gerçek tabancaya benzeyen kurusıkıdan bahsediliyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tabanca olmaz, tüfek olur; Allah Allah!

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Buradaki şey kurusıkı...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, tüfek de olabilir ya!

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Av tüfeği ayrı bir rejime tabi, ayrı bir kanuna tabi Sayın Başkanım. Av tüfeği, 2521 sayılı...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, gerçek av tüfeği değil, av tüfeğine benzeyen, gaz fişeği atan...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - "Ses ve Gaz Fişeği Atabilen Silahlar Hakkında Yönetmelik" diyor ya, o yönetmeliğin içerisinde neler varsa bu kapsama giriyor...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Neler var o yönetmeliğin içinde, ben şahsen bilmiyorum yani. Havai fişek var mı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Havai fişek yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Siz neyi soruyorsunuz Süleyman Bey?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Benim sorum açık ve net.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, açık değil, ben anlamadım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Açık ve net soru sordum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Anlamadım, ben de anlamadım ya Süleyman Bey.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Hayali, gerçek değil.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hayali mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, hayali değil de anlamadım, anlamak istiyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Biz burada TCK'nin 3'üncü maddesi...

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Orantılılık kısmıyla ilgili sadece bir şey söyleyeyim...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ben çok merak ediyorum...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Karşı, bu saatten sonra size bir şey söylemeyeceğim, devam edeceğim. Sorumu bir daha...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Soru hakikaten ne, onu anlamaya çalışıyorum ben, ben de anlamadım soruyu.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - "Ceza orantılı değil." diyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yargıtayın yorumu falan değil, soru olarak nedir, onu soruyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sorum şu: TCK'nin 3'üncü maddesindeki "Fiilin ağırlığıyla orantılı bir cezaya hükmedilir." ilkesiyle çelişiyor mu, çelişmiyor mu?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, orantılılık...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Anayasa'nın 13'üncü maddesindeki temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasının ölçülülük ilkesiyle çelişiyor mu?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi oldu.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Söyledim ama siz dinlememişsiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yargıtay kararını uzun uzun okuyunca kaçırdık onu.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Artı, üçüncü sorum şu: Yargıtay Genel Kurulu açık ve net olarak 5237 sayılı Kanun'un... "Fonksiyonu itibarıyla ateş etmeye elverişli gerçek bir silah olması gerekmektedir." "Kurusıkı tabir edilen gaz tabancaları..." (Gürültüler)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Mevcut için diyor işte.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya bir şey soracağım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sorun, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - "Kurusıkı tabir edilen gaz tabancaları nitelikleri itibarıyla bir suç açısından silah yaratabilecek nitelikte olsa dahi 5237 sayılı Kanun'un 170'inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında değil, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 36'ncı maddesine düzenlenmiş ve idari para cezası yaptırımını öngören gürtlüye neden olmak kabahatleri oluşturmaktadır." diyor. Burada "Bu nitelikteki tabancayla havaya ateş edilmesi eylemi korku, kaygı veya panik yaratabilecek nitelikte olsa dahi bu kabahatin içine girmesi lazım." diyor.

Ne oldu da bu fiil... Yani bu kanun koyucu. Biz kanun koyucu muyuz?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Toplumda zarar vermeye başladığı için.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Birinci partinin, Cumhuriyet'in kanun koyucuları, ne oldu da bu milletvekilleri, ilk imzacı arkadaşlar hangi nedenle "Kabahatler"den alıp da bunun içine koydular, ben bunu çözemedim.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Toplumla iç içe olduğumuz için...

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Kurusıkının kullanımının arttığını söylüyorlar.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hocam, İstanbul Hukuk mezunusunuz, ben de İstanbul Hukuk mezunuyum; siz çözüyorsanız, bir anlatırsanız anlatırız.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Genel Müdür anlatsın isterseniz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, özellikle, Başkanımın toplu olan yerlerde işlenmesine dair endişesi sadece kurusıkı üzerinden değil, 6136... Bakın, düğünlerde ölenlerin sayısını biliyorsunuzdur herhâlde. Geçen Çorum'da bir kişi alkollü iken silahı böyle yerine böyle şey yaptı, 2 kişi öldü; yargılanıyor şimdi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Böyle münferit olaylarla... "Alkollüken yaptı, yaptı..." Müdürüm, size yakışmıyor bunlar ya!

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Bu maddenin getirilmesinin sebebi zaten bu olaylar; bu tür asker uğurlaması, düğün, nişan, spor müsabakaları... Bunun nümayişle alakası yok ki. Nümayiş niye 6136 kapsamındaki bir silahla gider?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Münferit olaylara göre kanun düzenlemesi olmaz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Niye bir nümayiş kurusıkıyla gidip de orada patlatma... Belinde gitmesinde sakınca yok, patlattığı an zaten suç oluyor Sayın Vekilim, panik yarattığı takdirde suç oluyor. Sadece patlattığı zaman orada izdiham oluşur, insanlar birbirlerini ezer, ölümler gerçekleşir.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Genel Müdürüm "Belinde gezmesinde sakınca yok." dersiniz olmaz, kutusunda taşıyacak.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hocama gelmedi sıra ya, teknik cevapları alamadık daha.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Buyurun hocam.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Neden nitelikli hâl?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Şimdi, eleştirilerinizi anladım ben. Yani Ceza Genel Kurulu kısmında atıf yaptığınız karar aslında, biraz önce de söylemiştim, mevcut kanundaki "Silahla ateş etmek ne demek?"'i açıklamak üzere. Kurusıkı girer mi, girmez mi diye Ceza Kanunu yürürlüğe girdiğinde çok tartışıldı. Kurusıkı da "Silahla ateş etmek." tabirine girer mi? Yargıtay orada "Bu, sadece ateşli silahla kapsar. Ateşli silah ancak ateş edebilir, kurusıkı ateş edemez." diyerek onu Kabahatler Kanunu kapsamında değerlendirdi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - "Korku, panik yaratsa dahi" diyor.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Yaratabileceğini de kabul ediyor aslında.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Kabul ediyor "Yaratsa dahi" diyor.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Suçun unsuru değil ama kurusıkı.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Kanun koyucu kurusıkı kullanımının artması sebebiyle bunu kapsama dâhil ediyor.

Şimdi ceza oranı konusundaki şeyinizde ilk planda haklısınız, bir yıldan beş yıla kadar...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bir saniye, duymadım Hocam "Bir şeyde haklısınız." dediniz de duymadım, arkadaşlar da duymuş olur!

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Yalnız "ama"sı var.

Yani "Bir yıldan beş yıla kadar -şimdi yarı oranında- ve bir katına kadar artırılır." ne demek? Yani üst sınırdan vererseniz on yıla kadar çıkabiliyor. Şimdi yalnız, burada şöyle bir şey var: Bu bentte sadece kurusıkı yok, yangın çıkarma var, bina çökmesine yol açma, sele yol açma var. Burada, tabii, biraz hâkimin takdirine bırakılmış vaziyette. Yani siz en kötü senaryoyu tabii, tasvir ederek ağır olarak değerlendiriyorsunuz. Yani belki her bir hareket ayrılabilir. Dediğiniz doğru, tek başına kurusıkıyla ateş etmeye on yıl verilmesi lazım. Burada hâkime takdir yetkisi bırakılmış, buradaki hareketlere bakması lazım. Yangın çıkarma, yangının başkalarının sağlığına, hayatına ya da korku, panik etkisine göre bir ile beş yıl arasında takdir edecek. İnsanların toplu olarak bulunduğu yer yeni getirilen bir ceza... "Toplu ne demek?" diye eleştiriniz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - "Toplu" ne demek?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Bu doğru. Yani topluluk 3 kişi mi, 5 kişi mi, 10 kişi mi?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani 10 öğrencinin çevresinde 100 polis var. Yani polisleri de topluluk içine mi koyacağız?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Hep öğrenci üzerinden veriyorsunuz örnekleri.

Şimdi şöyle: Bu ifade Ceza Kanunu'nun başka hükümlerinde de geçiyor, insanların toplu olarak bulunduğu yerler vesaire; ona ilişkin muhtemelen yerleşmiş bir içtihat vardır, o esas alınacaktır.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Var mı? İçtihadı bir görelim bakalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - O zaman o içtihadı bir öğrenelim, öğrenelim o içtihadı.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Bu, sorunsu başka suçlarda da sorun teknik olarak, onu demek istiyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bu, sorunsu başka suçlarda da sorun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Seri muhakeme kapsamından çıkarılma sebebi de burada tabii, cezayı artırınca, seri muhakemede de biliyorsunuz, sadece seri yapılması değil yarı oranında indirim söz konusu oluyordu, seri muhakeme kabul edildiğinde. O anlamsız olacaktı tabii, bir yandan cezayı artırıp daha sonra indirme.

Benim söyleyeceklerim şimdilik bu kadar.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hocam, teşekkür ederiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şu içtihadı bir şey yapabilirseniz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Hemen arz edeyim Sayın Başkanım. Cinsel suçlarla alakalı 103'üncü maddenin 3'üncü fıkrasında suçun insanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğu bulunduğu ortamda, toplu oldukları yerlerde işlenmesi durumunda orada da benzer düzenleme var ve bu, yargı pratiğiyle gelişti. 2 kişinin, 3 kişinin bir arada olması değil tabii ki bu. Bir toplantı, konser, seminer, düğün, nişan, asker, uğurlaması, müsabaka, spor müsabakası gibi insanların toplu olduğu yerlerde infial yaratmak, izdiham yaratmak amacıyla havaya ateş etmesi durumunda tabii ki bu maddeden işlem görmesi gerekiyor. Yargı pratiğinde insanların toplu olarak bulunduğu yer uygulaması mevcuttur.

Uyuşturucuda da benzer düzenleme yer almaktadır Sayın Başkanım. 188'inci maddede de benzer düzenleme var Başkanım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bu işi Anayasa Mahkemesi çözecek gibi geliyor.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Efendim, yasama faaliyeti tabii ki burada Komisyonun takdirindedir. Toplumun ihtiyacına binaen, suçu önleme bakımından yasama faaliyeti çerçevesinde suçun unsurları belirlenebilir Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun Sayın Ünver.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Şimdi "Bu kurusıkı silahlarla ilgili olarak hiçbir müeyyide yok." demek doğru değil. Sayın Genel Müdürüm, bir defa "Kurusıkı tabancanın belde taşınmasında bir sakınca yok, ateş ederse suç oluşur." şeklinde bir ifadede bulundu, bu doğru değil, kurusıkı tabancaların taşınması kurala tabi. "Bu silahlar her an kullanıma elverişli olmayacak ve kolay ulaşılamayacak şekilde, boş olarak kutu içerisinde nakledilebilirler, taşınabilirler. Bu silahların belirtilen şekil ve şartların dışında nakledilmesi taşıma olarak kabul edilir." diye düzenleme mevcut mevzuatımızda. Ayrıca "Bu silahlarla işlenen kanuna aykırı fiillerle ilgili olarak da hem para cezasına hem de bu silahların mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir." şeklinde mevzuatımızda düzenlemeler var. Şimdi, bu açıdan bakıldığında zaman, maddenin düzenlenmesindeki öngörülen cezanın fiille orantılı olmadığı çok açık, bu tartışma götürmez yani buna "Öyleydi, böyleydi." demeyelim, bu tartışma götürmez. Ha "Biz bu orantısız cezayı öngörüyoruz." dersiniz, o ayrı? Şimdi, yangın çıkarmak, bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel ve taşkına neden olmak, gerçek silahla ateş etmek ile kurusıkıyla ateş etmeyi aynı kefeye koyuyoruz. Burada oluşan tehlike ile kurusıkı silahla ateş etmenin tehlikesinin aynı olduğunu iddia etmeyin.

SELMAN OĞUZHAN ESER (Karaman) - Aynı.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Aynı değil.

SELMAN OĞUZHAN ESER (Karaman) - Ben elinizdeki silahın kurusıkı olduğunu bilemem.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Olur mu Sayın Vekilim? Kurusıkı silah ile sele, yangına sebep olmanın neticesi aynı mı? Değil. Ayrıca Sayın Hocam da ifade etti, bu fiile verilecek ceza yedi buçuk yıl ile on yıla kadar ulaşabilecek bir ceza yani bu orantılı değil. Bu açıdan burada düzenleme yapılması zarureti var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bozan, buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Belki benzer şeyler olacak ama en azından bugün Komisyon üyeleri bir değişikliğe gitmese de Genel Kurul aşamasına kadar bence düşünülmesi gereken, değerlendirilmesi gereken bir şey. Az önceki vekil arkadaşımız söyledi; şimdi şöyle: Patlayıcı madde kullanan kişi ile kurusıkıyla iki el ateş etmiş kişiye aynı cezayı vereceğiz eğer bu düzenleme geçerse. Şimdi, hocamız takdir yetkisini söyledi. Takdir yetkisi şöyle: Yangın çıkardı, bir ila beş yıl, tamam ama şimdi bu düzenlemeye göre iki el kurusıkıyla ateş etmeye bir yıl vermek zorunda. Tamam bir yıl ile beş yıl arasında takdir yetkisi veriyor ama bir yılı vermek zorunda. Toplu yerdeyse 1 katına kadar da artıracak. Yani Sayın Başkan, o boyutuyla düşündüğümüzde, bu hâliyle geçerse bir yıl sonra, iki yıl sonra, üç yıl sonra gerçekten vicdanları rahatsız edecek görüntüler, kararlar çıkabilecek.

Ha, geri çekme konusunda yani bizim şeyimiz geri çekilmesi... Geri çekilmeyecekse, bu konuda ısrarcı iseniz ayırmak, ayrı bir madde olarak...

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Getirdiğiniz eleştiri mevcut madde için de geçerli, mevcut hâli için de geçerli.

ALİ BOZAN (Mersin) - Tabii, kesinlikle geçerli. Şöyle: Arkadaşlar, ölçülülük meselesini söyledik ya... Yani ben bir örnek vereyim, arkadaşlar, bu meşhur iptal edilen 220/6'yı Anayasa Mahkemesi en baştan niye iptal etti? Dedi ki: "Örgüt üyesi ile örgüt üyesi olmayan kişiye aynı ceza verilmemeli. Burada bir ölçü olması gerekir, belirleyicilik olması gerekir."

ORHAN KIRCALI (Samsun) - O ayrı, o ayrı, örnek olmaz o ya.

ALİ BOZAN (Mersin) - Burada da aynı şekilde, patlayıcı madde kullanılan kişi ile ya da yangın çıkaran kişi ile kurusıkıyla iki el ateş etmiş kişiye aynı cezayı vermenin ileride gerçekten vicdanları rahatsız edecek sonuçlar doğuracağı kanaatindeyim.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, başta söylediğimi burada tekrar etmek istiyorum. Biz kanunun bütününe bağlamından kopararak tartıştığımız için bu tartışma uzuyor. Yangın çıkarma, sel, kurusıkı tabancayla ateş etmenin sonucunu buradaki kanun düzenleyici korku, kaygı ve panik yaratmaya bağlamış zaten. Siz yangın çıkarmada, toprak kaymasında, selde başka bir cezayı gerektirecek suç işlediğinizde oradan ayrıca ceza alacaksınız zaten.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani diyelim ki bir adam öldü ya da yaralandı, oradan zaten ceza alacaksınız.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tabii ki efendim. Şimdi yangın ile iki el ateş etmeyi böyle kıyasladığınızda, hukuk dışı bir mantıkla kıyasladığınızda tabii ki öyle olmaz.

ALİ BOZAN (Mersin) - Hayır, Sayın Başkan, ölçüyü...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bir saniye efendim.

Burada 170'inci maddede bütün bu yapılan eylemlerin sonucunda kaygı, korku ve panik yaratma... Siz kurusıkıyla da ateş etseniz kaygı, korku ve panik yaratıyorsunuz, yangın da çıkarsanız, kaygı, korku ve panik yaratıyorsunuz, sele de neden olsanız kaygı, korku ve panik yaratıyorsunuz. Dolayısıyla olayı bu açıdan ele...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - "Cezaevlerini boşaltacağız." diyorsunuz, daha fazla dolduruyorsunuz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Efendim bir saniye. Olur mu? Kanun maddesi aynı, daha önceki kanun düzenlemesi de aynı.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Yani kurusıkıyla ateş eden adama on yıl ceza veriyorsunuz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Daha önceki meri düzenleme de aynı.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Hangi hukuk mantığı bu? Hukuk mantığına uymamakla itham ediyorsunuz, bu nasıl hukuk mantığı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Niye öyle diyorsunuz? Önceki düzenleme de aynı. Orada da silahla ateş ettiğinizde... Yani o zaman siz silahla ateş etmek yangın çıkarmakla eşit diye mi düşünüyorsunuz?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Yok, değil.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - E, aynı, o zaman niye itiraz ediyorsunuz?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Olur mu? Silahla ateş ettiğiniz zaman yorgun mermi gelir adamın kafasına, öldürür.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Sayın Başkanım, şöyle kısa bir örnek vererek konuyu kapatmak istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Bir düşün konvoyunda ya da bir maçta 4 kişinin ateş ettiğini düşünelim; 2 kişi gerçek silahla ateş ediyor, 2 kişi kurusıkıyla ateş ediyor ama oradakilerin bunların hangisi kurusıkı hangisi gerçek silah bilme şansları yok. Mevcut düzenlemede aynı ortamda, aynı paniğe sebep olan gerçek silahla ateş edenler ceza alırken kurusıkıyla ateş edenler ceza almıyordu kurusıkı kullandıkları için. Bizim düzenlememizle artık hepsi beraber...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok Sayın Vekilim, benim anladığım kadarıyla o noktada ikna olundu gibi ama neden bir yıl ile beş yıl arası ve...

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Cezanın miktarı...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani o meseleyi bir şey yaparsak daha rahat anlaşıcağız. Yani bir ile beş yıl arası diğer suçlarla da kıyaslayınca bir orantısızlık, ölçsüzlük var mı, yok mu onu merak ediyoruz.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Sayın Başkan, o, caydırıcılık açısından düşünülmüş yani cezanın miktarı meselesiye... Yalnız cezanın miktarından ziyade "Neden kurusıkı?"da takıldıkları için bunu açıklama ihtiyacı hissettim. Cezanın miktarıyla ilgili caydırıcılık açısından böyle düşünülmüş. Komisyon farklı bir kanaatlese... Yani benim izahım...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya arkadaş, o kadar itiraz ediyorum, hoca da açıkça söylüyor, ölçülülük yok. Burada fiilin ağırlığı ile verilen ceza arasında çok büyük farklılık var.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Ölçülülüğe şimdi geldik Sayın Başkanım, daha önceden "Neden kurusıkı?"yı tartışmıştık. Şimdiye kadar "Neden kurusıkı?"yı tartıştık, ölçülülüğe şimdi geldik.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi ölçülülüğe geldik.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - "Neden kurusıkı?" Gerçek silahla anlaşılamadığı için ve aynı korkuya sebep olduğu için.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - O zaman Sayın Başkanım, şimdi bu 2'nci...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Başkanım, Genel Kurulu erteleyelim. Tartışma büyüdü.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya Genel Kurulu erteleyeceğiz de neyi erteleyeceğiz, onu bilelim yani.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Bu şekilde kabul edelim, sonra Genel Kurulu erteleyelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam da nedir, asıl meseleyi bir öğrenelim ki Genel Kurulu erteleyeceğimiz şeyi bir görelim.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Başkanım, şimdi arkadaşlar kurusıkıyla ateş etmenin yaratacağı infalden, korkudan bahsediyorlar.

Vazgeçtim...

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Başkanım, aslında bu maddedeki tartışma en sonunda doğru mecrasına geldi. Yani en başta gösteriler, eylemler falan değil, aslında öyle bir şey yok burada. Ölçülülük ilkesiyle ilgili konu yani en son gelinen nokta, mecra doğru mecra yani o noktaya geldi. Bunu en azından biz bu süreç içerisinde biz tekrar değerlendirelim. Eğer değişim olarsa Genel Kurul aşamasında ceza miktarıyla ilgili bir değerlendirme yapabiliriz. Ama diğer siyasal amaç güttüğü, başka saikler güttüğüne dair bir irade olmadığını onlar da kabul ettiler. Ölçülülük konusunu Genel Kurulda bir değerlendirelim tekrar Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Genel Müdürüm, var mı burada ölçülülükle ilgili?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Ölçülülükle alakalı tabii ki takdire, Yasama Meclisinin takdirine taalluk eder, bu yönüyle değerlendirelim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama teknik açıdan soruyorum yani bu, diğer suçlarla kıyaslandığı...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Diğer suçlarla uyumlu. Burada yasa koyucunun cezanın miktarını artırmasıyla, aslında bu tür olaylara, eylemlere etkili bir yaptırım, cevap vermek için böyle öneri var. Bunu değerlendirmek lazım. Kurula kadar değerlendirelim Başkanım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani yağmadan bahsettim. Adam gasp yapacak yedi yıl ceza alacak, burada bir tek silah atacak -kurusıkı- on yıl alacak ya! Böyle şey olabilir mi ya!

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, kurusıkı niye on yıl alsın? Kurusıkıya alt haddenden verir ama ciddi bir yangın çıkardıysa mahallede ya da insanların toplu yaşadığı yerde, orada uygulanır.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ben de bir şey sorabilir miyim bu çalışmanın içine katkı olması için.

TCK 174'ün içine neden böyle ek bir şeyi koymadık da yeni bir madde ihdas ettik? Aslında bu "toplular" dediğimiz ibareler 170 ile 174 arasında var. 174'ün içine ya da birinci fıkrasına ek bir şeyle...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - 174 farklı bir suç Sayın Vekilim.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bu müstakil olarak düzenlendiği için burada değerlendirildi yani.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - 174 farklı... Tehlikeli maddenin izinsiz olarak bulundurulması 174 Başkanım.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Amaç sadece silaha benzer ya da onu ayırt edemeyecek bir şeyin kullanılmasıysa...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Çok daha nitelikli bir suç o. Burada tehlike suçu Sayın Başkanım, bu suç tehlike suçu.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Söz talebi mi var?

Buyurun.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Halil Bey'in yoğun isteği üzerine söz aldım.

"Bir ile beş değil, bir ile üç yapın." dedi, iş bitsin. Niye bir ile beş?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Onun da bir mantığının olması lazım. Şimdi, hani Kayseri usulü olmaması lazım.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Mantığı şu... Kayseri usulü değil. Bir ile beş arasındaki takdir hakkı...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Efendim, o kısmı biz Genel Kurul aşamasına kadar değerlendirelim.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Şöyle bir mantık var: Bir ile beş arasındaki mesafe takdir hakkı...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ya da bir değil de altı ay ile üç yıl.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) - Öyle olabilir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, mevzu anlaşıldı, bunu da Genel Kurula kadar ölçülülük açısından değerlendirelim.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tamam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Şimdi 12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir ama Genel Kurula kadar...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Cumhuriyet İttifakı'nın sayısı azaldı gibi geliyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayalım isterseniz, buyurun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Süleyman Bey, burada 3 kişi varız.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ha, karşıda 3 kişi var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Biz burada sürekli o işleri... Merak etmeyin.

13'üncü maddeyi okutuyorum:

"MADDE 13- 5237 sayılı Kanunun 179 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "üç aydan" ibaresi "dört aydan" ve üçüncü fıkrasında yer alan "yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır." ibaresi "altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." şeklinde değiştirilmiştir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet 13'le ilgili söz talebi yok.

Burada, alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle araba kullanılıyor, trafik çevirdi, bu şekilde yakaladı, altı aydan iki yıla kadar...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Doğru mu?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Doğrudur.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - O zaman kesinlikle alkol ve uyuşturucuyla araç kullanmayacaksınız.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Süleyman Bey kızacak bize ama yine.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Burada yaşam şekline müdahale yok mu?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Yok, öyle araç kullanmayacak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani doğrudan, burada, trafiğin tehlikeye atıldığı kabul ediliyor?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tabii efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, merak ediyorum ne düşünüyorlar diye. Belki itiraz olabilir, merak ediyorum.

Buyurun.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Başkanım, kanun maddesinde doğrudan, alkollü kullanmak suçun tek ve yeterli unsuru değil aslında ama Yargıtay tabii, değişik kabuller de şey yapıyor çünkü "... etkisiyle emniyetli bir şekilde aracı sevk ve idare edemeyecek." diyor. Dolayısıyla Yargıtayın bu konuda değişik uygulamaları olduğu, emniyetli bir şekilde araba sevk edip edemeyeceğine dair bazen rapor aldırdı, bazen de "Alkollüyse edemez." dedi, Yargıtay onu belirledi. Ama kanun madde metninden alkol tek ve yeter unsur değil, emniyetli şekilde araç sevk edemeyecek olması da aranıyor kanun metninde.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi bakın, mesela bu yorum işi değiştirdi.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Öncekinde var efendim, biz değiştirmiyoruz Sayın Başkanım bunu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, yok yani anlıyorum.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Başkanım, burada tabii ki uyuşturucu noktasında bir şey yok ama alkolde Yargıtayın... 2918 sayılı Kanun'da düzenlendi. Promil olarak bir sınır var, 100 promil; kaza

yapmadan sadece denetimde yakalanırsa 100 promilin üzerinde olması lazım, kaza olursa da 50 promilin üzerinde olması lazım yani maddi hasarlı olursa. Öyle bir sınır var, 2918 sayılı Kanun'dan gelen bir sınır var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Başkanım, bu değerlendirmeyi biz de yapalım yani sen "İlla konuşun." diyorsun bize, konuşalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Arkadaşlar, bu sözü üçüncü kez söylüyorum, bakın, bu sözü: Sınırlı sayıda suçlarda çok sınırlı bir miktarda ceza artırımına niçin ihtiyaç duyulduğu bilinmemektedir, daha hâlâ anlayamadım. Söz gelimi, arkadaşlar, bakın, söz gelimi alkollü araç kullanmak eylemine ceza artırımını yapılırken yağma, şantaj ve buna benzer şiddete meyyal diğer suçlarda ceza artırımını yapılmaması anlaşılır değildir. Bunu söylemek zorundayım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şantaja var, şantaja yapılıyor... Tehdit..

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yağmaya arttırmamız lazım bizim bu durumda.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika....

Selman Hoca, buyurun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - O suçların cezaları zaten çok yüksek yani o kıyasla...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Artıralım yani.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Çok yüksek zaten.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, Selman Bey, sen düz düşünüyorsun "Oradan yola çıkarak buradakileri de arttırmayın." demek istiyorlar. Anlatabildim mi yani?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Anladım da yani...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Anlaşıldı herhâlde.

Peki, 13'üncü maddeyi kabul edenler... Reddedenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 5237 sayılı Kanunun 223 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi, kaçırılması veya alıkonulması

MADDE 223- (1) Hukuka aykırı bir davranışla kara ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen, bu aracı hareket halinde iken durduran veya gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun konusunun deniz veya demiryolu ulaşım aracı olması halinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Hukuka aykırı bir davranışla hava ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen veya bu aracı gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların işlenmesi amacıyla veya sırasında başka bir suçun işlenmesi halinde ayrıca bu suçtan dolayı ceza verilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 2 adet önerge vardır aynı mahiyette olmak üzere. Önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Zülcüf Uçar
Van

Onur Düşünmez
Hakkâri

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Değerli arkadaşlar, "parlamento" demek "konuşulan yer" demek, "parlamentar" demek de "konuşan kişi" demektir. O bakımdan biz konuşacağız, ondan sonra tarihe not düşeceğiz, iktidara geldiğimiz zaman da bu notları çıkaracağız.

Değerli arkadaşlar, şu anda şu maddenin şu infaz torba yasasına niye girdiğini anlamak mümkün. Niye, biliyor musunuz? Demokratik tepkilere, sokak eylemlerine "evde otur" anlamında, "çıkmayın, susun, görmeyin, karışmayın" anlamında bir madde, "Yoksa ceza verilir." diyor. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılmasına tam anlamıyla engel bir madde. Neden? Nedenlerini söylüyorum; Hocam, dinlerseniz sevinirim: Ulaşım araçlarının kaçırılması ve alıkonulması suçu. Bu nerede? TCK 223, ulaşım araçlarının kaçırılması ve alıkonulması suçu. Burada değişiklik yapılmış, suçun adı değiştirilmiş. Neden? İhtiyaç duyulmuş çünkü. Bu ihtiyacı da biliyoruz. Nereden biliyoruz? Konak Meydanı'ndan biliyoruz, Kızılay Meydanı'ndan biliyoruz, Saraçhane Meydanı'ndan biliyoruz, Taksim Meydanı'ndan biliyoruz. Ne denmiş? "Ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi -ulaşım araçları zaten hareketli araçlardır, bunu yazmanıza gerek yoktu- ve kaçırılması veya alıkonulması." Suçun ismi değiştirilmiş. Şimdi, burada, cebir veya tehdit kullanma suçun unsuru olmaktan çıkarılmış; hayret, vay canına! Neden çıkarılmış? Cebir ve tehdit olursa

ayrı bir ceza verecekler aynı suçtan; bir hareketten dolayı iki ayrı suç geliyor arkadaşlar, yetmemiş "ve hukuka aykırı herhangi bir davranışla ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi" eylemi getirilmiş; kaçırılması veya alıkonulması suçun oluşması için yeterli görülmüş. Bu suçun işlenmesi amacıyla veya sırasında başka suç işlendiyse; kasten yaralama, tehdit, mala zarar verme - TOMA'ya şöyle vurduğun zaman zarar veriyorsun çünkü, TOMA'ya zarar verdiğin için- kişiyi hürriyetinden yoksun kılma veya başka bir suç iki suçtan da ayrı ayrı ceza verileceği düzenlenmiş. Yani yazmasalar biz anlamayacaktık.

Arkadaşlar, bu madde kara yollarında yapılacak yürüyüşler, muhalif eylemler yönünden sorun teşkil edebilecek bir maddedir. Dikkat etmekte fayda var çünkü "hukuka aykırı davranış" gibi bir tanım yapmış; "Bu, suçun oluşabilmesi için yeterli, hukuka aykırı davranış..." Nedir böyle bir şey? Keyfi. Ne? Kim belirleyecek? Şimdi, buradan yola çıkarak -Bilal Erdoğan'a gibi tane tane anlatıyorum arkadaşlar, yanlış anlaşılmasın- birincisi; 223'üncü maddeye "hareketin engellenmesi" ibaresi eklenince ve birinci ve üçüncü fıkralarından "cebir ve tehdit kullanmak" ibaresi çıkarılınca, bu değişikliklerle maddede daha net olan kaçırılma, alıkoyma eylemlerine ilave olarak muğlak olan "hareketin engellenmesi" ibaresi eklenince böylece hâkime sınırları belirlenmemiş bir alanda geniş bir takdir yetkisi tanımlanıyor. Tabii, bu hâkimler bizim hâkimlerimiz; 7 bini siyasi parti üyeliğinden, yöneticiliğinden gelen hâkimler olunca önüne gelen şüphelinin ya da sanığın hangi siyasi durumda olduğuna da bakarak karar verecekler.

Bununla birlikte, maddenin bir ve üçüncü fıkralarında cebir ve tehdit kullanmak unsurunun çıkarılmasıyla hedeflenen suça verilecek cezanın yanında mevcut düzenlemede bu suça şiddet unsuru sayılan ve nitelikli hâller dışında suçun zorunlu unsuru olarak görülen ve ayrıca bir suç ya da ceza olarak öngörülmeceen cebir ve tehdit içeren eylemlerin de gerçek içtima kapsamında değerlendirilip ayrıca cezalandırılması söz konusu olacaktır. Mevcut uygulamada örneğin, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma ve yağma suçlarında basit yaralama ve tehdit suçun unsuru sayılmaktadır ve ayrıca bu suçlardan cezalandırma olmamaktadır.

Sayın Genel Müdürüm, doğru mu bu?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Doğrudur efendim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ancak teklifle getirilen düzenlemeyle 223'üncü madde uygulamasında bu suçlardan da ceza tayini mümkün olacaktır diyoruz ama mümkündür yani olacaktır. Bu düzenleme hangi toplumsal ihtiyaçtan çıkmıştır sayın imzacı vekillerimiz, hangi toplumsal ihtiyaçtan çıkmıştır yani Yozgat'tan mı çıkmıştır, Saraçhane'den mi çıkmıştır, duran adamlardan mı çıkmıştır ya da Kızılay'dan mı çıkmıştır, anlayamadık. 223 kapsamında her yıl ne kadar soruşturma ve kovuşturma yapılmaktadır, bunu da anlatırsanız biz de yazarız yani etki analizi yapıyoruz ya, önümüze gelince Adalet Komisyonu olarak -her şey önümüzde, etki analizi- onu da anlatırsanız seviniriz.

Teşekkür ederim.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Biz de söz istemiştik.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, evet, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Açıkçası, Süleyman Bey bizim söyleyeceklerimizi daha fazlasıyla da ifade etti, aynı mahiyette aslında söyleyeceklerimiz. Bu maddedeki yapılan düzenleme, daha doğrusu hem başlığında hem de içeriğinde kısmi ekleme ve çıkarmalardaki amacı hakikaten biz de sorguluyoruz, merak da ediyoruz cevabını. Gerekçede de asıl amacın ne olduğunu görmüş değiliz. Dolayısıyla buna yönelik bir açıklamanın yapılması gerektiği düşüncesindeyiz. Kaldı ki gerçekten de toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını kullanan, Anayasa'nın 34'üncü maddesinin tanıdığı, güvence altına aldığı bir hakkın keyfi bir şekilde suç olarak vasıflandırıldığı, savcılar veya hâkimlerce suç olarak vasıflandırıldığı, cezalandırıldığı bir süreçten geçiyoruz. "Hukuka aykırı bir davranışla" diyerek her türlü davranışı buna mı sokacağız? Buradaki "hukuka aykırı davranış" her ne kadar daha önceki kanun metninde de yer alıyor olsa bile bunun kapsamını genişletmek yerine "cebir ve tehdit" kelimesini oradan çıkarmakla amaçlanan nedir? Hukuka aykırı bir davranış daha belirli bir hâle getirmek daha sağlıklı olmaz mıydı? Çünkü Anayasa'nın belirlilik ilkesine de aykırı bir durum söz konusudur. Kanun metninin eskisinde de yine belirlilik ilkesine aykırılık söz konusudur ama "cebir veya tehdit kullanarak" ibaresinin çıkarılması bunu daha belirsiz bir hâle getirmiş durumdadır. Dolayısıyla örneğin toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkını kullanan kişinin ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi kapsamında çok daha fazla kişinin cezalandırılması amacını güttüğünü düşünüyoruz ama biz burada hakikaten kanun yazıcıların ya da bu kanun teklifine imza atanların amacının ne olduğunu gerekçenin haricinde daha somut bir şekilde öğrenmek istiyoruz çünkü gerekçe bizim sorularımıza, hem bizim hem de Cumhuriyet Halk Partisinin sorularına cevap vermiyor, bizleri bilgilendirirseniz seviniriz.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Evet, Başkanım...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Başkanım, Nevroz Vekilim de herhâlde bir söz istiyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Şimdi, ben imza sahibi arkadaşlara sormak istiyorum. Maddenin mevcut hâlinde "cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla" yazarken şu anki teklifte "cebir veya tehdit kullanılarak" kısmı ön şart olmaktan çıkmış ama bağımsız bir şart olarak yine hukuka aykırı bir davranış mevcudiyetini koruyor. Burada maddede ne gibi bir değişiklik oldu, ben bir değişiklik görmedim yani anlam itibarıyla bir şey değişmemiş, öyle mi, yanılıyor muyum? Daha öncekinde "cebir veya tehdit kullanmak" durumunda da varmış ve "hukuka aykırı kullanmak" da ayrı bir sebepmiş ama burada cebir ve...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İsmi değişti.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Adıyla beraber bakın.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Adı falan her şey aynı bence.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Adı değişti, yok.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Başlık değişti.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Bence bir şey değişmemiş.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Hareketin engellenmesi...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Yani "cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı bir şekilde" diyor, şu anki hâlinde de...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Alıkoyuyordu önceden, şimdi de...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hareketini engelliyor.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Yine aynı şey ama...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ya, eskiden hareketin engellenmesi yoktu.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Ya, ben yanılıyor muyum Sayın Genel Müdürüm?

SELMAN OĞUZHAN ESER (Karaman) - Var, var, var, kanunda var; mevcut kanunda var o.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - İçerikte var, başlıkta yok.

SELMAN OĞUZHAN ESER (Karaman) - Başlıkta yok sadece.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Bir de bu sadece ulaşım araçlarını mı kapsıyor? Ticari araçlar yani kara yolundaki bütün araçları kapsıyor.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Trafik magandalarının sokakta yaptıkları bu eylemler neticesindeki o trafiğin engellenmesiyle ilgili.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Yani cebir ve tehdit olmadan da yine bu suç hâlinde öyle değil mi yani hocam? Yani farklı bir şey yok. Cebir veya şiddet kullanmadan da yine bu suç işlenebiliyor zaten mevcut hâlinde de yani. Önceden de cebir veya şiddet kullanmasa dahi hukuka aykırı bir davranışla bu suç işlenebiliyordu, şimdi de işlenebiliyor.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Alıkonma boyutunda önceki.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Kaçırma ve alıkonmaydı.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Hareketin engellenmesi alıkonma boyutundaydı.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hareketin engellenmesi...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Bu konuda bir açıklama istiyorum arkadaşlar.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Arkadaşlar, Kızılay'da toplantı ve gösteri yürüyüş hakkını izinsiz kullanmak isteyen 50 gencimiz Meclisin oradan geçti, yavaş yavaş yürüyor, kalabalık olunca kaldırımın dışına çıkmış durumda. Orada, geldi otobüs, geçemedi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kasten işlenmesi lazım.

SELMAN OĞUZHAN ESER (Karaman) - Suçun manevi unsuru...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - O manevi unsuru biz hâkimlerde çok biliyoruz. Hâkimleri biliyoruz biz; nerede kasıt olduğunu, nerede olmadığını...

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın milletvekilleri, ben bir örnekle daha katkıda bulunmak istiyorum. Ulus'ta Birinci Meclisin önünde Cumhuriyet Halk Partisi bir gösteri, bir yürüyüş yaparken bir tır geldi ve parti otobüsünün yanaşmasını engelledi, bizim arkadaşlarımız da tırın hareketini engellediler. Şimdi, bu hâliyle o zaman suç olacak, doğru mu? Doğru. Yani güncel olması bakımından sanki son dönemde toplumsal olaylarda cereyan eden bazı hareketleri cezalandırma amacı güttüğü izlenimi uyandırmaktadır bizde.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Barolar Birliğinin temsilcisi var burada.

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. BURCU ÖZTÜRK - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Öncelikle, kurumum ve Başkanım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Madde teklif gerekçesinde belirtildiği üzere cebir veya tehdit kullanma fiilleri suçun unsuru olmaktan çıkarılmakta ve böylelikle bu fiiller bakımından gerçek içtima hükümlerinin uygulanması öngörülmektedir. Dolayısıyla hukuka aykırı bir davranışla ulaşım aracının hareketinin engellenmesi, kaçırılması veya alıkonulması bu suçun işlenmesi için yeterli olacaktır. Komisyonun dikkatini çekmek istediğimiz husus şudur ki düzenleme kapsamında "hukuka aykırı hareket" ve "ulaşım aracının hareketinin engellenmesi" kavramlarının mevcut hâliyle belirsiz nitelikte olduğu "hukuka aykırı hareket" önceki düzenlemede mevcut ise de "hukuka aykırı davranış" tanımı bulunmadığından hangi hareketlerin, eylemlerin bu suçu oluşturacağı madde kapsamından da anlaşılmadığından maddenin Anayasa'nın 2'nci maddesi uyarınca hukuki belirlilik ilkesine aykırı nitelikte olduğu değerlendirilmektedir.

Takdirlerinize arz ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Aslan.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben şöyle ifade edeyim: Her ne kadar bu maddenin getiriliş gerekçesi olarak trafik magandaları ya da yaşananlarla ilgili gerekçe sunulsa da size bizzat yaşadığım bir olayı anlatarak söyleyeceğim, biraz da CHP'li milletvekillerinin ifade etmiş olduğu durumu teyit eden bir mesele. Biz DEM PARTİ olarak -Şırnak Milletvekiliyim ben- yerel seçim zamanı aday tanıtımı için bir konvoy yaptık ve biz bu konvoyu yaparken İdil ilçesi girişinden Cizre'nin ana merkez girişine girmeyelim diye Cizre Kaymakamlığının kararıyla emniyet "Yol çalışması var." diyerek önümüzü kesti. Biz ilçe merkezine gidemedik, gitmekte ısrar ettiğimiz için büyük bir konvoy ve bekleyiş oluştu, orada bir bekleme hâli oluştu. Hatta orada beklememizle ilgili bir tane videomuz var. "Yol çalışması var." deniliyor ama buradaki gördüğünüz kepçe güya yolu kazıyormuş gibi yapıyor ama bir kazı mazı yok. Biz bununla ilgili suç duyurusu da yaptık. Ne mi oldu? Bizim hakkımızda hem trafik güvenliğini tehlikeye atma hem de bu maddeden dolayı soruşturma açıldı -tüm adaylarımıza, araba sahiplerine- bana da fezleke geldi, şu an komisyonda bekliyor. Eğer ki bu madde bu hâliyle geçerse hareketin engellenmesinden, ulaşım araçlarıyla engellenmesinden otomatik olarak biz ceza alacağız. Cebir, tehdit yok; durdurma var, hukuka aykırı davranış, orada bir engellemeyle biz karşı karşıyayız. Şimdi, bu madde geçtiğinde ben otomatik ceza alacağım. Bu dosya hâlâ açık, fezleke Meclisin içerisinde bulunuyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Geriye yürümeyecek.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Diyeceksiniz ki "İstisna, özgün bir dosya."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Genel olarak yani bundan sonra olursa...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, bu sıkça yaşadığımız bir mesele. "Niye?" diyeceksiniz; muhalefetin yapmış olduğu eylem ve etkinliklerde özellikle konvoy ve toplu gidişlerde ya jandarma tarafından ya polis tarafından durduruluyoruz. Durdurulmamız otomatik hâle dönüşüyor, biz de buna tepki göstermek adına çoğu zaman araçlarımızın kontağını kapatıp bekliyoruz; bu bir protesto şekli, bu bir yasaklamaya dönük tavır alma şekli. Şimdi, biz otomatik olarak bunların hepsinden... Neye üstünlük tanınacak? Maalesef ki Türkiye'deki yargı tarafsızlığını, bağımsızlığını, hâkimlerin değerlendirilmesini dikkate aldığımızda çok da lehe bir uygulama beklenemeyeceği açık. O nedenle, buradaki cebir, tehdit kısmının neden kaldırıldığı burada net şekilde açıklanmadıkça bu hükmün bu şekilde gerçekleşmesinin keyfiyete yol açacağı açık.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Selman Hocam, buyurun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Bu düzenleme herhâlde en yanlış anlaşılan düzenleme bence. Aslında mevcut yani önerilen şeyde çıkarılan tek şey cebir veya tehdidin bir alternatif seçimlik hareket olmaktan çıkarılması, bunun dışında aslında hiçbir değişiklik yok. Engelleme davranışı metinde var, başlıkta unutulmuş, başlığa ekleniyor sadece, yeni bir hareket ihdası söz konusu değil. Mevcut hâlinde zaten "cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı davranışla işlenmesi" şeklinde iki alternatif davranış öngörülmüş. Şimdi, tabii, cebir, tehdit çıkarılınca tek sonucu cebir, tehdit dolayısıyla ayrıca ceza verilmesi, bu anlamda cezası artacak diyebiliriz tabii ki.

"Hukuka aykırı davranış ne demek? Belirli midir?" meselesi. Bu başka suçlarda da var tabii, bu suça özgü bir sorun da değil. Şimdi, burada kanun koyucu bir neticeyi öngörmüş yani bir aracın engellenmesi ama bu engelleme o kadar çeşitli hareketlerle olabilir ki bunları tüketici bir şekilde saymanız mümkün değil. O yüzden, genel bir sıfat kullanılmış burada, hukuka aykırı herhangi bir davranış.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü tabii ki kurallara uygun davranılması hâlinde hukuka aykırı bir davranış olarak değerlendirilmeyecektir ama tabii bizde uygulamada bunun sınırları biraz muğlak olduğu için bazı tartışmalara yol açtığını da söylemek lazım. Hukuka uygun bir toplantı ya da eleştiri hakkı çerçevesinde, ne bileyim, protesto hakkını da ona sokuyorsanız, hukuka uygun bir davranış olarak nitelendiriyorsanız tabii ki bu suçun unsuru gerçekleşmeyecektir diyebiliriz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hocama bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hocam, bu teklifle getirilen düzenlemeyle 223'üncü madde uygulamasında bu cebir ve şiddet yok ya, cebir ve şiddet, bu suçlardan da ceza tayini mümkün mü?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Evet, evet, ayrıca ceza verilmesi isteniyor zaten.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İkinci sorum: Bu hangi toplumsal ihtiyaçtan doğmuş? Çok merak ettim yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Onu Genel Müdürümüz...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Genel Müdürüm, her şeyi biliyorsunuz siz yani siz artık "Her şeyi bilen Genel Müdür." olarak çıkacaksınız böyle giderse. Hangi toplumsal ihtiyaçtan çıkmış?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Genel Müdürü ne yapacaksın ağabey, Genel Müdürlük ne var burada?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bir de şu var: 223, 170, bu tür 179'la ilgili Yargıtayda... Sayın Başkanım, bir daha çok gelecek ya bu tür maddeler, Yargıtaydan kim var?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Başkanım, bu sorunun muhatabı Genel Müdür değil ya, Genel Müdür bürokrat.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yargıtaydan var arkadaş.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yargıtaydan kim var? Her şeyi bilen Müdürü mü var?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Genel Müdürü sıkıştırmanın bir anlamı yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yargıtaydan kim vardı? Burada mı Yargıtaydan gelen arkadaş?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Arkadaş varmış işte.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yargıtaydan var arkadaşlar ama o dairede...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Gizli yani örtük izleme mi yapıyor arkadaşlar? Şöyle bir kendinizi gösterin.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Konuyla ilgili daireden değil.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Genel Müdürüm, seninle ilgili bir durum yok. Genel Müdür bürokrat, ne yapsın adam ya! Orada mevzuatı açıklıyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Cevap veriyor.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Teknik bir açıklama yapayım Başkanım uygun görürseniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Başkanım, bu madde şu an uygulanmayan bir madde, ölü bir madde. Biz analiz ettik, maddeyi inceledik; bunun getiriliş amacı tamamen ve tamamen trafik mağdalarına karşı etkili bir yaptırım uygulamak. Trafikte zaman zaman yansıyor, araç kullanan bir hamile hanımefendiye karşı aracın kaputunun üstüne çıkıp, yumruklayarak neredeyse içeri girip erken doğum yapmasına sebep oluyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Orada cebir ve tehdit yok mu zaten yani o hareketi yapınca?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Cebir ve tehdit var, onu arz edeyim Başkanım. Başlığından başlayayım. Hocam ifade etti, maddenin içinde zaten engelleme fiilî suçun unsuru, başlıkta eksik...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Cebir ve tehdit kısmı...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Arz edeceğim Başkanım.

Madde başlığına da engellemeyi getirdik. Cebir ve tehdit kullanmak ya da hukuka aykırılık. Aslında maddenin mevcut düzenlemesinde "ya da"yla geçtiği için hukuka aykırılığın mutlaka cebir ve şiddetle, tehditle olması gerekmiyor ancak...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hukuka ayrı olsa da yetiyor zaten.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bizim örneğimiz bir istisna, kabul edilir bir gerekçe olmuyorsa o örnek de bir istisna kabul edilir genel değerlendirmede.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Genel Müdürüm, etkin bir mücadele için diğer suçlarda yaptığınız gibi burada da cezayı artırsaydınız madem öyle.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Bu da bir yöntem Başkanım, o da olabilir, o da olabilir ancak Yargıtay şunu yapıyor Sayın Başkanım: Hukuka aykırılığı tek başına yetmiyor, tehdit ve cebir nitelikli hâlleri var ise bu suçu o zaman uyguluyor. Bu suç Yargıtayın içtihadından dolayı bugün uygulanmıyor, ölü bir madde. Onun için, cebir ve tehdidi unsuru olmaktan çıkartıyoruz Yargıtayın bu içtihadını değiştirmek için, sadece hukuka aykırılık unsuru oluyor ve cebir, tehdit ayrıca suç oluşturuyorsa onlardan mala zarar... Aracın camını kırıyor, aynasını kırıyor, kaputunu eziyor, çiziyor, tehdit ediyor, hakaret ediyor; bunların hepsinden ayrı ayrı ceza verilmesi... Bu maddenin amacı, trafik magandalarıyla etkili mücadeledir Başkanım, başka hiçbir amacı yoktur. Tabii ki çok daha artırılabilir bu, takdir...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Genel Müdürüm, az önce Sayın Aslan'ın bahsettiği örnekte...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, konvoy tabii ki farklı bir olay. Yani siyasi partilerin konvoyu oluyor, spor müsabakalarında konvoy oluyor, düğün konvoyları oluyor. Şimdi, düğün konvoyunda ya da spor konvoyunda sağ taraftan bir ya da iki şeridi kapatarak gitsin, bunda bir sorun yok ama yolu tamamen kapattığında ambulans geçemiyor, polis geçemiyor, diğer kamu görevlileri geçemiyor; vatandaş hastaneye gidecek, gidemiyor; tamamen kapatıp da gittiği an, kapattığı zaman insanlar acil durumda yetişemiyor. Tünelin, tüp geçidin altını kapatıyorlar ve asker uğurlaması yapıyorlar Başkanım, insanlar hasta, acil hastaneye yetişecek...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Bir de demokratik eylem yapıyorlar mesela, gösteri yapıyorlar (!)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Gelenekleri de bırakacağız artık yani!

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Gelenekleri bırakmayalım da uygun yerde, uygun şekilde yapalım Sayın Başkanım. İnsan hayatından daha mı önemli? Hastaneye yetişemiyor insanlar, tamamen kapatmaması gerekir. Şeridin birini açık bırakırsa sorun olmaz Başkanım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sorum açık ve net: 223 kapsamında yok değil mi soruşturma, kovuşturma?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Olmaz olur mu, var tabii ki ama düşük, beklenenden düşük. Niye? Yargıtayın o unsuru aradığı için cebir, tehdidi... 86'ncı madde varsa suç oluşmuyor, 87'nci madde varsa suç oluşuyor maddenin dizaynında. Trafik magandalarıyla etkili mücadele bakımından yeterli olmuyor bu düzenleme.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - "Magandalar" olarak başlığı değiştirin, öyle yazın o zaman.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Yani takdir Komisyonun Başkanım. Trafik magadanları kaputun üstüne çıkıyor, yumrukluyor Başkanım, daha ne yapsın? Takdir tabii ki Komisyonun ama...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Şimdi, madem gerekçe magandalıkla etkin mücadele, "Yargıtay içtihadı da bir cebir ve tehdidi suçun unsuru olarak kabul ediyor." dediniz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Unsuru olarak kabul ediyor, evet.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - O zaman, şimdi bunu buradan çıkardığınız zaman magandalığı nasıl etkin mücadele yapacağız?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Artık, hukuka aykırılık unsuru olacak.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Magandalıktan daha geniş bir alanda uygulanabilir bir madde hâline geliyor.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sadece hukuka aykırılık unsuru olacak.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Tamam.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Cebir, şiddet uyguladığı hâl suç ise ondan da ayrıca cezalandırılacak.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Tamam, onu anladık.

Şimdi, magandalık için "maganda" dediğimiz cebir ve şiddeti de kapsayan bir tutum olabilir genellikle.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Evet.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Bu şartı kaldırdığımız zaman, o zaman maddeyi biz bizim de kaygı duyduğumuz bütün olayları da kapsayacak şekilde uygulanabilir hâle getireceksiniz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Her olayda uygulanmayacak Başkanım, bu kasta bakmak lazım. Konvoy yolu tamamen kapatmadan gidiyorsa bunda suç oluşmaz.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Genel Müdürüm, biz "Türkiye'de hukuk yok, yargı doğru işlemiyor." diyoruz, "Kasta bakalım." diyorsunuz. Kasta bakalım tabii de bakan kim? Bakan yok, sıkıntı orada zaten. Bakan olsa...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Asker uğurlamasında yok, düğünde böyle bir şey yok ya! İnsanlar saygı duyuyor, düğünde konvoy olunca biraz çekiliyorsun, geçiyorlar ya! Gelenekleri, görenekleri de bırakıracaksınız bize. Gelenek ve görenekleri gerekçe olarak ortaya koyuyorsunuz. Amaç belli...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Tamamen kapatmazsa suç oluşmaz Sayın Başkanım.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ben soruma cevap alamadım.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Soru neydi?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Benim sorduğum soru şuydu, gerekçesini falan sormuştum ama bir de hukuka aykırı eylemler olarak, hukuka aykırı bir davranış olarak bunu daha belirli bir hâle getirmek neden düşünülmüdü? Yani neden daha somut bir hâle getirilmedi? Mesela, Sayın Genel Müdürüm, Yargıtay tarafından da verilen karardan bahsettiniz, mevcut hâlinin uygulanamadığından bahsettiniz. Bunun çözümünün sağlanması için -bu hukuka aykırı davranışları- tane tane neden daha somutlaştırıcı bir yöntem izlemediniz?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Hukuka aykırılık, tabii ki hukuk düzeninin emir ve yasaklarına uymamaktadır. Bu emir ve yasaklar sadece Türk Ceza Kanunu'ndan gelen emir ya da yasak ya da düzenlemeler değildir. Karayolları Trafik Kanunu'nda kara yolunun hangi hâllerde düzeninin nasıl işleneceği, nasıl uygulanacağı orada düzenlendiği için oradaki trafik...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - 90 bin lira, geçen hafta geçti buradan.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Doğrudur Sayın Başkanım.

Ambulansa yol vermiyor mesela, ambulansa yol Trafik Kanunu'nda düzenlenmiştir. Polisin oradaki benzer düzen, intizam yetkisi çerçevesinde, spor müsabakalarında ya da diğer toplantılarda, nümayişlerde ya da konvoylarda, siyasi parti ya da spor müsabakalarında yetkisini nasıl düzenleyeceği, o alanları nasıl düzenleyeceği, yetkisinin neler olduğu düzenlenmiştir 2918'de. Dolayısıyla ona aykırı hareket ediyor, yolu tamamen kapatıyorsa -düşün alayı ya da başka bir şey- orada suç oluşur ama sağ kuldardan kapatmadan bir ya da iki şerit üzerinden gidiyorsa suç oluşmayacaktır ki ya da markete arabanızı park ettiniz, birinin önüne geldi ya da binanızın önünde, orada da suç oluşmayacak. Niye? Kasıt yok. Buradaki kasıt özellikle...

Buradaki en önemli husus şu: Sayın Başkanım, psikolojik bir olay var, bu suçun aslında bir psikolojisi var. Biz bunu Emniyetle de görüştük, olayları, vakaları inceledik; bunu analiz ettiğimizde mesele ne biliyor musunuz? İnsanlar trafikte bir dalaşa giriyor, o an insanların duyguları kabarıyor; işte, birisi kural ihlal ediyor, öbürü arkadan geliyor, selektör yapıyor, korna çalıyor, bilmem ne yapıyor, önüne kırıyor, bir yerde sıkıştırıyor, önüne kırıyor. Önüne kırdığı an artık suç yoluna giriyor Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Önüne kırdığı an suç yoluna giriyor. Niye? Sayın Başkanım, önüne kırıp da arabayı durdurduğu an artık kendisinin inip bir müdahale etme zorunluluğu psikolojik olarak insanda ortaya çıkıyor...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, ben ikna oldum Sayın Genel Müdürümden. Bu konuyu kapatalım...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - ...ve iniyor ya kaputu kırıyor ya aynayı kırıyor ya müdahalede bulunuyor. Bu suçun psikolojik yönü de var Sayın Başkanım, bu suçun unsuru trafik magandalılığı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Konu anlaşıldı.

Teşekkür ediyoruz.

Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 14'üncü madde kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan "(madde 170)" ibaresi "(madde 170, birinci ve üçüncü fıkra)" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Zülcüf Uçar
Van

Onur Düşünmez
Hakkâri

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Gerekçe...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Madde içeriği seri muhakeme usulünün uygulandığı suçlar arasında eşitsizlik ve orantısızlık doğuracağından maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "tutukluların" ibaresi "hükümlülerin veya tutukluların" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 16'ncı madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Özcan, buyurun.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 16'ncı ve 17'nci madde çocuk adalet sistemine ilişkin düzenlemeler içeriyor ve ben ikisini birlikte ele alarak konuşmamı yapmak istiyorum. Bunlar ilk başta "iyileştirme" "eğitim" "topluma kazandırma" gibi olumlu kavramlarla sunuluyor fakat içerdiği hükümler bu iddiaların aksini göstermekte; şöyle ki, 16'nci maddeyle çocuk tutukluların yanı sıra çocuk hükümlüler doğrudan çocuk kapalı infaz kurumuna gönderilecek. Eğer şartları sağlarsa çocuk eğitimevine gönderilebilecekler. Bir defa, çocuk mahkûmlar açık ceza infaz kurumuna alınmalıdır; her şeyden önce bu, çocuk hakları bakımından bir zorunluluktur çünkü çocuk ceza adalet sisteminde temel ilke, özgürlüğünden yoksun bırakmanın son çare ve en kısa süreyle uygulanabilecek bir önlem olması. Bu ilke, hem Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de hem de Birleşmiş Milletler Pekin Kuralları'nda açıkça belirtilmiştir. Kapalı ceza infaz kurumları çocuğun eğitime erişimini, ailesiyle bağlarını ve toplumsal gelişimini olumsuz etkileyen ortamlardır. Oysa açık ceza infaz kurumları çocuğun dış dünyayla ilişkisini koparmadan, denetimli ve destekleyici bir ortamda yeniden topluma kazandırılmasını bir nebze mümkün kılacak ortamlardır. Bu bağlamda da çocuğun yüksek yararı gereği öncelik daima açık kurumlarda eğitim ve rehabilitasyon odaklı modellerde olmalıdır. Çocuklara yönelik infaz rejimi bir cezalandırma aracı değil onarıcı ve koruyucu bir toplumsal destek mekanizması olarak kurgulanmalıdır, aksi takdirde adalet sistemi çocukları ıslah etmek yerine daha derin bir travma içine itmektedir. Peki, neden açık ceza infaz kurumuna yönlendirme yapılmamaktadır? Bu soruya teklif bir gerekçe sunmamakta, kamuoyuna ikna edici bir açıklama da yapılmamaktadır.

Teklifin 17'nci maddesiyle çocuk hükümlülerin çocuk eğitimevlerine ayrılabilmesine yönelik şartlar yeniden belirlenmekte, çocuk hükümlü kapalıdan eğitimevine geçerken idare ve gözlem kurulu kararları esas alınacak. Bu kurulun kararlarını hangi ölçüte göre vereceği de buradan net bir şekilde belirlenmemiş. Soruyoruz: Bu kadar kritik kararlar bu şekilde mi verilecek? Ve yine, ek olarak, disiplin cezası alması ya da eylemin kurum düzenine tehdit olarak değerlendirilmesi gibi son derece subjektif ve geniş yoruma açık ifadelerle çocuklar tekrar kapalı cezaevine gönderilebilecek. İnfaz hâkiminin onayı olmaksızın yalnızca kurum içi değerlendirmeye mi bu husus bırakılacak, bunu da buradan sormak istiyoruz bir kez daha. Bu, çocukların özgürlük haklarını ilgilendiren bir durum ve bağımsız bir yargı denetimi zorunluluk arz ediyor. Üstelik, bu düzenlemelerin ayrıntıları yönetmeliklere bırakılmış yani ayrıntıların da yönetmelikle belirlenmesine bırakılmış. Oysa eğitim hakkı, kişi özgürlüğü ve güvenliği idarenin keyfi uygulamalarına karşı güvence altında ve yalnızca yasayla sınırlanabilir. Bu yönüyle teklif Anayasa'nın 13'üncü ve 19'uncu maddelerine de açıkça aykırıdır.

Disiplin cezası alan veya "tehlikeli" olarak nitelendirilen çocukların kapalıya sevk edilmesi burada yine kararlaştırılmış. Bu, biraz önce de ifade ettiğim gibi, onarıcı adalet yerine cezalandırma mantığının burada hâkim olduğunu bizlere gösteriyor. "Tehlikeli hâldeki çocuk" gibi ifadeler çocuğun eylemini değil kimliğini suçlu kılmaktadır; onun yoksulluk, dışlanma, travma gibi koşullarını yok saymaktadır. Bu düzenlemeler çocukları potansiyel suçlu gibi gören ceza zihniyetini meşrulaştırmaktadır. O nedenle, teklifi çocuk adalet sistemi açısından hem hukuken sakıncalı hem de vicdanen kabul edilmez buluyoruz. Unutulmamalıdır ki çocuk suçlu yoktur, suça sürüklenen çocuk vardır; bu nedenle de bu çocuk haklarına dayalı çağdaş ceza, adalet sisteminin de temelidir. Yoksulluk, ihmal, istismar, eğitime erişim eksikliği, ayrımcılık gibi nedenlerle suça sürüklenen çocuklar cezalandırılmak için değil desteklenmek, eğitilmek ve topluma kazandırılmak için kamu politikalarımızın odağında olmalıdır diyorum ve teklifin tekrar gözden geçirilmesini takdirlerinize sunuyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Özcan.

Şimdi, Sayın Altın, buyurun.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Teşekkür ediyorum ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kanun 16'ncı, 17'nci ve 18'inci maddelerinin çocukların hapsedilme koşullarını doğrudan ilgilendiren maddeler olması sebebiyle söz almak istiyorum.

Öncelikle, genel olarak çocuğa yaklaşımla ilgili bir eleştiride bulunmak istiyorum çünkü çocukla ilgili meseleler ne zaman kamuoyunun gündemine gelecek olsa süspansiyonel yöntemlerle aslında bir çeşit kamuoyunun tepkisini azaltmak amacıyla kurulan komisyonlarla ya da ilgili düzenlemelerle bir şekilde gündeme geliyor. Fakat çocuklarla ilgili, özellikle ne "suça sürüklenen çocuk" olarak tabir ettiğimiz ne de "suçlu çocuk" olarak tabir ettiğimiz, "kanunla ihtilafli hâle gelmiş çocuk" tanımlamasını daha doğru bulduğumuz, bir şekilde suça bağlantısı olan çocuklarla ilgili düzenlemeler bu sebeple asıl meseleyi görmeyen ve çocuk ile suç arasındaki ilişkiyi buna sebep olan çevresel, sosyal, toplumsal meseleleri görmeyen bir yerde ele alıyor. Bir kere "suça itilmiş çocuk" demek çok muğlak bir ifade. Kim itiyor bu çocukları suça? Önce bunun adını koymak gerekir. Çocuğu suça iten şeyin biz bizatihi çocuğu korumayan ilgili politikalar olduğunun, aynı zamanda çocuğun üstün yararını gözetmeyen çevresel etmenler olduğunun bilinmesi gerektiğinin altını çiziyoruz. Eğer meseleye buradan bakacak olursak, çocuğa verilecek cezanın artırılmasının çocukların suç işlemede bir caydırıcı olmayacağını görmemiz gerekir. Bizim burada çocuğu suça iten meselelerin ne olduğunu analiz etmemiz, buna dair koruyucu politikalar üretmemiz, Adalet Komisyonunda bir düzenleme yapacaksa çocuğun suçunu artıran değil bu bağlantıyı koparan yani çocuğu uyuşturucuya iten, çocuğu suça iten, çocuğu kapkaça iten meseleleri, bu bağlantıyı incelememiz gerektiğini düşünüyoruz. Arka planında biz bu kanun teklifinin 16'ncı, 17'nci, 18'inci meselelerinin kamuoyunun tansiyonunu düşürmeyle ilgili olduğunu düşünüyoruz çünkü yapılan düzenlemelerin çocukların mevcut durumuyla ilgili bir iyi hâle sebep olmayacağını düşünüyoruz. Neden böyle düşünüyoruz? Çünkü en başında siz de kendi kanun teklifinizde demişsiniz ki yani kendi özet metninizde demişsiniz ki: "Önce, çocuğun kapalı ceza infaz kurumlarında infazına başlanması, ardından çocuk eğitimevlerine gönderilmeleri öngörülerek infaz sürecinde çocuklara uygun bir geçiş süreci sağlanmaktadır." Yani bu nasıl uygun bir geçiş süreci? Yani bunun kendisi bir geçiş süreci mi? Çocuk toplumsal bir alandan alınıp önce kapalı infaza konulup daha sonra suçu netleştğinde ya da idari gözlem kurulu gibi muğlak bir kurul tarafından karar verildikten sonra eğitimevine alınması demek, bir geçiş süreci değil. Bunun yerine şunu öneriyoruz biz: Madem bir çocuk bir suça ilgili bir duruma geldiyse, böyle bir noktaya geldiyse, biz bu çocuğu yeterince koruyamadıysak o zaman önce o çocuğu eğitimevine alalım, eğitimevinden sonra onun hükmü kesinleştğinde... Çünkü masumiyet karinesini de doğrudan ihlal eden bir mesele bu yani bir çocuk tutukluyken yani aslında hüküm hâlâ verilmemişken onu kapalı cezaevine koymak, suçu netleşen çocukları eğitimevine koymak kendi içerisinde bir dengesizliği barındırmıyor mu sizce de? Yani hükümlü bir çocuk eğitimevinde ama hükümü

kesinleşmemiş bir çocuk kapalı cezaevinde; burada çok ciddi bir dengesizlik yok mu sizce de? Dolayısıyla bu kanun teklifinde sizin bahsettiğiniz gibi geçiş sürecini sağlamasını eğer hedefliyorsanız, öncelikle çocuk eğitimevlerine gönderilmesini, çocuk eğitimevlerinde nitekim şartları daha iyi olan koşullarda bu süreci geçirmesini... Belki de çocuk ceza almayacak, belki de hükmü orada kalmasını gerektirmeyecek. Dolayısıyla bir de bu mesele, az önce Genel Müdür dedi ki: "Psikolojik meseleleri de gözetmemiz gerekir." Yani 18'inci maddede düzenlediğiniz 1/10 oranında bir çocuğun en az beş gün dahi olsa cezaevinde kalma meselesinin çocukların psikolojisinde neye sebep olacağına dair bir araştırma yaptınız mı? Bununla ilgili damgalamanın boyutlarına dair, bir çocuk beş gün dahi ceza infaz kurumunda kalırsa onun geleceğinde, onun kimliğinde, onun yaşamında nasıl bir damgalamaya, nasıl bir akran zorbalığına maruz kalabileceğine dair bir öngörünüz var mı? Ki bunun yanı sıra çocukların ceza infaz sistemi içerisinde bulunduğu koşulların nasıl korkunç koşullar olduğunu da bir kez daha ifade etmek gerekiyor. Mesela, hemen bir örnek vereyim, Pozantı Cezaeviyle ilgili bir örnek vereyim; burada, şöyle: BM Çocuk Hakları Komitesinin 2021 tarihli Türkiye Gözlem Raporu'nda çocuklar hakkında uzun tutukluluk sürelerine, yetersiz koşullarıyla birlikte Pozantı Hapishanesindeki tecavüz ve işkencelere değinilmiş, çocuklarda tutukluluğun en son tedbir olması gerektiğinden bahisle Türkiye'ye uluslararası prensiplere uygun çocuk adalet sistemini tesis etmesi tavsiye edilmiştir. Yani sizin çocukları beş gün içerisinde tutmaya çalıştığınız cezaevleri bizzatı çocukların işkence gördüğü, akran zorbalığına maruz kaldığı, cinsel şiddetle boğuştuğu yerlerdir, çocuklar için güvenli yerler değildir. Bu sebeple, 18'inci maddede bahsettiğiniz beş gün dahi olsa çocukların cezaevinde tutuluyor olması hem Pekin Sözleşmesi'ne hem de Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin bizzatı kendisine aykırıdır. Burada da bir 1/10 oranındaki meselede de yetişkinler ile çocukları aynı kefiye koyan bir yaklaşım söz konusu ama Pekin Sözleşmesi ne diyor? Pekin Sözleşmesi diyor ki: "Mevcut hukuk sistemi içerisinde işleyebileceği bir suçtan ötürü kendisine yetişkinlerden farklı davranılması gereken kişidir çocuklar." Biz burada çocuklara farklı bir tutum sergilemiyoruz ama, yetişkinlere 1/10'u uygularken çocuklara da 1/10'u uygulamaya çalışıyoruz ve burada çocukları beş gün dahi içeride tutma zorunluluğuyla yine çocukları damgalamaya, psikolojik şiddete ve pek çok riske açık bir hâle getiriyoruz. Bu sebeptir ki hem Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme hem de Pekin Sözleşmesi'ne göre bu maddenin iptali gereklidir.

Bir de yine aynı sözleşmeyle ilgili olarak, spesifik durumlarla ilgili... Yine 17'nci maddeye dönecek olursak, bu görüş metninde başlangıçta yer aldığı üzere eğitimevlerinin görece daha iyi şartlarda olması karşısında bu teklif değişikliği çocuklar için lehe bir düzenleme gibi gözükse de bu madde aslında tutuklama koşulu olmayan çocukların eğitimevlerinde hapsedilmesine alan açmaktadır. Yani cehenneme giden yollar iyilik taşlarıyla döşenmiş gibi görünmektedir bu maddede. Biz çocuklar için iyi bir şey yapıyor muyuz gibi görünerek, eğitimevlerinden bahsederek aslında çocukların ceza infaz sistemi içerisinde daha fazla yer almalarına, daha fazla kapatılmalarına sebep oluyoruz. Dolayısıyla hem 16'ncı maddede hem 17'nci maddede hem de 18'inci maddede hem uluslararası sözleşmelere göre hem kamuoyu ve toplumun vicdanına göre hem de yürüttüğümüz siyasete göre çocuklarla uzlaşmayan, eşleşmeyen durumların söz konusu olduğundan bahsetmek gerekiyor.

Aynı zamanda, kamu denetçiliğiyle ilgili de yine bir geri bildirim var Maltepe 2 No.lu L Tipi Hapishanesinden. 9 çocuk koğuşundaki kapasitenin çok çok üstünde çocuğun tutulduğuna dair başvurunun ardından aldığı tavsiye kararda, kanunla ihtilafa düşmüş çocuklar için bütünüyle özel yasa, usul ve kurumların oluşturulmasını öngören modern çocuk adalet sisteminin güçlendirilmesine yönelik yasal ve idari adımların çabuklaştırılması hususlarında tavsiye kararı var yani bize modern çocuk adalet sistemine geçişi öneriyor. Modern çocuk adalet sistemine geçiş kapatılmayı değil, ceza infaz sisteminde daha fazla vakit geçirmeyi değil aksine onarıcı adaleti, aksine rehabilite edici faaliyetleri ve toplumla bütünleştiren faaliyetleri öngörüyor. Fakat sizin aslında yasa teklifinin başında da bahsettiğiniz bir şey var; toplumdan uzaklaştırılmasının suçun işlenmesini azaltmasından bahsediyorsunuz gerekçelerinizde. Yani bir çocuğun toplumdan uzaklaştırılması, evet, suç işleme koşulunu azaltabilir ama içinde bulunduğu koşullar yani cezaevinin koşulları onu daha profesyonel bir suçlu hâline getirme riskleri taşır. Bu sebeple, bir çocuğun kapatılmasının, ceza infaz sistemi içerisinde hapishanelere sevk edilmesinin aslında sorunun çözümüne değil sorunun derinleşmesine hizmet ettiğini söyleyebilirim.

Şimdilik 16'nci maddede söyleyeceklerimi böyle noktalayayım. Eksik bıraktığım bir şey olursa ilerleyen maddelerde tekrar söz hakkı alırım.

Hepinize dinlediğiniz için, anlayışınız için de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkürler Sayın Altın.

Sayın Bülbul, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Değerli arkadaşlar, şu anda önemli bir madde içerisindeyiz ama bakıyorum arkadaşlar yorulmuş, çay servisi başlasa iyi olacak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, bizim arkadaşların hepsi sanki burada da sizinkiler...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Özellikle Genel Müdürüm filan çok yorulmuş, bakıyor öyle Genel Müdürüm.

Sayın Müdürüm, çocuk hükümlülerle ilgili yapılan bu değişiklik açıkça aleyhe bir değişikliktir. Bak, sondan başlıyorum, sondan; Hocam, siz de dinleyin. Teklifin 16'nci ve 17'nci maddesiyle 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un yani İnfaz Kanunu'nun 11'inci ve 15'inci maddelerinde değişiklik yapılmaktadır. Teklif metnine göre, kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az hapis cezasına mahkûm olanlar ile taksirli suçlardan toplam beş yıl ve daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olanlar çocuk eğitimevine alınırlar; öte yandan, kasıtlı suçlarda üç yıldan taksirli suçlarda beş yıldan fazla ceza alan çocuklar ise infazın ilk evresinde çocuk kapalı infaz kurumuna alınırlar. Yani benim anlayamadığım mesele, bu beş yılı, bu üç yılı nereden buldunuz yani nereden aradınız, buldunuz? Çünkü eski mevzuat döneminde yani şu andaki mevzuat döneminde çocuklar hakkında kesinleşen cezaların infazı açık ceza infaz kurumu türevi olan çocuk eğitimevlerinde gerçekleştirilmekteydi yani şu anda çocuk eğitimevlerinde gerçekleştiriliyor. Bir de işin ilginç tarafı, çocuğun işlediği suç ve ceza miktarı ne olursa olsun yargılama sonunda verilen hüküm kesinleştiğinde ceza çocuk eğitimevinde infaz edilmekteydi, bu kadar net. Ne oldu? Taş mı düştü bir yerlerden? Yani bu çocukları niçin kapalıya gönderiyorsunuz? Hangi suçu işlerse işlesin, hangi cezayı alırsa alsın çocuk doğrudan çocuk eğitimevine götürülmekte şu andaki mevzuata göre. Yani suça sürüklenen çocuk ancak yargılama sırasında tutuklu olduğu esnada çocuk kapalı ceza infaz kurumunda kalmaktaydı, cezası kesinleşir kesinleşmez çocuk eğitimevine alınması yasal

zorunluluktaki. Bu yasal zorunluluktan, çocukları eğitimevine götürmekten neden vazgeçtiniz, neden sınır koydunuz? Taksirli suçlarda beş, kastı suçlarda üç. Yani suçun nevi önemli değildi, sınırı önemli değildi. Tabii, kafa sallıyor oradaki müdür yardımcım açıklayacak şimdi bize, açıklayacak, biz de anlayacağız. Yeni düzenlemeye göre, cezası kesinleşip hükümlü statüsüne giren çocuklar ceza miktarına göre cezaevine alınacaklardır. Yani söz konusu düzenlemeyle, hükümlü statüsündeki çocuklar ıslah ve eğitim öncelikli bir kurum olan çocuk eğitimevi yerine cezaeviyle tanıştırılmaktadır. Cezaevini öğrenecekler, eğitimevini bırakacaklar, cezaevine, ıslah edeceğiz ya. Çocuk Koruma Kanunu -uygulanmayan kanun- ve ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere göre -arkadaşlar açıkladı, Birleşmiş Milletler Pekin Sözleşmesi, suça sürüklenen çocuk için ceza infaz kurumunda infaz ancak son çare olarak, zorunlu hâllerde istisnai olarak söz konusu olabilir yani kapalı cezaevi zorunlu hâllerde söz konusu olabilir. Tüm çağdaş dünyada eğilim, suça sürüklenen çocukların ceza infaz kurumu yerine eğitim öncelikli kurumlarda rehabilite edilmesi şeklindeyken değişiklik teklifi genel eğilimden bir sapma olarak tanımlanabilir diyoruz ama arkadaşlar tanımlayamamışlar bunu çünkü sözleşmeye bakamamışlar.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Zorunlu hâller size göre nedir mesela?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Soracağım, soracağım.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ben size soruyorum: Zorunlu hâller nedir mesela?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Oraya da geleceğiz, bitirelim yani ondan sonra oraya da geleceğiz.

Değişiklik öncesi mevzuat çocuğun yüksek yararı ilkelerinden hareket eden, çok daha ileri bir içeriğe sahipken değişiklik sonrası mevzuat geriye gidişi ifade etmektedir. Aynı zamanda mevcut teklif, Anayasa'nın 10'uncu maddesi ve sizin uygulamaktan her zaman kaçındığınız eşitlik, çocuklara yönelik koruyucu, pozitif ayrımcılık gereklerine ve 41'inci maddesinde düzenlenen çocuk haklarına dair maddenin içeriğine açıkça aykırıdır. Sorum net: Bu değişikliği yapmaktaki amacınız neydi? Hangi saikle bu işi yaptınız? Neden çocukları eğitimevi yerine kapalı cezaevine -sınırlar yokken hangi suç olursa tartışılmaksızın- götürdünüz? Bu konuda açıklama yapmanızı bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Açıklama için Sayın Kırçalı, buyurun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Şimdi değerli Başkanım 5275 sayılı Kanun'da bir tezatlık var, buradaki şu andaki uygulamada bir tezatlık var. Çocuklar tutuklu olduklarında şu andaki meri kanunda, çocuk kapalı ceza infaz kurumunda bulunuyorlar, hüküm kesinleştiği zaman da çocuk eğitimevlerine alınıyorlar. Yani şimdi, çocuk tutukluysen çocuk kapalı ceza infaz kurumunda bulunuyor Süleyman Başkanım, hükümlü olduğun zaman da çocuk eğitimevine alınıyor. Bu tam tersi bir durum. Şimdi, yine, yasada da var, çocuk eğitimevlerinde siz, çocuğun firarını engelleyecek herhangi bir engel bulunduramıyorsunuz ve dolayısıyla da bu yasal olarak engellenmiş. Yani çocuğun buradan firar etmesini engelleyecek hiçbir şey yapamıyorsunuz. Buranın güvenliği kendi iç işleriyle sağlanıyor. Bu takdirde de dolayısıyla çocuğun firar etme gibi bir durumuyla karşı karşıya kalınıyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kapalı cezaevine koyduğumuzda büyüklerle birlikte mi koyuyoruz?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Hayır, çocuk kapalı cezaevine konuluyor.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Her yerde yok ama.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ayrı bölümlere konuluyor.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bazı cezaevlerinde çocuklar yetişkinler için tasarlanmış yerlerde kalıyorlar.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Uygulamada öyle bir örnek varsa getirin, Adalet Bakanlığımızın yetkilileri burada...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Var tabii ki.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Cezaevleri Genel Müdür Yardımcısı...

Siz bitirin, buyurun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, ya çocuk kapalı ceza infaz kurumuna konuluyor veyahut da büyüklerden ayrı bir yere konuluyor. Eğer burada sayın milletvekillerimizin iddia ettiği gibi bir yer varsa burada genel müdürlerimiz, genel müdür yardımcılarımız hemen onunla ilgili cevaplar verirler.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - "Büyükler ile çocuklar aynı koşullarda." mı diyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, değildir herhâlde.

Evet, devam edin.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Şimdi, her 2 maddede yapılan düzenlemeyle birlikte uygulamadaki bu tezatlık ortadan kaldırılıyor. Yani siz daha önceden çocuğu kapalı ceza infaz kurumundan alıyorsunuz, hüküm kesinleşiyor ve bu sefer çocuk eğitimevine alıyorsunuz, burada firarlar oluyor ve bu firarlar sonucunda aynı çocuk, bir kez daha suç işliyor, bir kez daha suç işliyor, bir kez daha suç işliyor. Tabiri caizse, tırnak içerisinde kullanacak olursak, çocuk bir suç makinesi hâline geliyor, dolayısıyla bu düzenlemeyle buradaki bu durumun da önüne geçilmiş olunuyor.

Değerli Başkanım, bu düzenlemeyle birlikte, çocuk, kapalı ceza infaz kurumunda gerekli şartları taşıdıktan sonra da çocuğun tekrar eğitimevlerine alınmasıyla ilgili düzenlemeler de burada yer alıyor. Zaten kanuni düzenlemeler de var; kasıtlı suçlarda üç yıl, taksirli suçlarda da beş yıl ve daha altı cezalarda çocukların doğrudan eğitimevlerine alınmasıyla alakalı...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Affedersiniz, istatistikleri verir misiniz, mesela kaç çocuk firar etmiş? Sayın Kırçalı, elinizde bir istatistik var mı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bir saniye efendim... Ya, bu söz kesme meselesini bir türlü çözemiyoruz muhalefette ya!

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Yok, istatistik varsa onu da verin diye yani.

Sayın Kırçalı, yanlış anlamayın, elinizde firarla ilgili istatistik varsa bilelim diye söylüyorum.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tamam, onu da bir arz edelim efendim. Yani teknik açıklamayı da genel müdürümüz, genel müdür yardımcımız yapabilirler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, yapsınlar.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Sayın Başkanım, tekrar teşekkür ediyorum.

Hüküm alan çocukların doğrudan çocuk eğitimevine gitmesi, her ne kadar çocukların lehine bir durum gibi görünse de uygulamada bu süreç çocukların aleyhine sonuçlar doğuruyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir şey soracağım: Siz niye engelleyemiyorsunuz firarları?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Arz edeceğim Sayın Başkanım.

Şöyle: Bir defa, mevzuat gereği hem açık ceza infaz sistemimizde hem de çocuk eğitimevlerimizin tanımında şöyle bir ifade var, diyor ki: Bu kurumların firara karşı engeli yoktur. Bu kurumlar firara karşı engeli olmayan kurumlar.

İkincisi: Bu çocuklar Sayın Başkanım...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Türevi bu. Açık cezaevlerinin türevi çocuk eğitimevleri. Yani açık cezaevlerinde çok firar oluyor değil mi? Kapatalım orayı da oraya da kimseyi koymayalım, kapalılara götürelim!

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Arz edeceğim Sayın Başkanım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Böyle bir şey olabilir mi yani. Mantiğa bakın!

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Mevzuat gereği firara karşı engeli olmayan kurumlardır hem açık ceza infaz kurumları hem çocuk eğitimevleri.

Çocuk eğitimevleriyle ilgili bir başka husus, burada bulunan çocuklar örgün eğitimden faydalanabiliyorlar yani dışarıdaki çocuklar gibi kurumdan çıkıp, okullarına gidip akşam eve gelebiliyorlar.

Bir üçüncü husus da bu çocuklar ailelerine belli periyotlarla izne gidebiliyorlar, üç aylık periyotlarla izin hakkı kullanabiliyorlar. Şimdi, uygulamada bu çocuklar henüz içinde bulundukları yaş itibarıyla geleceği çok fazla düşünmeyen çocuklar dolayısıyla yetişkinlerden farklı böyle bir durumları da var, yüksek oranda firar ediyorlar bu kurumlardan. Daha doğrusu, "firar" dedikimiz...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Oran ne kadar?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Söyleyeceğim Sayın Vekilim.

"Firar" dedikimiz, teknik anlamda firar değil; okula gidip dönmemesi gibi, ailesinin evine gidip dönmemesi gibi şeylerle karşılaşıyoruz. Sayıları vereceğim. Örneğin, 2023 yılında 294 çocuk, 2024 yılında 547 çocuk, 2025 yılında da şu ana kadar 194 çocuk okuluna gidip geri dönmek suretiyle veya izne gidip geri dönmek suretiyle firar suçunu işlemiş oluyor, teknik anlamda firar olmasa bile buna hukuk firar sonuçları bağladığı için firar etmiş oluyor. Peki, firar edince ne oluyor? Bir defa "Doğrudan çocuk eğitimevine alalım ve güzel bir iş yapaalım." dedikimiz çocuk, bizim disiplin mevzuatımızdaki en ağır suç olan odaya kapatma cezasını işlemiş oluyor ve kapalı kuruma iade ediliyor bu çocuklar ve bir sene açık, tekrar aynı kuruma geri dönemiyor, ayrıca firar suçu işlemiş oluyor. Firar suçunu işlemiş olduğu için, zaten daha önce başka bir suçtan hükümlülüğü olmuş olduğu için bu çocuklar 1'inci defa mükerrir oluyor, en iyi ihtimalle, bazısı 2'nci defa mükerrir oluyor. Bugün, 2'nci defa mükerrirleri de konuşuyoruz, ikinci defa mükerrir olduğunda da bu sefer bütün cezasının tamamını kapalı kurumlarda geçirecek şekilde çocuğun aleyhine çok ciddi sonuçlar doğuyor çocukların doğrudan eğitimevine gönderilmesi meselesinde. Dolayısıyla, bu durum...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani siz kaçmaması için mi koyuyorsunuz kapalıya?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Evet.

Dolayısıyla, çocukların yani uygulamada... Ben çok iyi anlıyorum sayın vekillerimizi. Hüküm kesinleştğinde kulağa çok hoş gelen çocukların doğrudan eğitimevine gitmesi uygulaması, uygulamada az önce arz etmiş olduğum firar sayıları da göz önünde bulundurulduğunda çocukların son derece aleyhine sonuçlar doğuruyor. Onun için, yetişkinlerde olduğu gibi bu çocukları, cezaları kesinleştğinde cezalarının infazına öncelikle kapalı ceza infaz kurumunda başlandıktan sonra, belirli risk analizleri yapıldıktan sonra, bu çocukların çocuk eğitimevi rejimine hazır olunuşluk düzeyine getirildikten sonra, çocuk kapalı ceza infaz kurumunda belli programlara katıldıktan sonra ve cezaevindeki kuralları, kurallara uyma bilincini belli bir seviyede geliştirdikten sonra bu eğitimevlerine nakledelim ki az önce arz etmeye çalışmış olduğum çocuklar aleyhine doğan ağır sonuçlarla yüzleşmesinler gerekçesiyle böyle bir değişikliğe gidilmesini Genel Müdürlük olarak biz de destekliyoruz.

Bir de az önce vermiş olduğum sayılarla ilgili de bir kıyaslama yapmamız lazım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Altın, soru mu var?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bir şey söylemek istiyorum.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Şu sayıları bir paylaşabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, soru varsa hemen sorun da o yüzden söyledim.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Ben sorayım.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bir tek soru sormayacağım, bir şey de söyleyeceğim.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Biz konudan uzaklaşıyoruz bence.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye, bir dakika, sorsun sorusunu soru varsa.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Tamam, soru soracağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir soru mu?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Soru, soru...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - "294 çocuk" dediniz, "547 çocuk" dediniz, "194 çocuk" dediniz şimdiye kadar.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Evet.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ama bunun oranını söylemediniz. Yani kaç tane hükümlü ve tutuklu içerisinde bu oran?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - İşte, Sayın Vekilim, tam o konuya gelmiştim, onu söylemeye çalışacaktım.

Şu anda bizim cezaevlerimizde toplam 4.291 çocuğumuz var. Çocuklarla ilgili olarak da şu hususu da bir arz edeyim: Çocuk Koruma Kanunu gibi, süreç içerisinde çocuklarla ilgili alınan tedbirler gibi, çocukların hürriyetinden mahrum bırakılmasına son çare olarak başvurulması ilkesi gibi ilkelerden dolayı çocuk mevcudu ülkemizde yetişkinlerde olduğu gibi bir artış da göstermemiştir yakın dönemde. Biz de Genel Müdürlük olarak bu konuda elimizden gelen çabayı gösteriyoruz ve ülkemizde uzun zamandır çocuk mevcudu yetişkinlerle kıyaslandığında daha az bir artış oranına sahip, stabil kalmış diyebiliriz. Bu çocukların, bu 4.291 çocuğun şu anda sadece 1.075'i çocuk eğitimevlerinde Başkanım. Dolayısıyla örneğin, 2024 yılında vermiş olduğum 547 rakamı bu çocukların neredeyse yarısından fazlasına tekabül eden bir rakam, yüzde 50'den fazlaya tekabül eden bir rakamla karşı karşıyayız ve bu çocuk çocuk eğitimevine dönemiyor. Zaten çocuk kapalıya iade edildiğinde o süreçte 18 yaşını doldurduğu için ondan sonra da yetişkin cezaevlerine gitmek riskiyle karşı karşıya kalıyor. Biz, Genel Müdürlük olarak böyle bir olumsuzluğa çözüm üretmek durumundayız, tamamen yasaklıyor değiliz zaten. Örneğin, şu anda bunun bir yönetmeliğini çıkaracağız, yönetmelik çalışmamız var; yetişkin rejimine tabi kılacak bile şu andaki Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği hükümlerine göre on yıl ve daha az hüküm almış olan bir çocuk -ki birçoğu zaten on yılın altındadır bu çocukların- bir ay kapalı ceza infaz kurumunda kaldığında zaten eğitimevine ayrılma hakkını kazanmış olacak bu çocuklar. Dolayısıyla bizim bu bir aylık süreç içerisinde az önce bahsetmiş olduğum çalışmaları yaparak bu çocukların eğitimevine ayrıldığında firar etmesini engelleyici tedbirleri almaya çalışacağız.

Burada şu hususu da arz etmek isterim: Çocuk kapalı ceza infaz kurumlarıyla ilgili de birkaç söz söylemek isterim. Ülkemizde 9 kapalı ceza infaz kurumumuz var, 4 tane de çocuk eğitimevimiz var. Şu anda bu ceza infaz kurumlarımız 4 bin çocuğumuzu barındırabilecek kapasiteye sahiptir. Dolayısıyla biz, artık yetişkin kurumlarda çocuk barındırmıyoruz. Çocuk ceza infaz kurumlarımız da son derece özellikli ve nitelikli kurumlardır. Bunların fiziki yapısı da şu şekilde Sayın Başkanım: Odasında her çocuğumuza tek kişilik oda veriyoruz çocuk ceza infaz kurumlarında, içinde ıslak zemini olan, tualeti, banyosu olan odalardır bu odalar. Bir üniteye sosyalleşmeleri adına gündüz vakitlerini diğer çocuklarla ortak bir şekilde geçiriyorlar ve bizim ceza infaz kurumlarımızda "koçluk sistemi" dediğimiz bir sistemimiz var çocuklarla ilgili olarak. Çocuklarla ilgili özel eğitim almış, pedagoji eğitimi almış uzman bir personelimizle birlikte geçirirler -çocuk kapalı ceza infaz kurumları için bunu söylüyorum- günün belli kısımlarını eğitim alanlarında, iş alanlarında, mesleki eğitim alanlarında geçirirler ve akşam yatmaya gittiklerinde kendi odalarında kalırlar, kendi odalarını da açamazlar, başka çocukların odalarını da açamazlar. Bu, çocuklarla ilgili yaşanabilecek olumsuzlukları önlemek adına Genel Müdürlüğümüzün almış olduğu bir tedbir. Dolayısıyla bugün burada iddia edildiği şekliyle yaşanabilecek olumsuz olayları neredeyse almış olduğumuz tedbirlerle Genel Müdürlük olarak sıfıra indirmiş durumdayız. Tabii, çocuklar bir hassas grup olarak değerlendiriliyor ve Genel Müdürlüğümüz bünyesinde "Hassas Gruplar Bürosu" dediğimiz bir grup var ve bireysel olarak tek tek Genel Müdürlüğümüz tarafından takip ediliyor.

Yine, yakın dönemde aldığımız bir karar da daha önce çocuklar birkaç sene öncesine kadar yetişkin kurumlarının - yetişkinlerle kesinlikle aynı odada değil- çocuklara mahsus odalarında barındırılıyordu ancak biz bahsetmiş olduğum gerekçelerle bu uygulamaya da son vererek çocuk tutuklandığı anda en kısa sürede az önce bahsetmiş olduğum çocuk ceza infaz kurumlarına naklediliyor, Türkiye'de artık her bölgede çocuk ceza infaz kurumumuz var. Örneğin, Trabzon'da tutuklanan bir çocuk Trabzon Ceza İnfaz Kurumuna gönderilmiyor, Samsun Kavak'ta ceza infaz kurumumuz var, oraya gönderiliyor. Edirne'deki bir çocuk Edirne Cezaevine gönderilmiyor, Çorlu Çocuk Ceza İnfaz Kurumuna gönderiliyor. Bunun gibi, ülkemizde 9 bölgede 9 çocuk kapalı ceza infaz kurumumuz var bölgesel olarak, bu çocukları oraya naklediyoruz.

Yakın dönemde bu çocukların aileyle iletişiminin kesilmemesi açısından bizim ACEP projesi dediğimiz, çocukların aileleriyle görüntülü olarak görüşebileceği görüntülü görüşme sistemlerini de geliştirdik, bahsetmiş olduğum bu çocuk ceza infaz kurumlarının tamamında bu sistem mevcuttur. Yetişkinlere göre çocuklara pozitif ayrımcılık olsun diye yetişkinler haftada otuz dakika bu haktan yararlanırken çocuklara 2 kat, altmış dakika aileleriyle görüntülü görüşme hakkı veriyoruz haftada. Eğer ziyaretçileri gelemezse bunu da 2'ye katlıyoruz, çocuklar haftada yüz yirmi dakika süreyle aileleriyle görüntülü de görüşmek suretiyle aileleriyle olan iletişimlerini de yakından koruyoruz ve takip ediyoruz.

Sayın Vekilimiz ifade ettiler, bir de çelişki vardı aslında sistemde. Masumiyet karinesinden istifade etmeye devam etmekte olan tutuklu çocuklar çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında barındırılırken hükmü mahkeme kararıyla sabit olmuş ve bu hüküm kesinleşmiş olan çocuklar çocuk kapalı ceza infaz kurumuna göre daha yumuşak bir rejimi bünyesinde barındıran çocuk eğitimevlerine naklediliyorlardı. O çelişkiyi de belli ölçüde gidermek adına bu mevzuat değişikliğinde Türk ceza infaz sistemine ilk defa girecek olan tutuklu çocukların da durumu uygun olanlar, uygun olduğu değerlendirilenlerin çocuk eğitimevlerine transfer edilmesiyle ilgili de olumlu bir düzenleme getiriyor bu düzenleme. Dolayısıyla, artık tutuklu çocukların tamamı çocuk eğitimevinde kalmayacaklar, durumu uygun olanları biz çocuk eğitimevine nakledeceğiz. Dolayısıyla, Genel Müdürlüğümüzün ve Bakanlığımızın bakış açısı itibarıyla bu taslakta getirilmiş olan düzenlemelerin çocuğun yüksek yararı ilkesine tam bir uyum içerisinde olduğunu biz değerlendiriyoruz.

"Uzman görüşü alındı mı?" diye soruldu. Elbette, bizim bütün çocuk ceza infaz kurumlarımızda diğer kurumlara oranla çok daha yüksek sayıda uzmanlarımız var, psikologlarımız var.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Kaç mesela? Sayı önemli. "Çok sayıda." diye söylediniz. Totalde ne kadar?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Her ceza infaz kurumu bakımından değişiyor, onların da sayısını paylaşabilirim. Tabii ki şu anda ezberimde yok ama yetişkinlerle kıyasladığımızda, yetişkin cezaevleriyle...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam yani anlaşıldı bence.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Yani bu düzenlemeyi yapmadan önce bütün bu uzmanlarımızla da görüşerek, hatta ve hatta Sayın Başkanım -son olarak şu cümleyi söyleyeyim- bu öneriler bize çocuk ceza infaz kurumlarımızdaki uzmanlardan özellikle gelmiş önerilerdir yani çocuk

eğitimevlerindeki bu firar meselesinin çocukların yüksek yararına aykırı olduğu ve onun aleyhine sonuçlar doğurduğu meselesini, ilk bu fikri bizde doğuran mesele çocuk ceza infaz kurumlarındaki psikologlarımızdan, uzmanlarımızdan gelen önerilerdir. Bu konuyla ilgili başka bir soru da varsa tabii ki onları da cevaplamaya hazırım.

Teşekkür ediyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Benim bir sorum var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Yani özellikle şunu sormak istiyorum: 9 tane kapalı ceza infaz kurumu var ve 4 tane eğitimevi var. Az önce dediniz ki: "Biz kapatılmayı hedeflemiyoruz yani çocukların kapatılmasıyla ilgili bir durumu hedeflemiyoruz." Peki, ben matematiksel olarak soruyorum: 9 tane kapalı cezaevi var, sanıyorum Genel Müdürlüğünüz kapsamında da bunu 12'ye çıkarmayı da hedefliyorsunuz. Peki, eğitimevleriyle ilgili, çocuk eğitimevleriyle ilgili bir kapasite artışından bahsediyor musunuz? Çünkü bu mevcut tablo bizim sizin daha çok kapatmaya yönelik kurumlar açtığınızı söylüyor yani eğitimevleri oldukça düşük.

Başka bir örnek daha söylemek istiyorum. Şimdi, firardan ve firarın yoğunluğundan bahsettiniz yani oranladığımızda 4.291 çocuk varken 294 çocuğun firar ediyor olması sizi bir değişikliğe götürmüş sanırım. Ben başka bir örnek vereyim yani en son Nevroz Uysal Vekilimizin verdiği bir önergede cezaevinde hayatını kaybeden mahpuslarla ilgili bir gerçeklik açığa çıktı, günde 2 mahpus hayatını kaybediyor. Bununla ilgili bir düzenleme yapmazken devrede kulak kalabilecek bir oranla çocukların firar ettiğini düşünerek, çocuğun üstün yararını gözettiğinizi söyleyerek bir de çocuklarla ilgili böyle kapatılmaya yönelik bir düzenleme yapıyorsunuz. Şimdi, burada matematiksel olarak izah edilemeyecek bir mantık hatası olduğunu düşünüyoruz. Bu, böyle bir mesele değil, çocuklar eğer firar ediyorsa, bununla ilgili bir mesele varsa ve son çare kapatılmaysa gerçekten başka çaremiz yok mu? Çocukların firar etmesini önleyecek başka mekanizmalar geliştiremez miyiz? Mesela, az önce 3 vuruş tekniğinden bahsettiniz değil mi? Amerika'da bir mesele yani çocuk 3 kere bu meseleyi tekrar ederse ya da teşebbüsü olursa belki o zaman denenebilir bir mesele ama bu çok kolaycı bir yaklaşım. Çocuk firar ediyor, o zaman kapalı cezaevine verelim. Bu, çocuğun üstün yararı için yeterince özenli düşünülmüş -son çarenin kapatılma olarak görüldüğü- bir yaklaşım değil. Bunu kesinlikle reddediyoruz, bunu kesinlikle kabul etmiyoruz.

Aynı zamanda yani suç makinesi gibi bir yaklaşım var. Şimdi, meseleye böyle yaklaşamayız. Bir çocuktan ve onun geleceğinden bahsederken bir suç makinesi odaklı bir yaklaşım... Asıl çocukları suç makinesi hâline getiren yerler cezaevleri, çocuk eğitimevleri değil yani çocuk eğitimevlerinin şartları sınırlı olsa dahi toplumla bir bağlantısının hâlâ daha olabildiği yerler ve çocuğun kişisel gelişimi için önemli yerler. Aynı zamanda geleceği... Yani "Hazır bulunuşluk düzeyine getiriyoruz." dediniz. Yani teknik olarak hazır bulunuşluk meselesi zaten böyle bir mesele değil. Hazır bulunuşluk, bir çocuğun gelişimsel yaşına göre yapabileceklerini doğuştan fizyolojik, anatomik olarak yapabileceği hâl. Mesela bir çocuğun 3 yaşından sonra kalem tutmayı öğrenmesine hazır bulunuşluk denir yani bunu geliştiremezsiniz. Siz bir çocuğun kapalı cezaevinde kalıyor olmasının hazır bulunuşluğunu geliştirme... Burada teknik bir yanlışlık var ama hadi diyelim ki çocuğu kapalı ceza infaz kurumuna hazırlıyorsunuz. Nasıl, ne yapıyorsunuz mesela? Bir çocuğu eğitimevine, çocuk eğitimevine hazırlarken nasıl bir program uyguluyorsunuz? Çocuk, ceza infazdan eğitim merkezine geçsin diye, hazır bulunuşluğu -yanlış bir kavram- gelişsin diye nasıl bir şey düzenliyorsunuz?

Yani ben özellikle sayın hemşehrime buradan bir çağrıda bulunmak da istiyorum. Gerçekten, çocuklarla ilgili bu yapmak istediğimiz şey çocukların hayrına değil. Yani bunu pedagojik olarak açıklamaya çalıştık, bunu toplumsal olarak, vicdani olarak açıklamaya çalıştık ama bir de bir hemşehri kanallarını kullanarak bir zorlamak istiyoruz. Hakikaten çocuklarla ilgili iyi bir şey yapılmıyor burada. Kapatılmak, çocuklara bir şeyi yasaklamak asla o davranış değişikliğine sebep olmuyor. Davranış değişikliğine sebep olacak tek şey çocuğun düşünce dünyasında değişime sebep olmak, bu da rehabilitasyon işte. Dolayısıyla, eğitimevlerinin arttırılması hem tutuklu hem hükümlü çocukların en geniş olanaklarla eğitimevlerinde kalması, burada suçla ilgili, dünyada bunun pek çok örneği var -siz daha iyi bilirsiniz yani daha çok yurt dışı örneklerini daha iyi bilirsiniz anlamında söylüyorum- dolayısıyla, ben bu meselenin tekrar düşünülme, uzmanlardan, sadece ceza infaz kurumundaki psikologlardan değil, diğer sivil toplum kuruluşlarından, çocukla ilgili çalışan uzmanlardan, üniversitelerden, dünya örneklerini inceleyen kişilerden yeniden bir geri dönüt alınarak çocukların hayrına tekrar düşünülmesi gerektiğinin bir kez daha altını çizmek ve bu meseleyi vicdanına bırakmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Altın.

Bir şey soracağım Genel Müdürüm, şimdi, bu, kapalıya almada bir kriter var mı?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Kurul kararıyla yapılacak, 17'nci madde.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Kapalıya almada mı Sayın Başkanım?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet. O mekanizmayı bir anlatır mısınız.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Şöyle olacak: Orada yetişkinlerdeki olduğu gibi üç yıl ve beş yıl meselesini sormuştu sayın vekilimiz ona cevap verelim, nereden geliyor.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Bence Başkanın sorusuna cevap verin.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Yetişkinlerde de eğer kasıtlı bir suç işlemişse ve toplam cezası üç yılın altında ise taksirli suçlarda beş yılın altında ise doğrudan açık ceza infaz kurumuna gidiyor. Biz de burada süreler bu sürelerin altında ise çocukları yine doğrudan çocuk eğitimevine alıyoruz zaten, tamamen yasaklamıyoruz. Eğer çocuğun netice cezası kasıtlı suçlarda üç yılın altı, taksirli suçlarda beş yılın altında ise yine çocuk eğitimevine alacağız. Onun üzerinde bir cezaysa önce cezasının infazına kapalı ceza infaz kurumunda başlayacak. Sayın Başkanım, o istatistikle ilgili bir yanlış anlaşılma belki olmuş olabilir, onu ifade edeyim.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Şu kriter meselesini netleştiresek olur mu, o önemli bir mesele çünkü. Kriterimiz ne? Ceza infazın insafına mı bırakacağız? Çünkü, her cezaevinin kendi değerlendirme kriteri var yani bozuk işleyen bir sistem.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - O zaman...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye, bir dakika...

Sayın Özcan, bir şey yapar mısınız?

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Hükümden önce kapalı infaz kurumunda oluyor değil mi? Doğru mu?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Evet, doğrudur.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani ceza almadan o zaman o üç yılı, beş yılı nasıl şey yapıyoruz?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Tutukluymken kapalıda, yalnız Sayın Başkanım, arz ettim. Biz bu taslak yasalaşırsa eğer, tutuklu çocukların da, ilk defa bu şu ana kadar çocukların böyle bir imkânı yoktu yani bu taslak yasalaşırsa gelecek; tutuklu çocukların da çocuk eğitimevine alınmasına imkân sağlıyor bu yasa.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Aslında kapatılmasının önünü açıyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İşte, şimdi o imkân sağlanıyor.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - İlk defa sağlıyor. Bu, bizim infaz mevzuatımızda ilk defa girecek bir müessese. Biz burada bazı riskleri de göğüsleyerek...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, bir dakika, şeyi anlayalım da yani buradaki iyileştirme daha şu anki olmayan bir imkânı sağlamış oluyoruz. "Çocuk beş yılın altında taksirli suç, üç yılın altında da kasıt" mı dediniz?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Hayır, o yanlış anlaşıldı Sayın Başkanım. Şöyle, tutuklular için söyleyeyim: Şu anda tutuklu çocukların tamamı çocuk kapalıya geliyor, tamamı. Bu düzenleme yasalaşırsa üst sınırı on beş yıl ve daha az -bazı tabii, şiddet içeren suçlar hariç olmak üzere- ceza gerektiren suçlar bakımından tutuklanan çocukları biz çocuk hüküm almadan, tutuklu statüsü devam ederken çocuk eğitimevine alma imkânı getiriyoruz. Gelen yenilik bu, "Çocuklar lehine gelen yenilik." dediğim kısım burası.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Tutuklama koşulu olmayan çocukları da eğitimevine... Bu bir fırsat değil, tutuklama koşulu yok. Tutuklama koşulu yokken bir alternatif yer yaratıp...

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Tutuklama koşulu olmayan çocuk tutuklanmış olamaz zaten.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Şöyle: Yani ceza verme koşulu yokken siz bu ceza sınırını düşürerek çocuğun eğitimevine... Yani çocuk normalde ne eğitimevine ne kapalı ceza infaza gidecek ama bir noktada...

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Sayın Vekilim, ben doğru anlatamamışım, şöyle: Şu anda tutuklu...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Gayet iyi anlattın, kendine haksızlık etme. Yine de Sayın Vekilimizin söylediğine cevap ver, kendine de haksızlık etme yani.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Tamam, tamam.

Tutuklu çocukların çocuk eğitimevine nakledilmesi, tutukluluğunun çocuk eğitimevinde yerine getirilmesi uygulaması ilk defa gelecek bu düzenlemeyle. Onu arz etmeye çalıştım.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Hüküm çok açık.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Biz anlatamıyoruz galiba, hükmünüz pek açık değil.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, bir eksiği düzeltiyoruz doğru ama tam düzeltelim, yarım kalsın.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Var mı başka? Bir dakika, bir saniye... Halil Bey, soru mu var?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Çok açık, Fatih Bey çok açık...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, başka soru var mı?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Evet, Sayın Başkanım, istatistikle ilgili bir hususu tekrar düzeltmem gerekecek yani devrede kulak olduğu ifade edildi rakamın, ben yüksek olduğunu söylemiştim. Örneğin, yüzde 50'yi bulduğunu söylemiştim geçen yıl.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Nasıl?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Toplam 4.291 çocuğumuzun 2.961'i yani yaklaşık 3 bini tutuklu, 255'i hüküm özlü. Bunların tamamı şu anda kapalı cezaevinde ve bizim kapalı cezaevinde firar sayımız sıfır yani kapalı cezaevinde hiçbir firar yok. Bizim aslında bahsettiğimiz "Teknik anlamdaki firar değil." dediğim husus, bu çocuklar aslında cezaevinin çatılarından kaçıp gitmiyorlar. Okula gidiyor gündüz, mevzuat buna izin veriyor, geri dönmüyor.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Evet, onu anladık, onda bir problem yok.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Ve bu sayı binde 500'ü aşıyor yani yüzde 50'lik bir oran, buna... Bir çocuk bile bizim için fazla bir çocuktur. Çocuğu asla suç makinesi gibi görmediğimiz gibi, biz yetişkinleri de suç makinesi olarak hiçbir zaman görmedik.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Kendiniz ifade ettiniz.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Ceza infaz kurumundaki bütün tutuklu ve hükümlüler devletin emanetidir ve bizim açımızdan birinci sınıf vatandaşdır, her zaman öyle görülmüştür ve biz de onları topluma kazandırma noktasında çok büyük gayret içerisinde çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16'ncı madde kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 5275 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(3) Çocuk hükümlülerin çocuk kapalı ceza infaz kurumundan çocuk eğitimevine ayrılmasına 89 uncu madde uyarınca yapılan değerlendirme sonucunda karar verilir. Çocuk eğitimevine ayırmaya ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen çocuk hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma süreleri altı ayı geçemez."

"(4) Aşağıdaki hâllerde çocuk hükümlüler hakkında verilen cezalar doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilir:

a) Kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az hapis cezasına mahkûm olanlar.

b) Taksirli suçlardan toplam beş yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olanlar.

(5) Doğrudan çocuk eğitimevine alınanlar dâhil olmak üzere bu kurumlarda bulunan çocuk hükümlülerden;

a) Firar edenler veya başka bir fiilden dolayı haklarında tutuklama kararı verilenler idare ve gözlem kurulu kararıyla,

b) Kapalı ceza infaz kurumuna iade veya odaya kapatma disiplin cezası alıp, bu cezası kesinleşmiş olanlar veya asayiş ve düzenin sağlanması amacıyla disiplin cezası kesinleşmemiş olsa bile eylemi kurum düzeni ya da kişi güvenliği bakımından tehlike oluşturanlar idare ve gözlem kurulu kararıyla,

çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler.

(6) Tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın veya kovuşturmanın amacını ya da tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecek davranışlarda bulunan çocuk tutuklular hariç olmak üzere, üst sınırı onbeş yıl veya daha az hapis cezasını gerektiren suçlarda çocuk tutuklular, idare ve gözlem kurulunun kararı ve infaz hâkiminin onayıyla çocuk eğitimevlerinde barındırılabilirler. Çocuk eğitimevlerinde barındırılma şartlarını kaybeden çocuk tutuklular, idare ve gözlem kurulu kararıyla kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler.

(7) Çocuk hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, çocuk eğitimevlerine ayrılıp ayrılmamalarına, çocuk eğitimevlerinde geçirecekleri sürelerle, çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınmalarına, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınanların çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 17'nci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Zülcüf Uçar
Van

Onur Düşünmez
Hakkâri

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçe...

Gerekçe:

Madde içeriği çocuk hükümlülerin doğrudan kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesini ve oradan çocuk eğitimevine geçmek için iyi hâl kriterini sağlamasını içerdiği için her ne kadar "eğitim" "topluma kazandırma" gibi ifadeler içerse de çocuk adalet sistemi açısından cezaevi mantığını sürdürmekte, çocukları potansiyel tehdit olarak gören anlayışı yeniden üretmekte, alternatif adalet yollarını dışlamakta, çocuklar için ceza sistemini derinleştirmektedir ve bu sebeple maddenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin (7)'nci fıkrasının teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Gerekçe...

Gerekçe:

Söz konusu yasa teklifine eklenmek istenen "yönetmelikle düzenlenir" ifadesi, münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken konuları idarenin tasarrufuna bırakıp hukuku zorlayarak keyfi düzenleme yapmaya alan açma çabasıdır. Diğer yandan, kime verildiği ve sınırlarının ne olduğu belli olmayan bir yetkinin muğlak biçimde tanınması hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu durum, Anayasa'nın 2, 7, 88, 123'üncü maddelerine aykırıdır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına ilişkin 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 18- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16'ncı maddesinin (2)'nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için bir tehlike teşkil ediyorsa mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır."

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Zülküf Uçar
Van

Onur Düşünmez
Hakkâri

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Düşünmez, buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, biz geneli üzerinde de yine bu konuya değinmiştik. Mahkûm hayatı için kesin bir tehlikenin teşkil etmesi durumu muğlak kalmaktadır. Biliyorsunuz, Adli Tıp bu yönlü düzenlemelere kesinlik nedeniyle hükümlü hakkında "Cezaevinde kalabilir." raporu vermektedir ve bu da ağır hastalıklara dair ağır tedavilerin cezaevi koşullarında gerçekleştirilmesi sonucunu doğuruyor.

Bir örnek de Salih Kuday örneği vardı; biliyorsunuz, Adli Tıp kendisine ilişkin "Cezaevinde kalabilir." raporu veriyordu. Ben de gidip kendisini ziyaret ettim, cezaevinden hastaneye sevkini dahi nasıl bir işkenceye dönüştüğünü bana anlatmıştı. Diğer yargı paketinde de yine burada aynı açıklamayı yapmıştım. Ben ziyaret ettiğimde 40 kilonun altına düşmüştü, kendi hayatını idame ettiremiyordu, yatacak hâldeydi ve bu yönüyle bile cezaevinde kalmaya devam ettirildi çünkü ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası vardı ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına ilişkin infazın ertelenemeyeceği durumuna dayanarak Adli Tıp da "Cezaevinde kalabilir." raporu veriyordu. Cezaevine gittiğinde bu kadar ağır hastalıklarla boğuşurken kendisine hastane sevkine yapılan muameleleri ve hastane ortamında yapılan muameleleri anlatmıştı, hastane sevkine jandarmanın kendisine çok kötü davranışlarda bulunduğunu aktarmıştı. Hastanede bulunduğu koşuğa ise sadece serum verildiği ve bir öğün yemek verilse dahi yemeğinin önüne atıldığı çünkü terör suçlusu olma ibaresinin orada da geçerli tutulduğu ve psikolojik etkisiyle tedaviyi reddetme boyutuna gelmişti. Bu yönüyle cezaevi, Adli Tıp eliyle cenazevine dönüştürüldü. Kendisi tahliye edilmedi; hastaneye sevk esnasında, hastaneye sevkinden kısa bir süre sonra hayatını kaybetti. Buradaki muğlak kalan "kesin bir tehlike" hayatı için kesin bir tehlikenin ne anlam ifade ettiğini bu örnek üzerinden düşündüğümüzde maalesef ki can bedenden çıkmadığı sürece Adli Tıbbın da bu konuda adım atmadığı örnekleriyle dolu bir ceza infaz koşulunun bulunduğunu gözlemlemekteyiz. Burada vicdanlara sesleniyoruz: Bu maddedeki "hayatı için kesin bir tehlike teşkil etmesi" kısmının o "kesinlik" ibaresinin madde metninden çıkarılması gerekmekte; maddenin bu yönüyle bu kanunla ihdas edilmesini talep ediyoruz. Biliyorsunuz, bu torba yasadaki 20'nci madde de yine bu gerekçeyle infazın konutta çekilmesi durumundan müebbet hapis cezasına çarptırılanların ayrı tutulması durumuyla da bağlantılı bir durum. Dolayısıyla, bu maddenin bu şekilde ihdas edilmesi durumunda teklifteki 20'nci madde ve İnfaz Kanunu'ndaki 110'uncu madde değişikliğine ilişkin eşitlikçi olmayan tarafını eşitlikçi bir adalet anlayışına evireceğini düşünüyoruz. Bu yönüyle bütün siyasi partilerden de destek vermelerini talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Aslan.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şimdi, madde ihdasımız... Aslında Türkiye'deki en az Covid mağdurları kadar hasta mahpuslar da sesini duyurmayı ve eşitlikçi bir infaz düzenlemesi bekliyor. Değişiklik istediğimiz, ihdas istediğimiz İnfaz Kanunu 16'ncı madde, hapis cezasının hastalık nedeniyle ertelenmesini, infazın ertelenmesini öngörüyor ve oradaki "kesinlik" ibaresi Adli Tıp Kurumunun "Cezaevinde kalabilir." ya da "Kalamaz." raporlarının mahiyetini doğrudan etkileyen bir nitelik hâlini alıyor. Nasıl diyeceksiniz; birkaç örnekle anlatıp biraz Adli Tıbbın yapısına değinmek istiyorum. Örneğin, Önder Poyraz şu an Elâzığ R Tipi Kapalı Hapishanesinde, hasta bakıcılar tarafından kendisine bakılabiliyor, sol kol ve sağ ayağında felç var, birden fazla ameliyat geçirdi, boynunda tutukluluk, felç başlangıcı var ve gün geçtikçe felç durumunun ilerlediğini biliyoruz ama Adli Tıp Kurumu "kesinlik" ibaresi, "Kesin cezaevinde kalamaz." ibaresi nedeniyle Adli Tıp Kurumu kendisiyle ilgili "Cezaevinde kalabilir." raporu verdi ama aynı hapishanede bulunan, onunla aynı durumda bulunan başka bir mahkûma her iki kolu tutmadığı ve her iki bacağı tutmadığı için yani felcin ilerleme düzeyi itibarıyla "Kalabilir." raporu verdi. Hâlbuki, Önder Poyraz'ın da her geçen gün felcinin yayılması ve felç ihtimalini arttıran bir mesele... Bu noktada, Adli Tıp Kurumunun kriterlerindeki belirsizlik ve şeffaflık meselesi de aynen o şekilde etkili.

Ya da Fırat Nebioğlu Diyarbakır 1 no.lu yüksek güvenlikli, ailede kronik böbrek yetmezliği var, kardeşlerinde var, amcalarında var, görme ve işitme kaybindan dolayı yüzde 92 engelli raporu var; Adli Tıp Kurumuna gitmiş, evet, sağlık kurulu raporu "Cezaevinde kalamaz." demiş, raporun onaylanması için Adli Tıp Kurumuna gönderilmiş, Adli Tıp Kurumu "Eğer ameliyat olsaydı bu kişi -çünkü donörü var, nakil talebi var, ameliyat olmak istiyor- ameliyat olması hâlinde ben bu kişiye 'Adli Tıp Kurumunda kalamaz.' raporu verebilirim ama henüz ameliyat gerçekleşmediği için kişinin cezaevinde kalabilir meselesini sürdürebilirim." demiş. Fırat Nebioğlu da avukatları üzerinden tekrar başvuru yaptı, dedi ki: "Biz zaten cezaevi koşulunun bu nakil için yetersiz olduğundan bahisle bu infaz erteleme istiyoruz hem enfeksiyon riski hem de yaşanabilecek diğer sağlık gerekçeleri için."

Yine, Fatma Tokmak, tutukluyken 2006'da Adli Tıp Kurumundan infaz erteleme almış, ileri derecede kalp yetmezliği var, şeker ve astım hastası ama 2010'da Yargıtay tarafından hükümlü olduktan sonra defalarca Adli Tıp Kurumuna gitmiş ve Adli Tıp Kurumu kendisiyle ilgili "Cezaevinde kalabilir." raporu vermiş. Bakın, Adli Tıp Kurumu raporlarında "Cezaevinde kalabilir." deyip de yaşamını yitiren Şakir Turan örneği var hepimizin aklında. 10 Ağustosta Adli Tıp Kurumu "Cezaevinde kalabilir." dedi, 30 Ağustosta hastalıktan Şakir Turan'ı kaybettik. Ya da "Cezaevinde kalamaz." dediği ve tahliye olduktan sonra Abdulhalim Kırtay 50'nci günde yaşamını yitirdi, İsmet Çardak tahliyesinin 10'uncu gününde yaşamını yitirdi. Bu bize şunu gösteriyor: Adli Tıp

Kurumunun vermiş olduğu raporlarla ilgili bir sorun, sıkıntı var. Bunu sadece biz söylemiyoruz. CPT'nin özellikle 2019'da, 2025'te psikiyatri merkezlerine yapmış olduğu özel ziyaretlerdeki değerlendirmelerinde bağımsız tıbbi kurul olmamasından kaynaklı olarak Adli Tıp Kurumunu eleştiren bir durumu var çünkü Adli Tıp Kurumunun yapısı Adalet Bakanlığına bağlı. Evet, bir bilirkişi kurulu, sadece cezaevinde kalabilir, kalamaz raporu değil, söz konusu birçok alanda uzmanlık, bilirkişilik işlemini yapıyor, birçok alanı var. Özellikle hatırlarsanız 2010'da 3'üncü İhtisas Dairesi çok fazla gündem olmuştu çünkü politik mahpuslara "Kalamaz." diğer mahpuslara "Kalabilir." verir diye artık herkesin bildiği bir daire hâlini almıştı. Şimdi de benzer değerlendirmeler var ve biz defalarca şunu söyledik: Adli Tıp Kurumu tek yasal merci olmak zorunda değil, olmaması gerektiğini defalarca söyledik. Niye diyeceksiniz? Birincisi, CPT'nin Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesinin 2022 raporunda değindiği gibi Adalet Bakanlığına bağlı, yürütme erkine bağlı, tarafsız, bağımsız bir kurul değil; bu, öncelikli bir mesele.

İkincisi, tıbbi, etik ve insan hakları bağlamında ağır hastalığı olmasına rağmen Adli Tıp Kurumunun "Kalabilir." dediği ve sonra yaşamını yitiren hastalar örnek verildiğinde bir skala yok. Mesela, normal hayatımızda kanser hastaları bizim için ağırdır ya da işte felç yaşayanlar, demans hastalığı olanlar ya da organ nakli, özellikle kalp, böbrek gibi -mesela, örnek veriyorum, Fırat Nebioğlu haftada üç gün diyalize gidiyor, hapishaneden hastaneye üç gün götürülüp getiriliyor- bunlarda bile Adli Tıp Kurumu "Kalabilir." deyimini neye göre diyor? Aynı kişilerin başka hastanelerden almış olduğu "Kalamaz." raporları var ama bu "Kalamaz." raporları da Adli Tıp Kurumundan onaylanmadığı sürece yine bu şekilde geçerli kabul edilmiyor ve Adli Tıp Kurumuna gitmek, süreç çok zor, ağır ilerliyor, aylar sürebiliyor; bazı mahpuslar için kısa sürebiliyorken bazıları için tam bir işkenceye dönüşüyor. Özellikle hasta mahpus İstanbul'a gitmesi lazım, Şırnak'tan, Diyarbakır'dan oraya götürülüp getirilene kadar tam bir eziyet. Yani bu meselenin kendisi başlı başına bir sorun ve biz, birinci mesele "kesin" tabirini... Bir kişi hastaysa, örnek olarak kanser hastasıysa bunun dördüncü evre seviyesine gelmesine gerek yok, ölüm döşeğinde olmasına gerek yok; son nefesini ailesinin yanında vermek isteyip o vicdani, ahlaki, etik seviyesinde bizi zorlayacak düzeye gelmesine gerek yok. Ağır hastaysa bunun tespitinin kendisi yeterli olmalı, istediğimiz değişiklik bu. Yine, tabii ki Adli Tıp Kurumuyla ilgili tek merci olmasından kaynaklı olarak yaratılan tartışmaların özellikle -20'nci maddeyi konuşacağız birazdan- 20'nci maddeyle ilişkili bir biçimde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Biz biraz önce cezaevlerinde 1.026'lık sayıyı verdik beş yüz on beş günlük bir sürede ama bunun içerisinde tahliye edilip de yaşamını yitirenler yok. Vermiş olduğum örnekler ve buna benzer birçok örnek var. O nedenle, Adli Tıp Kurumu raporları nedeniyle ki bunun sebebi yasama olduğu için bizler, uygulayıcı olduğu için cezaevi idareleri, raporu veren doktorlar, infaz hâkimliği, Bakanlığın hepsi aslında iştirak hâlinde tutsakların yaşamıyla ilgili karar verici olarak ölümleriyle ilgili meselede iştirak ve ortakçı durumundayız. Biz bu kamusal vicdani, ahlaki meseleyi ne bir siyasi sürecin bir pazarlık malzemesi ne toplumsal barışı zedeleyen bir provokasyon meselesi ne de hukuki ayırım gözetilerek belli suç tipleri için "verilebilir" denilip belli suç tipleri için devre dışı bırakılmayacak bir düzeye getirilmesini ve o "kesin" ibarenin... Sadece biz değil, bağımsız adli tıp kurumları da ve TTB de bunu söylüyor. Bu konudaki değişikliğin yapılmasını ve bu ayırımcı hasta mahpusları ölüme terk eden bu sistemin değişmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Var mı başka söz isteyen? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde ihdasına ilişkin önerge reddedilmiştir.

Bu arada, Barolar Birliğinden Hukuk Müşavirimiz söz istemişti ama 17'nci maddeyle ilgili mi söz istediniz?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. BURCU ÖZTÜRK - Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 17'nci maddeyi geçtik ama ne söyleyecektiniz?

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. BURCU ÖZTÜRK - Genel Kurul öncesi değerlendirmelerimizi söylemek istiyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Nedir, bir söyleyin.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. BURCU ÖZTÜRK - Değerlendirmemiz 17'nci maddeye ilişkin olacak. Dikkat çekmek istediğimiz husus, çocuk ceza infaz rejiminin yetişkin rejiminden tamamen ayrı düzenlenmesi, çocuğun üstün yararı ilkesine uygun olmakla beraber, madde metninde bu hususun dikkate alınmayarak 3'üncü fıkrayla çocuk hükümlünün kapalı ceza infaz kurumundan eğitimevine geçirilmesinin idare ve gözlem kurulu kararına bırakılması...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Pardon... Ama ben o soruyu sordum özellikle, Genel Müdürünün yapmış olduğu cevaben zaten birlikte olmadıkları yani ayrı oldukları... Bu konularda bilgi verdi Genel Müdürümüz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. BURCU ÖZTÜRK - İdare ve gözlem kurulu kararına bırakılması konusunu dile getirmek istiyoruz Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun, devam edin.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. BURCU ÖZTÜRK - Yetişkinler için kurulmuş idare gözlem kurulunda çocuklara özel pedagog, sosyal çalışmacı gibi kişilerin yer alması çocuk ceza adalet sistemine, çocuğun üstün yararı ilkesine uygun olarak katkı sunacaktır. Dolayısıyla, çocuklara özel idare...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye...

Bunlar yok mu değerli Genel Müdürüm? Az önce bahsettiği pedagog vesaire bunlar yok mu?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Var efendim, ben o sayıyı vereceğim. Ben zaten o sayıyı paylaşmak istiyordum Sayın Başkanım. Ülke genelindeki toplam 13 ceza infaz kurumumuzda 44 psikolog, 11 sosyal çalışmacı, 25 öğretmen olmak üzere bizim "uzman" dediğimiz yani çocuklarla bire bir çalışan 80 uzman personelimiz var. Yeterli mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yeterli mi peki?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Kaç psikolog?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Gayet standartların üzerinde bu sayılar. 44 psikolog, 11 sosyal çalışmacı, 25 öğretmen.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye... Barolar Birliğine soruyorum: Eksik olan ne sizin görüşünüzde? Yani tavsiye ediyorsunuz ama olanı tavsiye ediyorsunuz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. BURCU ÖZTÜRK - İdare ve gözlem kurullarında çocuklara özel...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama "İdare ve gözlem kurullarında pedagog var." diyor. Yeterli mi diyorum "Yeterli." diyor. TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. BURCU ÖZTÜRK - Tamam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Devam edin, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. BURCU ÖZTÜRK - Türk Ceza Kanunu'nda cezaların ıktımına ilişkin bir hüküm bulunmadığı nazara alındığında -bu 4'üncü fıkraya ilişkin değerdendirmemiz- ceza tavan sınırlarının başına getirilen "toplam" kelimesinin infazla tereddüt yaratacağı değerdendirilmektedir. Ayrıca, aynı cezayı gerektiren, aynı suçtu müşterek veya bağımsız olarak işleyen birden çok kişinin aynı veya başkaca mahkemeler tarafından sanıklardan birinin kaçak olması, birinin ilk derece mahkemesi kararına karşı kanun yoluna gitmiş, diğerinin gitmemiş olması gibi sebeplerle mahkûmiyet hükümlerinin farklı zamanlarda kesinleşmesi karşısında birden çok mahkûmiyet hükmü kesinleşen ve bu sebeple ceza tavan sınırını aşan hükümlü çocuk cezasını çocuk kapalı ceza infaz kurumunda geçirecekken ilk mahkûmiyetinin cezası tavan sınırında kalan ve sonraki mahkûmiyet hükmü ilk cezanın infazından sonra kesinleşen çocuğun ise bu nedenle infazı doğrudan çocuk eğitiminde yerine getirilecektir. Bunun da Anayasa'da yer alan eşitlik prensibine aykırılık teşkil ettiğı değerdendirilmektedir.

5'inci fıkranın (a) bendinde yapılan düzenlemeyle ise kanunla veya idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilen çocuk infaz rejiminin bir başka suçtan verilen ve esasında tedbir olan tutuklama kararıyla değıştirilmekte olduğı hususunu dikkatlerinize sunmak isteriz. Aynı fıkranın (b) bendinde de eylemi kurum düzeni ya da kişi güvenliği bakımından tehlike oluşturanlar bakımından yapılan düzenlemenin işbu kavramların hukuki belirlilik ilkesine aykırı olması ve idarenin keyfi uygulamalarına sebep olabileceğini takdirlerinize arz ederiz.

Teşekkürler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Var mı bu konuyla ilgili... "İdarenin keyfi uygulamasına terk edilecektir." deniliyor.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - O konuya da hızlıca bir açıklık getirmek isterim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Zaten 2020 yılında 7242 sayılı Kanun'la bizim "iyi hâl sistemi" dediğimiz sistemde reform mahiyetinde değışiklikler yapıldı; 5275 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesi değıştirildi, idare ve gözlem kurulunun yapısı değıştirildi, idare ve gözlem kuruluna kurum dışından -örneğin Sağlık Bakanlığından, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından, hatta sivil izleme kurullarından- üyeler artık dâhil olmaktadır. Bu kurullar içerisinde sadece idari görev alan kamu görevlileri değil, az önce ifade ettiğim gibi, bizim "uzman" dediğimiz psikolog, sosyal çalışmacı, öğretmen gibi uzman görevlilerimiz de yer almaktadır. Bunun dışında, yine, iyi hâle ilişkin özel bir yönetmelik çıkarılmış ve bu yönetmelikte iyi hâle ilişkin kriterler çok somut bir biçimde belirlenmiştir Başkanım. 89'uncu maddenin özel bir yönetmeliğı çıktı, o yönetmelik de...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kaç psikolog vardı?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Bizim eğitim ve iyileştirme faaliyetlerinde çalışan psikolog dışında başka uzmanlarımız da var.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Tamam, kaç psikolog var?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - 44 psikoloğumuz var, 11 sosyal çalışmacımız var, 25 öğretmenimiz var, toplam 80 uzmanımız var çocuk ceza infaz kurumlarımızda.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - 80 kişi var, sosyal hizmet uzmanı ve öğretmen. Dünyadaki veriler açık, ABD çocuk cezaevleri standartlarına göre bir psikolog 15-25 çocuğa; UNICEF ve BM raporlarına göre bir psikolog 10-20 çocuğa; Türkiye'deki uzman görüşlerine göre de bir psikolog 20-30 çocuğa bakabilir. Sırf buradan hesaplansa en az şu anda 214 psikoloğun olması gerekir, 44 psikolog bunu karşılayamaz. Dolayısıyla ceza infaz kurumları da çocukların eğitimevinde mi kapalı cezaevinde mi kalacağına uygun yeterli belirlemeye sahip olamaz. Dolayısıyla bu, çocukların üstün yararına uygun olmayan bir karar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Şöyle...

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Sayın Başkanım, çok özür dileyerek, çok kısaca bir cümleyle söyleyeceğim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hızlı bir şekilde çünkü geçtik bu maddeyi.

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Yeni bir uygulama getirdik, on-line psikososyal servis hizmetleri getirdik, yeni bir uygulama bu. On-line yöntemlerle de çocuklarımıza psikososyal destek veriyoruz. Bu uygulama, bu bahsettiğimiz uygulama 2024 yılında, geçen sene Singapur'da Dünya Cezaevleri Birliği tarafından dünyanın en iyi projesi seçilerek mükemmeliyet ödülüyle ödüllendirildi. Yine bizim ACEP projesi dediğimiz projemiz 2022 yılında Amerika Orlando'da mükemmeliyet ödülüne layık görüldü. Bu alanda iki uluslararası ödüle layık görüldük Sayın Başkanım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - "Cezaevleri çok iyi." diyorsun yani. "Cezaevleri çok iyi." diyorsun, anlatmaya devam et.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Konu anlaşıldı, teşekkür ediyoruz.

Barolar Birliği, eklemek istediğiniz bir şey var mı onu?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. BURCU ÖZTÜRK - Teşekkürler Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki, teşekkürler.

Şimdi...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Çine'de 400-500 kişilik cezaevi açıldı, sizi oraya bekliyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Arkadaşlar, 18'inci maddeyi okutuyorum...

Bu arada, ilgilenen olursa belki çocuk cezaevleriyle ilgili bir program yapılabilir bize, hem Genel Müdür ve Yardımcısı brifing verebilir bu konuda. Öyle bir program yapılabilir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bugün verdi yani bayağı verdi.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Verdiği bilgilerin çoğu manipülatif.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ben de sizinkilere öyle düşünüyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Biz, Ömer'le beraber onu Çine Cezaevine müdür olarak istiyoruz.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Aslında bir kez daha yüzleştik; gerçekten iyi durumda değiller. 44 psikolog nedir ya!

Başka bir yerde söylesek dalga geçerler.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya, Vekilim, haklısın, anlattıklarına bakarsan cezaevleri villa! Yatasımız geliyor ya!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Cezaevi güzellemesi yapıyorlar yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 18'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18- 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Hükümlünün bu infaz usulünden yararlanabilmesi için beş günden az olmamak üzere koşullu salıverilme tarihine kadar ceza infaz kurumunda geçirmesi gereken sürenin en az onda birini ceza infaz kurumunda geçirmiş olması gerekir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde 1 adet önerge vardır; önergeyi okutuyorum.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Zülcüf Uçar
Van

Onur Düşünmez
Hakkâri

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Konuşacak mısınız sayın vekilim.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Tabii ki.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bu maddeyle aslında getirilmek istenen şey, -kamuyu da öyle yansıttınız- cezasızlık algısının ortadan kalkması. Sayın Kırçalı da aynı şekilde izah etti fakat biz bunun tamamen bu şekilde olduğunu düşünmüyoruz. Neden düşünmüyoruz? Şu an ne dedik? Mesela az önce verilerde de dedik; Türkiye'de cezaevlerinde 400 bini aşkın bir mahpus sayısından bahsettik ve aslında bu beş günlük yani sürenin en az onda 1'inin ceza infaz kurumunda geçirmiş olması ve en az beş gün olmamak üzere koşullu salıverme tarihine kadar infaz kurumunda geçirmesi bize göre bir cezasızlık algısını ortadan kaldırmak olmuyor. Neden olmuyor? Çünkü bizim cezasızlık algısından kastımız, aslında, mevcut yargılamaların adil olmaması, yine işte bu haksız tahrik indirimlerinin fazlasıyla yapılması ve yine aslında Türkiye'de bunun birçok örneği de var biliyorsunuz, "cezasızlık algısı" dediğimiz, Musa Anter dosyasından tutun da JİTEM davalarına kadar. "Cezasızlık"tan kastımız bu aslında. Kişinin almış olduğu cezadan kaynaklı ceza infaz kurumunda beş gün yatmış olması, bir ıslah yöntemi veya kişinin bu anlamdaki cezasını çekme yöntemi veya suç işlemekten caydırma yöntemi olarak kullanılamaz. Bu, bize göre çok aslında keyfi, çok daha eksik kalan bir yer ve bunun adını da "cezasızlık" koymayı doğru bulmayan bir yerdeyiz yani böyle, en az beş gün yatmakla bir cezasızlık algısı yaratılamaz. Nasıl cezasızlık algısı yaratılır? Adil bir yargılanma yapılarak cezasızlık algısı yaratılır. Nasıl cezasızlık algısı yaratılır? İşte, haksız tahrik indirimlerini yoğun bir şekilde vermeyerek yapılır. Faili meçhul dosyalarda gerçekten de adil, eşitlikçi yargılamalar yapılarak olur ancak. Burada böyle beş günlük cezalarla tamamen aslında cezaevlerine külfet, yine girdi çıktılarına külfet, cezaevinde yatan kişi sayısını ve işlemlerine külfettir. Bir kişinin cezaevine girmesi, çıkması çok yoğun iş ve işlemler gerektiren şey, tamamen bu yükü artırmak için yapılan bir şey. O yüzden, biz bu maddenin bu yönüyle teklif metninden çıkarılmasını teklif ediyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Kırçalı, bu maddeyi niye getiriyorsunuz, bir anlatın.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Şimdi, Değerli Başkanım, madde metni okunduğu zaman, bilmiyorum yani böyle bir düşünce mi hâkim, bunu açıklama ihtiyacı hissediyoruz. Kişi bir suç işledi, hemen beş günden az olmayacak şekilde, işte, peyderpey on gün, yirmi gün gibi bir cezaevine girecek. Hemen işte, daha önce de geneli görüşülürken de bu noktada eleştiriler yapıldı. İşte "tweet" attı hemen hapse konulacak beş gün, efendim hakaret etti hemen beş gün hapse konulacak gibi bir düşüncenin hâkim olduğunu gördük, öyle bir durum yok. Değerli Başkanım, burada, bu, belki de bu kişinin üçüncü veya dördüncü suçu olacak. Çünkü buraya gelebilmesi için daha önceden HAGB hükümleri uygulanacak, evci hükümleri uygulanacak, uzlaşma hükümleri uygulanacak, bunlar geçildikten sonra bu hüküm uygulanmaya başlayacak. Yani öyle bir algı varsa onu düzeltmek isterim. Yani hakaret etti, beş gün yatacak, işten bir "tweet" attı, o suç teşkil etti, hadi gel bakalım, on gün yatacak diye bir hüküm yok. Belirttiğimiz gibi, infazla ve TCK'de belirtilmiş olan bu aşamalar geçildikten sonra belki de ya üçüncü suçu ya dördüncü suçu olup da bu aşamaya gelecek. Şimdi elimizde bazı veriler de var. Mesela, bir ay -hükümdeki cezalar bunlar- hükümde bir ceza alan en az beş gün, iki ay yine beş gün, üç ay beş gün, üç ay on gün, beş gün, altı ay dokuz gün, yedi ay on gün, efendim on ay on beş gün, bir yıl bir hapis cezası alan on sekiz gün, bir yıl altı ay yirmi yedi gün, bir yıl sekiz ay otuz gün, iki yıl bir ay altı gün, iki yıl iki gün alan bir ay altı gün, iki yıl iki ay alan bir ay dokuz gün, iki yıl iki ay yirmi gün alan bir ay on gün diye bu şekil. Mesela iki yıl üç ay alan bir ay on beş gün, iki yıl dört ay alan iki ay şeklinde böyle devam ederek gidiyor efendim. Yani buradaki algı, benim gördüğüm, anladığım, hemen, suç işleyenlerin karşılaşacağı bir mekanizma değil bu. Evci hükümleri, HAGB hükümleri, uzlaşma

hükümlerinden sonra hâlâ suç işleyip de bahsedilmiş olan, TCK'de belirtilmiş olan cezaların alınması hâlinde uygulanacak bir hüküm bu, bunu arz etmek isterim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ceza ve Tevkifevlerinden de bununla ilgili görüş öğrenebilir miyiz acaba? Bu külfet değil midir acaba?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tabii. Mükerrerlikten 20 bin kişi bırakıyoruz, 20 bin kişi...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Tabii, sayı olarak büyük bir külfet değil mi bu beş gün?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Şimdi, değerli milletvekillerimiz, tabii, bu tartışılabilir, doğru diyorsunuz. Yani bu cezaevlerinin yoğunluğu, durumu karşısında bunun uygulanabilirliği, ne getirecek, ne götürecektir o tartışılabilir mutlaka, doğru diyorsunuz. Ama şöyle bir durum var: Kamuoyuna baktığımızda, cezaları az olan suçlarda hani ifade ediliyor ya -tırnak içerisinde kullanalım- "Ya bu suçun yatağı yok, işlesen ne olur ki, zaten yatmıyorsun." gibi bir algı var. Aslında bu düzenleme bu algıyı da ortadan kaldırıyor. Bu açıdan da değerli bir çalışma diye nitelendiriyorum ben.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Kısaca bir şey ekleyeyim, şöyle aslında: Sayın Kırçalı, şimdi, evet "Yatağı yok." diyorsunuz ya mesela, aslında orada o suça karşı adil bir yargılanma yapılsa, yerinde bir yargılanma yapılsa yani gerçekten de işlenen suç ile verilen ceza orantılı olmuş olsa bu algı olmayacak. Şimdi, biz onu düzeltteceğimize, ona dair düzenlemeler yapacağımıza yine ne yapıyoruz? Bir kapatma, hapsetme gibi bir şey yapıyoruz. Bunu yaparken bir de zaten 400 bin sayı olan cezaevlerinin sayısını beş günle, yani girdi çıktı... Yani orada o kişiye hiçbir şey katmayacaktır. Beş gün dediğimiz şöyle bir hafta bile değil yani. O yüzden bence tekrar bunu değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Yani cezasızlık algısını bununla yıkamayacağımızı düşünüyorum.

ÖMER ÖZMEN (Aydın) - Gece infaz, hafta sonu infaz falan da...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ama işte ona dair bir tartışmamız yok, tartışmadık zaten onu.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli arkadaşlar, aslında burada...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hayır, biz bu şekilde yani bu cezasızlık algısını, bu beş günü yıkamayacağımızı düşünüyorum, o yüzden "beş gün" gibi bir ibare çok sembolik kalıyor, buna gerek olmadığını düşünüyoruz, o yüzden teklif metninden çıkarılması gerektiğini öneriyoruz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Yani aslında burada hepimizin üzerinde durmuş olduğu şeyi Feti Bey de ifade etti. İnfaz sistemimizle ilgili bir genel düzenleme, bir düzeltme, o noktada bir çalışma yapılması gerektiğine hepimiz burada hemfikiriz; bu noktadaki düzenlemeler yapıldığında belki bunlara da ihtiyaç kalmayacaktır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Sayın Hocam, tasarının ya da teklifin yanlış anlaşılan önemli hükümlerinden belki de ikincisi bu çünkü aslında meslektaşlarımız arasında da bazı ceza hukukçuları da bunu farklı değerlendirdi, sanki tesadüfi, ilk defa suç işleyen, kısa süreli hapis cezasını gerektiren suçluların da beş gün ya da işte onda 1'i oranında cezaevinde yatması gerekiyor gibi de anlaşıldı. Mesela burada aslında getirilen durum, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı diye aslında bize özgü koşullu salıverilme süresini öne alan bir kurumun getirdiği cezasızlık durumunun bir nebze giderilmesi. Şimdi önceki konuşmamda da değinmiştim, yeni Ceza Kanunu 2005'te koşullu salıverilme süresini eski kanuna nazaran artırdı. "1/2" iken -kabaca söylüyorum tabii eski kanunu- "2/3"e çıkardı, "3/4"e çıkardı, tabii, bu zamanla doluluğa yol açınca "koşullu salıverilmesine bir yıl kalan" şeklinde denetimli serbestlik tedbiri altında "infaz" diye koşullu salıverilmenin aslında fiilen eski sisteme geri dönüş aşamasıydı. Bana kalırsa bu 105/A'nın tamamen kaldırılması gerekir çünkü bir kişi aslında iki yıl hapis cezasına mahkûm olmuşsa, temel kuralı esas alalım, en az bir yılını cezaevinde geçirmesi gerekiyor zaten koşullu salıvermeyi doğrudan uyguladığınızda ama şu anda o bir yılını da denetimli serbestlik şeklinde devre dışı bırakınca iki yıllık hapis cezasının hiç cezaevinde geçirilmemesi gibi bir durum ortaya çıkıyor. Dolayısıyla 105/A'nın zaten mevcudiyeti başlı başına -dediğim gibi- bu sebeple ortaya çıkan bir kurum, bu bağlamda bir nebze bu zaten cezaevinde geçirilmesi gereken sürenin en azından onda 1'i de olsa ya da en az beş gün de olsa geçirilmesini sağladığı için isabetli olarak görüyorum şahsen.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Şimdi, Değerli Başkanım yani o rakamları verirken şunu da ben arz etmek isterim. Şu andaki mevcut düzenlemeye göre iki yıla kadar hiç yatağı yok. İki yıl iki gün bir gün yatacak; iki yıl iki ay otuz gün yatıyor sadece; iki yıl iki ay yirmi gün, orada eşitleniyor. Bu, şu andaki düzenlemeyle, meri düzenlemeyle geçirilen, 105/A'da yapılan düzenlemeyle iki yıl iki ay yirmi günden sonraki hepsi aynı ama şu andaki düzenlemeyle iki yıla kadar hiç yatağı yok. İki yıl iki gün aldığı anda bir gün yatacak ve çıkacak; iki yıl iki ay aldığı anda otuz gün. Mevcut, şu anda getirilen yeni düzenlemeyle iki yıl iki gün alan, mevcut meri düzenlemede bir gün yatağı olan bir ay altı gün yatacak; iki yıl iki ayda meri düzenlemede otuz gün yatağı olan yeni yapılan teklifle birlikte bir ay dokuz gün yatağı olacaktır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet soru mu vardı Sayın Uçar?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, benim de çok kısa...

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Cezaevi nüfusunda bir artırım söz konusu olacak tabii ki ama tabii, öte yandan da mükerrerlerin salıverilmesi çerçevesinde de bir azalma, o bağlamda bir denge gibi gözüküyor.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Biri çıksın, biri gelsin diyor artık hocam, bunu siz demeyin ya!

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, ben de...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Efendim, bir de şunu da arz etmek gerekiyor...

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Zaten bu kişilerin cezaevine girmesi gerekiyordu, 105/A olmamalıydı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bunu da arz edeyim, bu yanlış anlaşılmaya mahal vermesin, geçici bir madde ihdas ediyoruz burada. Geçmişte bu hüküm kabul edildikten önceki işlenmiş olan suçlara uygulanmayacak bu.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Bunda sıkıntı yok, bu yeni zaten, bunda sıkıntı yok.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bunların kesinleşmesi en az beş yılı bulur.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Evet, tabii işte yani o...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Uygulanmaz yani onda sıkıntı yok.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - "Yapanın yanına kâr kalır." algısını yıkan bir düzenleme, toplumda karşılığı var bunun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Yıkan bir düzenleme yani nasıl olsa yatarı yok... Yani bu suçu işlerse, işte, düşünün yani iki yıla kadar hapis cezası olan suçta...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Ceza Tevkifevleri kendisi düşünsün.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tabii ki ve daha önce işlenen suçlara uygulanmadığı için, dediğiniz gibi İdris Bey, o zamanki o süre içerisindeki Tevkifevlerinin yapacağı çalışma bu.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ben teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok kısa bir soru soracağım. Sayın Genel Müdür Yardımcımıza, Fatih Bey'e soru sormak istiyorum: Şimdi, sadece beş gün için bir mahkûmun, hükümlünün daha doğrusu geldiğini düşünelim, onun ARDEF'ini, BİSİS'ini yapmak zorunda kalacak psikolog ya da sosyal çalışmacı arkadaşlarınız, bu beş gün için ek külfet de oluşturacak. Bu anlamda hem bu külfet boyutuyla hem de buna yeterli sayıda psikoloğunuz ya da sosyal çalışmacınız var mı?

ADALET BAKANLIĞI CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI FATİH GÜNGÖR - Teşekkür ediyorum sayın vekilim, sağ olun.

Bu, o yönüyle bize ek bir külfet getirmiyor Genel Müdürlük olarak çünkü şu anda "Girdi, çıktı." denen düzenlemede de bu işlemlerin tamamı yapılıyor zaten. Yani kişi ceza infaz kurumuna geliyor, kabul işlemlerinin tamamı yapılıyor, bu dediğiniz hususların tamamı yapılıyor, idare ve gözlem kurulu toplanıyor, iyi hâlli kararı alınıyor, daha sonra infaz hâkimliğine gönderiliyor, infaz hâkimliği tarafından denetimli serbestlik tedbiri altında cezanın infazına ilişkin karar verilerek kişi tahliye ediliyor. Bu birkaç günlük bir süreç ama zaten tamamı şu anda devam eden süreçler.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Hayır, "beşer gün" dediğimiz şey aslında, evet, mükerrerler çıkacak, olacak ama zaman içerisinde, bir yıl sonra, iki yıl sonra ciddi manada bir yığılmayla karşı karşıya kalacaksınız; buna yönelik bir hazırlığınız var mı o anlamda soruyorum.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Cezaevi yapıyoruz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Cezaevi değil.

Ciddi manada bir beşer gün, beşer gün şu an tahliyeler olduktan bir yıl sonra bambaşka bir tabloyla karşı karşıya kalıyoruz.

(Uğultular)

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Şimdi, değerli vekilim, ileriki maddelerde özel infaz hükümlerinin kapsamını genişlettiğimiz için o noktada da bir genişleme alanı bulacak ve bu, daha önce işlenmiş olan suçlara uygulanmayacağı için, bahsedildiği gibi hemen "Mükerrerler çıktıktan sonra bunlar girecek." gibi bir durum da yok. Yani bu karar kesinleşene kadar iki yıllık, üç yıllık bir süre var gibi gözüküyor.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Zaten kanunlaştıktan sonraki günden itibaren...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Evet, evet.

Tartışılabilir tabii yani o, şu andaki durumla...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, konu anlaşıldı.

Önergeyi oyluyoruz: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

18'inci maddeyi oyluyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 18'inci madde kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, üçüncü fıkrasında yer alan "durumunda, hükümlü koşullu salıverilmez." ibaresi "durumunda birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır." şeklinde değiştirilmiş ve fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"ikinci defa tekrerrür halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz."

"Ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı dörtte üç olarak uygulanır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Söz talebinde bulunan var mı?

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Evet, gece saat dört, biz daha 18'inci maddeye geldik.

Sayın Başkan, bu koşullu salıverme yasağının kaldırılmasını elbette ki önemli buluyoruz. "İkinci defa tekrerrür hâlinde bu fıkra hükmü uygulanmaz." maddesinin eklenmesini ve yine ancak süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverme oranının dörtte üç olarak uygulanmasını olumlu bulduğumuzu ifade etmek istiyoruz. Çünkü neden? Yıllardır yani hiçbir tahliye umudu olmadan cezaevinde tutulan binlerce insan için bir kapı aralandı ve "Cezanın aslında amacı sadece cezalandırmak değil, topluma yeniden kazandırmak." diyorsak bu düzenleme de bu ilkeyi bize hatırlattı. Özgürlükler lehine atılmış bir adımdır ve bunu bu yönüyle bu şekilde kabul ediyoruz. Ancak burada bir ayrıma gidildiğini düşünüyoruz. Nedir o? 31 Temmuz 2020 tarihli, kamuoyunda aslında "Covid yasası" olarak bilinen infaz düzenlemesi sırasında ikinci mükerrerler bu kapsama alınmadı. Yine, cezaevlerinde binlerce insan arasından ayırım yapıldı. Bugün o ayrımcılığın bir bölümü gideriliyor olabilir ama başka bir ayrımcılık aynı soğukkanlılıkla sürdürülüyor. Nedir bu "ayrımcılık" dediğimiz şey? Terörle Mücadele Kanunu'nun 17'nci maddesinin 3'üncü fıkrası hâlen yürürlükte kalmaya devam ediyor. Bu maddeye göre TMK kapsamındaki suçlardan hüküm giymiş bir kişi, daha sonra benzer bir suç işlediyse koşullu salıvermeden faydalanamıyor. Yani bir kez terör damgası yediyseniz, ikinci kez cezanız ne olursa olsun hiçbir indirim, hiçbir umut olmuyor. Yani af da infaz indirimi de koşullu salıvermeye kapalı bir rejim olarak görüyor. Yani bu, hiçbir hukuk sisteminde olmayan bir sistem aslında.

Şimdi açık söyleyelim: Bu ülkenin infaz rejim rejimi iki katmanlı: Adli mahpuslara başka, siyasi, politik mahpuslara başka olduğunu burada da görebiliyoruz. O yüzden biz bu maddeyi olumlu bulmakla birlikte yine TMK 17/3'ün tamamen kaldırılması

gerektiğini düşünüyoruz çünkü -gün içerisinde bunu söyledik, Sayın Başkan belki kızdınız ama bu bir gerçeklik- bu aslında bize düşman ceza hukukunun nasıl açık bir şekilde işletildiğini gösteriyor.

Şimdi, Günther Jakobs'un dediği gibi aslında, ondan geliyor biliyorsunuz bu düşman ceza hukuku; ne diyordu, hatırlatmak istiyorum: "Yargılanan kişiyi temel haklara sahip bir yurttaş olarak değil, aynı şekilde ezilmesi, yok edilmesi gereken bir düşman gibi görerek temel haklardan yoksun bir şekilde ceza hukukunun konusu hâline getirme anlayışı..."

Şimdi, bunun Türkiye'de uygulanmadığını biz açık açık ifade ediyoruz. Türkiye'de düşman ceza hukuku uygulanıyor, ispatlarıyla, örnekleriyle bunu söylüyoruz.

Bakın, bu az önce vermiş olduğunuz örnek bile bunu gösteriyor. Siz Türkiye'de bir örgütlü suçtan... Ceza zaten TCK'de düzenlenmiş bir ceza ama aynı zamanda bir TMK'yle de... "Düşman ceza hukuku" dediğimiz şey tam da burada, çarpı iki, katmerlenerek alınan bir noktada.

Şimdi, biz burada -az önce olumlu bulduğumuzu da söyledik bu ikinci mükerrerlerle ilgili kısımda- bunu yapıyorsak eğer pek tabii ki olumlu bir gelişme, o zaman biz TMK 17/3'ü de kapsam dışı bırakmamız gerekiyor, kaldırmamız gerekiyor. Neden kaldırmamız gerekiyor? Çünkü ikincil bir cezalandırma, çünkü düşman ceza hukukunun aslında tezahür ettiği bir yer. O yüzden Jakobs'un da dediği gibi burada, aslında o yurttaşın yurttaş olarak değil de bir düşmanmışçasına, hiçbir indirimden faydalanmamacasına, ömrünün sonuna kadar hiçbir umut olmaksızın hapisshanede tutmayı doğru bulmadığımızı, tam da bu maddeyi tartışırken ek olarak TMK 17'nin de kaldırılması gerektiğini buradan ifade edelim.

Teşekkürler

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Var mı açıklama?

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hocamın yorumu vardır herhâlde? Düşman ceza hukuku...

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Düşman ceza hukuku Amerika'daki Guantanamo...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir dakika, bir saniye; onu sonra açıklarsınız da...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, sayın vekilimiz birçok konuyu beş dakikada özetledi infaz hukukuna ilişkin.

Tabii, burada 108'de dördte dördü ikinci kez mükerrer ise tam infaz olur dördte dört, koşullu salıverdikten sonra geri alınırsa aynen infazda yine tam yatar vardır ki 2020'de onda bir iyileştirme yapıldı. Neden olan suçun cezasının 2 katı kadar yatabiliyor, daha fazla yatamaz. Üçüncüsü de sayın vekilimizin bahsettiği, Terörle Mücadele Kanunu'nun 17'nci maddenin 3'üncü fıkrasında da "Terörden dolayı bir mahkûmiyetten sonra, kesinleşmesinden sonra tekrar bir terör suçu işlerse orada da koşullu salıvermeden faydalanamaz." hükmü var ve bununla bağlantılı da geçici 10'ncu maddenin 6'ncı fıkrasında da -aslında teklifte de var- bir iyileştirmeye yapılıyor. Geçici 10'uncu maddenin 8'inci fıkrasında yer alan, ikinci defa mükerrer olup 31 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla bu cezanın infazı için ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin bu infaz rejiminden yani 6'ncı fıkradaki üç yıl denetimli serbestlikten yararlanamayacağı söyleniyor.

Şimdi, 108'inci maddede yapılan değişiklikle, yapılması öngörülen değişiklikle ikinci kez mükerrerlere de koşullu salıverme hakkı 3/4 de olsa tanındığı için geçici 10'uncu maddede de o sınırlamanın ya da yasağın kalkması gerekiyor ve şartları olduğu takdirde ikinci kez mükerrerler de 31 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla ceza infaz kurumunda ise yine aynı şekilde üç yıl denetimli serbestlikten faydalanabilecek. Terörle Mücadele Kanunu bakımından istisnaya gelince, tabii ki bu teklifte ona yönelik bir düzenleme yok ama şunu biliyoruz ki Terörle Mücadele Kanunu ülkemizin terörle mücadelesi bakımından 1991 yılında getirilen, daha sonra üzerinde birçok kez değişiklik yapılan bir düzenleme. Bunun birçok suç bakımından ya da birçok konuda farklı düzenlemeleri var. Örneğin, 5'inci maddesinde terör amacıyla işlenen ya da mutlak terör suçu sayılan suçlar bakımından 1/2 mutlak artırım nedeni var, buna benzer birtakım propaganda ya da örgütün oradan cezalandırılması bakımından farklı, istisnai düzenlemeler var. 17'nci maddede koşullu salıverilme bakımından bir istisnai düzenleme var. Bunlar, tabii ki teklifte yok. Bütüncül bakış açısıyla değerlendirildiğinde de zaman içinde değişiklik yapılabilir. Tabii, bu, siyasi takdire taalluk eden hususlardır, Komisyonun takdirinde olan husustur. Benim teknik olarak verebileceğim bilgiler bunlardır Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani bu Covid düzenlemesinde...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Daha oraya gelmedik.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, yok, mükerrerlikle...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN - Mükerrer olanlar koşullu salıvermeden faydalandığı için Covid düzenlemesindeki şartları var ise o şart da...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yararlanacak.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN - ...31 Temmuz 2023 tarihi bitmeden cezaevinde olma şartıdır. O şart var ise faydalanabilir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani faydalanılacak burada. Kaç kişi biliyor muyuz?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET ÖKMEN - Biliyoruz Başkanım. Onu madde gelince arz ederim istatistiklere bakıp.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19'uncu madde kabul edilmiştir.

Şimdi 20'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 5275 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bir yıl altı ay," ibaresi "üç yıl," "üç yıl" ibaresi "beş yıl" şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "bir yıl," ibaresi "üç yıl," (b) bendinde yer alan "iki yıl," ibaresi "dört yıl," (e) bendinde yer alan "dört yıl," ibaresi "beş yıl," şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde, dördüncü fıkrasında yer alan "üç yıl" ibaresi "beş yıl" şeklinde,

beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde, yedinci fıkrasında yer alan "infaza açık ceza infaz kurumunda" ibaresi "infaza genel hükümlere göre ceza infaz kurumlarında" şeklinde değiştirilmiş ve dokuzuncu fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"(a) bendinde belirtilen infaz usulü, hükümlünün iş yaşamı ve ailevi durumu ile ceza infaz kurumlarının düzen ve işleyişine göre ceza infaz kurumu tarafından, süresi aynı olmak koşuluyla hafta içi günlerde de uygulanabilir."

"d) Seksen yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları toplam altı yıl,"

"(3) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar hariç olmak üzere hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlülerden 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirlenen usule göre maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği tespit edilen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayaacağı değerlendirilenlerin cezasının konutunda çektilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilebilir. Mahkûmun durumu, Cumhuriyet başsavcılığınca birer yıllık dönemlere göre 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirlenen usule göre inceletirilir. İnceleme sonuçlarına göre hükümlünün iyileştiğinin tespit edilmesi halinde infaz hâkimi, cezanın konutta çektilmesine dair kararı kaldırır. Mahkûm, denetimli serbestlik müdürlüğü ve bulunduğu yer kolluk makamlarınca izlenir. Toplam cezası on yıldan fazla olan hükümlülerin elektronik cihazların kullanılması suretiyle takibi zorunludur. Bu fıkra yazılı yükümlülükler aykırı hareket edilmesi hâlinde cezanın konutunda çektilmesine dair karar infaz hâkimliğince kaldırılır."

"(5) Cezanın özel infaz usulüne göre çektilmesine karar verilenler hakkında tabi oldukları infaz rejimine göre koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı hükümleri uygulanır."

"e) 105/A maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca açık ceza infaz kurumuna gönderilenler,"

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesiyle değişiklik yapılan 5275 sayılı Kanun'un 110'uncu maddesinin (9)'uncu fıkrasının başına "İkinci" ibaresinin eklenmesini, (3)'üncü fıkrasında yer alan "Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar hariç olmak üzere" ibaresinin ve "toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayaacağı değerlendirilenlerin" ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Zülcüf Uçar
Van

Onur Düşünmez
Hakkâri

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Düşünmez, buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu da bizim olumlu bulduğumuz bir madde ama yine çekincelerimizi ve eksik bulduğumuz yanları anlatmak istiyoruz.

Şimdi, özel infaz usullerinin genişletilmesi, özellikle de yaşlı ve hasta mahpuslar yönünden konutta infazın ceza üst sınırının artırılması olumlu bir gelişmedir. Sadece ağır hastalık, engellilik ve yeni doğum yapma hâllerinde adlilerin yanı sıra siyasi mahpuslara da konutta infaz seçeneği mevcuttur. Düzenlemenin eski hâlinde de durum böyledir. Sadece daha önce var olan beş yıllık ceza üst sınırı kaldırılmış ancak bu sefer de ağırlaştırılmış müebbet hapis cezaları istisna hâline getirilmiştir. Düzenlemeye 3713 sayılı Kanun suçlarının dâhil edilmemesi büyük bir eksiklik olduğu gibi, yine Adli Tıp Kurumu raporunun ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmama şartının getirilmesi, yürürlükte bulunan 16'ncı maddedeki hastalık nedeniyle cezanın ertelenmesi kapsamındaki uygulamadan çok farklı olmayacaktır. Daha önce buna savcılık karar verirken şimdi infaz hâkimi karar verecektir. Her ne kadar beş yıllık üst sınırın kaldırılması leheyse de uygulamada olumlu bir fark yaratmayacaktır. 3713 kapsamındaki suçlar için alternatif infaz yollarının tümünden dışlanması, kişilerin cezaevinde geçirdikleri süreyi yalnızca işlenen suçun adlandırılmasına göre belirlemek anlamına gelir. Bu durum, eşitlik ilkesine ve kişiselleştirilmiş infaz rejimi anlayışına aykırıdır. Aynı süreli cezayı alan 2 kişi arasında yalnızca suçun siyasi niteliğine göre ayırım yapılması, hukuk önünde eşitlik ilkesini ihlal etmektedir. 3713 kapsamına giren suçların büyük bölümü siyasal içerikli eylemler olduğundan, bu ayırım infazda tarafsızlığı zedeler. Terör tanımının muğlaklığı ve geniş yorumu nedeniyle siyasi nitelikli suçlardan yargılanan binlerce kişi, bu ayrımcı uygulamaların muhatabı hâline gelecektir. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası açısından yaşlılık, hastalık, engellilik, hamilelik gibi insani durumlar göz önünde bulundurularak tanınan bir hakkın tanınmaması da cezanın siyasi niteliğine göre insan haklarının kısıtlanması demektir.

Öte yandan, ölünceye kadar infazı öngören bu rejim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin defalarca altını çizdiği umut hakkına da aykırıdır. Bu yaklaşım, cezayı, insanın fiziksel ve zihinsel varlığı tükenene kadar sürdürmeyi hedefleyen bir tür sivil ölüme dönüştürmektedir.

Bu çekincelerle bu maddenin daha kapsayıcı olarak düzenlenebileceğini, daha eşitlikçi uygulanabileceğini düşünüyoruz. Dediğimiz şekilde, bu olumlu bir düzenlemedir ama daha eşitlikçi hâle getirebiliriz.

Teşekkürler ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Var mı açıklama?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Açıklayalım efendim.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Aslan.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şimdi öncelikle penolojik açıdan, penoloji bilimine uygunluk ve insan onuruna saygıyı gözeterek böylesi bir değişiklik yapıldığı söylendi özel infaz usulleri dikkate alınarak. Ancak Türkiye'de belli suç tipleri için, aslında TMK'nin kendisi için, sayın vekilimizin söylediği gibi politik mahpusların politik penolojik adaletsizlik meselesi yıllardır var. Birçok infaz düzenlemesinde "TMK hariç" denilerek aslında daha başlangıcından bir penolojik adaletsizliğin başlığı atılmış oluyor. İnfaz merkezli yaklaşım var, birçok yargı paketinde infaz yer alıyor, birçok yönüyle var ancak suç türüne göre değil; bireyin,

toplumun, hepsinin hayata kazandırılmasını konuştuğumuz bir yerde, hele ki bunlar "özel infaz usulleri" dediğimiz meselelerde dikkate alınacaksa ortaya çıkan bu ayırım var olan bu adaletsizliği daha da derinleştiren bir mesele hâlini alıyor hem suç türü anlamındaki farklılık hem de suçun içeriği itibarıyla. Çünkü burada ifade edilen meselede milletvekilleri, belediye başkanları, gazeteciler, öğrenciler, yaşlılar yani bir bütünü içerisine alabilecek çok geniş bir skaladan bahsediyoruz. Bugün eğer bunu ifade edeceksek ve meselenin nedeni hastalık, hasta mahpus ya da özgün durumlarsa, mesela yaşlılık, çocuk ya da gebelik, ağır hastalık gibi meseleler üzerinden bir konutta infaz tartışılacaksa o zaman Anayasa 17'yi hatırlatmak gerekir: "Herkes yaşama, maddi, manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir." Yaşama hakkı bütün hakların en temelidir. Aslında burada sistem dâhilinde bırakarak olası bir yaşam hakkı ihlali... Biraz önce sayıları verdik, biraz önce ölüm rakamlarını verdik. Daha en başından devlet olarak infazda bu 17'nci maddenin kendisini bir tehdit ve riski göze alarak bunu yapmış oluyorsunuz. İşte, bu göze alma bilinçli tercihi toplum görüyor, kabul etmiyor ve o nedenle, ikili hukuk ya da adaletsizlik meselesi olarak görüyor. Aynı zamanda, öyle ağır hasta bir mahpusun sırf bu kanundan dolayı çıkmaması, yaşamını yitirmemesi için 17 kapsamına alınmasa bile işkence yasağı, kötü muamele yasağı üzerinden değerlendiren Anayasa Mahkemesinin, AHİM'in farklı kararları var. Bu yönüyle kabul edilebilir değil.

Bir diğer mesele, toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturma meselesi. Bu, size göre belki çok net yani bunu değerlendirecek olan savcıya, hâkime sormak gerekir "Toplumun neyini dikkate alacaksınız, neye göre tehlike?" "Ağır bir somut tehlike nedir? Bununla ilgili bir değerlendirme var mı?" diye. Örneğin, cezaevinde kalan birisi, hapisnede olan birisinin -bir yıl, iki yıl, üç yıl, ne kadar yatmış bilmiyorum bunu- toplum güvenliği bakımından ağır bir tehlike olması disiplin cezaları üzerinden mi değerlendiriliyor? Hayır. Mesela, ben birçok örnek biliyorum, disiplin cezası yok, gayet iyi bir cezaevi süreci var, gayet uyumlu, gardiyanlarla bir sorun yok, idareyle bir sorun yok, kaldığı odada bir disiplin cezası almış değil, iyi hâlli ama kişiyle ilgili "toplum için tehlikeli" denilerek bırakmama hâli oluyor. Tam da burada eğer TMK'yi dışında bırakırsanız, bu madde kapsamında olası ihtimallerde bile bunu değerlendiren hâkim, savcılar ve infaz hâkimliklerinin bu konuda artı bir keyfi ve siyasi saiklerle yaklaşım biçimi dikkate alarak bu meseleyi değerlendirme riski var. Bu riski göze almamak, her ne kadar bir genişleme olması hasebiyle pozitif bir mesele olsa da ayırımcı bir düzenleme içermesi itibarıyla maddenin bu hâliyle eksik kalacağını, gerçekten çözüm olmayacağını, bazı hususları düzeltelim derken, bazı hususların eksik kalmasının göz göre göre yapılmasının kabul edilebilir olmayacağını; bir değişiklik yapacaksa gerçekten yaşam hakkını da koruyan, insan rehabilitasyonunu da sağlayan, gerçekten topluma kazandırılacak, toplumu bütünleştiren meselelerde ortaklaşa kesin çözüm bulalım. Bir ay sonra, bir yıl sonra bir daha gelip o madde üzerine bir daha, bir daha, bir daha tartışma durumuna düşmeyelim diyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, var mı başka söz isteyen?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Ben varım Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan teşekkür ederim.

Şimdi, bizim gerçekten bu paket içerisinde olumlu gördüğümüz ama yine ciddi manada da eksik gördüğümüz bir madde. Olumlu olan kısmıyla ilgili daha önceki düzenlemeden farklı olarak suçun... Daha doğrusu bu yararlanma noktasında ciddi manada kapsam genişletildi ama "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar hariç olmak üzere" denilerek aslında bir noktada bizim "siyasi tutsak" dediğimiz siyasi mahpusların hariç tutulduğu bir maddeden söz ediyoruz.

Aslında, burada "toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayaacağı değerlendirilen" diye... Şimdi bu değerlendirmeyi Nevroz Vekilim de sordu, Onur Vekilim de kısmen değindi, genele ilişkin konuşurken biz de az çok söyledik ama bu değerlendirmeyi kim yapacak? Bu değerlendirmeyi yapacak olan idare ve gözlem kurulları ise bu idare ve gözlem kurullarının âdeta bir paralel mahkeme gibi davrandığını da düşünecek olursak acaba sağlıklı kararlar verebilecekler mi?

Yine, devamında, aslında madde metninin yazılmasından kaynaklı sanki bir mantık hatası da var yani bir çelişki ve aslında madde metnini boşa düşüren bir mantık hatası da var. Onu da şöyle ifade edeyim: "...usule göre maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği tespit edilen..." Şimdi, az önce biz Adli Tıpla ilgili, ihdasla ilgili bir önerge vermiştik, o reddedildi tabii ama "kesin" ibaresinin oradan çıkarılmasını söylemiştik ama reddedildi. Netice itibarıyla "ağır bir hastalık veya ağır engellilik nedeniyle ceza infaz kurumunda kalamayacağı tespit edilen" deniliyor; dolayısıyla bu, Adli Tıbbın kesin raporuyla olabilecek bir durum, doğru mudur Müdürüm?

Şimdi, bu kesin değerlendirmeyi Adli Tıp yaptı, hastalık nedeniyle tek başına kalamayacağı noktasında raporunu verdi - ki biz onu eleştiriyoruz, onun da değiştirilmesini gerektiğini söylüyoruz- 1'inci sorum şudur: Adli Tıpla ilgili bu düzenlemenin sonrasında doğabilecek sorunları da gidermek adına, evet, şu an önergemizi reddettiniz ama Adli Tıbbın bu "kesin" deme usulüne ilişkin, raporlardaki o "kesin" ibaresine ilişkin bir düzenlemeniz olacak mı yakın zamanda? Çünkü bu sorun teşkil edecek.

İkincisi: Şimdi, Adli Tıbbın kesin olarak hastalık nedeniyle verdiği rapordan sonra, kişinin artık cezaevinde kalamayacağı, tek başına cezaevinde kalamayacağını, yaşamını idame ettiremeyeceği tespit edildikten sonra konutta infazına devam edileceği noktasında değerlendirme yapılma kısmına geçiyor. Peki, bu noktada olan, ağır hasta olan birinin toplum için tehlike oluşturup oluşturmayaacağı noktasında yeniden bir değerlendirmeye ihtiyaç var mı, zaten ağır hasta. Bu "ve" gibi bir cümleyle, bağlaçla birine bağlayıp iki koşulu yan yana koyup... Yani ağır hasta olan birinden topluma nasıl bir tehlike olmasını bekliyoruz? Nedir bu? Yani bu hakikaten... Şimdi, söyleyince kızılıyorsunuz ama gerçekten bu düşman ceza hukuku yani. Kanser hastalığına yakalanmış ama nedir? Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olan biri kanser hastalığına yakalanmış, biz artık onun toplum yönünden tehlike barındıracağını nasıl düşünebiliyoruz? Ya, bu kanun maddesi düzenlenirken bu düzenleme yapılırken hakikaten bu tartışıldı mı, konuşuldu mu? Size göre de gereksiz değil mi 2 şartın yan yana konulması? Yani bu, siyasi tutsaklar, siyasi mahpuslar için, evet, olumludur; buna hayır demiyoruz. Ama bu kapsamdan "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar" kısmını da çıkarıp bütün mahpusların... Zaten kanser hastasıysa dâhil edilmesi mümkün değil miydi ya da ağır bir hastalığı varsa... Burada neden suç ayırımı yapıyoruz, kişi ayırımı yapıyoruz; gerek var mı buna?

Son cümlemi söylüyorum: Burada, bir yandan, Adli Tıbbın ki buna yönelik tekrar ediyorum, bir değerlendirmeniz var mı, bu sorunun cevabını merak ediyorum. İkincisi: Hakikaten size göre de bu madde metni kaleme alınırken bir mantık hatası yapılmamış mı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, arkadaşlarımız ifade etti, onlara katılmakla birlikte bu maddeyi olumlu bulduğumuzu ben de ifade etmek istiyorum.

Fakat bu maddeyi konuşurken aslında bir yaşam hakkıyla ilgili olduğunun altını kalın çizmek gerekiyor. Yani bu ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının siyasi-adli ayrımı olmaksızın, cezaevinde bulunan mahpusların yaşam hakkını ihlal eden bir maddeyle aslında bu ağırlaştırılmış müebbet hapsi ayrı tutmanın böyle olduğunu görüyoruz çünkü yaşam hakkı ihlal ediliyor. Şimdi, bu kişileri cezalarının, konumlarının, fikirlerin ne olduğuna bakılmaksızın aslında ele almak gerekiyor. Şimdi, bunlarla ilgili belki, işte "R tipi hapisanelerinde tedavi imkânları bu anlamda var." denilebilir fakat şunu çok iyi biliyoruz ki -ve bir sürü örneği de var- R tipi hapisanelerde olmasına rağmen yaşam hakkı ihlal edilen bir sürü mahpus olduğunu da biliyoruz, maalesef, cezaevinde yaşamlarını yitirdiklerini de biliyoruz.

Şimdi, aslında, bu maddeyle itiraz edilmek istenen şey nedir? Konutta infazdır. Yani, sizlerin bu kişilerin kaçma şüphesinden bahisle veya topluma zararlı olacaklarını düşünme gibi durumunuz da olamaz çünkü bu kişiler konutta infaz ediliyorlar. Yani, hangi suç olursa olsun -önemi yok- bu kişiler eğer salıverme işlemleri gerçekleşirse zaten konutta kalabiliyorlar, elektronik kelepçeden tutun da -tamamını- her türlü adli tedbiri uygulayabiliyorsunuz da. O zaman soracağız tabii ki: Nasıl bir tehlike oluştu, neden bu ayırıma gitme ihtiyacı duydunuz?

Şimdi, bir diğeri ise toplum için tehlike oluşturmaları kısmı. Şimdi, bunu kime soracağız? Anladığımız kadarıyla, İçişleri Bakanlığına bağlı kolluk birimlerine bu soruyu soracağız. Şimdi, bu kolluk otuz yıldır -ağırlaştırmış müebbet olduğu için söylüyorum- yirmi sekiz yıldır, yirmi beş yıldır cezaevinde kalan bir kişinin toplum için tehlikeli olup olmayacağını nasıl değerlendirecek? Değerlendiremeyecek hâlde çünkü bilmediği, görmediği, dokunmadığı, toplumda zaten var olmayan, yaklaşık yirmi, yirmi beş yıldır kapalı, dört duvar arasında kalan kişiler bunlar. Nasıl değerlendirme yapacak? İşte, burada bir kere bir keyfilik, aslında suçun tipine göre verecekleri bir cevap olduğunu biliyoruz. Şimdi, onların verecekleri cevap da yetmeyecek, değil mi? Hâkimliğe gelecek, infaz hâkimliği kararı verecek, metinden anladığımız üzere. İnfaz hâkimliğinin de orada verilecek cevaba göre bir kararı olacak.

Hâliyle, bu iki kısmın tamamen kanun metninden çıkarılması gerekiyor ki biz gerçekten de yaşam hakkına dair bir kanun maddesi çıkardığımıza ikna olalım, yine Anayasa 17'ye uygun olan bir kanun maddesi çıkardığımıza ikna olalım. O yüzden, bu hususları hem bu sorduğumuz soru anlamında hem de -ısrarlı bir şekilde ifade ediyoruz- hem "ağırlaştırmış müebbet hapis" kısmına hem de bu "toplum için tehlikeli olma" kısmına -çünkü daha önce yoktu bu arada bu, bu yeni getirildi- neden ihtiyaç duyulduğunu da sormak istiyoruz. Daha önce kanun metninde yoktu, bunun da çıkarılmasını teklif ediyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kırçalı, şimdi cevap verebilirsiniz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, teklifteki en önemli -tabii, hepsi birbirinden önemli hükümler ama- infaz hükümlerinden bir tanesi elimizdeki bu hüküm. Şimdi, hafta sonu ve geceleyin infaz usulünün kapsamını genişletiyoruz. Buradaki hükümlü iki gün hafta sonu cezası infaz olduktan sonra yedi gün infaz olmuş gibi değerlendiriliyor, geceleyin infaz olduğunda da yine, o günü infaz edilmiş gibi değerlendiriliyor. Daha önce, kasten işlenen suçlarda bir yıl altı ay olan yeni düzenlemeyle birlikte üç yıla çıkarılıyor.

Rakamları da vermek isterim Değerli Başkanım: Bu hükümden yararlanacak olan hükümlü sayısı 37.782 kişi yani bir yıl altı aydan üç yıla kadar olan süre içerisinde 37.782 hükümlü bu kapsama dâhil olacak taksirle öldürme suçu hariç. Taksirle işlenen suçlarda ise bu, üç yıldan beş yıla çıkarılıyor ve bu hükümden yararlanacak olan 65 hükümlü de bu kapsama dâhil olacak.

Değerli Başkanım, ikincisi de konutta infaz usulü.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bunlar zaten olumlu bulunan tarafları.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ben devam edeyim, diğer hususları da arz edeceğim.

Konutta infaz usulünün kapsamı da genişletiliyor; kadın, çocuk ve 65 yaşını bitirmiş kişiler bakımından bu, bir yıldan üç yıla çıkarılıyor. Yine, burada da rakam vermek isterim: 1.483 kadın, 125 çocuk ve 65 yaş üstü de 315 kişi olmak üzere toplam 1.923 hükümlü bu kapsama dâhil olacak, bu hükümden yararlanacak. 70 yaşını bitirmiş kişiler bakımından da bu süre iki yıldan dört yıla çıkarılıyor ve bu hükümde de 152 hükümlü kapsama dâhil olacak. 70 yaşını bitirmiş kişiler bakımından da süre dört yıldan beş yıla çıkartılıyor ve 28 hükümlü bu kapsama dâhil oluyor. Yine, düzenlemeyle, 80 yaşını bitirmiş olan hükümlülerin altı yıla kadar hapis cezalarının konutta infazına imkân tanınıyor.

Değerli Milletvekilimiz Sayın Olgun'un sormuş olduğu bu 80 yaşını bitirmiş olan 24 kişi bu kapsama dâhil olacak.

Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarıyla niçin böyle bir düzenlemeye gidildiğine dair tabii ki bir soru geldi. Değerli Başkanım, şimdi, 5275 sayılı İnfaz Kanunu'nun 25'inci maddesine baktığımızda, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarına ilişkin infaz, açık ve ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olan bir hükümlünün tek kişilik bir hücrede tutulacağı ve sadece günde bir saatlik havalandırmaya izin verileceği belirtiliyor. Burada bu hususlar göz önünde bulundurularak ve işlenmiş olan suçun ağırlığı da göz önünde bulundurarak kanun koyucu böyle bir düzenlemeye gitmiştir.

Yine, diğer bir soru da bu "maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği tespit edilen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayaacağı değerlendirilen" ibaresi. Bu, aslında... Tabii ki kişinin yaşam hakkı çok değerli, çok önemli ama bununla birlikte bu kişinin -şimdi burada Sayın Milletvekilimiz Zülküf Uçar Bey'in örneği üzerinden gidersek- hani kanser olduğu açık bir şekilde belli olup diye bunun üzerine, Adli Tıp Kurumu tarafından verilen rapor üzerine tahliye olmuş olan bir kimsenin, dışarıda toplumda daha ağır sonuçları doğuracak bir suçu işlenmeyeceğini nasıl bir tespit edilmesi gerek?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Tek başına yaşama durumu yok.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tek başına yaşama durumu yok ama bu psikoloji ve bu durum karşısında nasıl bir suç işleyeceğinin, kimler tarafından suça yönlendirileceğinin de çok iyi değerlendirilmesi gerektiği için...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Örneği var mı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Yani örneği var mı... Şimdi, burada Ahmet çıkmış da bu şekilde yapmış diye...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Aynı şeyi yaptınız, 40 kilo kalmış birine canlı bomba olabileceğini söylediniz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Her gün 2 kişi ölüyor.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bakın, değerli arkadaşlar, mutlaka kişinin yaşama hakkını korurken toplumun içerisindeki bulunan masum insanların da yaşama hakkını korumamız gerekiyor. Kanun koyucu olarak bizim bunu göz önünde bulundurmanız gerekiyor. Doğrudur, 1 kişinin bile yaşama hakkı çok değerlidir, çok önemlidir ama toplumdaki masum insanların, birden çok masum insanın, yedine yetmiş herkesin de yaşama hakkını korumak gerekiyor. Bu, çerçeve içerisinde bu düzenlemeler...

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Yaşama hakkı temel hak. Bomba örneği bütün hepsini bitirdi.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ya, değerli arkadaşlar, bizim cevaplarımız belki sizlerin hoşuna gitmiyor olabilir ama bizim düzenlememizin gerekçesi budur, Biz bunu arz ediyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yok, yanlışsa neden tartışmayalım?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tartışabiliriz ama bizim cevabımız budur, bunun daha...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Farazi bir mesele, bu olasılık. Olasılık üzerinden...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bunu kanun koyucu olarak da atlamamız gerekiyor yani.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - "Örnek var mı?" deniliyor, daha önce de sorduk defalarca.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Mutlaka vardır ama şu anda bizim önümüzde "Ahmet böyle yapmış." "Ayşe böyle yapmış." diyecek durumumuz söz konusu değil ama her ihtimali de göz önünde bulundurmanız gerekiyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tabii, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Şöyle söyleyebilir miyiz o zaman "ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği tespit edilen" diyor ya yani o kısmı geçtik, tespit edildi, tek başına hayatını idame ettiremiyor, cezaevinden çıktı; tek başına hayatını idame ettiremeyecek noktada olduğu için, burada acaba sadece fikir noktasında mı bir tehlike görüyoruz? Yani çünkü fiziki olarak herhangi bir suç işleyebileceği durum yok.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Suç işleme, bir suç işleme açısından. Yani, burada kanun metni açık. Toplum güvenliği...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Burada düşünceyi mi cezalandıracağız?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Yok efendim. Bakın, şimdi, kanun metni açık orada "toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen" diyor

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Tamam, bu tarz bir hasta nasıl bir tehlike oluşturabilir onu soruyorum?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - O artık hayatın akışı içerisinde oluşacak bir durum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Genel Müdürümüz, somut bir örnek var mı aklınızda?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Başkanım, şunu arz etmem gerekiyor: Sayın vekilimizin bahsettiği bu "kesin bir tehlike" meselesi 16'ncı maddenin (2)'nci fıkrasında var. 16'ncı maddenin (2)'nci fıkrasındaki bu uygulama hayatı için bir tehlike olması durumunda, örneğin kalp rahatsızlıkları, tansiyon rahatsızlıkları gibi bütün hastalıklar bakımından rapor alıp infazın ertelenmesi gibi bir sonuçla karşı karşıya kalabilir. Dolayısıyla kesin bir tehlike olması hâlinde ertelenmesi gerektiği için 16'ncı madde düzenlenirken mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike olma kriteri oraya konulmuştur. Sayın vekilimiz önerge verdi, kabul edilmedi biraz önce. Burada da aynı şekilde, yine, maddenin uygulaması bakımından engellilik nedeniyle ya da ağır bir hastalık nedeniyle 16'ncı maddenin üçüncü fıkrasına göre yapılacak bir değerlendirmeye Adli Tıp bu kişinin hastalığı noktasında bir rapor verdiğinde buna göre konutunda infaz edebilecektir.

16'ncı maddenin istatistiklerine baktığımızda, yürürlüğe girdiği 2013 yılından beri baktığımızda, toplam 3.507 hükümlü hakkında hastalık nedeniyle erteleme verilmiş. Bunlardan sadece 34'ünde toplum güvenliği bakımından bir tehlike, risk görüldüğü için -ve buna ağırlaştırılmış müebbetlerde dâhil, onlar hakkında verilemiyor, uygulanamıyor çünkü ağırlaştırılmış müebbette 16'nci madde- sadece 34 hükümlü hakkında 16'nci maddede raporu olmasına rağmen, Adli Tıp raporu olmasına rağmen infazının ertelenmesine, ara verilmesine müsaade edilmemiş.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Kaçı hayatını kaybetmiş?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - O yönüyle bir istatistik yok elimizde.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Onu daha sonra bildirebilir misiniz?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Hayhay, tahliye olduktan sonra hayatını kaybeden kaç kişi var, ona bakalım, bildirelim Sayın Başkanım.

Dolayısıyla bu, toplum güvenliği ve ağırlaştırılmış müebbet dâhil 34. Aslında toplam rakama, istatistiğe baktığımızda fazla olmadığı yönünde bir değerlendirmemiz var Başkanım, yüzde 1'e tekabül ediyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, Selman Hocam, var mı eklemek istediğiniz bir şey? Yok.

Peki, teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 20'nci madde kabul edilmiştir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 21'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 21- 5275 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan "veya ikinci defa mükerrir olup 31/7/2023 tarihi itibarıyla bu cezanın infazı için ceza infaz kurumunda bulunan" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde 3 tane önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"5275 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan 'veya ikinci defa mükerrir olup 31/7/2023 tarihi itibarıyla bu cezanın infazı için ceza infaz kurumunda bulunan' ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye sekizinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir."

"(9) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte haklarında ikinci veya altıncı fıkra hükümleri uygulanan hükümlülerin cezalarının infazına ceza infaz kurumunda veya denetimli serbestlik tedbiri ile devam edilmekte iken; 15/7/2023 tarihinden önce işledikleri diğer suçlardan dolayı, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra verilen hapis cezalarının infazında da, ilgisine göre ikinci veya altıncı fıkra hükümleri uygulanır. 15/7/2023 tarihinden önce işledikleri suçlar nedeniyle bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra cezalarının infazına ilk kez başlanacak hükümlüler hakkında, bu maddenin altıncı fıkrası uygulanır. Bu madde kapsamına giren hükümlüler yönünden, bu Kanunun Geçici 6. maddesi saklıdır."

Lütfullah Kayalar
Yozgat

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, değerli üyeler; pandemi döneminde cezaevlerimizden pandemiden dolayı çıkarılan mahkumlar çıkarılan bir kanundan dolayı izinli sayılmaktalardı, 31 Temmuz 2023 de bunların son günüydü. Yani o süreye kadar dışarıda gezen mahkumların tekrar cezaevine dönmeleri gerekiyordu. 2023 Genel Seçimlerinden sonra yani yakın bir zamanda bunlar "Çıktı, çıkacak, çıkıyor." derken son gün bir kanun çıkardık zaten Türkiye Büyük Millet Meclisi de yeni seçimden çıkmıştı. Yine, bizim başından beri iddia ettiğimiz gibi kanun, Adalet Komisyonunu görmeden Plan ve Bütçe Komisyonundan çıktığı için Anayasa'nın eşitlik ilkesine, ceza hukukunun temel ilkelerine aykırı olarak ve kesinleşme tarihi baz alınarak çıkarılan bir kanundu. Neyse, o kanundan sonra o gündür bugündür gerek iktidar yetkilileri gerek Türkiye Büyük Millet Meclisinde Grup Başkan Vekilleri ve bizzat da ülkede adaleti tesis etmekle yükümlü, bu konuda çalışması gereken Sayın Adalet Bakanımız çıktı kameraların karşısında "Burada bir yanlışlık var, haksızlık var; bunu düzeltereğiz." dedi. Yani bunu muhalefet söylemedi "Biz bunu düzeltereğiz." diye çünkü bizim bunu düzelterek yeterli sayıda milletvekilimiz yoktu. İnsanları kapılarda bavullarını hazırlattılar ve en sonunda "Onuncu yargı paketinde" dendi. Onuncu yargı paketi için de ekim ayında yine Sayın Bakanımız dedi ki: "Yargı paketini bir iki haftaya Meclise gönderiyoruz." Herkes başladı beklemeye o gündür bugündür en son şubat ayına gelindi. Şubat ayında Sayın Bakan yine sıkıştı ve bu işin çözümünü şöyle buldu: "Ben paketi Meclise gönderdim." deyip yırtmanın yolunu buldu. Hâlbuki paket Meclise değil AK PARTİ Grubuna gelmişti. Ondan bu yana da iki aydır -Allah'a şükür, Adalet Komisyonu üyeleri olarak hepimizin maili, telefonu var; ben şu anda oturduğumda zaten 152-200 tane geliyor numaralardan- insanlar bavullarını hazırladı, kapıda bekliyor. Yani, eğri oturalım doğru konuşalım. Şimdi ne oldu da şu kadar lüzumlu, lüzumsuz maddenin içinde bu madde yok? Ben önce bunun bir cevabını istiyorum Sayın Genel Müdürümüzden ve teklif sahibi vekillerimizden çünkü düne kadar "Bunun çıkması gerekiyor." diyen Cumhur İttifakı ortakları dahi bunun iki, üç ay daha beklemesi gerektiği gibi bir söz sarf ettiler.

Şimdi, burada biz hukukçuysek hukuki bir karar verilmesi gerekiyorsa bu maddesiz bir paketin çıkması, ülkemizde ne kamuoyunu ne insanlığı ne vicdanı tatmin eder, hiç bir şeyi tatmin etmez. Ben bu sebeple bu yanlışlığın düzeltilmesini teklif ettim. Teklifimi sunuyorum, bu teklifte de hiçbir değişiklik yoktur. Daha önce Meclisin çıkardığı kanunda sadece suç tarihi esas alınacaktır. Bunu da hem iktidar vekillerinin hem muhalefet vekillerinin vicdanına sunuyorum ve bu teklifin de kabul edilmesini talep ediyorum.

Ancak sorularının cevabını teklif sahibimizden, Sayın Adalet Komisyonu Başkanımızdan -çünkü siz de başta sunum yaptınız bu paketin hukuka büyük katkı sağlayacağını düşündüğünüz için- talep ediyorum efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Olgun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Yani bunu ben bir alayım, ben de anlatayım, yani biz de sokağa çıkacağız ya.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - İmzamızın olmadığı bir şeyi bize soruyorsunuz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Hayır, efendim olur mu? Sizin...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - O zaman herkes bize "Bu niye yok, şu niye yok?" diye bir sürü soru sorar.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Hayır, bakın, bir dakika, bir şey soracağım.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bize siz ancak...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Af buyurun, imza tamam o zaman siz Sayın Cumhurbaşkanını ve Adalet Bakanını burada temsil etmiyorsunuz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Olur mu efendim? Siz bize ancak şu andaki getirdiğimiz teklifi sorabilirsiniz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bakın, Sayın Cumhurbaşkanımız dedi ki: "Haksızlıklar giderilecek." Adalet Bakanımız da "ekim ayında" dedi. O zaman Adalet Bakanı da gelsin buraya, nerede Adalet Bakanı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - O sorunun muhatabı olarak biz imza sahipleri hazırlanıyoruz, biz bunun muhatabı değiliz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Efendim, o zaman Adalet Bakanı da gelseydi. Bakın, bizim sistemimiz burada bozuldu parlamenter sistemden sonra.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Olmaz öyle.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Adalet Bakanı burada yok, televizyonda konuşuyor. E, burada teklif sahibi Vekil arkadaşım "Ben ona karışmam, benim orada imzam yok." diyor. E, buyurun çözelim bu işi.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bakın, sorunun...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Adalet Bakanı nerede? Yok ama mikrofon gördü mü demiyor ki "Benim teklif verme hakkım yok. Ben bunu düzeltemem." Çıkıyor, konuşuyor. "Yargı tarafsız ve bağımsızdır."

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bakın, sorunun cevabını düzgün anlayalım.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Hacca gitmiş, kendisine operasyon çekiliyor.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Adam hacda.

Şimdi, Orhan Bey haklı, Sayın Vekilimiz: "Benim imzam yok." diyor. O zaman şunu bir açıklığa kavuşturalım.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bana teklifle ilgili soru sor, hangisini sorarsan sor.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ya, soruyorum işte.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ama teklifin dışındaki bir şey soruyorsun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ya, teklifin dışında değil.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Teklifin dışındaki bir şeyi bana niye soruyorsun?

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ülke gündeminde, iki yıldır gündemde gibi konuyu ben Adalet Komisyonu üyesi olarak ve bu pakette "gelecek" denilen bir konuyu soruyorum ben yani piyangodan bunu çektim, sordum demiyorum.

Bunu Adalet Bakanı bakın...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - O zaman her şeye bir soru sorun. "O madde niye gelmedi? Bu niye gelmedi?" diye o zaman teklif sahibi...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Efendim, Adalet Bakanı açıkladı bunu Sayın Başkan.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Teklifimizin dışındaki bir soruyu bize sormayın lütfen yani teklifle ilgili her soruyu sorun cevaplayalım ama teklifin dışında bizim hazırlamadığımız, çalışmadığımız bir olayla ilgili bize bir soru sormayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - O zaman şöyle söyleyeyim: Onuncu yargı paketi zatialiniz tarafından sunulmuştu. Bu onuncu yargı paketinde bu 30 madde hepsi çok önemli de benim bahsettiğim konu 31'inci kaldığı için mi çıkarıldı? Öyle sorayım yani teklifi hazırlayan sizsiniz. Niye almayı düşünmediniz? Yani niye kaçırıyorsunuz? Cevap verin.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Cevap verdim.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ya, Sayın Vekilim, şimdi, burada verdiğiniz cevap usulen, prosedür gereği bir cevap verdiniz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ben cevap verdim efendim yani bu sizin hoşunuza gider veya gitmeyebilir.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Benim hoşuma gitmesi önemli değil, benim cezam yok ama buyurun, bugün kamu binlerce mahkûm bunu bekliyor. Veya "Sen yalan söylüyorsun, Bakan böyle bir şey demedi, Sayın Cumhurbaşkanı böyle bir şey demedi." deyin onu da kabul edeceğim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Tuğrul, buyurun.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Zaten şimdi, Sayın Vekilim şöyle, Orhan Vekilim de söyledi yani bir paket olarak Komisyonun gündemine getirilen şey şurada yazılı metin. Bunun dışarısındaki bir konu paketin içine girdi, çıktı, belki 20 tane girdi, 25 tane çıktı; hakikaten bunlar farazi şeyler yani. Şu an 30 maddeden ibaret bir kanun teklifi geldi, biz onu tartışıyoruz.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bütün sözlerimi geri aldım. Bu teklifim hakkında ne düşünüyorsunuz? Buyurun. Bu teklifim hukuki mi değil mi, gerekli mi değil mi? Ne düşünüyorsunuz?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Komisyon gündemine hâkim. Önerge sunulur. Önergeyle ilgili oylamalar yapılır, karar alınır.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - O zaman Sayın Başkanım, siz toplantıyı açarken bir sunum yapıp bize maddeleri anlattınız ya teklifteki şeyleri; bu konu düşünülmüdü mi veya siz zatialiniz gündeme getirmeyi düşündünüz mü? Mutlaka bunun mutfak kısmında bulunuyorsunuz. Biz ancak burada öğreniyoruz yani kanun metnini. Biri bir açıklama yapsın.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu konuyla ilgili söz almak isteyen var mı?

Sayın Şahin?

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Ben kendi teklifim üzerine söz istedim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sizin daha teklifiniz var.

Önergeyi oylarınıza...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, bakın, sabahtan beri her konuda herkes konuşuyor, bu sorularıma cevap vermeden oya sunuyorsunuz. Sabahtan beri herkese ne isterse söz verdiniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Kırçalı, buyurun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Efendim, cevap verdim ya.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Verdi cevabı.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Herkesin sorusuna cevap verdiniz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Ben cevabı verdim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Cevabı verdi Sayın Kırçalı.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Niye kaçırıyorsunuz? Olmaz böyle! Ben sabahtan beri, sırf bunun için bekliyorum on iki saattir.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Efendim, cevabı verdik. Nasıl bir cevap bekliyorsunuz onu anlamadım ama biz cevabımızı verdik.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Bu onuncu yargı paketinde bu Covid mağdurları niye düşürülmedi? Aklınıza mı gelmedi? Gelmediyse ben getiriyorum, diyorum gelin düzeltelim.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Tamam, işte, önerge verildi. Komisyon gündemine hâkim, oylama yapılsın o zaman, buyurun.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi 2'nci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 21- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un Geçici 10. maddesinin 6. Fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ 10. MADDE- (6) Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar, hariç olmak üzere, 31/7/2023 tarihinden önce işlenen suçlarda hükümlülerden toplam hapis cezası on yıldan az ise bir ayını, on yıl ve daha fazla ise üç ayını bu kurumlarda geçirip ilgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmasına üç yıl veya daha az süre kalanlar, bu şartların olduğu tarih itibarıyla açık ceza infaz kurumlarına ayrılabilir. Bu hükümlüler ilgili mevzuat uyarınca cezaların denetimli serbestlik tedbiri altında infazı uygulamasından beş yıl erken yararlandırılır. Bu fıkradaki beş yıllık denetimli serbestlik uygulamasından kapalı ceza infazın kurumunda bulunan hükümlüler de yararlanır."

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Onur Düşünmez
Hakkâri

Zülfü Uçar
Van

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Diğer önergeyi de okutabilir miyiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Aynı mahiyette değil herhâlde, farklı.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ama önergeniz sanki farklı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sabaha karşı saat 05.00; aslında bütün bu maddenin, bu vermiş olduğumuz önergenin mağdurlarının gözü kulağı buradaydı ama sabaha karşı saat 05.00'te ancak bu maddeye, vermiş olduğumuz teklife gelebildik.

Şimdi şunu net ifade edelim: Bu beklenti yani 31 Temmuz Covid yasasının eşitlenmesi beklentisi durduk yere oluşmadı. Az önce diğer vekillerimiz de ifade etti, aslında bir şekilde hem mevcut Adalet Bakanının hem AK PARTİ milletvekillerinin kamuoyuna yapmış olduğu açıklamalardan kaynaklı insanlarda, kamuoyunda müthiş, büyük bir beklenti oluştu. Bu beklentinin neticesinde bizler de zaten DEM PARTİ olarak eşitlikçi olunmasından yana bir tutum her zaman sergilemiştik ki burada da bu tutumu sergiledik ve böylesi bir önerge verdik. Nedir aslında bu ortaya koyduğumuz şey? "31/07/2023 tarihi itibarıyla suçları o tarihten öncesine kadar" ibaresinin biz bu anlamda değiştirilmesini istiyoruz. Normalde hiçbir infaz kanunu yapılırken karar tarihi baz alınarak bir düzenleme yapılmaz fakat maalesef ki o dönem için karar kesinleşme tarihi baz alınarak bir düzenleme yapıldı. Hâliyle insanlar bu durumun eşitliksiz olduğunu ifade ediyor ki biz de böyle düşünüyoruz çünkü karar tarihi baz alınarak bir infaz düzenlemesi yapılamaz. O yüzden diyoruz ki 31/07/2023 tarihi suç tarihi yani o tarihe kadar suç tarihi olarak ele alınsın ve o tarihten itibaren, o suç tarihinden itibaren cezası olan kişilerle ilgili beş yıllık denetimli serbestlik uygulansın ve hiçbir suç ayrımı yapılmaksızın bu kanun teklifimizi de bu şekilde verdik. Neden bunu da söylüyoruz? Çünkü biz burada da yine eşitlikçi bir şekilde olması gerektiğini, ayrımcı olmaması gerektiğini ifade ediyoruz.

Benim aslında burada size sormak istediğim soru şu: Biz DEM PARTİ olarak bu duruma ilişkin sanki biz böyle bir durumu istemiyormuşuz gibi, sanki böyle bir maddenin çıkmasını istemiyormuşuz gibi AK PARTİ vekillerine bu soru yöneltildiği zaman "Neden onuncu yargı paketinde bunu getirmediğiniz?" diye sorulduğunda cevap olarak "DEM PARTİ bunu istemedi, DEM PARTİ buna engel oldu." Yani sanki DEM PARTİ'yi çok dinliyormuş da AKP, bunda bizi dinledi ve bu yüzden getirmedi diye bütün aslında sorumluluğu hedefi şaşırtarak üzerimize atan bir tutum sergilediğinize dair iddialar var. En azından belki Sayın Orhan Bey belki buna dair bir cevap verir böyle bir şeyiniz oldu mu diye. Çünkü bakın biz size açık açık önerge olarak sunuyoruz ve diyoruz ki: Bu maddenin yani geçici 10'uncu madde, 21'inci maddede düzenlenmiş onuncu yargı paketinde. Bu sunmuş olduğumuz önerge doğrultusunda bu maddeye eklenmesini istiyoruz. Bu maddenin kabul olmasıyla birlikte gerçekten de insanlar bayramı sevdikleriyle, aileleriyle geçirebilecekler çünkü eşitliksiz bir yasa yapmıştınız, hukuka aykırı bir yasa yapmıştınız, karar tarihini baz alarak yapmıştınız. O yüzden, biz, derhâl bu sunmuş olduğumuz önergenin kabul edilmesini istiyoruz ki varsa da sizin - az önce bahsetmiş olduğum örnekte de bir daha tekrar etmeyeceğim- böyle bir iddianız, buna da açıklık getirmenizi istiyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Sayın Kırçalı, buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Biz de söz kurduktan sonra Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Var mı söz talebiniz?

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Benim ve Nevroz Vekilin de söz talebi var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, ben de Covid yasasını eşitlikçi bir şekilde Komisyonumuzun gündemine alması gerektiğini, onuncu yargı paketinin bu yönüyle içerdikleri itibarıyla değil içermedikleri itibarıyla daha gündemde tutulan bir paket olduğunu belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, burada eşitsizliğe ilişkin bizim aslında iki noktada talebimiz var: Birinci talebimiz, Covid yasası daha önce çıktığında suç tarihinin esas alınması itibarıyla değerlendirilmemişti, kesinleşme tarihlerine ilişkin bir düzenleme getirilmişti. Bu yönüyle açık cezaevinde bulunanlar bundan beş yıl faydalanmıştı, sonraki üç yıl uzatmayla da toplamda sekiz yıl faydalanmış olmuştular. Ama aynı suç tarihi aynı tarih itibarıyla kapalıda olan mahpuslar üç yıl Covid yasasından faydalanmışlardı, sonra üç yıl uzatmayla toplamda altı yıl olarak bu yasadaki faydalandılar. Öncelikle buradaki iki yıllık o hak kaybının giderilmesi gerekiyor, bu yönlü bir eşitlikçi yasanın düzeltilmesi gerekiyor.

İkinci eşitlikçi olarak baktığımız nokta ise Sayın Başkan, burada suç tipine göre bir ayrıma gidilmişti. Bu suç tipine göre gidilen ayırmada da yine eşitsizliğe bir mahal verme durumu söz konusuydu çünkü Sayın Abdullah Güler bunun bir idari tedbir olduğunu ve dönemin ruhuna uygun bir kanun çıkarma hasebiyle çıkardıklarını dile getirmişti. Eğer idari tedbirse bunu bütün mahkûmlara ve o idari hizmetten faydalanan bütün kişilere eşit uygulamak zorundayız. Eğer bu bir kanuni düzenleme ise Sayın Başkan, hastalık nedeniyle önleyici tedbir aldığımız bir kanuni düzenlemeyi bazıları hastalığa yakalanamaz, bazıları hastalıktan varestede tutulur şeklinde bir düzenlemeyle, bir gayretle getirmemiz gerçekten hukukun ruhuna da uygun değildir. Bu yönüyle biz iki eşitlikçi uygulamanın ortadan kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz ve bu maddenin, bu torba yasa içerisine de onuncu yargı paketi içerisine de toplumun, kamuoyunun tamamının beklentisi bu yönde olduğu için eklenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Biliyorsunuz, bu kanun maddeleri hep şu yönlü toplumda bir beklentiye mahal verdi: Herkes çifte bayram yaşama sevinciyle bu onuncu yargı paketine sarılmak zorunda kaldı ama maalesef ki bazı olumlu düzenlemeler olmakla beraber bazıları da toplumsal beklentiyi karşılamamış durumdayız. Dolayısıyla Adalet Komisyonuna düşen, adilane bir karar alıp bu Covid yasasını, eşitlikçi bir Covid yasasını bu torba yasaya ihdas edip söz verdiğimiz gibi herkese çifte bayramı, en azından bu beklenti içerisinde olan herkese çifte bayramı yaşatmamız gerektiği düşüncesini tekraren paylaşayım.

Geneli üzerinde söylemiştim, burada tekrar söyleyeyim: Gelin, burada Türkiye'nin hukuk devleti olma yolundaki ilk adımını hep beraber atalım ve toplumdaki o güven duygusunu, o adalet duygusunu yeniden yeşertelim. Dolayısıyla bu eşitsizlikleri giderelim diyorum.

Sabrınız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Düşünmez.

Buyurun Sayın Kircalı.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, iddia edildiği gibi bizim herhangi bir şekilde bahsi geçen Covid düzenlemesinin bu yargı paketinde yer almamasıyla alakalı şu partiden dolayı veya şundan dolayı diye herhangi bir yere bir söylemimiz de olmamıştır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Arkadaşımızın bir söz talebi vardı.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ha, pardon.

Bu önergeyle mi ilgiliydi Sayın Aslan? Aynı önergeyle mi ilgili? Oylamadan önce...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Evet, Zülküf Bey Komisyon üyesi olduğu için...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Zülküf Bey, istiyor musunuz siz söz?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Söz istiyorum da fark etmez, Nevroz Vekilim önce konuşsun da...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam.

Sayın Aslan, buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Öncelikle, bir önceki maddeyle ilgili açıklamalara dair söz istemiştim, alamadım; o maddeyle ilgili meseleye açıklık getirmek şart.

Dışarıda bıraktığımız insanların hastalık meseleleri, yaşam hakkındaki herkes... Anayasa'nın çok net kavramının yasalardaki değişikliği ve her yasanın Anayasa'ya ve evrensel ilkelere uyma koşulundaki süreci yok sayarak bu değerlendirmeyi yapıyoruz. O bahsettiğimiz kişiler de bu toplumun bir parçası. Onların da toplumda var olma, düşünme, aileyle bütünleşme, toplumla bütünleşme gibi meseleleri var ve öyle bir hava veriyorsunuz ki sanki TMK'den yargılanan herkes çok büyük katliamlar yapmış, çok büyük olaylara karışmış; bir büyütme havası veriyorsunuz. Hâlbuki ben milletvekili olmadan önce, avukatken TMK'den yargılandım; bugün onlarca milletvekili arkadaşımız hapisaneye girdi çıktı, TMK'den yargılandı; şu an onlarca gazeteci, akademisyen, sivil toplum kuruluşu çalışanları, insan hakları savunucuları bu maddeden yargılanıyor, bu maddeden ceza yiyor. Bahsini ettiğiniz siyasi mahpusluk ya da dışında bıraktığınız kesimle ilgili yapmış olduğunuz değerlendirme ve algının kendisi bunu haklı ve meşru kılmıyor. Hastalık meselesinde söylenen o kişi kanser hastası çıktığında hayatla bağı kalmayacak; o zaman biz dışarıdaki her kanser hastası ya da ölüm döşeginde olan herkesle ilgili olarak böyle bir peşin hükme varıp Bakanlık üzerinden bir takip mi yapacağız?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Böyle bir mantık olabilir mi? Olamaz. Böyle bir mantık kurulamaz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Hayır, şimdi, ceza alanlar da tahliye oluyor en nihayetinde. Tahliye olmayacak mı? Olacak. Yaşam hakkını korumak mı sizin için daha önemlidir ve devlete karşı suçlardaki tavır mı? Bugün koruduğunuz toplum değil, koruduğunuz toplum değil.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Herkesin yaşam hakkını korumak.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - "Cezaevlerinde her gün 2 insan ölüyor." diyoruz, siz hâlâ gelmiş diyorsunuz ki: "TMK kapsam dışı kalabilir." Mesela oran verdiniz 16 kapsamında verilen rakamlarla ilgili, sayının çok yüksek olmadığını, 34... "İşte toplum güvenliği bakımından tehlikeli bulunup bırakılmayan mahpus" ifade ettiniz. Oraya gelene kadar, bakın, hastaneye gidip gelme, revir sorunları, sağlık meseleleri, Adli Tıp Kurumuna sevk etme, Adli Tıp Kurumundan rapor alabilme bile, "Cezaevinde kalmaz." raporu almak bile başlı başına bir külfet. Hele ki o Adli Tıp Kurumuna gittiğinizde o dosyada TMK yazıyorsa vay halinize! Oradaki doktorların muamelesinden sorduğu sorulara bile, sağlık dışındaki sorulara... O yüzden sanki çok

kolaymış gibi, Adli Tıp Kurumunda rapor almak çok kolaymış gibi, sadece toplum güvenliği bakımından tehlike üzerinden bir değerlendirme ve rakam sayısının gerçek dışı bir kavram olduğunu söylemeden geçemeyeceğim.

Covid meselesi de en az hasta mahpuslar meselesi kadar artık yani iki yıla yakındır bir temel gündem. Ortada bir kanun var mı, yapmış mıyız? Yapmışız. Bu yasamadan geçmiş mi? Geçmiş. Bu yasamanın eşitliksiz uygulaması olduğu, değiştirilmesi gerektiği konusunda siyasi partiler arasında bir konsensüs var mı? Var. Bu mağduriyetin giderilmesi konusunda iktidarda da bir konsensüs var mı? Belli ki var. Biraz önceki konuşmalarda da "Biz bunu rafa kaldırmadık." Ne demişti Sayın Feti Yıldız: "Gözden çıkarmış değiliz, derin bir analiz yapma ihtiyacımız var." diye ifade etti. Peki, bu analiz bu kadar aydır, bu kadar zaman da niye yapılmadı? Şu an eylüle mi kalacak, ekime mi kalacak, kasıma mı kalacak, bilmiyorum. Veleve ki kaldı ya da geldi, bu aradaki insanların hak mahrumiyetinin hesabını hangimiz verebileceğiz, nasıl açıklayabileceğiz? Meseleyi sadece bir bayram ya da çocuklara kavuşma meselesi üzerinden söylemiyorum; açıkça eşitliksiz olduğunu, mağduriyet yarattığını, kanuni düzenlemelere aykırı bulduğumuz bir kanunun kalması konusundaki ısrarın yasama faaliyeti yürüten milletvekilleri açısından kabul edilebilirliği mümkün mü, kaldı ki bu yasadaki dolaylı mağduriyeti olanlar tarafından kabul edilebilirsin. O nedenle, hem ayrımsız bir şekilde bu meselenin gelmesini hem de ceza hukuk mantığına aykırı olmayan suç tarihi üzerinden yapılacak bir değerlendirmenin gelmesini, yine aynı şekilde 1-3, 1-5, 3-5 üzerindeki denetimli serbestlik sürelerindeki tartışmalarla ilgili hususun da, 9'a 6, 10'a 2 meselesinin de düzeltilmesini... Yine Yargıtay 1. Ceza Dairesi 27 Martta bir karar verdi, eminim ki haberiniz vardır yani takip etmişsinizdir. Covid-19 mağdurları ya da Covid-19 yasasının bu denetimli serbestlik meselesine uygulanmasıyla ilgili yani açıktan izne çıkanlarla ilgili verilen sürenin artı beş olması ya da açığa çıkma hakkı elde etmeyenlerin artı üç üzerinden kalması... Aslında daha ağır suç işleyenler daha fazla denetime girmiş oldu, sadece süre yönünden tutmayanlar daha az denetime girmiş oldu. Bununla ilgili de seslerini duyurma meselesi var. Yargıtay 1. Ceza Dairesinin vermiş olduğu karar bunu ne kadar sağlayacak? Yine bize gelecek, yine burada bir kanuni değişik yapmak zorunda kalacağız; belki şimdi değil, belki bir ay değil. Biz o nedenle karışık, yama hâline gelmiş, parça pinçik olmuş infaz sisteminde gerçekten bir sadeleşmeye, infaz oranından denetimli serbestlik, koşullu salıvermeye kadar bir sadeleşmeye, bir eşitliğe, işte sadece "Topluma kim umut verdi, kim nasıl yaptı?" meselesi üzerinden bir meseleyi değil, hepimiz şu an buradaysak ve hepimize ulaşıp bu talebi iletiyorlarsa ve bunu bir mağduriyet olarak görüyorsak şu an bugün burada bizim sunduğumuz önergeyle beraber tekrar değerlendirebiliriz. Bu eşitsizliği, bu ayrımcılığı... Toplumu bir araya getirmesi gerekirken... Bakın, bu kadar önemli bir demokratik toplum tartışmasının yapıldığı bir dönemden geçiyoruz, "kardeşlik" diyoruz, toplumun bir arada, bir durması dir durması, "içte birlik" diyoruz ama bu tarz meselelerle olması gereken birliği ve toplumsal bütünlüğü sağlamak yerine kutuplaşmayı artıran, toplumu ayrıştıran, var olan gerilimleri artıran bir noktaya doğru gidiyoruz. Çok zor ve çok ağır bir mesele olduğunu düşünüyorum. Gerçekten infaz sisteminde adil, eşit, insan odaklı, bakın, insan odaklı, onarıcı gerçek anlamda gerçek adaletle sağlanabilecek bir düzenlemenin yapılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Zülküf Bey, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben fazla uzatmayacağım ama açıkçası bu maddeyle ilgili gün içerisinde uzun uzun konuştuk, kamuoyu konuşuyor, toplum konuşuyor, eminim bizler kadar sizler de aranıyorsunuz, her birinizin telefonu çalıyor, her birinizin yakınları tarafından telefonlarınız çalıyor, yakınlarınız sizleri arıyor. Bu konuda kamuoyunda oluşan, oluşturulan; sizler tarafından, iktidar tarafından, iktidarın Adalet Bakanı tarafından oluşturulan kamuoyundaki beklentinin sonucunu biz bugün yaşıyoruz. Bir beklenti oluşturduktan sonra bugün bu kanun teklifinden bunu çıkarmış olmak hakikaten toplum açısından ağır bir hayal kırıklığına sebep oldu. Bunu gidermek için geç mi? Geç değil hâlâ eklenebilir, hâlâ tartışılabilir, hâlâ konuşulabilir. Ama bu Covid yasasıyla ilgili iki yönlü bir eşitsizlik vardı: Birincisi, bildiğiniz üzere, suçun kesinleşmesi tarihinden kaynaklı bir mağduriyet söz konusuydu. Bir kısım kişi cezaları kesinleştiğinden dolayı Covid'den yararlanabiliyorken bir kısım yararlanamıyordu ve Sayın Adalet Bakanı da bizzat bu noktada bu eşitsizliğin giderileceğini söylemişti ve aynı zamanda bunu söylerken yine aynı şekilde siyasi mahpusların da dâhil edileceği ve suç tipinin ayrımı yapılmayacağı bir şekilde düzenlemenin yapılacağını söylemişti. Çok da uzatmaya gerek yok, aslında çok nettir; cezaevlerindeki tek bir mahpus dahi Covid'e yakalanmıyor mu? Bu kadar basit bir sorudur bu. Herkesin Covid'e yakalanma ihtimalinin olduğu yerlerden bahsediyoruz ama burada suç ayrımı yapıyoruz, suçlu ayrımı yapıyoruz dolayısıyla eşitsizliği, ayrımcılığı en ağır bir şekilde orada yaşıyoruz; yetmiyor, şimdi ailelerine yaşıyoruz. Dolayısıyla ben bu meramın fazlasıyla iktidar tarafından, sizler tarafından anlaşıldığı düşüncesindeyim ve burada bulunan iktidar mensubu milletvekillerinin de bizimle aynı şeyi düşündüğünden eminim, bu yasa teklifinde bunun olması gerektiğini düşündüklerinden eminim ve o yüzden de söylüyorum, hâlâ geç değil ve bu beklentiye karşılayabiliriz diyoruz, bayrama toplumun beklentisini karşılayarak girebiliriz diyoruz.

Burada Sayın Şahin birkaç saat önce bir AKP milletvekilinin DEM PARTİ'den kaynaklı olarak aralarındaki konuşmasından bahsetmişti ama biz ismi kaçırdık.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - İsmi zikretmenin çok önemi yok.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - İsim önemli değil ama ne söylendiğinin zapta geçmesini istiyoruz. Ama buna karşılık çok net söylüyoruz: Bizim Covid yasasının karşısında duran bir tavrımız yoktur, bu konuda partimizin tavrı nettir.

İkinci bir husus, şunu da belirtmek istiyorum: Dokuzuncu yargı paketi burada tartışıldığı zaman biz cezaevlerindeki eğitim meselesini epey burada tartışmıştık. Sayın Genel Müdürüm hatırlar, sizler de hatırlarsınız -aynı zamanda Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürümüz de buradaydı- Sayın Selman hatırlar, Sayın Karslı hatırlar, bunun üzerinde çok tartışmıştık, çok konuşmuştu ve yine ayrımcı bir yasa olduğunu söylemiştik. En nihayetinde, o yasa, dokuzuncu yargı paketi Genel Kurula geldiği zaman özellikle Sayın Karslı'nın, Sayın Selman'ın katkılarıyla, onların da destekleriyle ve tabii ki Komisyon Başkanımız ve Komisyon Divanının katkılarıyla o ayrımcılığa son verildi, Genel Kurulda gerekli düzenleme yapıldı ve dokuzuncu yargı paketinde cezaevlerinde bulunanların ayırım yapılmaksızın aynı eğitimden yararlanmalarının önü açıldı, bu ayrımcı düzenleme ortadan kaldırıldı. Bunu niye söylüyorum? Dokuzuncu yargı paketinde ortaya konulan o tavır iki gün sonra, salı günü Mecliste, Genel Kurulda yapılacak görüşmede tekrar ortaya konulabilir, beklentimiz budur. Bu beklenti sadece bizim değil bütün toplumun, bütün halkların, cezaevlerindeki binlerce mahpusun beklentisidir; bu beklentinin de karşılanması gerekmektedir. Ben tekrardan buradan

vicdanlara seslenerek söylüyorum: Dokuzuncu yargı paketindeki aynı vicdanı tekrar gösterin, bayramda bütün mahpuslara ve yakınlarına o bayramı hediye edin diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Uçar.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi 3'üncü önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas numaralı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 21'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

MADDE 21- 5275 sayılı Kanunun Geçici 10'uncu maddesinin 2'nci fıkrasında yer alan "31/7/2023 tarihi itibarıyla geçici 9'uncu maddenin 5'nci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan ve ilgili mevzuat uyarınca" ibaresi "31/07/2023 tarihinden önce suç işlemiş kişilerin" şeklinde, 4'ncü fıkrasında yer alan "105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezası infaz edilip geçici 9'uncu maddenin 5'nci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle 31/07/2023 tarihi itibarıyla izinde bulunan" ibaresi "31/07/2023 tarihinden önce suç işlemiş" şeklinde, 6'ncı fıkrasında yer alan "31/07/2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan" ibaresi "31/07/2023 tarihinden önce suç işlemiş" şeklinde ve "tarihinde geçici 9'uncu maddenin 6'ncı fıkrası kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler talepleri hâlinde en az 3 ay açık ceza infaz kurumunda kalmış olmak şartıyla" ibaresi, "31/07/2023 tarihinden önce suç işlemiş ve açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler" ibaresi şeklinde, 8'nci fıkrasında yer alan "bu cezanın infazı için ceza infaz kurumunda bulunan" ibaresi "suç işlemiş" ibaresi şeklinde ve "uygulanmaz" ibaresi "uygulanır" şeklinde değiştirilmiştir.

İdris Şahin
Ankara

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Şahin.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

31 Mayıs saat 16.00'da başlayıp 1 Haziran sabahına on üç saat yirmi dakikadır aralıksız devam eden bir kanun teklifinin müzakerelerindeyiz. İşin özü itibarıyla uzunca zamandır onuncu yargı paketini anlamlandıran, milletimizi de umutlandıran Covid düzenlemesine ilişkin iktidar ortaklarının geçmiş dönem içerisinde vatandaşlarımıza vermiş oldukları umutların karşılık bulması için bu saatte hâlen çalışmalarımıza devam ediyoruz. Önergemizle birlikte, özü itibarıyla yasama erkinin temsilcileri ve Adalet Komisyonu üyesi arkadaşlarımızın dikkatine bu husustaki eşitsizliği ortadan kaldırabilme fırsatının tarafımızca değerlendirilmesi gerektiğine inanıyorum.

Tek tek dinlediğimizde muhalefetteki tüm siyasi partilerin Covid yasasına ilişkin özel bir çekincesi yok. Bu yasa teklifinin içerisine bu Covid düzenlemesinin getirilmesini herkes fazlasıyla arzu ediyor. Bu saat dilimi içerisinde ben sadece önergenin gerekçesini okumak istiyorum: 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un geçici 10'uncu maddesi uygulama noktasında aynı tarihte, aynı suça sürüklenmiş, aynı cezayı almış 2 ayrı kişinin cezasının infazında ayrı ve farklı infaz uygulamalarıyla adaletsizlik oluşturmuştur. Bu durum Anayasa'nın 2'nci maddesinde belirlenen hukuk devleti ilkesiyle açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Aynı zamanda, yasalar önünde tüm vatandaşlara eşit haklar ve olanaklar tanıyan Anayasa'nın 10'uncu maddesini de ihlal etmiştir. İlgili yasa maddesi Resmî Gazete'de yayınlandıktan sonra da kimi infaz hâkimleri yasa maddesini hükümlünün lehine yorumlayıp uygularken kimi infaz hâkimlikleri ise hükümlünün aleyhine yorumlamış ve uygulamamıştır. Bu bakımdan da ilgili madde hukuki belirlilik ilkesine de açıkça aykırıdır, farklı ve keyfî yorumlara, uygulamalara imkân vermiştir. Bu farklı uygulamalar hem hükümlüler hem kamu vicdanı açısından güvenlik ilkesini de ihlal etmiştir. Hukuk devleti ve eşitlik ilkesi gereği aynı tarihte işlenmiş, aynı infaz rejimine muhatap, aynı suça aynı cezanın verilmesi ne kadar hak ise uygulanacak indirim ya da iyileştirmenin de aynı olması hukuk ve adalet için gereklidir. Açık ve kapalı cezaevlerinde hükümlü ve tutuklu sayıları cezaevlerinin kapasitelerinin çok üzerindedir. Bu durum cezaevlerinin ıslah ve rehabilitasyon olanağını da engellemektedir. Hükümlü bireyleri cezalarının infazı süresi içerisinde ıslah ve rehabilite edip topluma kazandırmak amacı da göz ardı edilmemelidir. İlgili maddenin Anayasa'ya ve eşitlik ilkesine uygun şekilde düzenlenmesi kamu yararı açısından da hem rehabilitasyon sürecine katkı sunacak hem de vatandaşların devlete, hukuka ve adalete olan güvenlerini pekiştirecek ve devletle var olan ilişkilerini güçlendirecektir.

Suçlu ve suç ayrımı yapmaksızın doğru bir yaklaşımla gelin, hep birlikte bu önergeye "evet" diyelim ve cezaevlerinde soluksuz olarak şu an itibarıyla bizim Adalet Komisyonundan çıkacak haberleri bekleyen hükümlüler -biz nasıl on üç saat içerisinde yorulduk, sıkıldık ve gerildik ise- bunlar yaklaşık bir haftadır kapasitesi fazla mahkûmların olduğu koridorlara seyyar yatak atarak beş ay daha bekleyecekler var çünkü buradan çıkan sonuç öyle görünüyor, "ekim" deniyor, ekim tarih olarak veriliyor. Emin olun, cezaevlerindeki bu beklenti içerisinde hükümlülerin çoğu bu beş ayı bekleyemeyecekler, umutları kırılmış bir vaziyette ülkesine, devletine ve vatanına küskün hâle geleceklerdir. "Ekim" diyenlerin bir empati yapmasını ve cezaevi pozisyonlarında koridorda seyyar yatakta yatanları şöyle bir düşünmesi gerekliliğine inanıyorum.

Ben bu düşüncelerle vermiş olduğumuz önergenin Adalet Komisyonunda kabul göreceğine yürekten inanıyorum. Sabahın bu ilk saatlerinde gelin, bir hayır işi yapaalım ve hayırdan yarışalım. Güzel işlerin semeresini hep birlikte, Adalet Komisyonu üyeleri olarak birlikte paylaşıalım diyorum, vermiş olduğumuz önergeye desteklerinizi bekliyorum. İnşallah, hakkımızda hayırlısı olur ve bizden hayırlı bir havadis bekleyen bu insanları, Allah'ın ayırmadığı bu insanları bu kanunla biz de ayırmayız diyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Buyurun Sayın Olgun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Efendim, ben de önerge hakkında konuşmak istiyorum. Bizden önce söylendi, teklif sahiplerinin...

(Hatibin elektronik cihazdan bir video izletmesi)

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Bakan burada diyor ki: "Verdim, vekillerimize giden paket içerisinde var." "Milletvekillerimize, grubumuza aktaracağız, aktarıyoruz." diyor efendim.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - "Aktarıyoruz" demiyor "aktaracağız" diyor.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Tamam o zaman, işte biz bunu söylüyoruz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Unuttu mu, aktarmayı mı unuttu? Hatırlatalım, hatırlatınız. Öyle bir şey yok.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ya, unutmuştur belki, soralım, ekleyelim.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bakanlıktan Meclise gelinceye kadar buharlaşmış!

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Ya, yapmayın, sabahdan beri her şeyi konuşuyoruz da bunu niye konuşmuyoruz ya!

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, topu taca atmanın bir anlamı yok. Şimdi, eğri oturup doğru konuşalım. Şunu diyebilirsiniz: "Evet, Sayın Bakan böylesi bir açıklama yaptı, doğrudur, biz de iktidar vekilleri olarak böyle açıklamaları yaptık fakat şu an getirmeyeceğiz." Bunu söyleyebilirsiniz açık açık çünkü insanlar bekliyor, bir takvim bekliyor, net bir cevap bekliyor ya da bu konuyla ilgili düşüncelerinizi, fikirlerinizi söylemeniz gerekiyor ya da bu konuda sizler de AK PARTİ'nin ilgili hukuk komisyonuyla görüşüp açık açık bu teklifin aslında toplumda milyonlara varacak şekilde bir beklentiye vardığını ve yapılması gerektiğini ifade etmek gerekiyor. Etki analiziniz olmayabilir, bundan âlâ etki analizi mi olur? Milyonlardan bahsediyoruz. O yüzden, lütfen ve lütfen... Evet, belki şu an reddetmiş olabilirsiniz ama hâlen hiçbir şey için geç değil, Genel Kurula daha vakit var. O zamana kadar en azından kendi grubunuzda bunun tartışmasının yapıp bir an önce gelmesi gerekiyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum sayın vekillerim, teşekkür ediyoruz.

Şimdi Sayın Şahin'in önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Teşekkür ediyoruz.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Aslına bakarsanız "kabul" daha fazla.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi 21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.

22'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 22- 5275 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 11- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 105/A maddesinin birinci fıkrasında yapılan düzenleme, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlar bakımından uygulanmaz."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 22'nci maddede söz talebi? Yok.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 22'nci madde kabul edilmiştir.

23'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 23- 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ö) ve (r) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"ö) İçeriğin çıkarılması: İçeriğin internet ortamından çıkarılmasını,

r) Uyarı yöntemi: İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle Kurum veya haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından yapılan bildirimi,"

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, Sayın Özcan, buyurun.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Madde 23'le "içeriğin yayından çıkarılması" ve "uyarı yöntemi" tanımları değiştirilmek istenmektedir. Madde 23 Anayasa'nın başlangıç bölümü ile 2, 5, 6, 7, 10, 13, 17, 22, 26, 28, 35, 36, 38, 40, 90, 123, 125 ve 153'üncü maddelerine aykırıdır; sosyal medya hesaplarının ve internetin kapatılmasına neden olan maddelerdir ve Anayasa Mahkemesinin 2015/76 esas ve 2020/76 esas sayılı Kararlarının da gereğini karşılamamaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Kanun teklifinin 23, 24 ve 25'inci maddeleriyle ilgili olarak konuşuyorum. Kanun teklifinin genel gerekçesinde "Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, hukuk devletinde yer alan ceza hukuku kuralları önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olmalıdır." ifadesine yer verilmektedir. Belirtilen Anayasa Mahkemesi kararları esasen AK PARTİ iktidarının kanun tekniği ve esasına getirdiği niteliksiz kanunlaştırmaların sonucudur. 2002 yılından bu yana iktidarda bulunan AK PARTİ, yürürlükte bulunan hemen hemen bütün kanunlarda değişiklik yapmıştır. Bu

kanunların kabul edilme sürecinde müzakereci demokrasi araçlarına başvurmamış, muhalefetin öneri ve eleştirilerini dikkate almamıştır. Bunun sonucunda, açılan iptal davaları sonucu Anayasa'ya aykırı olan pek çok kanun hükmü Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş ve kanun teklifi gerekçesinde belirtildiği gibi birçok karara konu olmuştur. Bu da istikrarlı veya yerleşik hâle gelmiş olan bir kanun tekniğinin bulunmadığı, kamu yararı yerine siyasi sonuç elde etme ve iktidarın otoritesini tesis etme odaklı bir yaklaşımla hareket edildiğinin açık göstergesidir. Verilen bu kanun teklifinin 23, 24, 25'inci maddeleri çerçevesinde genel gerekçesi de bunun itirafı olup çoğunlukçu anlayışa dayalı kanun yapma sürecinin doğal sonucudur.

Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararları gerekçe gösterilerek teklifteki birçok konu şekillendirilmiştir. Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 5651 sayılı Kanun'un kişilik haklarının ihlaline ilişkin 9'uncu maddesi hemen hemen aynı hükümlerle yeniden düzenlenmiş, öngörülen cezalar ise artırılmıştır. Bu açıdan da Anayasa Mahkemesi iptal kararı gerekçeleri istikametinde hareket edilmediği ve kelime oyunları yapılarak durumun geçirtilmeye çalışıldığı açıkça bu düzenlemede görülmektedir. Anayasa Mahkemesi kararında ifade özgürlüğüne getirilen müdahalenin hukuki güvenlik ve belirlilik ölçütleri bağlamında tereddütlere yol açtığı ve kapsamı ile sınırlarının belirli olmadığını belirterek iptal kararı verilmiştir. Buna birlikte, Anayasa Mahkemesi kararlarının gerekçeleri değerlendirildiğinde, kanun teklifinin 23 ve 24'üncü maddelerine getirilen, yeni olduğu iddia edilen hükümlerin Anayasa Mahkemesi gerekçesine uygun olmadığı, kelime değişikliği yoluyla âdeti aynı hükmün getirildiği ve hukuki belirsizliklerin bulunduğu görülmektedir. Teklifin 23'üncü maddesinde "içeriğin çıkarılması ve/veya kaldırılması" yerine "internetten kaldırılması" ifadesi getirilmektedir. Bu ikisi arasında bir fark bulunmadığı açıktır. Dolayısıyla, aynı işlemin esası, farklı olmayan kelime değişikliği yoluyla tekrar getirilmektedir.

Yine, teklifin 24'üncü maddesinde, 8/4 bendinde "içeriğin çıkarılması veya" şeklinde aynı ifadeye yer verilerek düzenleme yapılmaktadır. Anayasa Mahkemesi tarafından BTK Başkanlığına verilen içeriğin yayınına çıkarılması yetkisi masumiyet karinesine aykırı bulunarak iptal edilmesine rağmen teklifte bu yetkinin hâkim onayı şartı konularak aynı şekilde geri getirilmiş olduğu görülmektedir. Bu husus, Anayasa'nın 38'inci maddesine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/2'nci maddesine aykırıdır. Bu sebeplerle, getirilen düzenleme Anayasa'nın 11'inci maddesinde yer verilen "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." hükmüyle Anayasa'nın 153'üncü maddesinde yer verilen "Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar." hükmüyle düzenlenen Anayasa Mahkemesinin kararlarının bağlayıcılığı ilkesine aykırı olduğu açıktır.

Teklifin 25'inci maddesiyle -madde 9/2 ve madde 4- "Sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirliği hâllerde yirmi dört saat içinde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilir." hükmünde "ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirliği hâllerde" yetkisi hukuki belirlilik, öngörülebilirlik ve hukuki güvenlik ilkesinden yoksun olması ve bu sebeple de Anayasa'nın 2'nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesine ve Anayasa'nın 38'inci maddesinde yer alan suç ve cezalarda kanunilik ilkesine açıkça aykırı olduğu açıktır.

İlk bakışta ihlal doktrini her ne kadar çatışan hakların dengesi itibarıyla gerekli bir yaklaşım olduğu iddia edilse de taşıdığı hukuki belirsizlikler ifade hürriyeti bakımından keyfî bir sınırlayıcılığa dayanak olabilecek ve yapılan düzenlemeyle Anayasa'nın 12'nci maddesine açıkça aykırılık oluşturacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Bülbul.

Şimdi, belki bu maddede değil ama bundan sonraki maddelerde bir açıklama rica edeceğiz BTK'den.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 23'üncü madde kabul edilmiştir.

24'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 24- 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasına "ilişkin olarak" ibaresinden sonra gelmek üzere "içeriğin çıkarılması ve/veya" ibaresi eklenmiş ve fıkranın ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dokuzuncu fıkrasında yer alan "yayından" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve onbirinci fıkrasına "Başkan tarafından" ibaresinden sonra gelmek üzere "erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara" ibaresi eklenmiştir.

"Bu karar, erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 24'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'ünü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbul
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Özcan.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Teşekkürler Sayın Başkan.

24'üncü maddede de yine BTK Başkanına, resen, içeriği kumar, fuhuş ve benzeri olan suçları oluşturan yayınlara ilişkin olarak erişimin engellenmesi kararının yanı sıra içeriğin çıkarılması kararı da verebilme yetkisi tanınmıştır. Burada konusu kumar, fuhuş ve benzeri suçları oluşturan içeriğin yayından çıkarılması hâlinde erişimin engellenmesi kararı soruşturma evresinde cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından kaldırılacaktır. İdari tedbir olarak verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının yerine getirilmemesi hâlinde BTK Başkanı tarafından erişim, içerik, yer sağlayıcılara idari

para cezası verilecektir. Yine, bir önceki maddede ifade ettiğimiz üzere, madde 24 de Anayasa'nın başlangıç bölümüne, 2, 5, 6, 7, 10, 13, 17, 22, 26, 28, 35, 36, 38, 40, 90, 123, 125 ve 153'üncü maddelerine aykırıdır ve yine Anayasa Mahkemesinin daha önce vermiş olduğu iptal kararlarının da gereği karşılanmamıştır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ben teşekkür ediyorum.

Barolar Birliğinin görüşü vardı, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. ÖZGE ÖZDER - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Bir önceki maddenin (ö) bendi kapsamında yapılan değişiklikle içerik çıkarma tanımı değiştirilerek Anayasa Mahkemesi kararında yer verilen nihai tedbir niteliğinin esasen ortadan kaldırılması suretiyle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ibarelerin hemen hemen aynı şekilde düzenlenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesi kararında iptale gerekçe olan tek hususun, içerik çıkarmanın nihai bir tedbir olmadığına dikkat çekmek isteriz. Anayasa Mahkemesi (4)'üncü fıkra ile resen başkana içeriğin çıkarılması yönünde verilen yetkiyle bir ceza yargılaması sürecine bağlı olmaksızın idari bir makâmın bir suç şüphesi tespiti yapıyor olması sebebiyle masumiyet karinesine aykırılık ortaya koyulmuş Anayasa Mahkemesinde. Yine, buna bağlı olan bir diğer husus olarak da masumiyet karinesine aykırı şekilde bir idari makâmın suç tespitine bağlı olarak verilen içerik çıkarma kararının yerine getirilmemesi durumunda da para cezası verilmesi, ayrıca, yine Anayasa'ya aykırı olarak Anayasa Mahkemesi kararında açıkça belirlenmiştir. 23'üncü maddedeki değişiklikle Anayasa Mahkemesi kararında işaret edilen nihai tedbir meselesi -teknik kısmı açıklayacaklardır, öyle anlaşıyor- çözülmüş olmakla beraber bu iki hususun karşılanmadığı düşünülmekte, düzenlemenin bu hâliyle Anayasa Mahkemesinin belirlemeleri doğrultusunda hâlâ Anayasa'nın 36'ncı ve 38'inci maddelerine aykırılık durumunun devam ettiğinin düşünüldüğü hususunu Komisyonun takdir ve değerlendirmelerine sunmak isteriz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyoruz.

BTK'den bir açıklama alalım. Şu maddeyi bize ilk önce bir açıklar mısınız, yapılan değişiklikle ne getiriliyor?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Tabii ki Sayın Başkanım.

Kıymetli hazırun, öncelikle 23'üncü madde üzerine konuşmak istiyorum. Erişim engelleme ve içerik çıkarma hususu; öncelikle iki hususu kısaca ayırt etmek istiyorum. Erişim engelleme, örneğin, "abc.com" üzerinden bir örnekte, bir internet sitesinin erişim sağlayıcılara bildirilmesi yoluyla tamamen engellenmesi hususu. İçerik çıkarma ise ilgili internet aktörünün -ya bir internet sitesi ya da bir sosyal medya platformu diyebileceğimiz- içeriği bildirim sonrası internet ortamından kaldırması. AYM iptali öncesinde içeriği çıkarma noktası, içeriğin tamamen sunuculardan çıkarılması noktasındaydı Sayın Başkanım. Teklifte gördüğümüz yeni düzenlemede ise içeriğin artık internetten tamamen silinmemesi, internet ortamından kaldırılması, itiraz noktasında internet aktörlerinin itirazı olduğu süreçte eğer ki hâkim veya aksi görüldüğü takdirde idare bu itiraz kararını verirse tekrar internet ortamına konulmasını getiriyor. Burada bir kademe söz konusu tedbir noktasında. Uyarı noktasında da uyarı yönteminde oradaki yapılan değişiklik ise internet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle daha önce haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişilerdi; burada "kurum" ibaresi konulmuş, şöyle: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna vatandaşlarımız tarafından çok fazla şikâyet geliyor. Şöyle ki: "Bir içeriğim var, ben başvurdum, örneğin Meta'ya, Twitter'a, X platformuna ama içeriğim kaldırılmadı." şeklinde çok fazla bildirim geliyor. Bu noktada bunun bir idari yaptırım yok ama vatandaşların taleplerini ilgili platforma aktarma noktasında bir "kurum" ibaresi eklenmiş durumda, bu şekilde.

9'uncu madde bağlamında maddeleri geçirmeden önce şöyle bir şey vardır: BTK Başkanının 9'uncu madde noktasında hiçbir yetkisi yok. 8'inci madde bağlamında ise yalnızca "katalog suçlar" dediğimiz; intihara yönlendirme, çocuğun cinsel istismarı, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, müstehcenlik yani pornografi, fuhuş ve yasa dışı bahis gibi suçlarda resen erişim engeli yetkisi vardı. Şu anda erişim engelleme site noktasında devam ediyor ama 10 Ekim itibarıyla içerik çıkarma yetkimiz kaldırmış durumda. Teklifte bu da geliyor. Tabii, bunun, bazı katalog suçlar itibarıyla Sayın Başkanım, müsaade buyurursanız bir iki örnek vereceğim neye mal olduğunu. Örneğin pornografi yani müstehcenlik noktasında 10 Ekim itibarıyla -tabii, biz bunu resen yaptığımız için- örneğin şu an bir platforma sadece üç dört harf yazarak -çok özür dilerim- 4K kalitesinde üç dört saatlik porno görüntüleri izlenebiliyor, şu anda buna hiçbir şekilde yetkimiz yok, içerik çıkarmak iptal olduğu için. Bu noktada, yine 10 Ekim itibarıyla incelemelerimizde çok fazla Türkçe içerikli, Türkçe faillerin olduğu müstehcen görüntülerin aşırı şekilde arttığını; bunu da bu şekilde belirtmek istedim. Yasa dışı bahis noktasında da -devamlı gündemimizde- engelleme noktasında onlara içeriği çıkarma noktasında ciddi şekilde müdahale edilemiyor. Tabii, bunun da göz önünde bulundurulmasını isterim.

Teşekkür ederim, arz ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyoruz.

Teklif sahibi, herhangi bir şey var mı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Efendim, aslında, detaylı açıklamalar var, yapıldı. Katalog suçlarla ilgili düzenlemeler de zaten bu noktada bir yetki var. Bir de Anayasa Mahkemesinin şu kararını da arz etmek isterim, çok fazla ifade etmek istemiyorum, teknik bir düzenleme bu. 15/11/2017 tarihli bir kararı var. Bu kararda internette paylaşılan içeriklerin çok hızlı yayılabildiğini, bu içeriklere çocuklar gibi korumasız bireyler de dâhil olmak üzere toplumun her kesimi tarafından kolayca erişilebildiğini, suç oluşturan içeriklere idare tarafından resen erişimin engellenmesi kararı verilmesinde kamu yararı bulunduğunu belirterek Anayasa'ya aykırılık bulunmadığını vurgulamıştır. Bu hususlar da göz önünde bulundurulduğunda, şu anda eldeki teklif metninde yapılan düzenlemeyle Anayasa Mahkemesinin buradaki düzenlemeleri karşılanmaya çalışılmış, karşılanmıştır.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - "İçeriğinin kaldırılmasına yetkini kullanamazsın." diyor iptal ediyor, gene veriyorsunuz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ama itiraza tabii.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Memura veriyorsunuz, bürokrata veriyorsunuz, BTK Başkanına veriyorsunuz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Hayır, nasıl engelleyeceğiz bu şeyi?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Anayasa'ya tümünden aykırı. Yapmayın eylemeyin ya!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İstismarı vesaireyi nasıl engelleyeceğiz?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - O mu belirleyecek istismarı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, yok, nasıl engelleyeceğiz?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Böyle şey olabilir mi! Anayasa Mahkemesi kararının bağlayıcılığını, 153'üncü maddeyi ihlal ediyorsunuz, açık ve net. Anayasa Mahkemesine yine götüreceğiz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, şimdi, bu hükmü, daha önceki tanımlar hükmüyle birlikte değerlendirmek gerekiyor aslında, bir bütün olarak değerlendirmek gerekir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - BTK'den temsilci bile açıklayamadı, kısa kesti gitti.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Daha önceki tanımlar hükmünde içerik veya yer sağlayıcılar tarafından içeriğinin sunuculardan veya barındıran içerikten çıkartılması hükmünde...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Haysiyetinle ilgili bir içerik...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bizi dinlemiyor musunuz siz ya! Yani, var ya, şu getirdiğinizin örgüt üyesi olmamakla beraber örgüt adına suç işlemekten hiçbir farkı yok, kadının soy isminden...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Ağabey, bu pornografik görüntüyü hâkime vermesi mi lazım, BTK'deki adam görüp kapatabilir, ne var bunda ya?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Anayasa Mahkemesi kararlarını hep ihlal ediyorsunuz arkadaşlar ya!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Yasa dışı bahisten bahsetti, çocuk pornografisinden bahsetti.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Gide gele, gide gele yol yaptınız ya!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Gayriahlaki içerikten bahsetti.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Nasıl gayriahlaki içerik ya? Sansür var burada. Açıkça basını sansür ediyorsunuz o yetkileri kullanarak.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Basını mı? Çocuk pornosuna "sansür" diyorsan evet, sansür!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya, bir tane Başkana bu yetki verilemez! İptal etmedi mi Anayasa Mahkemesi Başkana verilen yetkiyi?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Yasa dışı bahse "sansür" diyorsan sansür!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İçerik çıkarma yetkisini iptal etmedi mi? Neden getiriyorsunuz bir daha?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Şimdi, efendim, ben onu söylüyorum işte burada. Değerli Başkanım, buradaki 3 maddeyi de birbirlerinden ayrı değerlendirmemek lazım. Özellikle buradaki maddeyi "Tanımlar" başlığı altında düzenlenmiş olan madde 23'teki maddeyle birlikte değerlendirmek gerekir. Şimdi, meri düzenlemede, şu anda geçerli olan düzenlemede siz içeriği çıkardığınız takdirde bu ihlal ortadan kalktıktan sonra geri döndüremiyordunuz ama burada yapılanla "içeriğin çıkarılması" ibaresinin tanımı değiştirildi, içeriğin internet ortamından çıkarılması durumunda...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Kelime değişikliği, kelime. İnternette çıkarılması ile içeriğin çıkarılmasının ne farkı var? Etmeyin, eylemeyin ya! Bizim aklımızla alay etmeyin arkadaşlar ya!

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Süleyman Bey, kelimeyle birlikte sonuç da değişti. Bu takdirde artık ihlal ortadan kalktıktan sonra tekrar bunun geri getirilmesiyle ilgili bir düzenleme aslında bu, bu açıdan değerlendirmek lazım ve dolayısıyla, burada Başkana verilmiş olan yetki de internet ortamından çıkarılması olduğu göz önüne alındığında...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani "içeriğin çıkarılması" lafı değişti, "internet ortamından çıkarılması" diye geldi; Başkana verilen yetki de içeriğin çıkarılması değil, internet ortamından çıkarılması. Yapmayın ya! Yapmayın arkadaşlar ya! Aklımızla alay etmeyin bizim ya!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Özcan.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında konu şöyle: BTK'yle ilgili gelen düzenleme 23, 24 ve 25'inci maddede bir bütün olarak düzenlenmiş. Burada hızlı bir şekilde, dediğiniz gibi, fuhuş, kumarla ilgili konulara derhâl erişim engeli kararı verilmesiyle ilgili bir sıkıntı yok, aslında şöyle, 25'inci maddede şu düzenlenmiş: Kişilik haklarının ihlal edilmesi nedeniyle erişimin engellenmesi ve içeriğin çıkarılması, Şimdi, burada şöyle bir durum var...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 25'e gelmedik daha.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Evet ama biz hepsini birlikte değerlendirdiğimiz için, o nedenle, itirazımızın ne olduğu noktasında bir çatı olduğu için, onu ifade etmek üzerine...

Burada yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından sulh ceza hâkimliğine başvurma hakkı zaten var, gelmiş ve ardından da şöyle bir şey diyor: "Bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilir hâllerde yirmi dört saat içinde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilir." Bu hüküm yer alıyor. Burada sormak istediğimiz şu: Bu ilk başta nasıl anlaşılacak? Savunma hakkı tanınmamış bu noktada yani burada bir sorun olduğunu düşünüyoruz. Örneğin, bir yolsuzluk dosyası var diyelim, bir gazeteci haber yapmış, bununla ilgili bir erişim engelleme isteniyor sulh cezadan...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Burada zaten onlarla ilgili bir düzenleme...

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Yok, 25'ten bahsediyorum, biz üçünü birlikte değerlendirip yani o bütün düzenlemeyi bir arada, üç maddeyi de bir arada değerlendirerek bu kanıya varıyoruz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - O zaman, 25'e kadar sorun yok mu?

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Hayır, şöyle yani şundan dolayı açıklama yapma zaruretimiz doğdu: "Burada sizlerin itiraz ettiğiniz ne konu var?" dediğiniz için. Biraz önce çocuğa ilişkin düzenlemede de iki maddeyi ele alarak yine açıklamada bulunduk, onu ifade etmek istedim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun, açıklayalım 25'i.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Açıklıyordum işte, arada o süreç olunca...

Örneğin, bir gazeteci haber yaptı yolsuzlukla ilgili, ortada yolsuzluk olup olmadığını ilk başta nasıl anlayacak yani bununla ilgili nasıl bir kriter öngörülüyor? Keza "Yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişilerin talep etmesi durumunda sulh ceza hâkimliğince ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın..." diyor, burada da yine sorun var. Sonra, daha sonra örneğin, yolsuzluk yaptığını iddia eden kişinin adı tüm internet sitesinden silinecek, habere de bir erişebilirlik kalmayacak. Burada hem savunma hakkı verilmemesi noktasında hem bunun ilk bakışta nasıl anlaşılacağı yönünde bir muğlaklık var. Bunların ayrıntılı bir şekilde açıklanmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun Sayın Kırçalı.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, 8'inci maddede, Başkanla ilgili olan düzenlemelerde ifade özgürlüğüyle ilgili Başkanın alacağı herhangi bir karar yok; ifade özgürlüğünü ortadan kaldıracak veya haberleşme hürriyetini ortadan kaldıracak bir karar alma yetkisi zaten yok elinde. Burada yetkili arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, bahsi geçen katalog suçlarla ilgili ki bunlar, burada bütün arkadaşlarımızın, milletvekillerimizin de evet ya, bu suçlara bir an önce burada müdahale edilmesi gerekir, bu içerikten kaldırılması gerekir konusunda başka bir...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bence sizler de aynı fikirdesiniz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bu konuda farklı fikirde olacaklarını zannetmiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Katalog suçlarıyla ilgili, ilk bakışta anlaşılabilir şeyler onlar zaten.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - İnsan katalog suçları söylerken bile utanıyor yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Aynı fikirdeyiz, evet.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, 9'uncu maddeye geldiğinde de şöyle bir özetleme yapmak isterim: Kişilik hakkı ihlal edilen, kişilik hakkının ihlal edildiğini düşünen kişi, her zaman içerik sağlayıcısına veya yer sağlayıcısına başvurabilme imkânına sahip. İçerik veya yer sağlayıcısı 5651 sayılı Kanun'un genel hükümler çerçevesindeki sorumluluk kapsamında talepleri değerlendirecek. Şöyle bir özet geçeyim: Eğer talep reddedilir veya içerik kaldırılmazsa ilgili kişi sulh ceza hakimliğine başvurarak içeriğin kaldırılmasını veya erişimin engellenmesini talep edecek.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Onun süresi var mı talep durumunda? Yani size başvuru yapıldı, cevap verme konusunda süre var mı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Süre yok efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - BTK ne diyor o konuda?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - 8 kapsamında yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Şimdi, size başvuru yapıldı cevap verme konusunda süre var mı?

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Yok. Biz 9'dan bahsediyoruz Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İçerik sağlayıcılara başvuruluyor. Oradan cevap gelmedi, sulh ceza hâkimliğine gidiyoruz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Sulh ceza hakimliğine başvurarak içeriğin çıkarılmasını veya erişimin engellenmesini talep ediyor efendim. Sonra "hâkim kararı" başlığı altında da hâkim, talebi değerlendiriyor. Ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşıldığı durumlarda yirmi dört saat içerisinde içeriğin çıkarılmasına veya erişimin engellenmesine karar veriliyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sulh ceza hâkimliği karar veriyor.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Sulh ceza hâkimliği karar veriyor.

Bakın, burada Anayasa Mahkemesinin bu kararı karşılanmış oluyor. Hâkimlik karar veriyor. Metinde de açık efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu, sosyal medyada süratle hareket etme ihtiyacından kaynaklanıyor.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli arkadaşlar, şimdi, biraz empati yapalım, yani internet ortamı öyle bir şey ki bir dakikada sizin kişilik haklarınızla, ailenizle, mahremiyetinizle ilgili bir hususun milyonlarca insan tarafından anında görünür hâle geldiğini düşünün. Yani bu takdirde, kısa bir süre içerisinde eğer bu ihlal ortadan kaldırılmazsa yapılan düzenlemenin ne anlamı kaldı o zaman.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bunun nesine itiraz ediyorsunuz, ben onu anlayamıyorum?

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Biz şunu söylüyoruz: Yani burada sulh ceza hâkimi ilk bakışta bunu nasıl alacak, bir de savunma hakkı verilmiyor.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Niye anlamayacak efendim! Her insan, internet ortamında şöyle bir fotoğrafa baktığında...

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Haber sitesi olarak söylüyorum, örnek üzerinden veriyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yurt dışı site zaten öyle bir hak değil, uygulanmıyor zaten...

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - "Yurt dışı" diye yazıyor mu? Yurt içi, yurt dışı diye bir ayırım yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, öyle bir ayırım yok da...

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Bakın, ayrıntılı bir incelemeyi gerektiren hâllerde talebi reddedecek zaten sulh ceza hâkimi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Hocam, burada mısınız?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Burada da Sayın Bülbül, bir dakika, Sayın Kırçalı bitirsin de sonra. Anlatamadı tam derdini. Sizi dinledik de Sayın Kırçalı'yı dinlemedik.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Kısaltmaya çalışıyorum ve öz bir şekilde arz etmeye çalışıyorum. Ayrıntılı bir inceleme gerektiren hâllerde de zaten sulh ceza hakimliği reddedecek, talebi reddedecek. Hâkim kararına karşı da itiraz yolu zaten mevcut. Efendim, bu düzenlemeyle, aslında bir ceza yaptırımı değil, bir hukuki koruma sağlanıyor, bu hususu göz önünde bulundurmak gerekiyor.

Sonra, devam edelim. Şimdi, burada asıl yapılmak istenen, hızlı ve etkili bir müdahale sistemi kurmak, imkânı tanımak noktasında yapılan bu çalışmanın asıl özü. Mağdurun doğrudan sulh ceza hâkimliğine başvurması sayesinde kişilik hakkını zedeleyen içeriğe karşı çok kısa süre içerisinde -ki bu çoğunlukla yirmi dört saat gibi kısa bir süre içerisinde- müdahale edilmesi sağlanmakta, zaten asıl amaç da budur. Siz, bu kısa süre içerisinde bu müdahaleyi gerçekleştirmezseniz, maalesef, o kişilik

haklarını ihlal eden içerik milyonlarca insanın önüne düşüp o ihlal gerçekleşmiş oluyor. Bu durum, kişilik hakkının gecikmesinde sakınca bulunan hâl niteliğinin de korunmasını sağlıyor.

Şimdi, efendim, içeriğin kaldırılması veya erişimin engellenmesi sayesinde ihlalin etkisi süratle durdurulur; böylece kişinin itibarı, özel hayatı, manevi huzuru üzerinde zararlı etkiler azaltılmış olur. Müdahale doğrudan yargı kararıyla gerçekleştiği için -burayı arz edeyim- Anayasa Mahkemesinin buradaki çekincelerinin karşılandığını ifade etmek açısından, ifade özgürlüğü ile kişilik hakkı arasında adil bir dengenin sağlanması bu şekilde sağlanmış oluyor efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam, teşekkür ediyoruz Sayın Kırçalı.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Yani, dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin kararlarındaki çekinceler karşılanmış oluyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, şimdi, BTK'nın açıklaması var mı?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Sayın Başkanım, şöyle: 5651'in 6/A maddesi gereğince 8/8'i hariç hiçbir şeyde BTK sorumlu değil, sadece 8/8-A'da sorumluyuz. 8'de de hem erişimi engelleme -tekrar etmek üzere- hem de içeriği çıkarması babında yalnızca ama yalnızca katalog suçlarda yetkimiz var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Siz, sadece katalog suçlarda...

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Bu şekilde, arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Diğeri sulh ceza hâkimliği mi?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI ABDULKERİM GÜN - Hepsi hâkimlikte Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam.

Peki, Selman Hocam, siz ne diyeceksiniz?

Buyurun.

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Şimdi, tabii, oldukça kapsamlı Anayasa Mahkemesi kararı var bu maddelere ilişkin, bunun üzerine zaten bu düzenlemeler yapılıyor. Anayasa Mahkemesi idari tedbir, Başkanlığın idari tedbiri noktasındaki tespitleri ile 9'uncu madde konusundaki tespitleri kısmen farklı ama ortak olduğu noktalar da var. Özellikle, kademelendirme olmaksızın nihai tedbir olarak bu idari tedbirin uygulanması eleştirisi vardı. Bunu, tanımının değiştirilmesini yani içeriğin yayından çıkarılmasını nihai bir tedbir, bir yaptırım gibi uygulanıyor olmasını eleştiriyordu. Şimdi, içeriğin yayından çıkarılması yerine içeriğin çıkarılması, sadece internette görünürlüğünün ortadan kaldırılması ama sunucularda tutulmaya devam edilmesi şeklinde bir şekle sokulması itibarıyla nihai tedbir olmaktan çıkılıp geçici bir idari tedbir olması sebebiyle bir yönüyle karşılıyor Anayasa Mahkemesinin eleştirisini ama tabii, Anayasa Mahkemesinin bu 8'inci maddeye ilişkin, Başkanlığın yetkisine dair en önemli eleştirisi Başkanlığın suçla ilgili bir tespit yapıyor olması. Yargılamayla bağlantılı olmaksızın... Şimdi, orada bir takım katalog suçlar var ama sonuçta bunların suç olup olmadığı masumiyet karinesi çerçevesinde, yargılama sonucunda ortaya çıkacak ama idari merci olarak, Başkanlığın doğrudan bu yargılamalardan tamamen bağımsız olarak bir tedbir uyguluyor olmasını eleştiriliyor. Tabii, bu maddenin evveliyatına, geçmişine baktığınızda; yurt dışındaki sunucularla sınırlıydı daha önce, yurt içinde olsa bile bazı suçları istisna tutuyordu, onu da Anayasa Mahkemesi başka sebeplerle iptal etti. Belki burada şey eklenebilirdi: Diğer maddeyle ilgili önemli bir gerekçesi var. İlk bakışta "ihlal doktrini" diye Anayasa Mahkemesi kararında da geçiyor. Yani, ilk bakışta bunun hukuka aykırı olduğu anlaşılabilirse bu noktada -idari ya da adli- bu 9'uncu madde bağlamındaki uygulamalar yapılabilir görüşü belki buraya... Başkanlık bağlamında olası tartışmaları önleme açısından, ilk bakışta, o katalog suçlardan biri olduğunu ve suçun oluştuğunun tespitini bir şart olarak eklemek kısmen eleştirileri ya da Anayasa Mahkemesi kararının gereklerini karşılayabilir. 9'uncu madde bağlamında da zaten aslında baktığınızda ilk bakışta anlaşılabilirse sulh ceza hâkimliği içeriğin yayından çıkarılması ya da erişimin engellenmesi kararını verebiliyor. İlk bakışta anlaşılamiyorsa yani bir yargılamayı gerektiriyorsa bu takdirde herhâlde Medeni Kanun çerçevesinde kişilik haklarına müdahalenin önlenmesi yoluna başvurulacak.

Anayasa Mahkemesinin önemli bir eleştirisi de çelişmelilik yani içerik gerçekten kişilik haklarını ihlal ediyor mu, etmiyor mu? Bu tartışmanın yapılıyor olması gerekiyor. Baktığımızda önerilen düzenlemede kararının verilmesi aşamasında bu tartışma yok ama itiraz aşamasında bunun gözetildiğini görüyoruz, itiraz sürecinde tarafları dinleyebilir kararına itiraz edilen hâkim veya itirazı incelemeye yetkili merci. Dolayısıyla o yönüyle de kısmen karşılandığı söylenebilir. Bir öneri olarak belki burada da doğrudan içeriğin çıkarılması, erişimin engellenmesi yerine önceki metinde olduğu gibi önce uyarı yönteminin belki denenmesi ve bu şekilde ilave bir kademelendirmeye yer verilmesi daha isabetli olabilirdi diye düşünüyorum kişisel olarak.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Burada, BTK bu konuda ne diyor? İlk bakışta...

Kime söz veriyim? Kendinizi tanıtın.

ERİŞİM SAĞLAYICILARI BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI AHMET BAŞBEY - Başkanım, Ahmet Başbey, Erişim Sağlayıcıları Birliği Genel Sekreter Yardımcısı.

9'uncu maddenin uygulamasında görevli olan bizim kurumumuz. Şimdi, ilk bakışta ihlal Anayasa Mahkemesinin yaklaşık uzun süredir 5651 sayılı Kanun'la ilgili verdiği kararlarında, Anayasa Mahkemesinin verdiği kararlarında kullandığı bir yaklaşımdı. Burada da biraz önce işte, sayın vekilimizin de bahsettiği gibi...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Mesela, bu katalog suçlarında yani ilk bakışta anlaşılmayacak gibi değil aslında, yani orada ilk bakışta şeyini eklesek herhangi bir şey var mı orada?

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Müstehcenlik bazen tartışma konusu olabilir veya başka değerlendirmeler şimdi pornografi, evet, belki ilk bakışta ama bazen sınırdaki olaylar da olabiliyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kumar, pornografi, ne biliyim başka şeyler, cinayet...

DOÇ. DR. SELMAN DURSUN - Başka, işte, çocukların istismarı var, intihara yönlendirme var. Şimdi, "intihara yönlendirme" dediğinizde ifadeye dayalı veya işte, sağlık için zararlı madde temini gerçekten zararlı mı değil mi, tartışma gerektirebilir bazı olaylarda.

ERİŞİM SAĞLAYICILARI BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI AHMET BAŞBEY - Başkanım, diğer konuya bir cümle ekleyerek devam edeyim isterseniz. Zaten BTK Başkanının yetkisi yeterli şüphe olması durumunda, zaten o şüphelenme de belli bir incelemeyi gerektireceği için nihai olarak burada suç oluşup oluşmadığına BTK Başkanı karar vermiyor zaten. Eğer gerekli görürse, kişileri tespit ederse suç duyurusunda bulunuyor, yargılamayı zaten adli merciler yapıyor. Orada da ilk bakışı çok da...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Mesele yargılama değil burada başka bir şeyi konuşuyoruz biz.

ERİŞİM SAĞLAYICILARI BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI AHMET BAŞBEY - İlk bakışta orada zaten aslında öngörülmüş bir sistem gibi gözüküyor. Şüphe üzerine karar verdiği için BTK Başkanı yeterli şüphe bulunduğu zaman karar veriyor. 9'uncu maddede de ilk bakışta ihlal şöyle: Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda hâkimin değerlendireceği bir hususu olacak. Orada tabii, biraz da katalog suçlara göre karmaşık şeyler olabiliyor gerçekten bizim yaşadığımız uygulamalar çerçevesinde baktığımızda; işte, bir haber olduğu zaman gündemde olan, bunu hâkim gerçekten böyle gerçek olup olmadığını değerlendirecekse ilk bakışta ihlali uygulayacak, reddedecek ya da kabul edecek; itiraz merci bunu itiraz üzerine tekrar değerlendirilecektir ama özel hayatın gizliliği kapsamındaki içerikler de 9'uncu madde kapsamında değerlendiriliyor, Anayasa Mahkemesinin verdiği örnek de bunun üzerinden gidiyor. İşte, bir kişinin fotoğrafının yayınlanması, özel hâllerinde görüntülenmesi, videosunun internette yayınlanması gibi baktığınız anda bunun kişilik haklarını ihlal ettiği çok net anlaşılabilirse burada bu yöntemin uygulanması gerektiğini Anayasa Mahkemesi zaten kararlarında vurguluyor. Burada mecburen maddeye daha farklı bir şey işleme şansınız yok, bu sistemin, internetin hızını da göz önüne alarak kişilik haklarının ihlalini önleyebilmek için en hızlı yöntem olarak yine aynı sistemi devam ettirme zorunluluğu oldu. Sulh ceza hâkimleri de çünkü yaklaşık on yıldır belli bir sistem olarak da deneyime kavuştular. Diğer çelişmeli yargılama ise internet ortamı için çok uygulanabilir, her dosya açısından uygulanabilir bir yöntem değil. Her dosyada siz taraf teşkilini sağlamaya çalıştığınızda her haberi yapan, her yayın yapan bir sosyal medyadaki içerikle ilgili tarafı bulup karşı tarafı dinlemeye çalıştığınızda bu belki günler, aylar, yıllar sürebilecek, işte Meta'ya yazdığınızda size bir sene sonra belki olumsuz dönüş yapabilecek ama bu sürede de zaten kişilik haklarıyla ilgili ihlal amacına ulaşmış olacak. Oradan tedbir kararını alsa da aylar sonra kişi bir faydası olmayacak. Bu anlamda yani ilk bakışta ihlalin hâkimler tarafından uygulandığı müddetçe biz Anayasa Mahkemesi kararının şartlarını karşıladığını düşünüyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yani ama sulh ceza hâkimliği için, peki sizin için yani BTK için ilk bakışta...

ERİŞİM SAĞLAYICILARI BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI AHMET BAŞBEY - Yok, BTK'nin zaten şeyi yok Başkanım burada yani 9'uncu maddeyle herhangi bir bağlantısı yok.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 8 için söylüyorum. 9 için söylemiyorum, 8 için söylüyorum, katalog suçları için söylüyorum.

ERİŞİM SAĞLAYICILARI BİRLİĞİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI AHMET BAŞBEY - Yani metin bilmiyorum, o Adalet Bakanlığının takdiridir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Genel Müdürüm...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, burada 8'inci madde tabii ki orada sınırlı sayıda ifade edilen suçla alakalı ve bunlar dikkat edersek şekli suçlar yani bakıldığında BTK Başkanı tarafından ya da oradaki çalışanlar tarafından kolaylıkla anlaşılabilen, yeterli şüphe, makul şüphe üzerine uygulanabilecek bir tedbir. Ki akabinde de başkan zaten suç üzerine yaptığı için bunu başsavcılığa suç duyurusunda bulunacak ve savcılık üzerinden tedbir niteliğini değiştirecek sulh ceza hâkimi ya da...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Başkan aynı zamanda suç duyurusunda bulunuyor yeterli şüphe varsa.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Suç duyurusunda bulunacak. Artık sulh ceza hâkimi bu tedbire karar verecek.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Birlikte değerlendiriyorsunuz değil mi o şekilde?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Evet, değerlendiriyoruz. Okuyacağım şimdi, Anayasa Mahkemesi kararını anlatacağız yani.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Hayhay. 8'deki en önemli şey şu.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bürokratin böyle bir karar veremeyeceğini, masumiyet ilkesi olduğunu, içeriğin kaldırılması kararın Anayasa'nın belirlilik ilkesine aykırı olduğunu Anayasa Mahkemesi açıkça söylemiş. Bitirin ben size okuyacağım.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Başkanım, 8'deki mesele Başkanım da ifade etti biraz önce, Anayasa Mahkemesi diyor ki: "Başkanın idari tedbir niteliğindeki kararıyla verdiği içeriğin çıkarılması internet ortamından tamamen kaybolmasına sebep oluyor. Bu, mahkeme tarafından ya da sulh ceza hâkimliği tarafından kaldırıldığı takdirde karar geri gelmiyor." Şimdi, 2'nci maddede tanımları değiştirerek o içeriğin üstünün örtülmesi sağlanıyor başkanın kararıyla. Kaldırıldığı takdirde o karar ifade, video, neyse o internet ortamındaki o yayın, içerik geri geliyor ve yine yayınlanabiliyor. Dolayısıyla, o tanımlar maddesiyle 8'inci maddedeki değişikliğin bir anlamı var. Anayasa Mahkemesinin gerekçesi dikkate alınmak suretiyle her 2 madde birlikte düzenlendi. Dolayısıyla, o yönüyle Anayasa Mahkemesi iptal kararını yerine getirmiş olduk. Başkan yeterli şüpheye, makul şüpheye göre tabii ki acilen tedbir kararı verecek ve suç duyurusunda bulunacak

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Anayasa Mahkemesi kararını okuyalım.

Evet, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, bizim itirazlarımız net, diyoruz ki biz burada: Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 5651 sayılı Kanun'un kişilik haklarının ihlaline ilişkin 9'uncu maddesi hemen hemen aynı hükümlerle yeniden düzenlenmiş, öngörülen cezalar ise artırılmıştır. Bu açıdan da Anayasa Mahkemesi iptal kararı gerekçeleri istikametinde hareket edilmediği ve kelime oyunları yapılarak durumun geçiştirilmeye çalışıldığı görülmektedir diyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu Anayasa Mahkemesi kararı mı?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bakın, anlatıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bu, Anayasa Mahkemesi kararı mı Sayın Bülbul?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Devam ediyorum şimdi, oraya da geçeceğiz.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Şu ana kadar ki Sayın Vekilimin kendi kanaati.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Şu, kanaatim, daha geçeceğim, geçeceğim daha.

Anayasa Mahkemesi kararında, ifade özgürlüğüne getirilen müdahalenin hukuki güvenlik ve belirlilik ölçütleri bağlamında tereddütlere yol açtığı, kapsamı ile sınırlarının belli olmadığını belirterek iptal kararı verilmiştir. Burada "içeriğin çıkarılması ve kaldırılması" yerine "internetten kaldırılması" ifadesi getirilmektedir. Kelime değişikliğiyle... Yine teklifin 24'üncü maddesinde "içeriğin kaldırılması ve/veya" şeklinde aynı ifadeye yer verilerek düzenleme yapılmaktadır. Bu, masumiyet ilkesine aykırı bulunarak iptal edilmesine rağmen, BTK Başkanına verilen içeriğin yayından çıkarılması yetkisi masumiyet ilkesine aykırı bulunarak iptal edilmesine rağmen teklifte aynı şekilde geri getirilmiş olduğu görülmektedir. Bu, Anayasa 38, AİHS'nin de 6/2'nci maddesine aykırıdır, diyor. Buradan yola çıkarak size kanun teklifinde gerekçe gösterilen Anayasa Mahkemesinin 11/10/2023 tarih ve 2020/76 esas, 2023/172 sayılı Kararı'ndan ilgili bölümleri okuyorum: "Anayasa'nın 38'inci maddesinin dördüncü fıkrasında 'Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.' şeklinde de açıkça ifade edilen ve Anayasa'nın 36'ncı maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının da bir unsuru olan masumiyet karinesi, hakkında suç isnadı bulunan bir kişinin adil bir yargılama sonucunda suçlu olduğuna dair kesin hüküm tesis edilene kadar masum sayılması gerektiğini ifade etmekte ve hukuk devleti ilkesinin bir gereğini oluşturmaktadır. Masumiyet ilkesi uyarınca bir kişinin suçlu olarak nitelendirilmesi ve hakkında ceza hukuku alanına giren yaptırımların uygulanabilmesi kesin hükümle mahkûm olmasına bağlıdır. Anayasa'nın anılan maddesinde yer alan bu güvencenin mahkeme kararına işaret ettiği açıktır. Dolayısıyla bağımsız bir mahkeme tarafından verilen bir hüküm bulunmaksızın kişilerin suçlu kabul edilmesi masumiyet karinesi güvencesiyle de çelişir. Nitekim, kişinin suçluluğuna bağımsız mahkemece karar verilmesini öngören anayasal güvence feragat edilebilir nitelikte değildir. Bir yaptırımın veya hukuki bir tasarruf işleminin hangi şartlarda suç isnadı niteliğinde sayılıp suç ve cezalara ilişkin güvenceler kapsamında değerlendirebileceği, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında açıkça ifade edilmiştir." Onları da yazmışlar, tak tak, onları okumuyorum. "İçeriğin çıkarılması kararı verilmesi şeklindeki idari tedbirin bir suç şüphesine bağlı olarak uygulandığı açıktır. Anayasa'nın 38'inci maddesi suç şüphesi altında bulunan kişiyle ilgili olarak çeşitli tedbirler alınmasını mutlak olarak yasaklamamaktadır. Suç şüphesi altında bulunan kişiye ilişkin olarak çeşitli adli ve idari tedbirlerin alınmasına anayasal bir engel bulunmamaktadır. Ancak öngörülen tedbirin ceza yargılama süreciyle bağlantılı olarak yürütülen geçici bir tedbir niteliğinde olması gerekir. Ceza yargılaması sürecinden tamamen kopuk olarak uygulanan ve nihai nitelik taşıyan tedbirler, kişinin ceza mahkemesi kararından önce suçlu muamelesi görmesi sonucunu doğurduğundan masumiyet karinesini zedeler. Dava konusu kurallarda öngörülen tedbirin ceza yargılama sürecinden kopuk ve Başkan tarafından yapılacak bir suç tespitine bağlı olarak uygulanan nihai bir tedbir niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır." Başkan kim? BTK Başkanı. Yine okuyorum: "Dava konusu kurallarda öngörülen tedbirin ceza yargılama sürecinden kopuk ve Başkan tarafından yapılacak bir suç tespitine bağlı olarak uygulanan nihai bir tedbir niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Başkan tarafından uygulanan idari tedbir, tedbir uygulamasının gerekçesini oluşturan suçla ilgili olarak başlatılan ceza soruşturması sürecinde gözden geçirilememekte, yargılama mahkûmiyet dışında bir hükümle neticelense bile içeriğin çıkarılması kararı ayakta kalmaya devam etmektedir. Bu durumda masumiyet ilkesinin birinci boyutunu oluşturan ve bir kimsenin suçlu olduğu kesinleşmiş bir mahkeme kararıyla tespit edilene kadar ona suçlu gibi muamele edilemeyeceğine ilişkin güvence anlamsız hâle gelmektedir.

Sonuç olarak, ceza kanunlarında suç olarak düzenlenen eylemlerin işlendiğinin henüz kesinleşmiş bir mahkeme kararıyla tespit edilmeden idari bir makamın yapacağı suç tespitine bağlı olarak nihai bir tedbir mahiyetinde olan içeriğin çıkarılması kararı verilmesinin ve bu kararın icra edilmemesi durumunda idari para cezası uygulanmasının masumiyet ilkesini ihlal ettiği değerlendirilmiştir.

Sulh ceza hâkimi tarafından madde kapsamında verilecek içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının doğrudan birliğe göndereceği belirtilmiştir. Söz konusu fıkralarda yer alan 'içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi' ibaresi dava konusu kurallardan birini oluşturmaktadır. Dava dilekçesinde ve başvuru kararında özetle dava konusu kurallar kapsamında uygulanabilecek içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi kararının hukuki niteliğinin belirsiz olduğu, bu kararların koruma tedbiri olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığı, nitekim herhangi bir suç ve ceza soruşturması bulunmamasına rağmen haklarının ihlal edildiğini ileri sürenlerin talebi üzerine idari kolluk yetkisi bulunmayan sulh ceza hâkimliklerince bu yönde karar verilebileceği, bu yöntemin hukuk sistemine aykırı olduğu, kurallarda bu yöntemin hangi esaslar kapsamında uygulanacağı hususunda belirliliğin bulunmadığı, keyfi müdahalelere karşı yeterli güvence içermediği, kurallarla ifade ve basın özgürlüklerinin ölçsüz biçimde sınırlandığı, kuralların birçok yönden belirsizlikler içerdiği, nitekim uygulanmaları sonucu bir tür sansür mekanizmasının ortaya çıktığı, Anayasa'nın 13'üncü maddesi gereğince böyle bir sınırlamanın kanunla yapılması Anayasa'da öngörülen sınırlama sebeplerini demokratik toplum düzeni gereklerine ve ölçülülük ilkesine uygun olması gerektiği, Anayasa'nın 13'üncü maddesi bağlamında kanunilik ilkesi yönünde değerlendirmede sonuç olarak 9'uncu maddenin uygulanması bağlamında sulh ceza hâkimliklerinin çekişmeli bir yargılama yapmadan, gecikilmeksizin ve hızlıca bertaraf edilmek ihtiyacını ortaya koyamadan sonuca vardıkları anlaşıldığı ve çatışan haklar arasında adil bir denge gözetiminin sağlanmasına ilişkin bir yaklaşımın tespit edilemediği vurgulanmıştır. Ayrıca, gerekçeli kararlarda somut olayların şartlarından bağımsız ve genel ifadeler içerdiği, olaylara konu yayınların kişilik haklarını ilk bakışta görülebilecek apaçık bir şekilde ihlal etmiş olduğu tespitinin nasıl yapıldığının anlaşılmadığı açıklanmış, benzer durumun sulh ceza hâkimliği kararlarına itiraz edilmesi üzerine verilen kararlarda da yer aldığı ifade edilmiştir. Bu çerçevede 9'uncu maddenin kapsamı ve sınırlarının belirli olmamasının yargı makamlarına geniş bir takdir alanı yarattığı ve Anayasa Mahkemesine yapılan başvurulara ilişkin somut olaylara bakıldığında 9'uncu madde kapsamında verilen kararlara karşı itirazlardan sonuç almanın imkânsız olmasının da zor olduğunun görüldüğü değerlendirilmiştir." Bu, Anayasa Mahkemesinin bu konuyla ilgili kararları ve buradan yola çıkarak burada BTK Başkanına verilen içeriğin yayından çıkarılması yetkisinin masumiyet karinesine aykırı olduğu açık. Siz burada "içeriğin yayından çıkarılması" lafını kaldırıp da kelime

değişikliği yapıp da -ne o- "internetten kaldırılması" lafını getirdiğiniz zaman sizin Anayasa Mahkemesi kararına uyduğunuz anlamına gelmiyor. Bu bir.

İkincisi, 25'inci maddede, birazdan geleceğimiz maddede de "Sulh ceza hâkimliğince ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirliği hâllerde yirmi dört saat içinde içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi kararı verilir." hükmünde ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirliği hâllerde hukuki belirlilik yok, öngörülebilirlik yok, hukuki güvenlik ilkesinden yoksun, hukuk devleti ilkesine aykırı, suç ve cezalarda kanunilik ilkesine de Anayasa 38'e göre aykırı.

Biraz önce dediği gibi Sayın BTK yetkilisinin, "İlk bakışta ihlal doktrininin bu denge konusunu ortaya koyduğuna ilişkin bir yaklaşım olduğu da dile getirilse dahi taşıdığı hukuki belirsizlikler ifade hürriyeti bakımından da keyfî bir sınırlamaya dayanak olabilecek ve Anayasa'nın 13'üncü maddesine açıkça aykırılık teşkil edecek bir düzenleme." diyor. Ne anlatayım ben arkadaşlar, Anayasa Mahkemesi kararı bu. Sayın Hocam, ne anlatayım? Sayın Genel Müdür, ne diyorsun?

Sonra bir şey daha var, onu da söyleyeyim Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Arkadaşlar, sulh ceza mahkemesine yapılan itirazlar var ya, itirazlar, o itirazlarda sulh ceza hâkimliğinin... Mahkeme nereden çıktı? Eskiden kaldığımız belli oluyor. Mahkemeler eskiden özgürlük yeri idi, şimdi sulh ceza hâkimlikleri açıkça sansür, tutuklama ve sarayın aparatı gibi, yargı aparatı gibi kullanılıyor. Ona da geleyim aynı zamanda. Sulh ceza hâkimliğine yapılan itirazlarda sulh ceza hâkimliğinin karar verme süresi yok, süresi yok arkadaşlar. Sulh ceza hâkimi alacak, dosyaya koyacak, ne zaman karar verirse verecek.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Süleyman Bey, on dört saattir seninle beraber olmasak aklımıza farklı şeyler gelecekti, adam kendini sıfırladı, yeniden mi başladı diye.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ya, Sayın Başkanım, konuşmayalım diyorum ama yahu Başkan yani...

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Başkanım, kıfayetimizakere.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - 25'inci maddede de Gizem Hanım'ın da açıklamaları var Başkanım, ona geçince orada da bahsedeceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Var mı bir açıklama?

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Yok Başkanım, biz açıklamalarımızı yaptık.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Siz yaptınız açıklamaları.

BTK? İnternet erişim sağlayıcıları var mı? Yok.

Selman Hocam, Sayın Genel Müdürüm...

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, 21'inci maddede hiç sormadın ya!

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Herkese sordum.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Hiç kimseye. Tek tek soruyor bak şimdi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - O zaman kıfayetimizakere yapıyoruz.

Barolar Birliğine söz verdim mi?

Barolar Birliği, siz bu açıklamalardan tatmin oldunuz mu? 24, 25 birlikte herhâlde yaptınız.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Hayır, hayır, 25'e daha henüz gelmedik.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. ÖZGE ÖZDER - 24'ü yaptık.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam ama 25'le birlikte değerlendirmiyor muyuz?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. ÖZGE ÖZDER - Yok, sadece 24'ü yaptık.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Tamam.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - 25'i ayrı değerlendireceğiz çünkü bizim de önergemiz var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: 24'ü kabul edenler... Kabul etmeyenler... 24'üncü madde kabul edilmiştir.

25'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 25- 5651 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 9 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Kişilik haklarının ihlal edilmesi

MADDE 9- (1) Yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi amacıyla sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir.

(2) Sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirliği hâllerde yirmi dört saat içinde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilir.

(3) Yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişilerin talep etmesi durumunda sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirliği hâllerde başvuranın adının ihlale konu internet adresleriyle ilişkilendirilmemesine karar verilir. Kararda bildirim yapılacak arama motorlarına yer verilir.

(4) Ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirliği hâllerde başvuru reddedilir.

(5) Sulh ceza hâkimi, bu madde kapsamında yalnızca ihlalin gerçekleştiği yayın ile sınırlı olarak karar verir. İnternet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilemez. Ancak, URL adresi belirtilerek içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle ihlalin engellenemeyeceğine dair kanaat oluşması veya içeriğin çıkarılması kararının gereğinin yerine getirilmemiş olması hâlinde, gerekçesi açıkça belirtilmek kaydıyla internet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilebilir.

(6) Sulh ceza hâkimi tarafından verilen karar, erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilmek üzere doğrudan Birliğe gönderilir. Bu karar, Birlik tarafından erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilir. Bildirim üzerine kararın gereği derhâl ve en geç dört saat içinde yerine getirilir.

(7) Bu madde kapsamında verilen karara konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayının başka internet adreslerinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Birliğe müracaat edilerek, kararın bu adresler için de uygulanması talep edilebilir. Talebin Birlik tarafından kabul edilmesi halinde mevcut karar bu adresler için de uygulanır. Talebin Birlik tarafından kabulüne karşı kararı veren hâkimliğe itiraz edilebilir. İnternet sitesindeki yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesi kararlarında bu fıkra hükmü uygulanmaz.

(8) Erişimin engellenmesine konu içeriğin çıkarılmış olması durumunda hâkim kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. İnternet sitesinin tümüne yönelik verilen erişimin engellenmesi kararına konu içeriğin çıkarılmış olması durumunda ise ilgilinin talebi üzerine kararı veren sulh ceza hâkimliği tarafından karar kaldırılır.

(9) Bu madde uyarınca sulh ceza hâkimliklerince verilen kararlara karşı 5271 sayılı Kanun hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kararına itiraz edilen hâkim veya itirazı incelemeye yetkili merci gerekli görmesi halinde tarafları dinleyebilir.

(10) Bu madde uyarınca verilen kararların gereğini yerine getirmeyen erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcısının sorumluları bin günden beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(11) Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması kararının gereğinin Türkiye'den günlük erişimi on milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcı tarafından yerine getirilmemesi durumunda ilgili kişi tarafından yapılan müracaat üzerine Birlik, kararın uygulanmasını sağlamak için sosyal ağ sağlayıcıya yeniden bildirimde bulunur. Bildirime rağmen kararın gereğinin yirmi dört saat içinde yerine getirilmemesi durumunda ilgili kişi tarafından sosyal ağ sağlayıcısının internet trafiği bant genişliğinin yüzde elli oranında daraltılması için kararı veren sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Başvurunun kabulüne ilişkin hâkim kararının uygulanmasından itibaren otuz gün içinde içeriğin çıkarılmaması halinde ilgili kişi tarafından sosyal ağ sağlayıcısının internet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan oranına kadar daraltılması için kararı veren sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Hâkim ikinci başvuru üzerine vereceği kararında, yüzde elliden düşük olmamak kaydıyla, sunulan hizmetin niteliğini de dikkate alarak daha düşük bir oran belirleyebilir. Hâkim tarafından verilen kararlar erişim sağlayıcılara bildirilmek üzere Birliğe gönderilir. Kararların gereği, bildirimden itibaren derhâl ve en geç dört saat içinde erişim sağlayıcılar tarafından yerine getirilir. İçeriğin çıkarılması kararının gereğinin yerine getirilmesi halinde ilgilinin talebi üzerine kararı veren sulh ceza hâkimliği tarafından internet trafiği bant genişliğinin daraltılmasına ilişkin karar kaldırılır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, 25'inci madde üzerinde aynı mahiyette olmak üzere 2 adet önerge vardır.

Şimdi aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahibi:

İdris Şahin
Ankara

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Söz talebi...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Bizim söz talebimiz var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün görüşmekte olduğumuz onuncu yargı paketinin 25'inci maddesiyle 5651 sayılı Kanun'un Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 9'uncu maddesi bazı ifade değişiklikleriyle yeniden yürürlüğe sokulmak istenmektedir. Ancak belirtmek isterim ki maddenin dili ne kadar farklılaştırılmaya çalışılırsa çalışılsın içerik itibarıyla iptal edilen hükmün neredeyse aynısını önümüze koymaktadır. Çünkü Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesindeki sorunlar aynı şekilde kalmaktadır. Anayasa Mahkemesi 11 Ekim 2023 tarihli 2020/76 esas, 2023/172 karar sayılı ilamıyla kişilik haklarını koruma amacıyla getirilen 9'uncu maddenin ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü açısından Anayasa'nın 13'üncü maddesinde yer alan ölçülülük ve demokratik toplum düzenine uygunluk ilkelerine aykırı olduğunu açıkça tespit etmiştir.

Yüksek Mahkeme özellikle şu hususların altını çizmiştir: Sulh ceza hâkimliklerinin başvurularına çelişmeli bir yargılama yürütmeksizin, makul bir aciliyet gereği ortaya konulmaksızın karar verdiklerini, gerekçeli kararların soyut, şablon ve olaydan bağımsız olduğunu, müdahalenin ne ölçüde gerekli olduğunun izah edilmediğini, bu yapıyla maddenin keyfiliğe açık bir alan yarattığını, ayrıca içeriklere süresiz ve sınırsız erişim engeli getirilmesinin ölçülülük ilkesini ihlal ettiğini açıkça ifade etmiştir. Şimdi ise önümüze gelen bu yeni düzenlemede sorunların sürdüğü, Anayasa Mahkemesinin eleştirdiği çerçevenin korunduğu görülmektedir. Değişen iki şey var: Biri ilk bakışta "ihlal" gibi soyut bir ifadeyle sürecin yine muğlaklaştırılmasıdır; ikincisi ise internet sitesinde yapılan yayının tümüne sınırlama getirilmesinin zorlaştırılmasıdır ve olumsuzdur.

Ancak şu sorularımıza cevap almak isterim: İhlalin ilk bakışta anlaşıldığı nasıl tespit edilecektir? Bu yorum yapacak hâkimin dayanağı nedir? Hangi yayın, hangi kriterlerle erişime kapatılacak, süresi ne olacak? Bu sorulara, teklif metni herhangi bir yanıt vermemektedir. Üstelik Anayasa Mahkemesi, Keskin Kalem Yayıncılık kararıyla sulh ceza hâkimliklerinin sistematik şekilde

ifade ve basın özgürlüklerini ihlal ettiğini ve çelişmeli yargılama yapılmadığını net bir şekilde tespit etmiştir. Buna rağmen, teklifte bu soruna çözüm sunan hiçbir usul güvencesi de yoktur.

Değerli arkadaşlar, İfade Özgürlüğü Derneğinin verilerine göre yalnızca 2023 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de yaklaşık 953 bin web sitesi ve alan adı erişime engellenmiştir. Bu sayı, sadece hukuki bir tabloyu değil demokratik hukuk devleti ilkesinin ağır bir yara aldığını da göstermektedir. Biz bu tabloya daha fazla sansürle değil daha fazla hukukla cevap vermek zorundayız ancak yine aynı hukuksuzluk sarmalına girmek için yeniymiş gibi bir düzenleme yapıyoruz.

Sonuç olarak 25'inci maddeyle yapılmak istenen düzenleme ifade ve basın özgürlüğünü, Anayasa'nın 13'üncü maddesindeki ölçülülük ilkesini ve Anayasa Mahkemesinin kararını ihlal etmeye devam etmektedir. Bu nedenle, söz konusu düzenlemenin ya tekliften tamamen çıkarılması ya da Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen esaslara uygun şekilde baştan yazılması gerektiğini düşünüyorum.

Bu saatte bana bu kadar sabrettiğiniz için de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz Sayın Şahin.

Barolar Birliği...

Evet, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. ÖZGE ÖZDER - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Anayasa Mahkemesinin, iptal kararı başta olmak üzere birçok kararında bu maddeye ilişkin ayrıntılı değerlendirmeleri var. Nitekim, iptal kararında yer verilen Keskin Kalem Yayıncılık ve diğerleri kararında esasen yasama organına da yol gösterici nitelikte belirlemiş olduğu asgari ilkeler var. Bu kapsamda, burada belirlenen asgari ilkeler, yine kararda alıntılanan Venedik Komisyonu belirlemeleri, AİHM kararları doğrultusunda esasen yeni düzenlemenin karardaki birçok hususu karşıladığı ancak Anayasa Mahkemesinin vurgulamış olduğu bazı önemli hususların eksik kaldığı veya yeterli olmadığı düşünüldüğünden bunları dikkatinize sunmak istiyorum.

Bunlardan biri; Anayasa Mahkemesi, konuya ilişkin değerlendirmesini yaparken 5651 sayılı Kanun'un amacını düzenleyen 1'nci maddesi ile bu 9'uncu madde arasında bir uyumsuzluk olduğunu belirtmişti. 1'inci maddenin suç şüphesi gerektirmesi karşısında kişilik haklarını düzenleyen bu maddenin uyumlu hâle getirilmesi gerektiğini söylemişti; buna ilişkin bir düzenleme ne yazık ki mevcut değil.

Bunun dışındaki diğer husus, gerekçe meselesi. Anayasa Mahkemesi kararlarında sıkça vurgulanan mesele, sulh ceza hakimliği kararlarının da bunlara itiraz üzerine verilen kararların da gerekçesiz olarak veriliyor olması. Dolayısıyla, madde düzenlenirken kararların gerekçeli olmasını sağlayacak bir ibare eklenmesinin bu anlamda Anayasa Mahkemesi kararında işaret edilen bu gerekçe meselesini de karşılayabileceğini düşündüğümüz hususunu takdirlerinize sunmak isteriz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Mahkeme kararının mı gerekçeli olması?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. ÖZGE ÖZDER - Evet, hani esas, mahkeme kararının gerekçeli olması olsa da itiraz yani bu erişim engelleme meselelerinde...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - İptal kararları zaten gerekçeli olur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. ÖZGE ÖZDER - Uygulamada hiçbir zaman bu kararlar böyle çıkmadığı için Anayasa Mahkemesinin bu kararların gerekçesiz olduğunu belirttiği, gerekçe meselesine çokça vurgu yaptığı...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Ama bu konuyla ilgili değil genel eleştirisi o Anayasa Mahkemesinin, mahkemelerin gerekçelerinin daha doyurucu olmasını söylüyor yani bu konuyla ilgili spesifik değil.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. ÖZGE ÖZDER - Sayın Başkanım, çünkü burada genelde itirazın kabulü ya da reddi veya talebin kabulü ya da reddiyle sınırlı içeriksiz çok fazla karar olduğu için uygulamada yaşanan böyle bir sorun da var. Bunun devam eden aşamasının konusu da olarak aslında diğer bir konu yine Anayasa Mahkemesinin çokça vurguladığı itiraz aşamasındaki değerlendirme. Sulh ceza mahkemesinin gayet tabii ki burada hızlı bir inceleme yapması gerekiyor, ilk bakışta vermesi gereken bir karar var ama Anayasa Mahkemesi "O zaman biz buradaki meseleyi itiraz aşamasında bir çelişmeli yargıyla çözebilirim. İtiraz makamının tarafları dinleyebilmesi, silahların eşitliği gereği olayın taraflarının en azının itiraz aşamasına dâhil olabilmesi imkânı olmalı." diyor. Burada "tarafları dinleyebilir" ibaresi bu anlamda olumlu bir düzenleme olmakla birlikte, doğrudan uygulamada sürekli bunun gelişmesini sağlayacak esasen bir koruma sağlamıyor. Uygulanmamasının çok olanaklı olduğunu da dikkat dikkatlerinize sunmak isteriz.

Bir de Anayasa Mahkemesi, kararında itiraz meselesinin mümkünse ayrıca yüksek yargı incelemesine açılmasını da söylüyor çünkü Yargıtayın kararları uygulamanın gelişmesine yön gösteren bir şey olduğu için sulh ceza hâkimliği kararlarını çoğu zaman birbirleri de göremiyor ve uygulanması çok gelişebilmiş, iyi bir içtihadı olan bir alan olmadığı için yüksek yargının bunu görmesinin içtihat birliğinin sağlanması anlamında da faydalı olacağına esasen Anayasa Mahkemesi de işaret etmiş durumda. O yüzden, bu husus da değerlendirilebilir diye yine size, sizlerin takdir ve değerlendirmelerinize bunu da sunmak isteriz.

Çok kısaca, son bir husus olarak -Selman Hocam da iletti- yine takdirde olmak üzere Anayasa Mahkemesi burada kademeli bir sistemden bahsetmişti. Uyarı "tanımlar" kısmında düzenlenmiş olmakla birlikte daha önce bu maddede olan "Uyarı" kısmı kaldırılmış. Daha önce olduğu gibi hani, uyarı sistemine de yapabileceği, sulh cezaya da doğrudan başvurulabileceği gibi bir yöntem de benimsenebilir takdirde olmak üzere. Bu şekliyle Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen kademeli sistem de daha doğrudan uygulanmış olur. Bu hususları takdirlerinize sunmak istedik.

Çok teşekkür ediyoruz Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

25'inci maddeyle ilgili diğer arkadaşlardan konuşacak var mı? Yok.

Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 25'inci madde kabul edilmiştir.

26'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 26- 27/11/2007 tarihli ve 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun 27 nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

"(1) İş sözleşmeleri, işçinin mutad işyeri hukukunun emredici hükümleri uyarınca sahip olacağı asgarî koruma saklı kalmak üzere, tarafların sözleşmeyle belirledikleri hukuka tâbidir."

"(4) Ancak hâlin bütün şartlarına göre işin yapıldığı yer hukukunun işin yapıldığı sırada uygulanmak zorunda olan hükümleri hariç olmak üzere, iş sözleşmesiyle daha sıkı ilişkili bir hukukun bulunması hâlinde sözleşmeye birinci, ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri yerine bu hukuk uygulanabilir."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 26'ncı madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas no.lu Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinin 1'inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini, 4'üncü fıkranın "göre" ibaresinden sonra "işçinin daha lehine olmak kaydıyla" ibaresi gelecek şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(1) İş sözleşmelerinde hukuk seçimi yapılabilir; ancak seçilen hukuk, bu maddenin 2., 3. ve 4. fıkralarına göre uygulanacak hukukun emredici hükümleri ile işçiye sağlanan asgari korumayı bertaraf edecek şekilde uygulanamaz."

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uzun, buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bu maddenin düzenlenmesine ihtiyaç Anayasa Mahkemesinin iptal kararından kaynaklanmaktadır. Düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesi kararının aradığı çalışanları korumaya ilişkin, devletin çalışanların korunmasına ilişkin pozitif yükümlülüğüne ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Maddede 2 fıkra düzenleme yapılmak zorunda kalınmıştır ama bu hâliyle de yine Anayasa Mahkemesinin gereklerini yerine getirdiğine ilişkin açık, net, anlaşılabilir olmaktan uzak bir düzenleme söz konusudur. Bu konunun görüşüldüğü uzmanlar, milletlerarası özel hukuk ve usul hukuku uzmanları hocalarımız aslında bu denli bir düzenlemeye ihtiyaç olmadığını, sadece 1'inci fıkranın önergemizde de yer aldığı üzere "İş sözleşmelerinde hukuk seçimi yapılabilir ancak seçilen hukuk, bu maddenin 2, 3 ve 4'üncü fıkralarına göre uygulanacak hukukun emredici hükümleriyle işçiye sağlanan asgari korumayı bertaraf edecek şekilde uygulanamaz." şeklinde tek bir fıkra yapılacak değişiklikle sağlanabileceğini, diğer fıkralarda herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek olmadığını ifade ettiler. Biz de bu nedenle mevcut önergemizi mevcut çalışmaya katkı olması açısından sunuyor ve desteklerinizi bekliyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Uzun.

Sayın Kırçalı, buyurun.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Değerli Başkanım, belirtildiği gibi bu, devletin çalışanları koruma yükümlülüğüyle alakalı yapılmış olan bir düzenleme.

1'inci fıkra "İş sözleşmeleri, işçinin mutad işyeri hukukunun emredici hükümleri uyarınca sahip olacağı asgarî koruma saklı olmak üzere, tarafların sözleşmesiyle belirledikleri hukuka tâbidir." deniyor.

Değerli Başkanım, burada asıl önemli olan, 4'üncü fıkra; "Ancak hâlin bütün şartlarına göre işin yapıldığı yer hukukunun işini yapıldığı sırada uygulanmak zorunda olan hükümleri hariç olmak üzere" ibaresi getiriliyor. Zaten uygulamada asıl sıkıntı burada çıkıyordu. Şimdi, fazla mesai, resmî tatil günleri, fazla çalışma, resmî bayramlar; bunların işin yapıldığı yer hukukuna göre belirlenmesi gerekiyor. Zaman aşımı, kıdem tazminatı, feshin ihbarı gibi hususların da Türk hukukuna göre yapılması gerektiği burada, kanun hükmünde açıkça belirtiliyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - "Müteahhitler Birliği" mi dediniz Sayın Bülbül?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Türkiye Müteahhitler Birliği Genel Sekreteri burada, Türkiye Müteahhitler Birliği avukatı da burada.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kendinizi tanıtın öncelikle.

Buyurun.

TÜRKİYE MÜTEAHHİTLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ FUAT KASIMCAN - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli hazırım; ismim Fuat Kasımcı, Türkiye Müteahhitler Birliği Genel Sekreteriyim.

Burada esas olan, aslında, Anayasa Mahkemesi kararına uygun olarak 1'inci fıkra aynı şekilde düzenlenmiş ve sonrasında 4'üncü fıkra da 1'inci fıkra eklenerek, 1'inci fıkra da dâhil edilerek daha sıkı ilişkili hukukun bulunması hâlinde daha sıkı ilişkili hukuka gidilmesine ilişkin bir düzenleme gerçekleştirilmiş, düzenleme yapılmış ki Anayasa Mahkemesi kararı da esasen bunu öngörüyor. Burada bir istisna getirilmiş, bu istisnada esasında müteahhitlerin yurt dışında işçi çalıştırdıklarında çalıştığı ülkedeki kuralların esas alınmasından hareket ediliyor. Basit bir örnek vermek gerekirse; Türkiye'de, malumunuz, hafta sonu tatili cumartesi, pazar ama öbür taraftan Suudi Arabistan'da çalışıyorsa işçi, müteahhit yurt dışında, Suudi Arabistan'da iş yapıyorsa hafta sonu tatili orada perşembe, cuma, buna uymak zorunda yani işi yaptığı yerdeki kurallara uymak zorunda, oradaki hafta sonu tatiline uymak zorunda, resmî tatile uymak zorunda. Bu istisna sadece bu işin yapıldığı yer hukukuyla sınırlı kalmış; işin yapıldığı yer, uygulandığı zamanla sınırlı kalmış bir istisna. Öbür taraftan, dediğim gibi, daha sıkı ilişkili hukukun uygulanmasına 1'inci fıkra da dâhil açık bir kapı bırakılmış durumda.

Sayın Başkan, burada belki şunu da belirtmek gerekiyor: Yurt dışı müteahhitlik hizmetleri yurt dışı işçi istihdamı açısından, Türk işçi istihdamı açısından önemli bir kapı. 2004'lerde, 2005'lerde 5 milyar dolar civarında iken bizim yurt dışı müteahhitlik hizmetleri rakamlarımız, 80 binler, 100 binler civarında işçi götürüyordu müteahhitlerimiz, Türk işçisi götürüyordu. Bugün geline noktada, 2024 yılı itibarıyla 30 milyar dolarlık bir yurt dışı müteahhitlik hizmeti rakamı var, firmalarımız tarafından 30 milyar dolarlık bir iş üstlenilmiş fakat sonrasında, geri dönüşte açılan davalar nedeniyle firmalarımız işçi götürmekten imtina ediyorlar ve 14 binlere düşmüş bu rakam. Açıkçası, bu düzenleme kısmi olarak bir esneklik sağlamış olmakla birlikte, esasında daha sıkı ilişkili hukukun uygulanması noktasında bir imkân veriyor ve sadece kısmi bir hariç kısım tutuyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Ama Genel Kurula kadar üzerinde bir çalışacağız.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Genel Müdürlük unutmazsa tabii. Çalışacağız diye veriyoruz, hiç çalışmıyoruz.

ORHAN KIRCALI (Samsun) - Çalışılıyor Süleyman Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, buradaki bütün sonuçlar inanın gayet titizlikle çalışılıyor.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Takip etmek lazım. Genel Müdürlük ne yapıyor bilmiyoruz bu kadar çalışmalarını.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Çalışılıyor hep.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, bunu biz de takip ediyoruz zaten.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ciddi takip gerekiyor bu iş için.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler. Kabul etmeyenler... 26'ncı madde kabul edilmiştir.

Şimdi 27'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 27- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendine "boş kadro şartı aranmaksızın," ibaresinden sonra gelmek üzere "kalan görev süresini tamamlamak üzere" ibaresi, (b) bendine "Kurul üyeliği" ibaresinden sonra gelmek üzere "görev süresinin tamamlanması hariç" ibaresi ve aynı bende aşağıdaki cümleler eklenmiş, (ç) bendine "yazılı" ibaresinden sonra gelmek üzere "seçim veya" ibaresi eklenmiş ve bendin ikinci cümlesinde yer alan "Atama" ibaresi "Seçim veya atama" şeklinde değiştirilmiştir.

"Görev süresini tamamlayanlardan, adli yargı hâkim ve savcılar arasında seçilmiş olan üyeler Yargıtay üyeliğine, idari yargı hâkim ve savcılar arasında seçilmiş olan üye Danıştay üyeliğine, boş kadro olup olmadığına bakılmaksızın Genel Kurul tarafından seçilebilir. Boş kadro olmaması halinde ilk boşalan üye kadroları kendilerine tahsis olunur."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 adet önerge vardır.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas numaralı Teklif'in 27'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan
Şanlıurfa

Zülfü Uçar
Van

Onur Düşünmez
Hakkâri

Aynı mahiyetteki 2'nci önergenin imza sahipleri:

Lütfullah Kayalar
Yozgat

Hakan Şeref Olgun
Afyonkarahisar

Aynı mahiyetteki 3'üncü önergenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül
Aydın

İsmail Atakan Ünver
Karaman

Gizem Özcan
Muğla

Cumhur Uzun
Muğla

İnan Akgün Alp
Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Olgun, buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Teklif edilen maddeyle, Yargıtay ve Danıştaydan Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeliğine seçilenlerin yüksek mahkemeye döndüklerinde, Kurulda geçirdikleri sürenin görev süresinden sayılmaması düzenlenmektedir. Hâlbuki bu seçilen arkadaşlar Yargıtay veya Danıştay üyesi oldukları için HSK'ye seçilmişlerdir. Bu nedenle, orada seçildikten sonraki görev yaptıkları sürenin Danıştay veya Yargıtay üyeliğinden düşülmesi kanuna da etik değere de aykırıdır çünkü bu üyelerin görev süresi on iki yıldır.

Ayrıca, teklif maddesinin bir diğer sakıncası HSK üyeliğine seçilen yüksek mahkeme üyelerden hâkim ve savcılar arasından seçilen üyelerin düşünülüp Kurulda yer alan diğer üyelikler için, avukatlar ve akademisyenler arasından seçilenler için bir düzenlemeye yer verilmemiş ve Hâkim ve Savcılar Kuruluna seçilen Kurul üyelerinin görev süresi sonunda otomatikman Danıştay veya Yargıtaya seçilecekleri hüküm altına alınmıştır. Bu da aynı işi yapan, aynı görevi yapan, hukuk kariyeri bakımından birikimleri ve görev statüleri aynı olanlar arasında ikilik yaratmaktadır. Bu sebeple, bu maddenin tekliften çıkarılmasını teklif ediyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Avukatların haklarını kim savunacak burada?

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Biz savunuyoruz efendim, bizim önergemiz o yönde.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Takdir ediyoruz sizi, destek veriyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Uçar, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederiz.

Yargı bağımsızlığı, hâkim ve savcılarının görevlerini herhangi bir dış etki ve baskı olmaksızın tamamen hukuka uygun şekilde yerine getirebilmeleri anlamına gelir. HSK, yargı mensuplarının disiplin, terfi, atama ve meslekte kalma kararlarını veren idari bir organdır ve üyeleri bu süreçlerde doğrudan etkili olmaktadır. Yapılan değişiklikle, HSK üyelerinin görev süreleri sona erdiğinde boş kadro aranmaksızın yüksek mahkemelere atanabilmeleri sağlanmıştır. Bu uygulama, Kurul üyelerinin görev sonrasında iş güvencesi, kariyer devamlılığı açısından avantaj sağlamaktadır ancak bu ayrıcalık HSK üyelerinin yüksek mahkeme üyeliğine atanması süreçlerinde nesnellik ve liyakat ilkelerinden sapma riski taşımaktadır. HSK üyeleri yargının idari ve disiplin yönünden sorumlu oldukları için bu kişilerin yüksek mahkeme geçişlerinde kolaylık sağlanması, yargı içinde bir kadro geçişi ilişkisi kurabilir ve yargı organları arasında etkilenme riskini doğurabilir. Böylece bağımsız ve tarafsız yargı ilkesi zayıflayabilir.

Yine, hukuki güvenlik açısından da bir problem söz konusudur. Hukuki güvenilirlik, yargı üyelerinin atanma, terfi ve görev sürelerinin önceden belirlenmiş açık ve tutarlı kurallara bağlı olmasını ifade eder. Boş kadro şartının kaldırılması ve HSK üyelerinin yüksek mahkeme üyeliklerine kolaylıkla seçilebilmesi, yargı mensuplarının kariyer planlamasında öngörülebilirliği azaltabilir. Yüksek mahkemelerde üye sayısının artırılması veya kadro planlamasındaki belirsizlikler yargı sisteminde işleyiş ve organizasyon açısından dengesizlikler yaratabilir. Bu durum, hem yargı mensupları hem de toplum nezdinde hukuki güvenilirliğe gölge düşürecektir.

Yine, Anayasa'nın 138'inci maddesi, yargı bağımsızlığını ve hakimlerin görev güvencesini güvence altına alınmaktadır. Yargı mensuplarının atanması, terfisi ve görevden alınması süreçlerinde liyakat, objektiflik ve hukuki kesinlik gerekmektedir. Boş kadro şartının kaldırılması, yetkilerin genişletilmesi ve HSK üyelerinin yüksek mahkeme üyeliklerine öncelikli geçişi Anayasa'daki yargı bağımsızlığı ilkesine aykırı sonuçlar doğurabilir.

Özetle, 6087 sayılı HSK Kanunu'nun 28'inci maddesinde getirilen değişiklikler, Kurul üyelerinin görev sonrası kariyer güvencesini artırmak amacıyla yapılmış olmakla birlikte yargı bağımsızlığı, hukuki güvenilirlik ve hukuk devleti ilkeleri bakımından önemli riskler taşımaktadır. Özellikle, boş kadro şartının kaldırılması ve özel ayrıcalıklar yargının tarafsızlığı ve nesnellliğini zedelemektedir. Bu nedenle, söz konusu düzenlemenin Anayasa'ya, uluslararası standartlara ve hukukun temel ilkelerine aykırılık nedeniyle geri çekilmesi gerekmektedir.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3147) esas numaralı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 27'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

"MADDE 27- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanununun 28'inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendine "boş kadro şartı aranmaksızın" ibaresinden sonra gelmek üzere "kalan görev süresini tamamlamak üzere" ibaresi, (b) bendine "Kurul üyeliği" ibaresinden sonra gelmek üzere "görev süresinin tamamlanması hariç" ibaresi ve aynı bende aşağıdaki cümleler eklenmiş, (ç) bendine "yazılı" ibaresinden sonra gelmek üzere "seçim veya" ibaresi eklenmiş ve bendinin ikinci cümlesinde yer alan "atama" ibaresi "seçim veya" atama şeklinde değiştirilmiştir. "Görev süresini tamamlayanlardan, adli yargı hâkim ve savcılar arasından seçilmiş olan üyeler Yargıtay üyeliğine, idari yargı hâkim ve savcılar arasından seçilmiş olan üye ve avukatlar arasından seçilmiş üye Danıştay üyeliğine, boş kadro olup olmadığına bakılmaksızın Genel Kurul tarafından seçilebilir. Boş kadro olmaması hâlinde ilk boşalan üye kadroları kendilerine tahsis olunur. Öğretim görevlisi kadrosundan seçilmiş üyeleri ise görev süresi bitiminde kadrosunun bulunduğu üniversitede mali ve özlük hakları korunarak geri göreve başlayabilir."

İdris Şahin

Ankara

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, buyurun Sayın Şahin.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Şimdi, Sayın Başkanım, 12 Eylül 2010 referandumundan sonra oluşan HSYK'de ve son HSK'de bu şekilde idari yargıdan ve adli yargıdan görevlendirilen arkadaşların büyük bir çoğunluğu ya Yargıtay üyesi olarak ya da Danıştay üyesi olarak bu kanun olmadan da görevlendiriliyor ve bir şekliyle de kollanıyordu. Yine, öğretim görevlileri arasından seçilenler de zaten kendi özlük hakları ve daire başkanlığının vermiş olduğu haklarla birlikte kendi üniversitesine dönüp derslerini vermeye devam ediyordu.

Yıllardır bu kanunları hep buralarda avukatlar yapar ama bir türlü terzinin kendi söküğünü dikemediği gibi avukatlarla alakalı bir konu olduğu zaman maalesef elimiz kanun yapmaya gitmez, onların haklarını burada savunmaya hiçbir türlü gitmez.

2011'den sonra HSYK'ye seçilmiş bir arkadaşımız dört yıl boyunca HSYK üyeliği yaptı, Cumhurbaşkanımız olsun, Zülküf Başkan olsun, biz de hasbalkader baro başkanlığı yapmış olan isimlerdeniz. Keşke Mustafa Arslan Bey burada olsaydı, ismi de çok yakinen tanıyor. Kayseri Barosu Başkanı o dönem HSYK üyesi olarak atanmıştı Cumhurbaşkanımız tarafından ve her giden baro başkanının rahatlıkla kapısını çalabildiği, kendi meramını anlatabildiği, avukatların adliye ve yargıda da hâkim, savcılarla olan ilişkilerinde çekmiş olduğu sıkıntıları rahatlıkla anlatabildiği ve kendisini de dinlettirebildiği bir ortamı yaşamıştık. Şimdi, bu arkadaşımız 2015 yılında oradan ayrıldı. Emeklilik hakkıyla alakalı "Hâkimler ve Savcılar Kurulunda görev yapan bir üye Yargıtaydaki bir daire başkanının statüsüyle emekli olur." hükmü var ama o avukatlıktan geldiği için bir tek ona uygulanmıyor. Bir kısım dışarıdan atanan avukatlar Danıştaya üye olarak atandılar o dönem için.

Bugün burada bu değerlendirmeleri yaparken hep adrese teslim bu kanun teklifi, belli yani. Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanı şu an itibarıyla HSK üyesi oluyor. Bir önceki Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanı yaklaşık on beş yılın sonunda şimdi bir yere dönmesi lazım, nereye dönecek? Mutlaka Danıştaya dönecek, onlara dair bir düzenleme yapıyoruz. Ya, Allah'tan korkun, bir de avukat var içlerinde, dört yılda bir bu Parlamento seçiyor hem de nitelikli çoğunlukla seçiyor. Hem bir avukat seçmek için burada Karma Komisyonunda neler yaptığınıza şahitlik ettik yani dolayısıyla gelin, bunları unutalım, yeni bir sayfa açıyoruz, hiç olmazsa... Adalet Komisyonu Başkanına bir şey demiyorum, ben o gün Anayasa Komisyonu Başkanının yaptığı usulsüzlüğü yüzüne karşı ifade ettim, Mecliste de gerekeni söyledim, o yüzden ben sorumluluğumu yerine getirdim. Anayasa Komisyonu Başkanı, açıkça, Anayasa'nın 119'uncu maddesini ihlal ederek HSK'ye 5 kişi gönderdik biz. Bunu kabul edelim, hepimizin ayıbıdır bu. Hepimiz hukukçuyuz, Anayasa'nın lafzını da çok rahat okuyoruz; lafzı da son derece açık, orada fahiş bir hatayla karşı karşıyayız. Onu geçelim ama burada hiç olmazsa bu önergemize... Şimdi, belki şu an itibarıyla sabahın köründe karar veremeyebilirsiniz ama lütfen... Bu konuyu gündemimize getirmiş olan bir arkadaşımız değil, buradan seçilen Alişan Tiryaki isimli arkadaşla oturup da bir bardak çay içmişliğimiz yok.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İsim önemli değil ya.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Yok yani onu özellikle ifade ediyorum. Tanıdığımız bir isim de değil ama avukatlıktan oraya gidenleri üvey evlat muamelesine tabi tutmayalım. Hâkimlerin yararlandığı imkânlardan... Hiç kusura bakılmasın, masanın etrafında 2 hâkim var, 30 avukat var; ama hâkimler neyi getirirse ona imza atıp öyle çekip gidiyoruz; yok böyle bir şey. Parlamentoda, burada bir karar verilecekse bu 27'nci maddeyle alakalı, mutlaka avukatların da özlük haklarıyla alakalı mesleğe dönme konusunda en azından Danıştaya atanma şartı yerine getirilmek suretiyle mağduriyetleri giderilsin diyorum. O yüzden önerge destek istiyorum.

Sabahın köründe çok daha farklı sözler söylemeye gerek yok ama burada bir hakkı teslim edelim, avukatlık mesleğinin onurunu da koruyalım ve kurtaralım. Buradan giden arkadaşımız geri döndüğünde emeklilik ve özlük haklarında, emin olun, bir devlet hastanesinde kuyruğa girip hasta muayenesi yapıldığına şahitlik ediyoruz. On yıldır hukuki mücadelesini devam ettiriyor arkadaşımız, hâlâ daire başkanının özlük haklarını alamadı. O yüzden bu Parlamentoda bu konuyla alakalı bir düzenlemeyi gerçekleştirelim Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum.

Adalet Bakanlığından Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Sayın Başkanım, maddede tabii ki iki husus düzenleniyor: Birincisi; yüksek yargıda görev yapanların, HSK'de görev yapanların yüksek yargıdaki görev süresinin kendi on iki yıllık görev süresine eklenmesi. İkincisi de ilk derece mahkemesinden HSK'ye seçilenlerin kadro olup olmadığına bakılmaksızın Yargıtaya seçilebilmesi. Bu, HSK'nin takdirinde olan bir şey, mutlaka seçeceği anlamına gelmiyor ama seçtiği takdirde de kadro sorunu yaşanmaması adına böyle bir düzenleme getirildi.

Tabii ki ilk dereceden gelenler, bütün başsavcı, komisyon başkanları, hâkim, savcılarının tayin, terfi, disiplin cezaları hepsi hakkında karar verdikleri için tekrar kürsüye dönmeleri çalışma barışı bakımından bir sorun teşkil ediyor. Bu nedenle böyle bir hüküm sevk edildi.

Tabii ki sadece avukatlar değil akademisyenler de var; Anayasa gereği akademik kadrolardan da HSK'ye seçilebilir, avukatlık mesleğinden de seçilebilir. Esasında bu, yargı menşeli hani mesleki olarak hâkim, savcı olarak gelmediği için bu noktada Yargıtaya seçilmesi, Danıştaya...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Ben Yargıtaya demiyorum, Danıştaya...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Tabii ki Cumhurbaşkanımızın takdirinde, dörtte 1 kontenjan var o noktada. Ama daha önceki değişiklik, bildiğim kadarıyla, Anayasa'nın geçici maddesinden dolayı Danıştaya görevlendirildi onlar. Kanuni bir düzenlemenin Anayasa'ya aykırılık teşkil edebileceği... Cumhurbaşkanımızın yetkisi Anayasa'dan kaynaklı bir yetki, kanundan değil; biz şimdi kanundan vereceğiz. Dolayısıyla Anayasa'nın 159'uncu maddesine ya da Danıştayın düzenlendiği 155'inci maddesine aykırılık teşkil edebilir diye değerlendiriyorum ama inceleyeceğiz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Buradaki ilk derece mahkemesinden seçilen adli ya da idari hâkimlere -statüsü neyse- bu arkadaşlara...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Hâkim kökenli Sayın Vekilim...

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - ...şu an itibarıyla doğrudan Yargıtay üyeliği ve Danıştay üyeliğinin önünü açıyorsunuz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Doğrudan değil, sadece kadro olup olmadığı; bir de takdir, HSK'nin takdirinde. Hani bu hüküm olmasa bile ilk dereceden zaten seçiyor HSK; Anayasa gereği, 159 gereği seçiyor. Yargı mesleğinden gelenler Anayasa gereği ama avukatlar ya da akademisyenler yargı kökenli değil. Cumhurbaşkanımızın yetkisi de Anayasa'dan kaynaklanıyor. Biz burada kanunla bunu verebilir miyiz; çok emin değilim açıkçası.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Çalışma yapılsın, bakalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Evet, teşekkür ediyoruz.

Bir çalışalım yani Anayasa'ya aykırılığı noktasında var mı yok mu falan.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Özlük haklarını verin yani orada dört yıl daire başkanlığı statüsünde görev yapıyorsunuz...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yani bir çalışma yapsın Sayın Genel Müdürüm de görelim çalışmasını, avukatlar lehine bir çalışma yapsın.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Yani Yargıtay ve Danıştay, daire başkanıyla aynı statüde değil mi HSK üyesi? Hiç olmazsa "Bunun özlük haklarını kazanır." deyin, bunu hiç olmazsa deyin.

(Uğultular)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Avukatlara yönelik bir şey yaparsınız artık. Yarın hâkimlik bitince avukat oluyor arkadaşlar, biliyorsunuz değil mi?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 27'nci madde kabul edilmiştir.

28'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 28- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

"(2) 200 üncü ve 201 inci maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hukuki işlemin yapıldığı, 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında davanın açıldığı tarihteki miktar esas alınır."

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 28'inci maddeyle ilgili söz talebi yok.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 28'inci madde kabul edilmiştir.

29'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 29- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 29'uncu madde kabul edilmiştir.

30'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 30- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - 30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 30'uncu madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, teklif üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin tümünün oylamasından önce iki hususu oylarınıza sunmak istiyorum.

İlk olarak, kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde teklifin kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Komisyon Başkanlığına redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci olarak, İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca, Aydın Milletvekili Ömer Özmen'in, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın, İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın, Karaman Milletvekili Selman Oğuzhan Eser'in, Kastamonu Milletvekili Halil Uluay'ın, Malatya Milletvekili Bülent Tüfenkci'nin, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'ın, Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul'un, Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt'un teklifin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak seçilmelerini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 2 Haziran Pazartesi günü saat...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - 14.00...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Peki.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Başkanım, bugün zaten komple uyuyacağız. Pazartesi sabah kalkıp... Siz hocalık yaptınız; yazılıları, vize sınavlarını kaç günde okuyordunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Selman Hocam, kaç günde okuyorduk biz?

Peki, 2 Haziran Pazartesi günü saat 14.00'e kadar muhalefet şerhlerini Başkanlığımıza iletmelerini istirham ediyorum.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

7.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in görüş ve düşünceleriyle teklifin görüşmelerine katkı sunan herkese teşekkür ettiğine ve teklifin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Kıymetli Komisyon üyeleri ve değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar ve katılımcılar; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin Komisyon görüşmelerini 15 saat 15 dakika çalışarak tamamlamış bulunuyoruz, aralıksız. Uzun saatler süren yoğun bir çalışma akabinde çok önemli düzenlemeler ihtiva eden bu Kanun Teklifi Komisyonumuz tarafından kabul edilmiştir.

Değerli görüş ve düşünceleriyle teklif görüşmelerine katkı sunan tüm Komisyon üyelerimize ve milletvekillerimize çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca, teklifin ilk imzacı vekilleri olan Sayın Orhan Kırçalı Bey ile Sayın Fahrettin Tuğrul Bey'e Komisyonumuzu aydınlatıcı açıklamaları ve katkıları sebebiyle, başta Adalet Bakanlığı, Mevzuat Genel Müdürü Mehmet Ökmen Bey olmak üzere tüm bürokratlara ve diğer katılımcılara yine aynı şekilde açıklamaları ve katkıları sebebiyle teşekkür etmek istiyorum.

Diğer yandan, uzun ve yoğun bir şekilde gerçekleştirdiğimiz bu çalışma sürecinde göstermiş olduğunuz anlayış ve sabır için de tekraren herkese hassaten de teşekkür ediyorum.

Bugünkü görüşmelerimizde bir kez daha gördük ki kabul edilen bu teklif, cezanın hem caydırıcı hem de rehabilite edici yönünü öne çıkaran, doğrudan toplumun adalet beklentisini karşılayan önemli düzenlemeler içermektedir. Özellikle, cezasızlık algısının giderilmesi, denetimli serbestlik ve koşullu salıverme uygulamalarında daha dengeli ve adil bir sistem kurulması, çocuk hükümlülere yönelik iyileştirici infaz yaklaşımı ile yaşlı, hasta ve özel durumlu hükümlüler için getirilen insani düzenlemeler teklifin dikkat çeken temel unsurlarını oluşturmaktadır.

Komisyonumuzun, kanun teklifinin görüşmelerini çok verimli, başarılı ve iyi bir şekilde gerçekleştirdiğini düşünüyorum. Katılımcı bir anlayışla birlikte gerçekleştirdiğimiz bu çalışmanın hayırlı sonuçlara vesile olmasını diliyorum. Ayrıca, bundan sonra yapacağımız tüm çalışmaların da aynı şekilde gerçekleşmesini temenni ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Komisyonumuzda kabul edilen bu kanun teklifi önümüzdeki günlerde Genel Kurulda görüşülecektir. Komisyonumuzda milletvekillerimiz ve diğer katılımcılar tarafından dile getirilen her görüş ve eleştiri teklif sahibi milletvekili arkadaşlarımız tarafından bu süreçte değerlendirilecek, yapılması gereken bir değişiklik öngörülmesi hâlinde Genel Kurulda bu değişiklikler yapılacaktır.

Genel Kurul görüşmeleri sırasında iktidar ve muhalefet partisinin milletvekillerinin vereceği destekle bu kanun teklifinin kabul edileceğine inanıyor, şimdiden Genel Kurulda vereceğiniz katkılar sebebiyle sizlere teşekkür ediyorum.

Teklifin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Hepinize hayırlı sabahlar diliyorum.

Kapanma Saati: 07.17